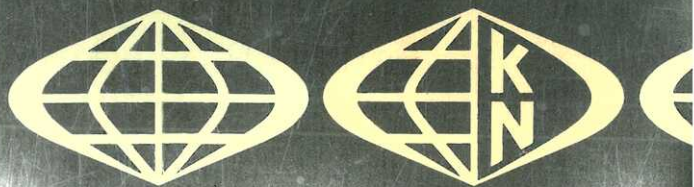
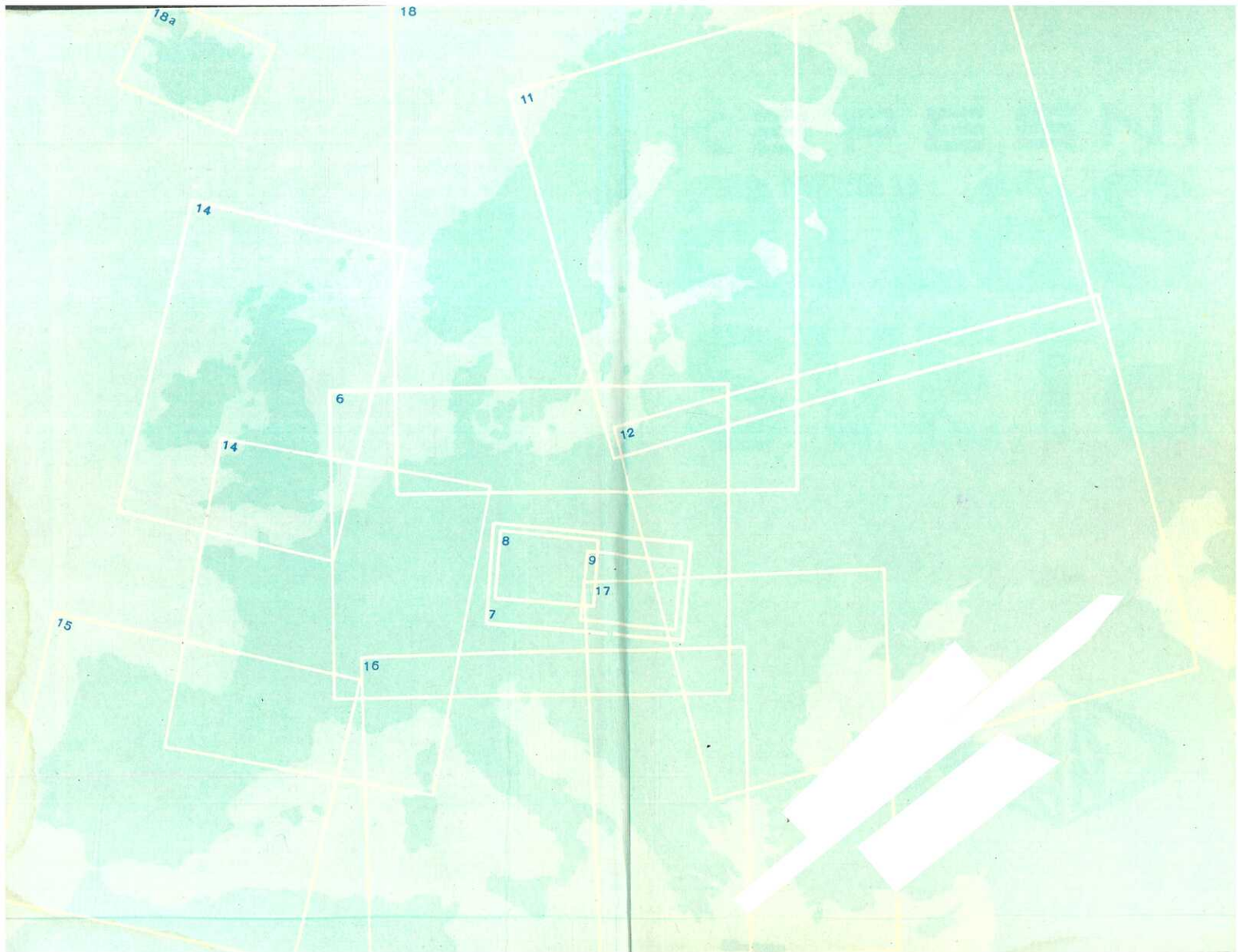

KAPESNÍ
atlas
SVĚTA

KAPESNÍ
atlas
SVĚTA

KAPESNÍ ATLAS SVĚTA

Vydalo

Kartografické nakladatelství, n. p., Praha

Zpracovala a vytiskla

Kartografie, n. p., Praha

Odpovědná redaktorka

Alena Vandová, promovaná geografka

Technický redaktor

Bohumil Stehlík

Text zpracovali

dr. Dušan Trávníček, dr. Jaroslav Vinař

Grafickou úpravu provedl

Bedřich Patočka

Praha 1968

© Kartografické nakladatelství, 1967

O B S A H

mapový list	měřítko
1. Hvězdná obloha	
2. Svět — fyzické polokoule	1 : 150 000 000
3. Svět — politická mapa	1 : 150 000 000
4. Evropa — fyzická mapa	1 : 25 000 000
4a. Gibraltar	1 : 2 500 000
5. Evropa — politická mapa	1 : 25 000 000
5a. Dardanely a Bospor	1 : 4 500 000
6. Německá demokratická republika, Německá spolková republika, Západní Berlín, Polsko, Rakousko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko	1 : 8 000 000
6a. Porúří	1 : 2 000 000
7. Československá socialistická republika, fyzická mapa	1 : 3 000 000
8. Československá socialistická republika — z. část	1 : 2 000 000
9. Československá socialistická republika — v. část	1 : 2 000 000
10. Svaz sovětských socialistických republik	1 : 45 000 000
10a. Krym	1 : 6 000 000
10b. Jezero Bajkal	1 : 16 000 000
11. SSSR — evropský sever	1 : 10 000 000
11a. Ural	1 : 10 000 000
12. SSSR — evropský jih	1 : 10 000 000
12a. Zakavkazsko	1 : 12 000 000
13. SSSR — sovětská Střední Asie	1 : 16 000 000
13a. Kuzbas	1 : 8 000 000
13b. Ferganské údolí	1 : 8 000 000
14. Belgie, Francie, Nizozemí, Lucembursko, Monako, Velká Británie, Irsko	1 : 8 000 000
15. Andorra, Gibraltar, Portugalsko, Španělsko	1 : 8 000 000
15a. Azory	1 : 10 000 000
16. Albánie, Itálie, Jugoslávie, Malta, San Marino, Vatikán	1 : 8 000 000
16a. Pádská nížina	1 : 4 500 000
17. Bulharsko, Maďarsko, Rumunsko, Řecko	1 : 8 000 000
18. Dánsko, Finsko, Norsko, Švédsko	1 : 10 000 000
18a. Island	1 : 10 000 000
19. Asie — fyzická mapa	1 : 65 000 000
19a. Delta Nilu a Suezský průplav	1 : 5 000 000
19b. Malacký průliv	1 : 15 000 000
19c. Kypr	1 : 4 500 000
20. Asie — politická mapa	1 : 65 000 000
20a. Jižní Indie a Cejlon	1 : 15 000 000
20b. Levantské státy	1 : 12 500 000
21. Irák, Irán, Izrael, Jemen, Jižní Jemen, Jordánsko, Kuvajt, Kypr, Libanon, Saúdská Arábie, Sýrie	1 : 18 000 000
21a. Turecko	1 : 12 500 000
22. Afghánistán, Barma, Cejlon, Indie, Laos, Maledivy, Pákistán, Thajsko, Vietnamská demokratická republika, Jižní Vietnam	1 : 25 000 000
22a. Bengálská nížina	1 : 15 000 000
23. Indonésie, Kambodža, Malajsie, Singapur	1 : 25 000 000
23a. Jáva	1 : 15 000 000
23b. Filipíny (část)	1 : 15 000 000
24. Čína, Mongolsko, Nepál	1 : 25 000 000

25. Japonsko, Korejská lidově demokratická republika, Jižní Korea	1 : 12 500 000
25a. Tchaj-wan	1 : 12 500 000
26. Afrika — fyzická mapa	1 : 50 000 000
26a. Kanárské ostrovy	1 : 10 000 000
26b. Okolí Viktoriina jezera	1 : 15 000 000
27. Afrika — politická mapa	1 : 50 000 000
27a. Tunisko a východní Alžírsko	1 : 15 000 000
28. Alžírsko, Čad, Etiopie, Gabun, Kamerun, Kongo, Libye, Maroko, Mauretánie, SAR, Somálsko, Středoafriická republika, Súdán, Tunisko	1 : 25 000 000
28a. Kapverdské ostrovy	1 : 10 000 000
29. Dahome, Gambie, Ghana, Guinea, Horní Volta, Libérie, Mall, Mauritius, Niger, Nigérie, Pobřeží slonoviny, Rhodesie, Senegal, Sierra Leone, Togo	1 : 12 500 000
30. Botswana, Burundi, Jihoafrická republika, Kenja, Kongo, Lesotho, Malawi, Malgašská republika, Rwanda, Tanzanie, Uganda, Zambie, Mauritius	1 : 25 000 000
30a. Maskarény	1 : 7 500 000
31. Severní Amerika — fyzická mapa	1 : 50 000 000
31a. Západní pobřeží USA	1 : 15 000 000
31b. Delta Mississippi	1 : 7 500 000
31c. Florida	1 : 15 000 000
32. Severní Amerika — politická mapa	1 : 50 000 000
32a. Východní pobřeží USA	1 : 15 000 000
33. Kanada, Grónsko	1 : 25 000 000
33a. Velká kanadská jezera	1 : 15 000 000
33b. Řeka Sv. Vavřince	1 : 10 000 000
34. Spojené státy americké	1 : 25 000 000
34a. Panamský průplav	1 : 1 000 000
34b. Havajské ostrovy	1 : 10 000 000
35. Barbados, Dominikánská republika, Guatemala, Haiti, Honduras, Jamajka, Kostarika, Kuba, Mexiko, Nicaragua, Salvador, Trinidad	1 : 25 000 000
35a. Kuba	1 : 10 000 000
35b. Malé Antily	1 : 15 000 000
36. Jižní Amerika — fyzická a politická mapa	1 : 50 000 000
37. Panama, Bolívie, Brazílie, Ecuador, Guyana, Kolumbie, Peru, Venezuela	1 : 25 000 000
38. Argentina, Chile, Paraguay, Uruguay	1 : 25 000 000
38a. Laplatské státy	1 : 15 000 000
39. Austrálie — fyzická mapa	1 : 25 000 000
39a. Nový Zéland	1 : 25 000 000
40. Austrálie a Oceánie — politická mapa	1 : 50 000 000
40a. Nová Kaledonie	1 : 10 000 000
40b. Fidži	1 : 10 000 000
40c. Samoa	1 : 7 500 000
40d. Tahiti	1 : 2 000 000
41. Arktis a Antarktis — fyzická mapa	1 : 50 000 000
41a. Aleuty	1 : 15 000 000

VYSVĚTLIVKY

VYSVĚTLIVKY

SÍDLIŠTĚ

- o Londýn fyzické mapy a mapy světa

kontinenty a jejich části:

⊕ **MOSKVA** místa s více než 1 000 000 obyv.

⊕ **SOFIJA** místa s 500 000-1 000 000 obyv.

⊕ **Kurak** místa se 100 000-500 000 obyv.

- o Kielce místa s 50 000-100 000 obyv.

- o Gibraltar místa s méně než 50 000 obyv.

ČSSR

PRAHA místa s více než 1 000 000 obyv.

⊕ **KRAKÓV** místa s 500 000—1 000 000 obyv.

⊕ **BRNO** místa se 100 000—500 000 obyv.

⊕ Kladno místa s 50 000—100 000 obyv.

- o Pisek místa s 20 000—50 000 obyv.

- o Sušice místa s méně než 20 000 obyv.

PRAHA

hlavní města států

RIGA

hlavní města svazových republik a federativních států

Djibouti

hlavní města ostatních politicko-správních celků

POLSKO

státy

Litevská SSR ostatní politicko-správní celky

HRANICE

----- hranice státní

----- hranice státní na mapách světa a kontinentů

----- hranice svazových republik a federativních států

----- hranice ostatních politicko-správních celků

----- hranice krajů v SSSR

----- demarkační čára

----- hranice národních parků

DOPRAVNÍ SPOJE

————— železnice

----- železnice ve stavbě

—) — (— tunely

loďi přeprava železničních vleků (trajekty)

---B43--- námořní linky (vzdálenost v km)

NIU peteje, vodopády

----- řeky, občas tekoucí

----- příplavy

Oběžné j. jezera

občasná jezera

bažiny

ledovce

korálové útesy

KARPATY

pohoří

Sněžka

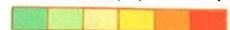
hory

S A H A R A
Vatašská nížina

nížiny, plošiny, pánve, pouště

VÝŠKY PEVNIN V METRECH

mapa světa a mapa polárních krajů

prolákliny 0 200 500 2 000 5 000 nad 5 000

ostatní fyzické mapy

prolákliny 0 200 500 1 000 2 000 4 000 6 000 nad 6 000

HLOUBKY MOŘÍ V METRECH

0 200 2 000 4 000 6 000 8 000

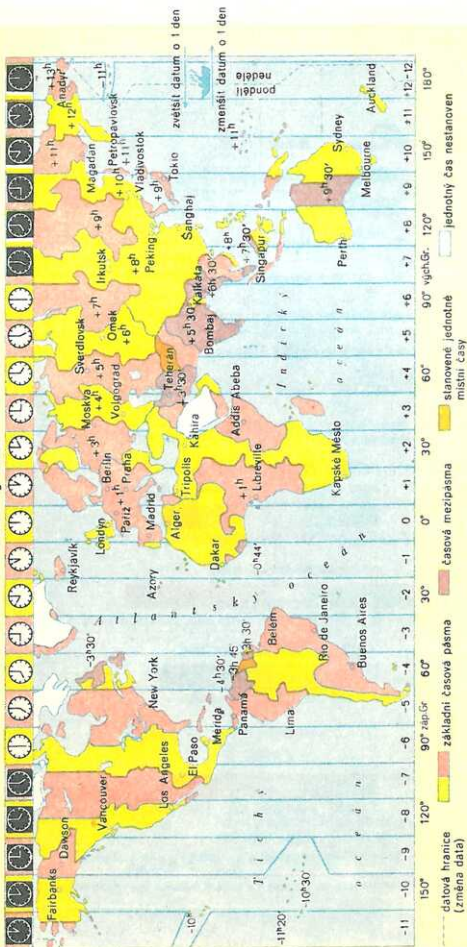
ČSSR

0 200 400 600 1 000 1 500 2 000 a výše

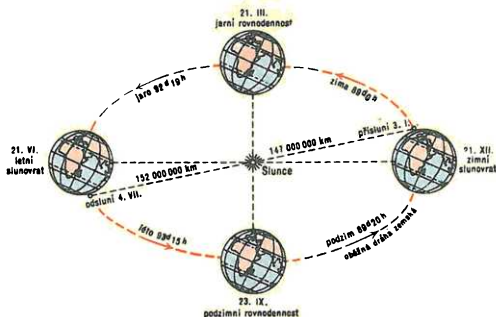
Pozn.: přepony měn jsou uvedeny v oficiálním paritním poměru, počty obyvatel jsou na mapách i v textech udávány bez předměstí

Pásmový čas

Poznámka: v některých státech (na př. ve Francii) je trvale tzv. letní čas, který o 1 hodinu předchází před příslušným normálním časem. V SSSR je rovněž letní čas, který v každém pásmu je o 1 hodinu posunut dopředu oproti času příslušného pásma.

Oběh Země kolem Slunce

SLUNEČNÍ SOUSTAVA

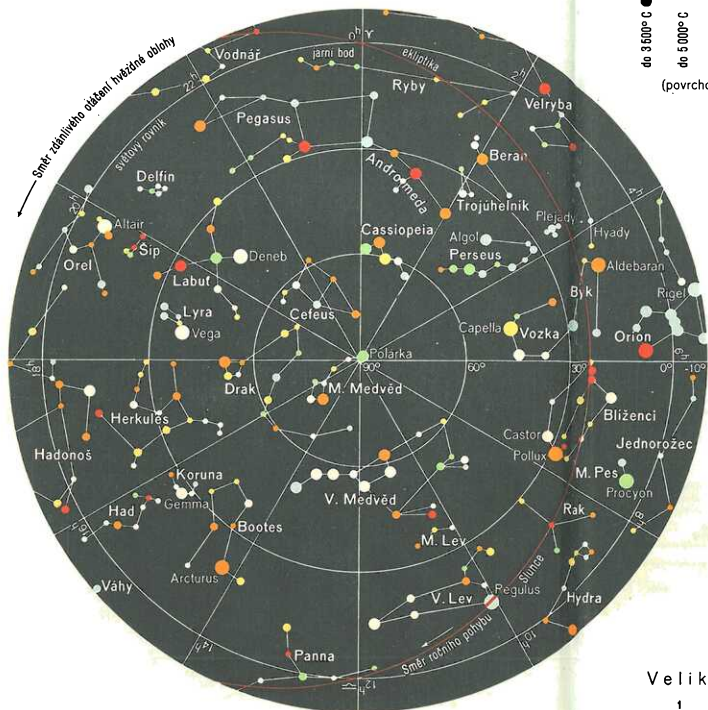
oběžnice	střední vzdálenost od Slunce (mil. km)	vzdálenost od Země (mil. km)		dobu jednoho oběhu kolem Slunce (dní)	dobu otočení kolem vlastní osy	objem (Země = 1)	hmota (Země = 1)	specifická váha (Země = 1)	největší průměr (km)	zploštění	počet měsíců
		nejmenší	největší								
Merkur	59,91	79	220	87,97	?	0,055	0,053	0,96	4 840	—	—
Venuše	108,21	40	259	224,70	?	0,91	0,815	0,90	12 400	—	—
Země	149,60	—	—	365,26	$23^{\text{h}}56^{\text{m}}04^{\text{s}}$	1,000	1,000	1,00	12 756	$1/298$	1
Mars	227,9	57	390	686,98	$24^{\text{h}}37^{\text{m}}23^{\text{s}}$	0,150	0,107	0,72	6 800	$1/192$	2
Jupiter	778,3	590	964	4 332,6	$9^{\text{h}}50^{\text{m}}30^{\text{s}}$	1 317,0	318,0	0,24	142 800	$1/16$	12
Saturn	1 428	1 200	1 650	10 759	$10^{\text{h}}14^{\text{m}}$	762	95,22	0,12	120 800	$1/10$	10
Uran	2 872	2 585	3 150	30 687	$10^{\text{h}}49^{\text{m}}$	50	14,55	0,29	47 600	$1/17$	5
Neptun	4 498	4 300	4 680	60 184	$15^{\text{h}}40^{\text{m}}$	42	17,23	0,41	44 600	$1/50$	2
Pluto	5 910	4 275	7 550	90 700	16^{h}	asi 1,3	0,9	0,73	14 400	—	?

K sluneční soustavě náleží mimo 9 planet a jejich 32 měsíců asi 50 000 planetek do 20. hvězdné velikosti (z nichž asi 1600 katalogizovaných), dále komety (871 se známou dráhou do konce r. 1965), meteory a prachová meziplanetární hmota. V nejnovější době přibýly ještě umělé planety a družice Země.

Astronomické délkové jednotky:

Astronomická jednotka (a. j.) = průměrná vzdálenost Země od Slunce = 149,6 mil. km, světelný rok (sv. r.) = vzdálenost, kterou urazí světlo za 1 rok = 9,5 biliónu km
 parsek (pc) = vzdálenost, ze které se jeví astronomická jednotka pod zorným úhlem $1''$ = 3,26 sv. r.

SEVERNÍ HVĚZDNÁ OBLOHA

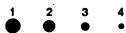

Spektrální třídy hvězd

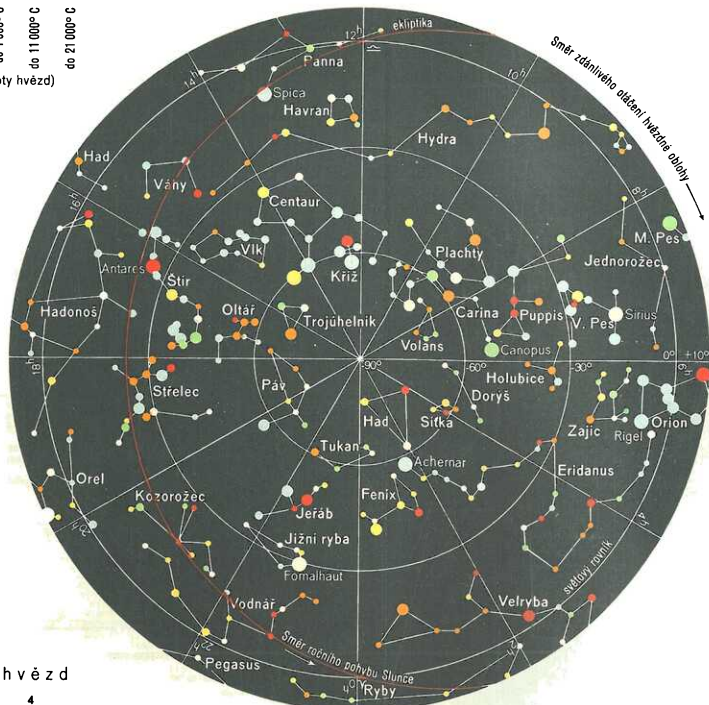
M	K	G	F	A	B
do 3 500° C	do 5 000° C	do 6 000° C	do 7 500° C	do 11 000° C	do 21 000° C

(povrchové teploty hvězd)

Velikost hvězd

JÍŽNÍ HVĚZDNÁ OBLOHA

SLUNCE		MĚSÍC	
průměr	1 391 000 km	průměr	3478 km
plocha	6,089.10 ²² cm ²	objem	2,199.10 ²⁵ cm ³
objem	1,4095.10 ³³ cm ³	specifická váha	3,342 g/cm ³
specifická váha	1,41 g/cm ³	hmota	7,350.10 ²⁵ g
hmota	1,983.10 ³³ g	střední vzdál. od Země	384 405 km
střední vzdál. od Země	149 800 000 km	výška hor	až 8000 m
stáří	asi 5 mil let	plocha viditelného povrchu (ze Země)	59 %
teplota při povrchu	6000 °C	denní teplota	+130 °C
teplota ve středu	asi 13 mil. °C	noční teplota	-120 °C

HVĚZDY

velikost	počet	nejjasnější (m _v)	nejbližší (sv. r.)
0	4	α Canis Majoris (Sirius) -1,43	α Centauri 4,3
1	15	α Carinae (Canopus) -0,73	Barnardova hv. 6,0
2	47	α Centauri -0,27	Wolf 359 7,7
3	144	α Bootis (Arcturus) -0,06	Luyten 726-8 7,9
4	530	α Lyrae (Vega) +0,04	Lalande 21185 8,2
5	1 620	α Aurigae (Capella) +0,09	Sirius 8,7
10	324 000	β Orionis (Rigel) +0,15	Ross 154 9,3
15	14 900 000	α Canis Minoris (Procyon) +0,37	Ross 248 10,3
21	889 000 000	α Eridani (Achernar) +0,53	ε Eridani 10,8

ZNÁMĚJŠÍ KOMETY

jméno	pozorována		oběžná doba (roků)	vzdál. od Slunce (a. j.)	
	poprvé	naposled		nejmenší	největší
Encke	1786	1967	3,30	0,34	4,09
Halley	466	1910	76,03	0,59	35,30
Ikeya-Seki		1965	1000	0,008	200
Donati		1858	2000	0,58	320
Arend-Roland		1956	∞	0,32	∞
Burnham		1960	∞	0,50	∞

NEJVĚTŠÍ METEORITY

místo pádu	rok pádu nebo nálezu*	váha (kg)	počet kusů
kamenné:			
Long Island (USA)	1891*	564	1
Paragould (USA)	1930*	372	1
železné:			
Hoba West (Jihoafrická rep.)	1921*	60 000	1
Ahnighito (Grónsko)	1897*	34 000	1
meteoritické deště:			
Sichote-Alin' (SSSR)	1947	100 000	přes 10 000
Kňahyňa (SSSR)	1866	500	přes 1 000
Esterville (USA)	1879	318	přes 1 000
Mociu (Rumunsko)	1812	300	3 000

Největší meteoritické železo v ČSSR o váze 108,5 kg bylo nalezeno v Lenartově.

UMĚLÁ KOSMICKÁ TĚLESA

za prvních deset let kosmické éry (4. 10. 1957 — 4. 10. 1967)

rok	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
počet družic	2	8	10	19	38	73	72	102	158	142	94
počet sond	—	—	4	1	1	5	1	6	10	10	9

Celkem bylo vypuštěno 718 družic^{*)}: 224 sovětských, 482 amerických, 5 francouzských, 2 italské, 3 anglické a 2 kanadské.

K Měsíci a planetám bylo vysláno celkem 47 sond (21 sovětských a 26 amerických). Z toho bylo 22 umělých planetek, 9 sond dopadlo na Měsíc, jedna na Venuši a jedna na Zemi. Bylo provedeno 5 měkkých přistání na Měsíci a vytvořeno 9 družic Měsíce.

^{*)} v tomto součtu je zahrnuto i 23 kosmických lodí s posádkou (z toho bylo 9 sovětských a 14 amerických).

ROZMĚRY ZEMĚKOULE

	Podle elipsoidu F. N. Krasovského	Podle elipsoidu Hayforda
Poloměr rovníku zemského	6 378 245,0 m	6 378 388,0 m
Poloměr zemské osy	6 358 863,0 m	6 358 911,9 m
Zploštění zeměkoule	$\frac{1}{298,3}$	$\frac{1}{297,0}$
Obvod rovníku	40 075 895 m	40 076 594 m
Obvod jednoho z poledníků	40 008 548 m	40 009 152 m
Celkový povrch Země	510 575 000 km ²	510 101 000 km ²
Celková plocha souše 29,2 %	149 390 000 km ²	149 460 000 km ²
Objem zeměkoule	1 083 320 000 000 km ³	
Váha zeměkoule	5,978 × 10 ²⁴ kg	
Rozsah oblastí tropického pásma 39,7 %	202 898 000 km ²	
Společný rozsah oblastí mírného pásma 52 %	265 499 000 km ²	
Společný rozsah oblastí polárního pásma 8,3 %	42 378 000 km ²	

Chemické složení povrchu Země: kyslík 49,13 %, křemík 26 %, hliník 7,45 %, železo 4,2 %, vápník 3,25 %, sodík 2,4 %, draslík 2,35 %, hořčík 2,35 %, vodík 1 %, titan 0,61 %, dusík 0,35 % atd.

VOZSTVO: Oceány a moře:

Tichý oceán: 179 888 000 km², střední hloubka: 4030 m, největší hloubka: 11 034 m v Marianském příkopu.

Atlantský oceán: 93 480 000 km², střední hloubka: 3300 m, největší: 9219 m v Portorickém příkopu.

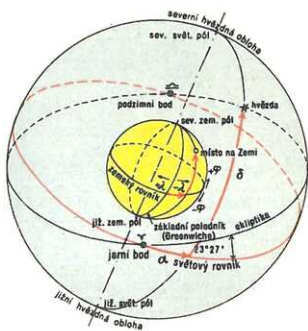
Indický oceán: 74 917 000 km², střední hloubka 3900 m, největší: 7455 m v Jávkém příkopu.

Severní ledový oceán: 13 100 000 km², střední hloubka: 1200 m, největší: 5180 m v Západním bazénu.

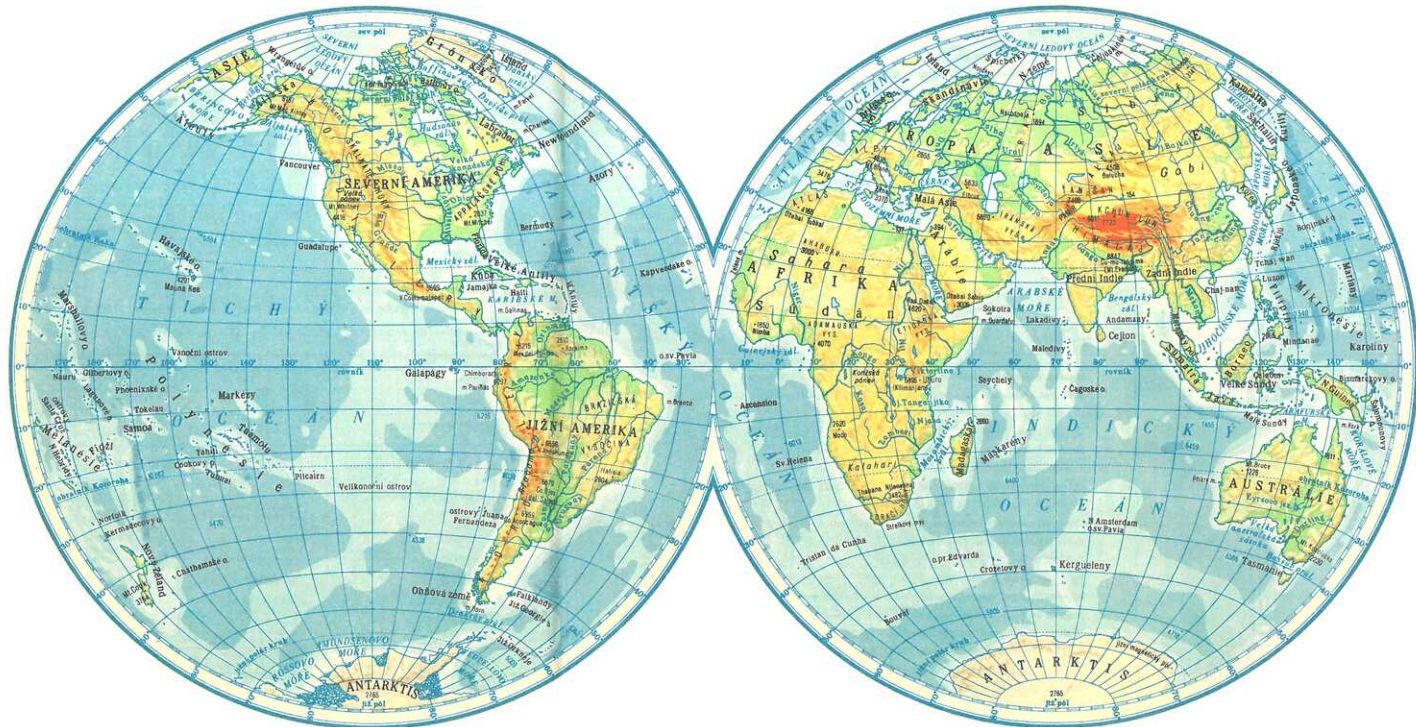
Mořské proudy:

Název	Oceán	Poznámka
Severní a jižní rovníkový	Atlantský, Tichý a Indický oceán	teplé, příčina: pasátové větry
Golfský	Atlantský oceán	teplý, způsobený větrem
Kurošio	Tichý oceán	teplý
Východoaustralský	Tichý oceán	teplý, rozvětvení jižního rovníkového proudu
Brazílský	Atlantský oceán	teplý, rozvětvení jižního rovníkového proudu
Agulhaský	Indický oceán	teplý, rozvětvení jižního rovníkového proudu
Západní příhon	Tichý, Atlantský Indický oceán	studený
Peruánský	Tichý oceán	studený
Falklandský	Atlantský oceán	studený
Benguelský	Atlantský oceán	studený
Západoaustralský	Indický oceán	studený
Východogrónský	Atlantský oceán	studený
Labradorský	Atlantský oceán	studený
sezónní proudy:		
monzunový	Indický oceán	teplý
Ojašio	Tichý oceán	studený

Poloha hvězd se udává tzv. rovníkovými souřadnicemi, rektascenzí a deklinací. Rektascenze α se měří v hodinách (od 0 h do 24 h) od jarního bodu směrem na východ, deklinace δ se měří ve stupních (od 0° do $\pm 90^\circ$) od rovníku na sever nebo na jih. Jarní bod a podzimní bod jsou průsečky ekliptiky s rovníkem. V prvním je Slunce při jarní rovnodennosti, ve druhém při podzimní. Obdobou rovníkových souřadnic jsou souřadnice zeměpisné, jimiž se udává poloha míst na Zemi. Jsou to zeměpisná délka λ , měřená ve stupních (od 0° do $\pm 180^\circ$) od základního poledníku v Greenwichi na východ nebo na západ, a zeměpisná šířka φ , jež se měří ve stupních (od 0° do $\pm 90^\circ$) od rovníku na sever nebo na jih.

**Poloha hvězd na hvězdné klenbě
a poloha míst na Zemi**

1:150 000 000
 0 1000 2000 3000 4000 km

Nejdelsí řeky světa:			Největší jezera světa:		
Název	Délka v km	Povodí v km ²	Název	Stát, země	Plocha v km ²
1.-2. Amazonas	7025	7 050 000	1. Kaspické	SSSR	371 800
1.-2. Nilu-Kagera	6671	2 842 000	2. Hofejsí	USA — Kanada	82 388
3. Mississippi-Missouri	6212	3 340 000	3. Viktorlino	Kenja—Uganda—Tanz.	68 800
4. Jang-c'-ťiang	5900	1 942 000	4. Aralské	SSSR	60 000
5. Chuang-che	4845	772 000	5. Huronské	USA — Kanada	59 598
6. Congo	4835	3 822 000	6. Michiganské	USA	58 018
7. La-Plata-Paraná	4700	3 104 000	7. Tanganjika	Kongo—Tanzanie	31 900
8. Mekong	4500	810 000	8. Velké Medvědí	Kanada	31 100
9. Amur-Silka-Onon	4350	1 843 000	9. Njasa	Malawi—Mosambik	30 800
10. Lena	4320	2 418 000	10. Bajkal	SSSR	30 500

Největší ostrovy světa:

Název	Světadíl	Rozloha v km ²	Název	Světadíl	Rozloha v km ²
1. Grónsko	Severní Amerika	2 175 600	6. Sumatra	Asie	473 608
2. Nová Guinea	Austrálie a Oceánie	785 000	7. Velká Británie	Evropa	228 300
3. Borneo	Asie	737 000	8. Honšú	Asie	228 000
4. Madagaskar	Afrika	589 840	9. Viktorlin	Severní Amerika	208 100
5. Baffinův ostrov	Severní Amerika	512 200	10. Ellesmerův	Severní Amerika	200 450

Proudy vyvolané výměnou studených vod:

Kanárský	Atlantský oceán	studený
Kalifornský	Tichý oceán	studený

Nejvyšší mořský příliv: Záliv Fundy (Nové Skotsko) 18 m, zátoka Frobisher (Baffinův ostrov) 15,6 m, záliv St. Malo (sev. pobř. Francie) 15 m, Bristolský záliv (záp. pobř. Anglie) 14,4 m.

Nejdélejší fjordy: Sognefjord (Norsko) 220 km, Hardangerfjord (Norsko) 170 km, Trondheimfjord (Norsko) 130 km, Pamlico Sound (USA) 130 km, Varangerfjord (Norsko) 120 km.

PEVNINA:

Nad 3000 m leží 8,5 mil. km², tj. 1,6 % celkové plochy zemského povrchu,

mezi	2000—3000 m:	11,3 mil. km ²	(2,2 %)
mezi	1000—2000 m:	22,7 mil. km ²	(4,5 %)
mezi	500—1000 m:	29,1 mil. km ²	(5,7 %)
mezi	200—500 m:	40,0 mil. km ²	(7,8 %)
mezi	0—200 m:	37,0 mil. km ²	(7,3 %)
prolákliny		0,8 mil. km ²	(0,1 %)

Tabulka výškových stupňů světadílů:

Světadíl	plochy v %					
	do 200 m	200 až 500	500 až 1000	1000 až 2000	přes 2000	střední nadm. výška v m
Evropa	57	27	10	15	1	300
Asie	26	18	22	20	14	940
Afrika	15	35	28	19	3	670
Severní Amerika	33	28	15	18	6	730
Jižní Amerika	43	26	16	6	9	580
Austrálie a Oceánie	36	55	6	2	1	360
Antarktis	?	?	?	?	?	2 200
Svět (bez Antarktidy)	29	27	19	17	8	710

Největší nadmořská výška: Ču-mu-lang-ma (Mount Everest) 8847 m.

Nejhlubší proláklina: Mrtvé moře —394 m pod úrovní světového moře.

Největší poloostrov: Arábie 2 730 000 km².

Největší ostrov: Grónsko 2 175 600 km².

Největší horaký systém: Kordillery (délka 15 000 km).

Nejvyšší činná sopka: Cotopaxi 5896 m v Ecuadoru.

Oblast nejčastějších zemětřesení: Chile (kolem 1000 zemětřesení ročně).

Největší nížina: Amazonská nížina — přes 5 mil. km².

Největší a nejvyšší náhorní plošina: Tibetská (2 mil. km², střední nadm. výška kolem 4000 m).

Největší poušť: Sahara 7 770 000 km².

Největší jezero: Kaspické moře 371 800 km².

Nejhlubší jezero: Bajkal 1742 m.

Nejvýše položené jezero: Mon-tche-kche-mu-chu 4960 m v Tibetu.

Nejdélejší řeka: Nílu-Kagera 6671 km, některé prameny uvádějí Amazonas-Ucayali 7025 km

Největší povodí řeky: Amazonas-Ucayali 7 050 000 km².

Největší střední průtok: Amazonas 120 000 m³/vt.

Největší ledovec: Grónský 1 802 000 km²

Největší průměrná roční teplota: Masawa (Etiopie) +30,2 °C.

Nejnižší průměrná roční teplota: Framheim (Antarktis) —25,8 °C.

Největší průměrné roční srážky: Kauai (Havajské o.) 12 090 mm.

MEZISTÁTNÍ ORGANIZACE

V r. 1956 bylo na světě 1130 mezinárodních organizací, z toho mezivládních 121.

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (OSN)

Charta OSN přijata na konferenci v San Franciscu 25. 4. — 26. 6. 1945, vstoupila v platnost 24. 10. 1945 (Den Spojených národů).

Nyní má OSN 124 členů; struktura OSN: Vácné shromáždění OSN, rady: bezpečnostní, hospodářská a sociální, poručenská, Sekretariát, Mezinárodní soudní dvůr. Regionální a hospodářské komise: dopravní a komunikační, statistická, Evropská hospodářská komise, Hosp. komise pro Asii a Dálný východ, Hosp. komise pro Lat. Ameriku a Hosp. komise pro Afriku, komise pro lidská práva, sociální komise, komise pro postavení žen, populační komise, komise pro omamné jedy, komise pro mezinárodní obchod surovinami, komise pro prům. rozvoj. Odborné organizace OSN: Mez. agentura pro atom. energii (IAEA), Mez. org. práce (ILO), Mez. světová banka, Org. pro výživu a zemědělství (FAO), Mez. org. pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), Mez. org. pro civilní letectví (ICAO), Mez. finanční korporace (IFC), Mez. měnový fond (IMF), Světová zdravotnická org., Světová poštovní unie, Mez. telekomunikační unie, Světová meteorologická org., Mezivládní námořní poradní org. (IMCO); dále má OSN různé další komise a výbory.

ČLENSKÉ STÁTY ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

Zakládající členské státy (od 24. 10. 1945):

Argentina, Austrálie, Belgie, Běloruská SSR, Bolívie, Brazílie, Československo, Čína (Kuomintang), Dánsko, Dominikánská republika, Ecuador, Etiopie, Filipíny, Francie, Guatemala, Haiti, Honduras, Chile, Indie, Irák, Írán, Jihoafrická republika (tehdy unie), Jugoslávie, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Libanon, Libérie, Lucembursko, Mexiko, Nicaragua, Nizozemí, Norsko, Nový Zéland, Panama, Paraguay, Peru, Polsko, Řecko, Salvador, Saúdská Arábie, Sjednocená arabská republika (tehdy Egypt), Spojené státy americké, SSSR, Sýrie, Turecko, Ukrajinská SSR, Uruguay, Velká Británie, Venezuela.

OSTATNÍ STÁTY (datum vstupu do OSN):

Afghánistán (19. 11. 1946), Island (19. 11. 1946), Švédsko (19. 11. 1946), Thajsko (16. 12. 1946), Jemen (30. 9. 1947), Pákistán (30. 9. 1947), Barma (19. 4. 1948), Izrael (11. 5. 1949), Albánie (14. 12. 1955), Bulharsko (14. 12. 1955), Cejlon (14. 12. 1955), Finsko (14. 12. 1955), Irsko (14. 12. 1955), Itálie (14. 12. 1955), Jordánsko (14. 12. 1955), Kambodža (14. 12. 1955), Laos (14. 12. 1955), Libye (14. 12. 1955), Maďarsko (14. 12. 1955), Nepál (14. 12. 1955), Portugalsko (14. 12. 1955), Rakousko (14. 12. 1955), Rumunsko (14. 12. 1955), Španělsko (14. 12. 1955), Maroko (10. 5. 1956), Tunisko (10. 5. 1956), Súdán (10. 5. 1956), Japonsko (18. 12. 1956), Ghana (9. 3. 1957), Malajsie (17. 9. 1957), Guinea (12. 12. 1958), Čad (20. 9. 1960), Dahome (20. 9. 1960), Gabun (20. 9. 1960), Horní Volta (20. 9. 1960), Kamerun (20. 9. 1960), Kongo (Brazzaville, 20. 9. 1960), Kongo (Léopoldville, 20. 9. 1960), Kypr (20. 9. 1960), Malgašská republika (20. 9. 1960), Niger (20. 9. 1960), Pobřeží slonoviny (20. 9. 1960), Somálsko (20. 9. 1960), Středoafrikácká republika (20. 9. 1960), Togo (20. 9. 1960), Mali (28. 9. 1960), Nigérie (7. 10. 1960), Senegal (28. 9. 1960), Sierra Leone (28. 9. 1961), Mongolsko (27. 10. 1961), Mauretánie (27. 10. 1961), Tanzanie (14. 12. 1961), Rwanda (19. 9. 1962), Burundi (19. 9. 1962), Jamajka (19. 9. 1962), Trinidad (19. 9. 1962), Alžírsko (8. 10. 1962), Uganda (25. 10. 1962), Kuvajt (13. 5. 1963), Kenja (18. 12. 1963), Malawi (1. 12. 1964), Malta (1. 12. 1964), Zambie (1. 12. 1964), Gambie (21. 9. 1965), Maldivy (21. 9. 1965), Singapur (21. 9. 1965), Guyana (20. 9. 1966), Indonésie (28. 9. 1966), Botswana (17. 10. 1966), Lesotho (17. 10. 1966), Barbados (9. 12. 1966), Jižní Jemen (14. 12. 1967), Mauritius (24. 4. 1968).

ORGANIZACE SOCIALISTICKÝCH ZEMÍ

Varšavská smlouva — kolektivní bezpečnostní pakt evropských socialistických států, podepsán 14. 5. 1955 ve Varšavě pro zajištění bezpečnosti účastníků vzájemnou pomocí mezi státy: Albánie, Bulharsko, Československo, Maďarsko, NDR, Polsko, Rumunsko a SSSR.

Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP) — vytvořena v lednu 1949. Pro zúčtování vzájemných dodávek zřízena od 1. 1. 1964 Mezinárodní banka pro hospodářskou spolupráci, v níž se podílejí: Bulharsko, ČSSR, Maďarsko, NDR, Polsko, Rumunsko, SSSR a Mongolsko.

Proudy vyvolané výměnou studených vod:

Kanárský	Atlantský oceán	studený
Kalifornský	Tichý oceán	studený

Nejvyšší mořský příliv: Záliv Fundy (Nové Skotsko) 18 m, zátoka Frobisher (Baffinův ostrov) 15,6 m, záliv St. Malo (sev. pobř. Francie) 15 m, Bristolský záliv (záp. pobř. Anglie) 14,4 m.

Nejdélejší fjordy: Sognefjord (Norsko) 220 km, Hardangerfjord (Norsko) 170 km, Trondheimfjord (Norsko) 130 km, Pamlico Sound (USA) 130 km, Varangerfjord (Norsko) 120 km.

PEVNINA:

Nad 3000 m leží 8,5 mil. km², tj. 1,6 % celkové plochy zemského povrchu,

mezi 2000—3000 m:	11,3 mil. km ²	(2,2 %)
mezi 1000—2000 m:	22,7 mil. km ²	(4,5 %)
mezi 500—1000 m:	29,1 mil. km ²	(5,7 %)
mezi 200—500 m:	40,0 mil. km ²	(7,8 %)
mezi 0—200 m:	37,0 mil. km ²	(7,3 %)
prolákliny	0,8 mil. km ²	(0,1 %)

Tabulka výškových stupňů světadílů:

Světadíl	plochy v %					střední nadm. výška v m
	do 200 m	200 až 500	500 až 1000	1000 až 2000	přes 2000	
Evropa	57	27	10	15	1	300
Asie	26	18	22	20	14	940
Afrika	15	35	28	19	3	670
Severní Amerika	33	28	15	18	6	730
Jižní Amerika	43	28	16	6	9	580
Austrálie a Oceánie	36	55	6	2	1	380
Antarktis	?	?	?	?	?	2 200
Svět (bez Antarktidy)	29	27	19	17	8	710

Největší nadmořská výška: Ču-mu-lang-ma (Mount Everest) 8847 m.

Nejhlubší prolákлина: Mrtvé moře —394 m pod úrovní světového moře.

Největší poloostrov: Arábie 2 730 000 km².

Největší ostrov: Grónsko 2 175 600 km².

Největší horský systém: Kordillery (délka 15 000 km).

Nejvyšší činná sopka: Cotopaxi 5896 m v Ecuadoru.

Oblast nejčastějších zemětřesení: Chile (kolem 1000 zemětřesení ročně).

Největší nížina: Amazonská nížina — přes 5 mil. km².

Největší a nejvyšší náhorní plošina: Tibetská (2 mil. km², střední nadm. výška kolem 4000 m).

Největší poušť: Sahara 7 770 000 km².

Největší jezero: Kaspické moře 371 800 km².

Nejhlubší jezero: Bajkal 1742 m.

Nejvýše položené jezero: Mon-tche-kche-mu-chu 4960 m v Tibetu.

Nejdélejší řeka: Nilu-Kagera 6671 km, některé prameny uvádějí Amazonas-Ucayali 7025 km

Největší povodí řeky: Amazonas-Ucayali 7 050 000 km².

Největší střední průtok: Amazonas 120 000 m³/vt.

Největší ledovec: Grónský 1 802 000 km²

Největší průměrná roční teplota: Masawa (Etiopie) +30,2 °C.

Nejnižší průměrná roční teplota: Framheim (Antarktis) —25,8 °C.

Největší průměrné roční srážky: Kauai (Havajské o.) 12 090 mm.

MEZISTÁTNÍ ORGANIZACE

V r. 1956 bylo na světě 1130 mezinárodních organizací, z toho mezivládních 121.

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (OSN)

Charta OSN přijata na konferenci v San Franciscu 25. 4. — 28. 6. 1945, vstoupila v platnost 24. 10. 1945 (Den Spojených národů).

Nyní má OSN 124 členů; struktura OSN: Vácné shromáždění OSN, rady: bezpečnostní, hospodářská a sociální, poručenská, Sekretariát, Mezinárodní soudní dvůr. Regionální a hospodářské komise: dopravní a komunikační, statistická, Evropská hospodářská komise, Hosp. komise pro Asii a Dálný východ, Hosp. komise pro Lat. Ameriku a Hosp. komise pro Afriku, komise pro lidská práva, sociální komise, komise pro postavení žen, populační komise, komise pro omamné jedy, komise pro mezinárodní obchod surovinami, komise pro prům. rozvoj. Odborné organizace OSN: Mez. agentura pro atom. energii (IAEA), Mez. org. práce (ILO), Mez. světová banka, Org. pro výživu a zemědělství (FAO), Mez. org. pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO), Mez. org. pro civilní letectví (ICAO), Mez. finanční korporace (IFC), Mez. měnový fond (IMF), Světová zdravotnická org., Světová poštovní unie, Mez. telekomunikační unie, Světová meteorologická org., Mezivládní námořní poradní org. (IMCO); dále má OSN různé další komise a výbory.

ČLENSKÉ STÁTY ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

Zakládající členské státy (od 24. 10. 1945):

Argentina, Austrálie, Belgie, Běloruská SSR, Bolívie, Brazílie, Československo, Čína (Kuomintang), Dánsko, Dominikánská republika, Ecuador, Etiopie, Filipíny, Francie, Guatemala, Haiti, Honduras, Chile, Indie, Irák, Írán, Jihoafrická republika (tehdy unie), Jugoslávie, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Libanon, Libérie, Lucembursko, Mexiko, Nicaragua, Nizozemí, Norsko, Nový Zéland, Panama, Paraguay, Peru, Polsko, Recko, Salvador, Saúdská Arábie, Sjednocená arabská republika [tehdy Egypt], Spojené státy americké, SSSR, Sýrie, Turecko, Ukrajinská SSR, Uruguay, Velká Británie, Venezuela.

OSTATNÍ STÁTY (datum vstupu do OSN):

Afghánistán (19. 11. 1946), Island (19. 11. 1946), Švédsko (19. 11. 1946), Thajsko (16. 12. 1946), Jemen (30. 9. 1947), Pákistán (30. 9. 1947), Barma (19. 4. 1948), Izrael (11. 5. 1949), Albánie (14. 12. 1955), Bulharsko (14. 12. 1955), Cejlon (14. 12. 1955), Finsko (14. 12. 1955), Irsko (14. 12. 1955), Itálie (14. 12. 1955), Jordánsko (14. 12. 1955), Kambodža (14. 12. 1955), Laos (14. 12. 1955), Libye (14. 12. 1955), Maďarsko (14. 12. 1955), Nepál (14. 12. 1955), Portugalsko (14. 12. 1955), Rakousko (14. 12. 1955), Rumunsko (14. 12. 1955), Španělsko (14. 12. 1955), Maroko (10. 5. 1956), Tunisko (10. 5. 1956), Súdán (10. 5. 1956), Japonsko (18. 12. 1956), Ghana (9. 3. 1957), Malajsie (17. 9. 1957), Guinea (12. 12. 1958), Čad (20. 9. 1960), Dahome (20. 9. 1960), Gabun (20. 9. 1960), Horní Volta (20. 9. 1960), Kamerun (20. 9. 1960), Kongo (Brazzaville, 20. 9. 1960), Kongo (Léopoldville, 20. 9. 1960), Kypr (20. 9. 1960), Malgašská republika (20. 9. 1960), Niger (20. 9. 1960), Pobřeží slonoviny (20. 9. 1960), Somálsko (20. 9. 1960), Středoafrická republika (20. 9. 1960), Togo (20. 9. 1960), Mali (28. 9. 1960), Nigérie (7. 10. 1960), Senegal (28. 9. 1960), Sierra Leone (28. 9. 1961), Mongolsko (27. 10. 1961), Mauretánie (27. 10. 1961), Tanzanie (14. 12. 1961), Rwanda (19. 9. 1962), Burundi (19. 9. 1962), Jamajka (19. 9. 1962), Trinidad (19. 9. 1962), Alžírsko (8. 10. 1962), Uganda (25. 10. 1962), Kuvajt (13. 5. 1963), Kenja (16. 12. 1963), Malawi (1. 12. 1964), Malta (1. 12. 1964), Zambie (1. 12. 1964), Gambie (21. 9. 1965), Maledívy (21. 9. 1965), Singapur (21. 9. 1965), Guyana (20. 9. 1966), Indonésie (28. 9. 1966), Botswana (17. 10. 1966), Lesotho (17. 10. 1966), Barbados (9. 12. 1966), Jižní Jemen (14. 12. 1967), Mauritius (24. 4. 1968).

ORGANIZACE SOCIALISTICKÝCH ZEMÍ

Varšavská smlouva — kolektivní bezpečnostní pakt evropských socialistických států, podepsán 14. 5. 1955 ve Varšavě pro zajištění bezpečnosti účastníků vzájemnou pomocí mezi státy: Albánie, Bulharsko, Československo, Maďarsko, NDR, Polsko, Rumunsko a SSSR.

Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP) — vytvořena v lednu 1949. Pro zúčtování vzájemných dodávek zřízena od 1. 1. 1964 Mezinárodní banka pro hospodářskou spolupráci, v níž se podílí: Bulharsko, ČSSR, Maďarsko, NDR, Polsko, Rumunsko, SSSR a Mongolsko.

1:150 000 000
 0 1000 2000 3000 4000 km

NEJVĚTŠÍ ZEMĚ SVĚTA PODLE ROZLOHY

Název	km ²
1. SSSR	22 402 200
2. Kanada	9 974 375
3. Čína	9 587 000
4. USA	9 363 387
5. Brazílie	8 511 965
6. Austrálie	7 695 094
7. Indie	3 288 531
8. Argentína	2 778 412
9. Súdán	2 505 825
10. Alžírsko	2 381 740
11. Kongo (Kinshasa)	2 345 409
12. Grónsko	2 175 600
13. Saúdská Arábie	2 050 000
14. Mexiko	1 972 546
15. Indonésie	1 904 345
16. Libye	1 759 540
17. Írán	1 605 100
18. Mongolsko	1 535 000
19. Peru	1 285 216
20. Čad	1 284 000
21. Angola	1 246 700
22. Jihoafrická republika	1 223 905
23. Nigěr	1 188 794

NEJVĚTŠÍ EVROPSKÉ ZEMĚ PODLE ROZLOHY

Název	km ²
1. SSSR (evropská část)	5 570 000
2. Francie	551 208
3. Španělsko	503 545
4. Švédsko	449 750
5. Finsko	337 009
6. Norsko	323 917
7. Polsko	311 730
8. Itálie	301 226
9. Jugoslávie	255 804
10. NSR	247 978

PAKTY KAPITALISTICKÝCH ZEMÍ

NATO — North Atlantic Treaty Organisation, Severoatlantický pakt, hlavní agresivní pakt imperialistických států. Podepsán 4. 4. 1949 ve Washingtonu. Zakládající členové: USA, Velká Británie, Francie, Itálie, Portugalsko, Belgie, Nizozemí, Lucembursko, Dánsko, Norsko, Island, Kanada; v únoru 1952 přistoupily Turecko a Řecko, 9. 5. 1955 NSR. Orgány NATO: rada [na ministerské úrovni], vojenský výbor (náčelníci štábů) jako pomocný orgán rady; jemu je podřízena „stálá skupina“, rozhodující vojenská instance NATO a výbor vojenských zástupců. Stálé skupině jsou podřízena velitelství: pro Evropu (severní, střední, jižní, Středomoří), pro Atlantik, pro Kanál La Manche. Výkonným výborem rady NATO je tzv. stálá rada. Předsedá jí generální tajemník NATO. Dále existuje vědecká rada, politický, hospodářský odbor aj., konečně různé útvary (Vojenská akademie NATO, správa spojů atd.).

ANZUS (Tichomořský pakt), vojenský pakt USA, Austrálie a Nového Zélandu, podepsán 1. 9. 1951.

SEATO — South East Asia Treaty Organisation, podepsán 8. 9. 1954, členové: USA, Velká Británie, Francie, Austrálie, Nový Zéland, Thajsko, Pákistán, Filipíny.

CENTO — býv. Bagdácký pakt, podepsán 22. 11. 1955, členové: Turecko, Pákistán, Velká Británie, Irán. V roce 1959 podepsaly USA dvoustranné smlouvy s asijskými členy paktu.

Kromě těchto paktů existuje řada smluv mezi dvěma státy.

USA — Filipíny z r. 1951

USA — Jižní Korea pakt o vzájemné bezpečnosti z r. 1953

USA — Pákistán z r. 1952

USA — Tchaj-wan z r. 1954

USA — Španělsko z r. 1953

USA — Japonsko z r. 1954

JINÉ VÝZNACNĚJŠÍ ORGANIZACE

Integrace západní Evropy. V západní Evropě se po druhé světové válce projevil snahy sjednotit politicky, hospodářsky i vojensky státy, aby tak byla vytvořena protiváha proti USA a SSSR (tzv. třetí síla). V r. 1949 byla založena Evropská rada, zahrnující 18 států, jejímž orgánem je evropské parlamentní shromáždění. V současné době převažuje v západní Evropě integrace hospodářská, jejíž forma je jednak Evropské hospodářské společenství (oblast společného trhu), mající 8 členů (Francie, NSR, Itálie, Belgie, Nizozemí, Lucembursko, Řecko a Turecko), s nímž spolupracuje Evropské atomové společenství (Euratom, od r. 1957) a Montánní unie, jednak oblast svobodného obchodu (Velká Británie, Portugalsko, Švýcarsko, Rakousko, Dánsko, Švédsko a Norsko), nazývaná Evropské sdružení volného obchodu, zvláštními smlouvami s jednotlivými členy je k němu přidruženo Finsko.

Vojensko-politickou formou integrace je Západoevropská unie (od r. 1948), jejíž členové (Velká Británie, Francie, Belgie, NSR, Itálie, Lucembursko, Nizozemí) jsou zároveň i členy NATO. V souvislosti s Marshallovým plánem byla v r. 1948 založena Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OECE) se 17 členskými státy. V r. 1961 přistoupením USA a Kanady změněna na Organizaci pro hosp. spolupráci a rozvoj [OECD].

Arabská liga — mezinárodní organizace arabských zemí (mimo Tunisko), založena 22. 3. 1945, mající koordinovat jejich politickou činnost.

Organizace amerických států [v l. 1889–1948 Panamerické unie], slouží k pronikání USA do zemí Latinské Ameriky.

BENELUX — celní unie Belgie, Nizozemí a Lucemburska, vytvořená v l. 1948–1954.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii — v platnosti od 29. 7. 1957, členové: 28 států (SSSR, USA, Velká Británie, Francie, ČSSR aj.). Přípravuje spolupráci v oblasti mírového využití atomové energie.

Mezinárodní federace demokratických žen — založena 1. 12. 1945, na ochranu hospodářských, politických a soc. práv žen. Má poradní statut OSN.

Mezinárodní organizace novinářů, založena 1946, sdružuje pokrokové novináře celého světa.

Světová federace demokratické mládeže — mezinárodní organizace pokrokové mládeže sdružující mládežnické organizace ze 115 zemí, zastupuje 100 mil. členů; založena 10. 11. 1945.

Mezinárodní svaz studentstva, založen 1946, sdružuje pokrokové studenty celého světa (v roce 1956: 5,3 mil. členů z 72 zemí).

Světová odborová federace (SOF) — světová organizace odborů, ustavena 3. 10. 1945, má dnes 120 mil. členů, sídlem Federace je Praha.

Světová rada míru — řídicí orgán mírového hnutí, ustavena r. 1950.

Světová federace sdružení pro Spojené národy, zal. 1946, má poradní statut OSN.

Mezinárodní organizace práce — přičleněna k OSN.

Meziparlamentní unie, zal. 1888 (členové ze 61 zemí).

EVROPA

Po Austrálii nejmenší světadíli, je vlastně poloostrovem Asie. Samostatným světadílem ji činí spíše kulturní a hospodářský vývoj než přírodní poměry. Její jméno vzniklo ze slova „ereb“, jímž Fénicičané označovali země tmy, kde zapadá slunce.

Evropa se rozkládá na severní polokouli, jsouc ve středu tzv. pevninské polokoule. Máří asi 10 515 830 km² a má asi 587 miliónů obyvatel. Na 1 km² zde žije více než 56 lidí.

Nejsevernější bod pevniny: mys Nordkyn v Norsku (71°11' s. š. a 27°40' z. d.), nejjihnější bod: mys Marroquí ve Španělsku (36°00' s. š. a 5°38' z. d.), nejzápadnější bod: mys Roca v Portugalsku (38°47' s. š. a 9°31' z. d.), nejvýchodnějším místem je hřbet severního Uralu (67° s. š. a 60° v. d.). Východní hranice proti Asii bývá sporná, obvykle se klade na východní svahy pohorí Uralu, na tok řeky Emby až ke Kaspickému moři a na tok řeky Manyče (severně od Kavkazu) až k Azovskému moři.

Pobřeží Evropy je velmi členité a máří asi 37 900 km, poloostrovy a ostrovy zaujímají asi třetinu rozlohy. Ostrovy: Nová země, země Františka Josefa, Spicberky, Island, Velká Británie, Irsko, Normanské ostrovy, Azory, Baleáry, Sardínie, Korsika, Sicílie, Dalmatské, Jónské a Egejské ostrovy aj. Poloostrovy: Kanin, Kola, Skandinávský, Jutský, Normanský, Bretaňský, Pyrenejský (Iberský), Apeninský (s Kalábrií a Apulíí), Balkánský, Peloponés, Krym aj.

Povrch Evropy je výškově i tvarově rozmanitý, neboť vznikl různými horotvornými pochody v různých geologických dobách. Severní část tvoří Baltský štít, přecházející ve Východoevropskou tabuli, severozápadní Evropa má hornatý reliéf, vzniklý starými horotvornými pohyby (kaledonské vrásnění), podobně střední Evropa (vrásnění hercynské, obojí v prvohorách). Jižní část Evropy je nejmladší, vznikla vrásněním alpským ve druhohorách a třetihorách, proto tvary Pyrenejí, Alp, Dinarid jsou velehorského rázu, dodnes pak zde doznívá horotvorný pochod sopečnou činností. Střední výška Evropy je 300 m, nejvyšší horou je Mont Blanc 4810 m, nejnížší bod leží v proláklíně Kaspického moře (—28 m pod hladinou světového moře).

Evropské řeky mají rozvodí v nevelkých výškách starých středoevropských pohorí, popř. Východoevropské tabule. V bezodtoké pánvi Kaspického moře končí největší evropská řeka Volha (délka 3690 km, povodí 1,38 mil. km²) a Ural. Do Atlantského oceánu ústí řeka spojené řadou průplavů a sloužící tak dopravním účelům (Loira, Seina, Rýn, Labe aj., Odra, Visla, Němen, Západní Dvina, Něva aj.); středomořské řeky odvodňují jižní Evropu a část střední Evropy (Ebro, Rhóna, Pád aj. do moře Středomořního, Dunaj, Dněstr, Don do moře Černého a Azovského). Severní část Evropy je úmořím Severního ledového oceánu (Oněga, Severní Dvina, Mezeň, Pečora).

Podnebí Evropy je značně ovlivněno teplým Golským proudem, pronikajícím až k nejsevernějším jejím výběžkům; také převládající severozápadní větry přenášející mírnici vlivy oceánu daleko do vnitrozemí. Kontinentalita (přibývání rozdílu mezi létem a zimou) roste od západu k východu (deštivé zimy západní Evropy, mírné léto; tuhé zimy východní Evropy a horké léto). Jižní Evropa má tzv. středomořské podnebí s teplými léty a vlhkými, nikoliv však studenými zimami. Maximum teploty bylo naměřeno v Seville ve Španělsku (+51 °C), minimum v Ust' Čii'mě v SSSR (téměř —70 °C).

Průměrné roční teploty v °C (a srážky mm): Hammerfest 2,1 (558), Archangel'sk 0,3 (387), Reykjavík 3,9 (870), Leningrad 3,7 (475), Oslo 5,8 (645), Moskva 3,9 (533), Berlín 9,1 (570), London 9,8 (620), Praha 9,2 (490), Paris 10,3 (580), Wien 9,8 (680), Budapest 10,6 (638), Beograd 11,1 (619), Nice 15,0 (857), Sofija 9,6 (650), Roma 15,4 (803), Istanbul 14,3 (733), Madrid 13,3 (419), Athény 17,7 (343).

Květena a zvířena Evropy je ovlivněna podnebí; sever je pokryt tundrou, přecházející k jihu v pásmo jehličnatých a smíšených lesů s bohatstvím zvířfa. Na většině území byl již tento pás proměněn v tzv. kulturní step s dobrou ornou půdou, a proto s intenzivním zemědělstvím. Jižní Evropa má již středomořskou květenu se stále zeleným křovím — macchií.

Podnebným poměrům odpovídá i rozložení půd: na severu málo úrodné podzolové lesní půdy, jižně od nich pásmo úrodných hnědozemí a černozemí (Ukrajina, Rumunsko).

NEJVĚTŠÍ ZEMĚ SVĚTA PODLE ROZLOHY

Název	km ²
1. SSSR	22 402 200
2. Kanada	9 974 375
3. Čína	9 587 000
4. USA	9 363 387
5. Brazílie	8 511 965
6. Austrálie	7 695 094
7. Indie	3 268 531
8. Argentina	2 778 412
9. Súdán	2 505 825
10. Alžírsko	2 361 740
11. Kongo (Kinshasa)	2 345 409
12. Grónsko	2 175 600
13. Saúdská Arábie	2 050 000
14. Mexiko	1 972 546
15. Indonésie	1 904 345
16. Libye	1 759 540
17. Írán	1 605 100
18. Mongolsko	1 535 000
19. Peru	1 285 216
20. Čad	1 284 000
21. Angola	1 246 700
22. Jihoafrická republika	1 223 905
23. Níger	1 188 794

NEJVĚTŠÍ EVROPSKÉ ZEMĚ PODLE ROZLOHY

Název	km ²
1. SSSR (evropská část)	5 570 000
2. Francie	551 208
3. Španělsko	503 545
4. Švédsko	449 750
5. Finsko	337 009
6. Norsko	323 917
7. Polsko	311 730
8. Itálie	301 226
9. Jugoslávie	255 804
10. NSR	247 978

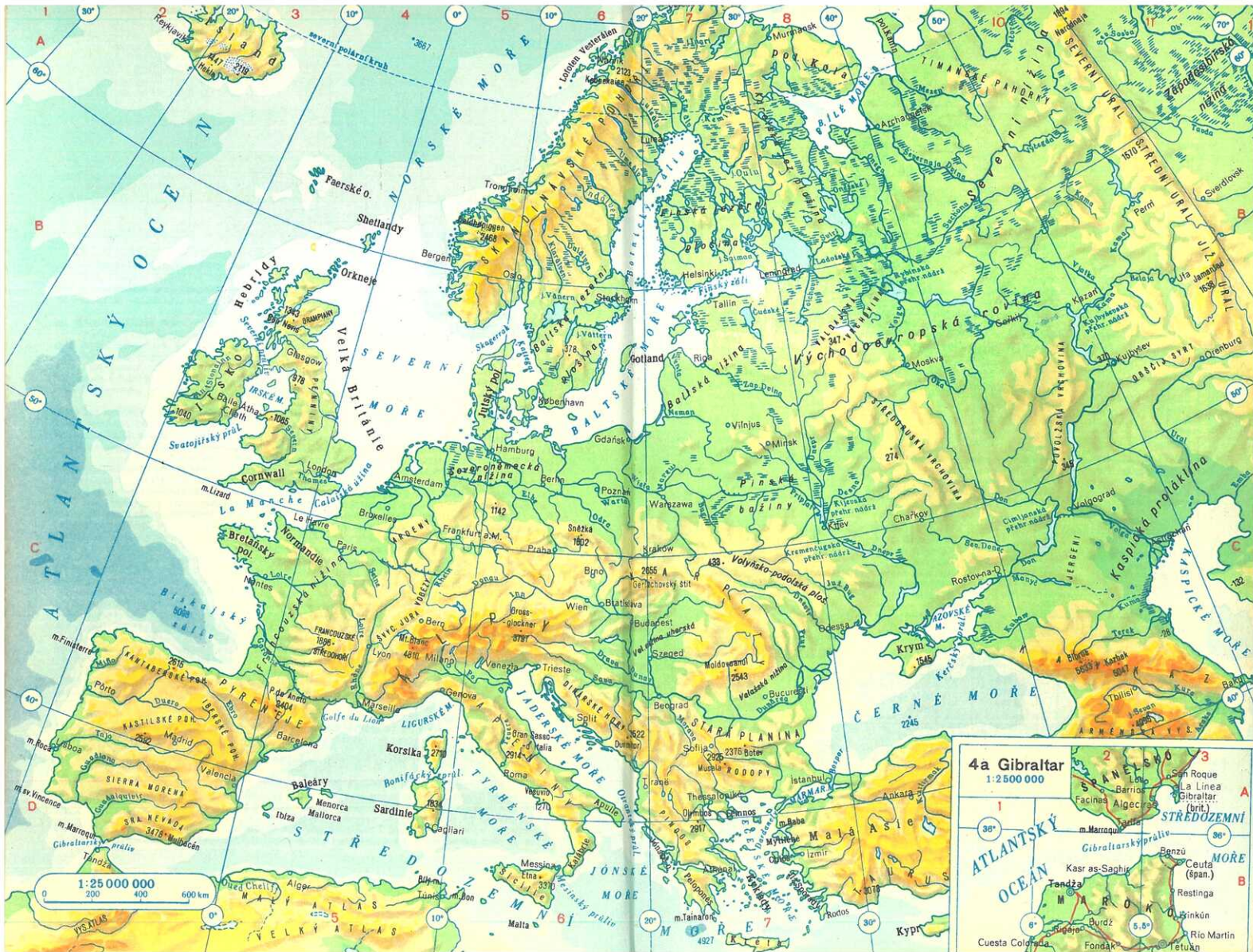
Po Austrálii nejmenší světadí, je v
spíše kulturní a hospodářský vývoj
jmž Féničané označovali země tmy,
Evropa se rozkládá na severní polo
10 515 830 km² a má asi 587 miliónů
Nejsevernější bod pevniny: mys Nor
mys Marroqui ve Španělsku (38°00' s
sku (38°47' s. š. a 9°31' z. d.), nejv
a 80° v. d.). Východní hranice proti
hoří Uralu, na tok řeky Emby až ke
kazu) až k Azovskému moři.

Pobřeží Evropy je velmi členité a má
nu rozlohy. Ostrovy: Nová země, zen
Normanské ostrovy, Azory, Baleáry, Š
vy a). Poloostrovy: Kanin, Kola, Ska
ský), Apeninský (s Kalábrií a Apulii
Povrch Evropy je výškově i tvarově
v různých geologických dobách. Sev
skou tabulí, severozápadní Evropa má
ledonské vrásnění), podobně střední
část Evropy je nejmladší, vznikla vr
tvaru Pyrenejí, Alp, Dinarid jsou vele
sopečnou činností. Střední výška Ev.
nižší bod leží v proláklíně Kaspické
Evropské řeky mají rozvodí v nevel
chodoevropské tabule. V bezodtoké
(délka 3690 km, povodí 1,38 mil. km²
průplavů a sloužící tak dopravním ú
padní Dvina, Něva aj.); středomořské
Rhóna, Pád aj. do moře Středozemní
ského). Severní část Evropy je úmoř
zeň, Pečora).

Podnebí Evropy je značně ovlivněno
ším jejími výběžkům; také převládají
leko do vnitrozemí. Kontinentalita [p
chodu (deštivé zimy západní Evropy
jižní Evropa má tzv. středomořské i
zimami. Maximum teploty bylo nam
Cil'mě v SSSR (téměř -70 °C).

Průměrné roční teploty v °C (a sráž
Reykjavík 3,9 (870), Leningrad 3,7 (4
don 9,8 (820), Praha 9,2 (490), Paris
11,1 (819), Nice 15,0 (857), Sofija 9,
(419), Athény 17,7 (343).

Květena a zvířena Evropy je ovlivně
pásmo jehličnatých a smíšených li
proměněn v tzv. kulturní step s dot
ní Evropa má již středomořskou kvě
Podnebným poměrům odpovídá i roz
jižně od nich pásmo úrodných hněd

Největší řeky:			
Název	Délka v km ²	Povodí v km ²	Stř. průtok m ³ /vt
Volga	3690	1 380 000	8500
Dunaj	2850	817 000	6000
Dnepr	2280	503 000	1670
Don	1950	422 000	950
Sev. Dvina-Vyčегда	1780	411 000	3500
Pečora	1814	327 000	4100
Neva	74	282 000	2600
Rhein (Rýn)	1328	224 400	2100
Ural	2530	220 000	360
Wisla	1088	193 911	1120
Labe	1122	144 055	600
Odra	903	124 871	570
Loire	1020	120 500	350

Největší jezera:			
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m
Ladožské	17 700	4	225
Oněžské	9 610	33	110
Vänern	5 500	44	89
Saimaa	4 400	78	58
Čudské a Pskovské	3 560	30	14
Vättern	1 889	89	119
Inari	1 200	109	99
Päijänne	1 085	78	93
Segozero	1 000	119	80

Nejvyšší hory:		
Název	Pohoří (skupina)	Výška v m
Mont Blanc	Savojské Alpy	4810
Pic Dufour (Monte Rosa)	Penninské Alpy	4633
Matterhorn	Penninské Alpy	4481
Finsteraarhorn	Bernské Alpy	4275
Aletschhorn	Bernské Alpy	4198
Jungfrau	Bernské Alpy	4161
Les Ecrins	Dauphinéské Alpy	4103
Gran Paradiso	Grajské Alpy	4061

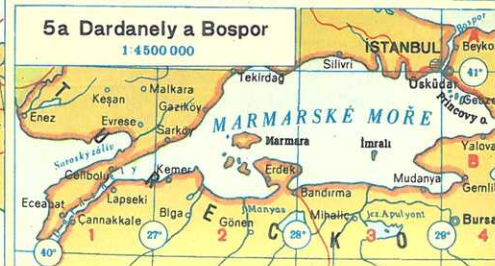
Největší ostrovy:			
Název	Rozloha v km ²	Název	Rozloha v km ²
Velká Británie	228 300	Nová země, sev. ostrov	48 100
s pobřežními ostrovy	103 000	Západní Špicberk	39 040
Island	82 100	Nová země, již. ostrov	33 200
Irsko		Sicílie	22 426

Největší ledovce:		Činné sopky:			
Název	Rozloha v km ²	Název	Země	Nadm. výška v m	Rok posl. výbuchu
{Záp. Špicberk}	20 000	Etna	Sicílie	3283	1983
{Severových. země}	10 800	Katla	Island	1500	1818
Vatnajökull	8 400	Hekla	Island	1447	1948
{Nová země sev. ostrov}	3 000	Vesuvio	Itálie	1270	1949
Langjökull	1 020	Stromboli	Liparské ostrovy	926	1955
		Askja	Island	898	1926

EVROPA

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Albánie	28 748	1 089 800	1985	66
Andorra	453	13 853	1984	30
Belgie	30 507	9 500 000	1986	311
Berlín (západní)	481	2 201 835	1985	4 577
Bulharsko	110 912	8 285 000	1986	75
Československo	127 871	14 272 547	1987	112
Dánsko	43 044	4 717 976	1984	110
Faerské ostrovy (dán.)	1 399	34 596	1980	25
Finsko	337 009	4 651 200	1986	14
Francie	551 208	49 650 000	1987	90
Gibraltar (brit.)	8	24 287	1983	4 048
Irsko	70 282	2 855 000	1985	41
Island	102 819	195 549	1986	2
Itálie	301 226	53 129 000	1986	178
Jan Mayen (nor.)	372	—	—	—
Jugoslávie	255 804	19 741 000	1986	77
Lichtenštejnsko	158	18 000	1984	114
Lucembursko	2 586	330 000	1985	128
Maďarsko	93 030	10 200 000	1987	110
Malta	316	319 834	1985	1 012
Man (brit.)	572	48 151	1981	84
Monako	1,49	23 500	1984	15 772
Německá demokratická rep.	108 298	17 085 000	1987	158
Německá spolková rep.	247 978	57 600 000	1986	232
Nizozemí	33 612	12 370 000	1986	368
Normanské ostrovy (brit.)	194	110 523	1981	570
Norsko	323 917	3 787 000	1987	118
Polsko	311 730	31 700 000	1986	102
Portugalsko (evropská část s Azorami)	91 619	9 196 000	1981	100
Rakousko	83 849	7 215 000	1985	86
Rumunsko	237 500	19 105 056	1986	80
Řecko	130 918	8 640 000	1986	67
San Marino	61	16 000	1982	262
Svaz sovětských soc. rep.	22 402 200	234 401 000	1987	10
Španělsko	503 545	31 600 000	1985	63
Špicberky (nor.)	62 050	2 961	1981	0,05
Švédsko	449 750	7 844 000	1987	17
Švýcarsko	41 288	5 700 000	1986	138
Vatikán	0,44	890	1985	2 023
Velká Británie	244 793	54 436 000	1985	222

Evropa je nejhustěji osídleným světadílem s poměrně rovnoměrně rozmístěným obyvatelstvem. Nej hustší osídlení vykazuje Nizozemí, Belgie Velká Británie atd.; nakupení městských sídel je znakem všech průmyslových oblastí Evropy (Porýní, Slezsko, Velká Británie). Husté venkovské osídlení má celá střední Evropa v oblastech úrodných půd. Také pohoří jsou zalidněna a lidská sídla pronikají na nejzápadnější sever. Statisícových měst má Evropa (bez evropské části SSSR) přes 300, z nich pak 23 miliónových. Hospodářsky je Evropa světadílem velmi vyspělým. Má dlouhou tradici rozvoje všech průmyslových odvětví, intenzivní rostlinnou i živočišnou výrobu. Skoro celé území Evropy zaujímají samostatné státy, pouze Gibraltar má dnes charakter kolonie. Ve státech východní části Evropy nastoupil socialistický řád nebo nastupuje v lidově demokratických státech. SSSR počíná již uskutečňovat přechod ke komunismu. Západní a severní část Evropy zaujímají vyspělé kapitalistické státy, jejichž úroveň nedosahují státy jižní Evropy.

NEJVĚTŠÍ EVROPSKÁ MĚSTA (bez SSSR)

Stát	Město	Počet obyv. (bez předměstí)	Rok
London	Velká Británie	3 184 600	1984
Paris	Francie	2 790 091	1982
Madrid	Španělsko	2 599 330	1985
Roma	Itálie	2 552 671	1968
Berlín západní		2 201 835	1985
Budapest	Maďarsko	1 951 521	1985
Hamburg	NSR	1 857 431	1984
Athény	Řecko	1 852 709	1981
Istanbul	Turecko	1 750 642	1985
Barcelona	Španělsko	1 698 736	1985
Milano	Itálie	1 675 166	1966
Wien	Rakousko	1 631 584	1984
København	Dánsko	1 375 993	1985
Warszawa	Polsko	1 252 600	1985
Napoli	Itálie	1 243 760	1988
Bucureşti	Rumunsko	1 239 458	1985
München	NSR	1 192 614	1984
Torino	Itálie	1 107 416	1988
Birmingham	Velká Británie	1 102 660	1985
Berlín východní	NDR	1 077 989	1985
Bruxelles (Brusel)	Belgie	1 057 923	1984
Praha	Československo	1 112 134	1988
Glasgow	Velká Británie	1 100 857	1985
Beograd	Jugoslávie	950 000	1985
Amsterdam	Nizozemí	866 290	1985
Köln	NSR	847 971	1984
Genova	Itálie	847 541	1966
Lisboa	Portugalsko	813 400	1984
Sofija	Bulharsko	800 953	1985
Stockholm	Švédsko	788 503	1985
Marseille	Francie	778 071	1982
Łódź	Polsko	744 100	1985
Rotterdam	Nizozemí	731 584	1985
Essen	NSR	727 988	1964
Liverpool	Velká Británie	722 010	1985
Düsseldorf	NSR	699 220	1984
Frankfurt a. M.	NSR	688 408	1984
Dortmund	NSR	654 550	1984
Palermo	Itálie	640 316	1966
Manchester	Velká Británie	638 360	1985
Stuttgart	NSR	631 754	1984
's Gravenhage	Nizozemí	598 709	1985
Leipzig	NDR	595 680	1985
Bremen	NSR	587 941	1984
Hannover	NSR	562 932	1984
Baile Átha Cliath	Irsko	537 448	1981
Lyon	Francie	528 535	1982
Kraków	Polsko	520 100	1985
Leeds	Velká Británie	509 290	1985
Dresden	NDR	508 119	1985
Valencia	Španělsko	502 598	1985

SOVĚTSKÁ EVROPSKÁ MĚSTA (1966) — v tis.

Moskva 6482, Leningrad 3665, Kijev 1383, Gorkij 1100, Char'kov 1092, Kužbyšev 989, Sverdlovsk 940, Doneck 823, Dnepropetrovsk 790, Perm' 785, Kazaň 804, Odessa 753, Rostov n. D. 737, Volgograd 720, Minsk 749, Saratov 699, Ufa 683, Riga 669, Voronež 592, Zaporož'je 571, Lvov 502.

NĚMECKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Deutsche Demokratische Republik, 108 298 km², 17 085 000 obyv. (1967), demokratická republika socialistického typu (předseda Státní rady Walter Ulbricht od r. 1960).

Správní rozdělení: 15 krajů (Bezirk); **hlavní město:** Berlin, demokratický sektor 1 077 969 obyv. (1966); **jiná města** (1965, v tis.): Leipzig 595, Dresden 508, Karl-Marx-Stadt 295, Halle 276, Magdeburg 268; **měna:** marka (DM) = 100 pfenigů = 3,239 Kčs (1967).

Hospodářství: vysoce rozvinutý průmyslový stát s vyspělým zemědělstvím; průmysl: nejdůležitější strojírenský, chemický, potravinářský a textilní; **těžba** (1965, tis. t): hnědé uhlí 251 301 [nejvíce na světě — revír Durynsko-saský přes 50 % a Lužický], draselné soli 1926 (Stassfurt), měď, uran; **výroba** (1965, tis. t): železo 2338, ocel 3890; elektrická energie: 53,6 mld kWh, kyselina sírová 985, cement 6087, výrobky těžkého strojírenství, automobily 102 900, optické přístroje (Jena), hodinky, bavlněné tkaniny 244 mil. m²; **zemědělství:** pěstuje se nejvíce (1965, v tis. t) žito 1910 a brambory 12 857, dále ostatní obilniny, cukrovka, len; chov dobytka (1965, tis. kusů): vepř 8759, skot 4682, ovce 1972; rybolov 224 900 t (1964); **doprava (1966):** železnice 15 730 km, silnice 45 886 km, splavné toky 2600 km, obchodní loďstvo 642 tis. BRT (1965); **vývoz** (1965): stroje a strojní zařízení, automobily, traktory, žel. vagony, elektrotechn. a optické výrobky, chemické výrobky, hnědouhelné brikety, spotřební zboží — přes 80 % vývozu hotové výroby; **dovoz:** suroviny a polotovary, potraviny.

NĚMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA

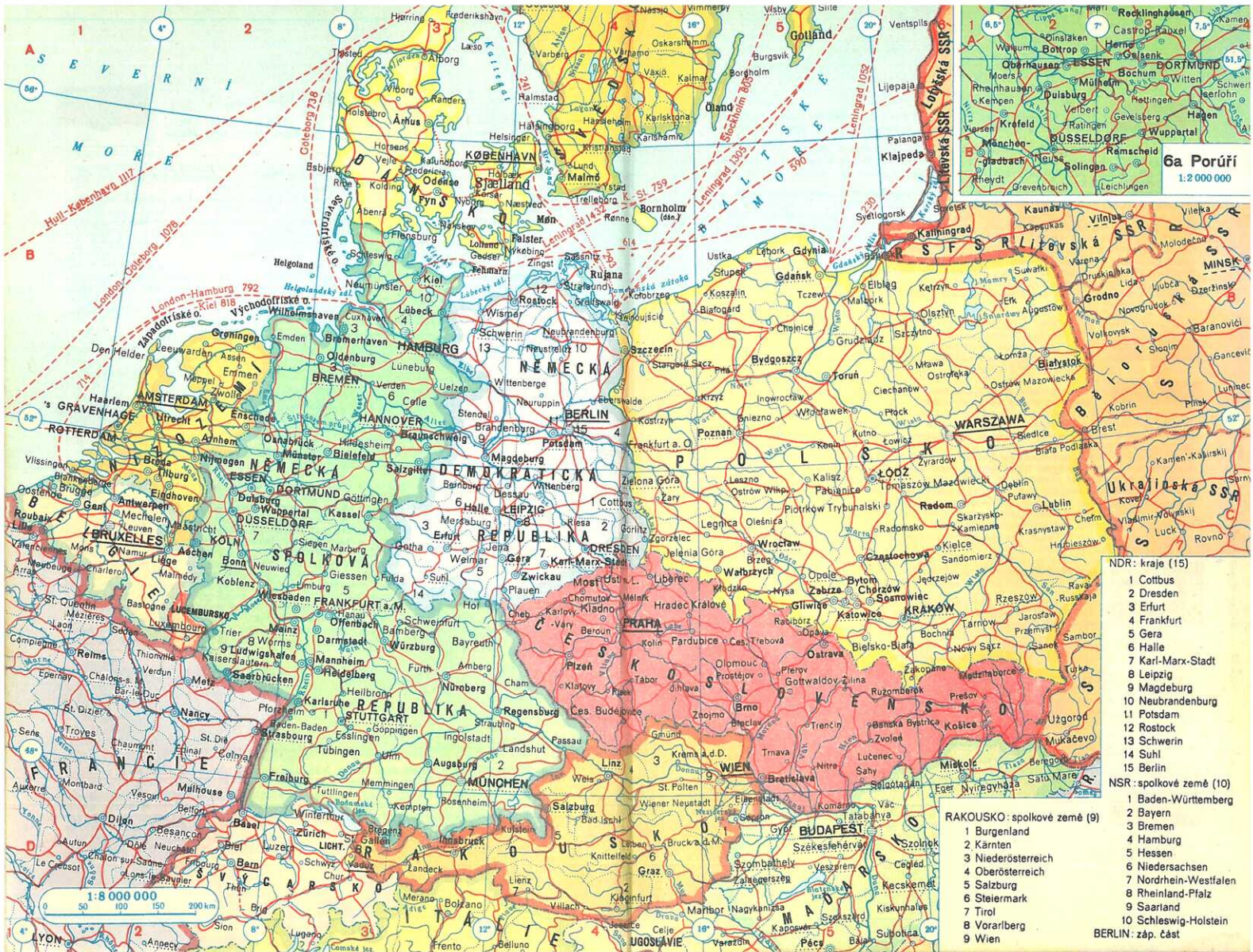
Bundesrepublik Deutschland, 247 978 km², 57 600 000 obyv. (1966), spolková republika (prezident dr. Heinrich Lübke od r. 1959).

Správní rozdělení: 10 spolkových zemí (Länder); **hlavní město:** Bonn 143 700 obyv. (1963); **jiná města** (1963, v tis.): Hamburg 1857, München 1133, Köln 848, Essen 728, Düsseldorf 699, Frankfurt a. M. 688, Dortmund 654, Stuttgart 631, Bremen 588, Hannover 563, Duisburg 492, Nürnberg 409, Wuppertal 422; **měna:** marka (DM) = 100 pfenigů = 1,80 Kčs (1967).

Hospodářství: vysoce rozvinutý průmyslový stát s vyspělým zemědělstvím, hodnotou výroby zaujímá 4. místo na světě po USA, SSSR a Velké Británii; **průmysl:** nejdůležitější strojírenský, chemický, těžební a hutnický; **těžba** (1965, tis. t): černé uhlí 135 464 (Porúří, Sársko), hnědé uhlí 101 908 (3. místo na světě), železná ruda 2553, nafta 7884, draselné soli 2740, olovo, zinek; **výroba** (1965, tis. t): železo 26 990, ocel 36 831, hliník 238; **elektrická energie** (1965): 168,8 mld kWh; kyselina sírová 3751, cement 34 133, cukr 1604, osobní automobily 2734 tis. kusů, lodě 1023 tis. BRT, optické a elektrotechnické přístroje, výrobky těžkého strojírenství, bavlněné tkaniny 271,7 tis. t; **zemědělství** (1965, tis. t): pšenice 4348, žito 2823, brambory 18 088; chov dobytka (1965, tis. kusů): skot 13 053, vepř 18 136, rybolov 632 000 t (1965); **doprava:** železnice 35 890 km, silnice 154 834 km, splavné toky 7860 km, obchodní loďstvo 5767 tis. BRT; **vývoz:** stroje a dopravní prostředky přes 45 %, kovy 17 %, chemické výrobky přes 10 %; **dovoz:** hlavně potraviny a suroviny.

ZÁPADNÍ BERLÍN

West-Berlin, 481 km², 2 201 835 obyv. (1965); 3 okupační pásma (americké: Kreuzberg, Neukölln, Tempelhof, Schöneberg, Zehlendorf, Steglitz, anglické: Tiergarten, Charlottenburg, Wilmersdorf, Spandau, francouzské: Wedding, Reinickendorf) tvoří administrativní jednotku, v jejímž čele stojí vojenská komisaři USA, Velké Británie a Francie. Představitelem německého správního aparátu je starosta města (Dr. Heinrich Alibertz od r. 1966). Západní Berlín je samostatnou jednotkou na území Německé demokratické republiky; 22 západoberlinských poslanců, zasedajících ve spolkovém sněmu v Bonnu, má pouze poradní hlas. Západní Berlín je vysoce průmyslově rozvinutým městem, závislým na příslunu surovin. Pevládá průmysl elektrotechnický, strojírenský, textilní.

POLSKO

Polska Rzeczpospolita Ludowa, 311 730 km², 31 700 000 oby. (1966), lidové demokratická republika (předseda Státní rady Marian Zawadzki od r. 1968).

Správní rozdělení: 17 vojvodství (województwo) a 5 samosprávných měst; **hlavní město:** Warszawa 1 252 800 obyvatel (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Łódž 744, Kraków 520, Wrocław 474, Poznań 438, Gdaňsk 321, Szczecin 312, Katowice 286, Bydgoszcz 257; **měna:** zloty = 100 groszů = 1,80 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát; **průmysl:** nejdůležitější strojírenství, těžba, textil, potravinářství; **těžba** (1965, tis. t): Černé uhlí 118 831 (Hornoslezská a Dolnoslezská pánev), železná ruda 788, měď, olovo, zinek, síra, sůl; **výroba** (1965, tis. t): Železo 5760, ocel 9088, koks 7994; **elektrická energie:** 43,8 mld kWh, kyselina sírová 1062, cement 9573, námořní lodě 334 000 BRT, lokomotivy, vagóny; **zemědělství** (1965, tis. t): žito 8289 (po SSSR nejvíce na světě), brambory 43 263 (po SSSR nejvíce na světě), pšenice 3422, cukrovka 12 314; **chov dobytka** (1965, tis. kusů): vepř 13 779, skot 9947, ovce 3061, rybolov 297 500 t (1965); **doprava** (1964): železnice 26 898 km, silnice 110 932 km, splavné toky 6908 km, obchodní loďstvo 1109 tis. BRT (1965); **vývoz:** paliva, suroviny, hutní materiál 38 %, strojírenské výrobky 33 %, zemědělské produkty a potraviny 16 %, průmyslové spotřební zboží 13 %; **dovoz:** suroviny přes 50 %, strojírenské výrobky.

RAKOUSKO

Republik Österreich, 83 849 km², 7 215 000 oby. (1965), spolková republika (prezident Franz Jonas od r. 1965).

Správní rozdělení: 9 spolkových zemí; **hlavní město:** Wien 1 838 000 oby. (1965); **jiná města** (1964, v tis.): Graz 249, Linz 202, Salzburg 114, Innsbruck 108, Klagenfurt 69; **měna:** Schilling = 100 groschů = 0,277 Kčs (1964).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát s velkými nerostnými zásobami; **průmysl:** těžba (1965, v tis. t): hnědé uhlí 5450, železná ruda 5450, nafta 2855, magnetit 1815,6 (nejvíce na světě), sůl, tuha; **výroba** (1965, tis. t): železo 2205, ocel 3221, cement 4044, bavlněné tkaniny 19,1 tis. t; **elektrická energie:** 22,2 mld kWh; **zemědělství:** chov dobytka (1965, tis. kusů): vepř 3132, skot 2350, pěstování obilnin; **doprava:** železnice 6951 km, silnice 32 061 km, splavné toky 1733 km; **vývoz:** hotové výrobky (hlavně strojírenské) 40 %, suroviny (hlavně magnezit) 30 %; **dovoz:** hotové výrobky 35 %, suroviny 31 %.

ŠVÝCARSKO

Schweizerische Eidgenossenschaft, Confédération Suisse, Confederazione Svizzera, 41 288 km², 5 700 000 oby. (1966), spolková republika (prezident na r. 1968 Willy Spühler).

Správní rozdělení: 25 kantonů; **hlavní město:** Bern 186 600 oby. (1964); **jiná města** (1964 v tis.): Zürich 440, Basel 223, Genève 178, Lausanne 132, **měna:** švýcarský frank = 100 rappů = 1,85 Kčs (1987).

Hospodářství: průmyslový stát s významnou živočišnou výrobou. Velký význam má cestovní ruch; **průmysl:** strojírenský, výroba hodinek, chemický (léčiva), potravinářský (sýry 59 tis. t), textilní, **elektrická energie** 24,5 mld kWh; **zemědělství:** chov skotu 2350 tis. ks, pěstování pšenice a obilí; **doprava:** železnice 2934 km z toho přes 2897 elektrifikovaných, silnice 50 400 km; **vývoz:** hotové výrobky 91 % (hodinky, stroje, léky); **dovoz:** hlavně suroviny, paliva a potraviny.

LICHTENŠTEJNSKO

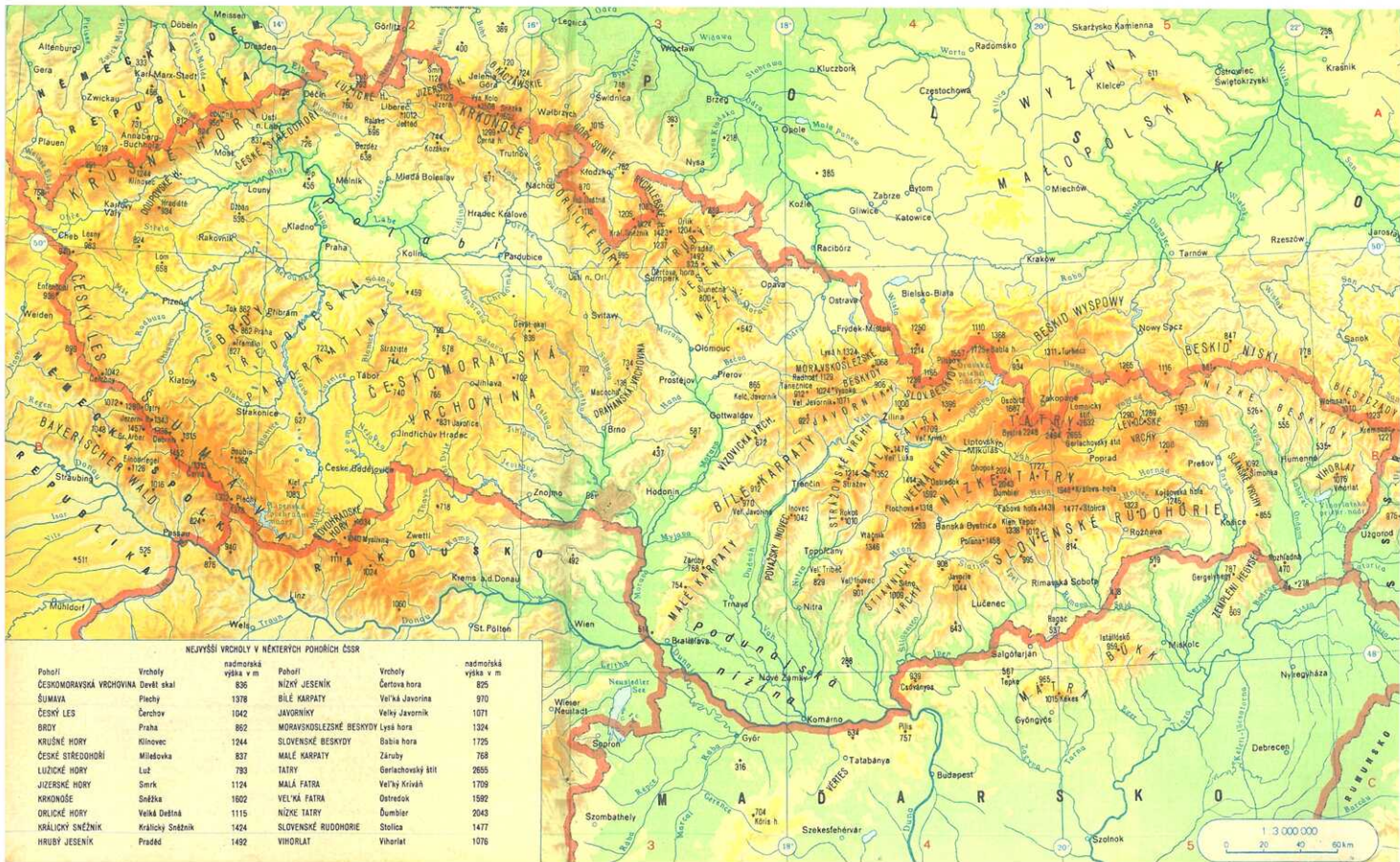
Fürstentum Liechtenstein, 158 km², 18 000 oby. (1964), knížectví (kníže Franz Joseph II. od r. 1938).

Správní rozdělení: 11 obcí; **hlavní město:** Vaduz 3514 oby. (1961); **měna:** švýcarský frank, celní unie se Švýcarskem.

ČESKOSLOVENSKO

Československo se vyznačuje značnou pestrostí krajinných typů. Základními geologickými jednotkami, odlišnými stářími, stavbou a zčásti i složením hornin, jsou dva systémy: Český masív na západě a karpatská soustava na východě. Český masív je od mladších prvohor samostatným geologickým celkem ve stavbě Evropy. V té době byly starší útvary, pokrývající oblast Českého masívu zvrásněny a zformovány ve vysoké horstvo alpského typu jako tzv. variská větev evropských hercynských pohoří. Vzniklá parovina poněkud trupového pohoří byla porušena až ve třetihorách; tedy v důsledku sousedních pochodů alpského vrásnění byl Český masív rozláman v kry, jež vystoupily nebo poklesly. Západní část naší republiky dostala tehdy svůj dnešní vzhled. Geologický vývoj Karpat je odlišný od Českého masívu. Koncem prvohor se počala vytvářet hluboká sníženina, v níž moře ukládalo své nánosy. Na sklonku druhohor došlo k horizontovému pochodům, za nichž vznikly složité vrásy a desítky kilometrů dlouhé příkrovy. Koncem starších třetihor došlo k novému vrásnění Karpat, které vyklenulo pásma do výšky. Od mladších třetihor mají obě naše horské soustavy společný vývoj a podléhají působení vnějších činitelů. Hranice mezi oběma soustavami je dána čarou Znojmo—Vyškov—Moravská brána—Karviná.

Nejrozsáhlejší horopisným celkem je Českomoravská vrchovina, složená ze starých přeměněných hornin. Nadmožská výška se pohybuje kolem 500 m. Při jihozápadní hranici státu se táhnou hřebeny Šumavy (žulové, rulové), dosahující výše i značně přes 1000 m (Roklan 1453 m), na něž za Všerubským průsmykem navazuje rulový Český les. Z Německa zčásti zasahují na naše území Smrcínny. Za Chebskou pávní pak postupují severovýchodním směrem až k Tiskému sedlu (569 m) Krušné hory, jejichž pásma jsou z krystalických břidlic, fylitů a ve střední části ze žuly; do Čech se překříží sklánějí zlomovým svahem třetihorního stáří. Pískovcové Děčínské stěny tvoří přechod k pohoří západosudetské soustavy, která ohraničují Čechy na severu. Horská pásma sudetské soustavy postupují většinou od severozápadu k jihovýchodu; typickou horninou v nich je kromě krystalických břidlic žula. Patří k nim Jizerské hory, Lužické hory, Krkonoše, v nichž leží nejvyšší hora Českého masívu Sněžka (1602 m), Broumovské mezihoří, Orlické hory, Králický Sněžník, Rychlebské hory, Hrubý Jeseník, Nízký Jeseník, Oderské vrchy. Vnitrozemí je vyplněno řadou pávní a pahorkatin. Z nejvýznamnějších uvádíme pánev Budějovickou a Třeboňskou. Od Klatov přes Blatnou, Sedlčany až k Českému Brodu postupuje kopcovitá středočeská vrchovina, složená ze žuly. Severozápadně od ní vystupují břidličné Brdy. Důležitým vodním územím je Plzeňská pánev, severozápadně od ní Tepelská plošina. Mezi západosudetskou soustavou a pohořími jižní poloviny Čech se táhne rovinatá tabule — Polabí. Nad rovinou vynikají osamělé vrchy sopečného původu. V moravském vnitrozemí je Drahanská vrchovina, v jejíž devonských vápencích byl vodou vymodelován Moravský kras. V povodí Dyje, Svatky a Jihlavy se táhne Dyjskosvratecký úval, podél Moravy od Šumperka ke Kroměříži Hornomoravský úval. Východní část Moravy a celé Slovensko náleží Karpatům, v nichž na našem území rozeznáváme flyšové, centrální a sopečné pásma. Flyšové pásmo je souvislé a postupuje z jižní Moravy a Slovenska na severovýchod a končí Ondavskou vrchovinou. V pásmu je vtroušeno tzv. vnější bradlové pásmo, včítávající v krajině ostře nad mírně tvary flyše. K flyšovému pásmu náleží Myjavská pahorkatina, Bílé Karpaty, Javorníky, Vizovické vrchy, Hostýnské vrchy, Moravskoslezské Beskydy, Slovenské Beskydy, Kysucká vrchovina, Oravská Magura, Spišská Magura, Levočské pohorie, Šarišská vrchovina, Čerchovské pohorie, Ondavská vrchovina. K centrálnímu pásmu Karpat náleží nejjižnější slovenská pohoří (Malé Karpaty), Považský Inovec, Strážovská hornatina, Malá Fatra, Chočské pohorie, Tatry (Gerlachovský štít 2655 m je nejvyšším vrcholem ČSSR), Velká Fatra, Slovenské rudohorie. Slovenská sopečná pohoří tvoří dvě skupiny, Slovenské stredohorie a západokarpatský sopečný oblouk. K první skupině se čítají Pohronský Inovec, Kremnické pohorie, Poľana, Krupinská vrchovina, k druhé Kováčovské kopce, Slanské pohorie. Z níž je nejvýznamnější Podunajská. V Potiské nížině leží nejnižší místo v ČSSR 94 m u výtoku Bodrogu z našeho území.

Československo je pramenou oblastí, z níž vody odtékají do tří moří. Dunaj odvádí vodu do Černého moře, Labe do Severního moře, Odra a přítoky Visly do Baltského moře. Naším územím prochází evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Labe pramení v Krkonoších a zprava přijímá Cidlinu s Bystřicí, Mrlínou, Jizerou, Ploučnicí a Kamenicí, zleva Úpu, Metují, Orlicí, Loučnou, Chrudimku, Doubravu, Vltavu, Ohři a Břlinu. Vltava pramení na Šumavě a přijímá zprava Malší, Lužnici a Sázavu s Želivkou a Blanicí, z levé strany Otavu a Berounku. Odra pramení v Oderských vrších a přijímá zprava Ostravici a Olší, zleva Opavu. K povodí Visly, pramenící v Polsku, patří Dunajec. Do Dunaje ústí všechny naše řeky zleva: Morava (pramení na Králickém Sněžníku a zprava přijímá Mor. Sázavu, Třebůvku, Hanou, Kyjovku, Dyji, zleva Desnou, Oskavu, Bystřici, Bečvu, Rusavu, Dřevnici, Olšavu a Myjavu), Váh (zprava přijímá Belou, Oravu, Kysucy a Vlárú, zleva Revúcu, Turiec, Rajčanku, Nitru), Hron a Ipeľ. K povodí Tisy náleží řeky východního Slovenska: Bodrog, Hornád a Slaná s přítoky.

Československo má málo přirozených jezer, a to převážně ledovcového původu ve vysokých pohorích. Jinak jsou jezera hrazená (Morské oko a Izra) a jezera krasová (Silická). Mnohem více je rybníků, které mnohdy tvoří celé rybníční soustavy (např. v Třeboňské a Budějovické pánvi).

Podnebí: ČSSR leží v mírném pásmu s výrazným střídáním čtyř ročních období. Poloha ve střední Evropě a protáhlost ve směru V—Z způsobují, že podnebí je přechodným středoevropským typem mezi podnebí oceánickým a kontinentálním. Tento znak se projevuje růstem teplotních ročních rozptětí od západu k východu (Mariánské Lázně 19,1°, Bratislava 21,8°, Košice 22,5°), klesáním množství srážek, růstem slunečního svitu atd. Úbytek teploty s rostoucí zeměpisnou šířkou je malý (asi 1,5°). V ČSSR klesá teplota s přibývajícím nadmořskou výškou. Nejstudenějším měsícem v roce je leden, nejteplejším červenec. Vydátost srážek se pohybuje na území republiky od 450 mm do 1500 mm ročně. Sněhové srážky tvoří ročně průměrně 20 % celkového množství srážek. Nejméně srážek spadne v lednu a v únoru, nejvíce od května do července. Nejvíce srážek spadne na návětrných stranách vysokých pohoří. Nejsušší oblasti leží v závětrí horstev. Důležitým klimatickým činitelem je vítr, neboť je nositelem počasí. V západní části státu převládají větry západní, ve východní části státu větry severní a jižní.

MĚŘÍME ČSSR

Nejvyšší hora: Gerlachovský štít 2655 m n.m.
Nejnižší položený bod: Bodrog u Stredy n.B. 94 m n.m.
Nejhlubší propast: Brázda ve Slovenském krasu —211 m.
Nejdelší tok na území ČSSR: Vltava 429,9 km.
Nejvodnatější tok: Dunaj — průměrný průtok 2307 m³/sec.
Největší jezero: Černé (na Šumavě) — plocha hladiny 18,4 ha.
Největší rybník: Rožmberk — plocha hladiny 489 ha.
Největší přehradní nádrž: Lipno — plocha umělé hladiny 4870 ha.
Nejvyšší roční průměrná teplota: Stúrovo 10,4 °C.
Nejnižší roční průměrná teplota: Gerlachovský štít —6 °C [podle krátkodobého pozorování].
Nejvyšší naměřená teplota ve stínu: 38 °C v r. 1957 na různých místech jižního Slovenska.
Nejnižší naměřená teplota: —42 °C v r. 1929 v Českých Budějovicích.
Nejvyšší roční průměrné srážky: 2130 mm — Zbojnická chata ve Vys. Tatrách.
Nejnižší roční průměrné srážky: oblast Zatecka pod 450 mm.
Nejteplejší minerální pramen: Vřídlo v Karlových Varech 72 °C.
Vzdálenost nejdlehlších bodů státního území: 767 km.
Největší délka státního území ve směru rovnoběžky: 674 km.
Největší délka státního území ve směru poledníku: 276 km.
Nejkratší vzdálenost od moře: Šluknov od Baltského moře (Štětínský záliv) 326 km.

Československo je pramennou oblastí, z níž vody odtékají do tří moří. Dunaj odvádí vodu do Černého moře, Labe do Severního moře, Odra a přítoky Visly do Baltského moře. Naším územím prochází evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Labe pramení v Krkonoších a zprava přijímá Cidlinu s Bystřicí, Mrlinu, Jizeru, Ploučnici a Kamenici, zleva Úpu, Metují, Orlici, Loučnou, Chrudimku, Doubravu, Vltavu, Ohři a Břlinu. Vltava pramení na Šumavě a přijímá zprava Malší, Lužnici a Sázavu s Želivkou a Blaníci, z levé strany Otavu a Berounku. Odra pramení v Oderských vrších a přijímá zprava Ostravici a Olši, zleva Opavu. K povodí Visly, pramenící v Polsku, patří Dunajec. Do Dunaje ústí všechny naše řeky zleva: Morava (pramení na Králickém Sněžníku a zprava přijímá Mor. Sázavu, Třebůvku, Hanou, Kyjovku, Dyji, zleva Desnou, Oskavu, Bystřici, Bečvu, Rusavu, Dřevnici, Olšavu a Myjavu), Váh (zprava přijímá Belou, Oravu, Kysucy a Vláru, zleva Revúcu, Turiec, Rajčanku, Nitru), Hron a Ipeľ. K povodí Tisy náleží řeky východního Slovenska: Bodrog, Hornád a Slaná s přítoky.

Československo má málo přirozených jezer, a to převážně ledovcového původu ve vysokých pohorích. Jinak jsou jezera hrazená (Morské oko a Izra) a jezera krasová (Silická). Mnohem více je rybníků, které mnohdy tvoří celé rybníční soustavy (např. v Třeboňské a Budějovické pánvi).

Podnebí: ČSSR leží v mírném pásmu s výrazným střídáním čtyř ročních období. Poloha ve střední Evropě a protáhlost ve směru V—Z způsobují, že podnebí je přechodným středoevropským typem mezi podnebním oceánickým a kontinentálním. Tento znak se projevuje růstem teplotních ročních rozpětí od západu k východu (Mariánské Lázně 19,1°, Bratislava 21,8°, Košice 22,5°), klesáním množství srážek, růstem slunečního svitu atd. Úbytek teploty s rostoucí zeměpisnou šířkou je malý (asi 1,5°). V ČSSR klesá teplota s přibývající nadmořskou výškou. Nejstudenějším měsícem v roce je leden, nejteplejším červenec. Vydatnost srážek se pohybuje na území republiky od 450 mm do 1500 mm ročně. Sněhové srážky tvoří ročně průměrně 20 % celkového množství srážek. Nejméně srážek spadne v lednu a v únoru, nejvíce od května do července. Nejvíce srážek spadne na návětrných stranách vysokých pohoří. Nejsušší oblasti leží v závětrí horstev. Důležitým klimatickým činitelem je vítr, neboť je nositelem počasí. V západní části státu převládají větry západní, ve východní části státu větry severní a jižní.

MĚŘICE ČSSR

Nejvyšší hora: Gerlachovský štít 2655 m n.m.
Nejnižší položený bod: Bodrog u Stredy n.B. 94 m n.m.
Nejhlubší propast: Brázda ve Slovenském krasu —211 m.
Nejdelší tok na území ČSSR: Vltava 429,9 km.
Nejvodnatější tok: Dunaj — průměrný průtok 2307 m³/sec.
Největší jezero: Černé (na Šumavě) — plocha hladiny 18,4 ha.
Největší rybník: Rožmberk — plocha hladiny 489 ha.
Největší přehradní nádrž: Lipno — plocha umělé hladiny 4870 ha.
Nejvyšší roční průměrná teplota: Stúrovo 10,4 °C.
Nejnižší roční průměrná teplota: Gerlachovský štít —6 °C (podle krátkodobého pozorování).
Nejvyšší naměřená teplota ve stínu: 38 °C v r. 1957 na různých místech jižního Slovenska.
Nejnižší naměřená teplota: —42 °C v r. 1929 v Českých Budějovicích.
Nejvyšší roční průměrné srážky: 2130 mm — Zbojnická chata ve Vys. Tatrách.
Nejnižší roční průměrné srážky: oblast Zatecka pod 450 mm.
Nejteplejší minerální pramen: Vřídlo v Karlových Varech 72 °C.
Vzdálenost nejdlejších bodů státního území: 767 km.
Největší délka státního území ve směru rovnoběžky: 674 km.
Největší délka státního území ve směru poledníku: 276 km.
Nejkratší vzdálenost od moře: Štuknov od Baltského moře (Štětínský záliv) 326 km.

ČESKOSLOVENSKO

*Československá socialistická republika 127 871 km², 14 272 547 obyv.
(1. 1. 1967) (prezident Ludvík Svoboda od r. 1968).*

Správní rozdělení: 10 krajů, 112 okresů a statutární města hl. m. Praha a Bratislava (1968). Kraje: Středočeský (Praha), Jihočeský (České Budějovice), Západočeský (Plzeň), Severočeský (Ústí nad Labem), Východočeský (Hradec Králové), Jihomoravský (Brno), Severomoravský (Ostrava), Západoslovenský (Bratislava), Stredoslovenský (Banská Bystrica), Východoslovenský (Košice).

Hlavní město: Praha 1 112 134 obyv. (1. 1. 1968).

Jiná města (31. 12. 1966, v tis.): Brno 333, Bratislava 276, Ostrava 269, Plzeň 143, Košice 112, Olomouc 78, Ústí nad Labem 73, Liberec 71, České Budějovice 72, Havířov 74, Karviná 72, Pardubice 68, Gottwaldov 64, Hradec Králové 64, Most 56, Kladno 55, Teplice 52, Karlovy Vary 46, Opava 46, Děčín 42, Nitra 40, Prešov 40, Žilina 39, Jihlava 38, Chomutov 38, Prostějov 36, Pířerov 36, Banská Bystrica 36, Trnava 36, Frýdek-Místek 34, Jablonec n. N. 33, Martin 30, Příbram 29, Ml. Boleslav 28, Třinec 28, Trenčín 27, Kolín 26, Komárno 25, Znojmo 25, Prievidza 25, Cheb 25, Trutnov 24, Nové Zámky 24, Zvolen 24, Krnov 22, Litvínov 22, Písek 22, Orlová 22, Šumperk 22, Kroměříž 21, Piešťany 21, Sp. Nová Ves 21, Tábor 21, Třebíč 21, Hodonín 20, Lučenec 20, Ružomberok 20, Sokolov 20.

Národnostní složení (1965, v %): Češi 65,2, Slováci 28,7, Maďaři 3,9, Němci 1,0, Poláci 0,5, Ukrajinci a Rusové 0,4, ostatní 0,3.

Měna: koruna (Kčs) = 100 haléřů.

Hospodářství: vyspělý průmyslově zemědělský stát. V r. 1966 zaujímalo Československo 4. místo na světě v těžbě hnědého uhlí, 10. místo ve výrobě surového železa a oceli, 14. místo ve výrobě elektrické energie, 5. místo ve sklizni žita, 8. místo ve sklizni brambor; ve výrobě na jednoho obyvatele se řadí v uhlí na 1. místo, v přepočtu na jednotku měrného paliva, ve výrobě surového železa na 5. místo, ve výrobě oceli na 3. místo a ve výrobě elektrické energie na 13. místo. Podíl průmyslu na národním důchodu 64,4 %, v zemědělství a lesnictví 13,8 % (1966).

Průmysl: podíl odvětví na celkové průmyslové výrobě v r. 1965: strojírenský a kovoobráběcí 27,3 %, potravinářský 19,2 %, textilní a oděvní 8,6 %, těžba rud a hutnictví 13,9 %, těžba paliv včetně výrobků z uhlí a nafty 7,4 %, chemický a gumárenský 5,7 %, dřevozpracující a papírenský 5,0 %, stavebních hmot 3,2 %, kožedělný a obuvnický 2,6 %, ostatní 7,1 %.

Těžba: (1965, mil. t): černé uhlí 27 (80 % Ostravsko — kvalitní koksovatelné uhlí, dále pánev: Kladenská, Plzeňská, Trutnovská, Rosicko-oslavanská), hnědé uhlí a lignit 69,8 (z toho 70 % v podkrušnohorské pánvi, dále v pánvi Sokolovské, Handlovské, Modrokamenské, lignit — Nováky, jižní Morava, jižní Čechy), železná ruda 2,2 (Slovenské rudohorie, oblast mezi Prahou a Plzní), nafta 190 tis. t (Hodonín, Gbely), antimon (Slovenské rudohorie, Příbram), mangan (Chvalčovice, východní Slovensko - Kišovce, Švábovce), olovo a zinek (Příbram), měď (Slovenské rudohorie), pyrit (Chvalčovice), magnezit (Slovenské rudohorie), kaolín (Karlovarsko, Horní Břiza), tuha (jižní Čechy, Jeseníky), vápence (nejvíce mezi Prahou a Berounem), stavební hmoty (kvalitní žula Mrákotín, Skuteč, Požáry aj.).

Elektrická energie (1965): 36,5 mld kWh, z toho 11 % z vodních elektráren. Největší tepelné elektrárny: Tušimice, Tisová, Nováky, Hodonín, Opatovice, Mělník, Komofany, Ervénice, Třebovice, Vojany, vodní hlavně na Vltávě a Váhu.

Hutnictví (1965, mil. t): surové železo 6,3, ocel 9,1, válcovaný materiál 6,5 (Ostravsko, Kladno), hliník (Žiar n. Hronom), nikl (Sereď).

Strojrenatví: hlavní oblasti: Praha s okolím, Brno s okolím, Plzeň, severovýchodní a jihovýchodní Morava, severozápadní Slovensko. Výroba některých druhů (1965, tis. ks): traktory 28,2, nákladní auta 18,0 osobní auta 92,7, motocykly a skútry 111,0, rozhlasové přijímače 247,1, televizory 227,9, náramkové hodinky, parní a vodní turbíny, zařízení pro továrny, soustruhy, lokomotivy, vagóny aj.

Chemický průmysl: Záluží u Mostu, Praha s okolím, Bratislava, Polabí (Pardubice, Neratovice, Lovosice, Ústí n. L.), Ostravsko. Některé výrobky (1965, tis. t): kyselina sírová 982,1, chemická vlákna 82,9, plastické hmoty 144,8.

Průmysl stavebních hmot (1965, tis. t): cement 6130 (Králov Dvůr, Radotín, Brno, Hranice, Banská Bystrica, Ostrava, Čížkovice), cihly 2,7 mld ks.

Dřevařský a papírenský průmysl (1965): Fezivo 3 648 000 m³ (Šumava, Jeseníky, Horní Pováží, střední a východní Slovensko), papír 564 667 t, (největší papírny: Větrná, Hostinné, Ružomberok, Harmanec), výroba nábytku.

Průmysl textilní: hlavně severovýchodní Čechy a severní Morava (největší střediska Liberec, Dvůr Králové n. L., Brno, oděvnictví: Prostějov a Trenčín), výroba (1965, mil. m): tkaniny bavlněné 494, lněné 68, hedvábné 76, vlněné 45.

Kožeřadní a obuvnický (hl. Gottwaldov), výroba (1965, mil. párů): kožené obuv 51, gumová 13.

Sklářský a keramický: hlavně severní a západní Čechy (Nový Bor — sklo, Jablonec n. N. — bižuterie, Karlovy Vary, Horní Bříza, Rakovník — keramika).

Potravinářský průmysl: (1965, tis. t): cukr 984 (Polabí, Haná, jižní Slovensko), máslo 84, maso 54,4, masné výrobky 216, mléko 1228 mil. l, pivo 19,4 mil. hl.

Zemědělství: mírně převažuje živočišná výroba — 51,7 % z celkové zemědělské výroby. Sklizeň (1966, tis. t): pšenice 1896 (Polabí, Haná, jižní Slovensko), ječmen 1561, žito 858, oves 749 (ve vyšších polohách), kukuřice 477 (jižní Slovensko), cukrovka 6345 (Polabí, Haná, jižní Slovensko), brambory 6506 (Českomoravská vrchovina), len (v podhorských oblastech), vlna (jižní Morava, jihozápadní Slovensko), chmel 9,2 (Žatecko), ovoce, zelenina (jižní Slovensko, jižní Morava); živočišná výroba (1966, tis. ks): skot 4462, z toho krávy 1952, vepř 5305, ovce 670, drůbež 29 466.

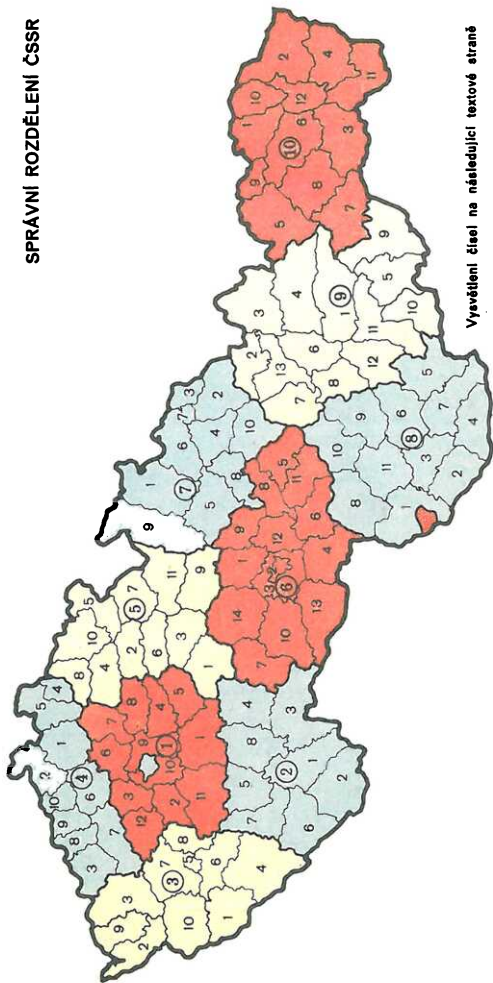
Doprava: železnice 13 330 km, z toho 2807 km dvoukolejných a 1891 km elektrifikovaných (1966), silnice 72 908 km, námořní lodi 10, celková tonáž 96 795 BRT (1966), splavné toky 473 km (1966).

Zahraniční obchod: ČSSR obchoduje téměř se všemi zeměmi světa. Hlavními obchodními partnery jsou (podíl na obratu v r. 1963): SSSR 33,5 %, NDR 11,2 %, Polsko 7,6 %, Maďarsko 5,5 %, Rumunsko 2,9 %, Bulharsko 2,6 %, Velká Británie 3,0 %, NSR 3,2 %, Kuba 1,6 %, Jugoslávie 3,1 %, Rakousko 1,8 %, Itálie 1,8 %, Francie 1,2 %, Nizozemí 1,3 %, USA 1,3 %.

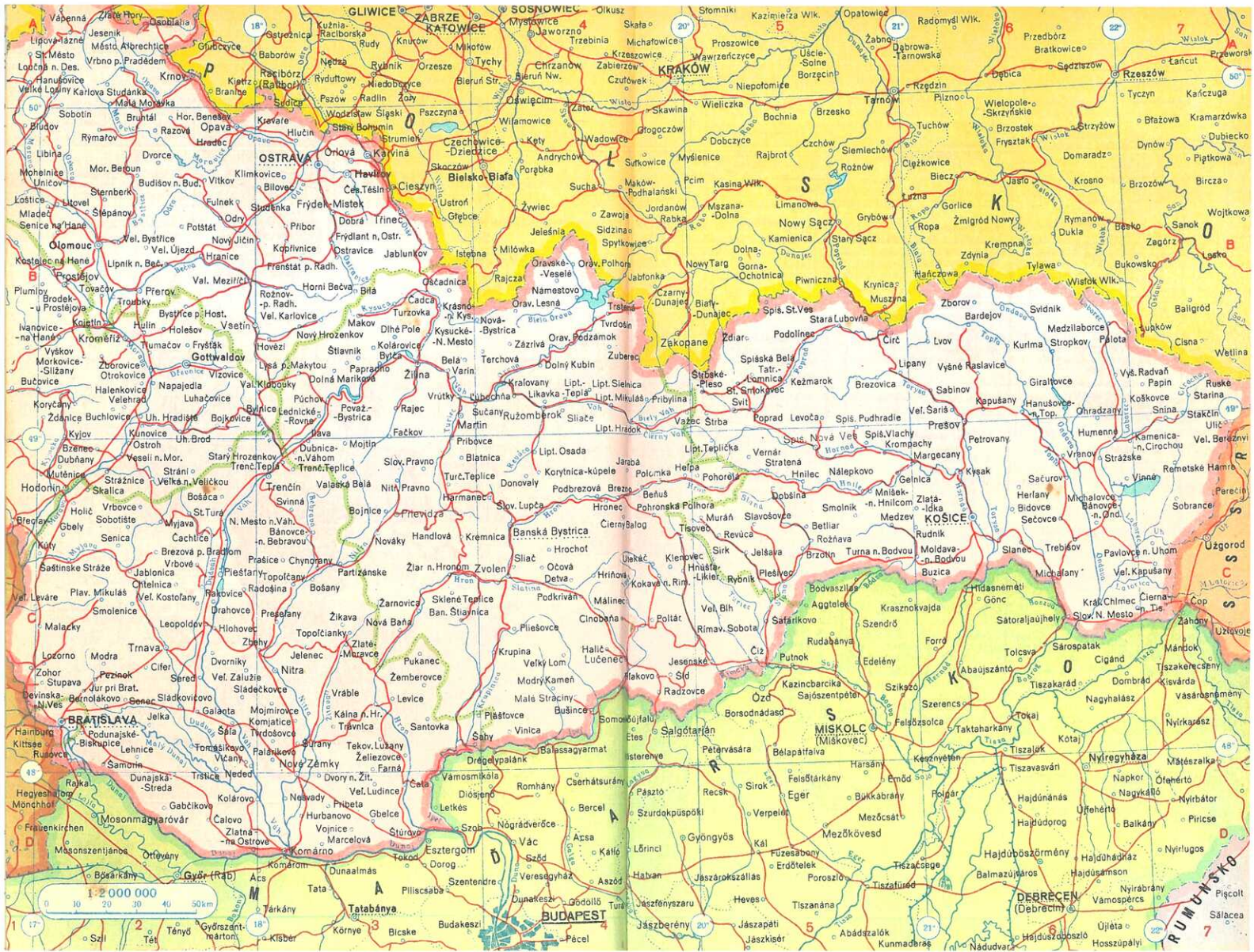
Vývoz (1966): stroje a průmyslová zařízení 50 %, paliva a suroviny 29 %, potraviny 4 %, ostatní zboží 17 %. Důležitý je vývoz investičních celků (pivovarů, cukrovarů, elektráren a pod.), kovobráběcích strojů, automobilů, motocyklů, traktorů, elektrických motorů, válcovaného materiálu, trubek, hutnického koksu, dále se vyvážejí hnědé uhlí, uranová ruda, fezivo, keramické výrobky, sklo, cukr, slad, chmel (největší vývoz na světě), pivo, textilní zboží, obuv.

Dovoz (1966): paliva a suroviny 45 %, stroje a zařízení 32 %, potraviny 16 %, ostatní spotřební zboží 7 %.

SPRÁVNÍ ROZDĚLENÍ ČSSR

Vyvětlení čísel na následující textové stráně

<p>1. Kraj Středočeský se sídlem v Praze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Benešov 2. Beroun 3. Kladno 4. Kolín 5. Kutná Hora 6. Mělník 7. Mladá Boleslav 8. Nymburk 9. Praha-východ 10. Praha-západ 11. Příbram 12. Rakovník <p>2. Kraj Jihočeský se sídlem v Českých Budějovicích</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. České Budějovice 2. Český Krumlov 3. Jindřichův Hradec 4. Pelhřimov 5. Písek 6. Prachatice 7. Strakonice 8. Tábor <p>3. Kraj Západočeský se sídlem v Plzni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Domažlice 2. Cheb 3. Karlovy Vary 4. Klatovy 5. Plzeň-město 6. Plzeň-jih 7. Plzeň-sever 8. Rokycany 9. Sokolov 10. Tachov <p>4. Kraj Severočeský se sídlem v Ústí nad Labem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Česká Lípa 2. Děčín 3. Chomutov 4. Jablonec nad Nisou 5. Liberec 6. Litoměřice 	<p>7. Louny</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Most 9. Teplice 10. Ústí nad Labem <p>5. Kraj Východočeský se sídlem v Hradci Králové</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Havlíčkův Brod 2. Hradec Králové 3. Chrudim 4. Jičín 5. Náchod 6. Pardubice 7. Rychnov n. Kněžnou 8. Semily 9. Svitavy 10. Trutnov 11. Ústí nad Orlicí <p>6. Kraj Jihomoravský se sídlem v Brně</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blansko 2. Brno-město 3. Brno-venkov 4. Břeclav 5. Gottwaldov 6. Hodonín 7. Jihlava 8. Kroměříž 9. Prostějov 10. Třebíč 11. Uherské Hradiště 12. Vyškov 13. Znojmo 14. Zďár nad Sázavou <p>7. Kraj Severomoravský se sídlem v Ostravě</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bruntál 2. Frýdek-Místek 3. Karviná 4. Nový Jičín 5. Olomouc 6. Opava 7. Ostrava-město 8. Píerov 9. Šumperk 10. Vsetín 	<p>8. Kraj Západoslovenský se sídlem v Bratislavě</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bratislava-vidiek 2. Dunajská Streda 3. Galanta 4. Komárno 5. Levice 6. Nitra 7. Nové Zámky 8. Senica 9. Topoľčany 10. Trenčín 11. Trnava <p>9. Kraj Stredoslovenský se sídlem v Banské Bystrici</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Banská Bystrica 2. Čadca 3. Dolný Kubín 4. Liptovský Mikuláš 5. Lučenec 6. Martin 7. Považská Bystrica 8. Prievidza 9. Rimavská Sobota 10. Veľký Krtíš 11. Zvolen 12. Žiar nad Hronom 13. Žilina <p>10. Kraj Východoslovenský se sídlem v Košicích</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bardejov 2. Humenné 3. Košice 4. Michalovce 5. Poprad 6. Prešov 7. Rožňava 8. Spišská Nová Ves 9. Stará Ľubovňa 10. Svidník 11. Trebišov 12. Vranov <p>Území hlavních měst — Praha a Bratislava tvoří samostatné územní jed- notky (se zvláštním sta- tutem).</p>
---	---	--

SVAZ SOVĚTSKÝCH SOCIALISTICKÝCH REPUBLIK (SSSR)

Sojuz sovětských socialistických republik, 22 402 200 km² (z toho evropská část 5 570 000 km²), 234 401 000 obyv., (1. 1. 1967), státní zřízení: svaz 15 sovětských socialistických republik, nejvyšší představitel: předseda prezidia Nejvyššího sovětu SSSR, Nikolaj Podgornyj od r. 1965, úřední řeč: každá svazová republika (SSR) má svůj úřední jazyk, kromě toho se používá v každé autonomní republice (ASSR), v každé autonomní oblasti (AO) a v národnostním okruhu (NO) vedle jazyka dotyčné svazové republiky i jazyka domácího obyvatelstva.

Správní rozdělení: základní správní jednotkou každé svazové republiky je rajón (okres). Kromě toho mají některé svazové republiky oblasti, kraje, národnostní okruhy, autonomní oblasti a autonomní republiky. Pro dokonalejší řízení průmyslu a stavebnictví bylo v r. 1961 vytvořeno 17 velkých ekonomických rajónů a v r. 1962 47 základních ekonomických rajónů.

SVAZOVÉ REPUBLIKY

RUSKÁ SOVĚTSKÁ FEDERATIVNÍ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA (RSFSR): 17 075 400 km², počet obyv. 126 955 000 (1. 7. 1966), hl. město Moskva, správní rozdělení: 16 ASSR, 5 AO, 10 NO, 6 krajů, 49 oblastí, 24 základních ekonomických rajónů.

ASSR (v závorce hlavní město): Baškirská (Ufa), Burjatská (Ulan-Ude), Čečenoingušská (Groznyj), Čuvašská (Čeboksary), Dagestánská (Machačkala), Jakutská (Jakutsk), Kabardinobalkar-ská (Nal'čik), Kalmycká (Elista), Karelská (Petrozavodsk), Komiská (Syktyvkar), Marijská (Joškar-Ola), Mordvinská (Saransk), Severoosetinská (Ordžonikidze), Tatarská (Kazan'), Tuvinská (Kyzyl), Udmurtská (Iževsk).

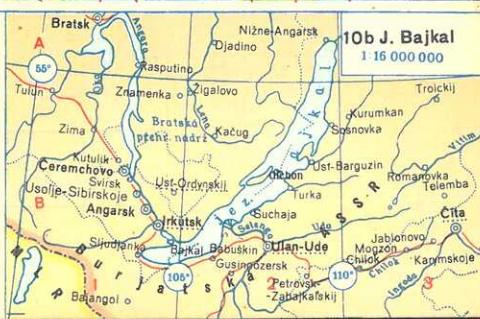
Kraje: Altajský (Barnaul), Chabarovský, Krasnodarský, Krasnojarský, Přímořský (Vladivostok), Stavropolský.

Oblasti: Amurská, Archangelská, Astrachaňská, Belgorodská, Brjanská, Čeljabinská, Čitská, Gorkijská, Irkutská, Ivanovská, Jaroslavl'ská, Kamčatská, Kaliningradská, Kalininská, Kalužská, Kemerovská, Kirovská, Kostromská, Kujbyševská, Kurganská, Kurská, Leningradská, Lipecká, Magadanská, Moskevská, Murmanská, Novgorodská, Novosibirská, Omská, Orenburská, Orelská, Penzská, Permská, Pskovská, Rjažaňská, Rostovská, Sachalinská, Saratovská, Smolenská, Sverdlovská, Tambovská, Tjumeňská, Tomská, Tulská, Uljanovská, Vladimírská, Volgogradská, Vologdská, Voroněžská.

Národnostní okruhy: Aginskoburjatský v Čitské oblasti, Čukotský v Magadanské oblasti, Evencký v Krasnojarském kraji, Chantymansijský v Tjumeňské oblasti, Jamaloněnecký v Tjumeňské oblasti, Komipermjackský v Permské oblasti, Korjackský v Kamčatské oblasti Chabarovského kraje, Něnecký v Archangelské oblasti, Tajmyrský v Krasnojarském kraji, Usfordynskoburjatský v Irkutské oblasti.

Autonomní oblasti: Adygejská v Krasnodarském kraji, Karačajevočerkeská v Stavropolském kraji, Hornoaitajská v Altajském kraji, Čchakasská v Krasnojarském kraji, Židovská v Chabarovském kraji.

Ekonomické rajóny: Komiský, Leningradský, Murmanský, Severozápadní, Hornovolžský, Moskevský, Moskevský-městský, Pfiocký, Centrální, Černozemní, Voižsko-vjatský, Severokavkazský, Dolnovolžský, Povolžský, Středovolžský, Jihouralský, Středouralský, Západouralský, Západosibiřský, Krasnojarský, Východosibiřský, Dálnovýchodní, Chabarovský, Severovýchodní, Kuzbaský.

UKRAJINSKÁ SOVĚTSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA (USSR): 601 000 km², 45 728 000 obyv. (1. 7. 1966), hlavní město: Kijev, správní rozdělení: **oblasti**: Čerkaská, Černigovská, Černovická, Dněpropetrovská, Doněcká, Charkovská, Chersonská, Chmelnická, Ivanofrankovská, Kyjevská, Kirovogradská, Krymská, Luganská, Lvovská, Nikolajevská, Oděská, Poltavská, Rovenská, Sumská, Tarnopolská, Vinnická, Volyňská, Zakarpatská, Zápороžská, Žitomirská. ER: Kyjevský, Lvovský, Podolský, Doněcký, Charkovský, Podněperský, Černomořský.

BĚLORUSKÁ SSR: 207 600 km², 8 684 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Minsk, správní rozdělení: **oblasti**: Brestská, Gomelská, Grodenská, Minská, Mogilevská, Vitebská; republika tvoří jediný ER.

UZBECKÁ SSR: 449 600 km², 10 700 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Taškent, **ASSR**: Karakalpac-ká (hl. město Nukus), **oblasti**: Andžanská, Bucharská, Ferganská, Chorezemská, Kaškadarská, Samarkandská, Surchandarská, Syrdarská, Taškentská.

KAZAŠSKÁ SSR: 2 715 100 km², 12 270 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Alma-Ata, **oblasti**: Celinogradská, Kokčetaevská, Kustanajská, Pavlodarská, Severokazachstánská, Cimkentská, Džambulská, Kzylordská, Aktjubinská, Gurjevská, Uralská, Almaatská, Karagandská, Semipalatinská, Východokazachstánská. ER: Almaatský, Celinný, Jihokazachstánský, Karagandský, Semipalatinský, Východokazachstánský a Západokazachstánský.

GRUZÍNSKÁ SSR: 69 700 km², 4 580 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Tbilisi, **ASSR**: Abchazská (hl. město Suchumi), Adžarská (hl. město Batumi), **autonomní oblasti**: Jihoosetinská. Jediný ER.

ÁZERBÁJDŽÁNSKÁ SSR: 86 000 km², 4 735 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Baku. **ASSR**: Nachičevanská (hl. město Nachičevan'), **autonomní oblast**: Hornokarabašská. Jediný ER.

LITEVSKÁ SSR: 65 200 km², 3 005 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Vil'njus. Jediný ER.

MOLDAVSKÁ SSR: 33 700 km², 340 100 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Kišiněv. Jediný ER.

LOTYŠSKÁ SSR: 63 700 km², 2 273 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Riga. Jediný ER.

KIRGIZSKÁ SSR: 198 500 km², 2 697 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Frunze, **oblast**: Ošská. Jediný ER.

TÁDŽICKÁ SSR: 143 100 km², 2 625 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Dušanbe, **autonomní oblast**: Hornobadachšanská. Jediný ER.

ARMĚNSKÁ SSR: 29 800 km², 2 224 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Jerevan. Jediný ER.

TURKMENSKÁ SSR: 488 100 km², 1 945 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Ašchabad. Jediný ER.

ESTONSKÁ SSR: 45 100 km², 1 288 000 obyv. (1. 7. 1966), hl. město: Tallin. Jediný ER.

Hlavní město SSSR: Moskva 6 482 000 obyv. (1. 7. 1966); **Jiná města:** viz tabulku u mapy č. 13.

Hlavní jazyky: ruština (přes 114 mil. obyv.), ukrajinština (přes 37 mil. obyv.), běloruština, uzbečtina, tatarština, kazachština, ázerbájdžánština, gruzinština, litevština, moldavština, arménština, lotyština, erzanština a mokšanština (Mordvini), estonština, tádžičtina, kirgizština, kaškirština, turkmenština, umdurština aj.

Měna: 1 rubl = 100 kopejek = 8,00 Kčs (1967).

Hospodářství: SSSR je nejvyspělejší socialistický průmyslově-zemědělský stát. Vyrábí asi 20 % světové průmyslové produkce, 15,2 % elektrické energie, 19 % uhlí a 20,2 % oceli (1965). Velikost osevních ploch je první na světě a je největším pěstitelem pšenice, ječmene, ovsa, žita, cukrovky, brambor, lnu. Pětiletky: 1. 1928—1932, 2. 1932—1937, 3. 1937—1940, 4. 1945—1950, 5. 1950—1955, 6. 1955—1960, sedmiletý plán rozvoje národního hospodářství — 1959—1965 — 7. pětilетка 1966—1970.

Růst národního důchodu v % k r. 1913: 1913 — 100, 1950— 1003, 1958 — 2267, 1965 — 3650.

Průmysl: od r. 1913 do r. 1966 vzrostla celková průmyslová výroba 86 x. Nejvíce vzrostl strojírenský (588 x) a chemický průmysl (322 x). Struktura průmyslu 1965 podle počtu zaměstnaných v %: průmysl strojírenský a kovoobráběcí 34,1, lehký 16,8, dřevařský a papírenský 10,4, potravinářský 9,4, paliv a energetiky 6,3, stavebních hmot 6,3, hutnictví a těžba rud 4,7, chemický 4,2, ostatní 7,8.

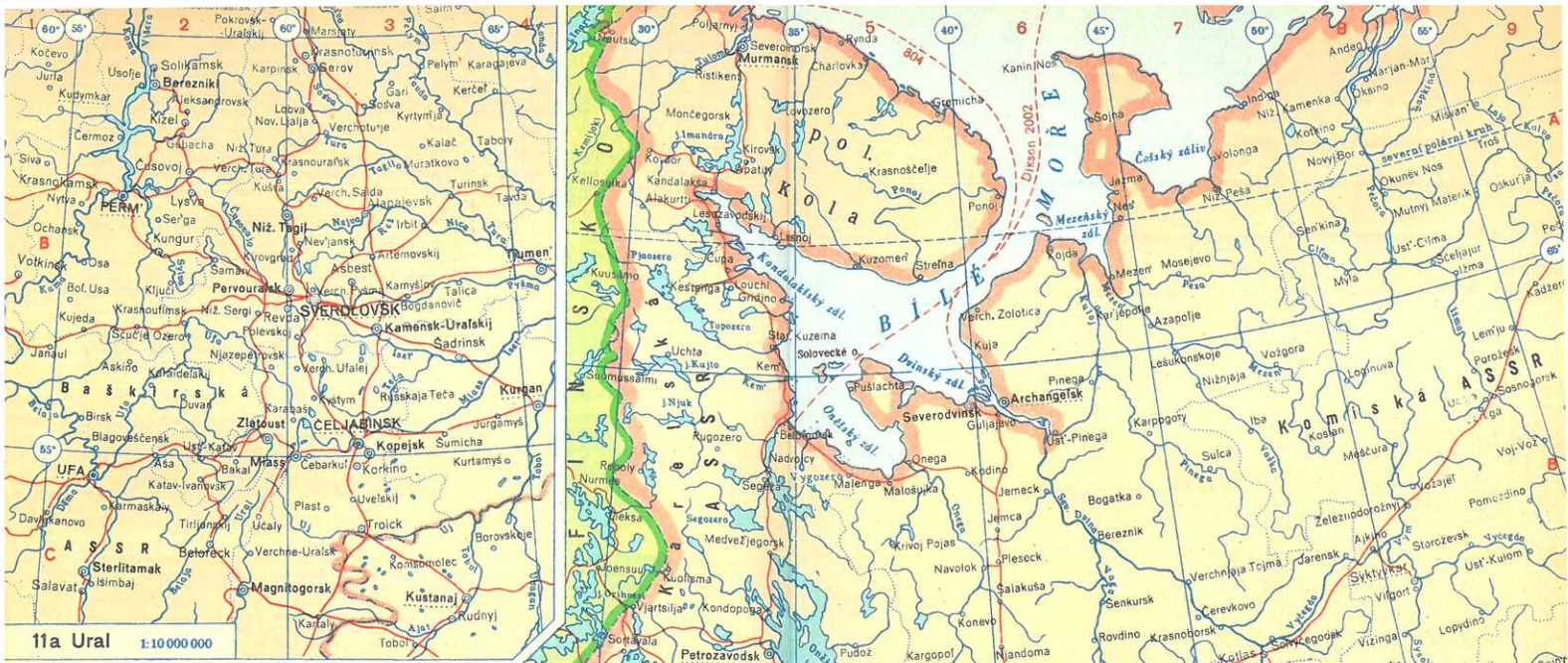
Těžba nerostů (1965, mil. t): uhlí 577,7 (Donbas 35 %, Kuzbas 15 %), železná ruda 153,4 (Krivoj Rog, Ural, Sibiř a příprava těžby v největším ložisku Belgorod — Kursk), mangan 7,6 (Nikopol', Čiatura), nafta 242,9 (Tatarská a Baškirská ASSR 50 %, Baku 17 %), zemní plyn 127,7 mlrd m³, rašelina — nejvíce na světě (oblasti Středu, Bělorusi, Pobaltí), hořlavé břidlice 21,2 (Estonsko, Povolží), měď (Kazachstán, Ural, Zakavkazsko), bauxit (Ural, Kuzbas, Leningradská oblast), zinek (Donbas, Ural), olovo (Kazachstán, Severní Kavkaz), cín (Kazachstán, Jakutská ASSR, Přímořský kraj), nikl (poloostrov Kola, Ural), chróm, platina, zlato, stříbro, diamanty, apatity, kamenná sůl, draselné soli, vzácné kovy. Těží se všechny důležitější rudy, z nichž se získává na 65 prvků. Soustavný geologický průzkum odhaluje nové nerostné bohatství (uhlí v oblasti Leny, železná ruda v Kustanajské stepi, nafta v Turkmeně SSR apod.).

Výroba elektřiny (1965) 506,7 mlrd kWh, z toho asi 20 % z vodních elektráren. Největší vodní elektrárny: Bratská na Angaře (4,5 mil. kW), Volgogradská (2,5 mil. kW), Kujbyevská na Volze (2,1 mil. kW), Krasnojarská na Jeniseji (3,2 mil. kW), Saratovská na Volze (1 mil. kW), Votkinská na Kamě (1 mil. kW) a další.

Hutnictví (1965, mil. t): železo 66,2, ocel 91,0, válcovaný materiál 70,9. Hlavní střediska hutního průmyslu jsou v Donbasu, na Urale a v oblasti Středu.

Strojrenství (1965, tis. kusů): kovoobráběcí stroje 185,8 (Moskva, Leningrad, Char'kov, Gor'ki), Kijev, Minsk), hutní zařízení (Sverdlovsk, Kramatorsk, Novosibirsk), uhelné kombajny, naftové soupravy (Baku, Volgograd, Groznyj), zařízení pro továrny, turbíny, motory, lokomotivy (Lugansk, Char'kov, Kolonna), železniční vagóny (Nižnij Tagil), automobily nákladní 379,6, osobní 201 (Gor'ki), Moskva, Jaroslavl', Minsk), traktory 354,5 (Volgograd, Čeljabinsk, Char'kov, Minsk), obilní kombajny 85,8, ostatní zemědělské stroje (Rostov, Zaporož'je, Kirovograd, Char'kov), textilní stroje (Moskva, Leningrad, Ivanovo, Taškent).

Chemický průmysl — hlavně průmyslový střed a Ural, výroba (1965, tis. t): kyselina sírová 8518, minerální hnojiva 31 253, umělá a syntetická vlákna 407,3.

Výroba stavebních hmot (1965): cement 72 400 tis. t, cihly 36,9 mld kusů.

Dřevařský a papírenský průmysl (1965): dřevo 378,1 mil. m³, papír 3231 tis. t.

Lehký průmysl (1965): bavlněné tkaniny 7079,6 mil. m, vlněné 365 mil. m, lněné 587,3 mil. m, hedvábné 934, 5 mil. m.

Potravinářský průmysl (1965, tis. t): cukr 11 037, živ. tuky 1073, rostlinné tuky 2770, mléko 71 400, maso 5245.

Zemědělství: zaměstnává asi 40 % obyvatelstva. Sklizeň (1965, tis. t): pšenice — 59 700 — 1. místo na světě [Ukrajina, Kubáň, severní Kazachstán, jihozápadní Sibiř], žito 16 228 (střed evropské části), ječmen 20 200 (jih evropské části), oves 6100 (západní Sibiř), kukuřice 8030 (nejvíce na Ukrajině), proso, pohanka, brambory 88 676 (střed a severovýchod evropské části), cukrovka 72 276 (Ukrajina), bavlna (vlákno — 1908, semena 3720, Střední Asie), slunečnicová jádra 5449 (jih evropské části), len (vlákno) 490 (sever evropské části), konopí 105, odhad (střed evropské části), tabák 194, odhad (Zakavkazsko, Ukrajina), čaj 197 (Gruzie), ovoce, víno 3,7 mil. t (Zakavkazsko, Moldávie, Střední Asie).

Živočišná výroba (1966, tis. kusů): skot 93 436, vepř 59 576, ovce 129 764, kozy 5552, rybolov 5774 tis. t (1965).

Doprava (1965): železnice 131 400 km, z toho 24 900 elektrifikovaných, silnice 1 363 500 km, z toho 379 000 se zpevněnou vozovkou, splavné vodní toky a průplavy 142 700 km, automobily (1955) 2 875 000, z toho 350 000 osobních. Podíly druhů přeprav — (1965): železniční doprava 70,5 %, vodní 18,9 %, automobilová 5,2, ostatní 5,4. Struktura nákladů na železnici: uhlí a koks 24,1 %, nafta a naftové výrobky 9,2 %, stavební materiál 23,7 %, dřevo 6,2 %, rudy 7,9 %.

Zahraniční obchod (14,6 mld rublů): SSSR zaujímá podle velikosti obrátu zahraničního obchodu přední místo na světě. Téměř 70 % obrátu připadá na obchod se socialistickými státy.

Vývoz (1965): stroje a průmyslová zařízení 20,0 %, rudy a kovy 21,6 %, paliva a elektřina 17,2, chem. výrobky 3,6, dřevo, papír a celulóza 7,2 %, textil. suroviny a polotovary 5,2 %, potravin. výrobky a suroviny 8,4 %, ostatní 16,8 %.

Dovoz (1965): stroje a průmyslová zařízení 33,4 %, rudy a koncentráty 9,8 %, paliva a elektřina 2,5 %, chem. výrobky 6,2 %, dřevo, papír a celulóza 1,9 %, textilní suroviny a polotovary 4,4 %, potrav. výrobky a suroviny 20,2 %, ostatní 21,7 %.

TĚŽBA UHLÍ PODLE REVÍRŮ (v tis. t)

	1913	1940	1956	1965
SSSR celkem	29 117	165 923	429 174	510 535
Doněcká pánev (Donbas)	25 288	94 319	154 120	186 109
Podmoskevská pánev	300	10 093	42 198	38 638
Kuzněcká pánev (Kuzbas)	774	22 487	66 154	84 929
Pečorská pánev	—	273	15 434	17 591
Uralská pánev	1 217	11 956	52 305	63 455
Karagandská pánev	—	6 298	25 898	26 688
Ekibastuzská pánev	—	—	4 603	7 366
Střední Asie	158	1 685	6 457	8 553
Východní Sibiř	847	9 229	28 915	36 513
Dálný Východ	373	7 217	17 288	21 675
Gruzínská SSR	70	625	2 814	2 672
ostatní pánev	90	1 741	12 990	20 838

TĚŽBA NAFTY V JEDNOTLIVÝCH SVAZOVÝCH REPUBLIKÁCH

(v tis. t)

	1913	1940	1956	1965
SSSR celkem	10 281	31 121	83 806	242 888
RSFSR	1 295	7 039	61 313	199 929
Ukrajinská SSR	1 047	353	762	7 580
Uzbecká SSR	13	119	1 029	1 800
Kazašská SSR	118	697	1 427	2 022
Gruzínská SSR	—	41	39	30
Ázerbájdžánská SSR	689	22 231	15 586	21 500
Kirgizská SSR	—	24	199	305
Tádžická SSR	10	30	21	47
Turkmenská SSR	129	587	3 430	9 636

VÝROBA SUROVÉHO ŽELEZA V JEDNOTLIVÝCH SVAZOVÝCH REPUBLIKÁCH

(v tis. t)

	1913	1940	1956	1965
SSSR	4 216,1	14 902,3	35 754,1	68 184
RSFSR	1 323,6	5 260,3	17 991,8	31 158
Ukrajinská SSR	2 892,5	9 642,0	17 152,5	32 582
Kazašská SSR	—	—	—	1 625
Gruzínská SSR	—	—	610,0	819

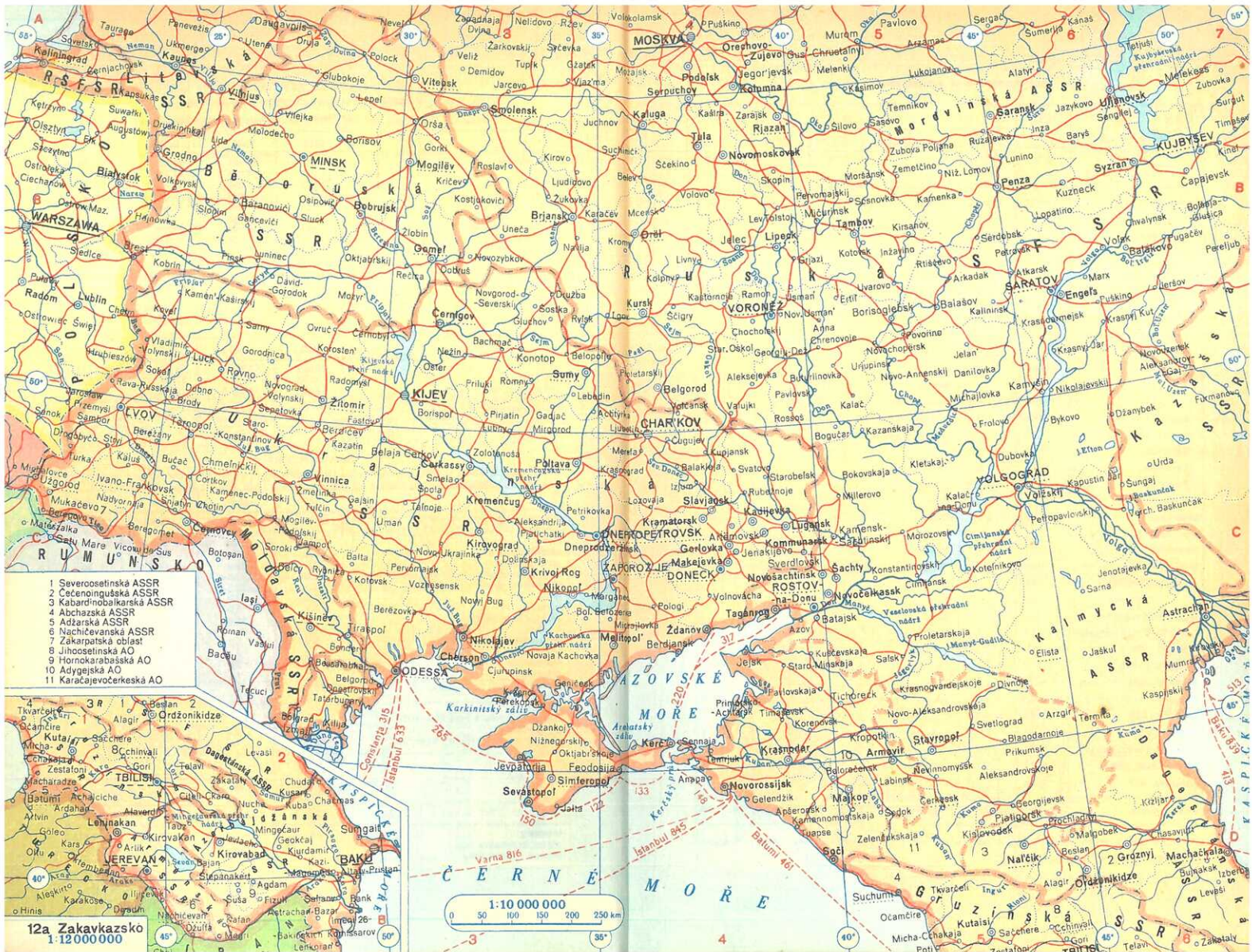
OSEVNÍ PLOCHY

(mil. ha)

	1913	1940	1956	1965
zrniny	104,6	110,5	128,3	128,0
z toho:				
žito	28,2	23,1	18,4	16,0
ozimá pšenice	8,3	14,3	12,9	19,8
jarní pšenice	24,7	26,0	49,1	50,4
kukuřice	2,2	3,6	4,4	3,2
ječmen	12,7	10,5	11,3	18,3
oves	19,1	20,2	15,1	6,6
proso	3,5	6,0	6,4	3,3
technické plodiny	4,9	11,8	13,1	15,3
z toho:				
cukrovka	0,7	1,2	2,0	3,9
bavlník	0,7	2,1	2,1	2,4
slunečnice	1,0	3,5	4,5	4,9
brambory	4,2	7,7	9,2	8,6
zelenina	0,6	1,5	1,6	1,4
krmné plodiny	3,3	18,1	41,7	55,2
z toho:				
travniny jednoleté včetně kukuřice				
na krmivo	0,8	4,2	20,8	16,6
plodiny na siláž včetně kukuřice	—	0,8	7,1	—

MECHANIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ

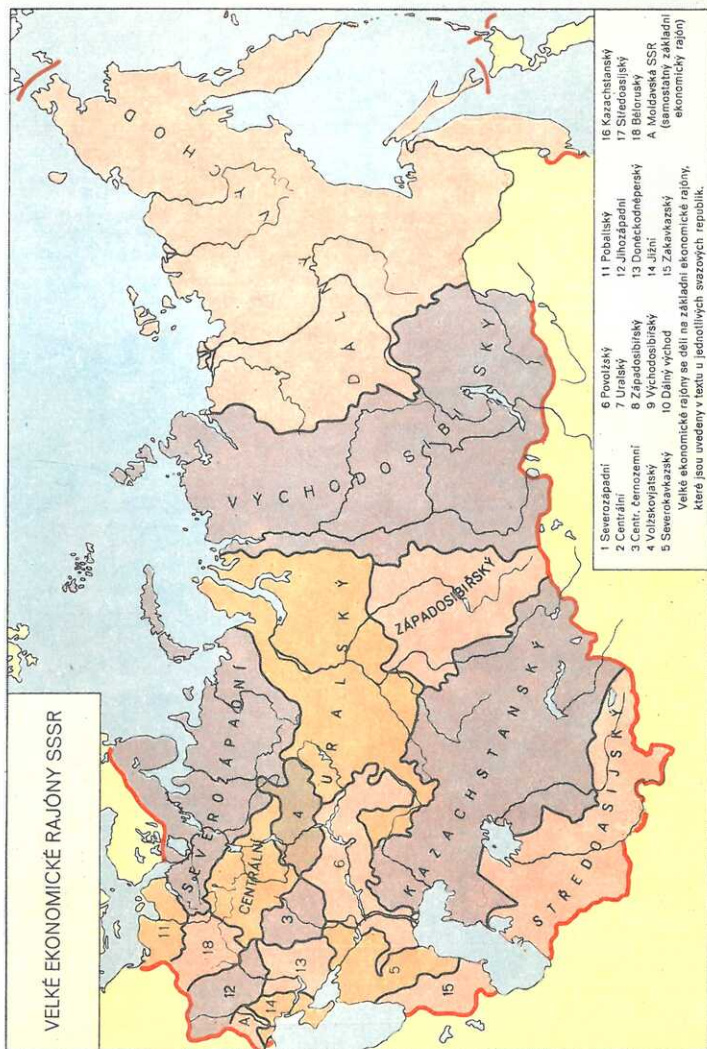
	jednotka	1928	1940	1956	1965
traktory	tis. kusů	27	531	870	1 613
obilní kombajny	tis. kusů	—	182	375	520
náklad. automobily	tis. kusů	0,7	228	631	982

POLITICKOSPRAVNÍ ROZDĚLENÍ SSSR

Svazová republika autonomní republika	rozloha v 1000 km ²	počet obyv. v 1000 i. l. 1986	hlavní město	ekonomické rejony	autonomní oblasti	národnostní okruhy	kraje	oblasti
Ruská SFSR	17 075,4	123 441	Moskva	24	5	10	6	49
ASSR:								
Baškirská	143,6	3 719	Ufa					
Burjatská	351,3	771	Ulan-Ude					
Čečenoingušská	19,3	1 008	Groznyj					
Čuvašská	18,3	1 177	Čeboksary					
Dagestánská	50,3	1 325	Machačkala					
Jakutská	3 103,2	631	Jakutsk					
Kabardinobalkarská	12,5	518	Nal'čik					
Kalmycká	75,9	241	Elista					
Karelská	172,4	700	Petrozavodsk					
Komiská	415,9	986	Syktyvkar					
Marijská	23,2	652	Joškar-Ola					
Mordvinská	26,2	1 009	Saransk					
Severoosetinská	8,0	510	Ordžonikidze					
Tatarská	68,0	3 082	Kazan'					
Tuvinská	170,5	213	Kyzyl					
Udmurtská	42,1	1 375	Iževsk					
Ukrajinská SSR	601,0	44 054	Kíjev	7				25
Běloruská	207,6	8 413	Minsk	1				6
Arménská SSR	29,8	2 007	Jerevan	1				
Kazašská SSR	2 715,1	11 270	Alma-Ata	7				15
Gruzinská SSR	89,7	4 342	Tbilisi	1	1			
ASSR: Abchazská	8,6	462	Suchumi					
Adžarská	3,0	294	Batumi					
Ázerbájdžánská SSR	86,6	4 232	Baku	1	1			
ASSR: Nachičevanská	5,5	182	Nachičevan'					
Litevská SSR	65,2	2 878	Vil'njus	1				
Moldavská SSR	33,7	3 172	Kišiněv	1				
Lotyšská SSR	63,7	2 187	Rīga	1				
Kirgizská SSR	198,5	2 379	Frunze					1
Tádžická SSR	143,1	2 267	Dušanbe		1			
Uzbecká SSR	449,6	9 492	Taškent	1				9
ASSR: Karakalpacká	185,6	619	Nukus					
Turkmenská SSR	488,1	1 744	Ašchabad					
Estonská SSR	45,1	1 244	Tallin	1				
SSSR celkem	22 402,2*	231 868	Moskva	47	8	10	6	105

* Včetně Bílého moře (90 000 km²) a Azovského moře (40 000 km²), která nejsou uvedena v rozlohách jednotlivých republik.

MĚSTA V SSSR S VÍCE NEŽ 85 000 OBYVATELI (1. 1. 1966)

Počet obyvatel udán v tisících					
Moskva (RSFSR) ¹⁾	6 482	Gomel' (BSSR)	226	Ussurijsk (RSFSR)	123
Leningrad (RSFSR)	3 665	Cherson (USSR)	222	Komunarsk (USSR)	122
Kijev (USSR) ¹⁾	1 383	Ulan-Ude (RSFSR)	220	Čerkassy (USSR)	121
Baku (Ázerb. SSR) ¹⁾	1 175	Dneprodžeržinsk (USSR)	219	Serpuchov (RSFSR)	120
Taškent (Uzb. SSR) ¹⁾	1 140	Tjumen' (RSFSR)	218	Novorossijsk (RSFSR)	120
Gor'kij (RSFSR)	1 100	Simferopol' (USSR)	217	Engel's (RSFSR)	120
Čar'kov (USSR)	1 092	Orsk (RSFSR)	212	Belgorod (RSFSR)	120
Novosibirsk (RSFSR)	1 049	Ordžonikidze (RSFSR)	212	Petropavlovsk-Kamčatskij	119
Kujbyšev (RSFSR)	969	Rybinsk (RSFSR)	209	(RSFSR)	
Sverdlovsk (RSFSR)	940	Čimkent (Kaz. SSR)	209	Ural'sk (Kaz. SSR)	119
Tbilisi (Gruz. SSR) ¹⁾	830	Šachty (RSFSR)	208	Miass (RSFSR)	119
Doneck (USSR)	823	Ust'-Kamenogorsk (Kaz. SSR)	207	Novočekassk (RSFSR)	118
Čeljabinsk (RSFSR)	820	Komsomol'sk na A. (RSFSR)	207	Blagočešensk (RSFSR)	118
Kazan' (RSFSR)	804	Tambov (RSFSR)	206	Anžero-Sudžensk (RSFSR)	118
Dnepropetrovsk (USSR)	790	Kostroma (RSFSR)	205	Orechovo-Zujevo (RSFSR)	117
Perm' (RSFSR)	785	Kurgan (RSFSR)	205	Severodvinsk (RSFSR)	117
Odessa (USSR)	753	Vladimir (RSFSR)	203	Bobrujsk (BSSR)	117
Minsk (BSSR) ¹⁾	749	Orël (RSFSR)	202	Elektrostal' (RSFSR)	116
Omsk (RSFSR)	746	Čita (RSFSR)	201	Melitopol' (USSR)	115
Rostov-n-D. (RSFSR)	737	Sevastopol' (RSFSR)	200	Ljubercy (RSFSR)	115
Volograd (RSFSR)	720	Semipalatinsk (Kaz. SSR)	197	Kerč' (USSR)	115
Saratov (RSFSR)	699	Dzeržinsk (RSFSR)	196	Belovo (RSFSR)	115
Ufa (RSFSR)	683	Vitebsk (BSSR)	194	Kustanaj (Kaz. SSR)	114
Riga (Lot. SSR) ¹⁾	669	Smolensk (RSFSR)	189	Kovrov (RSFSR)	114
Jerevan (Arm. SSR) ¹⁾	652	Soči (RSFSR)	182	Nal'čik (RSFSR)	114
Alma-Ata (Kaz. SSR) ¹⁾	640	Angarsk (RSFSR)	179	Bratsk (RSFSR)	113
Voronež (RSFSR)	592	Poltava (USSR)	177	Čeremchovo (RSFSR)	111
Zaporož'je (USSR)	571	Kaluga (RSFSR)	176	Mytiči (RSFSR)	110
Krasnojarsk (RSFSR)	557	Bijsk (RSFSR)	176	Pskov (RSFSR)	110
L'vov (USSR)	502	Zlatoust (RSFSR)	176	Slavjansk (USSR)	109
Krivoj Rog (USSR)	498	Černovcy (USSR)	175	Pervouralsk (RSFSR)	109
Karaganda (Kaz. SSR)	489	Celinograd (Kaz. SSR)	171	Oš (Kirg. SSR)	108
Jaroslavl' (RSFSR)	486	Stavropol' (RSFSR)	171	Novošahtinsk (RSFSR)	108
Novokuzneck (RSFSR)	484	Čeboksary (RSFSR)	170	Nikopol' (USSR)	106
Chabarovsk (RSFSR)	420	Kirovabad (Ázerb. SSR)	170	Vilžskij (RSFSR)	106
Makejevka (USSR)	410	Kopejsk (RSFSR)	167	Serov (RSFSR)	105
Irkutsk (RSFSR)	409	Syzran' (RSFSR)	167	Grodno (BSSR)	104
Ivanovo (RSFSR)	398	Vologda (RSFSR)	186	Majkop (RSFSR)	103
Barnaul (RSFSR)	395	Andižan (Uzb. SSR)	164	Krasnyj Luč (USSR)	101
Krasnodar (RSFSR)	395	Mogilěv (BSSR)	164	Noginsk (RSFSR)	101
Frunze (Kirg. SSR) ¹⁾	385	Petrozavodsk (RSFSR)	164	Konstantinovka (USSR)	100
Vladivostok (RSFSR)	379	Petropavlovsk (Kaz. SSR)	162	Novgorod (RSFSR)	100
Tallin (Est. SSR)	385	Kirovograd (USSR)	161	Novokujbyševsk (RSFSR)	100
Nižnij Tagil (RSFSR)	375	Podol'sk (RSFSR)	160	Buchara (Uzb. SSR)	99
Ždanov (USSR)	373	Čerepovec (RSFSR)	159	Gur'jev (Kaz. SSR)	99
Tula (RSFSR)	371	Kamensk-Ural'skij (RSFSR)	158	Batumi (Gruz. SSR)	98
Astrachan' (RSFSR)	361	Machačkala (RSFSR)	158	Sykt'yvkar (RSFSR)	98
Iževsk (RSFSR)	360	Sterlitamak (RSFSR)	156	Sungait (Ázerb. SSR)	97
Kemerovo (RSFSR)	358	Kutaisi (Gruz. SSR)	156	Leninabad (Tadž. SSR)	97
Magnitogorsk (RSFSR)	352	Namangan (Uzb. SSR)	154	Gur'jev (Kaz. SSR)	99
Gorlovka (USSR)	340	Vinnica (USSR)	154	Murom (RSFSR)	94
Lugansk (USSR)	339	Džambul (Kaz. SSR)	152	Jenakijevo (USSR)	94
Dušanbe (Tadž. SSR) ¹⁾	327	Temir-Tau (Kaz. SSR)	147	Torez (USSR)	94
Penza (RSFSR)	324	Saransk (RSFSR)	146	Kinešma (RSFSR)	93
Groznyj (RSFSR)	319	Pavlodar (Kaz. SSR)	145	Jelec (RSFSR)	93
Orenburg (RSFSR)	316	Rubcovsk (RSFSR)	140	Salavat (RSFSR)	93
Kalinin (RSFSR)	311	Leninsk-Kuzneckij (RSFSR)	140	Rovno (USSR)	92
Toms (RSFSR)	311	Kiselěvsk (RSFSR)	139	Nachodka (RSFSR)	92
Vil'njus (Lit. SSR) ¹⁾	309	Kadijevka (USSR)	138	Jakutsk (RSFSR)	92
Archangelsk (RSFSR)	308	Kramatorsk (USSR)	136	južnosachalinsk (RSFSR)	91
Kirov (RSFSR)	302	Sumy (USSR)	135	Kansk (RSFSR)	91
Rjazan' (RSFSR)	297	Berězniki (RSFSR)	134	Fergana (Uzb. SSR)	91
Kišiněv (Mold. SSR) ¹⁾	293	Armavir (RSFSR)	134	Brest (BSSR)	91
Prokop'jevsk (USSR)	291	Joškar-Ola (RSFSR)	133	Mičurinsk (RSFSR)	89
Nikolajev (USSR)	289	Žitomir (USSR)	133	Rustavi (Gruz. SSR)	89
Murmansk (RSFSR)	279	Kernigov (USSR)	132	Serapul (RSFSR)	89
Brjansk (RSFSR)	276	Tol'jatti (RSFSR)	132	Solkamsk (USSR)	88
Kaunas (Lit. SSR)	276	Aktjubinsk (Kaz. SSR)	131	Belaja Cerkov' (USSR)	88
Ul'janovsk (RSFSR)	275	Kolomna (RSFSR)	131	Ivano-Frankovsk (USSR)	88
Kaliningrad (RSFSR)	261	Leninakan (Arm. SSR)	130	Suchumi (Gruz. SSR)	86
Kursk (RSFSR)	249	Kremenčug (USSR)	129	Margilan (Uzb. SSR)	86
Samarkand (Uzb. SSR)	240	Kokand (Uzb. SSR)	128	Čapajevsk (RSFSR)	86
Taganrog (RSFSR)	238	Noril'sk (RSFSR)	127	Troick (RSFSR)	85
Lipeck (RSFSR)	237	Klajpeda (Lit. SSR)	125		
Ašchabad (Turkm. SSR) ¹⁾	233	Novomoskovsk (RSFSR)	124		

¹⁾ 1. 7. 1966

BELGIE

Royaume de Belgique — Koninkrijk België, 30 507 km², 9 500 000 obyv. (1986), království (král Baudouin I. od r. 1951).

Správní rozdělení: 9 provincií; **hlavní město:** Bruxelles — Brusel (Brusel) 1 057 923 obyv. (1984); **jiná města** (1984, v tis.): Antwerpen 247, Gent 155, Liège 156, Deurne 72, Mechelen 65, Oostende 57; **obyvatelé:** Valoni 46 %, Vlámové 54 %; **měna:** Belga = 5 belg. franků = 500 centimů = = 0,144 Kčs (1987).

Hospodářství: rozvinutý průmyslový stát s převahou těžkých odvětví — nejdůležitější odvětví: hutnictví, strojírenství, textil, chemie; **těžba:** uhlí 19,8 mil. t (1985); **výroba** (1985, tis. t): železo 8386, ocel 9169, zinek 240, měď 309, olovo 111, cement 5905, bavlněné tkaniny 75,4 tis. tun; **elektrická energie:** 21,7 mld kWh (1985); **zemědělství:** pěstava živočišné výroby — skot 2,7 mil., vepř 1,8 mil (1985), orná půda 33 % celkové rozlohy, pěstávají pšiciny, méně obilniny; **doprava:** železnice 4468 km, silnice 48 000 km, obchodní loďstvo 876 tis. BRT (1985); **vývoz:** textilní a chemické výrobky (léčiva), kovy; **dovoz:** hlavně potraviny a suroviny (70 %).

FRANCIE

République Française, 551 208 km², 49 650 000 obyv. (1967), republika (prezident Charles de Gaulle od r. 1959).

Správní rozdělení: 95 departementů. Vedoucí stát Francouzského společenství, k němuž patří mimoevropské departementy, zámořská teritoria a členské státy; **hlavní město:** Paris (Paříž) 2 790 091 (6 523 833 s předm.) obyv. (1982); **jiná města** (1982, v tis.): Marseille 778, Lyon 529, Toulouse 324, Nice 293, Bordeaux 250, Nantes 240, Strasbourg 229, St. Étienne 201, Lille 193; **měna:** francouzský frank = 100 centimů = 1,458 Kčs (1967).

Hospodářství: vysoce rozvinutá průmyslově-zemědělská země; průmysl se podílí na celkové výrobě asi 60 %, nejdůležitější odvětví: strojírenství, textil, těžba nerostů a energetika, chemie; **těžba** (1985, tis. t): železná ruda 19 345 — 4. místo na světě (Lotrinsko), černé uhlí 51 345 (Lille-Roubaix, Lotrinsko), bauxit 2660 (jižní a jihovýchodní Francie), nafta 2988, draselné soli 2057. **Výroba** (1985, tis. t): železo 16 020, ocel 19 804, hliník 340, zinek 192, olovo 98, cement 22 411, kyselina sírová 2916, osobní automobily 1374 tis. ks (4. místo na světě), letadla, traktory, bavlněné tkaniny 197,7 tis. t, módní zboží, víno 68 927 tis. hl (2. místo na světě), elektrická energie 101,4 mld kWh, z toho téměř 50 % z vodních elektráren.

Zemědělství: sklizeň (1985, tis. t): pšenice 14 760, ječmen 7378, kukuřice 3468, víno 6842 (Champagne, Languedoc, Bordeaux, Burgundsko, údolí Rhóny), cukrovka 16 961, brambory 11 223, živočišná výroba (1985, mil. kusů): skot 20,2, vepř 9,0, ovce 8,8, rybolov 767 600 t (1985).

Doprava: železnice 38 550 km, z toho 6080 km elektrifikovaných, silnice 783 746 km, splavné toky 7854 km, obchodní loďstvo 5260 tis. BRT (1985).

Vývoz: 5. místo na světě: hotové výrobky, stroje a dopravní prostředky, potraviny, víno aj.

Dovoz: suroviny a polotovary, potraviny, nafta aj.

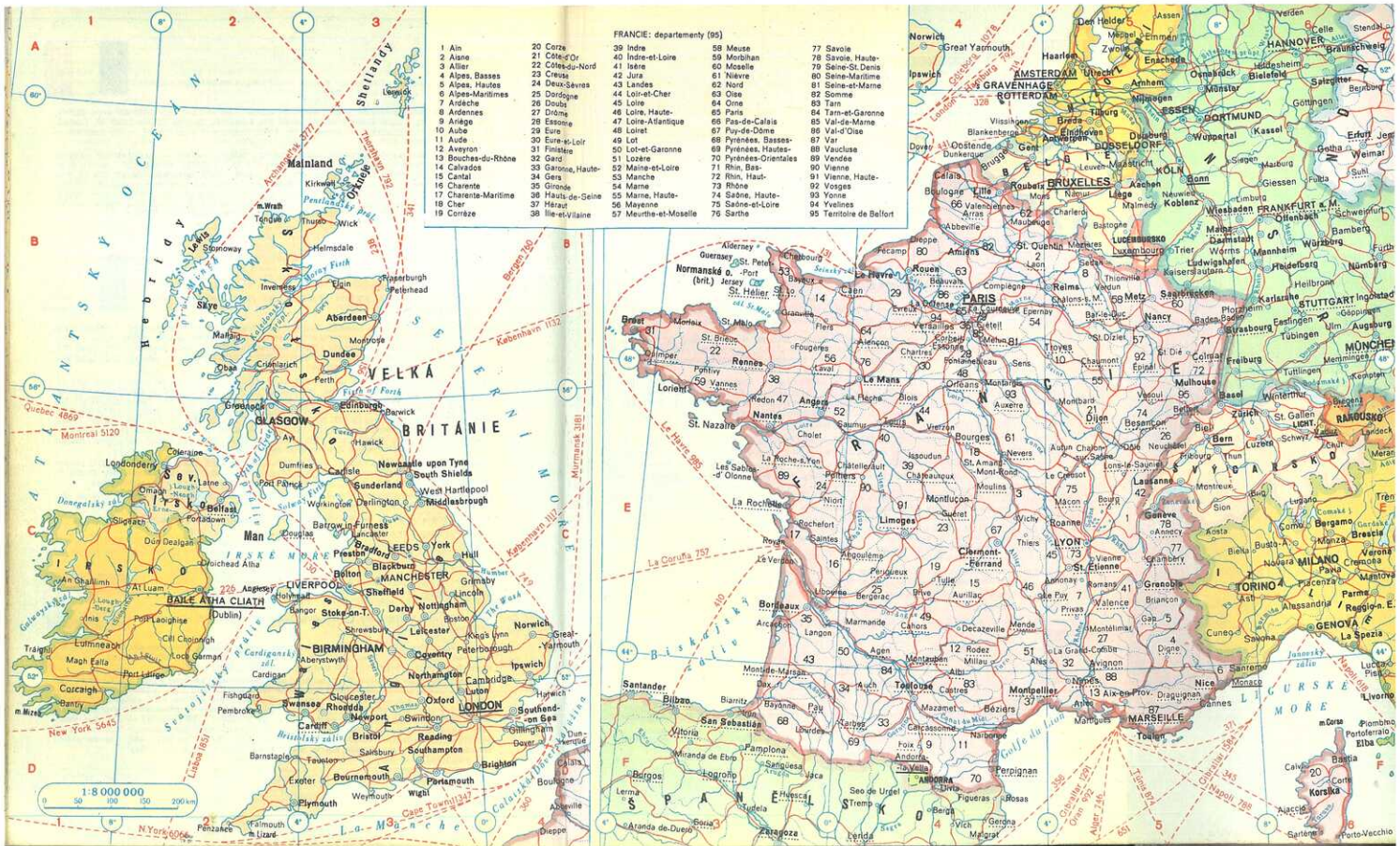
NIZOZEMÍ

Koninkrijk der Nederlanden, 33 612 km², 12 370 000 obyv. (1966), království (královna Juliana od r. 1948).

Správní rozdělení: 12 provincií a zámořská území; **hlavní město:** Amsterdam 868 290 obyv. (1985); **jiná města** (1985, v tis.): Rotterdam 732, 's Gravenhage 599, Utrecht 287, Eindhoven 178; **měna:** nizozemský zlatý (Gulden) = 100 centů = 1,99 Kčs (1967).

Hospodářství: vysoce rozvinutý průmyslově-zemědělský stát; **průmysl** (1985, tis. t): těžba černého uhlí 11 446, nafty 2395; výroba elektrické energie 25,0 mld kWh, průmysl potravinářský (máslo 102, sýry 219 — 5. místo na světě), strojírenský (lodě 233 tis. BRT, elektrotech. zboží), chemický a textilní (bavlněné tkaniny 58 mil. m²); **zemědělství:** 2/3 připadají na živočišnou produkci (1985, mil. kusů): skot 3,8, vepř 3,7, rybolov 377 000 t (1985), pěstují se obilniny, brambory, cukrovka, konopí (vesměš jedny z nejvyšších výnosů), **doprava:** železnice 3235 km, silnice 13 795 km, splavné toky a kanály 7000 km, obchodní loďstvo 4980 tis. BRT (1985); **vývoz:** hlavně zemědělské výrobky a elektrotechnické zboží; **dovoz:** hlavně stroje a suroviny.

LUCEMBURSKO

Grand-Duché de Luxembourg; Grossherzogtum Luxemburg, 2586 km², 330 000 obyv. (1965), velkovévodství (velkovévoda Jean od r. 1964).

Hlavní město: Luxembourg [Luxemburg] 77 254 obyv. (1964); **měna:** lucemburský frank = 100 centimů = 0,144 Kčs (1961).

Hospodářství: těžební a hutnický průmysl (1965, mil. t): Železná ruda 1,9, železo 3,8, ocel 4,1. Celní unie s Belgií a Nizozemím; **vývoz:** železo a ocel.

MONAKO

Principauté de Monaco, 1,49 km², 23 500 obyv. (1964), knížectví (kníže Ralnter III. od r. 1949).

Hlavní město: Monaco 1774 obyv. (1961). **Měna:** francouzský frank, italská lira; hlavní zdroj příjmů: herná od r. 1863, cizinecký ruch.

VELKÁ BRITÁNIE

United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, 244 793 km², 54 436 000 obyv. (1965), království (královna Elisabeth II. od r. 1952).

Správní rozdělení: čtyři historické země [Anglie, Wales, Skotsko, Severní Irsko], 99 hrabství (244 027 km², 52 673 221 obyv.) a ostrovy Man (572 km², 48 151 obyv.) a Normanské ostrovy — Channel Islands (194 km², 110 523 obyv.). Vedoucí stát britského Společenství národů (Commonwealth of Nations).

Hlavní město: London [Londýn] 3 184 600 obyv. r. 1964 [Velký L. 7 948 000 obyv. r. 1965]; **jiná města** (1965, v tis.): Birmingham 1103, Glasgow 1001, Liverpool 722, Manchester 838, Leeds 519, Sheffield 489, Edinburgh 472, Bristol 431, Belfast 410, Nottingham 311, Coventry 310, Hull 300, Bradford 298, Leicester 267, Newcastle u. T. 257, Stoke-on-T. 277, Cardiff 260.

Obyvatelé: Angličané 80 %, Skotové, Walésané, Irové.

Měna: anglická libra = 20 shillingů = 240 penčí = 20,18 Kčs (1967).

Hospodářství: po USA nejrozvinutější kapitalistický stát (9,4 % celkové průmyslové výroby kapitalistického světa). **Hlavní odvětví:** strojírenství, potravinářství, textil, hutnictví, chemie.

Těžba: (1965, mil. t): černé uhlí 190 (Leeds, Birmingham, jižní Wales, Newcastle), železná ruda 4,2 (Northampton).

Výroba (1965, tis. t): železo 17 740, ocel 27 439, měď 256, olovo 45, zinek 107, hliník 36,2, cín 16,7; **elektrická energie:** 196,0 mld kWh, kyselina sírová 3358, plastické hmoty 957,3, naftové výrobky, dále v tis. kusů: osobní automobily 1722, nákladní automobily 455, traktory, letadla, lodě 1073 tis. BRT — 3. místo na světě, bavlněné tkaniny 928 mil. m. **Zemědělství:** převaha živočišné výroby — 70 % veškeré zemědělské výroby, stav (1965, mil. kusů): skot 11,9, vepř. 8,0, ovce 29,9, rybolov 1 046 800 t (1965); sklizeň (1965, tis. t): ječmen 8191, pšenice 4171, oves 1232, brambory 7578, cukrovka 6813.

Doprava (1963): železnice 27 672 km, silnice 392 457 km, osobní automobily 9 030 200, splavné toky a kanály 5000 km, obchodní loďstvo 21 542 tis. BRT — nejvíce na světě (1965).

Vývoz: převládají strojírenské výrobky.

Dovoz: hlavně suroviny a potraviny.

IRSKO

Poblacht na h'Eireann, 70 282 km², 2 855 000 obyv. (1965), republika (prezident Éamon de Valera od r. 1959).

Administrativní dělení: 4 provincie (26 hrabství).

Hlavní město: Baile Átha Cliath (Dublin) 537 448 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Corcaigh 78, Luimneach 51; **měna:** irská libra (paritní s anglickou librou).

Hospodářství: převaha zemědělství; živočišná výroba (1965, tis. kusů): skot 5359, ovce 5014, obdělává se jen 12 % půdy (obilniny, brambory), vyváží se živý skot a potraviny.

ANDORRA

Valls d'Andorra—Les Vallées d'Andorre, 453 km², 13 853 obyv. (1964), republika pod ochranou Francie a biskupa v Seo de Urgel (Španělsko), v čele dva syndikové.

Úřední řeč: katalánština, francouzština; **hlavní město:** Andorra la Vella 2250 obyv. (1960).

Správní rozdělení: 6 obcí; **měna:** franc. frank, španělská peseta.

Hospodářství: vysokohorské zemědělství a pastevectví, v údolích se pěstuje obilí, vinná réva, tabák, turismus.

Vývoz: vlna, tabákové výrobky.

GIBRALTAR

Crown Colony of Gibraltar, 6 km², 24 287 obyv. (1963), britská kolonie v čele s guvernérem.

Úřední řeč: angličtina, španělština.

Měna: gibraltarská libra = 20 shillingů = 240 pencí = 20,16 Kčs (1960); **význam:** strategická základna Velké Británie s válečným a obchodním přístavem. Hospodářský význam má tranzitní obchod a rybolov.

PORTUGALSKO

República Portuguesa, 91 619 km² (i s Madeirou a Azorami), 9 196 000 obyv. (1961), republika (president republiky Américo Deus Rodríguez Tomas od r. 1958), ale prakticky diktatura (diktátor — předseda vlády Antonio de Oliveira Salazar od r. 1932).

Správní rozdělení: 22 okresy (distrito) včetně 2 samosprávných měst, 3 distrikty jsou na Azorských ostrovech, 1 distrikt tvoří Madeira.

AZORSKÉ OSTROVY, 2305 km² a 336 933 obyv. (1960),

MADEIRA, 797 km² a 269 769 obyv.

Hlavní město: Lisboa (Lisabon) 813 400 obyv. (1964).

Jiná města [v tis.]: Pôrto 315 (1964, dále 1980), Coimbra 46, Vila Nova de Gaia 46, Setúbal 44, Funchal 43, Braga 41.

Měna: escudo = 100 centavos = 0,2504 Kčs (1967).

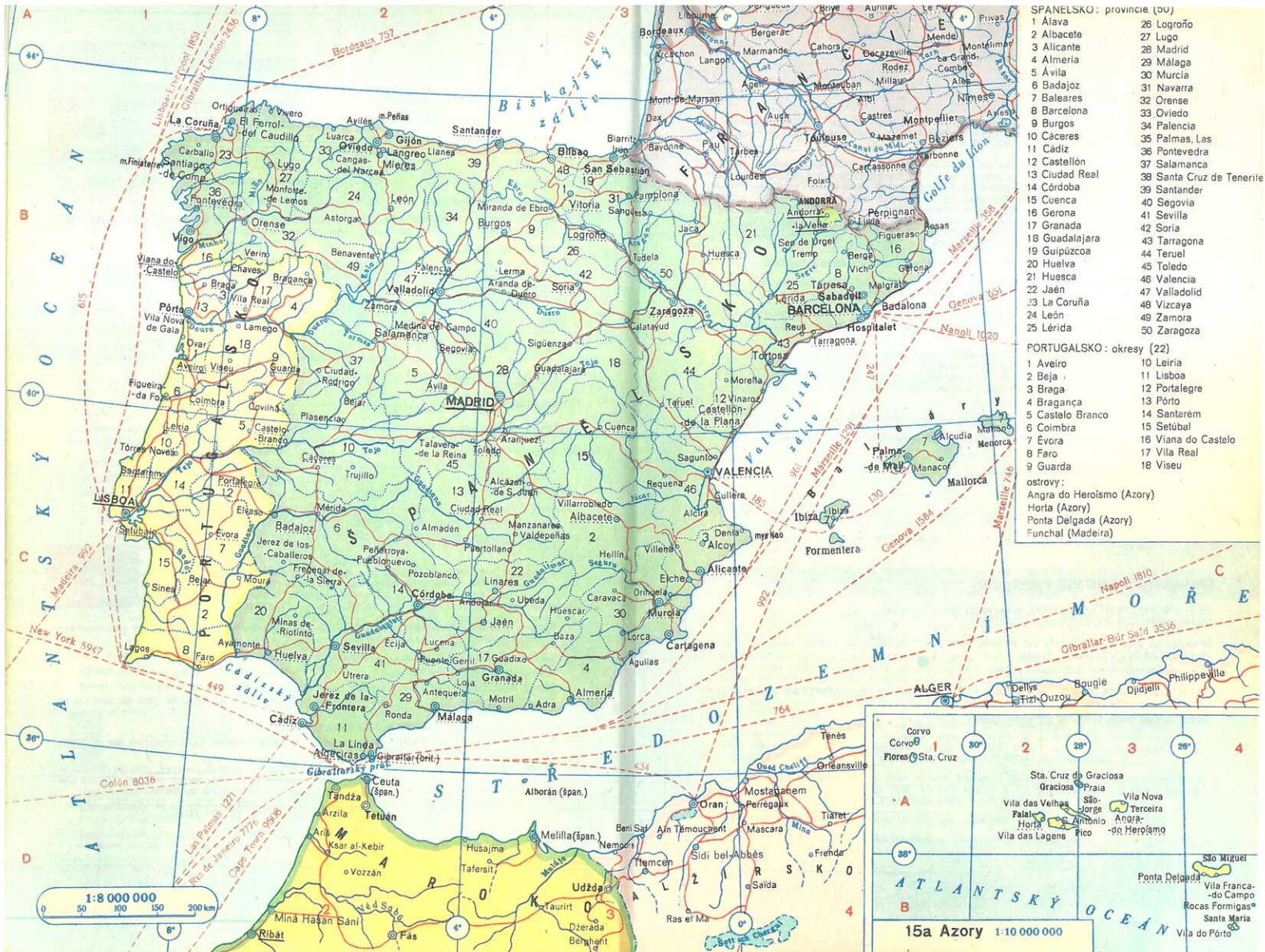
Hospodářství: zemědělský stát s těžbou nerostů; **průmysl — těžba:** uran, wolfram 996 t (1965), pyrit 665 tis. t (1960); rybolov 554 000 t (1965).

Výroba (1965): **elektrická energie** 4,6 mld kWh, potraviny (rybí konzervy), víno 14 725 tis. hl, olivový olej 70 tis. t (4. místo na světě), textil; **zemědělství** (1965, tis. t): obilniny, hlavně pšenice 612 a kukuřice 459, víno, olivy, ovoce, korek; rybolov 554 tis. t (1965).

Doprava (1965): železnice 3597 km, silnice 29 409 km, obchodní loďstvo 749 tis. BRT (1965). Železnice 3597 km, silnice 29 409 km, obchodní loďstvo 749 tis. BRT (1965).

Vývoz: hlavně korek, olivový olej, dále víno, sardinky, pryskyřice.

Dovoz: železo, ocel, průmyslové výrobky a potraviny.

ŠPANĚLSKO

Estado Español, 503 545 km², 31 600 000 obyv. (1965), království, prakticky diktatura [král tč. zastoupen ministerským předsedou, kterým je Francisco Franco Bahamonde od r. 1938].

Správní rozdělení: 50 provincií (kontinentální Španělsko, dále: Baleáry, Kanárské ostrovy a severoafrické osady: města Ceuta a Melilla, ostrovy Islas Chafarinas, Islas Alhucemas a Peñon de Vélez de la Gomera); **hlavní město:** Madrid 2 599 330 obyv. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Barcelona 1697, Valencia 502, Sevilla 474, Zaragoza 358, Málaga 312, Bilbao 334, Murcia 264, Córdoba 214, Las Palmas 215, La Coruña 201, Palma de Mallorca 170, Granada 158, Valladolid 152, Vigo 145, San Sebastián 146, Santa Cruz de Tenerife 149, Jerez de la Frontera 134, Oviedo 137, Gijón 127, Cartagena 130, Hospitalet 160, Alicante 130, Cádiz 126, Santander 126, Sabadell 120; **obyvatelé:** Španělé, Katalánci, Baskové, Galiciové; **měna:** peseta = 100 centimos = 0,120 Kčs (1967).

Hospodářství: stagnující zemědělsko-průmyslový stát závislý na zahraničním kapitálu.

Průmysl — těžba (1965, tis. t): uhlí 13 180, železná ruda 2838, rtuť 3100 t (nejvíce na světě), pyrit 2253 (1960 — 2. místo ve světě), olovo 59, zinek 38, cín 115 t, wolfram 45 t, sůl 1969.

Výroba (1965, tis. t): železo 2394, ocel 3460, cement 9951, kyselina sírová 1750, olivový olej 331 — 2. místo na světě, rybí konzervy, ovocné konzervy, víno, bavlněné tkaniny 110,5; **elektrická energie** 31,6 mld kWh.

Zemědělství — sklizeň (1965, tis. t): pšenice 4719, ječmen 1891, kukuřice 1142, olivy 1611, pomeranče a mandarinky 1921, víno 26 500 tis. hl, tabák 34, na Kanárských ostrovech banány, rajská jablčíka a rané brambory pro vývoz, v Guinejské oblasti plantážní zemědělství (káva, kakao, palma olejná); **živočišná výroba** (1965, tis. kusů): ovce 17 617, vepří 5011, skot 3722, kozy, mezci, oslí, rybolov 1338 tis. t.

Doprava: Železnice 18 139 km, silnice 133 719 km, obchodní loďstvo 2242 tis. BRT (1965).

Vývoz: zemědělské výrobky (olivový olej, víno, citrusy, zelenina, sardinky, korek); železné a olověné rudy, pyrit.

Dovoz: ocel, stroje, spotřební zboží, obilniny.

ŠPANĚLSKÉ ZÁMORSKÉ PROVINCE

IFNI, 1500 km², 51 517 obyv. (1964), enkláva na území Maroka.

Hlavní město: Sidi Ifni 13 000 obyv. (1963).

ŠPANĚLSKÁ SAHARA, *Provincia del Sahara*, 266 000 km², 25 000 obyv. (1960), zahrnuje bývalé území Río de Oro a Sagua el Hamra.

Hlavní město: El Aiún 5251 obyv. (1961).

ŠPANĚLSKÁ GUINEA, *Guinea Ecuatorial (Río Muni a Fernando Póo)*, 28 051 km², 245 989 obyv. (1960), autonomní území.

Hlavní město: Santa Isabel 37 237 obyv. (1960).

ALBÁNIE

Republika Popullore e Shqipërisë, 28 748 km², 1 889 800 obyvatel (1965), lidově demokratická republika (předseda předsida Lidového shromáždění Hadži Lleshi od r. 1953).

Správní rozdělení: 26 okresů: Berat, Durrës, Elbasan, Ersekë, Fier, Gramsh, Gjirokastrë, Korçë, Kukës, Krujë, Lesh, Librazhd, Lushnjë, Mat, Mirditë, Peshkopi, Përmet, Pogradec, Pukë, Sarandë, Skrapar, Shkodër, Tepelenë, Tiranë, Tropojë, Vlorë a obvod hlavního města; **hlavní město:** Tiranë 156 950 obyv. [1964]; **jiná města** (1964, v tis.): Durrës [Drač] 48, Shkodër 47, Vlorë 47, Korçë 44, Elbasan 35; **měna:** lek = 100 qintarů = 1,44 Kčs [1967].

Hospodářství: zemědělsko-průmyslová země s rychle se rozvíjejícím průmyslem; **průmysl:** těžba nafty 764 tis. t (Qytet Stalin, Selenicë), asfaltu (Selenicë), chromu (Bulqizë), mědi (Pukë, Rubik), pyritu; **výroba elektrické energie** 288 mil. kWh [1964], olivového oleje, ovocných, zeleninových a rybích konzerv, zpracování dřeva, zpracování nafty (Čërrik), tabákové výroby, cukr (u Korçë).

Zemědělství: sklizeň (1965, tis. t): kukuřice 158 (odhad), pšenice 100 (odhad), tabák; živočišná výroba (1965, tis. ks): ovce 1682, kozy 1199, skot 427.

Doprava: železnice 151 km, silnice 2700 km [1964], obchodní loďstvo 5185 BRT [1959].

Vývoz: nejvíce rudy, asfalt, nafta, olivový olej, ovoce, tabák.

Dovoz: stroje, ocel, chemikálie, spotřební zboží.

ITÁLIE

Repubblica Italiana, 301 226 km², 53 129 000 obyv. (1966), republika (prezident Giuseppe Saragat od r. 1964).

Správní rozdělení: 20 krajů [92 provincií]; **hlavní město:** Roma [Řím] 2 552 671 obyv. [1966]; **jiná města** (1966, v tis.): Milano 1675, Napoli 1244, Torino 1107, Genova 847, Palermo 640, Bologna 441, Firenze 454, Catania 399, Venezia 365, Bari 339, Trieste 280, Messina 266, Verona 247, Padova 216, Taranto 212, Cagliari 209, Brescia 196, Livorno 170, Parma 164, Ferrara 158, Reggio di Calabria 160, Modena 158, Salerno 138, Foggia 134, La Spezia 129, Ravenna 127, Reggio nell' Emilia 124, Bergamo 122, Perugia 122, Prato 129, Vicenza 107, Ancona 106, Rimini 108, Terni 103, Pescara 106; **měna:** lira = 100 centesimů = 0,0115 Kčs [1967].

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát, podílí se asi 4 % na celkové průmyslové výrobě kapitalistického světa. Vyznačuje se ostrým rozdílem mezi rozvinutým průmyslovým severem a zaoostalým zemědělským jihem. Chybí palivová základna; **průmysl** - největší odvětví: strojírenský, potravinářský, chemický a textilní; **těžba** (1965, tis. t): nafta 2229, zemní plyn 7800 mil. m³, železná ruda 407, zinek 113 (prim.), olovo 35, rtuť 1975 t (Orvieto), pyrit 1585 (1964), bauxit 244, síra 617 (Sicílie), mramor (Carrara); **výroba** (1965, tis. t): železo 5625, ocel 12 860, kyselina sírová 2979, syntetická vlákna 59,3, cement 20 234, automobily 1 103 900 ks, motocykly, olivový olej 452 tis. t — 1. místo na světě, víno [68 793 tis. hl — nejvíce na světě], cukr 1241, bavlněné tkaniny 102,6 tis. t; **elektrická energie** 79,2 mld kWh (1965), 4 % z geotermických elektráren (elektráren využívajících teplých podzemních vřidel — Toskánsko).

Zemědělství: sklizeň (1965, tis. t): pšenice 9776, kukuřice 3317, rýže 509, brambory 3550, tabák 74, víno, pomeranče a mandarinky 1175, citróny 802 — 2. místo na světě, olivy 2232; živočišná výroba (1965, tis. kusů): skot 9183, ovce 7866, vepř 5409.

Doprava: železnice 20 972 km, silnice 195 579 km, obchodní loďstvo 5851 (1965) tis. BRT.

Vývoz: Počítací stroje a zařízení, umělá vlákna (nejvíce na světě), kovy, látky, automobily, chemické výrobky, víno, ovoce, zelenina.

Dovoz: suroviny a polotovary, paliva, kovy aj.

JUGOSLÁVIE

Socialistická Federativna Republika Jugoslaviya, 255 804 km², 19 741 000 oby. (1966), socialistická federativní republika (president Josip Broz-Tito od r. 1948).

Správní rozdělení: 6 socialistických republik: Srbsko [s autonomním krajem Vojvodinou a autonomní oblastí Kosovo a Metohija], Chorvatsko, Slovinsko, Bosna a Hercegovina, Makedonie, Černá Hora; **hlavní město:** Beograd 950 000 oby. (1965); **jiná města** [1964, v tis.]: Zagreb 491, Skopje 212, Sarajevo 218, Ljubljana 178, Novi Sad 123, Rijeka 111, Split 109, Maribor 91, Niš 95, Subotica 77, Osijek 80, Banja Luka 57; **měna:** dinar = 100 para = 0,576 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát; **průmysl** — hlavní odvětví: strojírenský, textilní a dřevařský; těžba [1965, tis. t]: hnědé uhlí 28 768, nafta, 2063 železná ruda 904, rtuť 566 t, měď 62,6, olovo 106,3, zlato 3125 kg (1964), stříbro 129 t; **výroba** [1965, tis. t]: železo 1 176, ocel 1769, kyselina sírová 435, **elektrická energie** 15,5 mld kWh, cement 3103, víno 5150 hl, cukr 369, bavlněné tkaniny 394 mil. m².

Zemědělství: sklizeň [1965, tis. t]: kukurice 5920, pšenice 3462, brambory 2380, cukrovka 2620, konopí 49, slunečnice 265, tabák 49, olivy, víno, ovoce; chov dobytka (1965, mil. kusů): vepří 6,9, skot 5,2, kozy 19,0 [odhad].

Doprava (1965): železnice 11 839 km, silnice 83 022 km, vnitrozemské vodní cesty 2125, obchodní loďstvo 1079 tis. BRT (1965).

Vývoz: stroje, zařízení a dopravní prostředky, zemědělské výrobky (ovoce, víno, tabák), rudy a koncentráty kovů 32 %.

Dovoz: potraviny, strojírenské výrobky, paliva, suroviny.

MALTA

State of Malta, 316 km², 319 834 oby. (1965), člen britského Společenství národů (min. předseda dr. G. Borg Olivier od r. 1964).

Hlavní město: Valletta 18 008 oby. (1963); **měna:** maltská libra = 20 shillingů = 240 pencí = 20,16 Kčs.

Hospodářství (1966): kozy 26 000, ovce, vepří, pěstování pšenice, brambor, vína, jižního ovoce. **Námořní základna** Velké Británie. Silnice 877 km (1962) obchodní loďstvo 12 000 BRT.

SAN MARINO

Repubblica di San Marino, 61 km², 16 000 oby. (1962), republika (v čele státu Velká rada, která jmenuje každého půl roku 2 vládnoucích kapitány — regenty).

Hlavní město: San Marino 3817 oby. (1964), italská měna, celní unie s Itálií.

VATIKÁN

Status Civitatis Vaticanae — Stato della Città del Vaticano, 0,44 km², 890 oby. (1965), církevní stát (papež Pavel VI. od r. 1963).

Ofední řeč: latina, italsktina; **měna:** italská měna a vlastní vatikánské mince.

BULHARSKO

Narodna Republika Bãlgarija, 110 912 km², 8 285 000 oby. (1966), lidovã demokratická republika (předseda presidia Lidovãho shromãždění Georgi Trajkov od r. 1964).

Správní rozdělení: 28 krajů (okrãg); **hlavní město:** Sofija 806 953 oby. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Plovdiv 223, Varna 180, Ruse 128, Burgas 106, Stara Zagora 88, Pernik 76, Pleven 79, Sliven 68, Šumen 59, Jambol 58, Chaskovo 58, Pazardžik 55; **měna:** lev = 100 stotinki = 6,15 Kčs (1967).

Hospodářství: rychle se rozvíjející průmyslově-zemědělský stát; **průmysl: těžba** (1965, tis. t): hnědé uhlí 24 490 (Pernik), olovo 100, zinek 80 (těžba především v Rodopech), sůl 125 (hlavně Burgaský záliv); **výroba** (1965, tis. t): zeleninové konzervy, ovocné konzervy, tabák 122, víno, bavlněné látky 291 mil. m, vlněné 20 mil. m, hedvábné, zemědělské stroje, fosforečná a dusíkatá hnojiva, **elektrická energie** 10,2 mld kWh.

Zemědělství: orná půda zabírá 44 % rozlohy země; většina půdy patří velkým družstvům. Sklizeň (1965, tis. t): pšenice 2921, kukuřice 1238, cukrovka 1392, slunečnice 357, rajská jablůčka 775, tabák 123, bavlna (semeno) 25, vinná réva, růže, zelenina, ovoce; živočišná výroba (1965, tis. kusů): ovce 10 440, vepř 2607, skot 1474;

Doprava: železnice 5754 (1965) km, silnice 28 914 km (1965), obchodní loďstvo 397 tis. BRT (1965).

Vývoz: zemědělské produkty, růžový olej, kůže a kožené výrobky, koberce, rudy.

Dovoz: suroviny a paliva, stroje a zařízení, spotřební zboží, potraviny.

MAĎARSKO

Magyar Népköztársaság, 93 030 km², 10 200 oby. (1967), lidovã demokratická republika (předseda presidiální rady Pál Losonczi od r. 1967).

Správní rozdělení: 19 žup (megye) a 5 župních měst; **hlavní město:** Budapest 1 951 521 oby. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Miskolc 170, Debrecen 148, Pécs 135, Szeged 116, Győr 71, Kecskemét 67, Nyíregyháza 57, Székesfehérvár 56, Hódmezővásárhely 54, Szombathely 59, Tataháza 59, Békéscsaba 54, Szolnok 56, Kaposvár 48, Sopron 44, Cegléd 38, Eger 42, Nagykanizsa 37, Ózd 39, Hajdúbószörmény 31, Kiskunfélegyháza 33, Orosháza 32, Dunaújváros 40, Szentes 31, Baja 32, Jászberény 30, Makó 30; **měna:** forint = 100 filérů = 0,61 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělská země. Průmysl tvoří 64 % národního důchodu; **průmysl** — nejvýznamnější odvětví: potravinářský, strojírenský a textilní; **těžba** (1965, tis. t): hnědé uhlí 27 075 (Tatabánya 30 %), nafta 1802 (Lispe), zemní plyn 1107 mil. m³, bauxit 1478 Bakoňský les a Vértešské pohoří), mangan 45, **výroba** (1965, tis. t): železo 1588, ocel 2520 (Dunaújváros), hliník 58 (Ajka, Inota, Almásfüzitő), **elektrická energie** 11,2 mld kWh, víno 2425 tis. hl, ovocné a zeleninové konzervy, cukr 465 tis. t, zemědělské stroje, traktory, železniční vagony, obráběcí stroje, bavlněné látky 324 mil. m².

Zemědělství: pfevládá rostlinná výroba — vysoký podíl orné půdy — přes 60 % celkové rozlohy — po Dánsku nejvíce v Evropě. Sklizeň (1965, v tis. t): kukuřice 3578, pšenice 2443, slunečnice 75, víno, tabák, brambory, cukrovka 3452, ovoce, zelenina; živočišná výroba (tis. kusů): vepř 6963, ovce 3400, skot 1964.

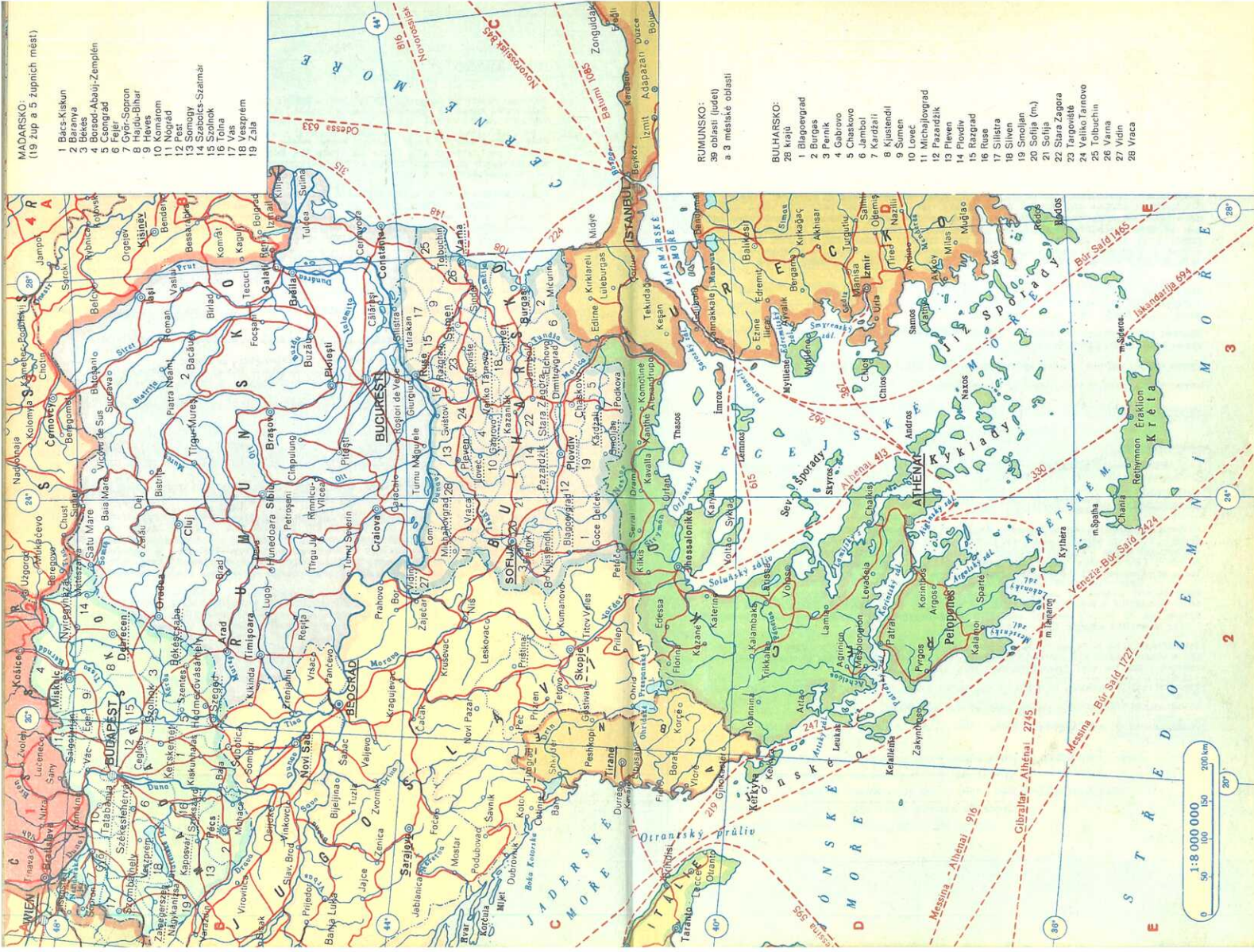
Doprava: železnice 8805 km, silnice 29 246 km, splavné toky 1229km, dunajské loďstvo 120 tis. BRT.

Vývoz: stroje a zařízení, potraviny a dobytek, paliva a suroviny (kůže a kožené výrobky).

Dovoz: suroviny a paliva, potraviny, spotřební zboží.

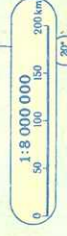
MADARSKO:
(19 žup a 5 župnich měst)

- 1 Bars-Kiskun
- 2 Békés
- 3 Békis
- 4 Borsod-Abaúj-Zemplén
- 5 Csongrad
- 6 Fejér
- 7 Győr-Sopron
- 8 Hejővidék
- 9 Jász-Nagykun-Szolnok
- 10 Komárom
- 11 Nógrád
- 12 Pest
- 13 Somogy
- 14 Szabolcs-Szatmár
- 15 Szeged-Csanád
- 16 Tolna
- 17 Vas
- 18 Veszprém
- 19 Zala

RUMUNSKO:
39 oblasti (juđet)
a 3 městske oblasti

- 1 Blajovgrad
- 2 Burgas
- 3 Pernik
- 4 Gabrovo
- 5 Chaskovo
- 6 Jambol
- 7 Kardzali
- 8 Kjustendil
- 9 Simeon
- 10 Lovč
- 11 Michajlovgrad
- 12 Pazardžik
- 13 Pleven
- 14 Fierdiv
- 15 Razgrad
- 16 Rousse
- 17 Silistra
- 18 Sliven
- 19 Stjepan
- 20 Sofija (m)
- 21 Solis
- 22 Sira Zepora
- 23 Tergovik
- 24 Veliko Tarovo
- 25 Tolbuchin
- 26 Varna
- 27 Vidin
- 28 Vraca

1:8 000 000

RUMUNSKO

Republica Socialistă Română, 237 500 km², 19 105 056 obyv. (1966), socialistická republika (předseda státní rady N. Ceaușescu od r. 1967).

Správní rozdělení: 39 oblastí (județ) a 3 městské oblasti; **hlavní město:** București 1 239 458 obyv. (1964); **jiná města** (1964, v tis. j.): Cluj 167, Timișoara 152, Brașov 137, Ploiești 134, Iași 124, Brăila 122, Craiova 122, Constanța 121, Arad 115, Galați 112, Oradea 111, Sibiu 103, Trgu Mureș 75, Bacău 65, Satu Mare 64, Buzău 55, Reșița 48, Pitești 51, Hunedoara 52; **měna:** lei = 100 bani = 1,20 Kčs (1967).

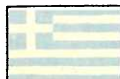
Hospodářství: zemědělsko-průmyslová země s rychle se rozvíjejícím průmyslem; **průmysl** — nejdůležitější odvětví: strojírenský, potravinářský, textilní, průmysl paliv (hl. těžba nafty); **těžba** (1965, tis. t): nafta 12 571 Ploiești, Bacău, po SSSR nejvíce v Evropě), zemní plyn 17 281 mil. m³, uhlí 12 095 (většinou hnědé), železná ruda 748 (Reșița), mangan 31, sůl 2016; **výroba** (1965, tis. t): železo 2019, ocel 3426, olovo (Baia Mare), cement 5406, kyselina sírová 541, zařízení pro zpracování nafty, vrtné soupravy, zemědělské stroje (traktory, kombajny), bavlněné tkaniny 319 mil. m², cukr 436, víno, ovocné konzervy, řezivo, **elektrická energie** 17,2 mld kWh.

Zemědělství: převládá rostlinná výroba, sklizeň (1965, tis. t): kukuřice 5877, pšenice 5937, slunečnice 563, cukrovka 3275, tabák 34, víno, ovoce, zelenina; **živočišná výroba** (1965, tis. kusů): ovce 12 734, skot 4756, vepř 8034.

Doprava (1965): železnice 10 307 km, silnice 78 143 km, obchodní loďstvo 156 tis. BRT (1965), splavný tok: Dunaj (1075 km) aj.

Vývoz: nafta a naftové výrobky, zemědělské výrobky (obilí, tabák, víno, ovoce), dřevo.

Dovoz: stroje, železná ruda, koks, spotřební zboží.

ŘECKO

Vasileion tés' Ellados, 130 918 km², 8 640 000 obyv. (1966), království (král Konstantin II. od r. 1964).

Správní rozdělení: 53 okresů (nomoi), 9 historických oblastí (střední Řecko, Peloponés, Jónské ostrovy, Thesálie, Makedonie, Epirus, Kréta, Egejské ostrovy, Thrákie). Jedním z okresů je tzv. mnišský stát Athos (333 km², 3000 obyv.) na poloostrově Chalkidike; **hlavní město:** Athény (Athény) 1 852 709 obyv. (1961); **jiná města** (1961, tis.): Thessaloniké (Soluň) 374, Patrai 95, Volos 67, Éraklion 63, Larissa 55; **měna:** drachma = 100 lepta = 0,227 Kčs (1967).

Hospodářství: zaostávající zemědělská země pod silným vlivem cizího kapitálu; **průmysl** hlavně potravinářský a textilní; **těžba** (1965, tis. t): bauxit 1256, magnezit 390, pyrit 159 (1960); **výroba** (tis. t): olivový olej 190, víno 3772 tis. hl, hrozinky 173, bavlněné tkaniny 164 mil. m (1963), **elektrická energie** 4,3 mld kWh (1965).

Zemědělství: orná půda jen 25 % celkové rozlohy, sklizeň (1965, tis. t): pšenice 1989, tabák 122, bavlna (semeno) 119, olivy 996, pomeranče a mandarinky 317, citróny 98, víno, ovoce; **chov dobytka** (1965, tis. ks): ovce 8874, skot 1073, kozy, osli, muli.

Doprava (1965): železnice 2539 km, silnice 38 942 km, obchodní loďstvo 7163 tis. BRT (1965).

Vývoz: zemědělské výrobky (tabák, víno, olivový olej) 70 %, suroviny.

Dovoz: potraviny, stroje, spotřební zboží.

DÁNSKO

Kongeriget Danmark, 43 044 km², 4 717 976 obyv. (1964), království (král Frederik IX. od r. 1947).

Správní rozdělení: 23 okresů (Åmter) a okres hlavního města; zámořská území: Grónsko, Faerské ostrovy 1399 km², 34 596 obyv. (1960, autonomní kraj Dánska); **hlavní město:** København (Kodaň) 877 851 obyv. (1965, s předm. 1 375 993; **jiná města** (1965, v tis.): Århus 118, Odense 107, Ålborg 86, Gladsaxe 71, Lyngby-Tårback 85, Esbjerg 56; **měna:** dánská koruna (Dkr) = 100 øre = 1,042 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát; **zemědělství:** vysoký podíl orné půdy (83,4 %, 1. místo na světě), pěstují se hlavně pšiciny (krmný ječmen). Intenzivní živočišná výroba (1965, tis. kusů): vepří 8591, skot 3345, rybolov (1965) 840 700 t.

Průmysl: výroba (1965, tis. t): mléko 5367, máslo 166, sýry 113, rybí konzervy; lodě 260 tis. BRT, strojírenské a textilní výrobky, **elektrická energie** 7,9 mld kWh.

Doprava (1965): železnice 3901 km, silnice 55 100 km, obchodní loďstvo 2839 tis. BRT (1965).

Vývoz: máslo (2. místo na světě), živý dobytek, maso, mléčné výrobky a vejce, rybí produkty, lodí, přesné přístroje.

Dovoz: suroviny a polotovary 51,4 %, hotové výrobky 34,6 %.

FINSKO

Suomen Tasavalta—Republiken Finland, 337 009 km², 4 651 200 obyv. (1966), republika (prezident dr. Urho Kaleva Kekkonen od r. 1956).

Správní rozdělení: 12 krajů (Laa), z nich Alandy jsou autonomní provincií; **hlavní město:** Helsinki 497 040 obyv. (1965); **jiná města** (1965, tis.): Tampere 139, Turku 138, Lahti 79, Espoo 74, Oulu 74, Porí 59; **měna:** finská marka (FMK) = 100 pennia = 2,25 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát, hlavní odvětví: dřevozpracující, strojírenský, potravinářský a textilní průmysl, živočišná výroba.

Průmysl: těžba (1965, v tis. t): měď 32, nikl 4,1, kobalt 1493, pyrity 1280 (1960), vanadium 385 t, zlato 561 kg; **výroba** (1965, tis. t): celulóza 3877, papír 2275, stavba lodí 119 tis. BRT, **elektrická energie** 14,6 mld kWh; **zemědělství:** převažuje chov dobytka (1965, tis. kusů): skot 2028, ovce 199, vepří 613, pěstují se obilniny a brambory.

Doprava: železnice 5533 km, silnice 68 748 km, obchodní loďstvo 1028 tis. BRT (1965).

Vývoz: celulóza a papír, dřevo a výrobky z něho (3. místo na světě).

Dovoz: suroviny a polotovary, hotové výrobky.

ISLAND

Lýðveldið Ísland, 102 819 km², 195 549 obyv. (1966), republika (prezident Ásgeir Ásgeirsson od r. 1952).

Správní rozdělení: 23 okresů (Sýslur); **hlavní město:** Reykjavík 74 987 obyv. (1962); **měna:** islandská koruna = 100 aurarú = 0,158 Kčs (1967).

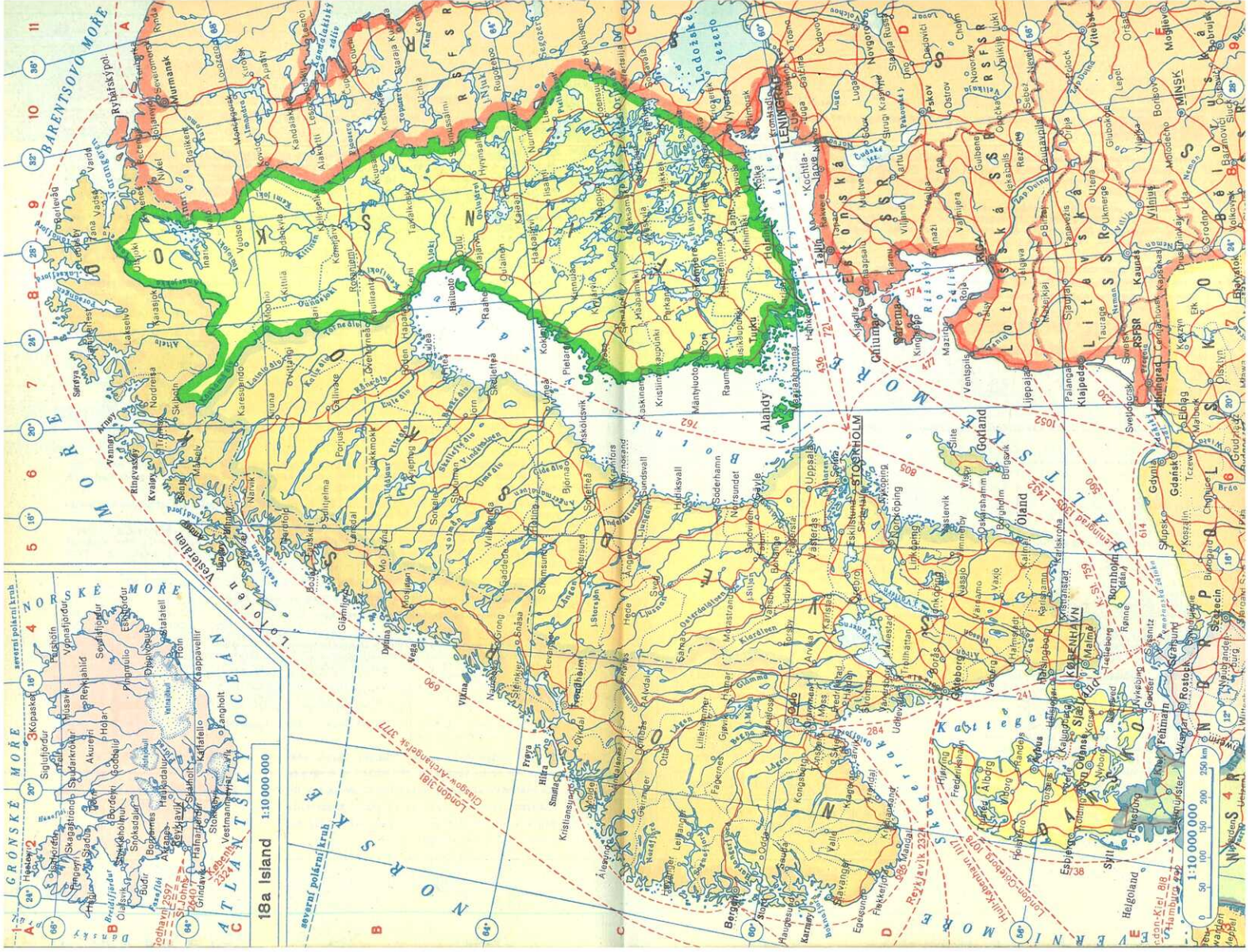
Hospodářství: základem je rybolov (1199 tis. t — 1968), ovce (762 000 kusů, 1965).

Průmysl: zpracování ryb, výroba rybích konzerv, mrazírny.

Doprava: silnice 8276 km, obchodní loďstvo 134 tis. BRT (1965).

Vývoz: ryby a rybí konzervy 95 %.

Dovoz: paliva 30 %, potraviny 25 %, průmyslová zařízení 25 %, lodí.

NORSKO

Kongeriket Norge, 323 917 km², 3 767 000 obyv. (1967), království (král Olaf V. od r. 1957).

Správní rozdělení: 20 okresů (Fylke), zámořské území v Evropě: Špicberky a ostrov Jan Mayen, v Antarktidě ostrovy Bouvet, Petra I.; **hlavní město:** Oslo 483 196 obyv. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Bergen 117, Baerum 86, Trondheim 110, Stavanger 78; **měna:** norská koruna = 100 øre = = 1,008 Kčs (1967).

Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát; **průmysl:** dřevozpracující a papírenský, strojírenský, zpracování ryb; **těžba** (1965, tis. t): železná ruda 1563, molybden 222 t, pyrit 833; **výroba** (1965, tis. t): magnesium 26 432, hliník 276, papír 915, **elektrická energie** 48,3 mld kWh (1968), 99 % vodních elektráren, výroba na 1 obyvatele 12 879 kWh — nejvíce na světě, rybí konzervy, velrybí tuk 21,5.

Zemědělství: chov dobytka (1965, tis. kusů): ovce 1989, skot 1059; rybolov (1965): 2280 tis. t, orná půda zaujímá jen 2,8 % rozlohy, pěstují se pšicniny, obilniny, brambory.

Doprava: železnice 4296 km, silnice 65 737 km (1965), obchodní loďstvo 16 421 tis. BRT (4. místo na světě).

Vývoz: barevné kovy a rudy 25 %, celulóza a papír 17 %, ryby, rybí konzervy (1. místo na světě) a velrybí tuk 14 %.

Dovoz: hlavně stroje, suroviny, lodí, paliva a potraviny.

JAN MAYEN

372 km², obydlen přechodně zaměstnanci meteorologické stanice, náleží Norsku.

ŠPICBERKY

Svalbard, 62 050 km², 2691 obyv. (1961), autonomní území Norska. K ním patří Medvědí ostrov. Na Špicberkách se těží kolem 700 tis. t uhlí ročně.

ŠVÉDSKO

Konungariket Sverige, 449 750 km², 7 844 000 obyv. (1967), království (král Gustav VI. Adolf od r. 1950).

Správní rozdělení: 24 provincií (Län) a hlavní město; **hlavní město:** Stockholm 788 503, s předměstími 1 194 571 obyv. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Göteborg 422, Malmö 249, Norrköping 94, Uppsala 87, Västerås 89, Hälsingborg 79, Örebro 82, Linköping 72, Borås 69, Eskilstuna 64, Gävle 80, Solna 55, Jönköping 53; **měna:** švédská koruna = 100 øre = 1,396 Kčs (1967).

Hospodářství: vyspělá průmyslová země; **průmysl:** strojírenský, kovodělný, potravinářský, dřevozpracující, papírenský, textilní; **těžba** (1965, tis. t): železná ruda 17 812 — Kiruna, Gällivare, zlato 3858 kg (1964), olovo 69, zinek 79, stavební kámen (žula); **výroba** (1965, tis. t): ocel 4725, železo 2448, **elektrická energie** 49,1 mld kWh, celulóza 5510, papír 2509, cement 3719, stavba lodí 1170 tis. BRT, bavlněné tkaniny, rybí konzervy.

Zemědělství — převažuje živočišná výroba (1965, tis. kusů): skot 2261, vepř 1893, orná půda zabírá jen 8,4 % rozlohy, 50 % zaujímají lesy, pěstují se pšicniny a obilniny, rybolov 364 600 t.

Doprava (1965): železnice 13 423 km, silnice 97 054 km, obchodní loďstvo 4400 tis. BRT (1965).

Vývoz: kovodělné a strojírenské výrobky 34 %, papír a celulóza (2. místo na světě), dřevo a výrobky z něho 32 %, železná ruda 8 %, nejvíce na světě.

Dovoz: hlavně paliva, kovy, stroje, potraviny.

ASIE

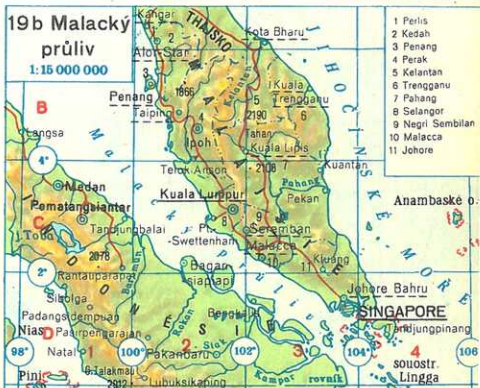
Název největšího světadílu pochází od asyrského slova „asu“ — země východu. Spolu s Evropou, od níž je oddělena spíše historicky zítou nežli přirozenou hranicí, tvoří větší celek — Eurasii. Asie měří asi 43 540 000 km² a má asi 1520 mil. obyvatel, takže průměrná lidnatost činí 35 obyvatel na 1 km². Nejsevernější bod: Čeljuskinův mys na 77°44' s. š. a 104°18' v. d., nejjihnější bod: mys Buru 1°25' s. š. a 104°15' v. d., nejzápadnější bod: mys Baba na 39°27' s. š. a 26°03' v. d., nejvýchodnější bod: mys Děžněvův na 66°05' s. š. a 169°40' z. d. Hranice proti Evropě — viz Evropa. Hranice proti Africe je Suezský průplav, proti Americe Beringova úžina. Indonéské ostrovy náleží k Asii, Nová Guinea k Austrálii. Pobřeží Asie je čtenité a měří 69 000 km.

Poloostrovy: Tajmyr, Čukotský poloostrov, Kamčatka, Korejský poloostrov, Zadní Indie s Malajským poloostrovem, Přední Indie, Arábie a Malá Asie. Z ostrovů sem patří tři ostrovní skupiny v Severním ledovém oceánu, řetěz ostrovů od Sachalinu a Kuril přes Japonsko, Rjúkjú, Tchaj-wan, Filipíny, Velké a Malé Sudy, dále Čaj-nan, Cejlon a Kypr.

Povrch Asie je mnohotvárný, vykazuje však mnohem rozlehlejší krajinné typy, nežli je tomu v Evropě. Severní část zaujímají největší nížiny, střed náhorní planiny a pouště, jižně odtud se táhne nejmohutnější soustava horská na světě. K ní náleží Kavkaz, Elborz, Hindúkuš, Pamír, Tchien-šan, Karákóram, Transhimálaj a největší pohorí — Himálaj, v němž je nejvyšší hora světa Ču-mu-lang-ma [Mount Everest] 8847 m. Uvedená horstva jsou i výrazným děličkem podnebným. Jižně od nich se rozkládají opět náhorní plošiny. Hospodářsky významné jsou roviny v údolích řek. Soustava himálajská pokračuje na Indonéské ostrovy (intenzivní sopečná činnost). Na ostrovech této oblasti je dosud 130 činných sopek.

Největší část asijské pevniny je odvodňována do Severního ledového oceánu, do Tichého a Indického oceánu, rozsáhlé plochy ve středu kontinentu jsou bez odtoku, řeky tu tekou do Kaspického moře, Aralského (Amudar'ja, Syrdar'ja) a Balchašského jezera i do četných jiných bezodtokých pánví (např. Tarim). Všechny větší řeky jsou splavné pro loďní dopravu. Řeky východní a jižní Asie podléhají monsunovému režimu [pravidelná období dešťů a sucha], což má velký význam pro zemědělství (pěstování rýže). V celé monsunové oblasti (Čína, Indonésie, Indie aj.) je proto zavedeno umělé zavlažování polí, stavby ochranných hrází. Lidová Čína přikročuje ke komplexnímu řešení celých toků [Chuangu-che, Jang-c'-fiang]. Rozsáhlost asijského kontinentu, sahajícího od rovníku až do polárních končin, velké výškové rozdíly a směry vysokých pohorí přispívají k vytvoření různých typů podnebí. Teplotné maximum bylo naměřeno v Baghdádu (+50 °C), minimum na Sibiři v Ojmjakonu (−78 °C). Průměrné roční teploty ve stupních C (a srážky v mm) některých míst: Verchojansk −16,3 (135), Vladivostok 4,3 (372), Taškent 13,4 (408), Pej-ting 11,7 (633), Izmir 17 (653), Tókjó 14 (1562), Teherán 16,5 (251), Kábul 13,9 (285), Baghdád 21,8 (277), Jerušalým 15,9 (650), Dárdžiling (Indie) 11,5 (3080), Kalkata 25,5 (1649), Victoria (Hongkong) 22 (2290), Mumbá 26,2 (2510), Krungthep 26,7 (1487), Perim (Aden) 28,8 (60), Kolamba (Cejlon) 26,8 (1801), Singapur 26,7 (2360).

V souladu s klimatem jsou v Asii zastoupeny i všechny vegetační pásy. Sever zaujímá zmrzlá tundra, přecházející na jihu v obrovské pásmo jehličnatého lesa — tajgu. K jihu pak nastupují stepi a pouště, jižně od velkých pohorí pak subtropické a tropické klima (Malajsie, Indonésie aj. leží uvnitř vlhkého pásma tropů). Monsunové klima umožňuje Číně, Japonsku, Indii, Barmě, Indonésii aj. pěstování základní potravin — rýže. V tropech jsou rozsáhlé pralesy, z nichž se těží vzácná dřeva. Také zvířena odpovídá těmto pásům. Na severu se loví kožešinná zvěř, tropický jih má mnohotvárnou zvířenu (tygr, slon, orangutan atd.). Vysoká pohorí jsou domovem yaka, pouště domovem dvouhrbého velblouda.

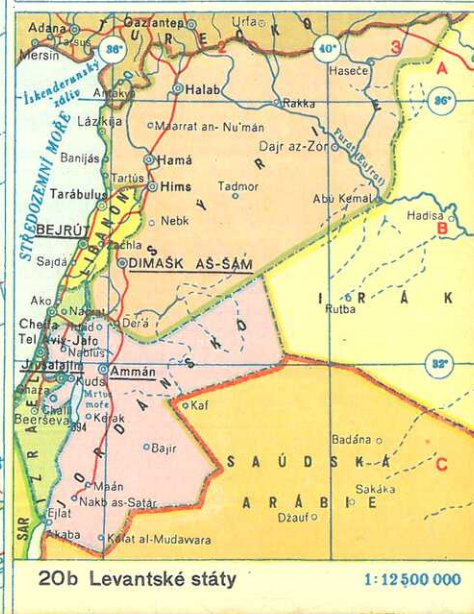
Největší řeky:					
Název	Délka v km	Povodí v km ²	Stř. průtok m ³ /vt.		
Jenisej-Selenga	4 130	2 707 000	10 000		
Ob-Katun'	4 070	2 425 000	6 500		
Lena	4 320	2 418 000	15 500		
Jang-c'-fiang	5 500	1 942 000	21 800		
Amur-Šilka-Onon	4 350	1 843 000	11 250		
Brahmaputra	2 900	935 000	12 100		
Ganga	2 700	1 125 000	13 000		
Chuang-che (Žlutá řeka)	4 845	772 000	2 500		
Sindh (Indus)	3 190	960 000	5 650		
Mekong	4 500	810 000	13 000		
Furát (Eufrat)	2 760	765 000	1 200		
Amudar'ja	2 600	465 000	1 330		
Iravadi	2 000	430 000	12 000		
Kolyma	2 150	644 000	5 000		
Salwin	2 480	325 000	—		
Největší jezera:					
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m		
Kaspické	371 800	—28	980		
Araiské	60 000	53	68		
Bajkal	30 500	455	1 742		
Balchaš	17 400	339	26		
Urmíjské	7 500	1 275	15		
Issyk-Kul'	6 130	1 609	702		
Chanka	4 400	69	10		
Čching-chaj (Kukunor)	4 100	3 205	38		
Tajmyr	4 100	6	26		
Chung-ce-chu	3 780	—	—		
Tung-tching-chu	3 750	—	—		
Nejvyšší hory:					
Název	Pohoří		Výška v m		
Ču-mu-lang-ma (Mount Everest)	Himálaj		8 847		
Čchokorl	Karákóram		8 811		
Kačaňdžunga	Himálaj		8 585		
Makalu	Himálaj		8 470		
Dhauíágrí	Himálaj		8 172		
Nangáparvat	Himálaj		8 128		
Annapurna	Himálaj		8 078		
Největší ostrovy:					
Název	Rozloha v km ²	Název	Rozloha v km ²		
Borneo	737 000	Jáva	128 700		
Sumatra	473 606	Luzon	106 983		
Honšú	228 000	Mindanao	98 692		
Celebes	179 416	Sachalin	76 400		
Největší ledovce:		Činné sopky:			
Název	Rozloha v km ²	Název	Země	Nadm. výška v m	Rok posl. výbuchu
na Severní zemi	5 000	Ključevskaja	Kamčatka	4 750	1954
Siachen	1 150	Fudžisan	Japonsko	3 776	1792
Fedčenko	907	Kerintji	Sumatra	3 805	1909
Zeravšan	886	Tolbačik	Kamčatka	3 682	—

ASIE

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Afgánistán	647 486	14 500 000	1985	22
Bahrajn (člen Fed. arabských emirátů)	598	182 000	1985	304
Barma	678 033	25 248 000	1966	38
Bhútán	50 000	680 000	1981	14
Bonínské ostrovy (pod vojenskou správou USA)	104	203	1985	2
Brunei (pod. brit. ochr.)	5 765	118 452	1985	21
Cejlon	65 810	10 644 809	1983	164
Čína	9 587 000	750 000 000	1985	78
Filipíny	297 413	30 241 000	1983	104
Hongkong	1 013	3 860 000	1966	3 810
Indie	3 288 531	512 000 000	1987	157
Indonésie	1 904 345	109 593 000	1986	57
Irák	444 442	8 261 326	1966	19
Írán	1 605 100	25 781 090	1966	16
Izrael	20 600	2 599 000	1966	130
Japonsko	369 580	100 000 000	1966	273
Jemen	159 800	5 000 000	1964	31
Jižní Jemen	290 000	1 300 000	1984	4
Jordánsko	90 185	2 016 618	1965	22
Kambodža	172 509	5 748 842	1982	33
Katar (člen Fed. arabských emirátů)	10 360	55 000	1961	5
Korejská lidově demokr. rep.	119 030	11 040 000	1983	93
Jižní Korea	98 600	28 647 176	1965	291
Kuvajt	15 540	468 389	1985	32
Kypr	9 251	594 000	1985	64
Laos	238 800	2 300 000	1966	10
Libanon	10 170	2 367 000	1987	234
Macao	16	174 000	1984	10 875
Malajsie	329 313	8 039 030	1965	24
Maledívy	298	97 743	1965	328
Maskat a Omán	212 380	565 000	1982	3
Mongolsko	1 535 000	1 120 700	1966	0,7
Nepál	141 400	9 920 000	1984	70
Neutrální území mezi Irákem a Saúdskou Arábií	5 000			
Pákistán	946 718	102 876 000	1985	108
Portugalský Timor	14 925	517 079	1980	35
Rjúkjú	2 196	935 000	1984	426
Saúdská Arábie	2 050 000	6 830 000	1984	3
Sikkím	7 099	162 189	1981	23
Singapur	581	1 913 500	1966	3 293
někdejší Smluvní Omán (člen Fed. arabských emirátů)	83 600	111 000	1984	1
Sýrie	184 479	5 007 127	1985	27
Thajsko	514 521	30 591 000	1965	59
Turecko	776 980	31 391 307	1965	40
z toho v Asii	753 495	28 958 180	1965	34
Vietnamská dem. rep.	164 103	18 500 000	1985	97
Jižní Vietnam	170 806	16 000 000	1985	94

20a Jižní Indie a Cejlon 1:15 000 000

20b Levantské státy 1:12 500 000

- 1 Sikkim
- 2 Bhútán
- 3 Brunej
- 4 Hongkong
- 5 Izrael
- 6 Jižní Korea
- 7 Jordánsko
- 8 Libanon
- 9 Kuvajit
- 10 Fed. arab. emiráty

V Asii žije více než polovina lidstva. Pro tento kontinent je typická velká nerovnoměrnost v rozmištní obyvatelstva. Zatím co milióny km² jsou liduprázdná (pouště, tundry, pralesy), dosahuje hustota venkovského [tj. zemědělského] obyvatelstva v deltách řek (např. Jang-c'-tiangu) více než 1000 osob na km². Japonsko, východní Čína, Korea, Bengálsko, Jáva náležejí k nejhustěji zalidněným oblastem světa vůbec. Sem se také soustřeďuje největší počet stotisícových měst (472 v celé Asii, z toho 127 v Číně, 109 v Japonsku, 107 v Indii). Asie má 41 miliónových měst, z nichž je 15 v Číně. Národně osvobozenecý boj, vedoucí k rozkladu koloniálních soustav probíhá v Asii rychleji než v jiných územích koloniálního panství. Na boj asijských národů měla rozhodující vliv Velká říjnová revoluce, která osvobodila obyvatelstvo Sibiře a Dálného východu, i dlouholetý úspěšný boj čínského lidu za sociální národní osvobození. Zvláště po druhé světové válce zapůsobil příklad sovětské a čínské revoluce na řadu asijských národů.

Před první světovou válkou existovaly v Asii nezávislé státní útvary, mezi nimiž Čínská říše patřila k nejstarším na světě. Kromě ní trval přes 200 let samostatný Afghánistán, dále Irán, Japonsko, Nepál, Siám (Thai), Turecko. V r. 1914 dosáhl částečné nezávislosti Kuvajt, po první světové válce Irák, 26. 11. 1924 byla vyhlášena lidová republika Mongolská, v r. 1932 vznikla spojením arabských kmenů Saúdská Arábie. Rozpadem Turecké říše v r. 1918 se dostala většina území Blízkého a Středního východu pod britský a francouzský vliv. Již od 80. let 19. stol. byly britským protektorátem Bahrajnské ostrovy, r. 1914 anektovala Velká Británie Kypr, zabraný již 1878; Palestinu a Zajordánii dostala jako mandátové území Společnosti národů. Měla vliv i na ostatní státy kolem Perského zálivu. Francie získala od Společnosti národů mandát nad Sýrií a Libanonem. Druhá světová válka znamenala zhroucení britské, francouzské a nizozemské moci především v jihovýchodní Asii, kde ani po porážce Japonska pokusy o znovuoobsazení jednotlivých území nebyly většinou úspěšné. Na Blízkém východě získaly nezávislost již během války Sýrie a Libanon (1944). Po roce 1945 vznikaly samostatné státy z britských, francouzských, nizozemských i amerických území:

Barma vystoupila z britského Společenství národů 4. 1. 1948, Cejlon se stal dominlem 4. 2. 1948 a v r. 1955 členským státem britského Společenství národů.

Čína byla prohlášena lidovou republikou 1. 10. 1949.

Indie byla 15. 8. 1947 rozdělena na dvě dominia: Indii a Pákistán, 28. 1. 1950 byla Indie prohlášena republikou a byly k ní připojeny francouzské kolonie Pondichéry, Karikal, Mahé, Janaon (1. 11. 1954); již dříve Chandernagore (9. 8. 1952).

Indonésie byla vyhlášena republikou 17. 8. 1945 a 10. 8. 1954 zrušila poslední svazky s Nizozemím.

Izrael se stal nezávislým státem 29. 11. 1947 usnesením OSN o rozdělení bývalého mandátního území Palestina.

Jordánsko vyhlásilo nezávislost 22. 3. 1946, britská vojska je vyklidila v r. 1958.

Kambodža, obsazená po válce opět Francouzi, vystoupila z Francouzské unie 25. 9. 1955.

Korea, osvobozená 15. 8. 1945, vyhlásila Korejskou lidově demokratickou republiku 9. 9. 1948 (25. 6. 1950 — 27. 7. 1953 korejská válka).

Kypr byl vyhlášen 18. srpna 1960 republikou v rámci britského Společenství národů.

Laos, okupovaný po válce opět Francií, vystoupil z Francouzské unie v r. 1954.

Malajsko získalo 1948 statut dominia, 1958 se stalo nezávislou federací v rámci britského Společenství národů. V r. 1963 připojením Singapuru, Saravaku a Severního Bornea vznikla Malajsie. 9. 8. 1985 se opět Singapur odtrhl a získal samostatnost v rámci britského Společenství národů.

28. 7. 1965 získaly samostatnost Maledivy.

Pákistán, dominium vzniklé 15. 8. 1947 se stal republikou 23. 3. 1956.

Filipíny získaly nezávislost 4. 7. 1946.

Vietnam, vyhlásivší nezávislost 2. 9. 1945, získal svobodu Ženev. dohodami 21. 7. 1954.

30. 11. 1967 se na území Jihoarabské federace a Jihoarabského protektorátu utvořila Jihojemenská lidová republika.

V únoru 1968 byla na konferenci v Dubaji sloučením bývalých knížectví pod britskou ochranou (Bahrajn, Katar a 7 knížectví Smluvního Ománu) vytvořena Federace arabských emirátů.

IRÁK

Al-Džumhúrija al-'Irákta, 444 442 km², 8 261 326 obyv. (1966), republika (prezident Ahmad Hasan Bakr od r. 1968).

Správní rozdělení: 14 provincií (ilwa); **hlavní město:** Baghdád 827 515 obyv. (1981); **úřední řeč:** arabština; **obyvatelé:** Arabové 79 %, Kurdové 18 %; **měna:** irácký dinár = 5 rials = 1000 fils = 20,16 Kčs (1983).

Hospodářství: těžba nafty (64,5 mil. t v r. 1965) a její zpracování, jinak drobné průmyslové podniky zpracovávající hlavně místní zemědělské produkty; chov ovcí (11 040 tis. kusů) a koz, pěstování datlí, ječmene a pšenice; **vývoz:** hlavně nafta (90 %), datle (80 % světového exportu), obilí, bavlna, vlna; **dovoz:** strojírenské výrobky a textil.

IRÁN

Kešvare Šahinšáhije Irán, 1 605 100 km², 25 781 090 obyv. (1966), císařství (císař Mohammed Rezá Pahlavi od r. 1941).

Správní rozdělení: 15 provincií (ostán); **hlavní město:** Teherán 2 803 130 obyv. (1968); **jiná města:** (1984, v tis.): Tabriz 388, Isfahán 340, Mašhad 312, Ábádán 302, **úřední řeč:** perština; **obyvatelé:** Iránci 46 %, Ázerbájdžánci 22 %, Kurdové 10 %, **měna:** rial = 100 dinárů = 0,1 Kčs (1967).

Hospodářství: těžba nafty (93,4 mil. t v r. 1965) a její zpracování (Ábádán), dále menší průmyslové podniky (textil, potraviny, tabákové výrobky), pěstování pšenice (3000 tis. t v r. 1985), ječmene, rýže, prosa, tabáku, bavlny, vlna, pomerančů; chov dobytka (1985, mil. kusů): skot 4,8; ovce 32; osli a muli 2,1; **vývoz:** nafta 70 %, bavlna 8 %, ovoce 7 %, vlna, koberce; **dovoz:** stroj. výrobky, dopravní prostředky.

IZRAEL

Mednat-Israiel, 20 600 km², 2 599 000 obyv. (1966), republika (prezident Zalman Šazar od r. 1963).

V roce 1987 Izrael obsadil Sinajský pol., patřící SAR a část Jordánského území v oblasti Jerusaléma.

Správní rozdělení: 6 okresů (mechuza); **hlavní město:** Jrušalajim (Jerusalém) 181 100 obyv. (1984); **obyvatelé:** Židé 89 %, Arabové 10 %; **měna:** izraelská libra = 1000 perutoth = 2,40 Kčs (1985).

Hospodářství: zemědělsko-průmyslový stát; těžba fosfátů (392 tis. t v r. 1985), draselných solí, pěstuje se ovoce, chov dobytka; **vývoz:** ovoce, diamanty, konzervy; **dovoz:** suroviny, průmyslové výrobky.

JEMEN

Al-Džumhúrija al-Arabíja al-Jamaníja, 159 800 km², 5 000 000 obyv. (1964), republika (prezident Abdulláh Sallál od r. 1962).

Hlavní město: San'a 80 000 obyv. (1984); **měna:** imadi (stříbrný rial) = 40 bogshas. **Hospodářství:** hlavní plodinou je káva (30 % vývozu), dále ječmen, pšenice a proso.

JIŽNÍ JEMEN

Al-Džumhúrija al-Džanúb al-Jamaníja aš-Šabíja, 290 000 km², 1 300 000 obyv. (prezident Kahtan Mohamed aš-Saabí od r. 1967).

Hlavní město: Madína aš-Saab; **měna:** jihojemenský dinár = 1 libra sterlingů.

Hospodářství: zaostalé zemědělství; adenský přístav je důležitou námořní a leteckou základnou; zpracování nafty.

JORDÁNSKO

Al-Mamlaka al-Hášímija al-Urduníja, 90 185 km², 2 016 618 obyv. (1965), království (král Hussein od r. 1952).

Správní rozdělení: 10 okresů (ilwa) a pouštní oblast; **hlavní město:** Ammán 341 681 obyv. (1985); **obyvatelé:** arabové; **měna:** Jordánský dinár = 1000 fils = 20,16 Kčs.

Hospodářství: těžba fosfátů (828 tis. t 1985) a mramoru; kočovní chov skotu, ovcí.

NEUTRÁLNÍ ÚZEMÍ RUCHAJMÍJA

mezi Irákem a Saúdskou Arábií, 5000 km².

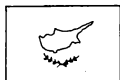

KUVAJT

Daulat al-Kuvajt, 1⁵ 540 km², 468 389 obyv. (1965), knížectví (Šejch Saba as-Salim as-Saba oč r. 1965).

Hlavní město: Kuvajt 96 860 obyv. (1961); **měna:** kuvajt. dinár = 1 anglická libra = 20,16 Kčs. **Hospodářství:** velké zásoby nafty. V r. 1965 se jí vytěžilo 109 mil. t. .

KYPR

Kypriaké demokratia, Kibris Cumhuriyeti, 9251 km², 594 000 obyv. (1965), republika, člen brit. Spol. nár. (prezident Makarios od r. 1960).

Správní rozdělení: 6 okresů; **hlavní město:** Nicosia 103 700 obyv. (1985); **měna:** kyperská libra = 180 plastrů = 7200 para = 20,16 Kčs (1963); **obyvatelé:** Řekové 80 %, Turci 18 %. Významná vojenská základna Velké Británie. Těží se pyrity, azbest, měď, chróm. Sklizeň citrusů a tabáku.

LIBANON

Al-Džumhúrija al-Lubnánija, 10 170 km², 2 367 000 obyv. (1967), republika (prezident Charles Helú od r. 1964).

Správní rozdělení: 5 okresů; **hlavní město:** Bejrút 500 000 obyv. (1963); **obyvatelé:** většinou Arabové; **měna:** libanonská libra = 100 plastrů = 2,35 Kčs. **Hospodářství:** zpracování nafty (Sajdá a Tarábulus, kde ústí naftovody ze Saúdské Arábie a Iráku), pěstování pomerančů, vína a oliv.

SAÚDSKÁ ARÁBIE

Al-Mamlaka al-Arabíja as-Sá'údija, 2 050 000 km², 6 630 000 obyv. (1964), království (král Fajsal ibn Abdal Aziz od r. 1964).

Správní rozdělení: 1. sultanát Nadžd (hl. město Rijád 350 000 obyv. 1962), 2. království Hidžáz (hl. město Mekka 250 000 obyv. 1962); **hlavní město:** Rijád; **měna:** rial = 22 darif = 1,935 Kčs (1962). **Hospodářství:** těžba nafty (101 mil. t v r. 1965) — v rukou USA, poplatky z koncesí jsou základem státních příjmů, zpracování v Ras Tanura.

SÝRIE

Al-Džumhúrija al-Arabíja as-Súrija, 184 479 km², 5 007 127 obyv. (1965), republika (prezident Núruddín Atásf od r. 1966).

Správní rozdělení: 12 provincií (mohafazet); **hlavní město:** Dimašk aš-Sám (Damašek) 562 907 obyv. (1964); **obyvatelé:** většinou Arabové; **měna:** syrská libra = 100 plastrů = 2,02 Kčs (1961). **Hospodářství:** zeměděl. země, pěstování pšenice, bavlny, oliv; ovce.

TURECKO

Türkiye Cumhuriyeti, 776 980 km², 31 391 307 obyv. (1965), republika (prezident Cevdet Sunay od r. 1966).

Správní rozdělení: 67 vilájetů; **hlavní město:** Ankara 902 218 (1985); **jiná města:** (1985, v tis.): Istanbul 1751, Izmir 417, Adana 290, Bursa 212, Eskişehir 174; **obyvatelé:** Turci 88 %, Kurdové 8 % aj.; **měna:** tur. libra = 100 kurusů po 40 paras = 0,55 Kčs (1963). **Hospodářství:** zaostalé zemědělství — hlavní plodiny (1965, tis. t): pšenice 8630, ječmen 3300, tabák 124; chov dobytka (1965, mil. kusů): ovce 32,6, kozy 21,2, skot 13,2; průmysl potravinářský a těžba nerostů (1965, tis. t): černé uhlí 4390, železná ruda 876, chróm 241,7 (3. místo na světě 1965); **doprava** (1964): železnice 8008, silnice 26 695 km; **vývoz:** nejvíce tabák, ovoce, bavlna, rudy (zvl. chromové); **dovoz:** převažují průmyslové výrobky.

FEDERACE ARABSKÝCH EMIRÁTŮ

federace 9 knížectví —

BAHRAJN (*Al-Bahrajni*), 598 km², 182 000 obyv. (1965), knížectví.

KATAR (*Bahr al-Katar*), 10 360 km², 55 000 obyv. (1961), knížectví.

ABÚ ZABI, ADŽMAN, DUBAJ, ŠARDŽA, UMM AL-KUWAJN, RÁS AL-ČAJJMA, FUDŽAJRA — tvořily do roku 1968 sdružení 7 feudálních knížectví Smluvní Omán, 83 600 km², 111 000 obyvatel (1964). **Hlavní město Federace pro r. 1968:** Šardža.

Předsavitel Federace pro r. 1968: Šejch Isa bin Sulmán al-Čalífa. Významná těžba nafty.

MASKAT A OMÁN

Sultanat Maskat va Omán, 212 380 km², 565 000 obyv. (1962).

Hlavní město: Maskat 6208 obyv. (1962).

AFGHÁNISTÁN

Dulat-i Pádíšáhi je Afghánistán, 647 486 km², 14 500 000 obyv. (1965), království (král Mohanmed Záhir Khan Šáh od r. 1933).

Správní rozdělení: 29 provincií (vilájat); **hlavní město:** Kábul 274 000 obyv. (1965); **měna:** afghani = 100 puls = 0,095 Kčs (1987). **Hospodářství:** převážně zemědělský stát — chov ovcí (19 mil. — 1985, z toho 5 mil. karakulských), pěst. pšenice, ovoce, bavlny; **vývoz:** karakulská kůže 19 %, bavlna 16 %, ovoce, koberce aj.

BARMA

Pji-Daung-Su-Myanma-Nainggon-Dau, 678 033 km², 25 246 000 obyv. (1966), federativní republika (president gen. Nei Win od r. 1962).

Správní rozdělení: 7 oblastí Barmy, 4 státy: Šanský, Kačjinský, Kajaský, Karenský, aut. oblast Čjin; **hlavní město:** Rangún 1 530 434 obyv. (1964); **jiná města** (1964, v tis.): Mandalaj 322, Moulmein 190; **měna:** kyat = 100 pyas = 0,60 Kčs (1964). **Hospodářství:** pěstování rýže (8055 tis. t v r. 1965), sezamu, podzemnice, prosa; těžba olova, zinku, niklu; **vývoz:** rýže (67 %), teakové dřevo, rudy.

CEJLON

Šrí-Lanka, 65 610 km², 10 644 809 obyv. (1963), členský stát britského Společenství národů, v čele s gen. guvernérem.

Správní rozdělení: 9 provincií; **hlavní město:** Kolamba 510 947 obyv. (1963); **obyvatelé:** Sinhajci 69 %, Tamilové 23 % aj.; **měna:** cejlon. rupie = 100 centů = 1,40 Kčs (1964). **Hospodářství:** pěstování čaje (328 200 t — po Indii nejvíce na světě), sběr kaučuku; těžba tuhy; **vývoz:** čaj 66 %, kaučuk 16 %, kopra; **dovoz:** průmyslové výrobky, potraviny (hlavně rýže).

INDIE

Bhárat, 3 268 531 km², 512 000 000 obyv. (1967), republika, členský stát britského Společenství národů (president dr. Zajir Husajn od r. 1967).

Správní rozdělení: státy: Andhrapraděš, Ásám, Bihár, Gudžarát, Hariana, Kérala, Madhjadpraděš, Madrás, Maháráštra, Maisúr, Nágaland, Paňdžáb, Rádžasthán, Urísa, Uttarpraděš, Západní Bengálsko, Kašmír, teritoria: Dillí, Andamany a Nikobary, Goa, Himáčalpraděš, Chandigerh, Lakadivy, Manjpur, Tripura, Dadra, Puttucéri; **hlavní město:** Dillí 2 711 808 obyv. (1965); **jiná města** (1965, v tis.): Mumbaj 4854, Kalkata 4642, Madrás 1865, Bengalúru 1389, Ahmadábád 1348, Haldarábád 1305, Kánpur 1086, Pána 797, Nágpur 779, Lakhnáú 724, Ágra 586, Váránasí 548, Háura 547, Iláhábád 473, Madurai 452, Džajpur 452, Indaur 431, Amritsar 425, Džabalpur 415, Patna 398, Džamšédpur 376, Solápur 364, Tiruvananapuram 347, Surat 341, Baródra 331, Šrínagar 328, Gird 326, Mérat 306, Bareilí 301, Džalándhar 292, Maisúr 258; **měna:** indická rupie = 100 naja pajs = 0,96 Kčs (1967).

Hospodářství: převážně zemědělská země; **zemědělství:** sklizeň: (1965, tis. t): rýže 45 921, cukrová třtina 117 606 — 1. místo na světě, pšenice 12 990, bavlna, podzemnice 4022 — 1. místo na světě, čaj 385 — 1. místo na světě, tabák 370 — 3. místo na světě, sezam 406 — 1. místo na světě, juta 805. Chov dobytka (1965, mil. kusů): skot 188,7 — nejvíce na světě, ale nemá hospodářský význam, ovce 43, vepř 5,4, kozy, koně, osli; **průmysl:** těžba (1962, tis. t): uhlí 69 461, železná ruda 14 269, mangan 655, zlat 4062, bauxit 706, magnezit 238,7, sídla 28,3, sůl 4703; **výroba** (1965): potravinářský (cukr 3493), textilní (bavlněné tkaniny 4591 mil. m), strojírenský průmysl, významná řemeslná výroba; **elektrická energie:** 33,1 mld kWh (1964); **doprava:** železnice 57 567, silnice 630 000 km, obchodní loďstvo 1795 tis. BRT (1965); **vývoz:** jutové výrobky, čaj, tabák, kůže, rudy; **dovoz:** hlavně průmyslové výrobky, potraviny aj.

BHÚTAN

Druk-juł, 50 000 km², 680 000 obyv. (1961), samost. knížectví pod ochranou Indie.

Hlavní město: Thimbú; **úřední řeč:** dzongkha (tibetská řeč); **měna:** indická rupie.

SIKKIM

7099 km², 162 189 obyv. (1961), knížectví pod ochranou Indie.

Hlavní město: Gántok 12 000 obyv. (1964); **měna:** indická rupie.

1 Himačalpradés	5 Manipur
2 Záp. Bengálsko	6 Goa
3 Nadhjápradés	7 Paňdžáb
4 Tripura	8 Hariana

1:25 000 000

0 200 400 600 km

0 200 400 600 mile

LAOS

Pharaz Ana Tiak Lao-Royaume du Laos, 236 800 km², 2 300 000 obyv. (1966), království (král Savang Vatthana od r. 1959).

Správní rozdělení: 15 provincií (khueng); **hlavní město:** Vientiane 162 297 obyv. (1962), Luang-prabang (residence krále) 30 000 obyv.; **měna:** kip = 100 at = 0,03 Kčs (1966).

Hospodářství: zemědělský stát — rýže (740 tis. t v r. 1965), tabák, káva, vzácná dřeva; **těžba** cínu 490 t v r. 1965 — 42 % vývozu.

MALEDIVY

Malaja vára — Maldive Islands, 298 km², 97 743 obyv. (1965), sultanát, člen-ský stát britského Společenství národů (sultán Alamir Mohamed Farid Didí).

Hlavní město: Malé 11 849 obyv. (1961); **měna:** maldivská rupie = 100 laria = asi 2 Kčs (1960).

PÁKISTÁN

Pákistání Džamhúrjaj, Republic of Pakistan, 946 718 km², 102 876 000 obyv. (1965), republika, členský stát britského Společenství národů (president Ajub Chán od r. 1958).

Správní rozdělení: 2 provincie: Západní (803 942 km²) a Východní Pákistán (142 776 km²); **hlavní město:** Rávalpindi 340 175 obyv. (1961) [v blízkosti se buduje nové hl. město, které se bude jmenovat Islamabad]; **jiná města** (1961, v tis.): Karáčí 1913, Láhaur 1296, Dháka 557, Haidarábád 435, Láilpur 425, Čitágáon 364, Multán 358; **obyvatelé:** Východní Pákistán: Bengálci, Západní Pákistán: Paňdžábcí, Sindhové, Gudžarátci aj.; **měna:** pákistánská rupie = 100 pajs = 1,525 Kčs (1964).

Hospodářství: zemědělský stát, sklizeň (1965, tis. t): rýže 17 795, pšenice 4625, juta 1154, bavlna 417, **těžba** chromu, výroba bavlněných a vlněných tkanin; 50 % vývozu tvoří juta.

THAJSKO

Prades T'hai — Muang T'hai, 514 000 km², 30 591 000 obyv. (1965), království (král Bhumibol Adulyadej (Rama IX.)).

Správní rozdělení: 71 provincií (changwat); **hlavní město:** Krungthep (Bangkok) 1 299 528 obyv. (1961); **obyvatelé:** Siamci 74 %, Číňané 20 %, aj.; **měna:** baht = 100 satangů = 0,348 Kčs (1964).

Hospodářství: zemědělská země s těžbou nerostů. Na 85 % obdělávané plochy se pěstuje rýže — 958 tis. t v r. 1965, dále se pěstuje kaučuk 216 tis. t, tabák 50 tis. t, podzemnice 131 tis. t, maniok, sezam; **těžba** (1965, t): cín 19 353, wolfram 332; **vývoz:** rýže 75 % (nejvíce na světě), kaučuk 20 %, tabák, teakové dřevo, cín.

VIETNAMSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Nú' ó' c' Viêt-Nam Dân-Chú Công-Hoa, 164 103 km², 18 500 000 obyv. (1965), lidová republika (president Ho Či Min od r. 1945).

Správní rozdělení: 25 provincií, 2 autonomní oblasti; **hlavní město:** Hanoi 643 576 obyv. (1960); **jiné město** (1960): Haiphong 369 248; **měna:** dong = 100 xu = 2,449 Kčs (1967).

Hospodářství: zemědělský stát s počínajícím rozvojem průmyslu; sklizeň hlavních plodin (1965, tis. t): rýže 4600, cukrová třtina 800, bataty, maniok 800, čaj, bavlna; **těžba** (1965): uhlí 3500 tis. t, apatity, chromity, cín; **výroba:** cement, textilní zboží, rozvíjí se strojírenství.

JIŽNÍ VIETNAM

Viêt-Nam Cộng-Hoa, 170 806 km², 16 000 000 obyv. (1965), republika (hlava státní předseda Rady nár. vedení gen. Nguyen-van-Thieu od r. 1965).

Správní rozdělení: 32 provincií; **hlavní město:** Saigon 1 336 000 obyv. (1963); **měna:** vietnamský piast = 100 centimů = 0,09 Kčs (1967).

Hospodářství: pěstování rýže (4822 tis. t v r. 1965), kaučuku, čaje, cukrové třtiny; **těžba** fosfátů, menší průmyslové závody.

FILIPÍNY

Republika ng Pilipinas — República de Filipinas — Republic of the Philippines, 297 413 km², 30 241 000 oby. (1963), republika (president Ferdinand Marcos od r. 1966).

Správní rozdělení: 57 provincií; **hlavní město:** Quezon City 397 000 oby. (1960); **jiná města:** (1961, v tis.): Manila 1865, Cebu 251, Davao 226; **obyvatelé:** (1959): Visayové 11,7 mil., Tagalové 5,3 mil., Igoroti 3,3 mil., Vikolové 2 mil.; **měna:** filipínské peso = 100 centavos = 3,60 Kčs (1965).

Hospodářství: **těžba** (1965, tis. t): chróm 192, zlato 13 547 kg, železná ruda 877, měď 62,7, prům. potravinářský (kokos, olej, cukr), pěst. rýže (4073 tis. t.), palmy kokosové, cukrové třtiny, kukuřice a tabáku; chov vepřů (6939 tis. ks — 1965), rybolov 686 tis. t (1965). **Vývoz:** kokos, ořechy kopra, cukr, rudy a kovy, abaka, dřevo.

INDONÉSIE

Republik Indonesia, 1 904 345 km², 109 593 000 oby. (1966), republika (president Suharto od r. 1967).

Správní rozdělení: 22 oblastí; **hlavní město:** Djakarta 2 973 052 oby. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Surabaja 1008, Bandung 973, Semarang 503, Medan 479, Palembang 475, Makasar 384, Surakarta 368, Malang 341, Jogjakarta 313; **obyvatelé:** malajské národnosti; **měna:** indonéská rupie.

Hospodářství: zemědělský stát s těžbou nerostů; **těžba** (1965, tis. t): cín 14 935 t — 4. místo na světě (Bangka a Belitung), nafta 23 925 (východní Sumatra a Borneo), bauxit 648 (1964).

Průmysl: hlavně potravinářský, textilní a zpracování nafty.

Zemědělství: sklizeň (1965, tis. t): rýže 13 245, kaučuk 717, — 2. místo na světě, cukrová třtina, palma kokosová, čaj, káva; chov dobytka (1965, tis. kusů): skot 6360, ovce 2360, vepří 2800, rybolov 936 tis. t (1963).

Vývoz: kaučuk 44 %, kopa 25 %, nafta 32 %, cín, chinín (90 % světového vývozu).

Dovoz: suroviny, stroje, spotřební zboží.

KAMBODŽA

Preah Reach Ana Chak Kampoea, 172 509 km², 5 748 842 oby. (1962), království (hlava států princ Norodom Sihanuk od r. 1960).

Správní rozdělení: 17 provincií; **hlavní město:** Phnompenh 403 500 oby. (1961); **měna:** real = 100 sen = 0,206 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělská země, pěstuje se a vyváží rýže (prod. 2500 tis. t. v r. 1965), kaučuk, kukuřice, dřevo, pepř.

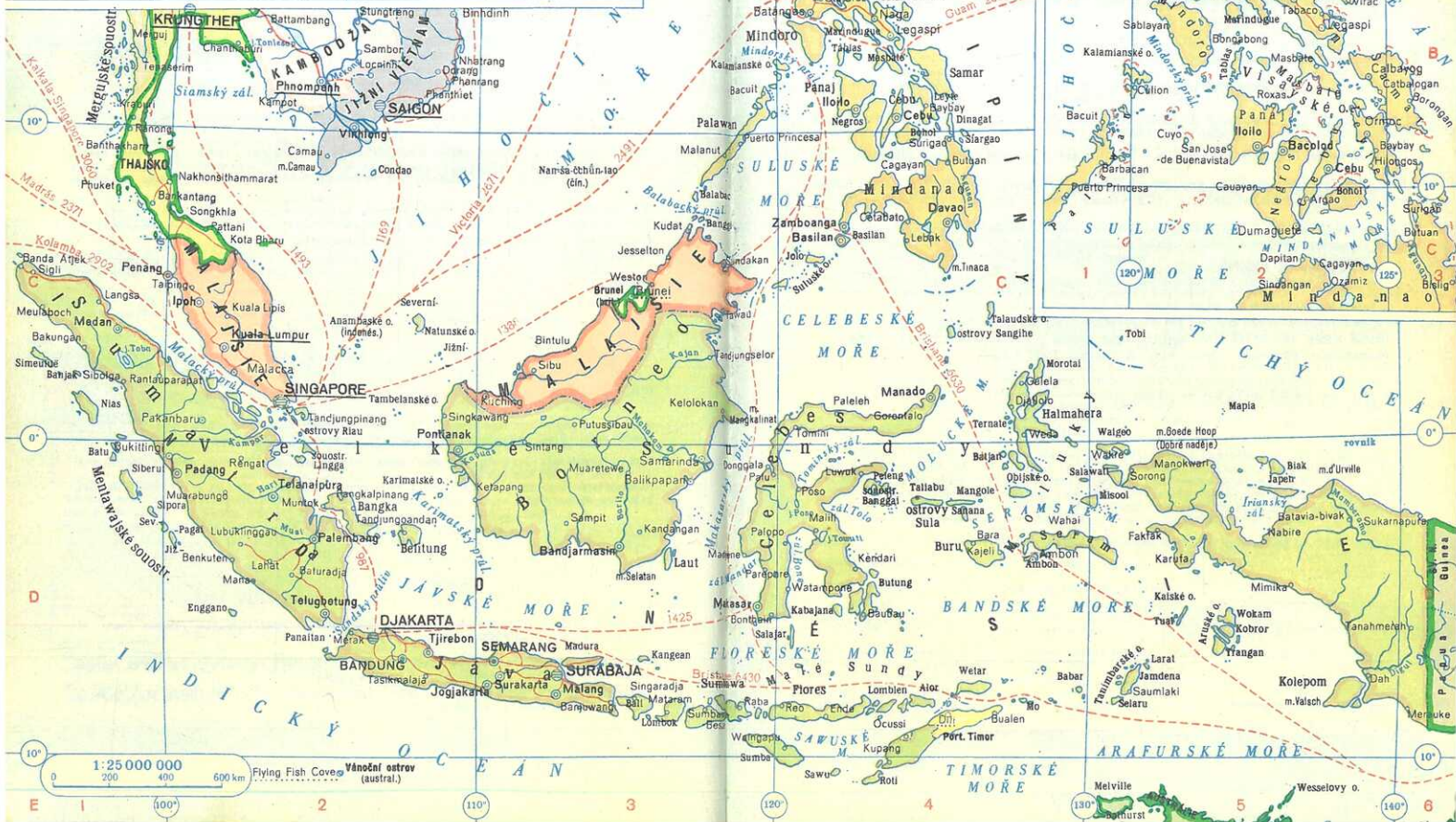
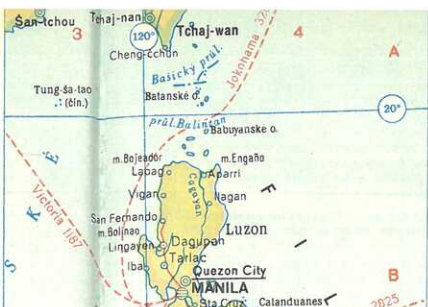
BRITSKÉ ÚZEMÍ

BRUNEI

Berunai, 5765 km², 118 452 oby. (1965), sultanát pod britskou ochranou (sultán Omar Ali Saifudin Wahdul Khairi Waddin).

Hlavní město: Brunel 53 973 oby. (1960); **obyvatelé:** Dajakové, Kadejanové, Tutongové, Malajci; **měna:** malajský dolar = 100 centů = 2,365 Kčs (1960).

Hospodářství: těžba nafty 3,9 mil. t (1961) a zemního plynu 211 mil. m³ (1965). Přes 70 % zaměstnaného obyvatelstva pracuje při těžbě nafty.

MALAJSIE

Persekutuan Tanah Malaysia – Federation of Malaysia, 329 313 km², 8 039 030 obyv. (1965), federace, členský stát britského Společenství národů (hlava státu Ismail Nastruddin Shah ibni Al-Marhum od r. 1965).

Správní rozdělení: 13 států; **hlavní město:** Kuala Lumpur 350 000 obyv. (1961); **jiná města** (1957, v tis.): Penang 135, Ipoh 126, Kuching 51 (1960); **měna:** malajský dolar = 100 centů = 2,365 Kčs (1960).

Hospodářství: 75 % rozlohy státu je džungle. Významná je těžba cínu 64 692 t (1985 – po SSSR nejvíce na světě), dále se těží (1965, tis. t): železná ruda 3910, bauxit 995, zlato, wolfram, pěstuje se rýže, palma kokosová, koření (pepř), sbírá se kaučuk (884,3 tis. t – 1985 – 1. místo na světě). Vyrábí se hlavně kaučuk (56 %), ovoce (21 %), kopra, palmový olej, tabák a káva.

SINGAPUR

Republic of Singapore, 581 km², 1 913 500 obyv. (1966), členský stát britského Společenství národů (min. předs. Jusof bin Ishak od r. 1967).

Hlavní město: Singapore 1 820 000 obyv. (1962); **měna:** singapurský dolar = 100 centů = 2,365 Kčs (1960).

Hospodářství: největší cínová huť na světě, loděnice, potravinářský a textilní průmysl, strategicky významná námořní základna Velké Británie (prochází jím asi 50 námořních linek).

PORTUGALSKÉ ÚZEMÍ

PORTUGALSKÝ TIMOR

Timor Português, 14 925 km², 517 079 obyv. (1960); zámořské území Portugalska.

Hlavní město: Dílí 10 753 obyv. (1961); **měna:** pataca = 100 avos = 1,512 Kčs (1960).

Hospodářství: pěstování a vývoz kávy, santalového dřeva a kopry.

ČINA

Čung-chua Jen-min kung-che-kuo, 9 587 000 km², 750 000 000 obyv. (1965), lidová republika, Tchaj-wan a přilehlé ostrovy (35 970 km², 10 971 000 obyv.) dosud pod kontrolou tzv. Národní strany (Kuomintang), nejvyšší představitel: předseda Čínské lidové republiky Liu Šao-čchi od r. 1959.

Správní rozdělení: 22 provincií, 2 samosprávná města, 5 autonomních oblastí; **hlavní město:** Pej-ting (Peking) 4 148 000 obyv. (1958); **jiná města** (1958, *1957, v tis.): Šang-chaj 7100, Tchien-fin 3278, Šen-jang 2423, Wu-chan 2226, Čchung-čching 2185, Kuang-čou 1867, Cha-er-pin 1595, Lú-ta 1590, Nan-ting 1455, Si-an 1368, Čching-tao 1144, Čcheng-tu 1135, Tchaj-juan 1053, Fu-šun 1019, Čchang-čchun 988, Tchaj-pej 964 (1962), Kchun-ming 900, Ti-nan 882, C'-po 875, An-šan 833, Tchang-šan 812, Chang-čou 794, Čeng-čou 785, Lan-čou 732, Čchang-ša 709, Sü-čou 676*, Čchi-čchi-cha-er 668*, Su-čou 633*, Fu-čou 623, Wu-si 613*, Š'-fia-čuang 598*, Ti-lin 588*, Kuej-jang 530, Pen-čchi 530 (1956), Nan-čchang 520, Kao-siung 492 (1961), Luo-jang 425 (1956), Čang-fiakhou 405 (1956), Čan-tan 383 (1958), An-tung 360*, Che-fej 360, Ta-tchung 355 (1956), Tchaj-nan 350 (1961), Tin-čou 342 (1956), Chu-che-chao-tche 320, Tchaj-čung 311 (1961), dále 1956: C'-kung 310, Pao-tchou 309, Tin-te-čen 300, Čchang-čou 297, Šan-tchou 298, Kchaj-fen 289, Lu-čou 289, Chuaj-jin 285, Wu-chu 276, Čen-jang 268, Peng-pchu 267, Fu-sin 260, Nan-ning 260 (1958), Ning-po 259, Pao-ting 251, Siang-tchan 241, Ti-lung 241 (1961), Sin-chaj-lien 229, Sia-men 221; Wu-lu-mu-čchi 221, Mu-tan-fiang 220, Jin-čchuan 217, Čchin-chuang-tao 216, I-pin 212, Wen-čou 210, Feng-feng 207, Nej-fiang 206, Čen-fiang 205.

Obyvatelé (1959, Číňané 94 %, menšiny 6 %): Čuang 8 100 000, Ujguri 4 200 000, Chuej 4 000 000, národnost 1 3 750 000, Tibetané 3 200 000, Miao 2 900 000, Mandžouvé 2 800 000, Mongolové 1 880 000 a.; **měna:** jen-min-piao (juan) = 10 chiao = 100 fen = 3,60 Kčs (1967); tchajwanský dolar = 100 centů = 0,199 Kčs (1960).

Hospodářství: zemědělsko-průmyslový stát s prudkým rozvojem průmyslu. Od r. 1949 do r. 1980 vzrostla průmyslová výroba asi 15,5krát. Podíl průmyslu na celkovém objemu hrubé výroby činí již 2/3.

Průmysl — hlavní odvětví: textil, strojírenství a potravinářství, stále roste význam hutnictví, chemie a dalších odvětví. Současně s výstavbou velkých závodů je rozvíjen místní průmysl, který se soustřeďuje do menších a středních podniků.

Těžba (1985, tis. t): uhlí 230 000 (Fu-šun, Fu-sin, provincie Šan-si a Šen-si a na mnoha jiných místních nalezištích), ropa 9000 (Si-fiang, Karamaj a j. naleziště), železná ruda (An-šan, Tchung-chua a mnoho místních nalezišť), wolfram 12, antimon 17, cín 24, měď 100, olovo 90, zinek 100, mangan 300, rtuť (v jižní a jihovýchodní Číně), magnezit (provincie Liao-ning), azbest (jižně od Čcheng-tu), tuha, zlato (na severovýchodě Číny), sůl 12 000 (hlavně při východním pobřeží). Intenzivní geologický průzkum objevuje stále nová naleziště.

Výroba (1985, tis. t): železo 17 000, ocel 11 000 (hlavní středisko hutnictví An-šan, další Pen-čchi, Fu-šun, Tchaj-juan, Wu-chan, Kchun-ming), cement 9500 (na severovýchodě Číny), kovoobráběcí stroje [např. Šang-chaj, Šen-jang, Cha-er-pin], vagóny [Tchang-šan, Čching-tao], traktory [Tchien-fin], zemědělské stroje, umělá hnojiva 5500, papír, cukr 2000, baviněné látky 8500 m [největší textilní středisko [Šang-chaj]], rostlinné tuky, masné a ovocné konzervy, tabákové výrobky, elektrická energie 36 — 38 mld kWh.

Zemědělství: obdělávaná půda soustředěna na jihovýchodě a východě země. Na západě převažují pastviny a neplodná půda; sklizeň (1983, tis. t): rýže 82 000 (nejvíce na světě), sója 11 500 (2. místo na světě), pšenice 23 500, ječmen, kukuřice, podzemnice 3100, sezam 350 (2. místo na světě), cukrová třtina 13 900, cukrová řepa 3700, bavlna 2410 (1980), čaj 141, tabák 379, ovoce, pomeranče; živočišná výroba (1983, mil. kusů): vepř 73,8, ovce 59, kozy 51,5, skot 44,5 (1980), chov bource morušového, rybolov 5020 (1960 — 2. místo na světě).

Doprava (1961): železnice 44 000 km, silnice 600 000 km, obchodní loďstvo 684 tis. BRT (1980).

Vývoz: zemědělské výrobky, rudy, průmyslové výrobky.

Dovoz: průmyslové výrobky, stroje, investiční celky apod.

TCHAJ-WAN (Formosa)

Tchaj-wan a připojené ostrovy, 35 970 km², 12 628 000 obyv. (1965), pod kontrolou Kuomintangu.

Hlavní město: Tchaj-pej 963 640 obyv. (1962).

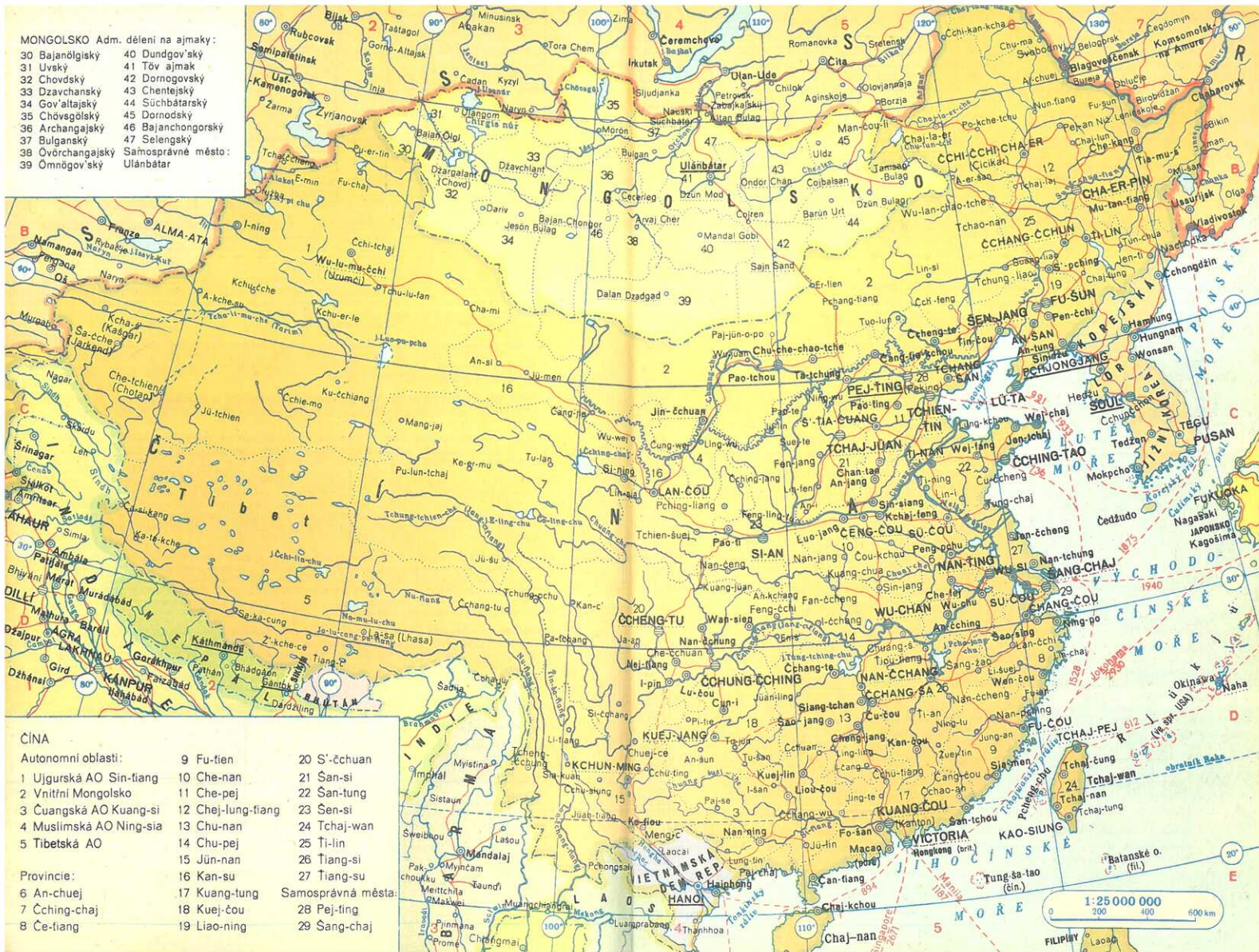
Jiná města (1958, v tis.): Kao-siung 524, Tchaj-čung 240, Tchaj-nan 240.

Měna: nový tajwanský juan.

Hospodářství: rýže, cukrová třtina, čaj, textilní rostliny, ovoce. **Průmysl:** těžba uhlí, zemní plyn. **Vývoz:** zemědělské výrobky.

MONGOLSKO Adm. dělení na ajmaky :

30 Bajanölgiský	40 Dundgovský
31 Uvský	41 Töv ajmak
32 Chovdský	42 Dornogovský
33 Dzavčanský	43 Chentejský
34 Gov'altajský	44 Süchbátarský
35 Chövsgölský	45 Dornodský
36 Archangajský	46 Bajanchongorský
37 Bulganský	47 Selenginský
38 Övörchangsajský	Samosprávné město:
39 Örnögövský	Ulánbátar

- ČINA
Autonomní oblasti:	9 Fu-tien	20 S'čchuan
1 Ujgurská AO Sin-ťiang	10 Che-nan	21 San-si
2 Vnitřní Mongolsko	11 Che-pej	22 San-tung
3 Čuangská AO Kuang-si	12 Chej-lung-ťiang	23 Šen-si
4 Muslimská AO Ning-sia	13 Chu-nan	24 Tchaj-wan
5 Tibetská AO	14 Chu-pej	25 Ťi-lin
	15 Jün-nan	26 Tiang-si
Provincie:	16 Kan-su	27 Tiang-su
6 An-chuej	17 Kuang-tung	Samosprávná města:
7 Čching-chaj	18 Kuej-čou	28 Pej-ťing
8 Če-ťiang	19 Liao-ning	29 Sang-chaj

1:25 000 000
0 200 400 600 km

MONGOLSKO

Bügd Najramdach Mongol Ard Uls, 1 535 000 km², 1 120 700 obyv. (1965), lidově demokratická republika (předseda prezidia Velkého lidového churalu Zamsarangin Sambu od r. 1954).

Správní rozdělení: 19 ajmaků; **hlavní město:** Ulánbátár 218 000 obyv. (1963); **obyvatelé:** Mongolové (Chalchové, Ojrati, Burjati aj.) 91 %, Číňané, Kazachové aj.; **měna:** tögrög = 100 môngö = = 1,80 Kčs (1967).

Hospodářství: zemědělský stát — pastevecký chov dobytka dává 70 % národního důchodu. Počet dobytka (1964, tis. kusů): ovce 13 034, kozy 4676, skot 1957, koně 2348, velbloudi 681; výroba masa, másla, zpracování kůže; **těžba:** uhlí, zlato, stavební materiál.

Vývoz: dobytek, kůže, srst.

Dovoz: stroje a spotřební zboží.

NEPÁL

Sri Nepál Sarkár, 141 400 km², 9 920 000 obyv. (1964), království (král Mahendra Bir Bikram od r. 1955).

Správní rozdělení: 14 oblastí; **hlavní město:** Káthmándú 122 507 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Pathán 49, Bhádgáon 37, **obyvatelé:** hlavně Gurkhové a Nevarové; **měna:** nepálská rupie = 100 pices = 1,50 Kčs (1964).

Hospodářství: málo vyvinutá země, 60 % rozlohy státu pokrývají lesy. Pěstuje se rýže (2207 tis. t, 1985), pšenice, kukuřice, juta, proso, v horách chov dobytka (jaci, ovce, kozy, buvoli), domácí průmysl, zpracování juty.

BRITSKÉ ÚZEMÍ

HONGKONG

Crown Colony of Hong Kong, 1013 km², 3 860 000 obyv. (1966), britská kolonie v čele s guvernérem. Hlavní město: Victoria 1 005 041 obyv. (1961); **jiná města:** Kowloon 726 978 obyv. (1961); **měna:** hongkongský dolar = 100 centů = 1,257 Kčs (1960).

Hospodářství: průmysl textilní, strojírenský a zpracování ryb; důležitá námořní a letecká základna.

PORTUGALSKÉ ÚZEMÍ

MACAO

Macau, 16 km², 174 000 obyv. (1964), zámořské území Portugalska v čele s guvernérem.

Hlavní město: Macau 161 252 obyv. (1960); **měna:** pataca = 100 avos. **Hospodářství:** rybolov, zpracování bavlny, čaje, výroba konzerv.

JAPONSKO

Nippon Koku, 369 560 km², 100 000 000 obyv. (1966), císařství (císař Hirohito od r. 1926).

Správní rozdělení: 46 prefektur.

Hlavní město: Tókjó 8 735 967 (1963, agl. 10 235 053); **jiná města** (1963, v tis.): Ósaka 3202, Nagaja 1864, Jokohama 1601, Kjótó 1326, Kóbe 1185, Kitakjúsú 1053, (1960): Fukuoka 647, Kawasakí 633, Sapporo 524, Hirošima 431, Sendai 425, Amagasaki 406, Kumamoto 374, Nagasaki 344, Sakai 340, Hamamacu 333, Himedži 329, Šizuoka 329, Niigata 315, Gifu 304, Kanazawa 299, Kagošima 296, Jokosuka 287, Wakajama 285, Nišinomija 263, Sasebo 262, Okajama 261, Šimonoseki 247, Hakodate 243, Čiba 242, Uconomija 239, Macujama 239, Takamacu 228, Tojohaši 216, Fuse 213, Kure 210, Tojama 207, Ómude 206, Akita 204, Aomori 202, Tojonaka 199, Otaru 199, Kóči 196, Jokkaiči 196, Jamagata 189, Asahigawa 188, Ičinomija 183, Tokušima 183, Hačinoe 174, Kawagučí 170, Ómija 170, Úrawa 169, Ube 167, Okazaki 166, Hitači 161, Kófu 161, Nagano 161, Hačiódži 158, Mijazaki 158, Mórioka 157, Ičikawa 157, Kurume 155, Hiroasaki 152, Kučiro 151, Fukui 150, Macumoto 149, Nagaoka 148; **měna:** jen = 100 senú = 0,02 Kčs (1966).

Hospodářství: vysoce rozvinutá průmyslově-zemědělská země. Průmyslová výroba činí 3 % celkové výroby kapitalistických států. Průmysl se podílí na národním důchodu 30 %, zemědělství, rybolov a lesnictví 22 %.

Průmysl — nejdůležitější odvětví: chemický, textilní, potravinářský, strojírenský a hutnický. **Těžba** (1965, tis. t): černé uhlí 49 534, železná ruda 1427, pyrit 3692 (1960 — 1. místo na světě), měď 54,9, mangan 103,5, zinek 221,0, cín 805 t, molybden 277 t, zlato 16 109 kg, stříbro 518,6 tun, rtuť 325, síra 299, sůl 846. **Výroba** (1965, tis. t): železo 28 160, ocel 41 161, měď 267,2, zinek 353,5, hliník 293,9, cement 32 689, lodě 5,4 mil. BRT (nejvíce na světě), os. automobily 698,2 tis. kusů, kyselina sírová 5656, syntetická vlákna 213,96, umělé hedvábí 134,2, bavlněné tkaniny 3013 mil. m², hedvábné tkaniny 175,6 mil. m², papír 4220; **elektrická energie** 192,1 mld kWh (téměř 40 % vodní elektrárny).

Zemědělství: nekryje domácí spotřebu, obdělávaná půda zaujímá jenom 16 % rozlohy; sklizeň (1965, tis. t): rýže 16 116 (přes polovinu obdělávané plochy), pšenice 1287, ječmen 1234, čaj 77, tabák 193, bataty a yany 4955, sója 230, ovoce; chov dobytka (1965, mil. kusů): skot 3,2, vepří 4,0, chov bource morušového; rybolov 6879 tis. t (1. místo na světě, 1965).

Doprava (1964): železnice 27 890 km, silnice 147 042, obchodní loďstvo 14 723 000 BRT (1965).

Vývoz: textil 37 % (nejvíce na světě), hutní výrobky, ocel, kovy, stroje, lodí.

Dovoz: suroviny (49 %), potraviny (25 %), paliva (nafta).

KOREJSKÁ LIDOVĚ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Časón Mindžudžurji Inmin Konghwaguk, 119 030 km², 11 040 000 obyv. (1963), lidově demokratická republika (předseda prezidia Nejvyššího lidového shromáždění Čoj Jon-Gen od r. 1958).

Správní rozdělení: 11 provincií (Jižní Pchjongan, Severní Pchjongan, Jižní Hwanghe, Severní Hwanghe, Kangwondo, Jižní Hamjong, Severní Hamjong, Čagangdo, Janggangdo a města Pchjongjang a Kesong; **hlavní město:** Pchjongjang 653 100 obyv. (1962); **jiná města** (1955, v tis.): Hamhung 200, Čchongdžin 150, Hungnam 144 (1944), Sindožu 128, Wonsan 122 (1940), Kesong 89, Kimčchek 87, Nampcho 82, Hedžu 82, Sonnim 53; **měna:** won = 100 čchonú = 6,00 Kčs (1963).

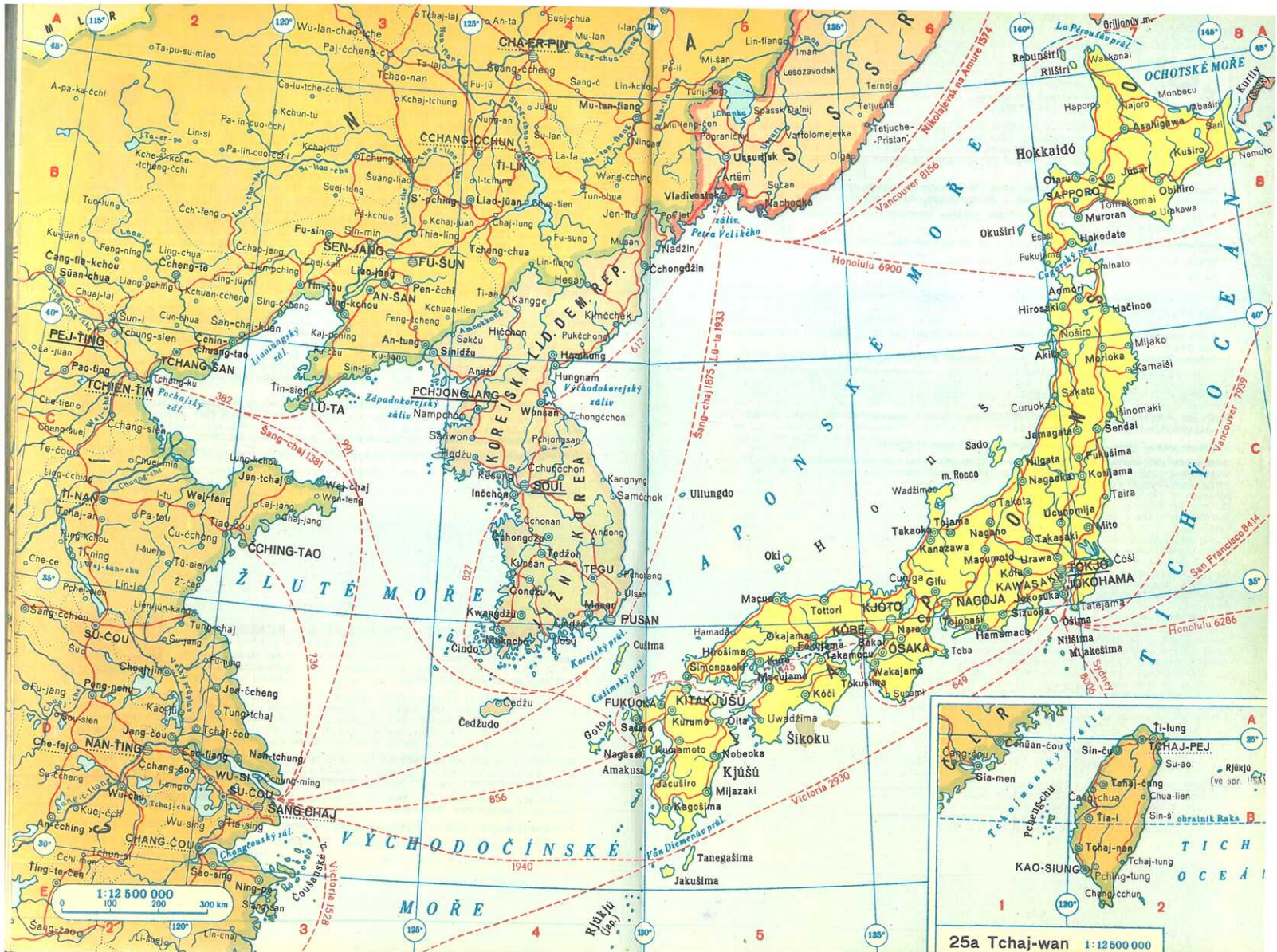
Hospodářství: průmyslově-zemědělský stát; **průmysl** — **těžba** (1965, tis. t): černé uhlí 14 900, železná ruda není, wolfram, tuha, mangan; **výroba** (1965, v tis. t): ocel 1230, strojená hnojiva, cement 2400, traktory, nákladní auta; **elektrická energie** 13 300 mld kWh.

Zemědělství — sklizeň (odhad 1965, tis. t): obilniny (nejvíce rýže), sója, tabák, bavlna, ovoce, zelenina; chov dobytka (1965 odhad, v tis.): vepří 1135, skot 680.

Doprava: železnice 5100 km (1957), silnice 20 000 km.

Vývoz: rudy, chemické výrobky, zemědělské produkty aj.

Dovoz: stroje, spotřební zboží, paliva.

25a Tchaj-wan 1:12 500 000

JIŽNÍ KOREA

Dae-han-min-kuk, 98 600 km², 22 989 000 obyv. (1962), republika (president Pak Čung-Hi od r. 1962).

Správný rozdělení: 9 provincií a 2 statutární území (hlavní město a Pusan), Kangwondo, Kjonggido, Čedžudo, Severní Čchungčchong, Jižní Čchungčchong, Severní Čolla, Jižní Čolla, Severní Kjongsang; **hlavní město:** Soul 3 470 880 obyv. (1965); **jiná města** (1962, v tis.): Pusan 1420, Tegu 779, Inčchon 465, Kwangžžu 313, Tedžon 269, Čondžu 194, Mesan 152; **měna:** hwan = 110 chonů = 0,282 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělsko-průmyslová země (70 % hodnoty připadá na zemědělství) závislá na cizím kapitálu; průmysl hlavně textilní a potravinářský, těžba wolframu (2961 t, 1965).

Zemědělství: pěstuje se nejvíce rýže, ječmen, pšenice, luštěniny, tabák a bavlna; chová se skot a vepř, rybolov 563 000 t (1964).

Doprava (1959): železnice 2850 km, silnice 26 169 km, loďstvo (1961) 332 000 BRT.

Vývoz: hedvábní, wolfram (15 % vývozu), rýže, ryby.

Dovoz: potraviny (13 %), průmyslové výrobky.

BONINSKÉ OSTROVY

Bonin Islands, 104 km², 203 obyv. (1965), japonské území (do 26. 6. 1968 pod vojenskou správou USA).

Ostrovky Parry, Marcus, Rosario, Volcano aj., letecká základna USA, těžba fosfátů na vývoz.

RJÓKJŮ

RjókjŮ — Ryukyu Islands, 2196 km², 935 000 obyv. (1964), japonské území; jižní a střední část souostroví pod vojenskou správou USA.

Hlavní město: Naha 243 000 obyv. (1964); **měna:** americký dolar.

Hospodářství: obyvatelstvo se živí zemědělstvím (pěstování rýže, cukrové třtiny, batátů, citrusů, kokosové palmy; chov hedvábníka), částečně je zaměstnáno v průmyslu (potravinářský, výroba cukru, rybích a ovocných konzerv).

AFRIKA

Druhý největší světadíl Starého světa a východní polokoule se rozkládá po obou stranách rovníku. Jméno pochází z latinského názvu Africa, jenž označoval ve starověku jen území severoafričké, obydlené berberským kmenem Afrů.

Afrika měří asi 30 185 tis. km² a má 230 mil. obyvatel, takže průměrně nepřipadá na 1 km² ani 8 obyvatel. Nejsevernější bod: Bílý mys v Tunisku na 37°20' s. š. a 9°50' v. d., nejjižnější bod: mys Stefkový (Agulhas) v Jihoafrické republice na 34°51' j. š. a 20°02' v. d., nejzápadnější bod: Zelený mys (Cap Vert) v Senegalu na 14°45' s. š. a 17°35' z. d., nejvýchodnější bod: mys Hafun v Somálsku na 10°28' s. š. a 51°24' v. d.

Pobřeží Afriky je nejméně členité ze všech světadílů, měří asi 30 500 km. Od Evropy dělí Afriku úžina Gibraltarská, od Asie průplav Suezský, dlouhý 186 km. Z ostrovů patří k Africe Kanárské ostrovy, Madeira, Kapverdské ostrovy, Fernando Póo, Sv. Tomáš, Sv. Helena, Ascension a skupina Tristan da Cunha v Atlantickém oceánu, Madagaskar, souostroví Komory, Maskarény, Seychely, Zanzibar s Pembou a ostrov Sokotra v Indickém oceánu. Povrch Afriky je převážně rozlehlou tabulí, ohraničenou na okrajích pohořími. Pohoří vystupují stupňovitě od pobřeží, takže tu téměř není přímořských nížin. Řeky sestupují k moři vodopády a peřejemi (Congo), takže jich lze jen zčásti využít k plavbě. Střední výška kontinentu je 870 m, nejvyšší výšky dosahuje ve skupině Kilimanjaro vrchol Uhuru (5895 m). Nejnižším bodem je proláklina jezera Asalského ve Franc. Somálsku, ležící 170 m pod úrovní hladiny světového moře. Podél východního okraje tabule postupuje velký příkopový zlom od Rudého moře směrem k ústí řeky Zambezi. Propadliny tohoto příkopu jsou vyplněny řadou velkých jezer. Na severozápadě vystupuje vysoké pohoří Atlas, členěné v několik skupin. Bylo zvrásněno stejným geologickým pochodem jako Alpy, Pyreneje atd., je tedy poměrně mladé, proto se jeho tvary odlišují od ostatního vzhledu povrchu Afriky. Jižně odtud se rozkládá největší poušť světa — Sahara, sahající na západě až k Atlantickému oceánu. V ní vystupují stará pohoří Ahaggar a Tibesti, na jihovýchodě pak mohutná vysočina Etiopská. V oblasti rovníku je řada sopek, zejména podél příkopové propadliny. Jižní část Afriky je náhorní plošina, pokrytou zčásti pouští. Pro severoafričské pouště jsou charakteristické prolákliny (šoty), např. Šot Melrir v Alžírsku, Kattárské proláklina v SAR, ležící 137 m pod úrovní moře. Sopky: Meru v Tanzanii, Mt. Karisimbi ve Rwandě, Mt. Cameroon v Kamerunu, Pico de Teyde na Kanárských ostrovech atd. Většina kontinentu je odvodňována do Atlantického oceánu a Středozemního moře (Nilu, Sénégal, Gambie, Congo, Oranje), do Indického oceánu vtéká z větších řek jen Limpopo a Zambezi. Většina řek není splavná.

Podnebí větší části Afriky je tropické, subtropické pouze na severu a jihu. Nejvyšší teplota byla naměřena v oáze Azizla v Libyi (58 °C). Průměrná roční teplota ve stupních C a srážky (v mm) některých míst:

Funchal na Madeiře 18,3 (684), Alger (Alžír) 18,3 (765), Tarábulus al-Gharb v Libyi 19,7 (414), Káhira 21,2 (29), Tombouctou 29,1 (229), Chartúm 28,8 (130), Masawa (Etiopie) 30,2 (183), Katanga 19,8 (1220), Conakry 26,1 (4802), Addis Abeba 15,7 (1259), Tananarive (Madagaskar) 16,7 (1371), Cape Town (Kapské město) 14,6 (527).

Kolem rovníku se rozkládá pás vlhkého tropického pralesa, který k severu a k jihu přechází ve stepi a savany a ty opět dále v pouště (Sahara, Libyjská, Núbická poušť na severu, Kalahari na jihu). Živočištvem jsou bohaté právě pásy savan, prales sám je mnohem chudší. V savanách žije lev, slon africký, nosorožec, antilopy, žirafy, zebry atd., v pralesích Konga gorila. Na některých místech byly zřízeny rozsáhlé rezervace divoké zvěře. Chov dobytka trpí nemocemi šířenými mouchami tse-tse.

26a Kanárské ostr. 1:10 000 000

26b Okolí Viktoriina jezera 1:15 000 000

1:50 000 000
0 250 500 750 1000 1250 km

Největší řeky:				
Název	Délka v km	Povodí v km ²	Stř. průtok m ³ /vt.	
Congo	4 835	3 822 000	75 000	
Nílu-Kagera	6 671	2 842 000	2 300	
Niger	4 160	2 092 000	3 700	
Zambezi	2 660	1 330 000		
Oranje	1 860	1 020 000		
Chari	1 400	880 000		
Cubango	1 800	785 000		
Sénégal	1 430	440 000		
Limpopo	1 600	440 000		
Největší jezera:				
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m	
Viktorino	68 800	1 134	80	
Tanganjika	31 900	773	1 435	
Njasa (Malawi)	30 800	473	706	
Čadské	18 000	240	6—7	
Rudolfovo	8 000	427	73	
Albertovo	5 300	652	48	
Mweru	4 920	931	14	
Bangweulu	4 000 – 15 000	1 140	4	
Tana	3 100	1 830	14	
Nejvyšší hory:				
Název	Pohoří (země)	Výška v m		
Uhuru	Východoafrická vysočina	5 895		
Kenja	Východoafrická vysočina	5 199		
Ruwenzori	Uganda	5 119		
Ras Dašan	Etiopská vysočina	4 620		
Mount Elgon	Východoafrická vysočina	4 321		
Džabal Tubkal	Vysoký Atlas	4 165		
Džabal Ajaš	Střední Atlas	3 757		
Thabana Ntlenyana	Dračí hory	3 482		
Eml Koussi	Tibesti	3 415		
Cathkin Peak	Dračí hory	3 181		
Největší ostrovy:				
Název	Rozloha v km ²	Název	Rozloha v km ²	
Madagaskar	589 840	Fuerteventura	1 722	
Sokotra	3 579	Zanzibar	1 667	
Réunion	2 511	Gran Canaria	1 658	
Tenerife	2 352	Grande Comore	1 150	
Fernando Póo	2 017	São Tiago	991	
Mauritius	1 865	Pemba	984	
Největší ledovce:				
Činné sopky:				
Název	Název	Pohoří (země)	Nadm. výška v m	Rok posl. výbuchu
Drygalského (Kilimanjaro)	Meru	Tanzánie	4 565	1910
Penckův (Kilimanjaro)	Karisimbi	Virunga	4 507	—
Helenin (Ruwenzori)	Mt. Cameroon	Kamerun	4 070	1922
	Pico de Teyde	Kanár. ostrovy	3 707	1909
	Nyiragongo	Virunga	3 469	1954
	Nyimglira	Virunga	3 058	1952

AFRIKA

Afrika je vcelku velmi řídké zalidněným světadílem. Sever je obydlen Berbery, Arabi, jižně od pásu pouští žijí súdánská a bantušská černoši, v pralesích Konga trpasličí Pygmejové, v jižních pouštích Křováci a Hotentoti. Z přistěhovalců je v Africe asi 5 mil. Evropanů, hlavně v Jihoafrické republice. Nerovnoměrnost osídlení vynikne zvláště při srovnání hustoty obyvatelstva údolí Nilu (přes 600 na 1 m²) a sousedních pouští. Dnes má Afrika 3 milionová města (Káhira, Iskandaríja [Alexandrie], Johannesburg a 75 měst s více než 100 000 obyvateli. Hospodářsky je Afrika dosud ve velké závislosti na koloniálních mocnostech, i když se mnohé národy politicky osvobodily. Více než dvě třetiny afrického území patří již samostatným státům; v koloniálních dochází stále častěji k nepokojům a bouřím proti koloniálnímu režimu.

Proces rozpadu koloniální soustavy v Africe se zvláště v posledních letech zrychluje. Před druhou světovou válkou existovaly na tomto kontinentě (nepočítáme-li tehdejší Jihoafrickou unii jako britské dominium a 28. 2. 1922 vzniklý samostatný Egypt ve skutečnosti však i nadále pod silným britským vlivem) jen dva nezávislé státy: nejstarší, od starověku samostatný stát — Etiopie a Libérie založená r. 1847 pro americké černochoy propuštěné z otroctví. Po druhé světové válce postihl rozklad koloniálního panství území francouzská, britská, italská, španělská a belgická.

24. 12. 1951 byla vyhlášena samostatnost bývalé italské kolonie Libye. K Etiopii byla 15. 9. 1952 připojena někdejší italská Eritrea, jež byla od r. 1941 v britské správě. Po svržení monarchie v r. 1952 byl o rok později vyhlášen republikou Egypt. V r. 1956 byla znárodněna Společnost Suezského průplavu. Velká Británie a Francie odpověděly vojenskou agresí proti Egyptu, ale musely posléze ustoupit rozhořčenému světovému mínění. 1. 2. 1958 došlo spojením Egypta a Sýrie ke vzniku Sjedenčené arabské republiky (Sýrie však 28. 9. 1961 ze svazku SAR opět vystoupila). Bývalý Angloegyptský Súdán se stal samostatnou republikou 1. 1. 1956. 6. 3. 1957 vyhlásila nezávislost Ghana (býv. britská kolonie Zlatonosné pobřeží) a 13. 12. 1956 i britské světecké území Togo. R. 1960 se Ghana stala republikou, jež setrvává v rámci britského Společenství národů.

Dne 1. 10. 1960 se osamostatnila Nigérie, k níž se v červnu 1961 připojila severní část britského ho světeckého území Kamerun, 27. 4. 1961 Sierra Leone. Oba státy zůstaly členy britského Společenství. 31. 5. 1961 se změnil statut Jihoafrické unie na republiku (nový název Jihoafrická republika), která přestala být členem britského Společenství. V rámci britského Společenství národů získaly nezávislost: 9. 12. 1961 Tanganjika [spravovaná od roku 1920 Velkou Británií], 9. 10. 1962 Uganda, 10. 12. 1963 Zanzibar, který 22. 4. 1964 vstoupil do unie s Tanganjikou a 12. 12. 1963 Kenja, 29. 10. 1964 vytvořily tyto dva státy republiku Tanzanii. Kenja se osamostatnila 12. 12. 1963 a 12. 10. 1964 se stala republikou. Dnem 31. 12. 1963 zanikla federace Rhodesie a Njaska. Malawi (dříve Njaska) získalo samostatnost 6. 7. 1964 a Zambie (dříve Rhodesie) 24. 10. 1964. Z dalších států, které se postupně uvolňovaly z britského koloniálního systému a získávaly samostatnost, byly: Gambie (18. 2. 1965), Botswana (dřívejší Bečuánsko — 30. 9. 1966), Lesotho (dřívejší Basutsko — 4. 10. 1966). Mauritius získal samostatnost 12. 3. 1968. Rhodesie vyhlásila samostatnost bez britského souhlasu 5. 11. 1965. Svazijsko má vyhlásit samostatnost 6. 9. 1968.

Také řada francouzských kolonií postupně uvolnila svá pouta; některé z nich nejdříve jako tzv. autonomní republiky, později jako členské státy tzv. Francouzského společenství, některé získaly plnou samostatnost. 2. 3. 1956 se osamostatnilo Maroko, které se rozšířilo 7. 4. 1956 o španělskou část, 29. 10. 1956 o Tanger, 20. 3. 1956 získalo nezávislost Tunisko (od 25. 7. 1957 republika), 2. 10. 1958 se stala podle výsledku hlasování republikou Guinea. V r. 1960 získaly nezávislost někdejší francouzské kolonie a světecká území (v l. 1958—1960 autonomní): Kamerun, Togo, Federace Mali, jež se v r. 1960 rozdělila v Senegal a republiku Mali, Malgašská republika, Gabun, Kongo (býv. Stř. Kongo), Středoafriická republika (býv. Ubangi-Sari), Čad, Nigérie, Dahome, Horní Volta, Pobřeží slonoviny a Mauretánie. Z nich Malgašská republika, Gabun, Kongo, Středoafriická republika, Čad, Senegal zůstávají členy Francouzského společenství. 5. července 1962 bylo vyhlášeno Alžírsko samostatnou republikou. 30. 6. 1960 získalo nezávislost dřívější Belgické Kongo. 1. 7. 1962 získala samostatnost bývalá belgická světecká území OSN Rwanda a Burundi. 1. 7. 1960 skončila italská světecká správa nad bývalým italským Somálskem, jehož území spojené s býv. britskou částí Somálska získalo nezávislost.

Tunisko a vých. Alžírsko
27a
1:15 000 000

1:50 000 000
0 250 500 750 1000 1250 km

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Alžírsko	2 381 740	12 093 303	1986	5
Angola (port.)	1 246 700	5 154 000	1965	4
Botswana	575 000	559 000	1965	0,9
Burundi	27 834	2 800 000	1965	100
Čad	1 284 000	4 000 000	1965	2
Dahome	113 400	2 300 000	1964	18
Etiopie	1 221 800	22 590 400	1965	18
Francouzské Somálsko	22 000	86 000	1963	4
Gabun	265 000	462 000	1965	2
Gambie	10 369	330 000	1965	30
Ghana	238 537	7 841 000	1968	33
Guinea	245 800	3 500 000	1965	13
Horní Volta	274 400	4 858 000	1965	16
Jihoafrická republika	1 223 905	18 298 000	1966	15
Jižozápadní Afrika (jihoaf. rep.)	822 906	574 000	1964	0,7
Kamerun	475 000	5 210 000	1965	10
Kapverdeské ostrovy (port.)	4 033	218 700	1964	53
Kenja	582 644	9 365 000	1965	17
Komory (franc.)	2 161	187 000	1965	85
Kongo (Brazaville)	342 000	888 000	1965	2
Kongo (Kinšasa)	2 345 409	15 627 000	1965	7
Lesotho	30 344	858 000	1968	28
Libérie	111 370	1 066 000	1965	9
Libye	1 759 540	1 617 000	1965	0,9
Malawi	119 310	4 042 412	1966	34
Malgašská republika	589 840	6 335 810	1965	11
Mali	1 201 625	4 578 000	1965	4
Maroko	444 400	13 450 000	1966	30
Mauretánie	1 085 800	1 000 000	1966	0,8
Mauritius	2 096	736 965	1965	352
Mosambik	771 125	6 965 000	1965	9
Niger	1 188 794	3 328 000	1965	3
Nigérie	923 772	56 400 000	1965	61
Pobřeží slonoviny	322 464	3 750 000	1965	12
Portugalská Guinea (port.)	36 125	524 000	1964	5
Réunion (franc.)	2 512	387 000	1965	154
Rhodesie	389 300	4 260 000	1965	11
Rwanda	26 338	3 000 000	1965	115
Senegal	197 200	3 490 000	1965	18
Seychely (brit.)	405	47 000	1965	116
Sierra Leone	72 326	2 200 000	1966	30
Sjednocená arabská republika	1 000 073	30 900 000	1967	31
Somálsko	637 661	2 250 000	1965	4
Středoafrická republika	822 984	2 088 000	1966	3
Súdán	2 505 825	13 540 000	1965	5
Sv. Helena (brit.)	384	5 000	1964	14
Sv. Tomáš (port.)	964	74 000	1960	77
Svazijsko (brit.)	17 364	285 000	1965	16
Španělská Guinea (špan.)	28 051	245 989	1960	9
Španělská Sahara (špan.)	266 000	26 000	1965	0,1
Tanzanie	942 018	10 500 000	1965	11
Togo	56 600	1 617 000	1965	29
Tunisko	155 830	4 630 000	1965	30
Uganda	236 000	7 551 000	1965	32
Zambie	746 257	3 710 700	1965	5

ALŽÍRSKO

Al-Džumhúrija al Džazáíríja al-Dimukrátijsa aš-Sa'bíja, 2 381 740 km², 12 093 203 obyv. (1966), demokratická lidová republika (prezident plk. Huari Bumedien od r. 1965).

Hlavní město: Alger 722 066 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Oran 350, Constantine 169, Bône 135; **obyvatelé:** Arabové, Berbeři, Evropané 11 %; **měna:** alžírský dinár = 1,458 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělská země s nevelkým průmyslem. Zemědělství je soustředěno při pobřeží. Pěstuje se pšenice (1323 tis. t — 1965), ječmen, vinná réva (5. místo na světě), ovoce, olivy, tabák, korkový dub. **Těžba** (1965, tis. t): nafta 26,5 mil. t, železná ruda 1637, fosfáty 85, zinek 37; **vyváží** se víno (nejvíce na světě), výroba 16 267 tis. hl. železná ruda, ovoce, korek, fosfáty, citrusové plody, datle, olivový olej. Na Saħaře je zemědělství omezeno na oázy (palma datlová). U Edjelé, Hassi Messaoud aj. jsou ložiska nafty.

ČAD

République du Tchad, 1 284 000 km², 4 000 000 obyv. (1965), republika, člen Franc. spol. (prezident François Tombalbaye od r. 1960).

Hlavní město: Fort Lamy 88 182 obyv. (1962); **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: zaostalá země, na severu rozsáhlá poušť. Pěstuje se bavlna, proso, rýže, podzemnice. Živočišná výroba: chov ovčů, skotu, koz, velbloudů. Průmyslová výroba téměř neexistuje, dosud řemeslná výroba.

ETIOPIE

Ja Itjopja Negusa Nagast Mangast, 1 221 800 km², 22 590 400 obyv. (1965), císařství (císař Haile Selassie I. od r. 1928).

Správní rozdělení: 14 provincií; **hlavní město:** Addis Abeba 530 000 obyv. (1962); **jiná města** (1961, v tis.): Asmara 123, Desle 53, Harar 40, Diredawa 35; **obyvatelé:** Amharové, Gallové, Somálci atd.; **měna:** etiopský dolar = 100 centů = 2,88 Kčs (1966).

Hospodářství: zemědělská země s převahou živočišné výroby — skot 25 mil., ovce 24,9 mil., pěstuje se proso 3060 tis. t, káva 138 tis. t; **vývoz:** káva.

GABUN

République Gabonaise, 265 000 km², 462 000 obyv. (1965), republika, člen Francouzského společenství (prezident Albert Bernard Bongo od r. 1967).

Hlavní město: Libreville 29 603 obyv. (1961); **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: zemědělská země, pěstuje se kukuřice, káva, kakao, mantok. Pralesy dávají cenná dřeva. Průmyslová výroba je omezena jen na těžbu: nafta, železná ruda, mangan, zlato, diamanty, uran.

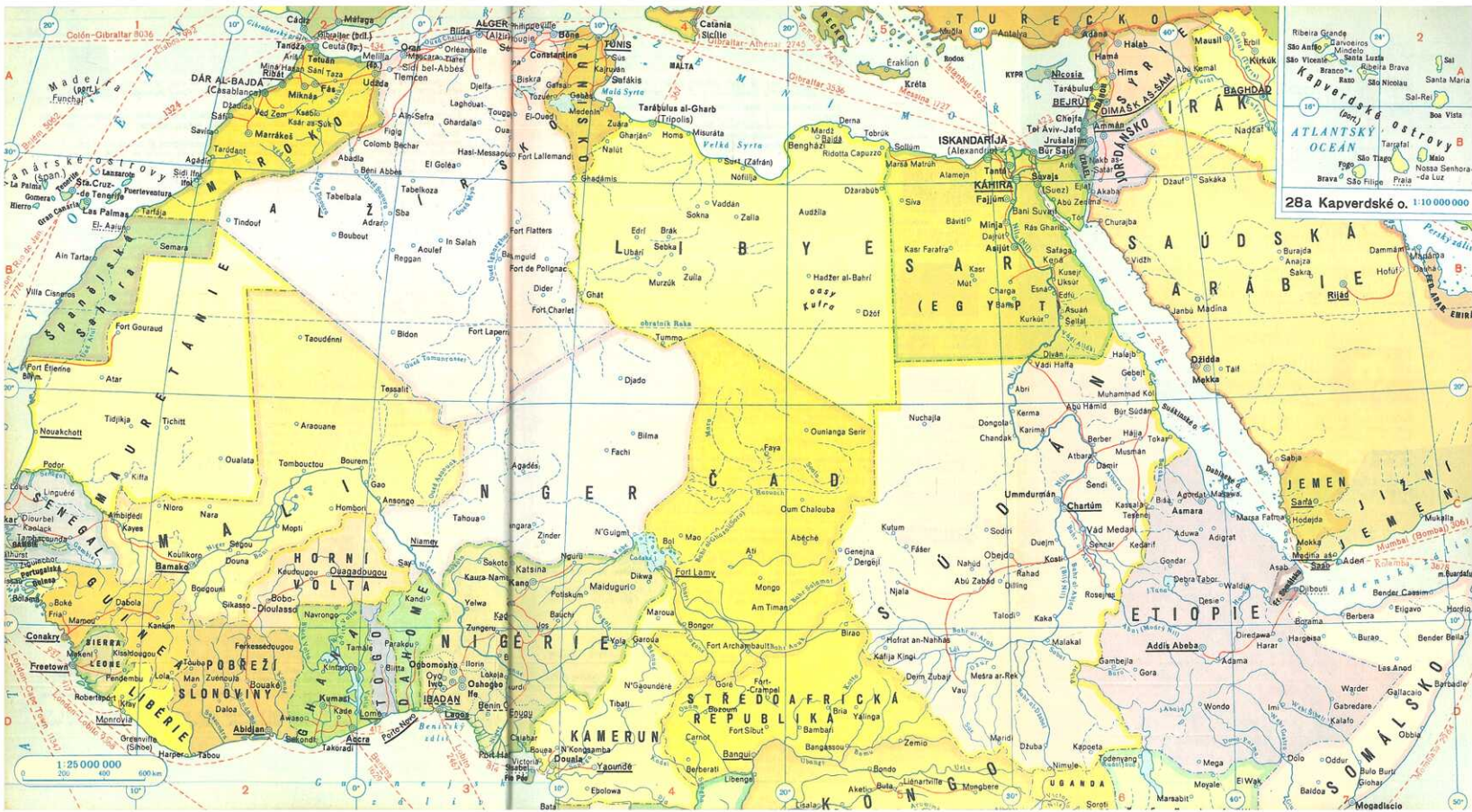
KAMERUN

République Fédérale du Cameroun, 475 000 km², 5 210 000 obyv. (1965), republika (prezident Ahmadou Ahidjo od r. 1960).

Hlavní město: Yaoundé 92 800 obyv. (1962); **jiná města** (1960, v tis.): Douala 124, N'kongsamba 32; **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: zemědělská země (plantážní pěstování kávy, kakaa, palmy olejné, bavlny). Vyskytuje se zlato, cín, bauxit, mangan, železná ruda, wolfram, molybden, vzácná dřeva, těžba slabě rozvinuta.

Ribeira Grande
S. Ant. de
S. Vicente
Brasão
S. João
S. Nicolau
S. Roque
S. Tomé
P. da
Brava
S. Filipe
S. Maria
S. Rita
S. Paulo
S. Pedro
S. Tiago
S. Tigris
Nossa Senhora
da Luz

Kapverdské ostrovy
ATLANTSKÝ OCEÁN
(port.)

28a Kapverdské o. 1:10 000 000

STŘEDOAFRICKÁ REPUBLIKA

République Centrafricaine, 622 984 km², 2 088 000 obyv. (1966), republika, člen Francouzského společenství (president gen. Jean Bédel Bokassa od r. 1965).

Hlavní město: Bangui 79 500 obyv. (1960); **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.
Hospodářství: převážně zemědělská země; pěstuje se bavlník a kávovník. Průmyslová výroba omezena především na těžbu: diamanty, zlato; závody na čištění vlny.

SÚDÁN

Al-Džumhúrija as-Súdan, 2 505 825 km², 13 540 000 obyv. (1965), republika (předseda Rady suverenity Ismail el-Azhari od r. 1965).

Správní rozdělení: 9 provincií; **hlavní město:** Chartúm 117 685 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Ummdurmán 114 (1956), Obejd 57; chov ovce, skotu.

TUNISKO

Al-Džumhúrija at-Túnisijska, 155 830 km², 4 630 000 obyv. (1965), republika (president Habib Burghiba od roku 1957).

Správní rozdělení: 13 vilájetů; **hlavní město:** Túnis 695 000 obyv. (1961); **jiná města** (1956, v tis.): Safáklis 66, Sús 48, Banzart 47; **měna:** tuniský dinár = 13,714 Kčs (1965).

Hospodářství: těžba fosfátů (3 mil. t, 1965), železné rudy, olova; pěstování již. ovoce, vína, oliv.

FRANCOUZSKÉ SOMÁLSKO, Territoire Français des Afars et des Issas, 22 000 km², 86 000 obyv. (1963), zámořské území Francie; hlavní město: Djibouti 41 200 obyv. (1961), zaostalá zemědělská země.

KONGO

République du Congo, 342 000 km², 888 000 obyv. (1965), republika, člen Francouzského společenství (president Alph. Massamba Débat od r. 1963).

Hlavní město: Brazzaville 135 632 obyv. (1962); **jiná města** (1962, v tis.): Pointe-Noire 55, Kinšasa 40; **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: 80 % obyvatelstva pracuje v zemědělství; hlavní produkty: káva, kakao, podzemnice, palmový olej, rýže. Pales dává cenná dřeva. Průmysl dosud není rozvinut, těží se málo zlata (115 kg, 1965), průmyslových diamantů a olovené rudy (3,0).

LIBYE

Al-Mamlaka al-Libiya, 1 759 540 km², 1 617 000 obyv. (1965), království (král Idris I. al Mahdi as-Sennási od r. 1951).

Správní rozdělení: 10 provincií; **hlavní město:** Bajdá 5483 obyv. (1964); **jiná města:** Tarábulus al-Gharb 203 000 (1963), Benghází 83 000 obyv. (1962); **měna:** libyjská libra = 20,16 Kčs.

V **hospodářství** nabyla rozhodujícího významu těžba ropy, zahájená v r. 1961 (0,8 mil. t), jež v r. 1964 dosáhla 58,3 mil. t (8. místo na světě), z ložisek Zelten, Dahra, Raguba, Džabal aj.).

MAROKO

Al-Mamlaka al Maghribiyya, 444 400 km², 13 450 000 obyv. (1966), království (král Hasan II. od r. 1961).

Správní rozdělení: 16 provincií a 2 prefektury; **hlavní město:** Ribát 227 445 (1980); **jiná města** (1980, v tis): Dár al-Bajdá (Casablanca) 965, Marrákeš 243, Fás 218, Míknás 178, Tandža 142, Udžda 129, Tetuán 101; **měna:** dirham = 1,423 Kčs (1985).

Hospodářství: těžba nerostů (1965, tis. t): fosfáty 9824, železná ruda 567, dále mangan 136,7, olovo 77,8, kobalt 1799 t, pěstování ovoce, obilí, vlna, oliv, korkového dubu.

MAURETÁNIE

Al-Džumhúrija al-Islámíja al-Mauritaníja, République Islamique de Mauritanie, 1 085 800 km², 1 000 000 obyv. (1966), republika (president Moktar Ould Daddah od r. 1961).

Správní rozdělení: 11 distriktů; **hlavní město:** Nouakchott 5807 obyv. (1961); **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: zůstala zemědělská země s převažující živočišnou výrobou (kozy, ovce, velbloudi, osli). Hlavními zemědělskými produkty jsou proso, datle, kukuřice, sklízí se arabská guma. Průmyslová výroba je omezena na těžbu železné rudy, rozvíjí se těžba mědi a soli.

SJEDNOCENÁ ARABSKÁ REPUBLIKA

Al-Džumhúrija al-Arabíja al-Muttahida, 1 000 073 km², 30 900 000 obyv. (1967), republika (president Gamál Abd el-Násir od r. 1956).

Hlavní město: Káhira 3 530 000 obyv. (1962); **jiná města** (1962, v tis.): Iskenderíja (Alexandrie) 1598, Gíza 264, Búr Saíd (Port Saíd) 259, Suvais 215, Tantá 194, Mahalla el-Kubrú 188, Mansúra 159, Aslújt 134, Damanhúr 133, Zakázík 131, Fajjúm 108, Minja 100; **měna:** egyptská libra = 5 tallarů = 100 piatrů = 20,68 Kčs (1963).

Hospodářství: pěstuje se (1965, v tis. t): bavlna 520, kukuřice 2100, rýže 1862, pšenice 1600, cukrová třtina 4400; chov skotu 1608 tis. ks; těží se (1965, tis. t): nafta 6487, fosfáty 594, soli.

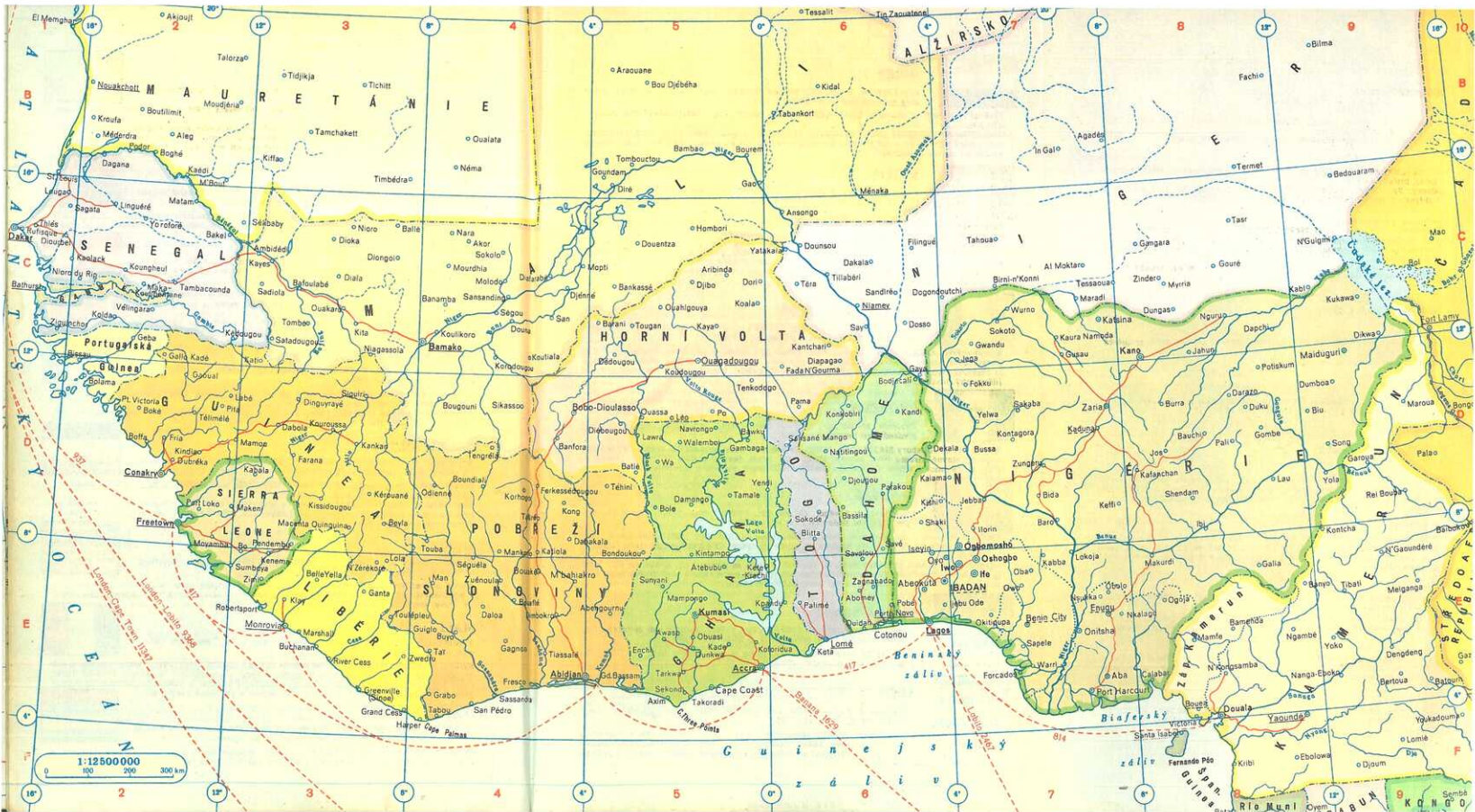

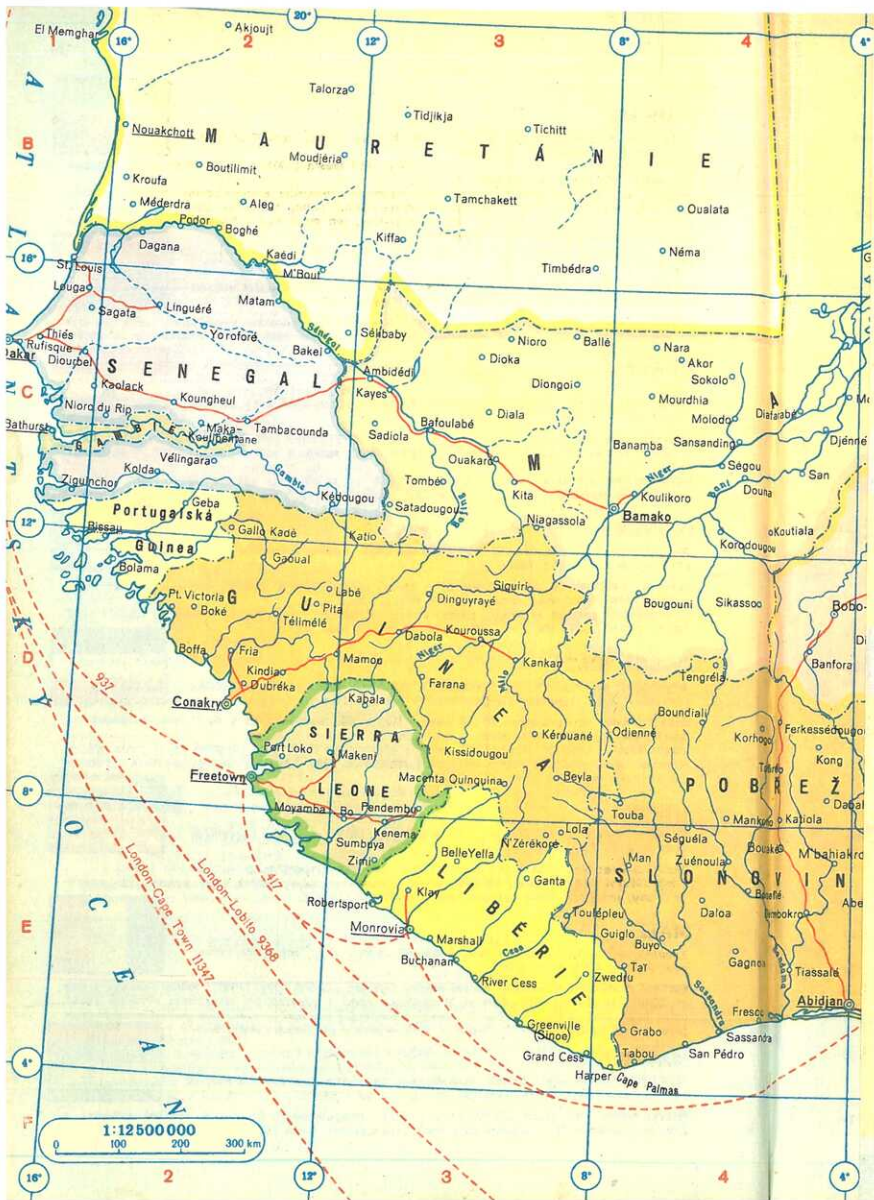
SOMÁLSKO

Repubblica della Somalia, 637 661 km², 2 250 000 obyv. (1965), republika (president Rašíd All Šermarke od r. 1967).

Správní rozdělení: 8 krajů; **hlavní město:** Mogadíscio 100 000 obyv. (1962); **jiná města** (1961, v tis.): Merca 43, Hargeisa 42, Berbera 40, Margherita 21; **měna:** somálský šilling = 100 centů = 1,008 Kčs (1963).

Hospodářství: zemědělská země s převažující živočišnou výrobou (kočovní chov dobytka, hlavně skot a velbloudi). Ze zemědělských plodin se pěstuje proso, při Fekách plantáže cukrové třtiny, banánů a kukuřice. Průmyslová výroba omezena na zpracování zemědělských a lesních produktů a nepatrnou těžbu nafty.

1:1250000

0 100 200 300 km

BRITSKÁ ÚZEMÍ

SEYCHELY, *Seychelles Islands Colony with Dependences*, 405 km², 47 000 obyv. (1965), britská kolonie;
celkem 92 ostrovů; **hlavní město**: Victoria 10 504 obyv. (1961).

SV. HELENA, *St. Helena Colony with Dependences*, 384 km², 5000 obyvatel (1964), britská kolonie a 5 dependencí;
ostrovy: Sv. Helena, Ascension, Tristan da Cunha, Goughs' I., Inaccessible, Nightingale; **hlavní město**: Jamestown 1600 obyv. (1961).

NGWANE (SVAZIJSKO)

Swaziland — *Ka Ngwane*, 17 364 km², 285 000 obyv. (1965), území pod britskou správou (král Sobhuza II.) 6. září 1968 byla vyhlášena nezávislost. **Správní rozdělení**: 4 okresy (districts); **hlavní město**: Mbabane 8400 obyv. (1962); **měna**: 1 rand = 100 centů = 10,1 Kčs (1964). **Hospodářství**: slabě rozvinuté (1965, tis. t): cukrová třtina, banány (990), bavlník, ananasy, skot 510 tis. ks, kozy 219, azbest

FRANCOUZSKÁ ÚZEMÍ

KOMORY, *Territoire des Comores*, 2161 km², 187 000 obyv. (1965), zámožské teritorium;
hlavní město: Moroni 10 000 obyv. (1964).

RÉUNION, *Île de la Réunion*, zámoř. departement Francie, 2512 km², 387 000 obyv. (1965); **hlavní město**: Saint-Denis 65 275 obyv. (1962).

PORTUGALSKÁ ÚZEMÍ

ANGOLA, 1 246 700 km², 5 154 000 obyv. (1965), zámožské území Portugalska; **správní rozdělení**: 15 okresů; **hlavní město**: Luanda 189 000 obyv. (1958); těžba diamantů (1 158 000 kar., 1965), mědi, manganu; pěstování kávy, sisalu, rybolov.

MOSAMBIK

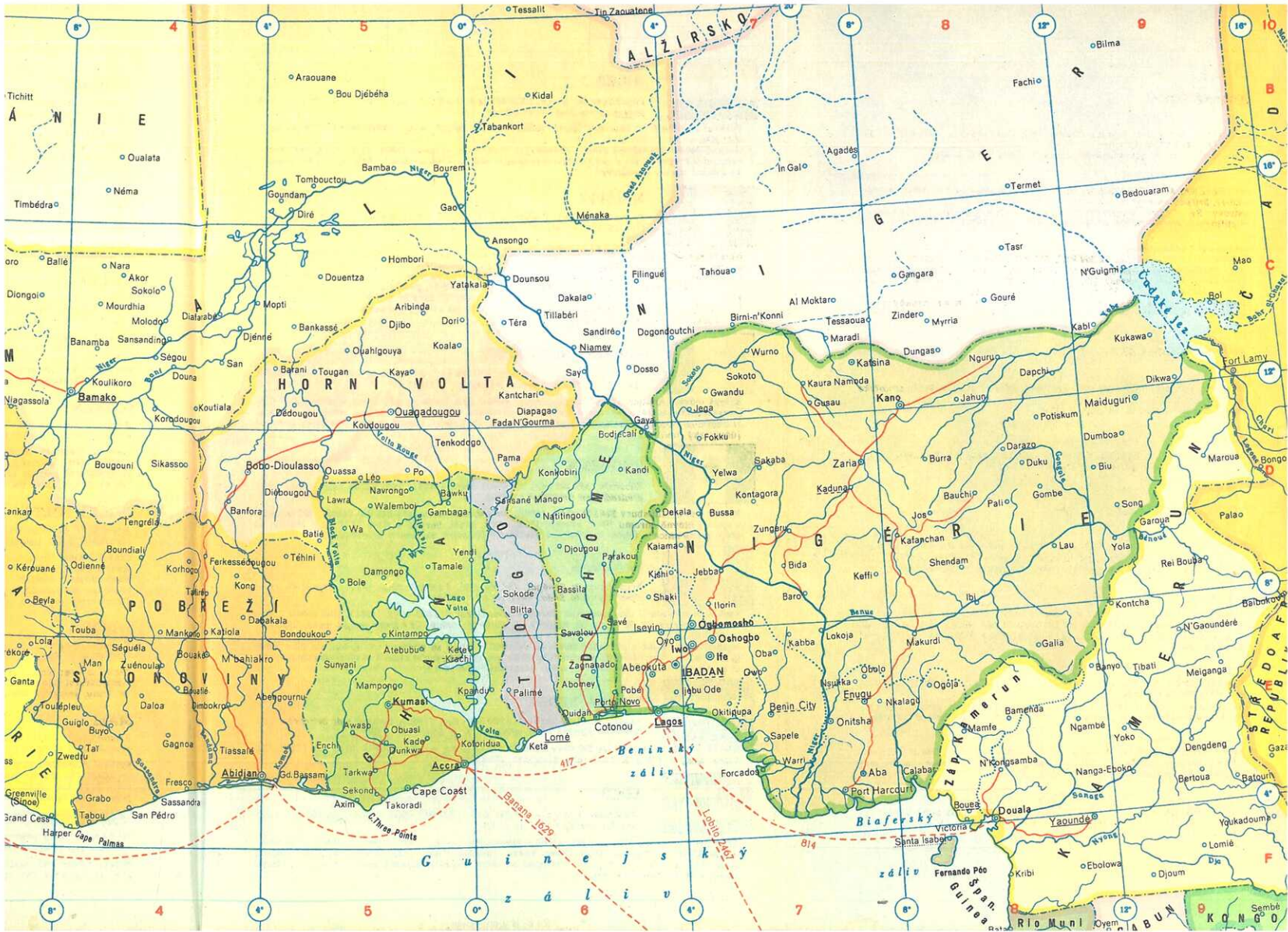
Moçambique, 771 125 km², 6 965 000 obyv. (1965), zámoř. území Portugalska; **hlavní město**: Lourenço Marques 183 798 obyv. (1960); těžba uhlí, uranu, bauxitu, zlata, asbestu, palma kokosová, sisal, cukrová třtina, čaj, bavlna, podzemnice, tabák.

KAPVERDESKÉ OSTROVY, *Ilhas do Cabo Verde*, 4033 km², 218 700 obyv. (1964); zámožské území Portugalska.

Hlavní město: Praia 32 289 obyv. (1950); **obyvatelé**: mulatí, černoši, 2 % Evropanů; **hospodářství**: káva, kukuřice, tabák, maniok, ovce, hovězí dobytek.

PORTUGALSKÁ GUINEA, *A Guiné Portuguesa*, 36 125 km², 524 000 obyvatel (1964); zámožská provincie. **Hlavní město**: Bissau 18 309 obyv. (1960); **obyvatelé**: 98 % černoši; **hospodářství**: rýže.

SV. TOMÁŠ, *Ilhas do São Tomé e Príncipe*, 964 km², 74 000 obyv. (1960); zámožská provincie. **Hlavní město**: São Tomé 5600 obyv. (1960); pěstuje se kakao, káva, kokosová palma.

BRITSKÁ ÚZEMÍ

SEYCHELY, *Seychelles Islands Colony with Dependencies*, 405 km², 47 000 obyv. (1965), britská kolonie;
celkem 92 ostrovů; **hlavní město**: Victoria 10 504 obyv. (1961).

SV. HELENA, *St. Helena Colony with Dependencies*, 384 km², 5000 obyvatel (1964), britská kolonie a 5 dependencí;
ostrovy: Sv. Helena, Ascension, Tristan da Cunha, Goughs' I., Inaccessible, Nightingale; **hlavní město**: Jamestown 1800 obyv. (1961).

NGWANE (SVAZIJSKO)
Swaziland — Ka Ngwane, 12 364 km², 285 000 obyv. (1965), území pod britskou správou (král Sobhuza II.) 6. září 1968 byla vyhlášena nezávislost. **Správní rozdělení**: 4 okresy (districts); **hlavní město**: Mbabane 8400 obyv. (1962); **měna**: 1 rand = 100 centů = 10,1 Kčs (1964).
Hospodářství: slabě rozvinuté (1965, tis. t): cukrová třtina, banány (990), bavlník, ananasy, skot 510 tis. ks, kozy 219, azbest

FRANCOUZSKÁ ÚZEMÍ

KOMORY, *Territoire des Comores*, 2161 km², 187 000 obyv. (1965), zámožské teritorium;
hlavní město: Moroni 10 000 obyv. (1964).

RÉUNION, *Île de la Réunion*, zámoř. departement Francie, 2512 km², 387 000 obyv. (1965); **hlavní město**: Saint-Denis 85 275 obyv. (1962).

PORTUGALSKÁ ÚZEMÍ

ANGOLA, 1 246 700 km², 5 154 000 obyv. (1965), zámožské území Portugalska;
správní rozdělení: 15 okresů; **hlavní město**: Luanda 189 000 obyv. (1958); těžba diamantů (1 158 000 kar., 1965), mědi, manganu; pěstování kávy, sisalu; rybolov.

MOSAMBIK

Moçambique, 771 125 km², 6 965 000 obyv. (1965), zámoř. území Portugalska;
hlavní město: Lourenço Marques 183 798 obyv. (1960); těžba uhlí, uranu, bauxitu, zlata, asbestu, palma kokosová, sisal, cukrová třtina, čaj, bavlna, podzemnice, tabák.

KAPVERDSKÉ OSTROVY, *Ilhas do Cabo Verde*, 4033 km², 218 700 obyv. (1964); zámožské území Portugalska.

Hlavní město: Praia 32 289 obyv. (1950); **obyvatelé**: mulatí, černoši, 2 % Evropanů; **hospodářství**: káva, kukuřice, tabák, maniok, ovce, hovězí dobytek.

PORTUGALSKÁ GUINEA, *A Guiné Portuguesa*, 36 125 km², 524 000 obyvatel (1964); zámožská provincie. **Hlavní město**: Bissau 18 309 obyv. (1960); **obyvatelé**: 98 % černoši; **hospodářství**: rýže.

SV. TOMÁŠ, *Ilhas do São Tomé e Príncipe*, 964 km², 74 000 obyv. (1960); zámožská provincie. **Hlavní město**: São Tomé 5800 obyv. (1960); pěstuje se kakao, káva, kokosová palma.

NIGER

République du Niger, 1 188 794 km², 3 328 000 obyv. (1965); republika (prezident Hamani Diori od r. 1960).

Správní rozdělení: 16 distriktů; **hlavní město:** Niamey 30 030 obyv. (1980); **měna:** CFA frank = 0,03 Kčs.

Hospodářství: zemědělská země s převažující živočišnou výrobou (skot, ovce, kozy, velbloudi). Průmyslová výroba je v počátečním vývojovém stádiu (těžba cínu, mědi, žel. rudy, továrna na čištění bavlny a olejárny).

NIGÉRIE

Federal Republic of Nigeria, 923 772 km², 56 400 000 obyv. (1965), republika, členský stát britského Společenství národů (šéf státu Jakuhí Gowon od roku 1966).

Hlavní město: Lagos 379 000 obyv. (1981); **jiná města** (1960, v tis.): Ibadan 533 (1981), Ogbomoso 140, Kano 130, Oshogbo 123, Ife 111, Iwo 100; **Hospodářství:** zemědělská země s částečně vyvinutým hornictvím; těží se kolumbit (na 2500 t — nejvíce na světě), cín 9700 t (1965), pěstuje se podzemnice (1542 tis. t, 1965 — 3. místo na světě), palma olejná (nejvíce na světě), kakao (184 tis. t, 1965), banány, kaučuk, tabák, bataty a manlok, kukufice, proso; chová se skot, kozy, ovce; vývoz: palmová jádra a olej (nejvíce na světě), podzemnice (2. místo na světě), kakao, banány, kaučuk, rudy.

POBŘEŽÍ SLONOVINY

République de Côte d'Ivoire, 322 464 km², 3 750 000 obyv. (1965), republika (prezident Félix Houphouët Boigny od r. 1960).

Hlavní město: Abidjan 187 500 obyv. (1982); **měna:** CFA frank = 0,02 franc. franku = 0,03 Kčs. **Hospodářství:** zemědělská země (plantážní pěstování kávy, kakaa, banánů, ananasů, bavlny). Průmyslová výroba je zastoupena těžbou (mangan, diamanty), rozvíjí se zpracovatelský průmysl (dřevařský, textilní).

RHODESIE

Rhodesia, 389 300 km², 4 260 000 obyv. (1965), samostatný stát (ministrský předseda Ian Smith od r. 1964).

Hlavní město: Salisbury 314 200 obyv. (1982); **jiná města:** Bulawayo 210 900 (1982); **těžba** (1965, v tis. t): hlavně chromu 281,1, asbestu 159,8, slídy, lithia, berylia a zlata 17 107 kg; pěstuje se obilí, podzemnice a tabák; z průmyslu nejdůležitější hutní, textilní a potravinářský.

SENEGAL

République du Sénégal, 197 200 km², 3 490 000 obyv. (1965), republika (prezident Léopold Sédar Senghor od r. 1960).

Správní rozdělení: 7 departementů; **hlavní město:** Dakar 374 000 obyv. (1981); **jiná města** (1980, v tis.): Rufisque 48, St. Louis 48, Kaolack 47, Thiès 39; **měna:** CFA frank = 0,02 franc. franku = 0,03 Kčs.

Hospodářství: země s převážně zeměděl. výrobou. Pěstuje se podzemnice, proso; na řece Senegalu rybolov. Rozvíjí se zpracovatelský průmysl, zvláště výroba oleje a mýdla, závody na zpracování masa. Začíná se těžba (fosfáty, titan, nafta) na vývoz.

SIERRA LEONE

Sierra Leone, 72 326 km², 2 200 000 obyv. (1966), členský stát britského Společenství národů (min. předseda A. J. Smith od r. 1967).

Hlavní město: Freetown 128 000 obyv. (1983), **měna:** leone = 100 centů = 10,08 Kčs (1956). Zastává země s těžbou železné rudy, diamantů, chromu.

TOGO

République Togolaise, 56 600 km², 1 617 000 obyv. (1965), republika (prezident Étienne Eyadema od r. 1967).

Hlavní město: Lomé 100 000 obyv. (1983); **měna:** CFA frank = 0,02 franc. franku = 0,03 Kčs. **Hospodářství:** zemědělská země (káva, kakao, cukrová třtina, rýže, bavlna, manlok, palmový olej). Výroba se soustřeďuje na rozvíjející se těžbu (fosfáty, železná ruda, bauxit) a průmysl zpracovatelský (olejní, dřevní).

BOTSWANA

Republic of Botswana, 575 000 km², 559 000 obyv. (1965), republika, člen britského Společenství národů (president Seretse Khama od r. 1966).

Správní rozdělení: 12 okresů (districts); **hlavní město:** Gaborones 12 000 obyv.; **měna:** 1 rand = 100 centů = 10,1 Kčs (1964).

Hospodářství: pastevní chov dobytka (1965, tis. ks): skot (1347), ovce (137), kozy (378), těžba menšího množství zlata, manganu, azbestu.

BURUNDI

République du Burundi, 27 834 km², 2 800 000 obyv. (1965), republika (president Michal Micombere od r. 1966).

Hlavní město: Bujumbura 47 036 obyv. (1960).

Hospodářství: primitivní zemědělství s pastevním chovem dobytka. Plantážní pěstování kávovníku a bavlníku.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Republiek van Suid-Afrika, Republic of South Africa, 1 223 905 km², 18 298 000 obyv. (1966), republika (president Jacobus Johannes Fouché od r. 1968).

Správní rozdělení: 4 provincie — Kapsko, Natal, Oraňsko, Transvaal; **hlavní město:** Pretoria 422 590 obyv. (1960); **jiná města** (1960, v tis.): Johannesburg 1101, Cape Town 807, Durban 660, Port Elizabeth 274, Germiston 214, Bloemfontein 145, Springs 137, Benoni 136, East London 118, **obyvatelé:** černoši 87 %, Burové 12 %, Angličané 9 % aj.; **úřední řeč:** angličtina, afrikánština (=Feč Burú); **měna:** rand = 100 centů = 10,1 Kčs (1964).

Hospodářství: poměrně vyspělá průmyslově-zemědělská země s velkým nerostným bohatstvím; **průmysl** — nejdůležitější těžba nerostů (1965, tis. t): zlato 950 332 kg (nejvíce na světě), mangan 725, diamanty 5026 tis. kar., chróm 60,2 (1. místo na světě), antimon 12 515 t (2. místo na světě), asbest 218,4, cín 1694 t, platina (r. 1961 — po SSSR a Kanadě nejvíce na světě), nikl 3000 t, uran 4971 (1961), železná ruda 3813, černé uhlí 48 444; **výroba** (1965, tis. t): **elektrická energie** 31,8 mld kWh, železo 3603, ocel 3239, cement 3882; **zemědělství:** pěstuje se kukuřice (4490 tis. t — 1965), pšenice, cukrová třtina, víno, tabák, jižní ovoce; rozvinutý chov dobytka (1965, mil. kusů): ovce 38,1, skot 12,5, kozy; **vývoz:** zlato 40 %, vína, diamanty, rudy; **dovoz:** kovy, strojírenské výrobky, paliva.

JIHOZÁPADNÍ AFRIKA

Suidwes Afrika, South-West Africa, 822 906 km², 574 000 obyv. (1964), území OSN v držení jihoafrické republiky;

hlavní město: Windhoek 48 000 obyv. (1965); **těžba** (1965): diamanty 1 658 000 kar., vanadium 1147 t (tis. t): olovo 109,9, zinek 29,9, měď 37,6, mangan 2,6, sůl 97, chov ovcí (3,7 mil. kusů); **vývoz:** diamanty 33 %, rudy, karakulské kůže, ryby.

KENJA

Kenya, 582 644 km², 9 365 000 obyv. (1965), republika, člen britského Společenství národů (president Jomo Kenyata od r. 1964).

Hlavní město: Nairobi 330 000 obyv. (1964); **jiné město:** Mombasa 178 400 (1962); **hospodářství:** slabě rozvinutá zemědělská země, pěstování pšenice a kukuřice, na plantážích káva, čaj, cukrová třtina, sisal, získává se pyrethrum (nejvíce na světě). Chová se: skot, ovce; **těžba:** sůl, zlato.

KONGO

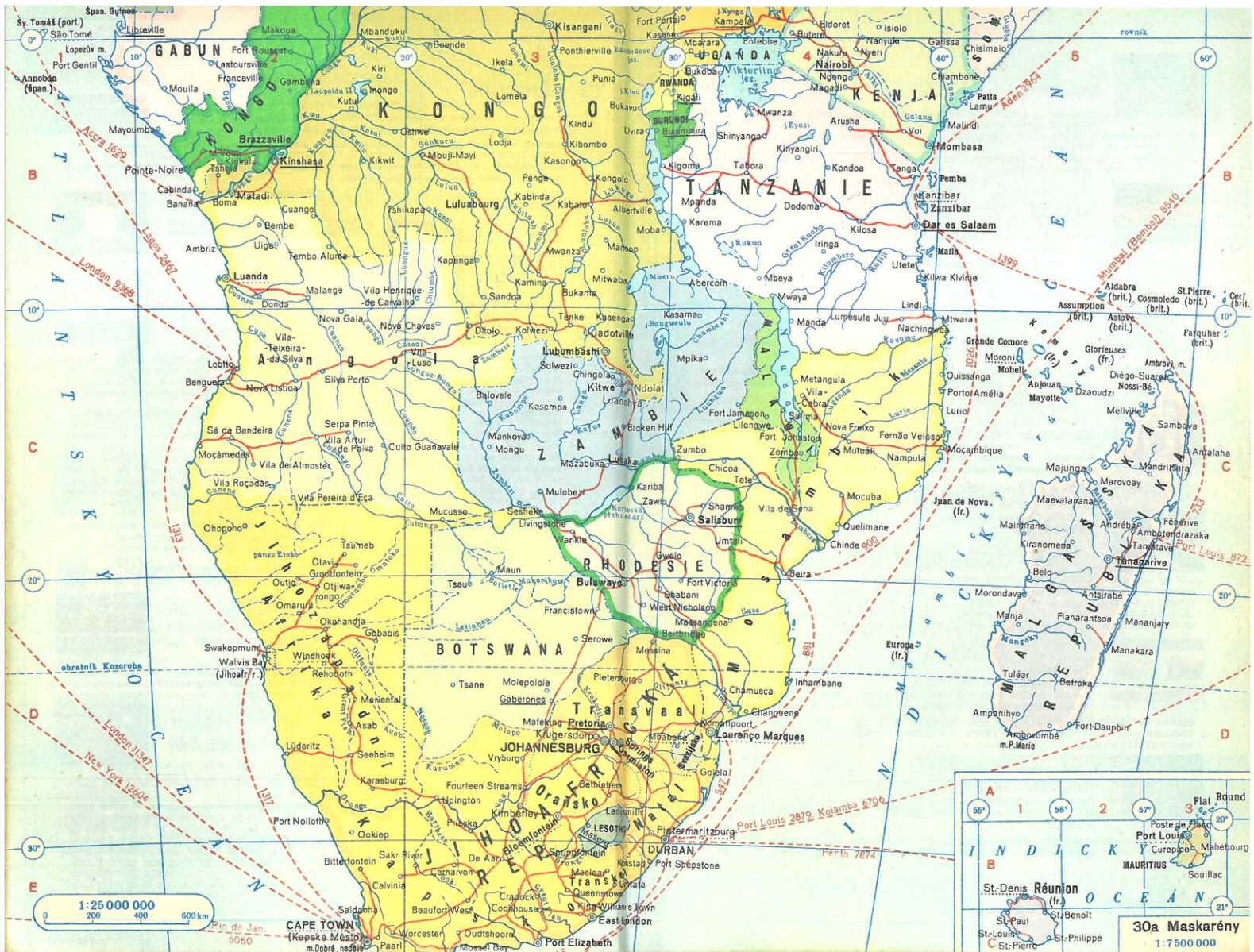
République démocratique du Congo, 2 345 409 km², 15 627 000 obyv. (1965), republika (president generál Joseph Mobutu od r. 1965).

Správní rozdělení: 8 provincií a spolk. okres hl. města;

hlavní město: Kinshasa 402 492 obyv. (1960); **jiná města** (1960, v tis.): Lubumbashi 184, Kisan-gani 127, Luluabourg 115; **měna:** 1 zaire = 14,4 Kčs (1967).

Hospodářství: zaostalá zemědělská země s význačnou těžbou nerostů; **průmysl** — **těžba** (1965, tis. t): měď 289, kobalt 8388 t (přes 70 % světové těžby), uran, diamanty 26 596 tis. kar. [přes 80 % světové těžby bez SSSR], mangan 176, cín 6311 t, zinek 117, wolfram 129 t, zlato 2063 kg; **výroba:** **elektrická energie** 2,7 mld kWh, hutnictví barevných kovů (měď 224 tis. t, cín 1,8 tis. t), průmysl potravinářský a textilní; **zemědělství:** kukuřice, maniok, bataty, proso, podzemnice, na plantážích palma olejná, káva, kaučuk, bavlna; **vývoz:** měď 30 %, palmový olej a jádra 15 %, káva, bavlna, kaučuk, diamanty, rudy, dřevo.

LESOTHO

Kingdom of Lesotho, 30 344 km², 858 000 obyv. (1966), člen britského Společenství národů (král Moshoeshe II. od r. 1966).

Správní rozdělení: 9 okresů (districts); **hlavní město:** Maseru 9000 obyv. (1966); **měna:** 1 rand = 100 centů = 10,1 Kčs (1964).

Hospodářství: málo rozvinuté s pastevním chovem dobytka (1965, tis. ks): skot (360), ovce (1470), kozy (856), pšenice, kukuřice.

MALAWI

Malawi, 119 310 km², 4 042 412 obyv. (1966), republika, člen brit. Společenství národů (president dr. Hastings Kamuz Banda od r. 1966).

Hlavní město: Zomba 15 500 obyv. (1967). Hospodářsky nevyvinutá země. Pěstuje se pro vývoz tabák, čajovník (130 tis. t), bavlník a kávovník.

MALGAŠSKÁ REPUBLIKA

Republika Malagasy, 589 840 km², 6 335 810 obyv. (1965), republika, člen Franc. společenství (president Philibert Tsiranana od r. 1960).

Správní rozdělení: 6 provincií; **hlavní město:** Tananarive 270 268 obyv. (1963); **hospodářství:** pěstují se exportní plodiny (tis. t r. 1965): kokosovník, kávovník (52,4), sisal (28,2), vanilka (500 t ročně), hřebíček, pepř, dále rýže, kukuřice, proso. Těží se grafit.

RWANDA

République Rwandaise, 26 338 km², 3 000 000 obyv. (1965), republika (president Gregoire Kayibanda od r. 1962);

Hlavní město: Kigali 1272 obyv. (1960). Sklízí se káva, čaj, pyrethrum, bavlna, chová se skot (509 000 tis. ks r. 1963), ovce a kozy. Těží se cín 1443 t.

TANZANIE

Yamhuri ya Muungano Tanzania, 942 018 km², 10 500 000 obyv. (1965), republika, člen britského Společenství národů (president dr. Julius Nyerere od r. 1964);

Správní rozdělení: unie Tanganjiky a Zanzibaru; **hlavní město:** Dar es Salaam 128 742 obyvatel (1959); **jiné město:** Zanzibar 57 923 (1958); diamanty, olovo, zlato 2825 kg (1965); pěstování sisalského konopí (217 600 t — 1965), kávy, čaje, bavlny, ze Zanzibaru je většina světové sklizeň hřebíčku, dále se pěstuje pepř, palma olejná aj.; skot, kozy, ovce.

UGANDA

Uganda, 236 000 km², 7 551 000 obyv. (1965), člen britského Společenství národů (hlava státu Milton Obote od r. 1966).

Správní rozdělení: 4 provincie; **hlavní město:** Kampala 46 735 obyv. (1959). Slabě rozvinutá země. Pro vývoz se pěstuje kávovník a bavlník (19 000 t). Těží se hlavně měď (17,2 tis. t — 1965) a kobalt.

ZAMBIE

Republic of Zambia, 746 257 km², 3 710 700 obyv. (1965), republika, člen britského Společenství národů (president dr. Kenneth David Kaunda od r. 1964).

Správní rozdělení: 8 provincií; **hlavní město:** Lusaka 102 500 obyv. (1962); **hospodářství** je zaměřeno na těžební průmysl. Vyniká těžba (tis. t 1965): mědi (695,7), kobaltu (1545), zinku (80) a vanadia.

SEVERNÍ AMERIKA

Včetně Střední Ameriky je největším světadílem západní polokoule. Jméno pochází od účastníka Kolumbových výprav — Ameriga Vespuccioho.

Severní Amerika měří asi 24 228 250 km² a má na 300 mil. obyvatel, takže průměrná lidnatost na 1 km² činí 13 osob. Nejsevernější bod: na poloostrově Boothia na 71°59' s. š. a 94°26' z. d., nejjižnější bod: mys Marlato na 7°12' s. š. a 80°53' z. d., nejzápadnější bod: mys prince Waleského na Aljašce na 65°37' s. š. a 168°05' z. d., nejvýchodnější bod: mys Charles na 52°13' s. š. a 55°39' z. d. Pobřeží Severní Ameriky, členité jen v severní části, měří asi 78 000 km. S Jižní Amerikou je světadl spojen šíjí Panamskou, širokou 81,6 km. Poloostrovy: Labrador, Yucatán, Kalifornský, Florida, Melvillův, Nové Skotsko, Boothia, Aljaška, Kenai (Seward).

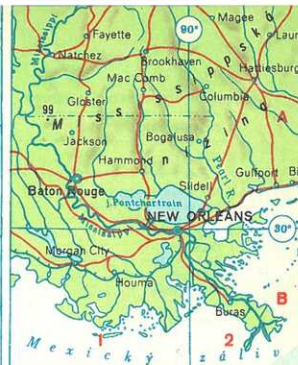
Ostrovy: Grónsko 2 175 000 km², Baffinův 512 200 km², Viktoriin 208 100 km², Ellesmerův 200 450 km², Kuba 111 000 km², Newfoundland 110 700 km², Haiti 77 220 km², Banksův 66 752 km², Devon 56 002 km², Melvillův 42 707 km², Southampton 41 350 km², prince Waleského 35 600 km², Axela Heiberga 35 200 km², Vancouver 32 100 km² atd. (Souostrovi: Velké a Malé Antily, Bahamy, Bermudy, Aleuty aj.)

Povrch Severní Ameriky je rozčleněn poledníkovým směrem postupujícími Kordillerami na pruh pacifického pobřeží, pásmo vysokohorské s plošinami a pánevmi a pásmo rozlehlých nížin (pré-rie), rozkládajících se z arktických nížin až k Mexickému zálivu. Na východě kontinentu se z nížiny zvedá Appalačské pohoří středohorského rázu. Střední výška kontinentu je 730 m. Nejvyšším vrcholem je hora Mount Mac Kinley na Aljašce (6187 m), nejnižším místem proláklina Death Valley (údolí Smrti) v Kalifornii (−86 m). Pásmo Kordiller, geologicky mladé, má dosud sopečnou činnost, hlavně v Mexiku a Střední Americe, a v blízkosti častá zemětřesení (San Francisco). Severovýchod kontinentu je tvořen starým Kanadským štítem, zbrouseným ledovci, jež daly vznik i velkým kanadským jezerům. Sever Severní Ameriky je odvodňován do Severního ledového oceánu (Mackenzie, Nelson), východ do Atlantského oceánu a jeho okrajových moří (St. Lawrence, Mississippi, Rio Grande), západ do Tichého oceánu (Colorado, Columbia, Yukon). Řeky v nížinách jsou splavné.

Severní Amerika patří klimaticky do tří podnebných pásem severní polokoule. Sever má podnebí polární, v převážné části kontinentu panuje podnebí mírného pásu (s prudkými rozdíly teplot v létě a v zimě), nejnižnější části mají podnebí tropické. Na Mexické plošině a v Kalifornii převládá podnebí subtropické. Nejvyšší teplota byla naměřena v údolí Smrti v Kalifornii (57 °C), nejnižší pak ve Fort Good Hope v Severozápadních teritoriích Kanady (−78,2 °C).

V zimě bývají rozsáhlé oblasti středu postihovány sněhovými vánicemi — blizzardy, v létě jihovýchod tornády. Průměrná roční teplota ve stupních C (a průměrné roční srážky v mm) některých míst: Godthåb (Grónsko) −2,0 (668), Dawson (Kanada) −5,4 (318), Churchill (Kanada) −7,9 (428), Winnipeg 1,7 (523), Montreal (Kanada) 5,7 (1032), Chicago 9,2 (783), Salt Lake City 11,0 (400), New York 10,9 (1018), Denver 9,9 (363), Washington 12,6 (1014), San Francisco 12,7 (529), Los Angeles 15,7 (400), New Orleans 20,1 (1601), Habana (Kuba) 24,8 (1314), Mexico 15,5 (588), Kingston [Jamaika] 28,0 (964), San Salvador (Salvador) 23,1 (1743).

Rostlinstvo Severní Ameriky má evropský ráz, až na jižní část, kde v nížinách jsou tropické pralesy (Yucatán). Severní část pokrývají rozsáhlé tundry, jižněji jsou obrovské jehličnaté lesy (Kanada). Také zvířena se přilíží od evropské neliší. Domácí zvířata byla přivezena z Evropy; bizon byl téměř vyhuben a je chráněn v rezervacích.

Největší řeky:					
Název	Délka toku v km	Povodí v km ²	Stř. průtok m ³ /vt.		
Mississippi-Missouri-Red Rock	6212	3 340 000	18 800		
Mackenzie-Athabaska	4200	1 780 000	15 000		
Winnipeg-Nelson	2574	1 080 000			
Yukon	3897	900 000			
Columbia	1954	802 000			
St. Lawrence (řeka sv. Vavřince)	3057	801 600	10 000		
Colorado	2334	590 000			
Rio Grande	3023	580 000			
Největší jezera:					
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m		
Hořejší	82 388	183	393		
Huronské	59 596	177	228		
Michiganské	58 016	177	281		
Velké Medvědí	31 100	119	137		
Velké Otročí	28 900	151	140		
Erijské	25 745	174	64		
Winnipežské	24 340	234	19		
Ontario	19 529	75	237		
Nicaragua	8 430	32	70		
Athabaska	7 920	216	260		
Nejvyšší hory:					
Název	Pohoří	Výška v m			
Mount Mac Kinley	Aljašské hory	6194			
Mount Logan	poh. sv. Eliáše	6050			
Mount Saint Elias	poh. sv. Eliáše	5489			
Mount Whitney	Sierra Nevada	4418			
Mount Elbert	Skalnaté hory	4398			
Bianca Peak	Skalnaté hory	4378			
Mount Shasta	Kaskádové hory	4316			
Pikes Peak	Skalnaté hory	4301			
Mount Waddington	Pobřežní pásmo	4042			
Největší ostrovy:					
Název	Rozloha v km ²	Název	Rozloha v km ²		
Grónsko	2 175 600	Haití	77 220		
Baffinův o.	512 200	Banksův o.	68 752		
Viktorin o.	208 100	Devon	56 002		
Ellsmerův o.	200 450	Melvillův o.	42 707		
Kuba	111 000	Southampton	41 350		
Newfoundland	110 700	o. pr. Waleského	35 600		
Největší ledovce:		Činná sopky:			
Název	Rozloha v km ²	Název	Pohoří (země)	Nadm. výška v m	Rok posl. výbuchu
Grónský	1 726 400	V. Coscomatepec (Citlaltépetl)	Anahuacké Kordillera	5699	1867
Malaspina	3 840	Popocatepetl	Anahuacké Kordillera	5452	1932
Muldrow	1 900	Mount Rainier	Kaskádové hory	4391	1843
Muir	1 200	Mount Wrangel	Skalnaté hory	4268	1907
Grantova země	800	Tajumulco	Guatemala	4210	
Kenaiský	300	Vol. Acatenango	Guatemala	3960	1957

SEVERNÍ AMERIKA

Zalidnění Severní Ameriky je poměrně řídké a obyvatelstvo je rozmístěno velmi nerovnoměrně. Sever s nehostinným podnebním je takřka liduprázdný (několik tisíc Eskymáků), podobně oblasti kanadských lesů. Původní obyvatelé — Indiáni — se udrželi v USA v počtu několika set tisíc v rezervacích, zatímco v Mexiku a ve Střední Americe tvoří často většinu obyvatelstva.

Nejvyspělejším státem Severní Ameriky jsou Spojené státy americké, což se projevuje i v počtu velkoměst: ze 175 stotisícových měst Severní a Střední Ameriky jich mají USA samy 130, Mexiko 18, Kanada 13. Hospodářsky se v celé Americe projevuje vliv kapitálu USA, i když většina států je zde samostatná. Jen část ostrovů v Karibském moři je v majetku britském, nizozemském, francouzském a USA; Grónsko náleží Dánsku.

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Bahamy	11 396	138 107	1965	12
Barbados	431	246 467	1966	572
Belize	22 985	103 000	1964	4
Bermudy	53	48 040	1964	906
Britské Panenské ostrovy (brit.)	173	8 619	1964	50
Corn (USA)	8	1 872	1980	234
Dominikánská republika	48 442	3 572 700	1965	74
Grónsko (dán.)	2 175 600	37 000	1964	0,01
z toho nezaledněno	341 700			
Guadeloupe (fr.)	1 780	295 000	1963	166
Guatemala	108 889	4 278 341	1964	39
Haiti	27 750	4 700 000	1965	169
Honduras	112 088	2 208 679	1964	20
Jamajka	11 424	1 766 749	1965	155
Kajmanské ostrovy (brit.)	260	9 000	1964	35
Kanada	9 974 375	20 000 000	1967	2
Kostarika	50 900	1 463 013	1965	29
Kuba	114 524	7 800 000	1966	68
Martinique (fr.)	1 102	325 000	1965	295
Mexiko	1 972 546	45 700 000	1967	23
Nicaragua	148 000	1 593 007	1964	11
Nizozemské Antily (niz.)	988	203 519	1964	206
Panama	75 650	1 278 624	1966	17
Panamské průpl. pásmo (USA)	1 432	48 000	1966	34
Panenské ostrovy (USA)	344	36 412	1964	106
Portoriko (USA)	8 897	2 660 900	1966	299
Salvador	21 146	3 008 000	1965	142
Spojené státy americké	9 363 367	200 000 000	1967	21
Saint Pierre a Miquelon (fr.)	240	4 362	1962	18
Swan (USA)	5,7	28	1960	5
Trinidad	5 128	944 000	1964	184
Turks a Caicos (brit.)	430	6 035	1962	14
Návětrné a Závětrné ostrovy	3 060	467 411	1963	156

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

Stát (zkratka)	Rozloha v km ²	Počet obyv. (1980, v tis.)	Hlavní město
Alabama (Ala.)	133 667	3 267	Montgomery
Alaska	1 518 775	226	Juneau
Arizona (Ariz.)	295 024	1 302	Phoenix
Arkansas (Ark.)	137 539	1 786	Little Rock
California (Calif.)	411 015	15 717	Sacramento
Colorado (Colo.)	270 000	1 754	Denver
Connecticut (Conn.)	12 973	2 535	Hartford
Delaware (Del.)	5 328	446	Dover
District of Columbia (D. C.)	179	784	Washington
Florida (Fla.)	151 670	4 952	Tallahassee
Georgia (Ga.)	152 489	3 943	Atlanta
Hawaii	16 636	633	Honolulu
Idaho	216 412	667	Boise
Illinois (Ill.)	146 076	10 081	Springfield
Indiana (Ind.)	93 994	4 662	Indianapolis
Iowa	145 791	2 758	Des Moines
Kansas (Kans.)	213 095	2 179	Topeka
Kentucky (Ky.)	104 623	3 038	Frankfort
Louisiana (La.)	125 674	3 257	Baton Rouge
Maine (Me.)	86 027	969	Augusta
Maryland (Md.)	27 394	3 101	Annapolis
Massachusetts (Mass.)	21 366	5 149	Boston
Michigan (Mich.)	150 779	7 823	Lansing
Minnesota (Minn.)	217 736	3 414	Saint Paul
Mississippi (Miss.)	123 584	2 178	Jackson
Missouri (Mo.)	180 456	4 320	Jefferson City
Montana (Mont.)	381 087	675	Helena
Nebraska (Nebr.)	200 018	1 411	Lincoln
Nevada (Nev.)	286 298	285	Carson City
New Hampshire (N. H.)	24 097	607	Concord
New Jersey (N. J.)	20 295	6 067	Trenton
New Mexico (N. Mex.)	315 115	951	Santa Fe
New York (N. Y.)	128 402	16 782	Albany
North Carolina (N. C.)	136 524	4 556	Raleigh
North Dakota (N. D.)	183 022	632	Bismarck
Ohio	106 765	9 706	Columbus
Oklahoma (Okla.)	181 090	2 328	Oklahoma City
Oregon (Oreg.)	251 181	1 769	Salem
Pennsylvania (Pa.)	117 412	11 319	Harrisburg
Rhode Island (R. I.)	3 144	859	Providence
South Carolina (S. C.)	80 432	2 383	Columbia
South Dakota (S. D.)	199 552	681	Pierre
Tennessee (Tenn.)	109 412	3 567	Nashville
Texas (Tex.)	692 407	9 580	Austin
Utah	219 932	891	Salt Lake City
Vermont (Vt.)	24 887	390	Montpelier
Virginia (Va.)	105 711	3 967	Richmond
Washington (Wash.)	178 617	2 853	Olympia
West Virginia (W. Va.)	62 629	1 860	Charleston
Wisconsin (Wis.)	145 439	3 952	Madison
Wyoming (Wyo.)	253 597	330	Cheyenne

KANADA

Canada, 9 974 375 km², 20 000 000 obyv. (1967), člen britského Společenství národů v čele s gen. guvernérem.

Správní rozdělení: viz tabulku.

Hlavní město: Ottawa 288 206 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Montreal 1191 (2110), Toronto 872, Vancouver 385, Edmonton 281, Hamilton 274, Winnipeg 265, Calgary 250, Quebec 172, London 170, Windsor 114, Regina 112, Saskatoon 104.

Složení obyvatelstva (1961, tis. obyv.): Anglokanadané 7997, Frankokanadané 5540, Indiáni a Eskymáci 220, Němci 1050, Ukrajinci 473, Italové 450, Poláci 324.

Měna: kanadský dolar = 100 centů = 6,80 Kčs (1967).

Hospodářství: vysoce rozvinutá průmyslově-zemědělská země. Podílí se 3,3 % na celkové průmyslové výrobě kapitalistických zemí a zaujímá 7. místo v jejich pořadí. Zaujímá první místo v kapitalistickém světě v těžbě niklu, zinku, azbestu, platiny a ve výrobě novinového papíru, 2. místo v těžbě zlata, uranu, železné rudy, olova, molybdenu a výrobě hliníku, 3. místo v těžbě kobaltu a výrobě hořčíku a jedno z předních míst v těžbě titanu a mědi.

Průmysl: nejdůležitější odvětví: těžba rud a hutnictví (19 % hodnoty průmyslové výroby), potravinářský průmysl (19 %), strojírenský (19 %), dřevozpracující a papírenský (16 %), textilní (8 %), těžba a zpracování paliv (6 %).

Těžba (1965, tis. t): černé uhlí 8641 (Alberta), nafta 39 704 (Alberta), železná ruda 21 858 (Bournt Creek), nikl 237 (Sudbury), měď 469, azbest 1252 (Thetforst Mines), platina (Sudbury), zlato 111 573 kg (u jezera Abitibi), stříbro 1025 t (severně od Huronského jezera, jez. Athabasky a u Velkého Medvědího jezera), pyrit 954 (1980), sůl 3929, zinek 826, olovo 245, kobalt 1723 t.

Energetická bilance: nafta 42 %, uhlí 39 %, vodní energie 8 %, dřevo 7 %, plyn 40%. Výroba elektřiny (1965): 144 mld kWh, z toho přes 85 % z vodních elektráren. Největší vodní elektrárny jsou na jihovýchodě státu (Niagara, Gatineau, Saguenay, Ottawa).

Hutnictví (1965, tis. t): železo 6574, ocel 9098, hliník 762, měď 390.

Strojřenství (1965): osobní auta 710 700 ks., nákladní auta 144 800 ks., letadla, vagóny, lokomotivy, obráběcí stroje, zemědělské stroje.

Děvařský a papírenský průmysl (1965, v tis. t): celulóza 6782, novinový papír 7002.

Textilní průmysl (1965): bavlněné tkaniny 306 mil. m, vlněné tkaniny 15 mil. m.

Potravinářský průmysl (1965, v tis. t): máslo 157, maso 835, cukr 137.

Zemědělství: převažuje živočišná výroba, na celé zemědělské výrobě se podílí 64 %. Stav 1965 (tis. kusů): skot 11 908, vepř 5577, ovce 852, rybolov 1 258 700 t (1965). Obdělávaná půda zaujímá necelá 4 % rozlohy, pěstují se nejvíce obilniny a pšiciny. Sklizeň (1965, tis. t): pšenice 17 661 (provincie Manitoba a Saskatchewan), oves, ječmen 4671.

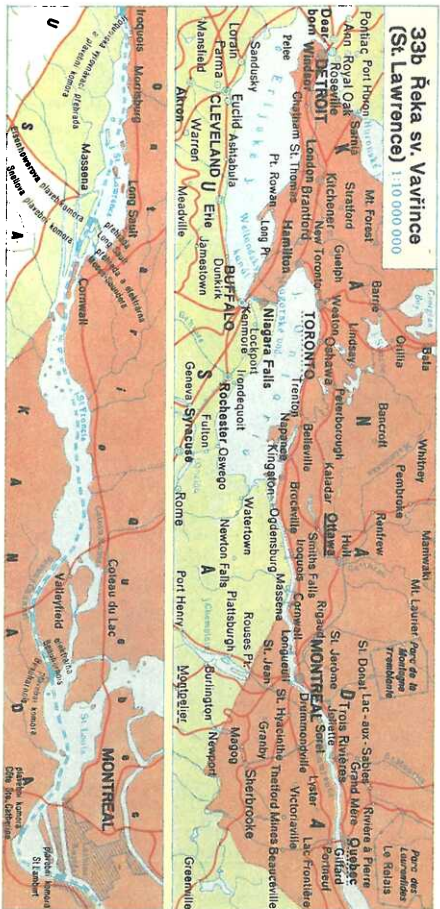
Doprava: železnice 70 204 km, silnice se zpevněnou vozovkou 371 900 km, počet motorových vozidel 5,3 mil. ks (1965), splavná vodní cesta: řeka sv. Vavřince a Velká kanadská jezera 1930 km, obchodní loďstvo 2125 tis. BRT (1965).

Vývoz: novinový papír 14 %, pšenice 9 %, dřevo 6 %, celulóza 8 %, uran 6 %, hliník, rudy, ryby, mouka, 60 % vývozu směřuje do USA.

Dovoz: stroje, přístroje a různá zařízení 14 %, surová nafta 4 %, díly automobilů 4 %, válcované materiály, naftové výrobky, ovoce.

33b Réka sv. Vavrince
(St. Lawrence) 1:10 000 000

KANADA — POLITICKOSPRÁVNÍ DĚLENÍ

Územní celky	Rozloha v km ²	Počet obyv. v tis. 1. 6. 1965	Hlavní město
Provincie:			
Alberta	661 188	1 446	Edmonton
British Columbia	948 600	1 771	Victoria
Manitoba	650 187	960	Winnipeg
New Brunswick	72 481	621	Fredericton
Newfoundland	404 520	494	St. John's
Nova Scotia	54 566	761	Halifax
Ontario	1 068 587	6 668	Toronto
Prince Edward Island	5 858	108	Charlottetown
Quebec	1 540 687	5 624	Quebec
Saskatchewan	651 903	946	Regina
Teritoria:			
Yukon	536 326	16	Whitehorse
Northwest Territories	3 379 694	25	
Celkem:	9 974 375	19 440	Ottawa

GRÓNSKO

Grønland, 2 175 600 km², z toho jen 341 700 km² nezáleďněno, 37 000 obyv. (1964), dánská provincie.

Hlavní město: Godthåb 3322 obyv. (1960); **měna:** grónská koruna = 100 øre = 1,042 Kčs (1983).

Hospodářství: rybolov, lov tuleňů a mrožů, kožešinová zvíř; těží se kryolit (41 785 t, 1980).

FRANCOUZSKÁ ÚZEMÍ

SAINT PIERRE A MIQUELON — *Territoire des Îles St.-Pierre-et-Miquelon, 240 km², 5008 obyv. (1962), francouzské zámořské území;*

hlavní město: Saint-Pierre, 4362 obyv. (1982).

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ (USA)

United States of America, 9 363 387 km², 200 000 000 obyv. (1967), spolková republika (president Lyndon B. Johnson od r. 1963).

Správní rozdělení: 50 spolkových států. Pod svrchovanost USA patří:

1. samosprávná spolková země: Portoriko
2. teritoria: Panenské ostrovy, Tichomofské ostrovy USA, Americká Samoa, Guam
3. svěřenecká území OSN: Tichomofské ostrovy
4. pronajatá území: Panamské průplavové pásmo, Corn
5. Canton a Enderbury (ostrovy v Tichém oceánu, ve společné správě s Velkou Británií)
6. území pod vojenskou správou USA: Rjúkjú

Hlavní město: Washington 798 000 obyv. (1963); **jiná města** (1964, v tis.): New York 8086, Chicago 3575, Los Angeles 2660, Philadelphia 2040, Detroit 1610, Houston 1045, Baltimore 930, Cleveland 885, Milwaukee 760, Dallas 750, San Francisco 750, Saint Louis 720, Boston 685, New Orleans 645, San Diego 640, San Antonio 627, Pittsburgh 575, Seattle 565, Kansas City 525, Denver 520, Buffalo 515, Memphis 515, Phoenix 515, Indianapolis 510, Columbus 495, Cincinnati 495, Atlanta 487, Minneapolis 470, Louisville 395, Newark 392, Oakland 372, Portland 368, Oklahoma City 365, Long Beach 362, Fort Worth 360, Birmingham 346, Honolulu 335, Miami 335, Toledo 334, Omaha 332, Norfolk 315, Rochester 314, Saint Paul 310, San Jose 305, El Paso 302, Tampa 302, Akron 295, Jersey City 272, Tulsa 270, Wichita 270, Dayton 262, Nashville 262, Sacramento 227, Richmond 218, Des Moines 215, Austin 212.

Obyvatelé: kromě bělochů žije v USA (1960): 18 871 831 černochů, 523 591 Indiánů, 464 332 Japonců, 237 292 Číňanů. Na Aljašce 226 167 obyv. (15 900 Eskymáků, 14 000 Indiánů, 3900 Aleutů), na Havaji 632 772 obyv.

Měna: US dolar = 100 centů = 7,20 Kčs (1963).

Hospodářství: nejvyspělejší kapitalistický průmyslově-zemědělský stát. Vyrábí asi 45 % hodnoty průmyslové výroby (téměř 6 X více než Velká Británie) a 25 % zemědělské výroby všech kapitalistických zemí. Hlavní úlohu v hospodářství hraje průmysl, především těžký — hutnický, strojírenský, báňský, chemický. Podíl průmyslu na národním důchodu je 6 X větší než podíl zemědělství. V r. 1964 se USA podílely na světové těžbě zemního plynu 62 %, nafty 27 procent, černého uhlí 20 %, na výrobě elektřiny 35 %, surového železa 24 %, oceli 26 %, na celkové výrobě kapitalistického světa v produkci hliníku 55 %, zinku 36 %, papíru 50 %, syntetického kaučuku 60 %, syntetických vláken 40 %, na světové sklizni kukuřice 46 %, ovsa 29 %, pšenice 14 %, bavlny 27 %, tabáku 20 %. USA mají asi 20 % osevních ploch kapitalistického světa.

Průmysl: nejdůležitější odvětví: strojírenství, hutnictví, potravinářství, chemie, textil; **těžba** (1965, tis. t): nafta 384 946 — nejvíce na světě (Texas, Louisiana, Kalifornie), černé uhlí 175 284 — nejvíce na světě (západní svahy Apalačských hor, okolí Birminghamu), zemní plyn 458,2 mld m³ — nejvíce na světě, železná ruda 50 407 (u Hořejšího jezera), bauxit 2022, zlat 52 114 kg, stříbro 1213 t, měď 1226 (nejvíce na světě), olovo 273,2, zinek 554,4, kobalt, sůl 31 468, síra 7445, magnezit, pyrit, uran 15 759 t r. 1960, dále mangan 47, wolfram 4327 t, vanadium 4741 t, rtuť 667 t, fosfáty 23 986, molybden 35,1; **výroba** (1965, tis. t): železo 82 588, ocel 119 260, hutnický koks 60 649, hliník 2499 (stát Washington, údolí řeky Tennessee), měď 1300, zinek 902,1, olovo 385,4 — hutnictví hlavně ve státech Michigan, Pensylvánie, Ohio, barevné i na západě; výroba cementu 65 078, strojírenské výrobky — osobní automobily 9 305 600 kusů (nejvíce Detroit), nákladní automobily 1 751 800 ks, letadla 65 078, dieselelektrické lokomotivy, železniční vagóny, stavba lodí 270 000 BRT, zařízení pro továrny, obráběcí stroje, zemědělské stroje, značná výroba vojenských letadel, lodí a zbraní — nejdůležitější strojírenskou oblastí jsou státy středního severovýchodu (Ohio, Indiana, Illinois, Michigan, Wisconsin, nej-

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	
1 Alabama	35 Ohio
2 Alaska	36 Oklahoma
3 Arizona	37 Oregon
4 Arkansas	38 Pennsylvania
5 California	39 Rhode Island
6 Colorado	40 South Carolina
7 Connecticut	41 South Dakota
8 Delaware	42 Tennessee
9 Florida	43 Texas
10 Georgia	44 Utah
11 Hawaii	45 Vermont
12 Idaho	46 Virginia
13 Illinois	47 Washington
14 Indiana	48 West Virginia
15 Iowa	49 Wisconsin
16 Kansas	32 North Carolina
17 Kentucky	34 North Dakota
	50 Wyoming
	District of Columbia

větší střediska: Detroit, Chicago, Philadelphia, New York, Los Angeles, Baltimore aj.). Výrobky chemického průmyslu (1965, tis. t): kyselina sírová 22 489, kaustická soda 6099, superfosfáty 12 993, syntetický kaučuk 1843,1, syntetická vlákna 452,5, syntetická stříž 353,4; textilní výrobky (1965, tis. t): bavlněné tkaniny 8447 mil. m, vlněné tkaniny 244 mil. m — nejvíce Georgie a Jižní a Severní Karolína, dřevozpracující a papírenský průmysl (stavební dřevo 14 464 tis. metrů krychlových — papír 18 647 mil. t), průmysl potravinářský (1965, tis. t): maso 14 306, máslo 609, pšeničná mouka 11 548, cukr 2761; **výroba elektrické energie** (1965): 1157,4 mld kWh, z toho přes 17 % z vodních elektráren — největší vodní elektrárna je Grand Coulee na řece Columbii — 2314 MW; atomový průmysl — nejdůležitější střediska výroby jaderných paliv: Hanford (Washington), Portsmouth (Ohio), Oak Ridge (Tennessee), Paducah (Kentucky), Savannah River (Georgia).

Zemědělství: živočišná výroba dává 55 % tržní produkce. Stav dobytka (1965, mil. kusů): skot 107,2, vepř 53,1, ovce 26,6, rybolov 2 701 100 t.

Rostlinná produkce: obdělávaná plocha činí asi $\frac{1}{4}$ celkové rozlohy, je soustředěna převážně ve východní polovině země; **sklizeň** (1965, tis. t): kukuřice 103 746 (nejvíce na světě), pšenice 35 805, oves 13 453, proso 17 087, ječmen 8541, rýže 3460, sója 23 014, bavlna 3256 (vlákno), cukrová třtina 10 929, cukrovka 18 974, brambory 13 144, tabák 841, víno 15 050 tis. hl, pomeranče a mandarinky 4885 (nejvíce na světě), grapefruity 1718 (přes 80 % světové sklizeň), citróny 625, podzemnice 1081.

Doprava (1962): Železnice 346 080 km, silnice se zpevněnou vozovkou 5 791 726 km (1963), počet osobních automobilů 74,9 mil. ks, nákladních 14,2 mil., obchodní námořní loďstvo 20 797 BRT (1965), letadla 87 267 (1963), vnitrozemské vodní cesty: hlavně Velká jezera a Mississippi s přítoky.

Vývoz: hotové výrobky 62 %, suroviny a polotovary 25 %, potraviny 13 %, nejdůležitější vývozní zboží: stroje, automobily, chemikálie, kovy, paliva, látky.

Dovoz: suroviny a polotovary 43 %, hotové výrobky 30 %, potraviny 27 %.

BERMUDY

The Bermudas Colony, 53 km², 48 040 obyv. (1964), britská kolonie v čele s guvernérem. Největším ostrovem je Grand Bermuda 39 km²;

Hlavní město: Hamilton 2 800 obyv. (1964); **měna:** bermudská libra = 20 shillingů = 240 pencí = 20,16 Kčs (1965).

Charakteristika: důležitá letecká a námořní základna Velké Británie a USA; pěstuje se zelenina, ovoce, květiny.

ÚZEMÍ SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

OSTROVY CORN

Corn Islands pronajaté od Nicaraguy; SWAN (Swan Islands) teritorium USA; ostrovní základny (Serrana, Navassa, Quito Sueño, Dry Tortugas, Seranilla).

PANENSKÉ OSTROVY

Virgin Islands of the United States, teritorium USA, 344 km², 36 412 obyv. (1964).

Hlavní město: Charlotte Amalie 15 000 obyv. (1962).

PORTORIKO

Commonwealth of Puerto Rico 8897 km², 2 660 900 obyv. (1966), samosprávná spolková země USA.

Hlavní město: San Juan 432 377 obyv. (1960). Vnitřní horský masiv stoupá přes 1000 m, pobřeží je nížinaté a velmi úrodné; podnebí subtropické. Plantáže kávovníku, tabáku, ananasovníku aj. Hospodářství ovládají americké monopoly.

BARBADOS

431 km², 246 467 obyv. (1966); samostatný stát, člen britského Společenství národů.

Hlavní město: Bridgetown 11 304 obyv. (1960).

Hospodářství (1965): plantáže cukrové třtiny (18 000 t) a bavlníku.

DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA

República Dominicana, 48 442 km²; 3 572 700 obyv. (1965), republika (prezident dr. Joaquín Balaguer od r. 1966).

Hlavní město: Santo Domingo 477 782 obyv. (1960); **měna:** peso = 100 centavos = 7,20 Kčs (1965). **Hospodářství:** zemědělská země s plantážemi vývozních plodin (cukrová třtina, káva, kakao, banány).

GUATEMALA

República de Guatemala, 108 889 km², 4 278 341 obyv. (1964), republika (prezident Julio Cesar Mendez Montenegro od r. 1966).

Hlavní město: Guatemala la Nueva 572 937 obyv. (1964); **měna:** quetzal = 100 centavos = 7,20 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantážní pěstování kávy (122 tis. t, 1965) a banánů.

HAITI

République d'Haïti, 27 750 km², 4 700 000 obyv. (1965), republika (prezident dr. François Duvalier od r. 1957).

Hlavní město: Port-au-Prince 239 000 obyv. (1961); **měna:** gourde = 100 centimů = 1,44 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantážní pěst. kávy (66 % exportu), sisalu a cukrové třtiny.

HONDURAS

República de Honduras, 112 088 km², 2 203 679 obyv. (1964), republika (prezident plk. Osvald López Arellano od r. 1965).

Hlavní město: Tegucigalpa 141 000 obyv. (1962); **měna:** lempira = 100 centavos = 3,60 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantáže kávy a banánů (60 % exportu).

JAMAJKA

Jamaica, 11 424 km², 1 766 749 obyv. (1965), členský stát britského Společenství národů (předseda vlády H. Shearer od r. 1967).

Hlavní město: Kingston 493 619 obyv. (1966).

Hospodářství (1965): cukrová třtina (5000 tis. t), banány (327 tis. t), bauxit (8772 tis. t, nejvíce na světě).

KOSTARIKA

República de Costa Rica, 50 900 km², 1 463 013 obyv. (1965), republika (prezident José Joaquín Trejos od r. 1966).

Hlavní město: San José 176 219 obyv. (1964); **měna:** kost. colon = 100 centimos = 1,09 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantáže kávy a kakaa (56 % exportu) a banánů (40 % exportu).

KUBA

República de Cuba, 114 524 km², 7 800 000 obyv. (1966), republika (prezident dr. Osvaldo Torrado Dorticos od r. 1959).

Správní rozdělení: 6 provincií.

Hlavní město: Habana 978 400 obyv. (1 462 874 včetně Marianaa — 1962); **jiná města** (1961, v tis.): Santiago de Cuba 163, Camagüey 110; **měna:** peso = 100 centavos = 7,20 Kčs (1965). **Hospodářství:** zemědělská země s monokulturálním pěstováním cukrové třtiny (49 478 tis. t); dále plantáže kávy, ananasu, tabáku; těžba niklu (17 000 t, 1965) a výroba doutníků, cigaret, výroba cukru — 6082 tis. t (1965).

Spolkové státy

- 1 Aguascalientes
- 2 Baja California Norte
- 3 Baja California Sur (terit.)
- 4 Campeche
- 5 Coahuila
- 6 Colima
- 7 Chiapas
- 8 Chihuahua
- 9 Durango
- 10 Guanajuato
- 11 Guerrero

MEXIKO:

12 Hidalgo	23 San Luis Potosí
13 Jalisco	24 Sinaloa
14 México	25 Sonora
15 Michoacán	26 Tabasco
16 Morelos	27 Tamaulipas
17 Nayarit	28 Tlaxcala
18 Nuevo León	29 Veracruz
19 Oaxaca	30 Yucatán
20 Puebla	31 Zacatecas
21 Querétaro	Federal Islas
22 Quintana Roo (terit.)	Distrito Federal

35a Kuba

1:10 000 000

PROVINCIE

1 Pinar del Río	4 Las Villas
2 Habana	5 Camagüey
3 Matanzas	6 Oriente

MEXIKO

Estados Unidos Mexicanos, 1 972 546 km², 45 700 000 obyv. (1967), spolková republika (president Gustavo Diaz Ordaz od r. 1964).

Správní rozdělení: 29 spolkových států, 2 spolková teritoria, 1 spolkový okres.

Hlavní město: México 3 353 000 obyv. (1967); **jiná města** (1967, v tis.): Guadalajara 1183, Monterrey 901, Ciudad Juárez 448, Puebla 361, Mexicali 350, Tijuana 340, León 307, Torreón 228, Chihuahua 222, Mérida 194, Veracruz 186, San Luis Potosí 182, Hermosillo 168, Aguascalientes 157, Matamoros 152, Tampico 148, Morelia 140, Durango 138, Nuevo Laredo 129, Culiacán 126, Saltillo 126; **měna:** mexické peso = 100 centavos = 0,65 Kčs (1967). **Hospodářství:** zemědělská země s vyvinutým těžebním průmyslem; **těžba** (1965, tis. t): nafta 16 874, stříbro 1254,5 t (2. místo na světě), zlato 8712 kg, olovo 170,1 (4. místo na světě), zinek 224,9, mangan 58,8, měď 69,2, síra 1535, antimon 4467 t, rtuť 662 t; **výroba elektrické energie** 17,2 mld kWh (1965); **zemědělství:** — sklizeň (1965, tis. t): kukuřice 8865, pšenice 2088, bavlna 577 (vlákno), káva 178,2, tabák 68,6, jižní ovoce. Chov dobytka (1965, mil. kusů): skot 33,8, vepř 16,6; **vývoz:** bavlna 29 %, ruda a kovy 20 %, káva 14 %, nafta 5 %.

NICARAGUA

República de Nicaragua, 148 000 km², 1 593 007 obyv. (1964), republika (president gen. Anastasio Somoza Debayle od r. 1967).

Hlavní město: Managua 234 793 obyv. (1963); **měna:** córdoba = 100 centavos = 1,03 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantáže kávy (30 000 t 1965, 85 % vývozu), bavlna, těžba zlata, výroba cukru.

SALVADOR

República de El Salvador, 21 146 km², 3 008 000 obyv. (1965), republika (president plk. Fidel Sanchez Hernandez od r. 1967).

Hlavní město: San Salvador 281 122 obyv. (1963); **měna:** cólon = 100 centavos = 2,88 Kčs (1965). **Hospodářství:** plantáže kávy (108 000 t 1965, až 85 % vývozu).

TRINIDAD

Trinidad and Tobago, 5128 km², 944 000 obyv. (1964), členský stát britského Společenství národů.

Hlavní město: Port of Spain 93 954 obyv. (1961). **Ostrov:** Trinidad a Tobago. **Hospodářství:** (1965): ropa 6913 tis. t, zemní plyn 1174 mil. m³, asfalt 162,6 tis. t (1962).

BRITSKÁ ÚZEMÍ

BAHAMY — Bahamas, 11 396 km², 138 107 obyv. (1965), britská kolonie v čele s guvernérem. **Hlavní město:** Nassau 54 557 obyv. (1961); **měna:** bahamský dolar; **vývoz:** tropické ovoce, sůl. **BRITSKÉ PANENSKÉ OSTROVY** — British Virgin Islands, 173 km², 8 619 obyv. (1965), britská kolonie.

Hlavní město: Road Town 1500 obyv. (1965).

BELIZE — British Honduras, 22 965 km², 103 000 obyv. (1964), neplnoprávný stát britského Společenství národů.

Hlavní město: Belize 40 210 obyv. (1962); **měna:** britsko-honduraský dolar; **vývoz:** vzácná dřeva, krabi.

KAJMANSKÉ OSTROVY — Cayman Islands, 260 km², 9000 obyv. (1964), britská kolonie.

Hlavní město: Georgetown 2842 obyv. (1960).

TURKS A CAICOS — Turks and Caicos Islands, 430 km², 6035 obyv. (1962), britská kolonie.

Hlavní město: Grand Turk 2339 obyv. (1960). Bývalá Západoindická federace se po osamostatnění Jamajky, Trinidadu a Tobago rozpadla a zbylé ostrovy budou v budoucnu asi tvořit novou federaci.

NÁVĚTRNÉ A ZÁVĚTRNÉ OSTROVY — 3060 km², 467 411 obyv. (1963).

Antigua, Dominica, Grenada, Montserrat, St. Kitts-Nevis, St. Lucia, St. Vincent.

FRANCOUZSKÁ ÚZEMÍ

GUADELOUPE — Guadeloupe et Dépendances, 1780 km², 295 000 obyv. (1963), zámořský departement Francie: 2 arrondissementy a 5 dependencí.

Hlavní město: Basse-Terre 12 317 obyv. (1962).

MARTINIQUE — 1102 km², 325 000 obyv. (1965), zámořský departement Francie.

Hlavní město: Fort-de-France 85 281 obyv. (1961), výroba cukru a rumu.

JIŽNÍ AMERIKA

Je rozložena větší částí na jižní polokouli, v tropickém a subtropickém podnebním pásmu. Měří asi 17 850 tis. km² a má přes 140 mil. obyvatel, hustota tedy nepřekračuje 8 osob na 1 km². Nejsevernějším bodem je mys Gallinas v Kolumbii na 12°28' s. š. a 71°40' z. d., nejjihnější bodem pevniny je mys Froward na 53°54' j. š. a 71°18' z. d. Nejzápadnějším bodem je mys Pariñas v Peru na 4°48' j. š. a 81°20' z. d., nejvýchodnějším mys Branco v Brazílii na 7°09' j. š. a 34°46' z. d. Členitost pobřeží až na jihozápadní část je malá, pobřeží měří 28 700 km. Od Severní Ameriky je kontinent oddělen Panamským průplavem dlouhým 81,6 km. V Tichém oceánu patří k Jižní Americe Galapágy, na jihu Ohňová země a v Atlantském oceánu Falklandy kromě ostrovů menších. Povrch Jižní Ameriky se člení ve tři velké celky: úzký pobřežní pruh nížin na západě, vysokohorskou oblast And, procházející kontinentem zhruba v poledníkovém směru až na Ohňovou zemi, a oblast nížin resp. vysočin východně odtud. Starým zbrouseným masivem je Brazilská vysočina a Guayanská vysočina. Pásmo And, geologicky mladé, vykazuje dosud sopečnou činnost. V něm se vypíná nejvyšší hora kontinentu Aconcagua (6958 m); nejnižším bodem Jižní Ameriky jsou bažiny Salinas Chicas (−35 m).

Největší část kontinentu je odvodňována do Atlantského oceánu. Nejmožnější řekou je Amazonas, odvodňující přes 7 mil. km² tokem 6480 km dlouhým, kterým odtéká při ústí průměrně 120 000 m³ vody za vteřinu. Druhou největší řekou je La Plata (40 000 m³/sec., dlouhá 4700 km), dalšími Orinoco, São Francisco, Uruguay, Magdalena a jiné. Většina toků je splavná daleko do vnitrozemí (Amazonka i pro velké námořní lodě). Podnebí Jižní Ameriky je ve větší části tropické, pouze jižní cíp zasahuje do mírného pásu jižní polokoule. Podnebí odpovídá rostlinný kryt i zvířena. Bohatostí druhů vynikají rozsáhlé pralesy v povodí Amazonky. Severně a jižně od pásma pralesů pokračují pásma stepí, zv. na severu llanos, na jihu pampas. Většina hospodářských plodin byla dovezena z Evropy, rovněž tak domácí zvířectvo (kůň, hovězí dobytek, ovce).

Obyvatelstvo Jižní Ameriky je dodnes zčásti původní — indiánské. Indiáni tu tvoří velké množství jazykových i kulturních skupin a udrželi se poměrně lépe nežli v Americe Severní. Rozsáhlé pralesy rovníkového pásma jsou osídleny velmi řídké právě těmito kmeny. Evropská kolonizace směřovala dosud do přihodnějších krajín přímofských, do oblastí savan a náhorních plošin. Kulturní ráz se sem přenesl především ze Španělska a Portugalska, ačkoli se přistěhovalo hlavně v minulém století ninoho Němců, Italů, Poláků atd. Přistěhovalci se smísili s původním obyvatelstvem, takže míšenci jsou nejpočetnější skupinou obyvatelstva (míšenci Indiánů s bělochů jsou mesticové, černochů s bělochů mulati, Indiánů s černochy zambové). Většina obyvatelstva sídlí ve venkovských sídlech, rostou však rychle velkoměsta, jichž má dnes Jižní Amerika 89, z toho šest miliónových (Rio de Janeiro, São Paulo, Buenos Aires, Santiago, Lima, Bogotá). Nej hustěji zalidněnými oblastmi jsou státy lapiatské a oblasti plantáží, zvl. východobrazilských (kávových).

Kontinent pokrývají většinou samostatné státy (jen 3 kolonie, hospodářsky málo významné), závislé však na cizím kapitálu. Latinská Amerika, jak je kontinent spolu se Střední Amerikou nazýván, trpí silným vlivem severoamerických monopolů, které tu vystřídaly zvláště po druhé světové válce vliv anglický a německý. Monopoly USA ovládají většinou nerostnou těžbu i rozsáhlé plantáže. Tak se rozvíjí národní hospodářství států Jižní Ameriky ve vysoce specializovaných odvětvích, snadno podléhajících výkyvům konjunktury (káva). Teprve v posledních letech se rozvíjí boj za hospodářskou samostatnost, především v hospodářsky poměrně nejsilnějších státech, Argentině, Brazílii aj.

1:50 000 000

0 250 500 750 1000 1250 km

Jižní země

JIŽNÍ AMERIKA

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Argentina	2 776 855	22 520 000	1965	8
Bolívie	1 098 581	4 334 121	1965	4
Brazílie	8 511 985	85 283 000	1968	10
Ecuador	270 670	5 084 000	1965	19
Falklandy	16 439	2 079	1965	0,1
Francouzská Guayana	91 000	36 000	1984	0,4
Guyana	214 970	647 000	1965	3
Chile	756 945	8 567 000	1965	11
Kolumbie	1 138 338	15 459 040	1964	14
Paraguay	406 752	2 030 000	1965	5
Peru	1 285 216	11 650 000	1965	9
Surinam	142 822	324 000	1964	2
Uruguay	186 926	2 590 158	1963	14
Venezuela	912 050	9 051 000	1964	10

všeobecné údaje

Největší jezera:			
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m
Titicaca	6900	3812	263
Poopó	2530	3700	3
Nejvyšší hory:			
Název	Pohoří	Výška v m	
Co. Aconcagua	Kordillery	6959	
Co. Ojos del Salado	Kordillery	6870	
Co. Tupungato	Kordillery	6800	
Nev. de Sajama	Kordillery	6780	
Mte. Pissis	Kordillery	6779	
Nev. Huascarán	Peruánské Kordillery	6707	
Co. de Tocorpuri	Bolivijské Kordillery	6755	
V. Llullaillaco	Kordillery	6723	
Nudo Coropuna	Peruánské Kordillery	6613	
Nev. Ancohuma	Kordillery	6550	
Nev. de Illimani	Bolivijské Kordillery	6457	
Chimborazo	Ecuadorské Kordillery	6297	
Činné sopky:			
Název	Země	Nadm. výška v m	Rok posl. výbuchu
Cotopaxi	Ecuador	5897	1877
V. Maipo	Argentina	5290	1908
Tunguragua	Ecuador	5016	1923
V. Puracé	Kolumbie	4700	1949
V. Villarica	Chile	2840	1949
V. Osorno	Chile	2661	1869
Největší ostrovy:		Největší ledovce:	
Název	Rozloha v km ²	Název	Rozloha v km ²
Ohňová země	71 500	Patagónský ledovec	přes 4 000
Východní Falkland	6 882	Río de Plomo	—
Západní Falkland	5 258	Raura	přes 16
Trinidad	4 820	Cancaracá	asi 12

PANAMA

República de Panamá, 75 650 km², 1 278 624 obyv. (1966), republika (prezident Marco Aurelio Robles od r. 1964).

Hlavní město: Panamá 344 815 obyv. (1966); **měna:** balboa = 100 centesimos = 7,20 Kčs. Pěstování banánů pro vývoz (1965, 583 000 t), výroba lihu, rumu; v lesích vzácná dřeva. Obchodní loďstvo 5 482 000 BRT (1958).

PANAMSKÉ PRŮPLAVOVÉ PÁSMO

Panama Canal Zone, 1432 km², 48 000 obyv. (1966), výsostně území USA v šířce 16 km podél průplavu.

Hlavní město: Balboa 3139 obyv. (1960). **Panamský průplav:** stavba 1903 — 1914, délka 81,8 km, šířka minim. 91,5 m, 8 zdymadel zvedajících lodí do výše 26 m n. m. Proplutí trvá 6 — 7 hodin, v roce 1965 proplulo 11 833 lodí.

NIZOZEMSKÉ ANTILY

Nederlandse Antillen, 988 km², 203 519 obyv. (1964), autonomní stát Nizozemí; (4 ostrovní okresy: Curaçao aj.); hlavní město: Willemstad 43 547 obyv. (1960); měna: nizozemský antilský gulden; zpracování venezuelské ropy (40 mil. t ročně), výroba likérů.

BOLÍVIE

República de Bolivia, 1 098 581 km², 4 334 121 obyv. (1965), republika (prezident René Barrientos Ortuño od r. 1964).

Správní rozdělení: 9 departementů; **hlavní město:** Sucre 57 608 obyv. (1965), sídlem vlády je La Paz 460 936 obyv. (1965); **měna:** bol. peso = 100 centavos = 0,612 Kčs (1965).

Hospodářství: těžba rud (1965, tis. t): cín (4. místo na světě, 70 % vývozu), wolfram 1112 t, olovo 17,5, zinek 13,7, antimon 8786 t, zlato 1889 kg. Těžba rud představuje 70 % státních příjmů.

BRAZÍLIE

Estados Unidos do Brasil, 8 511 965 km², 85 283 000 obyv. (1966), spolková republika (prezident Arturo Costa e Silva od r. 1967).

Správní rozdělení: 22 spolk. států, 4 spolk. teritoria, 1 spolk. distrikt.

Hlavní město: Brasília 89 698 obyv. (1960); **jiná města** [1966, v tis.]: São Paulo 5251, Rio de Janeiro 3977, Belo Horizonte 1015, Recife 1008, Salvador 842, Porto Alegre 840, Fortaleza 743, Curitiba 536, Belém 518, Niterói 285, Goiânia 280, Santos 262 (1960), Santo André 230 (1960), Natal 209, Maceió 205, Manaus 196, Teresina 187, São Luis 185, Campinas 180 (1960), João Pessoa 179, Duque de Caxias 173 (1960); **složení obyvatelstva** (1950): potomci přistěhovalců, hlavně Portugalců 62 %, mestiči, mulatí 25 %, černoši 11 %, Indiáni 2 %; **měna:** cruzeiro = 100 centavos = 0,39 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělská země s plantážní výrobou a nerostným bohatstvím; **průmysl:** hlavně těžební, potravinářský a textilní; **těžba** (1965, tis. t): železná ruda 12 349, mangan 614,3, sůl 1123, diamanty 350 tis. kar., zirkonium; **výroba** (1965, tis. tun): železo 2400, ocel 2898, cement 5545, cukr 4614 (3. místo na světě), pšeničná mouka 1599, maso 2065, bavlněné tkaniny; **elektrická energie** 30,1 mld kWh; **zemědělství:** téměř 1/2 plochy zaujmají lesy, na ornou půdu připadá jen něco přes 2 %; **sklizeň** (1965, tis. t): kukuřice 12 112, pšenice 585, rýže 7580, káva 1832 (přes 1/2 světové sklizeň), kakao 181, banány 4531 (odhad — nejvíce na světě), citrusové plody, bavlna 662 (vlákno), tabák 248, cukrová třtina 75 853 (2. místo na světě), živočišná výroba (1965, v mil. kusů); skot 84,0 (3. místo na světě), vepř 59,0, ovce 22; **doprava** (1965): železnice 35 349 km, silnice 457 112 km, osobní automobily 1140,8 tis. ks, obchodní loďstvo 1279 tis. BRT; **vývoz:** káva 80 %, bavlna 12 %, kakao 8 %, železná a manganová ruda 8 %, kůže, ovoce, dřeva; **dovoz:** stroje, průmyslové výrobky (20 %), nafta a naftové výrobky (24 %), pšenice.

BRAZIL

- Spolkové státy: 16 Rio Grande do Norte
 1 Alagoas 17 Rio Grande do Sul
 2 Amazonas 8 Guanabara
 3 Bahia 19 São Paulo
 4 Ceará 20 Sergipe
 5 Espírito Santo 21 Santa Catarina
 6 Goiás 22 Acre
 7 Maranhão
 8 Mato Grosso Spolková teritoria :
 9 Minas Gerais 23 Amapá
 10 Pará 24 Fernando de Noronha
 11 Paraíba 25 Roraima
 12 Paraná 26 Rondônia
 13 Pernambuco
 14 Piauí Spolkový distrikt:
 15 Rio de Janeiro 27 Distrito Federal

1:25 000 000
 0 200 400 600 km

ECUADOR

República del Ecuador, 270 670 km², 5 084 000 obyv. (1965), republika (prezident dr. Otto Arosemena Gómez od r. 1966).

Správní rozdělení: 19 provincií a ostrovy Galapágy; **hlavní město:** Quito 368 217 obyv. (1963); **jiná města** (1962): Guayaquil 506, Cuenca 60, Ambato 53; **měna:** sucre = 100 guayana centavos = 0,40 Kčs (1965); **pěstování banánů** (330 000 tis. t ročně), **rýže, kakaa a kávy.**

KOLUMBIE

República de Colombia, 1 138 338 km², 15 459 040 obyv. (1964), republika (prezident Carlos Lleras Restrepo od r. 1966).

Správní rozdělení: 5 komisariátů; **hlavní město:** Bogotá 1 680 758 obyv. (1964); **jiná města** (1963, v tis.): Cali 751, Medellín 731, Barranquilla 497, Bucaramanga 236, Cartagena 191, Pereira 213; **měna:** kolumbijské peso = 100 centavos = 0,47 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělská země s pěstováním kávy jako hlavním odvětvím (50 % národního důchodu), **sklizeň** 480 tis. t (1965, 2. místo na světě), **dále kakao, tabák, banány, pšenice, kukurice; těžba ropy** 10 124 tis. t (1965), **smaragdů** (1. místo na světě), **platiny a zlata; chov skotu** 14,2 mil. kusů (1965); **vývoz:** káva 80 %, nafta a naftové výrobky 13 %.

PERU

República del Perú, 1 285 216 km², 11 650 000 obyv. (1965), republika (prezident F. Belaunde Terry od r. 1963).

Správní rozdělení: 24 departementů; **hlavní město:** Lima 1 715 911 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Callao 181, Arequipa 157; **měna:** sol = 100 centavos = 0,268 Kčs (1965).

Hospodářství: zemědělská země s těžbou nerostů — (1965, tis. t): **železná ruda** 4138, **nafta** 3081, **měď** 177,4, **olovo, zinek, zlato, stříbro** 1284 t (nejvíce na světě), **vízumut** 344 t (1958), **pěstuje se** (1965, tis. t): **kukurice** 530 (odhad), **pšenice** 148, **bavina (vlákno)** 140, **cukrová třtina** 8000 (odhad); **chov ovcí** 14,5 mil. kusů a **skotu** 3,8 mil. kusů (1965); **rybołów** 7462 tis. tun; **vývoz:** rudy 28 %, **bavina** 21 %, **ryby** 14 %, **cukr** 11 %, **káva** 5 %.

VENEZUELA

República de Venezuela, 912 050 km², 9 051 000 obyv. (1964), republika (prezident Raúl Leoni od r. 1964).

Správní rozdělení: 20 autonomních států, 2 teritoria, 1 spolkový okres; **hlavní město:** Caracas 786 710 obyv. (1961); **jiná města** (1961, v tis.): Maracaibo 421, Barquisimeto 200, Valencia 184; **měna:** bolívar = 100 centimů = 1,80 Kčs (1965).

Hospodářství: základem je těžba ropy 182 409 tis. t (1965, 3. místo na světě), **dále se těží železná ruda** 10 844 tis. t a **diamanty; ze zemědělství je důležitý chov skotu** 6,8 mil. kusů, **pěstování kakaa, kávy, tabáku, banánů a cukrové třtiny: 94 % vývozu tvoří nafta.**

GUYANA

Guyana, 214 970 km², 647 000 obyv. (1962); nezávislý stát, člen brit. Společnosti národů.

Hlavní město: Georgetown 72 991 obyv. (1960); **hospodářství:** význam má **těžba bauxitu** 4302 tis. t (1965).

FRANCOUZSKÁ GUAYANA

Guyane Française, 91 000 km², 36 000 obyv. (1964), zámořský departement Francie; hlavní město: Cayenne 18 500 obyv. (1963).

SURINAM

Suriname, 142 822 km², 324 000 obyv. (1964), autonomní stát Nizozemí; hlavní město: Paramaribo 122 634 obyv. (1961); **těžba bauxitu** (4360 tis. t 1965, 2. — 3. místo na světě).

ARGENTINA

República Argentina, 2 776 655 km², 22 520 000 obyv. (1965), federativní republika (president gen. Juan Carlos Onganía od r. 1966).

Správní rozdělení: 23 provincií a 1 spolkový okres hlavního města; **hlavní město:** Buenos Aires 2 966 816 obyv. (1960); **jiná města** (1980, v tis.: označena * jsou v bezprostředním sousedství Buenos Aires): Rosario 672, Córdoba 589, *Matanza 403, *Lanús 382, *Morón 344, *Avellaneda 330, La Plata 330, Quilmes 318, Tucumán 287, *General San Martín 279, *Lomas de Zamora 275, *Vicente Lopez 251, Santa Fé 208, Mar del Plata 203, *San Isidro 196, Bahía Blanca 136, Salta 121, Paraná 111, Mendoza 109, San Juan 107, Corrientes 104, Santiago del Estero 103; **obyvatelé:** potomci přistěhovalců ze Španělska, Itálie, Německa, ČSSR aj. — 97 %, mestici 2,8 %, Indiáni 0,2 %; **měna:** argentinské peso = 100 centavos = 0,293 Kčs (1967).

Hospodářství: nejspěšlejší země Latinské Ameriky s velkovýrobou obilovin a významnou živočišnou výrobou; **zemědělství:** — orná půda zaujímá necelých 11 %, přes 40 % připadá na pastviny. Pěstují se nejvíce obilniny; **sklizeň** (1965, tis. t): pšenice 5400, kukuřice 5140, ječmen 404, dále bavlna 138 (vlákno), slunečnice 757, len na semeno, víno 1508 (1958), ovoce, tabák 52, yerba maté, živočišná výroba (1965, mil. kusů): skot 46,7, ovce 46,1, vepř 3,5; **průmysl:** hlavně potravinářský; — **výroba** (1965, tis. t): maso 2390, mouka 2259, cukr 1309, textilní (bavlněné tkaniny 76,5 tis. m), výroba cementu 3305, **výroba elektrické energie** 14,9 mld kWh, těžba ropy 14 062 tis. t; **doprava:** železnice 43 092 km, silnice 500 000 km, automobily 600 000, obchodní loďstvo 1279 tis. BRT (1965); **vývoz:** maso a masné výrobky 30 %, obilí, vína, kůže, quebracho, mouka, olejiny; **dovoz:** stroje, nafta, spotřební zboží.

CHILE

República de Chile, 756 945 km², 8 567 000 obyv. (1965), republika (president Eduardo Frei od r. 1964).

Správní rozdělení: 26 provincií; **hlavní město:** Santiago 2 270 738 obyv. (1963); **jiná města** (1963, v tis.): Valparaíso 278, Concepción 167, Viña del Mar 136, Antofagasta 105, Talcahuano 102, Temuco 84, Talca 76, Chillán 73, Valdivia 71, Rancagua 61, Osorno 55, San Bernardo 54, Iquique 52; **obyvatelé:** mestici a kreolové 97 %, Indiáni (hlavně Araukánci) 2 %, Chileané evropského původu 1 %; **měna:** chilský escudo = 100 centesimos = 2,12 Kčs (1965).

Hospodářství: slabě vyvinutá zemědělská země s významnou těžbou nerostů; **průmysl:** potravinářský, textilní a těžba nerostů (1965, tis. t): měď 730,6 (Chuquicamata, Copiapó) — 3. místo na světě, ledek (poušť Atacama), černé uhlí 1582, železná ruda 7756, molybden 3725 t, zlato 2 296 kg, rtuť 15 t, mangan 7,8; **výroba: elektrická energie** 6,1 mld kWh, měď 289 100 t; **zemědělství:** pěstování obilí (pšenice 1276 tis. t — 1965), brambor, vína, luštěnin; živočišná výroba (1965, mil. kusů): ovce 6,6, skot 3,1, rybolov 708,5, lov velryb; **doprava:** železnice 9542 km, silnice 50 267 km, obchodní loďstvo 290 tis. BRT (1965); **vývoz:** měď 60 %, ledek 10 %, dřevo; **dovoz:** stroje a spotřební zboží, chemikálie.

PARAGUAY

República del Paraguay, 406 752 km², 2 030 000 obyv. (1965), republika (president Alfredo Stroessner od r. 1954).

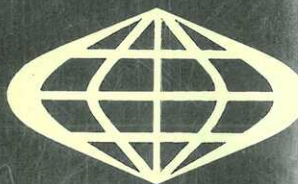
38a Laplat'ské štáty

1:15 000 000

ARGENTINA

1 Buenos Aires	14 Neuquén
2 Catamarca	15 Río Negro
3 Córdoba	16 Salta
4 Corrientes	17 San Juan
5 Entre Ríos	18 San Luis
6 Formosa	19 Santa Cruz
7 Chaco	20 Santa Fé
8 Chubut	21 Santiago del Estero
9 Jujuy	22 Terr. Nacional de la Tierra del Fuego
10 La Pampa	23 Tucumán
11 La Rioja	Capital Federal
12 Mendoza	
13 Misiones	

KAPESNÍ ATLAS SVĚTA ukrývá ve svém malém formátu přes 10 000 názvů měst a zeměpisných objektů, které lze pomocí rejstříku rychle a snadno vyhledat na účelně uspořádaných mapách. Atlas obsahuje 41 přehledných fyzických a politických map, 44 podrobných výřezů území a ostrovů, vyobrazení všech státních vlajek, nejdůležitější údaje o kosmických tělesech a řadu informací politickosprávních a hospodářských o každém státu zvlášť. Pohotově Vám poslouží k doplnění Vašich znalostí světa při každé příležitosti. Kapesní atlas světa je nejžádanější mapovou publikací. Vyšel již v několika cizojazyčných vydáních v celkovém nákladu přes milión výtisků. Pro svoji názornost, pohotovost a výhodný formát je oblíben i v zahraničí, zvláště u televizních diváků.

Správní rozdělení: 16 departementů, 1 okres hlavního města; **hlavní město:** Asunción 305 460 obyv. (1962); **jiná města:** (1960, v tis.): Encarnación 35, Concepción 34, Villarrica 31; **obyvatelé:** Indiáni 65 %, mestici 30 %, **měna:** guarani = 100 centimů = 0,0583 Kčs (1965).

Hospodářství: slabě rozvinutá zemědělská země — v zemědělství převládá extenzivní chov dobytka a lesní hospodářství, stav skotu 1965: 6,0 mil., pěstuje se nejvíce kukuřice a maniok, dále bavlna, yerba maté, cukrová třtina, rýže, tabák; **průmysl:** zpracování quebracha, rostlinné oleje, především tungový (10 % světové produkce), zpracování masa; **doprava:** železnice 1147 km silnice 6049 km, délka splavných toků 1255 km; **vývoz:** dřevo 43 %, bavlna 14 %, maso 12 %, kůže 5 %, yerba maté, rostlinné oleje; **dovoz:** textilie, potraviny.

URUGUAY

República Oriental del Uruguay, 186 926 km², 2 590 158 obyv. (1963), republika (president Jorge Pacheco Areco).

Správní rozdělení: 19 departementů; **hlavní město:** Montevideo 1 203 700 obyv. (1964); **jiná města** (1963, v tis.): Paysandú 60, Salto 58, Mercedes 50, Minas 37, Melo 36, Florida 35, Rivera 35, Rocha 34; **obyvatelé:** potomci přistěhovalců z Evropy, hlavně Španělé 95 %, Indiáni 5 %; **měna:** uruguayské peso = 100 centesimů.

Hospodářství: zemědělská země s rozsáhlým extenzivním chovem dobytka pro maso a vlnu; **zemědělství:** téměř ¾ země zaujímají pastviny — živočišná výroba (1965, tis. kusů): skot 8141, ovce 21 874, produkce vlny 83 000 t; pěstování pšenice (420 tis. t — odhad 1965), kukuřice, lnu na semeno; **průmysl:** — hlavně zpracování masa (372 000 t — 1960) a textilní; **doprava:** železnice 3030 km, silnice 7 820 km, obchodní loďstvo 113 tis. BRT (1965); **vývoz:** vlna 50 %, maso, kůže, obilí, živý dobytek; **dovoz:** uhlí, nafta, stroje.

FALKLANDY

Falkland Islands and Dependencies 16 439 km², 2079 obyv. (1965), britská kolonie, na kterou si činí nároky Argentina.

Hlavní město: Stanley 1074 obyv. (1962); **správní rozdělení:** Západní Falkland, Východní Falkland, dependence: Jižní Georgie, Jižní Sandwichovy ostrovy; **měna:** falklandská libra.

Hospodářství: základem je chov ovcí (627 tis. kusů, 1965) a lov ryb, velryb a tuleňů. Vyzáží se hlavně vlna a rybí tuk.

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

Austrálie (latinské „australis“ značí jižní) je nejmenší ze všech kontinentů, spolu s rozptýlenými ostrovy a souostrovími Oceánie se však prostráá přes rozsáhlé plochy Tichého oceánu. Pevnina a ostrovy měří asi 8 970 000 km² a má přes 16 mil. obyvatel, je tedy nejméně zalidněným kontinentem (2 osoby na 1 km²).

Nejzápadnějším bodem australské pevniny je Příkrý mys (Steep Point) na 26°10' j.š. a 113°09' v.d., nejvýchodnějším mys Byronův na 28°38' j.š. a 153°40' v.d., nejsevernějším mys York 10°43' j.š. a 142°31' v.d., nejjižnějším mys Wilsonův na 39°08' j.š. a 146°25' v.d. Nejdále k západu jsou vysunuty v Indickém oceánu na 12° j.š. a 96°50' v.d. Kokosové ostrovy, k východu chilský ostrov Sala-y-Gomez na 26°28' s.š. a na 105°28' z.d., k severu Midwayské ostrovy na 28°14' s.š. a 177°22' z.d., k jihu Cambell na 50°20' j.š. a 170° v.d.; ostrovy jižnější položené náležejí již k Antarktidě. Tichý oceán měří spolu s okrajovými moři téměř 180 mil. km², jeho střední hloubka je 4030 m. V Mariánském příkopu byla změřena největší hloubka světa — 11 034 m. Oceán je rozdělen podmorskými prahy v řadu hlubokomořských pánví, na západě jsou řetězy ostrovů provázeny hlubokými zářezy: Aleutským, Kurilským, Japonským, Mariánským, Filipínským, Tonžským a Kermadeckým příkopem. Australské pobřeží je málo členité a měří asi 19 600 km, na východě je lemováno v délce 2000 km Velkým bradlovým útesem (korálovým). Střed a západ kontinentu zaujímají pouštní plošiny, přecházející k východu v nížiny a konečně v pobřežní pohohí s nejvyšším bodem Austrálie (Mount Kosciusko 2234 m). Průměrná nadmořská výška kontinentu činí 360 m. Jih nížiny je odvodňován řekami Murray a Darling, větší část pevniny má však jen periodické, nebo nemá žádné vodní toky. Jezera tu jsou vesměs slaná. Podnebí Austrálie je většinou subtropické, na Yorkském poloostrově tropické (pralessy), na jihovýchodě mírné. Proto v převážné části jsou pouště, stepi, eukalyptové lesy a scrub (neproduktelné křoviny suchomilných rostlin). Při odloučenosti pevniny si kromě rostlinstva zachovala i zvířena typické druhy (klokan, vejcorodí — ptakopsky atd.). Ostrovní svět Oceánie se rozpadá do tří hlavních skupin: Melanésie, Mikronésie, Polynésie. K Melanésii patří Nová Guinea, Bismarckovo souostroví, Šalomounovy ostrovy, Louisiádské souostroví, Nové Hebridy, Nová Kaledonie, ostrovy Fidži, Tonga, Kermadecovy ostrovy; k Mikronésii náleží ostrovy Boninské, Mariany, Karolíny, Palauské, Marshallovy a Gilbertovy ostrovy; k Polynésii množství rozptýlených ostrovů a útesů na podmorských prazích; nejvýznamnější z nich jsou Havajské ostrovy, Midwayské ostrovy, Samoa, Phoenixské souostroví, Tokelau, Cookovy ostrovy, Tubuai, Společenské ostrovy, Tuamotu. Většina ostrovů Oceánie jsou nízké a ploché korálové útesy nebo mají sopečný původ. Největší výšky dosahují horou Carstensen-toppen (5030 m) na Nové Guinei a sopkou Mauna-Kea (4201 m) na Havajských ostrovech. Většina ostrovů se vyznačuje tropickým podnebí a jemu odpovídajícím rostlinstvem (palma kokosová, vzácná dřeva).

Původní obyvatelé Austrálie (australští černoši) a Nového Zélandu (Maori) jsou dnes jen slabě zastoupeni a zatlačeni do hospodářsky méně hodnotných oblastí. V Oceánii však domorodé obyvatelstvo, náležející mnoha národnostem a namnoze silně pomíšené, naprosto převažuje nad bělochy. Zalidnění je vcelku slabé, jen jihovýchod Austrálie, severní ostrov Nového Zélandu, Fidži, Tonga, Samoa, Společenské ostrovy a Havajské ostrovy mají větší lidnatost. Z 13 stotisícových měst je 8 v Austrálii a 5 na Novém Zélandu. Miliónová města jsou dvě — Sydney a Melbourne. Nezávislými státními útvary jsou Austrálie a Nový Zéland, členské státy britského Společenství národů, od 1. ledna 1962 i Západní Samoa a od dubna 1965 Cookovy ostrovy. Souostroví v Oceánii jsou více nebo méně závislá na evropských, amerických a australských státech.

AUSTRÁLIE

Stát, země	Plocha v km ²	Počet obyv.	Rok	Hustota obyv. na 1 km ²
Americká Samoa (USA)	197	22 100	1964	112
Austrálie	7 695 094	11 544 691	1966	2
Cookovy ostrovy	241	20 519	1964	85
Fidži (brit.)	18 234	469 934	1965	26
Francouzská Polynésie (fr.)	3 998	88 000	1964	22
Gilbertovy a Lagunové ostrovy (brit.)	971	48 363	1963	50
Guam (USA)	534	72 000	1964	135
Kokosové ostrovy	13	675	1965	52
Nauru	21	5 561	1965	265
Norfolk (austr.)	35	980	1965	28
Nová Kaledonie (franc.)	18 398	86 519	1963	5
Nové Hebridy (brit.-franc.)	14 763	65 800	1964	4
Nový Zéland	268 676	2 580 781	1964	10
Novozélandská ostrovní teritoria Niue	259	5 199	1966	20
Tokelau	10	1 900	1966	190
Papua (austr.)	234 498	562 850	1964	2
Pitcairn (brit.)	38	96	1966	2
Severovýchodní Nová Guinea (svět. území Austrálie)	240 870	1 558 520	1965	6
Šalomounovy ostrovy (brit.)	29 785	139 270	1966	5
Tichomořské ostrovy (USA)	20	811	1960	40
Tichomořské ostrovy (svět. území USA)	2 149	92 373	1966	43
Tonga (brit.)	697	73 729	1965	106
Vánoční ostrov (austr.)	161	3 333	1965	21
Wallisovy ostrovy (franc.)	255	10 878	1960	46
Západní Samoa	2 927	131 552	1966	45

Všeobecné údaje

Největší řeky:				Nejvyšší hory:		
Název	Délka v km	Povodí v 1000 km ²		Název	Pohoří (země)	Výška v m
Murray-Darling	3 490	910		Carstensz-toppen	Nová Guinea	5 030
Darling	3 124	590		Mauna-Kea	Havaí	4 201
Murrumbidgee	2 070	135		Mount Victoria	Papua	4 030
Murray	1 632	—		Mount Cook	Nový Zéland	3 764
Waikato (N. Zéland)	434,5	—		Balbi	o. Bougainville	3 100
				Mount Kosciusko	Australské Alpy	2 230
Největší jezera:				Největší ostrovy:		
Název	Rozloha v km ²	Nadm. výška v m	Největší hloubka v m	Název	Rozloha v km ²	
Eyrovo	8 800	—13	20	Nová Guinea	785 000	
Torrenssovo	5 777	30	—	Nový Zéland (již. o.)	150 453	
Gairdnerovo	5 500	111	—	Nový Zéland (sev. o.)	114 684	
Taupo (N. Zéland)	606	389	162	Tasmánie	67 894	
Te Anau (N. Zéland)	552	206	276	Nová Kaledonie	16 100	

AUSTRÁLIE

The Commonwealth of Australia, 7 695 094 km², 11 544 691 obyv. (1966), svaz australských států, člen britského Společenství národů v čele s generálním guvernérem.

Správní rozdělení: 6 států, spolkové území hl. města, 1 teritorium; zámožská teritoria; **hlavní město:** Canberra 93 197 obyv. (1966); **jiná města** (1966, *označené 1966 s předměstími, v tis.): Sydney 2540, *Melbourne 2228, *Brisbane 778, *Adelaide 771, *Perth 558, Newcastle 234, Wollongong 183, Hobart 141, *Geelong 105, (dále 1985) Launceston 59, Townsville 59, *Ballarat 58; **měna:** australský dolar.

Hospodářství: vyspělá průmyslově-zemědělská země; **průmysl** — nejvýznamnější odvětví: hutnictví, strojírenství, textil a těžba nerostů; **těžba** (1965, tis. t): černé uhlí 31 908 (1965), železná ruda 4338, olovo 387,9 (1. místo v kapitalistickém světě), zinek 354,8, měď 92,3, cín 3914 t, wolfram 1195 t, antimon 958 t, zlato 27 282 kg; **výroba** (1985, tis. t): železo 4356, ocel 5500, olovo 196,4 (prim.), zinek 202,2 (prim.), měď 83,7 (prim.), cement 3801, stavba lodí 48 000 BRT; maso, máslo, vlna 753 — nejvíce na světě, **elektrická energie** 35,7 mld kWh; **zemědělství** — nejdůležitější je chov ovcí, skotu a pěstování pšenice. **Sklizeň** (1985, tis. t): pšenice 7088, ječmen 949, oves 1106, cukrová třtina 14 338, víno, ovoce. Chov dobytka (1965, mil. kusů): ovce 170,8 — nejvíce na světě, skot 18,8; **doprava:** železnice 40 278 km, silnice 835 249 km, obchodní loďstvo 744 tis. BRT; **vývoz:** vlna, maso, cukr, pšenice, máslo, kůže, ruda, ovoce; **dovoz:** kovoprámyslové výrobky, textil, potraviny.

NAURU

21 km², 5561 obyv. (1965), republika (prezident H. Doroburt od r. 1968).

Těžba fosfátů 1 720 000 t (1965).

NOVÝ ZÉLAND

New Zealand, 268 676 km², 2 590 781 obyv. (1964), členský stát britského Společenství národů v čele s gen. guvernérem.

Správní rozdělení: 121 hrabství, zámožská teritoria; **hlavní město:** Wellington 158 700 obyvatel (1964); **jiná města** (1963, s předměstími v tis.): Auckland 500, Christchurch 238, Dunedin 108, Hutt 109; **měna:** novozélandský dolar = 100 centů = 10,04 Kčs (1967).

Hospodářství: zemědělská země s významnou živočišnou výrobou — stav 1965: ovce 53,7 mil., skot 8,8 mil., pěstují se pícniny a obilniny, vyrábí se maso, máslo, sýry, vlna; **vývoz:** 90 % živočišné výrobky; **dovoz:** průmyslové výrobky a potraviny.

ZÁPADNÍ SAMOA

Western Samoa — Samoa i Sislfo, 2927 km², 131 552 obyv. (1966), království (Tanumajili II. od r. 1963).

Hlavní město: Apia 21 699 obyv. (1961); **měna:** samojská mince a novozé. libra. Produkuje banány, kakaو, kopr.

AUSTRALSKÁ ÚZEMÍ: zámožská teritoria

KOKOSOVÉ OSTROVY, 13 km², 675 obyv. (1965);

hlavní město: Home Island.

NORFOLK, 35 km², 980 obyv. (1965);

hlavní město: Kingston.

PAPUA, 234 498 km², 562 850 obyv. (1964);

hlavní město: Port Moresby 32 000 obyv.

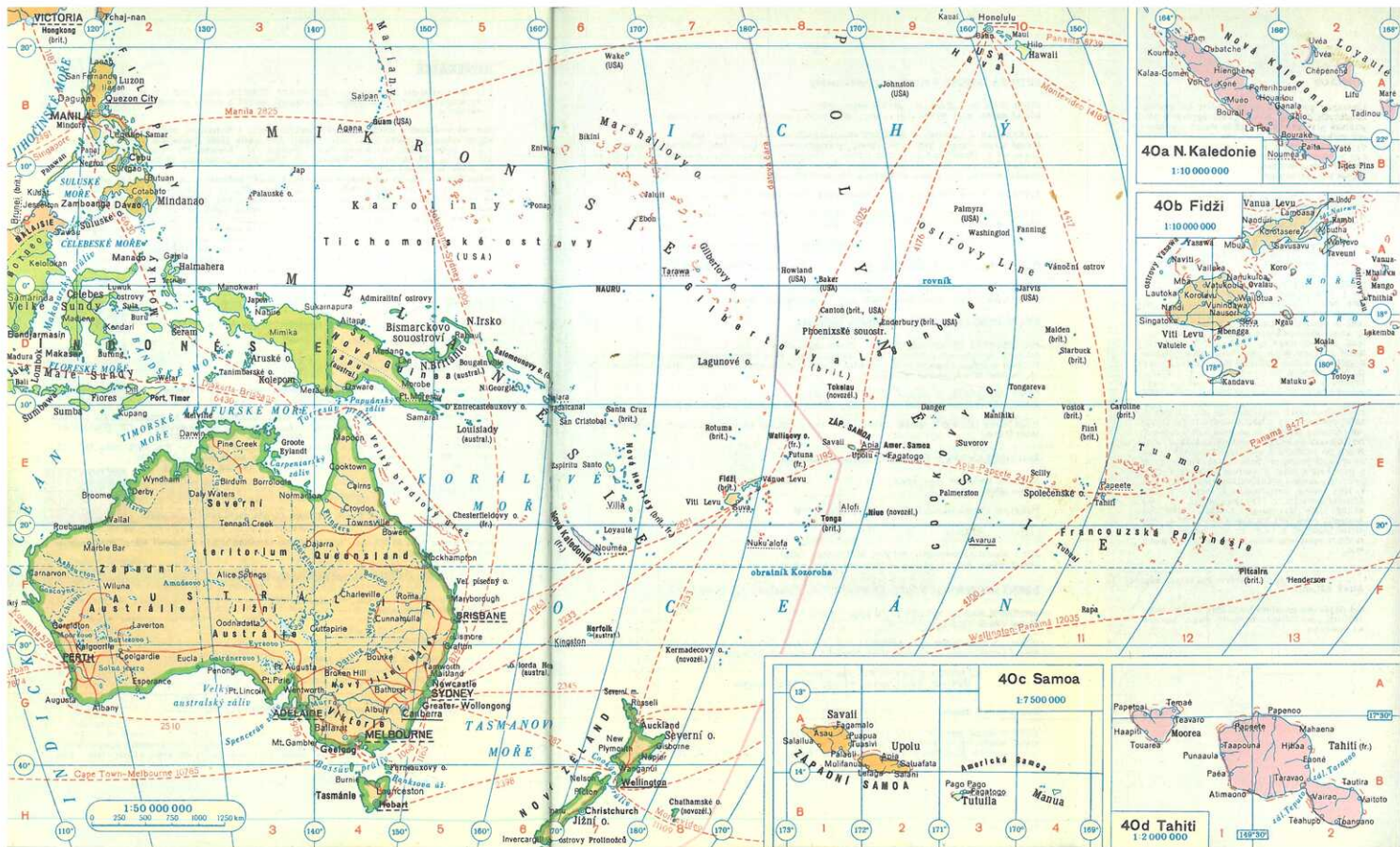
Těžba zlata, manganu, drahokamů, kaučuku, kopry.

VÁNOČNÍ OSTROV (v Indickém oceánu), 161 km², 3332 obyv. (1965);

hlavní město: Flying Fish Cove; těžba fosfátů 859 000 t (1965).

Světnecké území

SEVEROVÝCHODNÍ NOVÁ GUINEA, 240 870 km², 1 558 520 obyv. (1965); včetně Bismarckových a části Salomounových ostrovů; **hlavní město:** Port Moresby 32 000 obyv. (1963); těžba zlata, stříbra, vzácných dřev; kopra (85 000 t), lov ústřic a perlorodek.

AUSTRÁLIE

Nizozemci pronikající v 16. století do oblasti Sundských ostrovů podali první zprávy o australské pevnině. Od r. 1616 se datují nizozemské výzkumy tohoto kontinentu, nazvaného tehdy Nové Holandsko. R. 1642 objevil A. Tasman ostrov po něm nazvaný. Jeho cestou končí nizozemské výzkumy, kterými byly poznány zhruba obrysy australské pevniny.

Druhou etapu výzkumu zahájili až kolem r. 1770 Angličané, činící si na tento kontinent nárok. Výzkumy pobřeží byly ukončeny na přelomu 18. a 19. století; poznání vnitrozemí bylo v počátečním období spojeno s obzvláštními obtížemi, zvláště pro ty badatele, kteří chtěli projít napříč kontinentem. Řada z nich tyto odvážné cesty nastoupila, ale mnozí již nikdy nebyli spatřeni. Průzkumy nítra pomohly objasnit představu o těchto oblastech, které nemají zcela charakter pouště, jak se původně předpokládalo.

Od r. 1788 sloužily australské oblasti (především okolí dnešního Sydney) jako trestanecké kolonie pro anglické zločince, ale již pět let nato se tam začali usazovat i svobodní osídlenci, které lákalo příznivé podnebí pobřežních oblastí. V první etapě se osídlovalo jen pobřeží, neboť průzkum nítra pokračoval ještě pomalu. Rozsáhlé travnaté vnitrozemské plošiny, které již byly poznány, lákaly však k chovu dobytka. Domorodé černošské obyvatelstvo podléhalo při postupu bělochů; dnes tvoří jen zcela nepatrné zbytky. Dřívou většinu mají Australané, potomci přistěhovaných Angličanů. Od pol. 19. století začal systematický výzkum australského nítra, jeho západní části až od počátku našeho století. Do Austrálie se hrnulo množství zlatokopů, toužících po snadném a rychlém zbohatnutí. Také na východě průzkum všude nestačil udržet krok s pronikáním sídel a pastvin. Jednotlivé části pevniny postupně anektovala britská státní moc; r. 1863 Severní teritorium, v l. 1829 — 1890/93 Západní Austrálie, r. 1859 Queensland, v l. 1788 až 1851 Nový Jižní Wales, v l. 1836 — 1856 Jižní Austrálie, roku 1851 Victoria a v l. 1825 — 1855 ostrov Tasmánie. R. 1901 pak bylo ze všech těchto držav vytvořeno britské dominium Australský svaz.

NOVÝ ZÉLAND

byl Angličany anektován v l. 1814 — 1841. Roku 1907 byl jeho státoprávní statut rovněž změněn na dominium.

BRITSKÁ ÚZEMÍ: kolonie a protektoráty

FIDŽI (*kolonie*), 18 234 km², 469 934 obyv. (1965);

hlavní město: Suva 45 904 obyv. (1962), křižovatka leteckých a námořních linek.

GILBERTOVY A LAGUNOVÉ OSTROVY (*kolonie*), 971 km², 48 363 obyv. (1963);

hlavní město: Tarawa 8500 obyv. (1963); zahrnují ostrov Ocean (těžba fosfátů), Gilbertovy o., Lagunové o., Phoenixské o. (z nich Canton a Enderbury pod společnou správou Velké Británie a USA), Line Islands. Neobydlené ostrovy Malden, Flint, Caroline, Vostock a Starbuck netvoří součást kolonie, nýbrž jsou spravovány vys. komisařem pro Tichomoří.

PITCAIRN, 38 km², 96 obyv. (1966). **Neobydleny:** Deno, Ducie, Henderson.

ŠALOMOUNOVY OSTROVY (*protektorát*), 29 785 km², 139 270 obyv. (1966);

hlavní město: Honiara 6684 obyv. (1966); **vývoz:** kopyra a dřev.

TONGA, 697 km², 67 495 obyv. (1965); **hlavní město:** Nuku' alofa 9202 obyv. (1956).

ÚZEMÍ POD SPOLEČNOU SPRÁVOU (Kondominium Velké Británie a Francie)

NOVÉ HEBRIDY, 14 763 km², 65 800 obyv. (1964);

hlavní město: Villa (Franceville) 3500 obyv.; kopr, vzácná dřeva.

FRANCOUZSKÁ ÚZEMÍ: zámořská teritoria

FRANCOUZSKÁ POLYNÉSIE, 3998 km², 88 000 obyv. (1964),

zahrnuje Společenské ostrovy (v nich Tahiti), Tubuai, Rapa a Morotiri, Tuamotu, Gamblerovy o., Markézy a ostrov Clipperton; **hlavní město:** Papeete 19 903 obyvatel (1962); těžba fosfátů, kopr, cukrová třtina, letecká základna.

NOVÁ KALEDONIE, 18 398 km², 86 519 obyv. (1963);

hlavní město: Nouméa 35 300 obyv. (1963); těžba niklu, chromu, manganu, kobaltu.

WALLISOVY OSTROVY, 255 km², 10 878 obyv. (1960), zahrnují také Futunu a Alofi; **hlavní město:** Mata-Outou.

NOVOZÉLANDSKÁ ÚZEMÍ: zámořská teritoria

NIUE, 259 km², 5199 obyv. (1966);

hlavní město: Alofi.

TOKELAU (*Union Islands*), 10,4 km², 1900 obyv. (1966).

COOKOVY OSTROVY

stát s vlastní samosprávou, 241 km², 20 519 obyv. (1964);

hlavní město: Avarua; pěstují se citrusové plody, banány, ananasy, kokos.

ÚZEMÍ SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH: zámořská teritoria

AMERICKÁ SAMOA, 197 km²; 22 100 obyv. (1964);

hlavní město: Fagatogo.

GUAM, 534 km², 72 000 obyv. (1964);

hlavní město: Agana 1642 obyv. (1960); letecká a námořní základna USA.

TICHOMOŘSKÉ OSTROVY, 20 km², 811 obyv. (1960);

ostrovy Wake, Howland, Baker, Jarvis, Midway, Johnston, Palmyra.

Svěfenecké území:

TICHOMOŘSKÉ OSTROVY, 2149 km², 92 373 obyv. (1966);

hlavní město: Saipan (Mariany), ostrovy Mariany, Karolíny, Palauské o., Marshallovy o. (v nich leží souostroví Ralik, atoly Bikini a Eniwetok, známé z pokusů s atomovými zbraněmi); na ostrově Angaur těžba fosfátů a bauxitu.

ARKTIS

Severní polární oblast je pokryta Severním ledovým oceánem o rozloze asi 13 mil. km², hlubokým až 5180 m, na němž leží stálá, ale pohybující se ledová pokrývka. Do Arktidy zasahují severní části pevnin americké, evropské a asijské, takže její celková rozloha činí asi 25 mil. km². Z ostrovů je nejrozsáhlejší Grónsko, Kanadské arktické ostrovy (Baffinův, Ellesmerův, Viktoriin aj.). Sovětskému svazu náleží Nová země, země Františka Josefa, Severní země, Novosibiřské ostrovy, Wrangelův ostrov aj. Obyvatelstvo žije v těchto končinách jen poskrovnu; jsou to především lovci kožešinové zvěře. Na pobřeží Evropy a Asie Laponci, Něnci, Jakuti, Tunguzové, v oblasti severoamerického pobřeží Eskymáci. V současné době začíná pronikat do těchto končin i těžba nerostů, která dává základ k budování průmyslu. Výzkumy Arktidy byly neobyčejně zdlouhavé a obtížné. Mnoho badatelů je zaplatilo i životem. Velká pozornost byla již od 16. stol. věnována hledání průjezdu tzv. Severozápadního (pasáž vedoucí z Atlantského oceánu do Tichého oceánu arktickými ostrovními světem severoamerickým) a Severovýchodního (vodní cesta z evropského Severního ledového oceánu do Tichého oceánu podél pobřeží Evropy a Asie). Severozápadní průjezd propnul prvně v letech 1850—1853 Robert J. Mc Clure, Severovýchodní pak v l. 1878 — 1880 A. E. Nordenskjöld. Koncem minulého století začaly výzkumy vědecké, které umožnily co nejdokonalejší poznání této oblasti po všech stránkách. R. E. Peary zdolal r. 1909 severní pól. O výzkum Grónska se již na sklonku osmdesátých let minulého století zasloužil Fridtjof Nansen. Od 30. let našeho věku se zvyšuje počet výprav do Arktidy, jichž se zúčastňují hlavně badatelé SSSR, kteří po zřízení „Hlavní správy Severní mořské cesty“ r. 1933 zahajují systematický vědecký polární výzkum (výzkumné stanice na plovoucím ledu — poprvé r. 1937 I. D. Papanin). Na výzkumu se podílejí i badatelé evropských severských států (jeden z nejvýznamnějších, R. Amundsen se r. 1928 nevrátil z letu při hledání ztroskotavší výpravy Nobileho), Kanadáné a příslušníci USA. — Význam Arktidy tkví v tom, že přes ni vedou nejkratší spojnice letecké dopravy z Evropy do Ameriky, a dále i v hospodářských aspektech (otevření cesty pro plavbu podél Sibíle).

ANTARKTIS

Měří asi 14 032 064 km² a dosahuje značných nadmořských výšek, je kryta kontinentálním souvislým ledem. K severu sahá nejdále k 63° j. š. Pobřeží je málo členité, ostrovů je málo. Průměrná výška kontinentu je 2200 m, jižní pól leží ve výšce 2765 m. Hřeben Markhamova pohoří na okraji Rossova moře se vypíná do výše 4500 m (činná sopka Erebus 4023 m). Antarktis má nejstudenější a nejdrsnější podnebí na Zemi, vyznačující se bouřlivými mrazivými větry. Minimální teplota zatím dosáhla —88,3 °C, maximální je kolem —20 °C. Vnitrozemí je nejchladnější. Kromě řas a lišejníků tu byly proto nalezeny jen dva druhy kvetoucích rostlin. Zvířena je poměrně hojná, zvláště v mořích: ryby, velryby, tučňáci, mořští leopardi, tuleni. Na pevnině žije mnoho vodního ptactva. Pro nepříznivé klimatické podmínky neměla Antarktis nikdy stálé obyvatelstvo. V současné době tam dočasně sídlí osazenstvo výzkumných vědeckých stanic. Nerostně bohatství je značné, avšak dosud zcela nevyužité: uhlí, železo, drahé kovy, uran, cín, wolfram, titan. Hospodářský význam má zatím jen lov velryb. Od úsvitu dějin lidstva panovala představa o velkém tajemném jižním kontinentu, tzv. „Terra australis“; ta byla bezúspěšně hledána. V l. 1772—73 výprava Jamese Cooka zjistila, že tato pevnina neexistuje. Cook vytušil, že větší pevnina se prostírá kolem jižního pólu. Pobřeží jihotočnového kontinentu obje-

OBJEVNÉ CESTY V OBLASTI SEVERNÍ TOČNY

Norské výpravy:	Ruské a sovětské výpravy:
Nansen 1893-1896	severní mořská cesta 1932-1935
cesta na loď "Fram"	Gimelindov, Smidt, Ulaikov
cesta na saně	Kallov 1937
Amundsen 1903-1906	Gromov 1937
Amundsen 1926	Papanin 1937-1938
Švédská výprava:	Americká výprava:
Nordenfjeld 1878-1879	Peary 1908-1909

OBJEVNÉ CESTY V GRONSKU

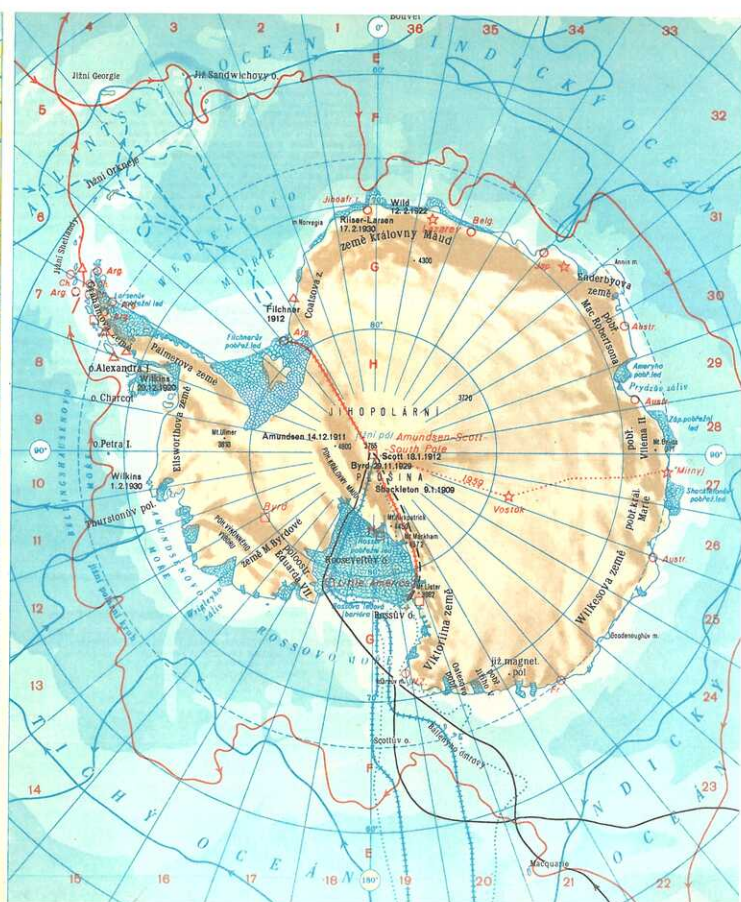
Norská výprava:	Dánské výpravy:
Nansen 1898	Rasmussen 1912
Německá výprava:	Koch 1913
Wegener 1906	

OBJEVNÉ CESTY V OBLASTI JIŽNÍ TOČNY

Anglické výpravy:	Ruské a sovětské výpravy:
Wilkes 1771-1775	Amundsen 14.12.1911
Weddell 1820-1824	Scott 181.1912
Scott 1841-1842	Byrd 1912
Fuchs 1907-1908	Amundsen-Scott 1911-1912
Americká výprava:	Novozelandská výprava:
Byrd 1934	Hillary 1957-1958
	Norská výprava:
	Amundsen 1810-1912

VÝZKUMNÉ STANICE

☆ SSSR	○ Austrálie	○ Jihoař. v. ○
☆ Francie	○ Argentína	○ N. Zéland
☆ USA	○ Jihofař. rep.	
☆ Velká Británie	○ Chile	○ Japonsko
	○ Belgie	

OBJEVNÉ CESTY V OBLASTI SEVERNÍ TOČNY

<p>Norské výpravy: Nansen 1893-1896 cesta na lodí "Fram" cesta na saních Amundsen 1901-1906 Amundsen 1925 Švédské výpravy: Nordenskjöld 1878-1879</p>	<p>Ruské a sovětské výpravy: Vitkevič 1914-1915 severní mořská cesta 1932-1935 (Samojlovic, Smid, Ušakov) Čkalov 1937 Gromov 1937 Papanin 1937-1938 Americká výprava: Peary 1906-1908</p>
---	--

OBJEVNÉ CESTY V GRÓNSKU

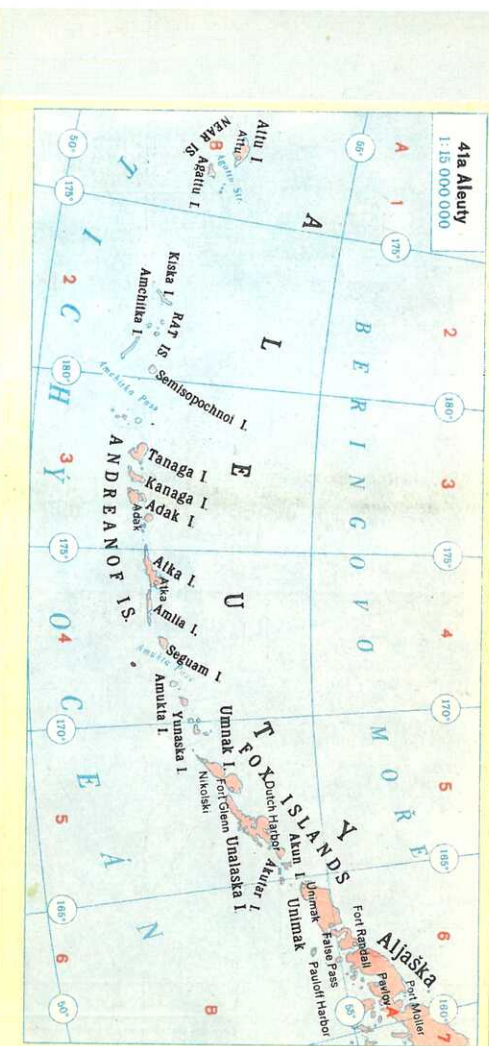
<p>Norské výpravy: Nansen 1888 Německá výprava: Koch 1913</p>	<p>Dánské výpravy: Rasmussen 1912 Koch 1913</p>
---	--

OBJEVNÉ CESTY V OBLASTI JIŽNÍ TOČNY

<p>Anglické výpravy Cook 1772-1773 Veselí 1820-1824 Scott 1910-1912 Fuchs 1957-1958</p>	<p>Americká výprava: Byrd 1934</p>	<p>Ruské a sovětské výpravy: Belinghausen a Lazarev 1819-1821 sovětská výprava 1958-1959 Novozélandská výprava: Hillary 1957-1958 Norské výpravy: Amundsen 1910-1912</p>
--	--	---

VÝZKUMNÉ STANICE

<p>★ SSSR □ USA △ Velké Británie</p>	<p>Fr. Francie Arg. Argentiny Ch. Chile</p>	<p>Austrálie NZ N. Zélandu Jap. Japonska</p>	<p>Jihoafrič. Jihoafrická rep. Belg. Belgie</p>
--	---	--	--

víla ruská výprava F. F. Bellingshausena a M. P. Lazareva v l. 1819 — 1821, okrajová území Antarktidy r. 1838 Francouz J. S. Dumont d'Urville, 1840 Ch. Wilkes zemí po něm nazvanou; představy o Antarktidě podstatnou měrou doplnila britská výprava J. C. Rossa (1838 — 1843) poznáním Rossovy bariéry a Jižní Viktoriiny země. Na pevnině prvně stanul C. E. Borchgrevink (1894—1895), a to v oblasti mysu Adare. Od počátku 20. století se projevuje snaha o dobytí jižního pólu. První výpravy ztroskotávají, až 12. 12. 1911 dosahuje cíle výprava R. Amundsena. V lednu 1912 po dosažení pólu tragicky končí výprava R. F. Scotta. Od r. 1928 pokračovaly výzkumy Antarktidy i leteckou cestou. R. 1929 přeletěl jižní pól letadlem R. E. Byrd, který zorganizoval později celou řadu vědeckých výprav do této oblasti (1933—1935, 1939—1941, největší 1946—1947, kdy měl k dispozici více než 4000 mužů, a 1950—1951). Jeho i jiné výpravy kromě série fotografických záběrů přinesly cenná zjištění geologická, meteorologická, oceanologická, zoologická, geomagnetická. Nejrozsáhlejší výzkumy Antarktidy se začaly uskutečňovat zvláště v souvislosti s Mezinárodním geofyzikálním rokem, především od r. 1957, kdy byl rozhojněn počet meteorologických stanic, které se datovaly od Byrdových výzkumů.

ANTARKTIS

Plocha: 14 032 064 km² včetně šelfového ledu, 13 101 154 km² vlastní pevnina. Obydlena je jen zaměstnanci meteorologických a výzkumných stanic. Na území Antarktidy v uvedených sektorech uplatňovaly nároky:

Norský (20° z. d. — 45° v. d.): Země královny Maud (Dronning Maud Land).

Australský (45° v. d. — 136° v. d. a 142° v. d. — 160° v. d.):

Australské antarktické teritorium (Australian Antarctic Territory).

Francouzský (136° v. d. — 142° v. d.): Adéline země (Terres Australes et Antarctiques Françaises).

Novozélandský (160° v. d. — 150° z. d.): Rossova dependance (Ross Dependency).

(150° z. d. — 80° z. d.): USA sektor oficiálně nevyhlášen.

Britský (80° z. d. — 20° z. d.) Britské antarkt. teritorium.

Sporné jsou nároky Chile (90° z. d. — 53° z. d.) a Argentiny (74° z. d. — 25° z. d.) na území, kryjící se většinou s britským sektorem.

BOUVET a OSTROV PETRA I. (Bouvetøya — Peter I. øy), norská zámořská území, **plochy:** Bouvet 59 km², ostrov Petra I. 1249 km².

BRITSKÉ ANTARKTICKÉ TERITORIUM, British Antarctic Territory, kolonie, v tom Jižní Orkneje 622 km², Jižní Shetlandy 4662 km², Grahamova země.

FRANCOUZSKÉ JIŽNÍ ZEMĚ (Terres Australes et Antarctiques Françaises), zámořské teritorium Francie, **sídlo správy:** Paříž; **plochy:** Crozetovy ostrovy 476 km², Kergueleny 6232 km², ostrov sv. Pavla 7 km², Nový Amsterdam 50 km², Adéline země.

HEARD (Territory of Heard and Macdonald Islands), zámořské teritorium Austrálie, plocha 258 km².

MACQUARIE (Macquarie Island), dependance Tasmánie, 176 km².

OSTROVY PRINCE EDVARDA (Prince Edward and Marion Is.), **plochy:** o. prince Edvarda 310 km², Marion 255 km², součást Jihoafrické republiky.

ABECEDNÍ SEZNAM ZEMĚPISNÝCH NÁZVŮ

Názvosloví Kapesního atlasu světa je zpracováno ve shodě se zásadami stanovenými Názvoslovnou komisí při Ústřední správě geodézie a kartografie.

V rejstříku jsou uvedeny v abecedním pořadí všechny zeměpisné názvy, vyskytující se na mapách atlasu.

Kromě názvů sídel má každý jiný zeměpisný název označení, o jaký zeměpisný pojem se jedná, např. o. – ostrov, m. – mys atd.

Za každým názvem je dále uvedeno číslo mapy a pole zeměpisné sítě, vyjádřené písmenem a číslicí. Na každé mapě atlasu jsou vyznačeny červenými písmeny rovnoběžkové pásy, červenými číslicemi poledníkové sloupce.

U názvů sídel pole zeměpisné sítě označuje, kde se nalézá příslušný kroužek (signatura) sídla. U všech ostatních názvů pole zeměpisné sítě označuje, kde se nalézá příslušný název. Při více stejnojmenných názvech je v závorce uvedeno, kde se příslušný zeměpisný název nalézá, např. Lvov (ČSSR), 9 B 6 a Lvov (SSSR), 12 C 1.

Příklad pro najetí názvu: Apa, ř., 38 A 3 značí, že Apa je název řeky, vyskytující se na mapě 38 v rovnoběžkovém pásu A a v poledníkovém sloupci 3, tedy v zeměpisném poli A 3.

Stručné zásady cizojazyčné výslovnosti

V jednotlivých jazycích uvádíme pod A písmena, označující v češtině samohlásky, pod B souhlásky. Nejprve cizí písmeno, za pomlčkou jeho česká výslovnost (náhradní); za dvojtečkou potom příklad a v závorkách výslovnost. – Uvádějí se zpravidla jen ty případy, jež jsou doloženy ve jménech našeho atlasu.

ALBÁNŠTINA

- A. **ë** – neurčitá hláska, ä: Vlorë (vlorë, tj. vlo-r, event. vlo-ra).
y – odlišné od i, podobné y polskému, y: Qytet (qytet).
B. **ç** – č: Korçë (karčë).
gj – ě: Gjirokastër (dirokasätër).
nj – ň: Lushnjë (lušnë).
q – ř: Peqin (peřin).
sh – š: Peshkopi (peškopi).

ANGLIČTINA

Rozdíl mezi podobou psanou a mluvenou je v angličtině velmi značný; přitom nelze poměr písmena a hlásky zachytit do jednoduchých pravidel (totéž písmeno se vyslovuje v různých slovech různě).

BULHARŠTINA (přepis z azbuky)

- A. **ä** – je hláska neurčité povahy, nahrazuje tvrdý znak azbuky (běžně vyslovit a): Tärnovo.
B. **di, ti, ni** se vyslovuje tvrdě: Vidin (vidyn).
nj – ň: Dolna Banja (dolna baňa).

DÁNŠTINA

- A. **a** – ä (někdy): Skagen (škä'jen).
å – á: Ålborg (olbor').
æ – ä: Næstved (nästved).
ej – aj: Vejle (vajle).
ø – ö: Rønne (röne).
B. **d** – vysouvá se po l, n, r: Kolding (Koling), někdy z: Thisted (tsistedz).

ARKTIDA

Arktida, Arktis – severní arktická polární oblast – má název z řečtiny, neboť leží pod severním souhvězdím Velkého medvěda a medvěď je řecky arktos. Hranici Arktidy není jen severní polární kruh (66°32' sev. šířky), tedy oblast o rozloze 21,18 mil. km², ale klimatická hranice – červencová izoterma 10°C – která zhruba souhlasí se severní hranicí lesa čili s rozmezím tundry a tajgy. Takto vymezená Arktida má rozlohu 26,4 mil. km², z toho asi 18,5 mil. km² je moře a 7,9 mil. km² (30%) ostrovy a pevniny. Nejblíže k severnímu pólu leží grónský mys Morris Jesup (83°40' sev. šířky). Z ostrovů jsou největší: Grónsko 2175600 km² a Arktické souostroví Kanady 1403134 km² (z toho Baffinův o. 507414 km², Viktoriin o. 217274 km² a Ellesmerův o. 196221 km²) v americké Arktidě; Nová země 82180 km², Svalbard 62050 km² a země Františka Josefa 16100 km² v evropské Arktidě; Novosibiřské o. 38400 km². Severní země 37560 km² a Wrangelův o. 7270 km² v asijské Arktidě. Vlastní **Arktický oceán** má rozlohu 13950000 km², maximální hloubku 5527 m; v oblasti severního pólu je pokrytý silnou vrstvou kompaktního ledu a ledové kry pronikají na jih až za 70° sev. šířky. Hloubka oceánu pod severním pólem je 4316 m.

Arktické studené klima zasahuje hluboko do hospodářsky vyvinutých zemí a vnitřní část Severního ledového oceánu je kryta kamým ledem. Srážky tu dosahují 100–300 mm ročně. Oteplující vliv moře a jeho proudů umožňuje, že i na severním pólu v krátkém létě je teplota +1 až +3°C, zatímco za dlouhé zimy v lednu asi –35 až –40°C. Extrémní teploty zimy jsou posunuty do subarktické kontinentální Sibíře (Ojmjakon –78°C), Kanady (Fort Good Hope –78,2°C) a Grónska (–62°C). Ledovcový štít pokrývá Grónsko v ploše 1830000 km² a v kanadském Arktickém souostroví 155000 km². Na nezaledněných částech souše je věčně zmrzlá půda s vegetací tundry (mechy, lišejníky, vytrvalé byliny, zakrslé keře aj.), přecházející v subarctický tajgu. Zvířena je na souši chudá a druhů i počtem (lední medvědi, polární lišky, zajáci, sobi, kanbů, vodní ptáci aj.), více druhů je v moři (tresky, platýši, mroži, tuleni, velryby). Arktida je osídlena jen řídce v okrajových oblastech Eskymáky, Laponci, Něnci, Jakuti, Čukči, pěstehovalými bělochy aj., kteří se živí rybolovem, lovem zvěře, chovem sobů a těžbou nerostů, která vzrůstá. Nejsevernějším sídlem je kanadský Alert (82°30' sev. šířky) na Ellesmerově o. Na Svalbardu žilo 3480 obyvatel (1984, z toho 2228 Rusů) a bylo vytěženo 502000 t uhlí. Největší množství ropy se těží na severu Aljašky, ropa i zemní plyn i v Arktickém souostroví Kanady.

První poznání Arktidy patří Vikingům, kteří v l. 870–930 osídlili Island. Erik Raudhy objevil v r. 986 Grónsko, pravděpodobně kolem r. 1000 Leif Erikson dosáhl Ameriky u Cape Dyer na Baffinově o. a Svalbard byl objeven r. 1194. Rusové poznali sever Sibíře v 17. stol. a v r. 1648 S. Děžnev obeplul východní cíp Asie. Severovýchodní průjezd podél severního pobřeží Evropy, a zejména Asie poprvé první A. E. Nordenskiöld (1878–79). Severozápadní průjezd podél Severní Ameriky R. Mc Clure (1850–53) směrem od Beringova průlivu do Atlantského oceánu a opačným směrem Roald Amundsen (1903–06). Koncem minulého století začaly vědecké výzkumy Arktidy: F. Nansen a O. Sverdrup přešli v r. 1888 napříč jižním Grónskem. Robert E. Peary v letech 1892–1900 prozkoumal severní Grónsko a spolu s M. Hensonem dosahují 6. 4. 1909 jako první lidé severního pólu. Toho pak dosáhli letadlem 9. 5. 1926 Richard E. Byrd, za tři dny po něm R. Amundsen, L. Ellsworth a U. Nobile vzduchodolá a znovu letadlem r. 1937 ruští polárníci I. Papanin a O. Schmidt, podmořskou cestou americká nukleární ponorka „Nautilus“ 3. 8. 1958 a psím spřežením Guido Monzino 19. 5. 1971, který jel trasou Pearyho. Dne 17. 8. 1977 dosáhl pólu nejsilnější ledoborec světa – sovětský atomový ledoborec „Arktika“.

ANTARKTIDA

Antarktida, Antarktis – jižní antarktická polární oblast – má název z řečtiny „naproti Arktidě“, tj. „naproti Severu“. Hranici Antarktidy není jen jižní polární kruh (66°32' již. šířky), ale hranice klimatická – lednové izotermy 10°C (nejteplejší – zhruba totožná s jižní hranicí lesa, a též oboje hranice měří 67,84 miliónů km² včetně části Jižní Ameriky). Patří k ní pevnina Antarktidy o rozloze 14108000 km² včetně šelfového ledu, 13175000 km² bez šelfového ledu (tj. 8,8 % povrchu pevniny), ale se 75570 km² přilehlých ostrovů, a zejména okrajová moře se subantarktickými vzdálenými ostrovy o ploše 13198 km². Antarktida je vzdálena od Afriky asi 4000 km, od Austrálie 3200 km a od Jižní Ameriky jen 1450 km². Rossovo moře (z Tichého o.) a Wedellovo moře (z Atlantského o.) vnikají hluboko do pevniny a dělí ji va větší Východní Antarktis na straně atlantsko-indické a menší Západní Antarktis na pacifické straně s největším Antarktickým poloostrovem, vybíhajícím k Jižní Americe. Souvislý ledový kryt, o průměrné tloušťce 2500 m, nechává holé jen nepatrné části pobřeží a nejvyšší skalní vrcholy. Průměrná nadmořská výška Antarktidy je 2280 m. Jižní pól leží na Jihopólní plošině ve výšce 2800 m n.m., kde tloušťka ledu dosahuje 2810 m. Nejvyšší vrchol Vinson Massif v pohoří Ellsworth Mts. (v Záp. Antarktidě) je vysoký 5140 m, Mt. Kirkpatrick v pohoří Transantarctick Mts (ve Vých. Antarktidě) 4528 m a na Rossově ostrově je nejvyšší činná sopka Mt. Erebus 3795 m.

Oblast jižního pólu má velmi drsné polární podnebí, v létě průměrné teploty (lednové) –28°C, v zimě (červencové) kolem –50°C a srážky nepřesahují 80 mm za převládajícího bezvětří; naproti tomu antarktické pobřeží (např. Wilkesovy země) má průměrné teploty: lednovou –0,2°C, červencovou –25,8°C, roční –13,0°C a 340 bouřných dní (nejvíce na světě). Absolutní minimum zaznamenala stanice Vostok (3488 m n.m.) –89,2°C. – V Antarktidě jsou jen 3 druhy kvetoucích rostlin, kolem 60 druhů mechu a lišejníků, pod povrchem vzdušných hornin žijí mikroby – řasy, bakterie a houby. Z živočichů byli nalezeni 2 rody tučňáků, z rackovitých chaluha – skuva; hojná je však zvířena v mořích. Obyvatelstvo tvoří jen příslušníci výzkumných vědeckých stanic, které jsou roztroušeny po celé pevnině. Předpokládá se značné nerostné bohatství, zjištěné suroviny se netěží.

REJSTŘÍK

V rejstříku jsou uvedeny v abecedním pořadí všechny zeměpisné názvy, které se vyskytují v mapách atlasu. Kromě názvů sídel má každý jiný zeměpisný název označení zkratkou o jaký zeměpisný pojem se jedná, např.: h. = hora, o. = ostrov, ř. = řeka, st. = stát.

Za každým zeměpisným názvem je uvedeno číslo mapy a pole zeměpisné sítě, vyjádřené písmenem a číslem. Na okraji každé mapy jsou vyznačeny červenými písmeny rovnoběžkové pásy a červenými číslicemi poledníkové pásy.

U názvů sídel pole zeměpisné sítě označuje, kde se nalézá příslušný kroužek (signatura) sídla. U názvů hor pole zeměpisné sítě označuje, kde se nalézá výškový bod (kóta). U názvů řek pole zeměpisné sítě označuje ten název, kterým je řeka popsána nejbližše pramene. U všech ostatních názvů pole zeměpisné sítě označuje, kde se nalézá příslušný zeměpisný název (u rozložených názvů počáteční až konečné písmeno názvu).

U stejnojmenných názvů (shodného zeměpisného pojmu) je v závorce uvedeno bližší určení, kde se příslušný název nalézá. Pro bližší určení sídel bylo použito názvu státu, administrativní jednotky, ostrova nebo nejbližšího sídla. Pro bližší určení názvu řeky bylo použito názvu větší řeky, jezera, zálivu, moře, oceánu, do kterých se vlévá. Např.: Portsmouth (USA-Ohio), 34D4, Portsmouth (USA-Virginia), 34D5, Portsmouth (Vel. Británie), 13D3; Hranice (Severomoravský kraj), 8B2, Hranice (Západočeský kraj), 7B1. Řeky, které protékají několika státy, jsou v rejstříku uvedeny všechny, rejstříkovan je však název nejbližše u jejího pramene, u ostatních je odkaz na název pramene. Např.: Donau (Duna, Dunaj, Dunárea, Dunav), ř., 4C6; Duna viz Donau, Dunaj viz Donau atd.

Příklady pro určení názvů na mapách: Santiago de Compostela, 12B1, značí, že Santiago de Compostela je název sídla, vyskytující se na mapě č. 12 v rovnoběžkovém pásu B a v poledníkovém pásu 1, tedy v poli zeměpisné sítě B1. Colorado (Atlantský o.), ř., 37F3 je název řeky, která ústí do Atlantského oceánu na mapě č. 37 v poli zeměpisné sítě F3. Naproti tomu Colorado (Kalifornský zál.), ř., 31F10 je také název řeky, která vtéká do Kalifornského zálivu na mapě č. 31 v poli zeměpisné sítě F10. Kanada, st., 33C6-13 je název státu, vyskytující se na mapě č. 33 v polích zeměpisné sítě v rozsahu C6 až 13.

Zkratky použité v rejstříku a v textu

adm. j. – administrativní jednotka

baž. – bažina

h. – hora

j., jez. – jezero

led. – ledovec

m. – mys

níž. – nížina

o., o-vy – ostrov, ostrovy

ploš. – plošina

pobř. – pobřeží

poh. – pohůří

pol. – poloostrov

pr. – průsmyk

zál. – záliv

prol. – proláklina

průl. – průliv

průpl. – průplav

přehr. n. – přehradní nádrž

ř. – řeka

souostr. – souostroví

st. – stát

úz. – území, země

úž. – úžina

vod. – vodopád

vrch. – vrchovina

vys. – vysočina

zát. – zátoka

ČLR – Čínská lidová republika

ČSSR – Československá socialistická republika

KLDR – Korejská lidově demokratická republika

NDR – Německá demokratická republika

OSN – Organizace spojených národů

SRN – Spolková republika Německa

SSSR^f – Svaz sovětských socialistických republik

USA – Spojené státy americké

Stručný přehled cizojazyčné výslovnosti

V českém abecedním pořadí probíráme v 23 jazycích písemnou podobu a přibližnou výslovnost hlásek, které se nevyskytují v češtině.

Uvádíme nejprve cizí písmeno (skupinu písmen), za pomlčkou jeho výslovnost, za dvojtečkou příklad zeměpisného jména, vzatého pouze z map Kapesního atlasu světa, a v hranatých závorkách naznačujeme jeho výslovnost. Ležatou čárku nad samohláskou se označuje délka.

Rozdíl mezi psanou a mluvenou podobou zeměpisných jmen je tak značný, že jej nelze zachytit do všeobecných pravidel. O podrobné výslovnosti vybraných jazyků přinášíme poučení jejich mluvnic, učebnice a slovníky.

ALBÁNŠTINA

Ç – č: Korçë [korčá]
ë – ä: neurčitá hláska; srov. bulhar. ä
a rumun. ä: Tiranë [tyraná]
gj – d': Gjirokastër [d'irokastár]
q – f: Qytet (= město) Stalin [fütet –]
sh – š: Peshkopî [peškopi]
y – ü: Qytet Stalin [fütet –]

ANGLIČTINA

a – ä: Belfast [belfást]
a – ä (e): Glasgow [gläsgou, gläs-]
a – ej: Cambridge [kejmbriðž]
a – o: Swansea [swonsi, -zi]
ay – i: Torquay [tórkhj]
e – a: Derby [dárbi]
e – e: Chester [čestr]
e – nezněle: Wales [wejz]
ea – i: Swansea [swonsi, -zi]
ee – i: Leeds [lídž]
eo – ou: Yeovil [jouvil]
ey – i: Guernsey [görnzi]
ge – dž: Cambridge [kejmbriðž]
gl – dž: Gibraltar [džibróltr]
ch – č: Manchester [mánčistr, -če-]
ch – š: Chicago [šikägö, šikägou]
i – aj: Wight [wajt]
l – ö: Birmigham [börmigem]
le – i: Sheffield [šefild]
j – dž: Jersey [džörzi]
new – nju: Newcastle [ňükäsl]
o – a: London [landen]
– ou: Dover [douvř]
oo – ü: Liverpool [livřpül]
ou – a (e): Plymouth [plímats]
sh – š: Sheffield [šefild]
th – dz znělé: – t: the Thames [dz thämz,
amer. tsejmz]
– ts neznělé: Perth [pörts]
u – a: Dublin [dablin]
w – u, w: Pwllheli [puilheli, putšlieli]
Wales [wejz]
y – j před samohláskou: York [jörk]
– i: Derby [dárbi]

BULHARŠTINA (přepis z bulhar. azbuky)

ä – neurčitá hláska; srov. albán. ë a rumun. ä,
vznačena v bulhar. azbuce ъ (tvrdý znak, jer):
Kazaniák [kazaniák], V. Tárnovo [tárnovo]
če, te, ne – de, te, ne: Tárговиште [tárговиште]
di, ti, ni – dy, ty, ny: Plovdiv [plovdiv], Pemik [pemyk]

DÁNŠTINA

a – někdy ä: Skagen [skäjén]
å – ö: Århus [örhus]; srov. nor. å, švédské å
æ – ä: Sjælland [själänd]; srov. nor. æ, švéd. ä
au – au: København [köbenhau]
d – po l, n, r se nečte: Kolding [koling];
někdy dz: Thisted [tsistedž]
ej – aj: Vejle [vajle]
g – někdy j: Skagen [skäjén]; na konci slova
se nečte: Ålborg [ölbör]
ö – ö: Helsingör [helsingör]; srov. nor. ø, švéd. ö
th – ts: Thisted [tsistedž]

FINŠTINA

ä – ä/e: Kittilä [kitylä]
aa – ä: Vaasa [väsa]
ai – aj: Taivalkoski [tajvalkoski]
ee – é: Hämeenlinna [hämeñlinna]
ei – ej: Seinäjoki [sejnäjoki]
le – je: Rovaniemi [rovanjemí]
ii – i: Iijoki [ijoki]
oo – ö: Espoo [espö]
uu – ü: Uusikaupunki [üsikaupunki]
y – ü: Hyrynsalmi [hürünsalmi]

FRANCOUZŠTINA

â – a: Châtellerault [šatelrö]
aen – nosové ä: Caen [kän]
ai – e: Roubaix [rube]
ain – nosové e: Saintes [sent]
aö – ö: Saône [sön]
au – o: Montauban [montoban]
ay – e: Annonay [anone]
ca, co, cu, -c – ka, ko, ku, -k: Cannes [kan],
Aurillac [oríjak]
ce, ci, cy – se, si, si: Nancy [nansi]
ç – s: Montluçon [monlüsön]
e – nepřízvučné, nehlásné: Redon [rdön], Saône [sön]
Valence [valans], Rennes [ren]
é – e: Epinal [epinai]
è – e: Ardèche [ardeš]
ê – e: Angoulême [angulem]
eau – o: Bordeaux [bordö]
ei – e: Seine [sen], Reims [rens]
eu – ö: Périgueux [perigö]
ge, go, gu, – ga, go, gu: Garonne [garon] ...
gi, gi-, gy – že, ži-, ži-: Montargis [montarži] ...
g – na konci slova se nečte: Strasbourg [strasbür]
gn – ñ: Avignon [aviñön]
gue, gui-, guy – ge-, gi-, gi-: Draguignan [dragiñan]
h – nevyslovuje se: Le Havre [lävr]
ch – š: Cherbourg [šerbür], Rochefort [rošfört]
i – i: Nîmes [nym]

ie – je: Vienne [vjen]
 ill – j: Marseille [marsej], ale Lille [lil]
 j – ž: Dijon [dyžon]
 ô – o: Vendôme [vandom]
 oi – ua: Poitiers [puatje]
 ou – u: Vesoul [vezul]
 oy – u: Troyes [trua]
 qu – k: Quimper [kenper]
 s – z mezi dvěma samohláskami: Besançon [bezanson]
 na konci slova se nečte: Paris [pari], ale Reims [rens]
 ss – s mezi dvěma samohláskami: Carcassonne
 [karkason]
 tz – s: Metz [mes]
 u – ü: Vaucus [voklü]
 un – ô: Verdun [verdón]
 x – na konci slova se nečte: Roubaix [rube], ale
 Aix-en-Provence [eks-an-provans]
 y – i: Vichy [viši];
 j: Yonne [jon]

INDONÉŠTINA

j (dř. dj) – dž: Jakarta [džakarta]
 c (dř. tj) – č (ř): Cirebon [čirebon]

IRŠTINA

Její výslovnost je velmi obtížná a nejjednodušší přepisová-
 na. Zde není uvedena; př. Baile Átha Cliath [bóle ochu
 kljoch]

ISLANDŠTINA

ð, ð – dz šeplavé: Seyðisfjörður [sejdzisfjördyr]
 ey – ej: Reykjavík [rejkkjavík]
 g – někdy ch: Djúpipogur [djúpivochyr]
 í – i: Ísland [ísland]
 ó – ou: Snóksdalur [snouksdalur]
 u – y: Akureyri [akyrejri]
 þ, th – ts šeplavé: Thjórsá [tsjóršá]

ITALŠTINA

c – k: Ancona [ankona]
 ce, ci – če-, či-: Vicenza [vičenca],
 Civitavecchia [čivítavekkja]
 cchi – kkj: Porto-Vecchio [porto-vekkjo]
 g – g: Gaeta [gaeta]
 ge-, gi- – dže-, dží: Genova [dženova]
 ghe-, ghi- – ge-, gi-: Alghero [algero]
 gli – lj: Cagliari [kaljari]
 gn – ň: Bologna [boloňa]
 ch – k: Chiavari [kjavari]
 qu – kv: L'Aquila [lakvila]
 s – mezi dvěma samohláskami z: Treviso [trevizo], ale
 Pisa [pisa]
 sci – š: Brescia [breša]
 ss – mezi dvěma samohláskami s: Messina [mesina]
 z – c: Venezia [venecia], ale Monza [montsa]
 zz – cc: Arezzo [arecco]

MAĎARŠTINA

a – mezi a/o: Tatabánya [tatabáňa]
 á – ä: Székesfehérvár [sékesfehérvár]
 cs – č: Mohács [moháč]
 é – mezi e/i, é: Veszprém [vesprém]
 gy – d': Nyíregyháza [nířed'háza]
 ly – skoro j: Szombathely [sombathej]
 ny – ň: Záhony [záhoň]
 ö – ö krátké: Alföld [alföld]
 ő – ő dlouhé: Győr [d'őr]
 s, ss – š: Sopron [šopron], Balassagyarmat
 [balašad'armat]
 sz – s: Szeged [seged]
 ü – ü: Tiszafüred [tysafüred]
 zs – ž: Nagykanizsa [naď'kaniža]

NĚMČINA

aa – ä: Aachen [ächn]
 ai – aj: Mainz [majnc]
 ay – aj: Bayreuth [bajrojť]
 c – k, žřídka: Cottbus [kottbus]
 ck – k: Zwickau [cvikau]
 e – nečte se v nepřízvučných slabikách: Weiden [vajdn]
 ee – é: Meerane [mérane]
 eu – oj: Neumark [nojmark]
 ey – aj: Freyung [frajungk]
 h – dlouží předcházející samohlásku:
 Lahn [län], Suhl [zül]
 ie – i: Kiel [kil], Wien [vín]
 ö, Oe – ö: Görlitz [görlc], Oelsnitz [ölsnyc]
 s – z: Selb [zelb], Wesel [vezl]
 sch – š: Schleswig [šlesvik], Schwerin [šverin]
 sp – šp: Speyer [špajr]
 ss – s: Passau [pasau]
 st – št: Stuttgart [štuttgart]
 th – t: Thaja [taja], Fürth [fürť]
 ts – c: Potsdam [pocdam]
 tsch – č: Crimmitschau [krimičau]
 tz – c: Retz [rec]
 ul – ü: Duisburg [düsburk]
 ü, Ue – ü: Düsseldorf [düsldorf], Uelzen [ülcn]
 v – f: Vilshofen [flšhofn]
 w – v: Zwettl [cvett]
 z – c: Linz [linc], Zeitz [cajc]

NIZOZEMŠTINA a VLÁMŠTINA

aa – ä: Maastricht [mästricht], den Haag [den häch]
 e – nečte se v nepřízvučných slabikách: Meppel [mepel]
 ei – ej: Eindhoven [ejndhofn]
 eu – ö: Deure [döre]
 g – ch: Gent [chent], Groningen [chroninchn]
 lj – ej: Nijmegen [nejmechn]
 oo – ö: Oostende [östende]
 sch – s + ch: Enschede [enschede]
 u – ü: Utrecht [ütrecht], Brussel [brüsl]
 v – f: Vlissingen [flisinchn]
 w – v: Antwerpen [antverpn]
 z – z: Zwolle [zvole]

NORŠTINA

å – ö: Vesterålen [vesterölen]; srov. dán. å, švéd. å
æ – ä: Svolvær [svolvär]; srov. dán. v. æ, švéd. ä
au – öu: Sauda [söuda]
d nečte se po l, n, r: Arendal [arenal]
ei – ej: Trondheim [trondheim]
g – nečte se na konci slova: Kongsberg [kongsber]
kj – š: Steinkjer [stejnšer]
o – často u: Oslo [uslu]
é – ö: Vardø [vardö]; srov. dán. ø, švéd. ö
sj – š: Karasjok [karašok]
sk-, ski- – še-, ši-: Skien [šien]
st – st: Kristiansand [kristjansan]

NOVOŘEČTINA (přepis z novořeč. alfavity)

ai – ä/e: Athénaí [asinä], Patrai [paträ]
au! mapa 10, něc. ay – af, av: Nauplion [natplion],
Gaudos [gavdhos]
b – v: Thēbāi [šivä], Thēvai [šivä]
ē – i: Spartē [spartī], Thessalonikē [sesaloniki]
ei – i: Peiraieus [piräefs]
eu! mapa 10, něc. ey – ef, ev: Leukas [lefkas],
Euvoia [evvia]
gg – ng: Mesologgion [mesologion]
mp – mb: Olympos [olymbos]; na začátku slova
mp- – se čte b
ō – o: Ióannina [i Joanyna]
oi! mapa 10 – i: Euvoia [evvia]
u! mapa 10, něc. oy – u: Alexandropolis
th – s: Athénaí [asinä], srov. angl. neznělé th
ts – c: Ęgumenitsa [igumenica]
y – i: Pyrgos [pirgos]
z – cz: Kozanē [koczani]
Přepis něc. zeměpisných jmen je někdy určen něc.
písmem, jindy něc. výslovností, např. [olymbos].

POLŠTINA

a – nosové ô: Lwówek Śląski [šlôski]
– on před d, t, k: Kały [konty]
– om před b, p: Dąbrowa [dombrova]
c, ci – měkké šeplavé č: Szczecin [ščečin],
Cieszyn [češyn]
cz – č: Częstochowa [čěstochova]
dź, dzi – měkké a šeplavé dž: Łódź [tuž],
Grudziądz [gružžonc]
ę – nosové ę: Częstochowa [čěstochova]
– en před d, t, k: Kęty [kenty]
– em před b, p: Dęblin [demblin]
h – skoro ch: Hrubieszów [chruběšuf]
i – měkčí všechny předcházející souhlásky: např. ci, dzi,
li, ni, si, zi: Bielsko – Biala [bělsko – bjala]
l – měkké l'; srov. slov. l': Dukla [dukla]
l – tvrdé l; srov. ruské tvrdé l: Łódź [luž]
ń, ni – ŋ, ni: Toruń [toruň], Gniezno [gnězno]
ó – u: Kraków [krakuf]
rz – ž: Rzeszów [žešuf], Brzeg [bžeg];
– š: Przemysł [pšemyšl]
ś, si – měkké a šeplavé š: Świdnica [švidnica],
Sieradz [šeradz]
sz – š: Warszawa [varšava]
szcz – šč: Bydgoszcz [bydgošč]
w – v: Włocławek [vloclavek]
y – tvrdé y: Nysa [nysa]; srov. ruské tvrdé y
ż, zi – měkké a šeplavé ž: Zielona Góra [žel'ona gura]
ż – ž: Żory [žory]

PORTUGALŠTINA

ã – nosové ä: Covilhã [kovil'ä]
ão – nosové ä: São Paulo [säu paulu]
c – k: Macapa [makapa]
ce, ci – se, si: Recife [resife]
ça – sa: Bragança [braganša]
ei – é: Madeira [madära]
ch – š: Funchal [funšal]
j – ž: Tejo [težu]
lh – lj (měkké l): Covilhã [koviljã]
nh – ŋ: Minho [miňu]
o – nepřizvučné u: Pôrto [portu], Rio de Janeiro
[riu di ženěru]
ou – o: Douro [doru]
que, gul – ke, ki: před e, i Oiapoque [ojapoke]
s – š: Amazonas [amazonaš]
– ž: Lisboa [lišboa]
st – št: Viana do Castelo [vijana du kaštelu]

RUMUNŠTINA

ă – neurčitá hláska; srov. albán. ë, bulh. ъ, ä
ö: Dunărea [dunörea], Buzău [buzöu]
â – nahrazeno î, ale România [romynia]
ai – aj: Baia Mare [baja mare]
c – k: Craiova [krajova], Cîmpulung, df. Că –
[kympulung]
ce, ci – če, či: Cernavodă [černavodö]
cea, ciu – ča, ču: Suceava [sučava]
ge, gi – dže, dži: Giurgiu [džurdžu]
ghe, ghi – ge, gi: Sfînt Gheorghe [stynt george]
che, chi – ke, ki: Bechet [beket]
î – tvrdé y; Tîrgovişte [tyrgovište]; srov. rus. tvrdé y
ia, ie – ja, je: Iaşi [jaš]
j – ž: Cluj [kluž]
oi – oj: Ploieşti [ploješt]
ş – š: Bucureşti [bukurešt]
ţ – c: Constanţa [konstanca]
ul – uj: Vaslui [vasluj]

RUŠTINA (přepis z ruské abukvy)

d', t', n' – d', t', ŋ, ŋ: Rjazan' [rjazaf]
de, te, ne – dé, té, né: Dnepropetrovsk [dněpropetrovsk]
dě, tē, nē – do, fo, ŋo
di, ti, ni – d'i, t'i, ŋi: Nikolajev [nikolajev]
dja, tja, nja – đ'a, f'a, ŋ'a
dju, tju, nu – đ'u, f'u, ŋ'u: Tjumen [tjumen]
ë – jo: Orël [arjol]
i – měkké i: Čeljabinsk [čel'abinsk]
l – měkké l: Nori'sk [nori'sk]; srov. slov. l'
l – tvrdé l: Volga [volga]; srov. pol. ł
y – tvrdé y: Vyčegda
Pozn. Zeměpisná jména neruských úředních jazyků
v Sovětském svazu jsou uvedena v Kapesním atlasu
světa v přepisu ruské abukvy.
Latinkou píše estonština, př. Tallinn, rus. přepis Tallin;
lotyština Rīga, rus. Riga; litevština Vilnius, rus. Vil'nius.
Zvláštní starobylé písmo má arménština a gruzinština.
Ostatní úřední jazyky Svazových republik, ASSR, A. O.
užívají modifikované ruské abukvy (ukrajinština, bělo-
ruština, moldavština, ugrofinské, altajské aj. jazyky).

SRBOCHORVÁTŠTINA

ć – skoro č: Peć [peč], Bihać [bichač]

h – ch: Ohrid [ochrid], Hvar [chvar, far!]

lj – mékké l: Kraljevo [kra'levo]; srov. slov. l'

nj – ň: Banja Luka [baňa luka]

di, ti, ni – dy, ty, ny: Subotica [subotyca]

Dubrovnik [dubrovnyk]

Pozn. Srbská cyrilice se přepisuje charvátskou latinkou.

V slovinštině i v makedonštině **đ, tñ, ni** – (dy, ty, ny).

ŠPANĚLŠTINA

al – aj, jednoslabičně: Paito [pa'ito]

aji, dvojslabičně: Valparaiso [valparajiso]

b – mezi dvěma samohláskami skoro v: Córdoba

[kordova], ale na začátku slova Badajoz [badachos]

c – k: Menorca [menorka]

ce, ci – s: Valencia [valensja]; srov. angl. neznělé th

ge, gi – ch: Cartagena [kartachena], Gijón [chichon]

gua – gva: Guadalquivir [gvadalkivir]

gue, gul – ge, gi: Ortigueira [ortigejra]

güe – gue: Sigüenza [siguensa]

h – se nečte: Huelva [ueiva]

ch – č: Elche [elče], na konci slova -k Vich [vik]

j – ch: Tajo [tacho], Jerez de la Frontera [cherez -],

Méjico, špan. [mechiko]

ll – lj, mékké l: Sevilla [sevilla]

ñ – ň: La Coruña [la koruňa], Miño [miño]

que, qui – ke, ki: Quito [kito]

x – ch: México, amer. [mechiko], srov. Méjico, špan.

[mechiko]

y – j: Alcoy [alkoj]

z – s: Zaragoza [saragosa], Cádiz [kadis]; srov. angl. neznělé th

ŠVÉDŠTINA

ä – ä (e): Gävle [jävle]; srov. dán., nor. æ

å – ö: Ånge [õnje], Borås [borõs]; srov. dán., nor. å

ck – k: Stockholm [stokholm]

g – často j: Göteborg [jõteborj]

ke, kl, kö – č: Nyköping [nyčõping]

lj – j: Siljan [sijan]

o často u: Motala [mutala]

ö – ö: Malmö [malmö]; srov. dán., nor. ø

r – může se vypouštět: Södertälje [sõde(r)tälje]

sj – š: Nässjö [nãšõ]

ske, ski – š: Skellefteå [šelefteõ]

sti – š: Kristianstad [kriřanstad]

TUREČTINA

c – dž: Erciş [erdžiř]

ç – č: Çorum [çorum]

ğ – prodlužuje předcházející samohlásky (a, i, o, u):

Muğla [mũgla]

– j po samohláskách (e, i, ö, ü): Eğridir [ejridir]

İ, I s tečkou – i: İstanbul [istanbul]

ı, I bez tečky – y: Kızıllırmak [kyzylyrmak]; srov. rus.

tvrdé y

ö – ö: Karaköse [karakõse]

ş – š: Eskişehir [eskiřehir]

ü – ü: Göynük [gõjnjük]

y – j: Kayseri [kajseri], Konya [konja]

Pozn. Četné jazyky v Asii, Africe užívají nelatinkového písma (např. arabština, perština, hindština, čínština, japonština, korejština aj.), které přepisuje Kapesní atlas světa jak určili čeští orientalisté. Pro čínské písmo se dnes v cizině ujmá latinkový přepis tzv. pinyin: Beijing; v Kapesním atlasu světa: Pej-fing, df. Peking.

- A
- Aachen, 9C2
 Aasiat, 33B14
 Aba, 29E7
 Abádán, 21C5
 Abáde, 21C6
 Abadia, 28A2
 Abádszalók, 8D5
 Abaetuba, 38C5
 Abaj (Modry Nil), f., 28C,D6
 Abaja, jez., 28D6
 Abakaliki, 29E8
 Abakan, 18B11
 Abancay, 38D2
 Abaširi, 25B7
 Abau, 40B4
 Abaušizántó, 8C6
 Abaza, 18B10,11
 Abbeville, 13D4
 Abdulino, 18B3
 Abéché, 28C5
 Abengourou, 29E5
 Abenrá, 9B3
 Abokuta, 29E6
 Aberdeen (USA - South Dakota), 35B7
 Aberdeen (USA - Washington), 35B2
 Aberdeen (V. Brit.), 13B3
 Aberystwyth, 13C2,3
 Abhá, 28C7
 Abhar, 21B5
 Abchazská ASSR (4), adm. j. 17D5
 Abidjan, 29E4
 Abilene, 35E7
 Abisko, 14A6
 Abitibi, j., 34B4,5
 Abitibi, f., 33C,D11
 Abomey, 29E6
 Aprí, 28B6
 Abuzzi (1), adm. j., 11B3
 Abú Hámíd, 28C6
 Abuja, 29D7
 Abú Kebr, 26aB3
 Abú Kemál, 21C4
 Abuná, f., 38D3
 Abú Zabád, 28C5
 Abú Zabí, 21E6
 Acapulca, 36C4
 Acapulco, 36C3
 Acariqua-Araure, 38B3
 Accra, 29E5
 Acireale, 11C3
 Aclikins, o., 36B5
 Aconcagua, h., 37F2,3
 Acqui, 11aB2
 Acre, adm. j., 38C2,3
 Acs, 8D3
 Acsa, 8D4
 Ačinsk, 15D11
 Adamauské poh., 26D6
 Adamov, 7C5
 Adamstown, 41F12,13
 Adamův most, šije, 22D3
 Adan (Aden), 28C7
 Adana, 21B3
 Adapazari (Sakarya), 21aA2
 Adare, m., 42G19
 Adda, f., 11aA3
 Addis Abeba, 28D6
 Ady, 33aB4
 Adelaide, 40D3
 Adelaidin o., 42F7
 Adélna země, úz., 42F22,23
 Aden viz Adan
 Adenský zál., 19H6,7
 Adige, f., 11A2
 Adigrat, 28C6
- Adiyaman, 21aB3
 Admirální o-vy, 41D4
 Ado-Ekiti, 29E7
 Adorf, 7B1
 Adour, f., 13F3
 Adra, 12C3
 Adrar, 28B2
 Adria, 11aA6
 Adrian, 33aC4
 Aduwa, 28C6
 Adygejská AO (15), adm. j. 17C5
 Adžarská ASSR (5), adm. j. 17aA1
 Adždábíja, 28A5
 Adžmér, 22B3
 A-er-šan, 24B6
 Afareaitu, 41B1
 Afghánistán, st., 22A2
 Afrika, č. 2
 Afyon, 21aB2
 Aga, 26aB3
 Agadés, 29B7
 Agádír, 28A2
 Agadyr, 18C7
 Agalega, o-vy, 26F10
 Agana, 41B4
 Agartala, 22B5
 Agawa, 34B4
 Agdam, 17aB2
 Agen, 13E4
 Aggtelek, 8C5
 Aginskoje, 24A5
 Agion Osos, o., 10C3
 Agordat, 28C6
 Agra, 22B3
 Agri, f., 11B4
 Agrigento, 11C3
 Agrinon, 10D2
 Agryz, 18A3
 Agua prieta, 35E5
 Aguascalientes, 36B2
 Aguascalientes (1), adm. j. 36C2
 Aguilas, 12C3
 Aguilas Negras, h., 37E5
 Agusan, f., 23C4
 Ahaggar, poh., 26B5
 Ahar, 17aB2
 Ahmadábád, 22B3
 Ahmadnagar, 22C3
 Ahváz, 21C5
 Achaliche, 17aA1
 Achelóos, f., 10D2
 Achtopol', 21aA1
 Achutbinsk, 17C6
 Achtyrka, 17B3
 Aidenbach, 7D2
 Aigaioli Nisoi (1), adm. j. 10D3
 Aigen, 7D2
 Aiginský zál., 10D2
 Ain (01), adm. j., 13E5
 Ain Beida, 27aA2
 Ain-Sefra, 28A2
 Ain Tartar, 28B1
 Ain Témouchent, 12D3
 Air (Azbine), ploš., 26B,C5
 Aisne (02), adm. j., 13D4
 Aitutaki, o., 41E10
 Aix-en-Provence, 13F5
 Aiyialóusa, 19cA3
 Aizal, 22B5
 Ajaccio, 11B2
 Ajaguz, 18C9
 Ajan, 15D15
 Ajan, f., 16aC3
 Ajdarkul', jez., 18D6
 Ajn al-Gazál, 28B5
 Ajnaži, 16C2
- Ajni, 18E6
 Ajo, 35E4
 Ajon, o., 15B18
 Aj-pi-chu, jez., 24B2
 Ajsary, 18B7
 Akaba, 21D3
 Ak-Bulak, 18B4
 Akčautau, 18C7
 Ak-Dovurak, 18B11
 Akespe, 18C5
 Aketi, 28D5
 Akhisar, 21aB1
 A-kche-su, 24B2
 Akimiski, o., 33C11
 Akjout, 29B2
 Akkóy, 21aB1
 Aklavik, 33B6
 Ako, 20bB1
 Akor, 29C4
 Akpatok, o., 33B13
 Akranes, 14aB2
 Akra Tainaron, m., 4D7
 Akron, 34C4
 Akrotíri, zál., 19cB2
 Akrotirion Arnauti, m., 19cA1
 Akrotirion Apostóλου Andréa, m., 19cA3
 Akrotirion Gátas, m., 19cB1,2
 Akrotirion Kormakiti, m., 19cA1
 Akrotirion Pídalón, m., 19cB3
 Aksaray, 21aB2
 Akšehar, 21aB2
 Aksu, 18D3
 Aktaš, 18B10
 Aktjubiinsk, 18B4
 Aktogaj, 24B2
 Aktumskyk, 18C4
 Akulurak, 33B3
 Akure, 29E7
 Akureyri, 14aB3
 AkZár, 18C9
 Ala, 11aA4,5
 Alabama, adm. j., 34E3
 Alabama, f., 34E3
 Alagir, 17D5
 Alagoas, adm. j., 38C6
 Alagoínhas, 38D6
 Alagón, 12B3
 Alakol', jez., 18C9
 Alakurti, 16A4
 Alamejn, 28A5
 Alamogordo, 35E5,6
 Álamos, 36B2
 Alandy, o-vy, 14C6,7
 Alanya, 21aB2
 Alapajevsk, 16aB3
 Alaska, adm. j., 33B,C3,4
 Alaska Range, poh., 31C5,6
 Alatyř, 17B6
 Alaverdi, 17aA1
 Alba, 11aB2
 Albacete, 12C3
 Alba-lulia, 10B2
 Albánie, st., 11B4,5
 Albany (Austrálie), 40D1
 Albany (USA - Georgia), 34E4
 Albany (USA - New York), 34C6
 Albany, f., 31D12
 Albenga, 11aB2
 Alberta, adm. j., 33C8
 Albertovo jez., 28D5,6
 Albi, 13F4
 Alborán, o., 12D3
 Aljajk, 18bA1
 Ålborg, 14D4
 Albuquerque, 35D5
 Albury, 40D4
- Alcalá de Hanares, 12B3
 Alcamo, 11C3
 Alcañiz, 12B3
 Alcázar de San Juan, 12C3
 Alcira, 12C3
 Alcoy, 12C3
 Alcúdia, 12C4
 Aldabra, o., 26E9
 Aidan, 15D14
 Aidan, f., 19D14,15
 Alderney, o., 13D3
 Al Džufra, 28B4
 Aleg, 29B2
 Alegrete, 39aC2
 Alejandro Selkirk, o., 37F1
 Alejsk, 18B9
 Aleksandria, 17C3
 Aleksandrov, 16C5
 Aleksandrov Gaj, 17B6
 Aleksandrovsk, 16aB2
 Aleksandrovskoje, 17D5
 Aleksandrovsk-Sachalinskij, 15D16
 Aleksejevka (RSFSR u Belgo-rodu), 17B4
 Aleksejevka (Kazašská SSR), 18B7
 Alençon, 13D4
 Alenuihaha Channel, průl., 34aB,C,3,4
 Alert, 42D12
 Ales, 13E5
 Aleškirt, 21aB4
 Alessandria, 11A2
 Ålesund, 14C3
 Aleuty, souostř., 32D2-4
 Alexandral., o., 42F8
 Alexandria (Rumunsko), 10C3
 Alexandria (USA - Louisiana), 34E2
 Alexandrie viz Iskandaria
 Alexandroupolis, 10C3
 Alexandrův archipel, o-vy, 31D7
 Alfonsine, 11aB6
 Algeciras, 4aA2,3
 Alger viz Džazá'ir
 Alghero, 11B2
 Al Hums, 28A4
 Al-Husajma, 12D3
 Alicante, 12C3
 Alice, 35F7
 Alice Springs, 40C3
 Alida, 35B6
 Aligarh, 22aB1
 Alituss, 17B1
 Aljaška, adm. j., 31C4-6
 Aljaška, pol., 31D4,5
 Aljašské poh., 41B3,4
 Aljašský zál., 31D6
 Alkmaar, 9B2
 Al Kufra, 28B5
 Allahja, 41C33
 Allegheny, f., 33aB4
 Allentown, 34C5,6
 Allenstey, 7D4
 Alleppi, 20aB2
 Aller, f., 9B3
 Alliance, 35C6
 Allier (03), adm. j., 13E4
 Allier, f., 13E4
 Allison Harbour, 33aA1
 Alma, 34B6
 Alma-Ata, 18D8
 Almaden, 12C2
 Almajk, 18bA1
 Almazán, 12B3
 Almeirim, 38C4
 Almeria, 12C3

Al'met'jevsk, 18B3
 Al Moktar, 29C7
 Alofi, 41E9
 Alor, o., 23D4
 Alor Setar, 19bA2
 Alost, 13D4
 Alotau, 40B5
 Alpena, 34B4
 Alpes-de Haute-Provence (04), adm. j., 13E5
 Alpes-Maritimes (06), adm. j., 13F5
 Alpine, 35E6
 Alpy, poh., 4C5,6
 Alta, 14A7
 Altaj, 24B3
 Altaj, poh., 19E10-12
 Altamaha, ř., 34E4
 Altamira, 38C4
 Altan Bulag, 24A4
 Alteil, ř., 14A7
 Altena, 9aB4
 Altenberg, 7B2
 Altenburg, 7B1
 Altenmarkt, 7D2
 Alto Adige, úz., viz Trentino-Alto Adige
 Alto Cedro, 36aB6
 Altoona, 34C5
 Alturas, 35C2
 Altus, 35E7
 Alušta, 15aB2
 Alvar, 22aB1
 Alvdal, 14C4
 Alyangula, 40B3
 Alžír viz Alger
 Alžírsko, st., 28A,B,23
 Amadžak, jez., 33B12
 Amadora, 12C1
 Amakusa, o., 25D4
 Amapá, 38B4
 Amapá, adm. j., 38B4
 Amara, 21C5
 Amarillo, 35D6
 Amasya, 21aA3
 Amazonas, ř., 37C2
 Amazonas, adm. j., 38C3,4
 Amazonská níž., 37B,C,2-5
 Ambála, 22A3
 Ambarčik, 15C18
 Ambato, 38C2
 Ambalondrazaka, 30C5
 Ambatosoratra, 30C5
 Amberg, 9C3
 Ambedí, 29C3
 Ambon, 23D4
 Ambon, o., 23D4
 Ambovombe, 30D5
 Ambriz, 30B2
 Amderma, 15C8
 Amdo, 24C3
 Amelsberg, h., 6B1
 Americká Samoa, adm. j., 41E9
 Americká vysočina, 42G,28,29
 Americké Panenské o-vy, adm. j., 36bA1
 Amerý, 33C10
 Ameryho pobřežní led, 41F29
 Ameson, 34B4
 Amga, ř., 15C15
 Amguid, 28B3
 Amiens, 13D4
 Amiranty, o-vy, 26E10
 Amílekgarňz, 22aB3
 Ammán, 21C3
 Ammassalik, 33B16
 Ammóchos, 19cA2,3
 Ammóchos, 19cA3
 Amnokkang, ř., 25B4
 Amorgos, o., 10D3
 Ampanihy, 30D5
 Amráviti, 22B3
 Amrítisar, 22A3
 Amsterdam, 13C5
 Amsterdam, o., č. 2
 Am Timan, 28C5
 Amudár'ja, ř., 19E,F,8
 Amudensovo moře, 42G11,12
 Amundsen-Scott, výzkumná stanice, 42H
 Amundsenův zál., 31B8,9
 Amur, ř., 19D14
 Amurka, 18A8
 Anabar, ř., 15B13
 Anacondá, 35B4
 Anacortes, 33aB3
 Anadyr', 15C19
 Anadyr', ř., 19C18,19
 Anadyrský zál., 19C20
 Anaheim, 35E3
 Anahim Lake, 33aA2
 Anajza, 28B7
 Anambaské o-vy, 23C2
 Anambra (1), adm. j., 29D7
 Anamur, 21aB2
 Anapa, 17D4
 Anápolis, 38D5
 Anár, 21C7
 Anarjokka, ř., 14A8
 Ancona, 11B3
 Ancud, 39C1
 An-čching, 24C5
 Andalsnes, 14C3
 Andaluška (1), adm. j., 12C2
 Andamanské moře, 19H,11
 Andamany a Nikobary, adm. j. a o-vy, 22C5
 Andeg, 16A8
 Anderson, 34D3
 Anderson, ř., 33B7
 Andfjord, zál., 14A6
 Andhrapradesh, adm. j., 22C3
 Andižan, 18D7
 Andong, 25C4
 Andorf, 7D2
 Andorra, st., 12B4
 Andorra la Vella, 12B4
 Andý, o., 14A5,6
 Andreanofovy o-vy, 31D3
 Andria, 11B4
 Andropov, 16C5
 Andros (Bahamy), o., 36B5
 Andros (Recko), o., 10D3
 Andros Town, 34G5
 Andrychów, 8B4
 Andújar, 12C2
 Andy viz Kordillery
 Andžu, 25C4
 Anécho, 29E6
 Angara, ř., 19D12
 Angarsk, 15B1
 Ange, 14C5
 Angel, vod., 37B3,4
 Angeles, 23bA2
 Angermandlven, ř., 14B,C,6
 Angers, 13E3
 An Ghailimh, 13C1
 Angicos, 38C6
 Anglesey, o., 13C2
 Anglie, úz., 13C,D,3
 Angola, st., 30B,C,2,3
 Angoulême, 13E4
 Angra do Heroísmo, (19), 12A,3
 Angren, 18D7
 Anguilla, úz. a o., 36bA2
 Anchorage, 33B5
 An-čhuej (6), adm. j., 24C5
 Aniak, 33B4
 An-jang, 24C5
 Anjuan viz Nzwani, o.
 Anjouovy o-vy, 15B16,17
 Ankara, 21aB2
 An-kchang, 24C4
 Ann, m., 42F31
 Anna, 17B5
 Annaba, 28A3
 Annabe, 27aA2
 Annaberg-Buchholz, 7B2
 Annamské pohohí, 19H12
 Annapolis, 34D5
 Ann Arbor, 34C4
 Anncy, 13E5
 Anniston, 34E3
 Annonay, 13E5
 An-si, 24B3
 Ansong, 29C6
 An-šan, 24B6
 An-šun, 24D4
 An-ta, 25A4
 Antakya, 21aB3
 Antalaša, 30C6
 Antalya 21B2
 Antalyjský zál., 21B2
 Antanánarive, 30C5
 Antarktický pol., 42F,G,6,7
 Antarktis, mapa č. 2
 Antequera, 12C2
 Anticosti, o., 33D13
 Antigua a Barbuda, st., 36A,2,3
 Antofagasta, 39A1
 Antseranana, 30C5
 Antsiarabe, 30C,D,5
 An tSiuir, ř., 13C2
 An-tung, 24B6
 Antwerpen, 13D5
 Anurádhapura, 20aB3
 Anžero-Sudžensk, 18A10
 Aomori, 11B3
 Aosta, 11A1
 Ao-tchou, 19aA3
 Aoulef, 28B3
 Apa, ř., 39A3
 A-pa-ka-čchi, 25B1
 Aparri, 23B4
 Apatity, 16A4
 Ape, 16C3
 Apeldoorn, 9B2
 Apeniny, poh., 4C,D,5,6
 Apia, 41E8
 Apo, h., 19114
 Apoteri, 38B4
 Appalačské poh., 31E,F,12,13
 Appleton, 34C3
 Apšeronsk, 17D4
 Apucarana, 39aB3
 Apure, ř., 37B3
 Apurimac, ř., 37D2
 Ára, 22aB3
 Arabatská kosa, 15aB2
 Arabatský zál., 15aB2
 Arabské moře, 19G,H,7,8
 Arábia, 19G,H,6,7
 Arabský zál. viz Perský zál.
 Aračaju, 38D6
 Aračatuba, 39aB3
 Aracuaí, 38D5
 Arad, 10B2
 Aralurské moře, 40B3,4
 Aragac, h., 4C9
 Aragón, ř., 12B3
 Aragón (2), adm. j., 12B3
 Araguaia, ř., 37D4
 Araguaina, 38C5
 Araguari, 38D5
 Arák, 21C5
 Araks, ř., 4D9
 Aral'sk, 18C5
 Aralské jez., 19E,7,8
 Aranda de Duero, 12B3
 Aranjeuz, 12B3
 Araouane, 29B5
 Arapiraca, 38C6
 Arapkir, 22aB3
 Araraguara, 39aB4
 Araranguá, 39aC4
 Ararat viz Býkúh Agridağ
 Aras, ř., 21aA4
 Arauca, 38B2
 Arauca, ř., 38B2
 Araxá, 38D5
 Arbesbach, 7D3
 Arcachon, 13E3
 Arctic Bay, 33A11
 Arctic Red River, 33B6
 Ardabil, 21B5
 Ardahan, 17aA1
 Ardakán, 21C6
 Ardèche (07), adm. j., 13E5
 Ardennes (08), adm. j., 13D5
 Arden, poh., 4B,C,5
 Ardėstan, 21C6
 Āre, 14C5
 Arena, 35B5
 Arendal, 14D4
 Arenosá, 35a
 Arequipa, 38D2
 Arezzo, 11B2
 Argao, 23bC2
 Argentina, st., 39A-D,1,2
 Argentino, jez., 39D1
 Argešul, ř., 10B3
 Argolský zál., 10D2
 Argos, 10D2
 Argostoion, 10D2
 Argun', ř., 15D13
 Århus, 14D4
 Archangel'sk, 16B6
 Archangel'skoje, 41C24
 Arbinda, 29C5
 Arica (Chile), 37D2
 Arica (Kolumbie), 38C2
 Ariège (09), adm. j., 13F4
 Aripuanã, ř., 38C3,4
 Ariš (Maroko), 28A2
 Ariš (Egypt), 21C2
 Arizona, adm. j., 35D,E,4,5
 Arjeplog, 14B6
 Arkadak, 17B5
 Arkalyk, 18B6
 Arkansas, adm. j., 34E2
 Arkansas, ř., 31F11
 Arkona, m., 9B4
 Arktičeskij, m., 19A11
 Arles, 13F5
 Arlington (USA - Virginia), 34D5
 Arlington (USA - Texas), 35E7
 Arlington (USA - Washington), 33aB3
 Arlit, 28C3
 Armavir, 17D5
 Armenia, 38B2
 Arménská SSR, adm. j., 17aA,B,1,2
 Armidale, 40D5
 Armjansk, 15aA1
 Armstrong Station, 34A,B,3
 Arnhem, 9B2
 Arnhem Land, úz., 40B3
 Arnėy, o., 14A,6,7
 Arnstorff, 7D1
 Arraján, 35a
 Arras, 13D4
 Arrecife, 26bB4

Arsos, 19cB1
 Arta, 10D2
 Artem, 25B5
 Artemisa, 36aA2
 Artémovsk (RSFSR), 18B11
 Artémovsk (Ukrajinská SSR), 17C4
 Artémovskij, 16aB3
 Artigas, 39aD2
 Artik, 17aA1
 Artský zál., 10D2
 Artvin, 21aA4
 Arua, 28B6
 Aruba, o., 36C5
 Arucas, 26bB2,3
 Arunačalpradéš, adm. j., 22B5
 Arusha, 30B4
 Aruské o-vy, 23D5
 Aruwimi, ř., 28D5
 Arvaj Čher, 24B4
 Arvidsjaur, 14B6
 Arvika, 14D5
 Arys', 18D6
 Arzamas, 17A5
 Arzew, 12D3
 Arzgir, 17C5
 Arzila, 12D2
 Asab (Etiopie), 28C7
 Asab (Namibie), 30D2
 Asahigawa, 25B7
 Asám, adm. j., 22B5
 Asamankose, 29E5
 Ásánsól, 22B4
 Asbest, 18A5
 Ascension, o., 27E3
 Ascóli-Piceno, 11B3
 Asela, 28D6
 Ashburton, ř., 40C1
 Ashcroft, 33aB3
 Asheville, 34D4
 Ash Fork, 35D4
 Ashland, 34B2
 Ashtabula, 34C4,5
 Ascha, 7D1
 Aschach, 7D3
 Asiago, 11aA5
 Asie, mapa č. 2
 Asijút, 28B6
 Asino, 18A10
 Askino, 16aB2
 Askja, h., 4A3
 Asmara, 28C6
 Asola, 11aA4
 Aspres, 13E5
 Assalská proflákina, 26C9
 Assen, 13C5
 Assia, 19cA2
 Assiniboine, ř., 35B7
 Assis, 39aB3
 Assumption, o., 30B5
 Astara, 21B5
 Asti, 11A2
 Astorga, 12B2
 Astoria, 35B2
 Astove, o., 30C5
 Astrachan', 17C6
 Asturia (3), adm. j., 12B2
 Astypalaya, o., 10D3
 Asuán, 28B6
 Asuánská přehr. n. viz Násírovo jez.
 Asunción, 39A3
 Aszód, 8D4
 Aš, 7B1
 Aša, 16aC2
 Ašchabad, 18E4
 Aš-Sarmah, 28B6
 Atacama, poušť, 37E2
 Atakpamé, 29E6
 Atar, 28 B 1
 Atbara, 28C6
 Atbara, ř., 26C8
 Atbasar, 18B6
 Atebubu, 29E5
 Athabaska, 33C8
 Athabaska, jez., 31D9,10
 Athabaska, ř., 31D9
 Athénai, 10D2
 Athens, 34E4
 Athi, ř., 30B4
 Atchison, 34D1,2
 Ati, 28C4
 Atimaono, 41dB2
 Atka, o., 31D3
 Atkarsk, 17B6
 Atlanta, 34E4
 Atlantic City, 34D6
 Atlantická níž., 31F12,13
 Atlantský oceán, mapa č. 2
 Atlas, poh., 26A,4,5
 At Luam, 13C2
 Atrak, ř., 21B7
 Atran, ř., 14D5
 Atrek, ř., 18E3,4
 Attawapiskat, ř., 33C11
 Attu, 32D2
 Attu, o., 31D2
 Aube (10), adm. j., 13D5
 Auburn, 33aC3
 Auckland, 40aA2
 Aucklandské o-vy, mapa č. 2
 Aude (11), adm. j., 13F4
 Audžila, 28B5
 Aue, 7B1
 Augsburg, 9C3
 Augusta (Austrálie), 40D1
 Augusta (USA - Georgia), 34E4
 Augusta (USA - Maine), 34C6,7
 Augusta (USA - Montana), 35B4
 Augustów, 9B6
 Auch, 13F4
 Auki, 40A6
 Auob, ř., 30D2
 Aurangábád, 22C3
 Aurillac, 13E4
 Aurora (USA - Illinois), 34C3
 Aurora (USA - Colorado), 35D6
 Aurukun, 40B4
 Austin (USA - Minnesota), 34C2
 Austin (USA - Nevada), 35D3
 Austin (USA - Texas), 35E7
 Austrálie, st., 41E-H1-5
 Australské Alpy, poh., 40D4
 Autun, 13E5
 Auxerre, 13E4
 Avarua, 41F10
 Avbáři, 28B4
 Aveiro, 12B1
 Aveiro (1), adm. j., 12B1
 Avellino, 11B3
 Aves, o., 36bB2
 Aveyron (12), adm. j., 13E4
 Avezzano, 11B3
 Avignon, 13F5
 Avilla, 12B2
 Avilés, 12B2
 Awaso, 29E5
 Axel Heiberg, o., 31B11,12
 Axim, 29E5
 Axios viz Vardar
 Ayacucho (Argentina), 39aE2
 Ayacucho (Peru), 38D2
 Ayamonte, 12C2
 Ayancik, 21aA2
 Aydin, 21aB1
 Ayr, 13C2
 Ayvalik, 10D3
 Ázamgarh, 22aB2
 Azare, 29D8
 Azbine viz Air
 Azerbájdžánská SSR, adm. j., 17aA2
 Azizija, 26A6
 Azory, o-vy, 12a
 Azov, 17C4
 Azovské moře, 17C4
 Azul, 39B3
B
 Baalbek, 20bB2
 Baba Burnu, m., 19F4
 Babajevo, 16C5
 Báb al-Mandab, průl., 26C9
 Babar, o., 23D4
 Babia h., 6B4
 Baborów, 8A3
 Babujanské o-vy, 23B4
 Bacabal, 38C5
 Bacan, 23D4
 Bacáu, 10B3
 Bac Bo (Tonkinský zál.), 19G,H12
 Back, ř., 31C10
 Bacoold, 23B4
 Bács-Kiskun (1), adm. j., 10B1
 Badajoz, 12C2
 Badalona, 12B4
 Badána, 21C4
 Baden-Baden, 9C3
 Baden-Württemberg (1), adm. j., 9C3
 Bad Gottleuba, 7B2
 Bad Ischl, 9D4
 Bad Schandau, 7B3
 Badulla, 20aC3
 Bádža, 11C2
 Bærum, 14D4
 Baffinovo moře, 31B13-15
 Baffinův o., 33A,B11-13
 Bafing, ř., 29C3
 Bafouabá, 29C3
 Bafoussam, 29E8
 Bafra, 21aA3
 Bagdaniapi, 19bC2
 Bagdaria, 15bB3
 Bagé, 39aD3
 Baghdád, 21C4
 Baghlián, 22A2
 Baguio, 23B4
 Bahamy, st. a o., 34F5
 Bahávpur, 22B3
 Bahia, adm. j., 38D5,6
 Bahía Blanca, 39B2
 Bahía Grande, zál., 39D2
 Bahraj Dar, 28C6
 Bahrajn, st. a o-vy, 21D6
 Bahr al-Abjad (Bílý Nil), ř., 28C6
 Bahr al-Arab, ř., 28D5
 Bahr al-Azrak, ř., 28C6
 Bahr al-Džabal, ř., 28D6
 Bahr al-Ghazal (Soro), ř., 28C4
 Bahr Aouk, ř., 28D4,5
 Bahr Salamat, ř., 28C5
 Bacharden, 18E4
 Bachčisaraj, 15aB1
 Bachmac, 17B3
 Bachtarán, 21C5
 Baia Mare, 10B2
 Baibokoum, 29 E 9
 Baidoa, 28D7
 Baie-Comeau, 34B7
 Baie Átha Cliath (Dublin), 13C2
 Bailundu, 30C2
 Baja, 10B1
 Baja California Norte (2), adm. j., 36A,B1
 Baja California Sud (3), adm. j., 36B1
 Bajanaul, 18B8
 Bajangol, 15bB1
 Bajanj-Chongor, 24B4
 Bajanj-Olgi, 24B2
 Bajdá, 28A5
 Bajkal, jez., 15D12
 Bajkonur, 18C6
 Bajmak, 18B4
 Bajo Nuevo, o., 36C5
 Bajram-Ali, 18E5
 Bakal, 18B4
 Bakel, 29C2
 Baker, 35C3
 Baker, jez., 33B10
 Baker, o., 41C8
 Bakersfield, 35D3
 Bakony, poh., 6C3
 Bakony, ř., 8D2
 Bakov nad Jizerou, 7B3
 Baku, 17aA2
 Bala, 33b
 Balabac, o., 23C3
 Balabacký průl., 23C3
 Balakleja, 17B1
 Balakovo, 17B6
 Balassagyarmat, 8C4
 Balašov, 17B5
 Balaton viz Blatenské jez.
 Balboa Heights, 35a
 Balcarce, 39aE2
 Baleares (4), adm. j., 12C4
 Baleáry, o-vy, 4C,D5
 Baler, 23bA2
 Balchas, 18C7
 Balchas, jez., 19E9
 Bali, o., 23D3
 Baligrod, 8B7
 Balikesir, 21aB1
 Balikpapan, 23D3
 Balkánský pol., 4C6,7
 Balkány, 8D6
 Ballarat, 40D4
 Balláři, 22C3
 Ballé, 29C3
 Ballenhyo o., 42F20
 Ballina, 13C1
 Balonne, ř., 40C4
 Balmazúvjaros, 8D6
 Balsas, 38C5
 Balsas, ř., 36C2
 Balta, 17C2
 Baltijsk, 16D1
 Baltimore, 34D5
 Baltim, 26aA3
 Baltské moře, 4B6,7
 Bam, 21D7
 Bamako, 29C4
 Bamba, 29B5
 Bambari, 28D5
 Bamberg, 9C3
 Bambui, 39aB4
 Bamenda, 29E8
 Barni, 18E4
 Bampier, 40C1
 Bampur, 21D8
 Banaba (Ocean Island), o., 41D6,7
 Banamba, 29C4
 Banana, 30B2

Bánas, f., 22B3
 Bancroft, 33b
 Banda, 22aB2
 Banda Aceh, 23C1
 Bandama, f., 29E4
 Bandar-Abbás, 21D7
 Bandar-e Anzeli, 21B5
 Bandar-e Torkeman, 21B6
 Bandar Chomejní, 21C5
 Bandar Seri Begawan
 (Brunei), 23C3
 Bandirma, 21aA1
 Bandské moře, 23D4.5
 Bandundu, 30B2
 Bandung, 23D2
 Banes, 36aB6
 Banff, 33C8
 Banfora, 29D4
 Bangassou, 28D5
 Banggi, o., 23C3
 Bangka, o., 23D2
 Bangkalan, 23aA3
 Bangladéš, st., 22B4.5
 Bangor (Vel. Británie), 13C2
 Bangor (USA), 34C7
 Bangui (Filipíny), 23aA2
 Bangui (Středoafr. rep.),
 28D4
 Bangweulu, jez., 30C3.4
 Bani, f., 29C4
 Baniás, 21B3
 Baníj Súvajf, 28B6
 Banja Luka, 11A4
 Banjarmasin, 23D3
 Banjul, 29C1
 Banjuwangi, 23D3
 Bank, 17aB2
 Bankassé, 29C5
 Banksova úžina, 40E4
 Banksův o., 31B8.9
 Bánovce n. Bebravou, 8C3
 Bánovce n. Ondavou, 8C6
 Banská Bystrica, 9C5
 Banská Štiavnica, 8C3
 Bantaeng, 23D3
 Banyo, 29E8
 Banyuwangi, 23D3
 Banzart, 11C2
 Bar, 11B4
 Bara, 23D4
 Barabinsk, 18A8
 Baracoa, 36aB6
 Baráka, f., 28C6
 Bárán, 22aB1
 Barani, 29C5
 Baranoviči, 17B2
 Baranya (2), adm. j., 10B2
 Barbacena, 38E5
 Barbados, st. a o., 36bB2.3
 Barbuda, o., 36bA2
 Bardalíne, 40C4
 Barcáu, f., 6C6
 Barcelona, 11C3
 Barcelona (Španělsko),
 12B4
 Barcelona (Venezuela),
 38A3
 Barcelona-Puerto la Cruz,
 38A3
 Barcelos, 38C3
 Barcoo, f., 40C4
 Bardaí, 28B4
 Bardičov, 8B6
 Bardi, 11aB3
 Bardo, 7B5
 Baréí, 28B3
 Barentsovo moře, 4A8.9
 Bari, 11B4
 Bátis, 28B6
 Barisál, 22aC4
 Barito, f., 23D3
 Barkley Sound, zát., 33aB2
 Bar-le-Duc, 13D5
 Barletta, 11B4
 Barma, st., 22B.C5
 Bármér, 22B3
 Barnauj, 18B9
 Barnstaple, 13D2
 Baro, 29D7
 Baro, f., 28D6
 Barquisimeto, 38A3
 Barra, 38D5
 Barra do Garças, 38D4
 Barra do São Manuel, 38C4
 Barrancabermeja, 38B2
 Barranquilla, 38A2
 Barraute, 34B5
 Barreiras, 38D5
 Berreiro, 12C1
 Barretos, 39aB4
 Barrie, 33b
 Barrington Tops, h., 40D5
 Barrow, 33A4
 Barrow in Furness, 13C3
 Barrovův průl., 33A10
 Barstow, 35E3
 Bartica, 38B4
 Barton, 21aA2
 Bartle Frere, h., 40B4
 Barumun, f., 19bD1.2
 Barún Urt, 24B5
 Barwon, f., 40C.D4
 Baryš, 17B6
 Barzas, 18A10
 Basein, 22C5
 Basel, 9D2
 Basilan, o., 23C4
 Basilicata (2), adm. j., 11B4
 Baskunkáč, jez., 17C6
 Basra, 21C5
 Bas-Rhin (67), adm. j., 13D5
 Bassano (Itálie), 11aA5
 Bassano (USA), 35A4
 Bassari, 29D6
 Basse Terre, 36bA.B2
 Basseterre, 36bA2
 Bassila, 29D6
 Bassův průl., 40D4
 Bastia, 11B2
 Bastogne, 13D5
 Bašický průl., 23A4
 Baškirská ASSR, adm. j.,
 16aB.C2
 Bata, 29F8
 Batajsk, 17C4
 Batangas, 23B4
 Batanské o-vy, 23A4
 Bathurst (Austrálie), 40D4
 Bathurst (Austrálie), o., 40B2
 Bathurst (Kanada), 34B7
 Bathurst (Kanada), o.,
 33A9.10
 Bathurst Inlet, 33B9
 Batié, 29D5
 Batman, 21B4
 Batna, 27aA2
 Baton Rouge, 34E2
 Bátorýtenye, 8C4
 Batouri, 29E9
 Battambang, 22C6
 Battle Harbour, 33C14
 Batu, h., 26D8.9
 Batu, o., 23D1
 Batumi, 17aA1
 Batu Pahat, 19bD3
 Baturaja, 23D2
 Baubau, 23D4
 Baucau, 40A2
 Bauchi, 29D8
 Bauchi (2), adm. j., 29C8
 Bauru, 39A4
 Bautzen, 7A3
 Báviti, 28B5
 Bavorov, 7C3
 Bawean, o., 23aA3
 Bawku, 29D5
 Bayamo, 36aB5
 Bayamón, 36bA1
 Baybay, 23B4
 Bayburt, 21aA4
 Bay City, 34F1
 Bayerisch Eisenstein, 7C2
 Bayerischer Wald, poh., 6B1
 Bayern (2), adm. j., 9C4
 Bayeux, 13D3
 Bayonne, 13F3
 Bayreuth, 9C3
 Baza, 12C3
 Bazdár, 21D9
 Beantraighe, 13D1
 Beatrice, 34C1
 Beauceville, 33b
 Beauceville-Est, 34B6
 Beaufort, 32aD1
 Beaufortovo moře, 31B5-8
 Beaufort West, 30E3
 Beauharnois, elektrárna, 33b
 Beauharnois, pl. kom., 33b
 Beaumont, 34E2
 Beauvais, 13D4
 Beaver, f., 33C9
 Bebedouro, 39aB4
 Bebrava, f., 7C3
 Beckley, 34D4
 Bečov nad Teplou, 7B1
 Bečva, f., 6B3
 Bečváry, 7C4
 Bedouaram, 29C9
 Beechey Point, 33A
 Beerševa, 20bC1
 Begna, f., 14C4
 Beh-šahr, 18E3
 Béchar, 28A2
 Bechyně, 7C3
 Beira, 30C4
 Beilbridge, 30D3.4
 Beja, 12C2
 Beja (2), adm. j., 12C2
 Bejaia, 27aA1.2
 Béjar, 12B2
 Bejneu, 18C3.4
 Bejrút, 21C3
 Bekabad, 18bA1
 Bekdaš, 18D3
 Békés (3), adm. j., 10B2
 Békéscaba, 10B2
 Belá, 8B3
 Béla, 22B2
 Belaja, f., 18B4
 Belaja Cerkov', 17C3
 Belá nad Radbuzou, 7C1
 Bělápatáľva, 8C5
 Bělá pod Bezdězem, 7B3
 Bel'cy, 17C2
 Belébej, 18B3
 Belém, 38C5
 Belev, 17B4
 Belfast, 13C2
 Bellort, 13E5
 Bělgaon, 22C3
 Belgie, st., 13D4.5
 Belgie, adm. j., 17B4
 Belgorod Dnestrovskij, 17C3
 Belcherovo o-vy, 33C11.12
 Belice, f., 11C3
 Belitung, o., 23D2
 Belize, 36C4
 Belize, st., 36C4
 Bella Coola, 33aA1
 Bella Vista, 39aC2
 Belle Fourche, 35C6
 Belleville, 34C5
 Bellevue, 35B2
 Belle Yella, 29E3
 Bellingham, 35B2
 Bellingshausenovo moře,
 42F.G9.10
 Bello, 38B2
 Belluno, 11A3
 Belmopan, 36C4
 Belo, 30C5
 Belogorsk (RSFSR,
 Blagověščensk), 24A6
 Belogorsk (RSFSR,
 Kemerovo), 18A10
 Belomorsk (Ukrajinská SSR),
 15aB2
 Belo Horizonte, 38D5
 Belomorsk, 16B4
 Belopoj'e, 17B3
 Belocke, 18B4
 Belorečansk, 17D4
 Běloruská SSR, adm. j.,
 17B2.3
 Belovo, 18aB2
 Belozersk, 16B.C5
 Belsiboka, f., 30C5
 Belucha, h., 19E10
 Belyj Jar, 15D10
 Bembe, 30B2
 Bemidži, 34B2
 Benátky viz Venezia
 Benátky nad Jizerou, 7B3
 Benátský zál., 11A3
 Benavente, 12B2
 Bend, 35C2
 Bendaja, 29E3
 Bendel (3), adm. j., 29E7
 Bender Beila, 28D8
 Bendery, 17C2
 Bendigo, 40D4
 Benedict Leite, 38C5
 Benešov, 7C3
 Benešov nad Ploučnicí, 7B3
 Benevento, 11B3
 Bengálský záliv, 22C4.5
 Běngalúru, 22C3
 Běngházi, 28A5
 Bengkalis, 19bD2.3
 Bengkulu, 23D2
 Benguela, 30C2
 Benhá, 26aB3
 Beni, f., 37D3
 Béné Abbés, 28A2
 Benin, st., 29D.E6
 Benin City, 29E7
 Beninský zál., 29E6
 Beni Saf, 12D3
 Benjamin Constant, 38C2.3
 Ben Nevis, h., 4B4
 Běnoué (Benue), f., 29D9
 Benue viz Běnoué
 Benue (4), adm. j., 29D8
 Beňuš, 8C4
 Benzú, 4aB3
 Beograd, 11A5
 Běrahampur, 22C4
 Berat, 11B4
 Berber, 28C6
 Berbera, 28C7
 Berberati, 28D4
 Berdičov, 17C2
 Berdjansk, 17C4
 Berdsk, 18aB1
 Beregomet, 17C2
 Berogovo, 17C1
 Berens, f., 34A2
 Berens River, 33C10
 Berezina, f., 17B2.3
 Berezník, 16B67

Berezniči, 5B10
 Berězovka, 17C3
 Berezovo, 15C8
 Berezovskij, 18A2
 Berežany, 17C1
 Berga, 12B4
 Bergama, 21aB1
 Bergamo, 11A2
 Bergen, 14C3
 Bergerac, 13E4
 Berghent, 12D3
 Beringovo moře, 31D2-4
 Beringovskij, 15C19
 Beringův průl., 31C4
 Berkatit, 15D14
 Berkeley, 35D2
 Berkerův o., 42G5,6
 Berlevág, 14A9
 Berlin (15), adm. j., 9B4
 Berlin (NDR), 9B4
 Bermejo, f., 37E3,4
 Bermudy, adm. j. a o-vy,
 31F14
 Bem, 9D6
 Bermartice, 7C3
 Bernburg, 9C3
 Bernolákovo, 8C2
 Beroun, 9C4
 Berounka, f., 6B1
 Bérriane, 27aB1
 Berrouaghia, 27aA1
 Bertoua, 29E9
 Berwick-upon-Tweed, 13C3
 Besançon, 13E5
 Beskid Wysoki, poh., 6B4,5
 Beslan, 17D5
 Besni, 21aB3
 Bessarabka, 17C2
 Bétaré-Oya, 29E9
 Bethel, 33B3
 Bethlehem, 30D3
 Bettliar, 8C5
 Betrika, 30D5
 Betsiamites, 34B7
 Bettles, 33B4
 Bettola, 11aB3
 Bétva, f., 22aB1
 Bey Dağları, h., 4D8
 Beyla, 29D3
 Beypazar, 21aA2
 Beyşehir, 21aB2
 Beyşehir, jez., 21aB2
 Bezděz, h., 6A2
 Bezdružice, 7C1
 Béziers, 13F4
 Bežec, 16C5
 Bhāgalpur, 22B4
 Bhaktapur, 2aB3
 Bhatinda, 22A3
 Bhátpará, 22aC4
 Bhāvnagar, 22B3
 Bhiāl, 22B4
 Bhiwán, 22B3
 Bhópál, 22B3
 Bhudž, 22B2
 Bhubán, st., 22B4,5
 Bhuvanéšvar, 22B4
 Biak, o., 23D5
 Biata, 7B6
 Biata, f., 8B6
 Biata Podlaska, 9B6
 Bialograd, 9B4,5
 Biaty Dunajec, 8B5
 Biatystok, 9B6
 Biarritz, 13F3
 Bicske, 8D3
 Bida, 29D7
 Biddford, 34C6,7
 Bidovce, 8C6
 Bié, ploš., 26F6
 Biecz, 8B6
 Biel, 9D2
 Biela Orava, f., 8B4
 Bielawa, 7B5
 Bielefeld, 9B3
 Biella, 11A2
 Blisko-Biata, 9C5
 Biely Váh, f., 8B4
 Bienutów, 7A6
 Bieszczady, poh., 6B6
 Biga, 5aB2
 Big Delta, 33B5
 Biggar, 35A5
 Bighom, f., 35B5
 Big Quill, jez., 35A6
 Biháč, 11A3
 Bihár, 22aB3
 Bihár, adm. j., 22B4
 Bijala, 26aA3
 Bijeljina, 11A4
 Bijsk, 18B10
 Bikánér, 22B3
 Bikin, 15E15
 Bikini, o., 40B6
 Bilá, 8B3
 Bilá hora, 6A2
 Bláspur, 22B4
 Blibajs, 26aB3
 Bilbao, 12B3
 Bilecik, 21aA1
 Bilé jez., 16B5
 Bilé Karpaty, poh., 6B3,4
 Bilé moč, 4A8,9
 Bilibino, 15C18
 Bilina, 7B2
 Bilina, f., 7B2
 Bilkás, 19aA3
 Billings, 35B5
 Birma, 29B9
 Bilovec, 8B3
 Biloxi, 34E3
 Bilý m., 28B1
 Bilý Nil viz Bahr al-Abjad
 Bilý o., 15B9
 Bilý Potok, 7B4
 Bimura, 30C4
 Binghampton, 34C5,6
 Binjai, 19bC1
 Bintulu, 23C3
 Bioko, o., 26D5
 Birao, 28C5
 Birara, o., 41D4,5
 Birátnagar, 22aB3
 Bircza, 8B7
 Birdsville, 40C3
 Birdum, 40B3
 BIRDžand, 21C7
 Birecik, 21aB3
 Bl' r Hukajr, 26aB2
 Birket Kárnún, jez., 26aC2
 Birlet, 10B3
 Birmingham (USA), 34E3
 Birmingham (V. Brit.), 13C3
 Birnin Kebbi, 29C7
 Birni-nKonni, 29C7
 BIRobidžan, 15E15
 Birrie, 35A6
 Biržaj, 16C2
 Bishop, 35D3
 Bischofshofen, 9D4
 Bischofswerda, 7A3
 Biskajský zál., 4C4
 Biskra, 27aB2
 Bislig, 23bC3
 Bismarck, 35B6
 Bismarckovo souostř.,
 41D4,5
 Bissau, 28C1
 Bistrija, 10B3
 Bistrija, f., 10B3
 Biša, 28C6
 Bitlis, 21aB4
 Bitola, 11B5
 Bitterfontein, 30E2
 Biu, 29D9
 Biwa, jez., 25C6
 Bjás, f., 22A3
 Bjórna, 14C6
 Blackburn, 13C3
 Black Volta, f., 29D5
 Blagodarnyj, 17C5
 Blagoevgrad, 10C2
 Blagoevgrad (1), adm. j.,
 10C2
 Blagoveščensk (SSSR –
 Baškírská ASSR), 18A4
 Blagoveščensk (SSSR –
 Chabarovský kraj), 15D14
 Blair Athol, 40C4
 Blanca, zál., 39B2
 Blanca Peak, h., 31F10
 Blanco, f., 38D3
 Blanès, 12B4
 Blancie, (Otava), f., 6B2
 Blancie, (Sázava), f., 6B2
 Blanquette, 39aD2
 Blansko, 7C5
 Blantyre, 30C4
 Blatenský jez. (Balaton),
 10B1
 Blatná, 7C2
 Blatno, 7B2
 Blazova, 8B7
 Blida, 27aA1
 Blind River, 34B4
 Blitta, 29D6
 Bližkovice, 7D4
 Bloemfontein, 30D3
 Blois, 13E4
 Bloomington, 34C2
 Blonice, 7C2
 Bludov, 8B1
 Bluefields, 36C4
 Blue Mountains, poh.
 31aA,2
 Bluff Knoll, h., 40D1
 Blumenau, 39A4
 Blythe, 35E3,4
 Bo, 29E3
 Boa Vista, 38B3
 Boa Vista, o., 28aB2
 Bobigny, 13D4
 Bobo-Dioulasso, 29D4
 Bóbr, f., 6A2
 Bobrujsk, 17B2
 Bóca do Acre, 38C3
 Bodajbb, 15D13
 Bodamský jez., 9D3
 Bodélé, pánev, 26C6
 Boden, 14D7
 Bodenmais, 7C2
 Bodé, 14B5
 Bodrog, f., 6B5
 Bodrum, 21aB1
 Bódva, f., 6B5
 Bódvaszilas, 8C5
 Bodžnurd, 18E4
 Boende, 30B3
 Boffa, 29D2
 Bogotusa, 34E3
 Bogdanovič, 18A5
 Bogen, 7D1
 Boghó, 29B2
 Bogor, 23D2
 Bogota, 38B2
 Bogotol, 18A10
 Bogučar, 17C5
 Bogoszów Gorce, 7B5
 Bohol, o., 23B,4
 Bohumín, 8B3
 Bochnia, 9C6
 Bochof, 7B2
 Bochum, 9aB3
 Boise, 35C3
 Boise City, 35D6
 Bojkovice, 7C6
 Bojnice, 8C3
 Bojuru, 39aD3
 Boka Kotorska, zál., 11B4
 Boko, 29D2
 Boknafjord, zál., 14D3
 Bokovskaja, 17C5
 Bol, 28C4
 Bolu, 10C4
 Bolama, 29D2
 Bole, 29D5
 Bolgatanga, 29D5
 Bolgrad, 17C2
 Bolinao, m., 23B3
 Bolívar, 39aE1
 Bolívie, st., 38D3,4
 Bolkov, 7B5
 Bologna, 11A2
 Bologoje, 16C4
 Bolotnoje, 18A9
 Bol'saja Belozerka, 17C3
 Bol'saja Glušica, 17B7
 Bol'sereč'je, 18A7
 Bolševik, o., 15B10,11
 Bol'sije Uki, 18A7
 Bol'soj Iriz, f., 17B6
 Bol'soj Uzen', f., 17B6
 Bolton, 13C3
 Bolu, 21aA2
 Bolzano, 11A2
 Boma, 30B2
 Bombaj viz Mumbai
 Bombala, 40D4
 Bomba Jésus de Lapa, 38D5
 Borna, f., 28D5
 Bonda, 30B2
 Bondo, 28D5
 Bondoukou, 29D5
 Bondowoso, 23aA3
 Bone, zál., 23D4
 Bong, 29E3
 Bongabong, 23bB2
 Bongor, 28C4
 Bonifácký průl., 4C5
 Boniny viz Ogasawara
 Bonn, 9C2
 Bonny, 29E7
 Bonny, zál., 29E,F,7,8
 Bontoc, 23bA2
 Boothia pol., 31B,C,11
 Boothijský zál., 31B,C,11,12
 Boové, 30B2
 Boquerón, 36aC6
 Bor (ČSSR), 7C1
 Bor (Jugoslávie), 11A5
 Bor (RSFSR), 16C6
 Borama, 28D7
 Borás, 14D5
 Borba, 38C4
 Bordeaux, 13E3
 Bordeny, 14aB2
 Bordj Omar Driss, 28B3
 Borgames, 14aB2
 Borgholm, 14D6
 Borgo Val di Taro, 11aB3
 Borisoglebsk, 17B5
 Borisov, 17B2
 Borispol', 17B3
 Borja, 38C2
 Boriänge, 14C5
 Bormida, f., 11A2
 Borneo (Kalimantan), o.,
 191,J,12,13
 Bornholm, o., 14E5
 Borno (5), adm. j., 29B9

Borongan, 23bB3
 Borovíci, 16C4
 Borovskoj, 18B5
 Boroloola, 40B3
 Borsod-Abaúj-Zemplén (4),
 adm. j., 10A4
 Borsodnádassd, 8C5
 Borúnder, 21C5
 Borzácín, 8A5
 Borzja, 15D13
 Bóssárkány, 8D2
 Bosaso, 28B2
 Boskovice, 7C5
 Bosna, f., 11A4
 Bosna i Hercegovina (1),
 adm. j., 11A4
 Bospor, průl., 5aA4
 Boston (USA), 34C6,7
 Boston (V. Brit.), 13C3,4
 Boszva, f., 8C6
 Bošáca, 8C2
 Bošany, 8C3
 Botev, h., 4C7
 Bottelle, f., 30D3
 Botnický zál., 14A6,7
 Botogani, 10B3
 Botswana, st., 30D3
 Böttrorp, 9aA2
 Botucato, 38aB4
 Bouafé, 29E4
 Bouaké, 29E4
 Boubin, h., 6B1
 Boubout, 28B2
 Bou Djébéha, 29B5
 Bouea, 29E8
 Bougainville, o., 40A5
 Bountaini, 29D4
 Bouches-du-Rhône (13),
 adm. j., 13F5
 Boulder City, 35D3,4
 Boullia, 40C3
 Boulogne, 13D4
 BOUNDIALL, 29D4
 BOUNTY, o., mapa č. 2
 Bourail, 41aA1
 Bouraké, 41aA1,2
 Bourem, 29B5
 Bourg, 13E5
 Bourges, 13E4
 Bourke, 40D4
 Boumembourg, 13D3
 Bou Saada, 27aA1
 Boušimil, 29B2
 Bouvetův o., 42E36
 Bow, f., 35A4
 Bowen, 40C4
 Bowie, 35E5
 Bowling Green, 34D3
 Boyoma, vod., 26D,E7
 Boyulbe, 38E3
 Bozeman, 35B4
 Bozom, 28D4
 Božšakol', 18B7
 Boží Dar, 7B1
 Bra, 11aB1
 Brácke, 14C5
 Brač, o., 11B4
 Brad, 10B2
 Bradenton, 34F4
 Bradford (Velká Británie),
 13C3
 Bradford (USA), 34C5
 Braga, 12B1
 Braga (3), adm. j., 12B1
 Bragança (4), adm. j., 12B2
 Bragança (Brazilie), 38C5
 Bragança (Portugalsko),
 12B2
 Brahmaputra, f., 22B5
 Bráilia, 10B3
 Brainerd, 34B2
 Bralome, 33aB2,3
 Branco, o., 28A1
 Branco, f., 37B3
 Brandberg, h., 26G6
 Brandenburg, 9B4
 Brandon, 35B6
 Brandys nad Labem, 7B3
 Branice, 8A2
 Brantford, 34C4
 Brasilia, 38D5
 Brašov, 10B3
 Bratislava, 9C5
 Bratkovice, 8A6
 Bratsk, 15D12
 Bratský pfehr. n., 15bB1,2
 Braunschweig, 9B3
 Brava, o., 28aB1
 Bravo del Norte, f., 36B2
 Brázda, propast, 6B5
 Brazeau, 33C8
 Brazillie, st. 38C2-5
 Brazilijská vys., 37D4,5
 Brazos, f., 31F11
 Brazzaville, 30B2
 Brda, f., 14E6
 Brdo, h., 6B3
 Brdy, poh., 6B1,2
 Breda, 9C2
 Bredy, 18B5
 Bregenz, 9D3
 Breidifjörður, zál., 14aB1,2
 Bremen, 9B3
 Bremen (3), adm. j., 9B3
 Bremerhaven, 9B3
 Bremerton, 33aC3
 Brenta, f., 11aA5
 Brescia, 11A2
 Brest (SSSR), 17B1
 Brest (Francie), 13D2
 Brestafský pol., 4C4
 Brezno, 8C4
 Brezová pod Bradlom,
 8C6
 Brezovica, 8B5
 Bria, 28D5
 Briangon, 13E5
 Bridge, 33aB3
 Bridgeport, 34C6
 Bridgetown (Austrálie), 40D1
 Bridgetown (Barbados),
 36bB3
 Bríg, 9D2,3
 Brighton, 13D3
 Brindisi, 11B4
 Brisbane, 40C5
 Bristol, 13D3
 Bristolský zál. (Berlingovo m.),
 31D4
 Bristolský zál. (Ketské m.)
 13D2,3
 British Columbia, adm. j.,
 33C7
 Britské indickooceánské
 teritorium, úz., mapa č. 3
 Britské ostrovy, 19D1
 Britské Panenské o-vy,
 adm. j., 36bA1,2
 Brive-la-Gaillarde, 13E4
 Brjansk, 17B3
 Brněnec, 7C5
 Bmo, 9C5
 Brockville, 33b
 Brockway, 35B5
 Brody, 17B2
 Brochet, 33C9
 Broken Hill, 40D4
 Brooks Range, poh., 31C5,6
 Broome, 40B2
 Broumov, 7B5
 Brownsville, 35F7
 Brownsweeg, 38B4
 Brownwood, 35E7
 Bruck an der Mur, 9D4
 Brugge, 13D4
 Brunei (Bandar Seri
 Begawan), 23C3
 Brunej, st., 23C3
 Brunswick, 34E4
 Bruntál, 8B2
 Brush, 35C6
 Bruxelles, 13D5
 Bryan, 34E1
 Brzeg, 9C5
 Brzesko, 8B5
 Brzostek, 8B6
 Brzozów, 8B7
 Břeclav, 9C5
 Březnice, 7C2
 Březno, 7B2
 Bú Arfá, 28A2
 Bucak, 21aB2
 Bucaramanga, 38B2
 Buckleboo, 40D3
 Bucklin, 35D7
 Bu Craa, 28B1
 București, 10B3
 Bučač, 17C2
 Bučovice, 7C6
 Budakétszi, 8D3
 Budapest, 10B1
 Buddovo pobeží, 42F25
 Budennovsk, 17C,D5
 Búdir, 14aB2
 Budišov, 7C5
 Budišov nad Budišovkou,
 8B2
 Budrio, 11aB5
 Buenaventura, 38B2
 Buenos Aires, 39B3
 Buenos Aires, jez., 39C1
 Buenos Aires, adm. j., 39B2,3
 Buffalo, 34C5
 Bug, f., 4B7
 Bugul'ma, 18B3
 Bujurusan, 18B3
 Buhayratel-Murrah el Kubrá,
 jez., 26aB3,4
 Buchanan, 29E3
 Buchara, 18E5
 Buchlovce, 7C6
 Buchtarminská pfehr. n.
 viz Zajsan
 Buj, 16C6
 Bujnaks, 17D6
 Bujumbura, 30B3
 Bukama, 30B3
 Bukavu, 30B3
 Bukittingi, 23D1,2
 Bükk, poh., 6B5
 Bükkábrány, 8D5
 Bukoba, 30B4
 Bukowsko, 8B7
 Bulawayo, 30D3
 Bulgan, 24B4
 Bulharsko, st., 10C2,3
 Bulo Burti, 28D7
 Bumba, 28D5
 Bumtang, 22aB4
 Bunbury, 40D1
 Bundaberg, 40C5
 Bunyín, 21aB3
 Burajda, 28B7
 Burajmi, 21E7
 Buraó, 28D7
 Buras, 34F3
 Burdur, 21aB2
 Burdž, 4aB2
 Bureja, f., 24A7
 Búr Fuad, 26aA4
 Burgas, 10C3
 Burgas (2), adm. j., 10C3
 Burgenland (1), adm. j., 9D5
 Burghausen, 6B1
 Burgos, 12B3
 Burgstädt, 7B1
 Burgsvik, 14D6
 Burhánpur, 22B3
 Burjatská ASSR, adm. j.,
 15bB1-3
 Burkettown, 40B3
 Burkina, st., 29C5
 Burlington (Vermont), 34C6
 Burlington (Washington),
 33aB3
 Bumaby, 35B2
 Burnie, 40E4
 Burnoje, 18aA2
 Burns, 35C3
 Burra, 29D8
 Bursa, 5aB4
 Búr Said, 28A6
 Búr Súdán, 28C6
 Buru, o., 23D4
 Burullus, jez., 26aA2,3
 Burundi, st., 30B3,4
 Buryňšik, 18C3
 Buschberg, h., 6B3
 Busira, f., 30aB,2,3
 Busov, h., 6B5
 Busselton, 40D1
 Busto Arsizio, 11A2
 Búšehr, 21D6
 Bušince, 8C4
 Buta, 28D5
 Butere, 30A4
 Butte, 35B4
 Butterworth, 19bB2
 Butuan, 23C4
 Butung, o., 23D4
 Buturlinovka, 17B5
 Buyo, 29E4
 Büyük Agriadiği (Ararat), h.,
 19F6
 Buzáú, 10B3
 Buzáú, f., 10B3
 Buzica, 8C6
 Buzuluk, 18B3
 Bydgoszcz, 9B5
 Bykovo, 17C6
 Bynlice, 8B3
 Bylot, o., 33A12
 Byske álv., f., 14B7
 Bystrá h., 6B4
 Bystrzyca, f., 7B5
 Bystrzyca Kłodzka, 7B5
 Bystřice, f., 7C6
 Bystřice nad Pernštejnem,
 7C5
 Bystřice pod Hostýnem, 7C6
 Bytča, 8B3
 Bytom, 9C5
 Bzenec, 7C6
 -
C
 Caazapa, 39A3
 Cabanatuan, 23aB2
 Cabinas, 38A2
 Cabinda, 30B2
 Cabo Branco, m., 37C6
 Cabo Catoche, m., 31G,H12
 Cabo Corrientes, m., 31G10
 Cabo da Roca, m., 4D4
 Cabo de Finisterre, m., 4C4
 Cabo Delgado, m., 26F9
 Cabo Horn, m., 37H2,3
 Cabonga, pfehr. n., 34B5
 Cabo Orange, m., 37B4

Cabora Bassa, pfehr. n., 30C4
 Cabo San Lucas, m., 31G9,10
 Cabo Tres Puntas, m., 37G3
 Cabotův průliv, 31E15
 Cacequi, 39A C3
 Cáceres (Brazílie), 38D4
 Cáceres (Španělsko), 12C2
 Cadiz, 35E3,4
 Cádiz, 12C2
 Cádizský zál. 12C2
 Caen, 13D3
 Caeté, 39A A5
 Cagayan, f., 23B4
 Cagayan de Oro, 23C4
 Cagliari, 11C2
 Cagliarský zál., 11C2
 Caguas, 36B A1
 Cahors, 13E4
 Cachoeira do Sul, 39A C,D3
 Cachoeiro de Itapemirín, 39A4
 Caibarién, 36A A4
 Caicara, 38B3
 Cairns, 40B4
 Cairo, 34D3
 Cairo Montenotte, 11A B2
 Cajamarca, 38C2
 Calabar, 29E8
 Calabria (3), adm. j., 11C4
 Calafat, 10C2
 Calafate, 39D2
 Calais, 13D4
 Calaiská (Doverská) úžina, 13D4
 Calama, 39A2
 Calamar (Cartagena), 38A2
 Calamar (Mitú), 38B2
 Călărăși, 10B3
 Calatayud, 12B3
 Calauag, 23bB2
 Calbayog, 23bB2
 Caleta Larga, 36A B1
 Calgary, 33C8
 Cali, 38B2
 Caliente, 35D3,4
 California, adm. j., 35C,D2,3
 Callao, 38D2
 Caltanissetta, 11C3
 Calvados (14), adm. j., 13D3
 Calvi, 11B2
 Calvinia, 30E2
 Calzada Larga, 35a
 Camaguá, 39A D3
 Camaguá, f., 39A D3
 Camagüey, 36B5
 Camagüey (1), adm. j., 36A B4,5
 Camarones, 39C2
 Cambridge (USA), 34C6,7
 Cambridge (Velká Británie), 13C4
 Cambridge Bay, 33B9
 Camden (USA - Arkansas), 34E2
 Camden (USA - New Jersey), 34D6
 Cameroons Mount, h., 26D5
 Cametá, 38C5
 Camiñ, 38D,E3
 Camocim, 38C5
 Camooweal, 40B3
 Camopi, 38B4
 Campania (4), adm. j., 11B3
 Campbell, o., mapa č. 2
 Campbell River, 33A B2
 Campbellton, 34B7
 Campeche, 36C3
 Campeche (4), adm. j., 36C3,4
 Campechský zál., 31G,H11
 Campina Grande, 38C6
 Campinas, 39A4
 Campina Verde, 39A A4
 Campobasso, 11B3
 Campo Grande, 38E4
 Campo Mourão, 39A B3
 Campos, 39A4
 Campos Belos, 38D5
 Camranh, 22C6
 Canadian, f., 31F10
 Çanakkale, 5aB1
 Canal du Midi, průpl., 13F4
 Cananea, 36A1
 Cananéia, 39A B4
 Canarias (5), adm. j., 27B3
 Canbera, 40D4
 Cangas del Narcea, 12B2
 Çankırı, 21A2
 Cannes, 13F5
 Canoas, 39A C,D3
 Canoas, f., 39A C3
 Caño Quebrado, 35a
 Caño Quebrado, f., 35a
 Canso, 33D13
 Cantabria (6), adm. j., 12B2
 Cantal (15), adm. j., 13E4
 Cantão, 34C4
 Canudos, 38C4
 Capanema, 38C5
 Cap d'Ambre, m., 26F9
 Cap Debunja, m., 26D5
 Cape Agulhas, m., 26H7
 Cape Breton, o., 31E14,15
 Cape Byron, m., 40C5
 Cape Canaveral, m., 31G12,13
 Cape Coast, 29E5
 Cape Columbia, m., 42A10,11
 Cape Dyer, m., 31C14
 Cape Farewell, m., 40B2
 Cape Forward, m., 37H2
 Cape Hatteras, m., 31F13
 Cape Charles, m., 31D15
 Cape Chidley, m., 31C14
 Cape Londonderry, m., 40B2
 Capelongo, 30C2
 Cape Mendocino, m., 31E,F8
 Cape Palmas, m., 26D4
 Cape Prince of Wales, m., 31C4
 Cape Race, m., 31E15
 Cape Sable (Kanada), m., 31E14
 Cape Sable (USA), m., 31G12
 Cape Three Points, m., 29E5
 Cape Town (Kapské Město), 30E2
 Cape Vert, m. (Zelený m.), 26C3
 Cape Wrangell, m., 31D1,2
 Cape York, m., 40B4
 Cape York Peninsula, pol., 40B4
 Cap Lopez, m., 26E5
 Cap Murchison, m., 31B11
 Capo Passero, m., 4D6
 Caprino Veronese, 11A A4
 Cap Sainte Marie, m., 26G9
 Caquetá, f., 37B,C2
 Caracal, 10B3
 Caracará, 38B3
 Caracas, 38A3
 Carajás, 38C4
 Caratinga, 38D5
 Carauari, 38C3
 Caravaca, 12C3
 Caravelas, 38D6
 Carballo, 12B1
 Carbonia, 11C2
 Carcassonne, 13F4
 Cárdenas, 36A A3
 Cardiff, 13D3
 Cardigan, 13C2
 Cardiganský zál., 13C2
 Cariacica, 38D5
 Carlisle, 13C3
 Carlsbad, 35E6
 Carmagnola, 11A B1
 Carman, 35B7
 Carmen de Patagones, 39C2
 Carnarvon (Austrálie), 40C1
 Carnarvon (Jihoafr. rep.), 30E3
 Carnot, 28D4
 Carolina, 38C5
 Caroline, o., 41E10,11
 Caroni, f., 38B3
 Carpentarský zál., 40B3,4
 Carpi, 11A B5
 Carrara, 11A2
 Çarşamba, 21A A3
 Carson City, 35D3
 Cartagena (Kolumbie), 38A2
 Cartagena (Španělsko), 12C3
 Cartwright, 33C14
 Caruaru, 38C6
 Carupano, 38A3
 Carvoeiros, 28A A1
 Casablanca viz Dár al-Bajdá
 Casale Monferrato, 11A A2
 Cascade Range, poh., 31E8
 Cascavel, 39A3
 Caserta, 11B3
 Casey, výzkumná stanice, 42F25
 Casiguran, 23bA2
 Casilda, 39aD1
 Casina, 11A B4
 Casiquiare, f., 38B3
 Casper, 35C5
 Cassai, f., 30C2,3
 Cassinga, 30C2
 Castelfranco, 11A A5
 Castellammare di Stabia, 11B3
 Castellón de la Plana, 12B,C3,4
 Castelo Branco, 13C2
 Castelo Branco (5), adm. j., 12C2
 Castilla-La Mancha (7), adm. j., 12C3
 Castilla-León (8), adm. j., 12B2
 Castres, 13F4
 Castries, 36B B2
 Castrop-Rauxel, 9a A3
 Castrovilari, 11C4
 Cat, o., 34G5
 Catalão, 39A A4
 Cataluña (9), adm. j., 12B4
 Catamarca, 39A2
 Catamarca (2), adm. j., 39A2
 Catanduanes, 23B4
 Catania, 11C3
 Catanzaro, 11C4
 Catbalogan, 23bB2
 Catrimani, 38B3
 Cauayan, 23bB2
 Cauca, f., 37B2
 Caura, f., 38B3
 Cavarzere, 11A A6
 Caviana, soustr., 37B5
 Caxias do Sul, 39A C3
 Cayenne, 38B4
 Ceará, adm. j., 38C5,6
 Cebu, 23B4
 Cebu, o., 23B,C4
 Cecerleg, 24B4
 Cedar City, 35D4
 Cedar Rapids, 34C2
 Cedros, o., 36B1
 Ceduna, 40D3
 Cefalù, 11C3
 Cegléd, 10B1
 Celaya, 36B2
 Celebes viz Sulawesi
 Celebeské moře, 23C4
 Celinograd, 18B7
 Celje, 11A3
 Celje, 9B3
 Ceno, f., 11A B5,4
 Cento, 11A B5
 Centra'njy, 18A A2
 Ceres, 38D5
 Cernigola, 11B3
 Cernavoda, 10B4
 Cerro Bonete, h., 37E3
 Cerro del Toro, h., 37E3
 Cerro de Pasco, 38D2
 Cerro Yerupaja, h., 37D2
 Cervia, 11A B6
 Cesena, 11A3
 Cass, f., 29E3
 Cetinje, 11B4
 Ceuta, 28A2
 Ceylánpinar, 21A B3
 Cezava, f., 7C5
 Čchajdamská pánev, 19F11
 Čchang-čou, 25C2
 Čchinvali, 17D5
 Čianju, 23A A1
 Cíckar viz Čchi-čchi-cha-er
 Čidlina, f., 6A2
 Ciego de Ávila, 36A B4
 Ciego de Ávila (2), adm. j., 36A B4
 Ciechanów, 9B6
 Cienága, 38A2
 Cienfuegos, 36B4
 Cienfuegos (3), adm. j., 36A A3
 Cieplice-Śląskie Zdrój, 7B4
 Cieszyn, 8B3
 Cieżkowice, 8B5
 Cifer, 8C2
 Cigánd, 8C6
 Cihanbeyli, 21A B2
 Cijulang, 23A A2
 Cilacap, 23A A2
 Cill Choinigh, 23C2
 Cui'm, f., 16A8
 Cimarron, f., 35D7
 Cimljansk, 17C5
 Cimljanský pfehr. n., 17C5
 Cimpulung, 10B3
 Cincinnati, 34D4
 Cinoñaña, 8C4
 Circle, 33B5
 Cirebon, 23D2
 Cirié, 11A A1
 Cirocha, f., 8B7
 Cisna, 8B7
 Citeli-Ckaro, 17A A2
 Ciudad Acuña, 35F6
 Ciudad Bolívar, 38B3
 Ciudad Camargo, 35F5,6
 Ciudad Guayana, 38B3
 Ciudad Jiménez, 36B2
 Ciudad Juárez, 36A2
 Ciudad Madero, 36B3
 Ciudad Mante, 36B3
 Ciudad Oregon, 36B2

- Ciudad Ojeda, 38B2
 Ciudad Piar, 38B3
 Ciudad Real, 12C3
 Ciudad Rodrigo, 12B2
 Ciudad Victoria, 36B3
 Civitavecchia, 11B2
 Civni, 21aB1
 Çizre, 21aB4
 Çjurpinski, 17C3
 C-kung, 24D4
 Clark Fork, f., 35B3,4
 Clarksburg, 34D4
 Clarksdale, 34E2,3
 Clarksville, 34D3
 Clearwater, jez., 33C12
 Clermont-Ferrand, 13E4
 Cleveland, 34C4
 Clinton (Kanada), 33aA3
 Clinton (USA - Missouri), 34D2
 Clinton Colden, jez., 33B9
 Clipperton, o., 31H10
 Cloncurry, 40C4
 Clovis, 35E6
 Cluj-Napoca, 10B2
 Clusone, 11aA3
 Clyde, 33A13
 Coahuila (5), adm. j., 36B2
 Coari, 38C3
 Coast Mountains, poh., 31D7,8
 Coast Ranges, poh., 31E,F,8,9
 Coatsova země, úz., 42G2,3
 Coatsúv o., 33B11
 Coatzacoalcos, 36C3
 Cobalt, 33D12
 Cobar, 40D4
 Cobija, 38D3
 Cocalinho, 38D4
 Coco, f., 31H12
 Codajás, 38C3
 Codigoro, 11aB6
 Codó, 38C5
 Codogno, 11aA3
 Codrington, 36bA2
 Codo, 35C5
 Coen, 40B4
 Coeur d'Alene, 35B3
 Coffs Harbour, 40D5
 Cochabamba, 38D3
 Cochrane, 33D11
 Coiba, o., 36D4
 Coimbra, 12B1
 Coimbra (6), adm. j., 12B1
 Colatina, 38D5
 Colbeck, m., 42G16
 Colby, 35D6
 Çölemerik, 21aB4
 Coleraine, 13C2
 Colima, 36C2
 Colima (6), adm. j., 36C2
 Colmar, 13D5
 Cologna Veneta, 11aA5
 Colombia, 38E5
 Colón, 39aD2
 Colón (Kuba), 36aA3
 Colón (Panama), 36D5
 Colonia, 39aD2
 Colonia Las Heras, 39C2
 Colorado, adm. j., 35C,D,5,6
 Colorado (Atlantský o.), f., 37F3
 Colorado (Kalifornský zál.), f., 31F9,10
 Colorado (Mexický zál.), f., 35F7
 Colorado Plateau, ploš., 31F9,10
 Colorado Springs, 35D6
 Columbia, 34E4,5
 Columbia, f., 31D,E9
 Columbus (USA - Georgia), 34E4
 Columbus (USA - Mississippi), 34E3
 Columbus (USA - Ohio), 34C4
 Colville, f., 33B4
 Comacchino, 11aB6
 Como, 11A2
 Comodoro Rivadavia, 39C2
 Compiègne, 13D4
 Comské jez., 11A2
 Conakry, 29D2
 Conceição do Araguaia, 38C4,5
 Concepción (Chile), 39B1
 Concepción (Paraguay), 39A3
 Concord 34C6
 Concordia, 39D2
 Condao, o., 22D6
 Congelario, 11aA6
 Congo viz Zaïre
 Conchos, f., 35F5,6
 Coniston, 34B4
 Connecticut, adm. j., (7), 34C6
 Constatnja, 10B4
 Constantine, 27aA2
 Constantvojt, jez., 33B8,9
 Coober Pedy, 40C3
 Cookhouse, 30E3
 Cookov o-vy a adm. j., 41D-F9
 Cooktown, 40B4
 Cookův průl., 40aB2
 Coolgardie, 40D2
 Cooper Creek, f., 40C3,4
 Cocos Bay, 35C1,2
 Copiapo, 39A1
 Copparo, 11aB5
 Copper, f., 33B5
 Cooper Harbor, 34B3
 Coppermine, 33B8
 Coquimbo, 39B1
 Coral Harbour, 33B11
 Coral Sea Islands Territory, adm. j., 40B4,5
 Corantyne, f., 38B4
 Corbin, 34D4
 Corcaigh, 13D1
 Cordillera Central, poh., 37B2
 Cordillera de Mérida, poh., 37B2,3
 Cordillera Occidental, poh., 37B2
 Cordillera Oriental, poh., 37B2
 Córdoba (Argentina), 39B2
 Córdoba (3), adm. j., 39B2
 Córdoba (Španělsko), 12C2
 Cordova, 33B5
 Corinth, 34D3
 Corinto, 39aA5
 Çorlu, 21A1
 Comer Brook, 33D13
 Como Grande, h., 4C6
 Cornwall, 34B6
 Cornwall, o., 34F5
 Cornwallis, o., 33A10
 Coro, 38A3
 Coromandel, 39aA4
 Coronel Oviedo, 39A3
 Coronel Suárez, 39E1
 Corpus Christi, 35F7
 Corralillo, 36aA3
 Corréze (19), adm. j., 13E4
 Corrientes, 39A3
 Corrientes, adm. j., 39aC2
 Corse, m., 11B2
 Corse-du-Sud (2A), adm. j., 13F6
 Corsicana, 34E1
 Corte, 11B2
 Cortland, 34C5
 Çoruh, f., 21aA4
 Çorum, 21aA2
 Corumbá, 37D4
 Corvallis, 35C2
 Corvo, o., 12aA1
 Cosenza, 11C4
 Cosmoledo, o., 30B5
 Cotabato, 23C4
 Coteau du Lac, 33b
 Coteau Rapids, 33b
 Côté-d'Or (21), adm. j., 13E5
 Côté Sainte Catherine, plavební komora, 33b
 Côtes-du-Nord (22), adm. j., 13D3
 Cotonou, 29E6
 Cotopaxi, h., 37C2
 Cottbus, 9C4
 Cottbus (1), adm. j., 9C4
 Cottondale, 34E3
 Council Bluffs, 34C1,2
 Courtenay, 33D7
 Coventry, 13C3
 Covilhã, 12B2
 Covington (USA - Kentucky), 34D4
 Covington (USA - Virginia), 34D5
 Coxim, 38D4
 Cozumel, o., 36B4
 Cradock, 30E3
 Craic, 35C5
 Craig Harbour, 33A11
 Craiova, 10B2
 Cranbrook, 35B3
 Crater Lake, 35C2
 Crataeus, 38C5
 Crato, 38C6
 Crawford, 35C6
 Cree, jez., 33C9
 Crema, 11aA3
 Cremona, 11A2
 Cres, o., 11A3
 Creteil, 13D4
 Creuse (23), adm. j., 13E4
 Crianiarich, 13B2
 Criciúma, 39aC4
 Crikvenica, 11A3
 Crimmitschau, 7B1
 Cristóbal, 35a
 Crikvice, 4C6
 Crna Gora (2), adm. j., 11B4
 Croos River (6), adm. j., 29D8
 Crotone, 11C4
 Crow Agency, 35B5
 Croydon, 40B4
 Crozetovy o-vy, 2
 Cruz Alta, 39aC3
 Cruz del Eje, 39B2
 Cruzeiro do Sul, 38C2
 Csongrád (6), adm. j., 10B2
 Csoványos, h., 6C4
 Cu, 25D6
 Cuamba, 30C4
 Cuando, f., 30C2,3
 Cuango, f., 30C2
 Cuango, f., 30C2
 Cuanza, f., 30C2
 Cubanga, f., 30C2
 Cucuta, 38B2
 Cuenca (Elvádor), 38C2
 Cuenca (Španělsko), 12B3
 Cuernavaca, 36C3
 Cugarský průl., 25B6,7
 Cuiba, 36D4
 Cuiba, f., 38D4
 Cuito, f., 30C2,3
 Cuito Cuanavale, 30C2
 Culebra, 35a
 Culgoa, f., 40C4
 Culiacán, 36B2
 Culion, 23bB2
 Cullera, 12C3
 Cumaná, 38A3
 Cumberland, f., 34D3
 Cunene, f., 30C2
 Cuneo, 11A1
 Cun-chua, 25B2
 Cun-i, 24D4
 Cunnamulla, 40C4
 Cuorno, 11aA1
 Curaçao, o., 36C6
 Curapipe, 30aB3
 Curitiba, 39A4
 Curitibaanos, 39aC3
 Curuga, 25C6
 Curuoka, 25C6
 Curuzú Cuatia, 39aC2
 Cušima, o-vy, 25D4,5
 Cušimský průlív, 25D4
 Cuvo, f., 30C2
 Cuxhaven, 9B3
 Cuyo, 23bB2
 Cuzco, 38D2
 Cvikov, 7B3
 Czarda Nida, f., 6A5
 Czarny Dunajec, 8B4
 Czechowice-Dziedzice, 8B4
 Częstochowa, 9C5
 Czchów, 8B5
- Č
- Čačak, 11B5
 Čad, st., 28C4,5
 Čadca, 8B3
 Čadské jez., 29C9
 Čagalj, 21D8
 Čagda, 15D15
 Čagoské o-vy, 19J9
 Čahbahár, 21D8
 Čachtáran, 21C8,9
 Čachtice, 8C2
 Čajkovskij, 16B1
 Ča-ling-chu, jez., 24C3
 Čalovo, 8D2
 Ča-lu-tche-čchi, 25B3
 Čaman, 22A2
 Čambal, f., 22B3
 Čampadंगा, 22aC4
 Čaña, 8C6
 Čanáb, f., 11A3
 Čánda, 22B,C3
 Čandigarh, 22A3
 Čandigarh (11), adm. j., 22A3
 Čandpur, 22aC4
 Čang-čou, 25aB1
 Čanghang, 25C4
 Čang-chua, 25aB2
 Čang-je, 24C4
 Čang-mu-tchou, 19aA3
 Čang-t'ia-kchou, 24B5
 Čannattang, 20aA2
 Čan-t'iang, 24D5
 Čany, jez., 18A,B8
 Čapajev, 18B3
 Čapajevsk, 17B6

- Čardžou, 18E5
 Čarikar, 22A2,3
 Čarozero, 16B5
 Čarsk, 18C9
 Čarlingol, 24B4
 Čarvak, 18bA1
 Čaryškoje, 18B9
 Ča-si-kang, 24C1
 Čáslav, 7C4
 Čata, 8D3
 Čatkal, f., 18bA2
 Čattagram, 22B5
 Čebarkul', 16aB,C3
 Čeboksary, 16C7
 Čeboksarská přehr. n., 16C6,7
 Čečenoingušská ASSR (2), adm. j., 17D6
 Čedžu, 25D4
 Čedžudo, o., 25D4
 Čelákovice, 7B3
 Čelekan, 18E3
 Čeljabinsk, 18A5
 Čeljuskin, m.-, 19B12
 Čelkár, 18C4
 Čeng-čou, 24C5
 Čen-t'iang, 25D2
 Čérápuňdži, 22B5
 Čerčany, 7C3
 Čeremchovo, 9D12
 Čerepanovo, 18B9
 Čerepovec, 16C5
 Čergov, poh., 6B5
 Čerchov, h., 6B1
 Čerkassy, 17C3
 Čerkessk, 17D5
 Čerlak, 18B7
 Čerlaskij, 18B7
 Čermoz, 16aB2
 Černá h. (Krkonoše, poh.), 6A2
 Černá h. (Šumava, poh.), 6B1
 Černá v Pošumaví, 7D3
 Černé moře, 4C7-9
 Černigov, 17B3
 Černjachovsk, 17B1
 Černobyľ', 17B3
 Černogorsk, 18B11
 Černomorskoje, 15aB1
 Černošin, 7C1
 Čemousy, 7A,B4
 Černovcy, 17C2
 Černovojskoje, 16C7
 Čerského poh., 19C15,16
 Čerskij, 15C18
 Čertova hora, 6A3
 Červená Řečice, 7C4
 Červený Kláštor, 8B5
 Červonograd, 17B1
 Česká Kamenice, 7B3
 Česká Kubice, 7C1
 Česká Lípa, 7B3
 Česká Skalce, 7B5
 Česká socialistická republika, feder. st., 7B,C2-5
 Česká Třebová, 9C5
 České Budějovice, 9C4
 České středohoří, poh., 6A1-2
 České Velenice, 7D3
 Českobudějovická pánev, 6B2
 Českomoravská vrchovina, 6B2,3
 Československo, st., 7B
 Český Brod, 7B3
 Český Dub, 7B3,4
 Český Krumlov, 7D3
 Český les, poh., 6B1
 Český Těšín, 8B3
 Češský zál., 4A9
 Če-t'iang (8), adm. j., 24D6
 Čhapa, 22aB3
 Čhokori, h., 19F9
 Čchang-čchun, 24B6
 Čchang-čou, 25D2
 Čchang-ša, 24D5
 Čchang-te, 24D5
 Čchang-t'iang viz Tchung-ichien-che
 Čchang-tu, 24C3
 Čchang-wu, 24D5
 Čchao-an, 24D5
 Čchao-jiang, 25B3
 Čcheng-c'ichuan, 25C3
 Čcheng-čchun, 24D3
 Čcheng-te, 24B5
 Čcheng-tu, 24C4
 Čch'feng, 24B5
 Čchian-t'in, 24B7
 Čchi-čchi-cha-er (Cicikar), 24B6
 Čchie-mo, 24C2
 Čchi-lien-šan, h., 19F11
 Čchi-lin-chu, jez., 24C2
 Čchi-men, 25E2
 Čching-chaj (7), adm. j., 24C3
 Čching-chaj, jet., 19F12
 Čching-jiang, 24C4
 Čching-tao, 24C6
 Čchin-čuang-tao, 25C2
 Čchi-tchaj, 24B2
 Čchon-an, 25C4
 Čchongdžin, 25B4,5
 Čchongdžu, 25C4
 Čchüan-čou, 25aB1
 Čchüan-sien, 24D5
 Čchunčchon, 25C4
 Čchung-čching, 24D4
 Čchung-ming, 25D3
 Čchu-siung, 24D4
 Čchü-t'ing, 24D4
 Čiba, 25C2
 Čierna nad Tisou, 8C7
 Čierny Balog, 8C4
 Čierny Váh, f., 8B,C4
 Čimbal, 18D4
 Čimkent, 18D6
 Čina, st., 24C2-5
 Čindo, o., 25D4
 Čindžu, 25C4
 Čirč, 8B5
 Črčik, 18D6
 Črčik, f., 18bA1
 Čistá, 7B2
 Čistopol', 18A3
 Čita, 15D13
 Čitradurg, 20aA2
 Čiž, 8C5
 Čiža, 16A6
 Čjauk, 22B5
 Čojbalsan, 24B5
 Čondžu, 25C4
 Čop, 8C7
 Čortkov, 17C2
 Čou-kchou, 24C5
 Čousanské o-vy, 25D,33
 Ču-t'iang, 24D4
 Ču, 18D7
 Ču, f., 18D7
 Ču-čcheng, 25C2
 Ču-čou, 24D5
 Čudovo, 16C4
 Čudské jez., 4B7
 Čugujev, 17C4
 Ču-chaj, 19aB2
 Čuchloma, 16C6
 Čukotské moře, 15B,C20,21
 Čukotský pol., 19C20
 Čulym, 18A9
 Čulym, f., 15D10
 Čumikan, 15D15
 Ču-mu-jiang-ma (Mount Everest), h., 19G10
 Čung-ii, 25aB2
 Čung-wej, 24C4
 Čupa, 16A4
 Čusovaja, f., 16aB2
 Čusovoj, 16aB2
 Ču-t'iang-kchou, zál., 19aA,B2
 Čuvašská ASSR, adm. j., 16C7
 D
 Daba, 21D3
 Dabakaia, 29D4
 Dabola, 29D3
 Dąbrowa Tarnowska, 8A5
 Dačice, 7C4
 Dádra a Nagarhavéli (12), adm. j., 22B3
 Daet, 23bB2
 Dagana, 29B2
 Dagestánská ASSR, adm. j., 17D6
 Dagupan, 23B4
 Dahlačké o-vy, 28C6,7
 Dachla, 28B1
 Dajarra, 40C3
 Dajr az-Zór, 21B4
 Dakala, 29C6
 Dakar, 29C1
 Dakland, 31aC1
 Dakm, 21F7
 Dakšhin Gangotri, výzumná stanice, 42F35
 DaláIVEN, f., 14C6
 Dalan Džadgad, 24B4
 Dalat, 22aC6
 Dalešice, 7C5
 Dalhart, 28C6
 Dalhousie, 33D13
 Da-li-ien, 24C6
 Dallas, 34E1
 Dal'negorsk, 25B6
 Dal'nerčensk, 24B7
 Daloa, 29E4
 Dalol, 26C8,9
 Dalton, 34E4
 Daltongařdž, 22B4
 Daly, f., 40B3
 Daryl Waters, 40B3
 Daman, Dijú (13), adm. j., 22B3
 Damánhúr, 26aA2
 Damázin, 28C6
 Dámír, 29C6
 Dammán, 21B5,6
 Damodar, f., 22aC3
 Damongo, 29D5
 Dampier, 39C1
 Danang, 22C6
 Danger, o-vy, viz Pukapuka
 Dangori, 22B5
 Danilov, 16C6
 Dánsko, st., 14D,E4
 Dánský průl., 14aA,B1
 Danville (USA - Illinois), 34C3
 Danville (USA - Virginia), 34D4,5
 Dapchi, 29C8
 Dár al-Bajdat (Casablanca), 28A2
 Darazo, 29D8
 Darbhanga, 22aB3
 Darby, 35B4
 Dardanely, průl., 4C,D7
 Dárdžiling, 22B4
 Dar es-Salaam, 30B4
 Dárfur, poh., 26C7
 Dargan-Ata, 18D5
 Darchan, 24B4
 Darien, 35a
 Darienský zál., 38B2
 Darjačaje-namak, jez., 21C6
 Darling, f., 40D4
 Darmstadt, 9C3
 Darna, 28A5
 Darley, m., 42F30
 Dart, m., 42G14
 Darvaza, 18D4
 Darwin, 40B3
 Dasúk, 26aA2
 Das Velhas, f., 39aA5
 Dašte Kevir, poušť, 19F7
 Daugavpils, 16C3
 Dauhá, 28B8
 Dauphin, 35A6
 Dávangané, 20aA1
 Davao, f., 23C4
 Davenport (USA - Iowa), 34C2,3
 Davenport (USA - Washington), 33aC4
 David, 36D4
 David Gorodok, 17B2
 Davis, výzumná stanice, 42F29
 Davisovo moře, 42F27
 Davisův průl., 31C14,15
 Davle, 6B2
 Dawa-Parma, f., 28D6,7
 Dawson, 33B6
 Dawson, o., 39D1,2
 Dawson Creek, 33C7
 Dax, 13F3
 Dayton, 34D4
 Daytona Beach, 34F4,5
 De Aar, 30E3
 Dearborn, 33b
 Dease Lake, 33C8
 Death Valley, 35D3
 Death Valley, prol., 31F9
 Dečba, 8A6
 Deblin, 9C6
 Debra Tabor, 28C6
 Debrecen (Debrecin), 10B2
 Debrecin viz Debrecen
 Debník, h., 6B1
 Decatur, (USA - Illinois), 34D3
 Decatur, (USA - Alabama), 34E3
 Decazeville, 13E4
 Děčín, 7B3
 Děčinská vrchovina, poh., 6A2
 Děčinský Sněžník, h., 6A2
 Dédougou, 29C5
 Dedovíči, 16C3
 Deepdale, 40C1
 Deggendorf, 7D1
 Dehbid, 21C6
 Dehiwala-Mount Lavinia, 20aC2
 Deh-Soltán, 21C7
 Deim Zubajr, 28D5
 Dej, 10B2
 Dekala, 29D6
 Dekánská ploš., 19H9
 Delaware, adm. j., (7), 34C6
 Delaware Bay, zál., 34D5,6

Delicias, 35F5
 Dellys, 27aA1
 De Longoy o-vy, 15B17,18
 Deloraine, 35B6,7
 Del Rio, 35F6
 Dema, f., 16aC2
 Demávend, h., 19F7
 Demidov, 17A3
 Deming, 35E5
 Demjansk, 16C4
 Demokratický Jemen, st., 28C7
 Denali viz Mount Mac Kinley
 Denau, 18E6
 Dengdeng, 29E9
 Den Helder, 9B2
 Denia, 12C4
 Denizli, 21aB1
 Denpasar, 23aB3
 D'Entrecasteauxovy o-vy, 39A5
 Denver, 35C,D5
 Der'a, 21C3
 Deraímálichán, 22A3
 Derbent, 21A5
 Derby (Austrálie), 40B2
 Derby (V. Brit.), 13C3
 Dergej, 28C5
 De Ridder, 34E2
 Desátého stupně, průl., 22C5
 Deseado, 39C2
 Desenzano del Garda, 11aA4
 Desje, 28C6
 Des Moines, 34C2
 Des Moines, f., 34C2
 Desna, f., 4B6
 Dessau, 9C4
 Detroit, 34C4
 Dětva, 8C4
 Deume, 13D5
 Deux-Sèvres (79), adm. j., 13E3
 Deva, 10B2
 9 de Julio, 39aE1
 Devět skal, h., 6B3
 Dévgarh, 22aB3
 Devils Lake, 35B7
 Dévín, h., 6B3
 Devon, o., 33A10,11
 Devonport, 40E4
 Dežneva, m., 19C20
 Dháka, 22B5
 Dhamtari, 22B4
 Dhanbád, 22aB,C3
 Dhangarhi, 22aA2
 Dhankuta, 22aB3
 Dhaulágiri, h., 19G10
 Dherinia, 19cA2,3
 Dhuburi, 22aB4
 Diáfarabé, 29C4
 Djala, 29C3
 Diamantina, 38D5
 Diamantina, f., 40C4
 Diamantino, 38D4
 Diapaga, 29C6
 Dibi, 28D7
 Dickinson, 35B6
 Dicie, f., 21aB4
 Dider, 28B3
 Dídžlat (Tigris), f., 21B4
 Diébououg, 29D5
 Diégo Ramirez, o., 37H3
 Dieppe, 13D4
 Digne, 13E5
 Digul, f., 23D5,6
 Dijala, f., 21B,C5
 Dijon, 13E5
 Díjú viz Goa, Damán a Díjú
 Dikson, 15B10
 Díkwa, 29C9
 Díla, 28D6
 Díli, 23D4
 Dílíl, 22B3
 Dílí, (14), adm. j., 22B3
 Dílling, 28C5
 Dílolo, 30C3
 Dímašk as-Šám, 21C3
 Dímbokro, 29E4
 Dímitrograd (Bulh.), 17C3
 Dímitrograd (SSSR), 17B6
 Dímját, 26A3
 Dímagat, o., 23B,C4
 Dínar, 21aB2
 Dínáské hory, poh., 4C6,7
 Díndukkaí, 20aB2
 Díngolfing, 7D1
 Dínguyaráy, 29D3
 Dínslaken, 9aA2
 Díoka, 29C3
 Díongoi, 29C3
 Díosjónó, 8B4
 Díourbel, 29C1
 Dípolog, 23bC2
 Dípollidswalde, 7B2
 Díre, 29B5
 Díredawa, 28D7
 Dírranbandi, 40C4
 Dísko, o., 31C15
 Díspur, 22B5
 DísuK, 22aA2
 Dívanjía, 21C4
 Dívojnje, 17C5
 DívoKá Orlice, f., 7B5
 Dívniĝi, 21aB3
 Díyadin, 17aB1
 Díyabakir, 21aB4
 Dízful, 21C5
 Díja, f., 29F9
 Díjado, 28B4
 Díjanet, 28B3
 Díjebel Chéla, h., 26A5
 Díjeila, 27aB1
 Díjénné, 29C4
 Díjbo, 29C5
 Díjdjellí, 12C5
 Díjououg, 29D6
 Díjom, 29F9
 Díjúpivogur, 14aB4
 Díhe Pole, 8B3
 Díhý vrch, h., 6B4
 Dímitrov, 16C5
 Dnopr, f., 4B8
 Dneprodzeržinsk, 17C3
 Dnepropetrovsk, 17C3,4
 Dnestr, f., 4C7
 Dno, 16C3
 Dobczyce, 8B6
 Dóbeln, 7A2
 Dobo, 23D5
 Dobojo, 11A4
 Dobrá, 8B3
 Dobré naděje, m., 26H6
 Dobruš, 17B3
 Dobruška, 7B5
 Dobrzeń Wielkopolski, 7B6
 Dobřany, 7C2
 Dobřítš, 7C3
 Dobsiná, 8C5
 Dodge City, 35D7
 Dododa, 30B4
 Dog Creek, 33aA3
 Dogondoutchi, 29C7
 Dogoudy, 7B3
 Dolbeau, 34B6
 Dóle, 13E5
 Dolinskaja, 17C3
 Dolná Mariková, 8B3
 Dolný Bousov, 7B4
 Dolní Dvořtšé, 7D3
 Dolní Kalifornie, pol., 31F,G9
 Dolní Kralovice, 7C4
 Dolnoguinejská vysočina, 26E,F6
 Dolnomoravský úval, 6B3
 Dolný Kubín, 8B4
 Dolores, 39B3
 Dolphin a Union, průl., 33B8,9
 Domaradz, 8B6
 Domažice, 7C1
 Dombárovskij, 18B4
 Dombas, 14C4
 Dombrád, 8C6
 Domica, jeskyně 6B5
 Domínika, st. o., 36bB2
 Dominikánská republika, st., 36C5,6
 Don, f., 4B8
 Donau (Duna, Dunaj, Dunárea, Dunav), f., 4C6
 Don Benito, 12C2
 Dondo, 30B2
 Doneck, 17C4
 Donegalský zál., 13C1
 Dongara, 40C1
 Donggala, 23D3
 Dongola, 28C6
 Dónna, o., 14B4,5
 Donovaly, 8C4
 Donuzlav, jez., 15aB1
 Dora Baltea, f., 11aA1
 Dordogne (24), adm. j., 13E4
 Dordogne, f., 13E4
 Dordrecht, 9C2
 Dorí, 29C5
 Dorog, 8D3
 Dortmund, 9C2
 Doso, 29C6
 Othán, 34E3
 Douala, 29E8
 Doubrava, f., 6B2
 Doubs (25), adm. j., 13E5
 Douentza, 29C5
 Douglas, 13C2
 Douna, 29C4
 Dounsou, 29C6
 Doupovské hory, 6A1
 Dourados, 39A3
 Douraz viz Duero
 Dover (USA), 34D5
 Dover (Vel. Brit.), 13D4
 Doverská úžina viz Calaiská úžina
 Downs, 40B3
 Dračí hory, 26G,H7,8
 Draguignan, 13F5
 Dražanská vysočina, 6B3
 Drahovec, 8C2
 Drakeův průl., 37H2,3
 Drama, 10C3
 Drammen, 14D4
 Dráva, f., 4C6
 Drážřany viz Dresden
 Drégyelypálánk, 8C4
 Dresden, 9C4
 Dresden (2), adm. j., 9C4
 Drienov, 8C6
 Drin, f., 11B5
 Drina, f., 11A4
 Drkolná, h., 6B1
 Drombta-Turnu Severin, 10B2
 Drogobýč, 17C1
 Droichead Átha, 13C2
 Dróme (26), adm. j., 13E5
 Drosendorf, 7D4
 Druja, 17A2
 Drummondville, 33b
 Druškininkaj, 17B1
 Družba (Kazaš. SSR), 18C9
 Družba (USSR), 17B3
 Družina, 15C16
 Dry Tortugas, o., 34G4
 Dřevnice, f., 8B2
 Dubá, 7B3
 Dubaj, 21D7
 Dubawnt, f., 33B9
 Dubawnt, f., 33B9
 Dubbo, 40D4
 Dubiecko, 8B7
 Dublin viz Baile Átha Cliath
 Dublin (USA), 34E4
 Dubňany, 7D6
 Dubnica nad Váhom, 8C3
 Dubno, 17B2
 Dubovka, 17C5
 Dubréka, 29D2
 Dubrovnik, 11B4
 Dubuque, 34C2
 Dudince, 8C3
 Dudinka, 15C10
 Dudváh, f., 6B3
 Duejím, 28C6
 Duero, f., 12B3
 Dugi Otok, o., 11B3
 Dubno, 17B2
 Duchess, 40C3,4
 Duisburg, 9C2
 Dukla, 8B6
 Duku, 29D8
 Duluth, 34B2
 Dumaguete, 23bC2
 Dumal, 23C2
 Óumbier, h., 6B4
 Dumboa, 29D9
 Dumfries, 13C3
 Dumont d'Urville, výzkumná stanice, 42F22-23
 Duna viz Donau
 Dunaalmás, 8C3
 Dunaj viz Donau
 Dunajec, f., 6B5
 Dunajská Streda, 8D2
 Dunakeszi, 8D4
 Dunárea viz Donau
 Dunaújváros, 11A4
 Dunav viz Donau
 Duncan, 33aB2
 Duncansby Head, m., 4B4
 Dun Dealgan, 13C2
 Dundee, 13B3
 Dunedin, 40aB2
 Dunga, 29C8
 Dunquerque, 13D4
 Dunkirk, 34C5
 Dunmore Town, 34F5
 Duque de Caxias, 39aB5
 Durango (Mexico), 36B2
 Durango (USA), 35D5
 Durango (9), adm. j., 36B2
 Durant, 34E1
 Durazno, 39aD2
 Durban, 30D4
 Durham, 34D5
 Durnmítor, h., 4C6
 Düsseldorf, 9C2
 Dušanbe, 18E6
 Dutch Harbor, 32D4
 Dúzce, 21aA2
 25 de Mayo, 39aE1
 Dvinský zál., 16A,B5
 Dvorníky, 8C2
 Dvory nad Žitavou, 8D3
 Dvůr Králové n. Labem, 7 B 4
 Dyersburg, 34D3
 Dyje, f., 6B3
 Dýjsko-svratecký úval, 6B3
 Dyleň, h., 6B1
 Dynów, 8B7
 Dzaudzi, 30C5

- Dzeržinsk (Běloruská SSR), 9B7
Dzeržinsk (RSFSR), 16C6
Dzierżoniów, 7B5
Džūn Mod, 24B4
Džabal Abenat, h., 26B7
Džabal Ajaši, h., 26A4
Džabal Hadhūr, h., 19H6
Džabal Marra, h., 26C7
Džabalpur, 22B4
Džabal Šám, h., 19G7
Džabal Tubkai, h., 26A4
Džadida, 28A2
Džahrom, 21D6
Džainpur, 22aB2
Džailsalmer, 22B3
Džajpur, 22B3
Džakóábád, 22B2
Džalal-Abad, 18D7
Džalilabad, 17aB2
Džambul, 18D7
Džammú, 22A3
Džammú a Kašmír, adm. j., 22A3
Džamšédpur, 22aC3
Džandak, 21C6
Džankoj, 17C3
Džanybek, 17C6
Džarabúb, 28B5
Džargalan, 24B5
Džask, 21D7
Džauf, 28B6
Džazáir (Alger), 27aA1
Džazmorijan, jez., 21D7
Džbán, h., 6A1
Džeráda, 12D3
Džerba, 27aB3
Džetygara, 18B5
Džezdy, 18C6
Džezkazgan, 18C6
Džhánsi, 22B3
Džibúti, 28C7
Džibutsko, st., 28C7
Džidda, 39B6
Džihlam, f., 22A3
Džizak, 18D6
Džóóhpur, 22B3
Džórhát, 22B5
Džuba, 28D6
Džubajl, 28B7
Džul'fa, 17aB2
Džungarská step, 19E10,11
Džur, f., 28D5
Džusaly, 18C5
Džuzzak, 21D8
- E
- Eagle, 33B5
Eagle Pass, 35F6,7
East Cape, m., 40aA2
East London, 30E3
East-Main, 33C12
East-Main, f., 33C12
East Saint Louis, 34D2,3
Eau Claire, 34C2
Ebersbach, 7A3
Ebolowa, 29B8
Ebro, f., 12B3
Eceabat, 5aB1
Ecija, 12C2
Écs, 8D2
Ede, 29E7
Edéa, 29F7
Edelény, 8C5
Edessa, 10C2
Edú, 28B6
Edgemont, 35C6
Edinburgh, 13C3
- Edime, 21aA1
Edithy Ronneová, pobřežní led, 42G5,6
Edmonton, 33C8
Edmundston, 34B7
Edremít, 21aB1
Edremitský zál., 10D3
Eduardo Castex, 39B2
Eduardo VII., pol., 42G16
Eduardovo jez., 30B3
Elate, o., 41E6
Effingham, 34D3
Egadské o-vy, 11C2,3
Egejské moře, 10C,D3
Eger, 10B2
Eger, f., 8D5
Egersund, 14D3
Eggenburg, 7D4
Eging, 7D2
Egřidír, 21aB2
Egumenitsa, 10D2
Egypt, st., 28C6,7
Eha-Amufu, 29E7
Echo Bay, 33B8
Echuca, 40D4
Eindhoven, 9C2
Eindriegiel, h., 6B1
Einunepe, 38C3
Eisenerz, 9D4
Eisenhowerova plavební komora, 33b
Eisenstat, 9D5
Ejlat, 20bC1
Ekibastuz, 18B8
Ekonda, 15C12
Ekvádor, st., 38C1,2
El-Ain, 21E7
El Ajún, 28B1
Eláziq, 21aB3
Elba, o., 11B2
Elbasan, 11B5
Elbe viz Labe
Elbistan, 21aB3
Elbląg, 9B5
Elborz, poh., 19F7
El'brus, h., 19E6
El Callao, 38B3
El'dikan, 15C15
El Djouf, poušť, 26B4
Eldorado, 39aC3
Eldoret, 30A4
Elǔthera, o., 34F5
El Ferrol del Caudillo, 12B1
Elgin, 13B3
El Goléa, 28A3
Elche, 12C3
Elchovo, 10C3
Elista, 17C5
Elizabeth, 34C,D6
Elizabeth City, 34D5
Elk, 9B6
El Kala, 27aA2
Elkhart, 35D6
Elko, 35C3
Ellef Ringnes, o., 42A,B8
Ellensburg, 33aC3
Elišmerův o., 31A,B12,13
Ellsworthova země, úz., 42G9,10
Ellsworthovo pohofí, 42G,H9,10
Elmira, 34C5
El Nido, 23B3
El-Oued, 27aB2
El Paso, 35E5
El Salto, 36B2
Elster, f., 7B1
Elsterberg, 7B1
El Tigre, 38B3
El'ton, jez., 17C6
- El Turbio, 39D1
Élúru, 22C4
Elvas, 12C2
El Wak, 28D7
Emámúrd, 21B6,7
Emba, 18C4
Embalse de Alcantara, přehr. n., 12C2
Embalse de Cijara, přehr. n., 12C2
Embarcación, 39A2
Emba, f., 18C4
Emca, 16B6
Emden, 9B2
Emerald, 40C4
Emerson, 35B7
Émi Koussi, h., 26B,C6
Emilia-Romagna (5), adm. j., 11A2
Emirdağ, 21aB2
Emmen, 9B2
Emód, 8D5
Empedrado, 39aC2
Emporia, 34D1
Ems, f., 9B2
Encarnación, 39aC2
Ende, 23D4
Enderbury, o., 41D8,9
Enderbyho země, úz., 42F31,32
Enewetak, o., 41B5,6
Énez, 5aB1
Engaño, m., 23B4
Engelhartzell, 7D2
Engels, 17B6
Enggano, o., 23D2
Englewood, 33aB1
Enchl, 29A5
Enid, 35D7
Ennedi, h., 26C7
Enns, f., 6B2
Enschede, 13C5
En-š', 24C4
Entebbe, 30A,B4
Entenbühl, h., 6B1
Entre Ríos, adm. j., 39aD1,2
Enugou, 29E7
Enuclauw, 33aC3
Enver Hoxha, 11B4
Épémay, 13D4
Épinal, 13D5
Episkopé, 19cB1
Éraklion, 10E3
Erbil, 21B4
Erciş, 21aB4
Erdek, 5aB2
Erdemli, 21aB2
Erdenet, 24B4
Erdőtelek, 8D5
Ereğli (Turecko-Konya), 21aB2
Ereğli (Turecko-Zonduldak), 21aA2
Erechim, 39aC3
Erfurt, 9C3
Erfurt (3), adm. j., 9C3
Ergani, 21aB3
Erg Chech, poušť, 26B4
Erg Igudi, poušť, 25B4
Erie, 34C5
Erigavo, 28C7
Erijské jez., 31E12,13
Er-lien, 24B5
Ermupolis, 10D3
Ernákulam, 22C,D3
Erne, jez., 13C2
Ernstbrunn, 7D5
Ertli', 17B5
Erzincan, 21aB3
Erzurum, 21aB4
- Esaši, 25B7
Esbjerg, 14E4
Escalón, 35F6
Escanaba, 34B3
Escobal, 35a
Escuintla, 36B3
Eskifjörður, 14aB4
Eskilstuna, 14D6
Eskimo Point, 33B10
Eskişehir, 21aB2
Esla, f., 12B2
Eslam, 7C1
Esmeralda, 38B3
Esmeraldas, 38B2
Esná, 28B6
Esperance, 40D2
Esperenza, 42F6
Espilito Santo (6), adm. j., 38D,E5
Espiritu Santo, o., 40E6
Espoo, 14C8
Esquel, 39C1
Esquimalt, 33aB2
Essen, 9C2
Essequeibo, f., 38B4
Es Sider, 28A4
Esslingen, 9C3
Essoinne (91), adm. j., 13D4
Estância, 38D6
Estonská SSR, adm. j., 16C2,3
Estremadura (10), adm. j., 12C2
Esztergom, 8D3
Etah, 42B11
Etes, 8C4
Etiopie, st., 28C6,7
Etiopská vys., 26C,D8,9
Etna, h., 4D6
Etoša, pánev, 26F6
Euclia, 40D2
Euclid, 33b
Eufrat viz Firat
Eugene, adm. j., 13D4
Eure (27), adm. j., 13D4
Eure-et-Loir (28), adm. j., 13D4
Eureka (Kanada), 32B12
Eureka (USA - California), 35C2
Eureka (USA - Utah), 35D4
Europa, o., 26G9
Euvoia, o., 4D7
Evans, j., 3aA5
Evansville, 34D3
Evensk, 15C17
Everett, 35B2
Everglades, 34F4
Évora, 12C2
Évora (7), adm. j., 12C2
Evrese, 5aB1
Evreux, 13D4
Evropa, mapa č. 2
Evyř, 13D4
Ewa, 34aB2
Exeter, 13D3
Eyasi, jez., 30B4
Eyreovo jez. viz Lake Eyre
Ezine, 21aB1
- F
- Faa, 41dB1
Fab-va hořa, h., 6B4
Facinas, 4aA2
Fada N'Gourma, 29C6
Faenza, 11aB5
Faerské o-vy, 4A4

Fagamalo, 41cA1
 Fagatogo, 41cB3
 Fagernes, 14C4
 Fagersta, 14C,D5
 Fahúd, 21E7
 Fachi, 29B8
 Faial, o., 12aA2
 Fáid, 26aB4
 Fairbanks, 33B5
 Faisalábád, 22A3
 Faith, 35B6
 Faizábád, 22aB2
 Fajjúm, 28B6
 Fajzábád, 22A3
 Fakdak, 23D5
 Fa-kchu, 25B3
 Falcon, přehr. n., 35F7
 Fale, 41D8
 Falkenstein (NDR), 7B1
 Falkenstein (SRN), 7C1
 Falklandy (Malvin), adm. j.,
 a o-vy, 39D2,3
 Fall River, 34C6,7
 Falmouth, 13D2
 Falster, o., 6B3,4
 Falun, 14C5
 Fanano, 11aB4
 Fang-liao, 25aB2
 Fano, 11B3
 Faoné, 41dB2
 Faraday, výzkumná stanice,
 42F7
 Farana, 29D3
 Fargo, 34B1
 Farmington, 35D5
 Farná, 8C3
 Faro, 12C2
 Faro (8), adm. j., 12C1
 Farquhar, o-vy, 30C6
 Farráh, 22A2
 Farráhrúd, í., 21C8
 Farruchábád, 22aB1
 Farwell, 35E6
 Fás, 28A2
 Fasá, 21D6
 Fastov, 17B2
 Fášer, 28C5
 Fatu Hiva, o., 41E12
 Faure Peak, h., 42H
 Fauske, 14B5
 Faxafló, zál., 14aB1,2
 Faya, 28C4
 Faya-Largeau, 28C4
 Fayetteville (USA - Arkansas),
 34D2
 Fayetteville (USA - North
 Carolina), 34E5
 F'derik, 28B1
 Fear, m., 34E5
 Fécapm, 13D4
 Federativní státy Mikronésie,
 adm. j., 41C3-6
 Fehmarn, o., 9B3
 Feijó, 38C2
 Feira de Santana, 38D6
 Fejér (6), adm. j., 10B1
 Felsőtárkány, 8D5
 Feitzösolca, 8C5
 Feng-čcheng, 25B3
 Feng-čchi, 24C4
 Feng-ning, 25B2
 Fen-jang, 24C5
 Fenoarivo-Atsinanana,
 30C5,6
 Feodosija, 17C4
 Ferdous, 21C7
 Fergana, 18D7
 Fergus Falls, 34B1
 Ferjána, 27aB2
 Ferkessédougou, 29D4
 Fernando de Noronha, o.,
 mapa č. 3
 Ferrara, 11A2
 Fertől viz Neusiedler See
 Fethiye, 21aB1
 Fianarantsoa, 30D5
 Fidenza, 11aB4
 Fidži, st. a o-vy, 41E7
 Fier, 11B4
 Figig, 28A2
 Figueira da Foz, 12B1
 Figueiras, 12B4
 Fířakovo, 8C4
 Filchnerův pobeřní led,
 42G4,5
 Filipinské moře, 19G,H14
 Filipiny, st. a o-vy, 23B,C3,4
 Finale, 11aB5
 Finike, 21aB2
 Finistère (29), adm. j., 13D2
 Finke, í., 40C3
 Finlay, í., 33C7
 Finská jezerní ploš., 4A7
 Finsko, st., 14A-C8
 Finský zál., 4A,B7
 Firat (Furát, Eufrát), í.,
 21B3
 Firenze, 11B2
 Firimzuola, 11aB5
 Firnat, 39aD1
 Firth of Clyde, zál., 13C2
 Firth of Forth, zál., 13B3
 Fishguard, 13D2
 Fitzhugh Sound, zál.,
 33aA1
 Fitzroy, í., 40B2
 Fitzroy Crossing, 40B2
 Fízuli, 17aB2
 Flagstaff, 35D4
 Fiam, 14C3
 Fiat, o., 30aA3
 Flathead, jez. 35B4
 Flattery, m., 35B1,2
 Flaxton, 35B6
 Flekkefjord, 14D3
 Flensburg, 9B3
 Flers, 13D3
 Fligeli, m., 42A25
 Flinders, í., 40C4
 Flin Flon, 33C9
 Flint, 34C4
 Flint, í., 34E4
 Flint, o., 41E10
 Flóha, í., 7B2
 Fiochová, h., 6B4
 Florence, 34E5
 Florencia, 38B2
 Flores, 38C6
 Flores (Azory), o., 12aA1
 Flores (Indonésie), o., 23D4
 Floreské moře, 23D3,4
 Floriano, 38C5
 Florianópolis, 39A4
 Florida, 39aD2
 Florida, pol., 31F,G12
 Flórida, adm. j., 34E,F4
 Florida Keys, o-vy, 34F,G4
 Floridský průř., 31G12,13
 Klórina, 10C2
 Floss, 7C1
 Flumendosa, í., 11C2
 Fly, í., 41D4
 Flying Fish, m., 42G11
 Flying Fish Cove, 23E2
 Focsani, 10B3
 Foca, 11B4
 Foggia, 11B3
 Fogo, o., 28aB1
 Fojána, 13F4
 Fokku, 29D7
 Fologno, 11B3
 Fond du Lac, 34C3
 Fontainebleau, 13D4
 Fonte Boa, 38C3
 Forcados, 29E7
 Forli, 11A3
 Formentera, o., 12C4
 Formiga, 39aB4
 Formosa, 39A3
 Formosa, adm. j., 39A2,3
 Formoso, 38D5
 Forno di Taró, 11aB4
 Forrest, 40D2
 Forró, 8C6
 Forsyth, 40B4
 Fort Albany, 33C11
 Fortaleza, 37C6
 Fort Amador, 35a
 Fort Bragg, 35D2
 Fort Collins, 35C5
 Fort Dodge, 34C2
 Fort-de-France, 36bB2
 Fortescue, í., 40C1
 Fort George, 33C12
 Fort Good Hope, 33B7
 Fort Chipewyan, 33C8
 Fortin Ayacucho, 38D4
 Fort Lauderdale, 34F5
 Fort Liard, 33B7
 Fort Myers, 34F4
 Fort Nelson, 33C7
 Fort Norman, 33B7
 Fort Peck, 35B5
 Fort Peck, jez., 35B5
 Fort Pierce, 34F4
 Fort Portal, 30A4
 Fort Providence, 42C,D7
 Fort Randolph, 35a
 Fort Resolution, 33B8
 Fort Rupert, 34A5
 Fort Saint John, 33C7
 Fort Sandeman, 22A2
 Fort Selkirk, 33B6
 Fort Severn, 33C11
 Fort Sherman, 35a
 Fort Simeson, 33B7
 Fort Smith (Kanada), 33B8
 Fort Smith (USA), 34D2
 Fort Stockton, 35E6
 Fort Sevcenko, 18D3
 Fort Vermilion, 33C8
 Fort Wayne, 34C3,4
 Fort William, 13B2
 Fort Worth, 35E7
 Fort Yukon, 33B5
 Fou-šan, 24D5
 Fougères, 13D3
 Fourteen Streams, 30D3
 Foxův bazén, 31C13
 Foz do Iguaçu, 39aC3
 Francia, 39aB4
 Francie, st., 13D-F3-5
 Francistown, 39D3
 Francouzská Guyana, adm. j.,
 38B4
 Francouzská niž., 4C4,5
 Francouzská Polynésie,
 adm. j., 40F10-12
 Francouzské středohří,
 4C5
 Frankenberg, 7B2
 Frankfurt, 34D4
 Frankfurt, 9B4
 Flying Fish Cove, adm. j., 9B4
 Frankfurt am Main, 9C3
 Františkovy Lázně, 7B1
 Franz, 34B4
 Fraser, o., 40C5
 Fraser, í., 31D,E8
 Fraserburgh, 13B3
 Frauenkirchen, 8D1
 Frauenstein, 7B2
 Fray Bentos, 39aD2
 Fredericia, 9B3
 Fredericksburg, 34D5
 Frederickton, 34B7
 Frederikshavn, 14D4
 Frelíkriktad, 14D4
 Freeport, 34F5
 Freetown, 29D2
 Fregenal de la Sierra, 12C2
 Freiberg, 7B2
 Freiburger Mulde, í., 6A1
 Freiburg, 9C,D2
 Freistadt, 7D3
 Freatal, 7A,B2
 Fremont (USA - California),
 31aC1
 Fremont (USA - Nebraska),
 34C1
 Frenda, 12D4
 Frenštát pod Radhoštěm,
 8B3
 Fresco, 29E4
 Fresno, 35D3
 Freyung, 7D2
 Fria, 29D2
 Fribourg, 9D2
 Frijióis, 35a
 Fříské o-vy, 4B5
 Friuli-Venezia Giulia (6),
 adm. j., 11A3
 Frobisher Bay, 33B13
 Frolovo, 17C5
 Frontenhausen, 7D1
 Frosinone, 11C4
 Frýya, o., 14B3
 Frunze, 18D7
 Frutal, 39aB4
 Frýdek-Místek, 8B3
 Frýdlant, 7B4
 Frýdlant nad Ostravicí, 8B3
 Fryszak, 8B6
 Fryšták, 7C6
 Fu-an, 24D5
 Fu-čou (Čína - Fu-fien), 24D5
 Fu-čou (Čína - Liao-ning),
 25C3
 Fudzian, h., 19F15
 Fuerte Olimpo, 39A3
 Fuerteventura, o., 26bB3
 Fu-jang, 25D2
 Fu-ju, 25A3
 Fukui, 25C6
 Fukujama, 25D5
 Fukuoka, 25D5
 Fukušima, 25C7
 Fulda, 9C3
 Fulnek, 8B2
 Fulton, 33b
 Fumača, 38C5
 Funafuti, o., 41D7,8
 Fundy, zál., 31E14
 Funchal, 28A1
 Funchal (22), adm. j., 28A1
 Fu-ning, 25D2
 Furát viz Firat
 Furmanovo, 17C6
 Furneauxovy o-vy, 40D4,5
 Fürth, 9C3
 Furth im Wald, 7C1
 Fu-sin, 25B3
 Fu-sung, 24B7
 Fu-sung, 25B4
 Fu-sun, 24B6
 Fu-tien (9), adm. j., 24D5
 Futuna, o., 41E8
 Fúva, 26aA2
 Fúzesabony, 8D5
 Fyn, o., 14E4

- G
- Gabčikovo, 8D2
 Gabela, 30C2
 Gabès, 28A4
 Gáběský zál., 26A6
 Gabon, st., 30B2
 Gaborone, 30D3
 Gabredare, 28D7
 Gabrovo, 10C3
 Gabrovo (3), adm. j., 10C3
 Gäddede, 14B5
 Gadjač, 17B3
 Gadsden, 34E3
 Gaeta, 11B3
 Gafsa, 27A2
 Gagarin, 17A3
 Gegnoa, 29E4
 Gagnon, 33C13
 Gainsville, 34F4
 Gaja, 22B4
 Gajsin, 17C2
 Galana, f., 30B4
 Galanta, 8C2
 Galepágy, o-vy, 2
 Galaj, 10B3,4
 Galela, 23C4
 Galesburg, 34C2
 Galga, f., 8D4
 Galia, 29E8
 Galicia (11), adm. j., 12B2
 Galič, 16C6
 Galka'yo, 28D7
 Gália, 22D4
 Gällivare, 14B7
 Gallo Kadé, 29C2
 Gallup, 35D5
 Galveston, 34F2
 Galveston Bay, zál., 34F2
 Gálvez, 39A1
 Gamarra, 38B2
 Gambaga, 29D5
 Gambella, 28D6
 Gambell, 33B2
 Gambie, f., 29C2
 Gambie, st., 29C1,2
 Gamboa, 35A
 Gamboma, 30B2
 Ganala, 41A1,2
 Gančevići, 17B2
 Gándak, f., 22B4
 Gander, 33D14
 Gandhinagar, 22B3
 Gandia, 12C3
 Ganga, f., 19G9
 Gangara, 29C8
 Gannett Peak, h., 31E10
 Ganta, 29E3
 Gántok, 22B4
 Gao, 29B5
 Gaoual, 29D2
 Gap, 13E5
 Garafia, 26A2
 Garanhus, 38C6
 Garapan, 41B4
 Gard (30), adm. j., 13E5
 Garden City, 35D6
 Gardiner, 35B4,5
 Gardské jez., 11A2
 Gari, 16A3
 Garissa, 30B4
 Garmá, 21B6
 Garonne, f., 4C5
 Garoua, 29D9
 Garry, jez., 31C10,11
 Gars, 7D4
 Garut, 23A1
 Gary, 34C3
 Gasan Kuli, 18E3
 Gascoyne, f., 40C1
- Gaspé, 33B7-8
 Gatchina, 16C4
 Gatineau, f., 33b
 Gatun, 35a
 Gatun, f., 35a
 Gatuncillo, 35a
 Gatuncillo, f., 35a
 Gatun Lake, j., 35a
 Gaudos, o., 10E3
 Gauja, f., 16C2,3
 Gausberg, h., 42F28
 Gävle, 14C6
 Gaweinstal, 7D5
 Gawso, 29E5
 Gaya, 29D6
 Gaziantep, 21A3
 Gaziköy, 5aB2
 Gazin, 21C5
 Gbelce, 8D3
 Gbely, 8C2
 Gđařsk, 9B5
 Gđařský zál., 9B5
 Gdov, 16C3
 Gdynia, 9B5
 Geba, 29C2
 Gebelj, 28B6
 Gebel Katherina, h., 26A,88
 Gediz, f., 21A1
 Gedsar, 14E4
 Geelong, 40D4
 Gefalé, 12B3
 Gehesse, f., 33b
 Geiselhöring, 7D1
 Geithain, 7A1
 Gela, 11C3
 Gelendžik, 17D4
 Gelibolu, 5aB1
 Gelnic, 8C5
 Geisenkirchen, 9aA3
 Gemlik, 5aB4
 Gemejn, 28C5
 General Belgrano II, výzumná stanice, 42G4
 General Lavalle, 39aE2
 General Madariaga, 39aE2
 General Santos, 23C4
 Geneva, 33b
 Genève, 13E5
 Geničenský, 17C3
 Genova (Janov), 11A2
 Gent, 13D4
 Geokčaj, 17aA2
 Geok-Tepe, 18E4
 George, f., 33C13
 Georgetown (Guyana), 38B4
 Georgetown (Kajmanské o-vy), 36C4
 Georgetown (USA), 34E5
 Georgia, adm. j., 34E4
 Georgian Bay, zál., 34B,4
 Georgijevsk, 17aD5
 Georgina, f., 40C3
 Georgiu-Dež, 17B4
 Georg von Neumayer, výzumná stanice, 42F1
 Gera, 9C4
 Gera (5), adm. j., 9C3
 Geraldton, 40C1
 Geras, 7D4
 Gerece, h., 6C4
 Gergelyhegy, h., 6B5
 Gerličovský štít, h., 4C7
 Garmiston, 30D3
 Gerona, 12B4
 Gers (32), adm. j., 13F4
 Gevelsberg, 9aB3
 Geyer, 7B1
 Gföhl, 7D4
 Ghadámis, 28A3
 Ghághra, f., 22aB2
- Ghana, st., 29D,E5
 Ghanzi, 30D3
 Ghardaia, 27aB1
 Gharján, 28A4
 Ghát, 28B4
 Ghaza, 20C1
 Ghazouet, 12D3
 Ghazni, 22A2
 Ghurian, 21C8
 Gibraltar, 12C2
 Gibraltar, adm. j., 12C2
 Gibraltarský průl., 4D4
 Gibson Desert, poušt, 40C2
 Gide älv, f., 14B,C6
 Gidgealpa, 40C4
 Giessen, 9C3
 Giffard, 33b
 Gifu, 25C6
 Gijón, 12B2
 Gila, f., 35E5
 Gilbertovy o-vy, 41C,D7
 Giles, 40C2
 Gilgit, 22A3
 Gillette, 35C5
 Giohar, 28D7
 Giraltovce, 8B6
 Giresun, 21aA3
 Girišk, 21C8
 Girondo (33), adm. j., 13E4
 Gisborne, 40aA2
 Giurgiu, 10C3
 Giza, 26aB,C3
 Gižduvan, 18D5
 Gjrokaster, 11B5
 Gjoa Haven, 33B10
 Gjøvik, 14C4
 Glacier Peak, h., 31aA1
 Gladstone (Austrálie), 40C5
 Gladstone (Kanada), 35A6,7
 Glámma, f., 14C2
 Glasgow, 13C2
 Glauchau, 7B1
 Glazov, 16C8
 Glebinowskie, jez., 6A3
 Glen Canyon, 35D4
 Glendale (USA - Arizona), 35E4
 Glendale (USA - California), 35E3
 Glendive, 35B5,6
 Glen Innes, 40D5
 Glens Falls, 34C6
 Glittertind, h., 4A5
 Gliwice, 9C5
 Glogov, 9C5
 Glorieuses, o., 30C5
 Gloucester, 13D3
 Glubczyce, 8A2
 Glubokoje (Běloruská SSR), 17A2
 Glubokoje (Kazašská SSR), 18B9
 Gluchotazy, 7B6
 Gluchov, 17B3
 Gmünd, 9C4
 Gnadendorf, 7D5
 Gniezno, 9B5
 Goa (3), adm. j., 22C3
 Gobabis, 30D2
 Gobernador Gregores, 39C1
 Gobi, poušť, 19E11-13
 Goce Doučev, 10C2
 Goczałkowickie, jez., 6B4
 Gódávári, f., 22C3,4
 Godhavn viz Qeqertarsuaq Góðóó, 8D4
 Godoy Cruz, 39B2
 Godthåb viz Nuuk
 Goandira, 39aA4
 Goiânia, 38D5
- Goías, 38D4
 Goías, adm. j., 38C,D,4,5
 Goio-Erê, 39aB3
 Gókgéada viz Imroz
 Góksu, f., 21aB2
 Góllúv Jenikov, 7C4
 Gold Coast, 40C5
 Golden Gate, zál., 31aC1
 Goldsworthy, 40C1,2
 Golfe du Lion, zál., 4C5
 Golfo de Ana Maria, zál., 36aB4
 Golfo de Botabanó, zál., 36aA2
 Golfo de Guacanaybo, zál., 36aB4,5
 Göllersdorf, 7D5
 Golmud, 24C3
 Golpajgan, 21C6
 Golyšmanov, 18A6
 Goma, 30B3
 Gómati, f., 22aB2
 Gombé, 29D8
 Gomet', 17B3
 Gomera, o., 26bB2
 Gonaives, 36C5
 Gónc, 8C6
 Gonder, 28C6
 Gónen, 5aB2
 Gongola (7), adm. j., 29C8
 Gongola, f., 29D8
 Goodenough, m., 42F24
 Goordiwindi, 40C5
 Goose Bay, 33C13
 Goose Lake, jez., 31aB1,2
 Göppingen, 9C3
 Gora, 28D6
 Górkhpur, 22B4
 Góra Świętej Anny, h., 6A4
 Góra Zamkowa, h., 6A4
 Goré, 28D4
 Gorgán, 21B6
 Gori, 17D5
 Gorzlia, 11A3
 Gorki, 17B3
 Gor'kij, 16C6
 Gorkijský přehr. n., 16C6
 Gorlice, 8B6
 Górlitz (Zhořelec), 9C4
 Gorlovka, 17C4
 Gorno-Altajsk, 18B10
 Gorodnica, 17B2
 Gorontalo, 23C4
 Góry Kaczawskie, poh., 6A2,3
 Goryn', f., 17B2
 Góry Świętokrzyskie, poh., 6A5
 Gorzów Wielkopolski, 9B4
 Gospič, 11A3
 Gostivar, 11B5
 Góta älv, f., 14D5
 Gótakan, f., 14D5,6
 Góteborg, 14D4,5
 Gotha, 9C3
 Gotland, o., 14D6
 Goto, o-vy, 25D4
 Göttingen, 9C3
 Gottwaldov, 9C5
 Gouin, přehr. n., 34B6
 Goulburn, 40D4,5
 Goundam, 29B5
 Gouré, 29C8
 Governador Valadares, 38D5,6
 Goya, 39aC2
 Göyünük, 21aA2
 Grabo, 29E4
 Graciosa, o., 12aA2
 Gradaus, 38C4

- Grafenau, 7D2
 Grafenschlag, 7D4
 Grafton, 40C5
 Grahamova země, úz., 42F7
 Graju, ř., 38C5
 Gramoteino, 18aB2
 Grampiany, poh., 4B4
 Granada, 12C3,4
 Granby, 33b
 Gran Canaria, o., 26bC3
 Gran Chaco, úz., 36D,E3
 Grand Bahama, o., 34F5
 Grand Bassam, 29E5
 Grand Canyon, 35D4
 Grand Cess, 29E3
 Grand Coulee, 35B3
 Grande (Madeira), ř., 38D3
 Grande (Paraná), ř., 37D,E4,5
 Grande Comore viz Njazidja
 Grande Prairie, 33C8
 Grand Forks (Kanada), 33aB4
 Grand Forks (USA), 34B1
 Grand Island, 35C7
 Grand Junction, 35D5
 Grand Marais, 34B2
 Grand Mère, 34B6
 Grand Rapids, 34C3
 Grand Turk, 32G13
 Granger, 35C4,5
 Gran Chaco, úz., 37D,E3
 Granite City, 34D3
 Granite Peak, h., 31aB2
 Granma (4), adm. j., 36aB5
 Grantova země, úz., 42A11
 Grants Pass, 35C2
 Granville, 13D3
 Graz, 9D4
 Great Abaco, o., 34F5
 Great Bend, 35D7
 Great Dividing Range, poh., 40B-D4
 Great Falls, 35B4
 Great Fish (Indický o.), ř., 30E3
 Great Fish (Orange), ř., 30D2
 Great Inagua, o., 36B5
 Great Ruaha, ř., 30B4
 Great Salt, jez., 35C4
 Great Sandy Desert, poušť, 40C2
 Great Victoria Desert, poušť, 40C2,3
 Great Whale, ř., 33C12
 Great Whale River, 33C12
 Great Yarmouth, 13C4
 Greeley, 35C6
 Green, ř., 35D4
 Green Bay, 34C3
 Green Bay, zál., 34B3
 Greenock, 13C2
 Greensboro, 34D4,5
 Greenvale, 40B4
 Greenville (Libérie), 29E3
 Greenville (USA - Malne), 34B6,7
 Greenville (USA - Mississippi), 34E2
 Greenville (USA - South Carolina), 34E4
 Greenwood (USA - Mississippi), 34E3
 Greenwood (USA - South Carolina), 34E4
 Greifswald, 9B4
 Greiz, 7B1
 Greenwich, 16A5
 Grenada, st. a o., 36bB2
 Grenadiny, o-vy, 36bB2
- Grenoble, 13E5
 Grenenbroich, 9aB2
 Greymouth, 40aB2
 Griffith, 40D4
 Grimsby, 13C3
 Grindavik, 14aC2
 Grjazi, 17B4
 Grodków, 7B6
 Grodno, 17B1
 Grond, 14B5
 Groningen, 9B2
 Grónské moře, 42B18,19
 Grónsko, adm. j., a o., 31B,C16
 Groote Eylandt, o., 40B3
 Grootfontein, 30C2
 Grosse Mühl, ř., 7D2
 Grosse Pellstein, h., 6B2
 Grosser Arber, h., 6B1
 Grosseto, 11B2
 Gross Gerungs, 7D3
 Grossglockner, h., 4C6
 Gross Rachel, h., 6B1
 Groznyj, 17D6
 Grudziądz, 9B5
 Gruzinská SSR, adm. j., 17aA1,2
 Grybów, 8B5
 Gryfów Śląski, 7A4
 Grytkvén, výzkumná stanice, 42E4
 Guadalaajara (Mexico), 36B2
 Guadalaajara (Španělsko), 12B3
 Guadalcanal, o., 40A,B,5,6
 Guadalaimar, ř., 12C3
 Guadalquivir, ř., 12C2
 Guadalupe, o., 31G9
 Guadeloupe, o., 36bA2
 Guadiana, ř., 12C2
 Guadix, 12C3
 Guatira, 39A3
 Guajará-Mirim, 38D3
 Gualleguyachú, 39aD2
 Guam, adm. j., a o., 41B4
 Guamini, 39A1
 Guanabara (18), adm. j., 39B5
 Guanajuato (10), adm. j., 36B2
 Guane, 36aA1
 Guantánamo 36B,C5
 Guantánamo (5), adm. j., 36aA2
 Guaporé, ř., 37D3
 Guazui, 38D3
 Guarapuava, 39aC3
 Guaratuba, 39aC4
 Guarda, 12B2
 Guarda (9), adm. j., 12B2
 Guardafui, m., 28C8
 Guarulhos, 39aB4
 Guastalla, 11aB4
 Guatemala, st., 36C3,4
 Guatemala, 36C4
 Guaviare, ř., 37B2
 Guaxupé, 39aB4
 Guyanská vys., 36B3,4
 Guayaymilí, 38C1
 Guaymas, 39B2
 Guaymas, 36B1
 Gúdúru, 20aA2
 Gudžarát, adm. j., 22B3
 Gudžránvála, 22A3
 Guelma, 27aA2
 Guelph, 33b
 Guernar, 27aB2
 Guéret, 13E4
 Guernsey, o., 13D3
 Guerrara, 27aB1
- Guerrero (11), adm. j., 36C2,3
 Guiglo, 29E4
 Guijá, 30D4
 Guinea, úz., 26D,E4-6
 Guinea, st., 29D2,3
 Guinea-Bissau, st., 29C,D2
 Guinejský zál., 26D,E4-6
 Gulbarga, 22C3
 Gulbene, 16C3
 Gul'ča, 18D7
 Gulfport, 34E3
 Gulistan, 18A1
 Gümüşhane, 21aA3
 Guna, 22aB1
 Gunnbjørns Fjeld, h., 42C15,15
 Gunong Talakmau, h., 19bD2
 Guntakal, 20aA2
 Guntúru, 22C4
 Gunung Keninci, h., 19J12
 Gurguela, ř., 38C5
 Gur'jev, 18C3
 Gur'jevsk, 18B10
 Gurupá, 38C4
 Gurupi, 38D5
 Gurupi, ř., 38C5
 Gusau, 29C7
 Gus'-Christal'nyj, 17A5
 Gusinoozersk, 15bB2
 Gušarán, 21C6
 Gutau, 7D3
 Guyana, st., 38B3,4
 Guyanská vysočina, 37B3,4
 Guzar, 18E6
 Guzmán, 35E5
 Gvátar, 22B2
 Gvardejskoje, 15aB1,2
 Gwalior, 22B3
 Gwenu, 30C3
 Gydanský pol., 15B9,10
 Gympie, 40C5
 Gyöngyös, 8D4
 Győr (Ráb), 8D2
 Győr-Sopron (7), adm. j., 10B1
 Gypsumville, 33C10
- H**
- Haapajärvi, 14C8
 Haapamäki, 14C8
 Haarbach, 7D2
 Haarlem, 9B2
 Habry, 7C4
 Hačinoe, 25B7
 Hadersdorf, 7D4
 Hadisa, 21C4
 Hafnarfjörður, 14aB2
 Hafún, 28C8
 Hagen, 9aB3
 Hagerstown, 34D5
 Haidarábád (Indie), 22C3
 Haidarábád (Pákistán), 22B2
 Hail, 21D4
 Hailey, 35C4
 Hailuoto, o., 14B7,8
 Hainburg, 8C1,2
 Hainichen, 7B2
 Haiphong, 22B6
 Haiť viz Hispaniola
 Haiti, st., 36C5
 Hajdú-Bihar (8), adm. j., 10B2
 Hajdúöszörmény, 8D6
 Hajdúdorog, 8D6
 Hajdúhadháztégás, 8D6
- Hajdúnánás, 8D6
 Hajdúsámson, 8D6
 Hajdúszoboszló, 8D6
 Hájsa, 28C6
 Hajnówka, 9B6
 Hakodate, 25B7
 Halab, 21B3
 Halajb, 28B6
 Halawa, 34aB3
 Halden, 14D4
 Halič, 8C4
 Halifax, 33D13
 Halle, 9C3
 Halle (6), adm. j., 9C3
 Halle, výzkumná stanice, 42G3,4
 Hall's Creek, 40B2
 Halmahera, o., 23C,D4
 Halmstadt, 14D5
 Hamá, 21B3
 Hamada, 25D5
 Hamáda al-Hamrá, poušť, 26B,5
 Hamadán, 21C5
 Hamamacu, 25D6
 Hamar, 14C4
 Hamburg, 6B3
 Hamburg (4), adm. j., 9B3
 Hämeenlinna, 14C8
 Hamhung, 25B4
 Hamilton (Austrálie), 40D4
 Hamilton (Bermudy), 32F14
 Hamilton (Kanada), 33D12
 Hamilton (Nový Zéland), 40aA2
 Hamilton (V. Británie), 13C2,3
 Hammámetský zál., 11C2
 Hammerfest, 14A7
 Hammond (USA - Indiana), 34C3
 Hammond (USA - Louisiana), 34E2,3
 Hamúne-Máškhej, jez., 22B2
 Hámmú Suvaran, jez., 22A2
 Hana, 34aB4
 Haná, ř., 6B3
 Hanau, 9C3
 Hanceville, 33aA2
 Handlová, 8C3
 Hanko, 14D7
 Hanna, 35A4
 Hannibal, 34D2
 Hannover, 9B3
 Hanoi, 22B6
 Hanover, o., 39D1
 Hanušovce nad Topľou, 8B6
 Hanušovice, 8A1
 Hao, o., 41E12
 Haouach, ř., 28C4
 Haparanda, 14B8
 Haporo, 25B7
 Harar, 28D7
 Harare, 30C4
 Hardangerfjord, zál., 14C3
 Hargeysa, 28D7
 Hari, ř., 23D2
 Harjana (1), adm. j., 22B3
 Harlan, 34C1,2
 Harmanec, 8C4
 Härnösand, 14C6
 Harper, 29E4
 Harrachov, 7B4
 Harrisburg, 34C5
 Harstad, 14A6
 Hartbees, ř., 30D,E3
 Hartford, 34C6
 Hartlepool, 13C3

Harudrúd, f., 21C8
 Harwich, 13D4
 Harz, poh., 4B6
 Hasa, 21D7
 Hasedže, 20bA3
 Haslach, 7D3
 Hassi-Messaoud, 28A3
 Hässleholm, 9A4
 Hastings (N. Zéland), 40aA2
 Hastings (USA), 35C7
 Hastings (V. Británie), 13D4
 Hatih, 22C6
 Haté, h., 6A1
 Hatteras, m., 34D5,6
 Hattiesburg, 34E3
 Hattingen, 9aB3
 Hatvan, 8D4
 Hatyai, 22D6
 Haugesund, 14D3
 Haugsdorf, 7D5
 Hau Hoi Wan, zál., 19aA,B3
 Háura, 22B4
 Hausruck, poh., 6B1
 Haute-Corse (2B), adm. j., 13F6
 Haute-Garonne (31), adm. j., 13F4
 Haute-Loire (43), adm. j., 13E4
 Haute-Marne (52), adm. j., 13E5
 Hautes-Alpes (05), adm. j., 13E5
 Haute-Saône (70), adm. j., 13E5
 Haute-Savoie (74), adm. j., 13E5
 Hautes-Pyrénées (65), adm. j., 13F4
 Haute-Vienne (87), adm. j., 13E4
 Haut-Rhin (68), adm. j., 13D5
 Hauts-de-Seine (92), adm. j., 13D4
 Hauzenberg, 7D2
 Havaj, adm. j., a o-vy, 41B9,10
 Havajské ostrovy, 34a
 Haváilí, 21D5
 Havířov, 8B3
 Havlíčkův Brod, 7C4
 Havre, 35B5
 Hawaii, o., 34aB4
 Hawaš, f., 26D8,9
 Hawi, 34aB4
 Hawick, 13C3
 Hay, f., 33C8
 Hayes, f., 33C10
 Hay River, 33B8
 Hays, 35D7
 Hazelton, 33C7
 Hazen, 35D3
 Heard, o., mapa č. 2
 Hearst, 34B4
 Heavener, 34E2
 Hebridy, o-vy, 13B2
 Hebron, 33C13
 Hede, 14C5
 Hedžu, 25C4
 Hegyeshalom, 8D2
 Heidelberg, 9C3
 Heidenreichstein, 7D4
 Heilbronn, 9C3
 Heinola, 14C8
 Hejnice, 7B4
 Hekla, h., 4A3
 Helena, 35B4
 Hellin, 12C3
 Helmsdale, 13B3
 Hel'pa, 8C4
 Helsingborg, 14D5
 Helsingör, 14D5
 Helsinki, 14C8
 Heluán, 26aC3
 Henderson, o., 41F13
 Hengersberg, 7D2
 Henzada, 22C5
 Herát, 22A2
 Héroult (34), adm. j., 13F4
 Hercegovina viz Bosna
 | Hercegovina
 Herírúd, f., 22A2
 Herl'any, 8C6
 Hermosillo, 36B1
 Hernád viz Hornád
 Heme, 9aA3
 Herring, 9A3
 Heřmanova Huť, 7C2
 Heřmanův Městec, 7C4
 Hesan, 25B4
 Hessen (5), adm. j., 9C3
 Hevas, 8D5
 Hevas (9), adm. j., 10B2
 Hevlin, 7D5
 Hialeah, 34F4
 Hiawatha, 35D4
 Hickory, 34D4
 Hicchoh, 25B4
 Hidalgo (12), adm. j., 36B3
 Hidalgo del Parral, 36B2
 Hidasnémeti, 8C6
 Hienghène, 41aA1
 Hierro, o., 26aC1,2
 Hildesheim, 9B3
 Hilla, 21C4
 Hilmand, f., 22A2
 Hilo, 34aC4
 Hilongos, 23B2
 Himáálpredés (2), adm. j., 22A3
 Himálaj, poh., 19F,G9-11
 Hims, 21C3
 Hindúkúš, poh., 19F8,9
 Hines Creek, 33C8
 Hinis, 21aB4
 Hinnyó, o., 14A5,6
 Hirkád, pšehr. n., 22B4
 Hirošaki, 25B7
 Hirošima, 25D5
 Hispaniola (Haiti), o., 31H13,14
 Hitači, 25C7
 Hitiaa, 41dB2
 Hitra, o., 14C3,4
 Hjörning, 14D4
 Hliník nad Hronom, 8C3
 Hlinsko, 7C4
 Hlohovec, 8C2
 Hluboká nad Vltavou, 7C3
 Hlučín, 8B3
 Hnilec, 8C5
 Hnilec, f., 6B5
 Hnúšťa, 8C4
 Ho, 29E6
 Hoabinh, 22B6
 Hoang-sa (Paracelské o-vy), o-vy, 22C7
 Hobart, 40E4
 Hobbs, 35E6
 Hodejda, 28C7
 Hodgson, 35A7
 Hódmezővásárhely, 10B2
 Hodonín, 7D6
 Hof, 9C3
 Hofbrunn, h., 6B1
 Hofdakaupstaður, 14aB2
 Hofn, 14aB4
 Hofrat an-Nahháš, 28D5
 Hofsjökul, ledovec, 14aB3
 Hofúf, 28B7
 Hohenau an der Mähre, 7D5
 Hokitika, 40aB2
 Hokkaidó, o., 25B6,7
 Holbrook, 35D4,5
 Holdrege, 35C6,7
 Holeduvc, 7C6
 Holguin, 36B5
 Holguín (7), adm. j., 36aB5,6
 Holice, 7B4
 Holíč, 8C2
 Hollabrunn, 7D5
 Holly Springs, 34E2,3
 Hollywood, 34F5
 Holman Island, 33A8
 Holstejn, 14D4
 Holstein, úz., viz
 Heřwig-Holstein
 Holy Cross, 33B3,4
 Holyhead, 13C2
 Hombori, 29C5
 Homestead, 34F4
 Honduras, st., 36C4
 Hongha, f., 22B6
 Hongkong, adm. j., 19aB3
 Hongkong, o., 19aB3
 Honiara, 40A5
 Honningsvåg, 14A8
 Honokaa, 34aB4
 Honolulu, 34aB2,3
 Honšú, o., 25B,C5,6
 Hopa, 21aA4
 Hope, 33D7
 Hopedale, 33C13
 Hoquiam, 33aC2
 Hora Svatého Sebestiána, 7B2
 Horažďovice, 7C2
 Hormuzský průliv, 21D7
 Hom, 7D4
 Hornád (Hernád), f., 6B5
 Horní Bečva, 8B3
 Horní Benešov, 8B2
 Horní Beřkovič, 7B3
 Horní Blatná, 7B1
 Horní Břiza, 7C2
 Horní Cerekve, 7C4
 Horní Dvořítě, 7D3
 Horní Planá, 7D3
 Horní Slavkov, 7B1
 Horní Vitavice, 7D2
 Horní Volta viz
 Burkina Faso
 Hornoaltajská AO, adm. j., 18B9,10
 Hornobadachšanská AO, adm. j., 18E7
 Hormoginejská vysočina, 26C,D3,4
 Hornokarabašská AO (9), adm. j., 17aB2
 Hornomoravský úval, niž., 6B3
 Horsens, 14E4
 Horsham, 40D4
 Hořavský Týn, 7C1
 Horta, 12aA2
 Horta (20), adm. j., 12aA2
 Horten, 14D4
 Hortobágy, f., 6C5
 Hořešij jez., 31E12
 Hořice, 7B4
 Hořovice, 7C2
 Hospitalet, 12B4
 Hosszúpályi, 8D6
 Hoste, o., 39D2
 Hostinné, 7B4
 Hostivice, 7B3
 Hostýn, h., 6B3
 Hóš Isa, 26aB2
 Hotazel, 30D3
 Hoting, 14B6
 Hot Springs, 34E2
 Hotah, jez., 33B8
 Houailou, 41aA1
 Houlton, 34B7
 Houma, 34E2
 Houston, 34E,F1
 Hovézi, 8B3
 Howland, o., 41C8
 Hoxie, 34D2
 Høyanger, 14C3
 Hrad, h., 6B2
 Hradec nad Moravicí, 8B2
 Hradec Králové, 9C4
 Hrádek nad Nisou, 7B3
 Hradiště, h., 6A1
 Hranice (Severomoravský kraj), 8B2
 Hranice (Západočeský kraj), 7B1
 Hrazený, h., 6A2
 Hriňová, 8C4
 Hrob, 7B2
 Hron, f., 6B4
 Hronec, 8C4
 Hronov, 7B5
 Hrubý Jeseník, poh., 6A,B3
 Hrušovany nad Jevišovkou, 7D5
 Hrvatska (3), adm. j., 11A4
 Hřensko, 7B3
 Hřensko, h., 6A2
 Huacho, 38D2
 Huallaga, f., 38C2
 Huallanca, 38C2
 Huambo, 30C2
 Huancavelica, 38D2
 Huancayo, 38D2
 Huánuco, 38C2
 Huaraz, 38C2
 Hublí, 22C3
 Hudíksvall, 14C6
 Hudson, f., 31E13
 Hudsonův průl., 31C13,14
 Hudsonův zál., 31C,D11,12
 Hue, 22C6
 Huelva, 12C2
 Huesca, 12B3
 Huescar, 12C3
 Hughenden, 40C4
 Hugo, 34E1
 Hulín, 7C6
 Hull, 34B5
 Humahuaca, 39A2
 Humaitá, 38C3
 Humber, zál., 13C4
 Humboldt, f., 35C3W
 Humenné, 8C6
 Humpolec, 7C4
 Húnalfid, zál., 14aA,B2
 Hunedoara, 10B2
 Hungnam, 25C4
 Huntington, 34D4
 Huntsville, 34E3
 Hurbanovo, 8D3
 Huronské jez., 31E12
 Húsavík, 14aA3
 Hustopeč, 7D5
 Hutchinson, 35D7
 Hutt, 40aB2
 Hvannadalshnúkur, h., 4A3
 Hvar, o., 11B4
 Hwange, 30C3
 Hyrynsalmi, 14B9

- CH**
 Chaapsalu, 16C2
 Chabarovsk, 15E15
 Chábúr, 21B4
 Chaco, adm. j., 39A2,3
 Chačmas, 17A A2
 Cha-er-pin, 24B6
 Chagres, 35A
 Chagres, f., 35a
 Chachapoyas, 38C2
 Chaj-jang, 25C3
 Chaj-kchou, 24D,E5
 Chaj-la-er, 24B5
 Chaj-la-er-che, f., 24B5,6
 Chaj-nan, o., 24E5
 Chajnanský prúl., 22B6,7
 Chakasská AO, adm. j., 18B10,11
 Chala, 38D2
 Challi, 20bC1
 Challi-rúd, f., 21D7
 Chalkis, 10D2
 Chal' mer-Ju, 15C8
 Châlons-sur-Marne, 13D5
 Chalon-sur-Saône, 13E5
 Cham, 9C4
 Chambéry, 13E5
 Chambezi, f., 30C4
 Cha-mi, 24B3
 Chamonix-Mont Blanc, 13E5
 Champaign, 34C3
 Champerico, 36C3
 Champplain, j., 34C6
 Chañaral, 39A1
 Chan-čung, 24C4
 Chandak, 28C6
 Changai, poh., 19E11,12
 Chang-čou, 24C6
 Changčouský zál., 25D3
 Chania, 10E2,3
 Chánikin, 21C5
 Chanka, jez., 24B7
 Chan-tan, 24C5
 Chantau, 18D7
 Chanthaburi, 22C6
 Chanty-Mansjirk, 15C7,8
 Charaňa, 38D3
 Charcotův o., 42F8
 Charente (16), adm. j., 13E3
 Charente-Maritime (17), adm. j., 13E3
 Charente, f., 13E4
 Charga, 28B6
 Chari, f., 26C6
 Chariton, 34C2
 Char'kov, 17B,C4
 Charleroi, 13D5
 Charleston (USA - South Carolina), 34E5
 Charleston (USA - West Virginia), 34D4
 Charlestown, 36bA2
 Charleville, 40C4
 Charleville-Mézières, 13D5
 Charlotte, 34D4,5
 Charlotte Amalie, 36bA1
 Charlottetown, 33D13
 Charlovka, 16A5
 Charovsk, 16C6
 Charters Towers, 40C4
 Chartres, 13D4
 Chartúm, 28C6
 Chartúm Bahri, 28C6
 Chasan, 25B5
 Chasavjurt, 17D6
 Chaskovo, 10C3
 Chaskovo (4), adm. j., 10C3
 Cháš, 21D8
 Chašrúd, f., 21C8
 Chatanga, 15B12
 Chatanga, f., 15B12
 Châteauroux, 13E4
 Châtelleraul, 13E4
 Chatham, 13D4
 Chathamské o-vy, 41H8
 Hátilion, 11A A1
 Chattahoochee, f., 34E3,4
 Chattanooga, 34D3
 Chaumont, 13D5
 Chaves, 12B2
 Cheb, 9C4
 Che-ce, 25C2
 Che-čchuan, 24D4
 Che-fej, 24C5
 Chejfa, 21C3
 Chej-čak, 24A6
 Chej-lung-t'iang (12), adm. j., 24B6
 Chej-lung-t'iang, f., 24A6
 Chej šan, 25B3
 Che-kang, 24B7
 Chelán, 33A C3,4
 Chélif, 28A3
 Chelm, 9C6
 Che-lung, 25B4
 Chernitz, f., 7B1
 Chopér, f., 17B5
 Chopok, h., 6B4
 Chorej-Ver, 16A9
 Chorezemská oblast (1), adm. j., 18D5
 Chornice, 7C5
 Chorog, 18E7
 Chorrámábád, 21C5
 Chorrámšahr, 21C4
 Chorzóv, 9C5
 Choťš'bof, 7C4
 Choťš'ov, 7B3
 Chotin, 17C2
 Chotoviny, 7C3
 Chovd, 24B3
 Chövsgöl, jez., 24A3
 Chrast, 7C4
 Chrastava, 7B3
 Christchurch, 40aB2
 Christiansted, 36bA1
 Chromtau, 18B4
 Chrudim, 7C4
 Chrudimka, f., 6B2
 Chrzanów, 8A4
 Chřiby, poh., 6B3
 Chrtelnica, 8C2
 Chuaj-che, f., 24C5
 Chuaj-jin, 25D2
 Chuaj-laj, 25B2
 Chuaj-nan, 25D2
 Chua-lien, 25aB2
 Chuang-che, f., 19F11,12
 Chuang-š', 24C5
 Chuang-šuej-che, f., 24D4
 Chua-tien, 25B4
 Chubut, f., 37G3
 Chubut, adm. j., 39C1,2
 Chudat, 17A A2
 Chuej-če, 24D4
 Chuej-min, 25C2
 Chu-che-chao-tche, 24B5
 Chuchelná, 8A,B3
 Chu-lin, 24B7
 Chu-lun-čch', jez., 24B5
 Chu-ma, 24A6
 Chu-nan (13), adm. j., 24D5
 Chu-pej (14), adm. j., 24C5
 Chuquicamata, 39A2
 Chur, 9D3
 Churchill, 33C10
 Churchill, jez., 33C9
 Churchill (Hudsonův zál.), f., 31D11
 Churchill (Labradorské m.), f., 31D14,15
 Chüriga, 28A2
 Chust, 10A2
 Chutte-des Passes, 34B6
 Chvaltelec, 7B4
 Chvalynsk, 17B6
 Chynorany, 8C3
I
 Ialomita, f., 10B3
 Iasi, 10B3
 Ibadan, 29E6
 Ibagué, 38B2
 Ibarra, 38B2
 Iberá, jez., 39aC2
 Iberské poh., 4C4
 Ibi, 29D8
 Ibiá, 39aA4
 Ibicul, f., 39aC2
 Ibicuy, 39B3
 Ibizá, 12C4
 Ibizá, o., 12C4
 Ibrí, 21E7
 Ica, 38D2
 Içana, 38B3
 Içana, f., 38B3
 Içel, 21aB2
 I-cang, 24D5
 I-čchang, 24C5
 I-čchun, 24B6
 Idaho, adm. j., 35B,C3,4
 Idaho Falls, 35C4
 Ider, f., 24B3
 Ife, 29E7
 Igarka, 15C10
 Iglesias, 11C2
 Iglolik, 33B11
 Iguacu, f., 39A3
 Iguacu, vod., 37E4
 Iguala, 36C3
 Iguape, 39aB4
 Ihiala, 29E7
 Iijoki, f., 14B8
 Iisalmi, 14C8
 I-jang, 24D5
 Ijebu Ode, 29E6
 IJsselmeer, jet., 4B5
 Ijui, f., 39aC2
 Ikaria, o., 10D3
 Ikeiz, 30B3
 Ikerre, 29E7
 Ilagan, 23B4
 Illáhábád, 22B4
 I-lan, 25A4
 Ilaa, 8C3
 Île des Pins, o., 41aB2
 Île Jesus, o., 33b
 Île Montréal, o., 33b
 Île Perrot, o., 33b
 Ilesha, 29E7
 Ildin, 21aB2
 Ilha Grande, o., 39aB5
 Ilhéus, 38D6
 Ili, f., 18D9
 Iliama, jez., 42C,D3
 Iliamna Volcano, h., 31C5
 Ilic, 21aB3
 Iligan, 23bC2
 Il'j'č, 18D6
 Il'j'čevsk (Jerevan), 17aB1
 Il'j'čevsk (Odessa), 17C3
 Ille-et-Vilaine (35), adm. j., 13E3
 Illinois, f., 34C2
 Illinois, adm. j., 34C,D3

- Illizi, 28B3
 Ilmešské jez., 16C4
 Iloilo, 23B4
 Ilorin, 29D7
 Iliussat, 33B14
 Ilz, f., 7D2
 Iman, f., 25A5
 Imandra, jez., 16A4
 Imbába, 19aB2,3
 Imbituba, 39aC4
 Imeni 26 Bakinskij
 Komissarov (vých. pobf.
 Kaspického moře), 18E3
 Imeni 26 Bakinskij
 Komissarov (záp. pobf.
 Kaspického moře), 21B5
 Imharrime, 30D4
 Imi, 28D7
 Imo (8), adm. j., 29D7
 Imola, 11aB5
 Imperatriz, 38C5
 Imphál, 22B5
 Imrali, o., 5aB3
 Imroz, o., 10C3
 Inan, 14A8
 Inari, jez., 14A9
 Ince Bum, m., 21aA2,3
 Inčhon, 25C4
 Indalsälven, f., 14C6
 Indälven, f., 4A6
 Indaur, 22B3
 Independence, 34D2
 Inderborskij, 18C3
 Indiana, adm. j., 34C,D3
 Indianapolis, 34D3
 Indický oceán, mapa č. 2
 Indie, pol., 19G9,10
 Indie, st., 22B3,4
 Indiga, 16A7
 Indigirka, f., 15C16
 Indoganžská nížina, 19G9,10
 Indonésie, st., 23C,D1-5
 Indramayu, 23aA2
 Indre (36), adm. j., 13E4
 Indre-et-Loire (37), adm. j.,
 13E4
 Indus viz Sindh
 In Gal, 29B7
 Ingoda, f., 15bB3
 Ingolstadt, 9C3
 Ingui, f., 17D5
 Inhambane, 30D4
 I-ning, 24B2
 Inirida, f., 38B3
 Inis, 13C1
 Inja, f., 18aA2
 Inn, f., 9D3
 Innisfail, 40B4
 Innsbruck, 9D3
 Inongo, 30B2
 Inovec, h., 6B4
 Inowrocław, 9B5
 In Salah, 28B3
 Inukjuaq, 33C12
 Inuvik, 33B6
 Invercargill, 40aB1
 Inverness, 13B2
 Inza, 17B6
 Inzavino, 17B5
 Ióannina, 10D2
 Iongo, 30B2
 Iónioi Nisoi (2), adm. j.,
 10D2
 Iori, f., 17aA2
 Ios, o., 10D3
 Iowa, adm. j., 34C2
 Iowa City, 34C2
 Ipel, f., 8C4
 I-pin, 24D4
 Ipiros (3), adm. j., 10D2
 Ipoh, 23C2
 Ipolytárnoc, 8C4
 Iporanga, 39aB4
 Ipswich (Austrálie), 40C5
 Ipswich (V. Brit.), 13C4
 Iquique, 38E2
 Iquitos, 37C2
 Irák, st., 21C3-5
 Irán, st., 21B-05-7
 Iránská vys., 19F7
 Irati, 39aC3
 Iravadi, f., 22B,C5
 Irbít, 18A5
 Irgiz, 18C5
 Irian (Nová Guinea), o., 23D5
 Irianský záiv, 23D5
 Iringa, 30B4
 Iriri, f., 37C4
 Irkutsk, 15D12
 Iródu, 20aB2
 Irondequoit, 33b
 Iron Knob, 40D3
 Iron Mountain, 34B3
 Ironwood, 34B2,3
 Iroquoiská vyrovnávací
 přehrada a plavební
 komora, 33b
 Iroquois, 33b
 Iroquois Falls, 34A4
 Irské moře, 13C2,3
 Irsko, o., 4B4
 Irsko, st., 13C1,2
 Irtýš, f., 18C9
 Irún, 12B3
 Isabela, 23C4
 Isafjörður, 14aA2
 Isachsen, 33A9
 Isar, f., 9C3,4
 Ise, 25D6
 Isère (38), adm. j., 13E5
 Iserlohn, 9aB4
 Iset, f., 18A5
 Iseyin, 29D,E6
 Iseřan, 21C5
 Isfara, 18bA2
 I-sing, 25D2
 Iskandaríja (Alexandrie),
 28A,5,6
 Iskandar, 18D6
 Iskär, f., 10C2
 Iskenderun, 21aB3
 Iskenderunský zál., 20bA1
 Iskiip, 21aA2
 Iskitim, 18B9
 Isla de la Juventud, o.,
 36aB4
 Islámábád, 22A3
 Island, st. a o., 14a
 Islas de la Bahía, o-vy, 36C4
 Islas del Cisne, o-vy, 36C4
 Islas del Mal, o-vy, 36C4
 Islay, o., 13C2
 Ismáílíja, 26aB4
 Isparta, 21aB2
 Ispir, 21aA4
 Issoudun, 13E4
 Issyk-Kul', jez., 18D8
 Issyk-Kul'ská oblast, adm. j.,
 18D8
 Ištáilóškó, h., 6B5
 Istanbul, 21aA1
 Isteňab, 8B3
 I-šan, 24D4
 Išigaki, 24D6
 Išim, 18A6
 Išim, f., 18B6
 Išimbaj, 18B4
 Išinomaki, 25C7
 Iškašim, 18E7
 I-šuej, 25C2
 Itabuna, 38D6
 Itacoatiara, 38B4
 Itagui, 38B2
 Itaiba, 38D5
 Itaituba, 38C4
 Itajaj, 39A4
 Itajuba, 39aB4
 Itálie, st., 11A,B2-4
 Itanagar, 22B5
 Itapecuru, f., 38C5
 Itapeva, 39aB4
 Itaipoca, 38C6
 Itaqui, 39aC2
 Itarare, f., 39aB4
 Itává (Indie - Madhja), 22aB1
 Itává (Indie - Uttar), 22aB1
 I-tchung, 25B4
 Itonamas, f., 38D3
 I-tu, 25C2
 Itseqqortoormiit (Scoresby-
 sund), 42B16
 Itulitaba, 39aA4
 Ituxi, f., 38C3
 Ival, f., 39aB3
 Ivalo, 14A8
 Ivalojoki, f., 14A8
 Inančice, 7C5
 Ivano-Frankovsk, 17C1
 Ivanovice na Hané, 7C6
 Ivanovo, 16C6
 Ivdel', 5B11
 Ivigtut, 33B15
 Ivrea, 11aA1
 Ivujivik, 31C13
 Iwaki, 25C7
 Iwo, 29E7
 Izberbaš, 17D6
 Izjum, 17C4
 Izmail, 17C2
 Izmir, 21aB1
 Izmit (Cocell), 21aA2
 Izrael, st., 21C2,3
 Izěvsk, 18A3
 Izma, 16A8
 Izma, f., 16B8
 J
 Ja-an, 24C4
 Jablanica, 11B4
 Jablonec nad Nisou, 7B4
 Jablonica, 8C2
 Jablonka, 8B4
 Jablonné nad Orlicí, 7B5
 Jablonné v Podještědí, 7B3
 Jablonovo, 15bB3
 Jablonový chrbet, poh.,
 19D12,13
 Jablunkov, 8B3
 Jaboatão, 38C6
 Jaca, 12B3
 Jacarèzinho, 39aB4
 Jackson (USA - Michigan),
 34C4
 Jackson (USA - Mississippi),
 34E2,3
 Jackson (USA - Tennessee),
 34D3
 Jacksonville, 34E4
 Jacui, f., 39aC3
 Jacuquara, 38C4
 Jacušiho, 25D5
 Jaderské moře, 4C6
 Jaén, 12C3
 Jaguarão, 39aD3
 Jaguarão, f., 39aD3
 Jaguaraiara, 39aB4
 Jaguey Grande, 36aA3
 Jahun, 29C8
 Jáchal, 39B2
 Jáchymov, 7B1
 Jaiilo, 23D4
 Jajce, 11A4
 Jaj-čcheng-čen, 22C6
 Jakarta, 23D2
 Jakušima, o., 25D5
 Jakutsk, 15C14
 Jalapa, 36C3
 Jalisco (13), adm. j., 36B,C2
 Jalta, 17D3
 Ja-lu-cang-pu-t'iang, f.,
 24D2,3
 Jaluit, o., 41C6,7
 Jalutorovsk, 18A6
 Jamagata, 25C7
 Jamchim, f., 37C4
 Jamajka, st. o., 36C5
 Jamal, pol., 19C,D9
 Jamantau, h., 4B10
 Jambi, 23D2
 Jambol, 10C3
 Jambol (5), adm. j., 10C3
 James, f., 35C7
 Jamestown (Sv. Helena),
 27F4
 Jamestown (USA, Erie), 33b
 Jamestown (USA, N.D.),
 35B7
 Jamesův zál., 33C11,12
 Jampol', 17C2
 Jamuna, f., 22B3,4
 Jana, f., 19C15
 Jánám, 22C4
 Janaul, 18A3,4
 Janbú, 28B6
 Jang-c-t'iang viz
 Tchung-čchien-che
 Jang-čou, 25D2
 Jangier, 18bA1
 Jangjil', 18bA1
 Jan Mayen, o. a úz., 42B18
 Janov viz Genova
 Janovice nad Úhlavou, 7C2
 Janovský zál., 11A,B2
 Janské Lázně, 7B4
 Januária, 38D5
 Janykurgan, 18D6
 Jánpané, 22D3,4
 Japonské moře, 19E,F15
 Japonsko, st., 25B-D5-7
 Japurá, f., 37C3
 Jaransk, 16C7
 Jarcevo, 17A3
 Jarega, 16B8
 Jarensk, 16B7
 Jari, f., 38B4
 Jarkend viz Ša-čche
 Jarkovo, 18A6
 Jaroměř, 7B4
 Jaroměřice n. Rokynou, 7C4
 Jaroslavice, 7D5
 Jaroslavl', 16C5
 Jarosław, 9C6
 Jarvis, o., 41D10
 Jasioika, f., 8B6
 Jasló, 8B6
 Jaslavské Bohunice, 8C2
 Jasov, 8C5
 Jasper, 33C8
 Jastržebie Górské, 8B3
 Jászapati, 8D5
 Jászárokszállás, 8D4
 Jászberény, 8D4
 Jászfényzaru, 8D4
 Jásziskér, 8D5
 Jaškul', 12C6
 Jatai, 38D4
 Jatobá, 38C5
 Jáva, o., 23D2,3

- Javorie, h., 6B4
 Javorník, 7B6
 Javorníky, poh., 6B4
 Javorová skála, h., 6B2
 Javoříček, h., 6B2
 Javořícké jeskyně, 6B3
 Jávké moře, 23D2,3
 Jawar, 7A5
 Jaworzno, 8A4
 Jaworzyna, h., 6B5
 Jaworzyna Śląska, 7B5
 Jayapura, 23D6
 Jazd, 21C6
 Jazdechást, 21C6
 Jazykovo, 17B6
 Jebba, 29D7
 Jedrzejów, 9C6
 Jefferson City, 34D2
 Jefremov, 17B4
 Jega, 29C7
 Jegindjbulak, 18C8
 Jegorjevsk, 17A4
 Jegorjyk, f., 17C5
 Jejsk, 17C4
 Jekabpils, 16C3
 Jelabuga, 18A3
 Jelan, 17B5
 Jelec, 17B4
 Jelenc, 8C3
 Jelenia Góra, 9C4
 Jeleśnia, 8B4
 Jelgava, 16C2
 Jeika, 8C2
 Jelšava, 8C5
 Jemper, 23A83
 Jemeck, 16B6
 Jemen, st., 28C7
 Jemnice, 7C4
 Jemva, 16B8
 Jena, 9C3
 Jenakijevo, 17C4
 Jen-čcheng, 24C6
 Jenisej, f., 19D11
 Jenotajevka, 17C6
 Jen-tchaj, 24C6
 Jen-t'i, 24B6
 Jequié, 38D5
 Jeraljiev, 18D3
 Jerbent, 18E4
 Jergogačen, 15C12
 Jerevan, 17A11
 Jerez de la Frontera, 12C2
 Jerez de los Caballeros, 12C2
 Jermak, 18B8
 Jersey, o., 13D4
 Jersey City, 34C5,6
 Jeršov, 17B6
 Jeršab, h., 6A3
 Jesenice (ČSSR), 7B2
 Jesenice (Jugoslávie), 11A3
 Jesenik, 8A2
 Jesenské, 8C5
 Jesil', 18B6
 Jessej, 15C12
 Jestřebi, 7B3
 Ještěd, h., 6A2
 Jevičko, 7C5
 Jevičovice, 7D4
 Jevišovka, f., 6B2,3
 Jevlach, 17A2
 Jevpatrija, 17C3
 Jezerní h., 6B1
 Jičín, 7B4
 Jihlava, 7C4
 Jihlava, f., 6B2
 Jihočeská republika, st.,
 30D,E3,4
 Jihočeský kraj (2), adm. j.,
 7C3
 Jihočínské moře, 19H,I,12,13
- Jihomoravský kraj (6), adm. j.,
 7C5
 Jihoosetinská AO (8), adm. j.,
 17D5
 Jilemnice, 7B4
 Jilové, 7B3
 Jilové u Prahy, 7C3
 Jima, 28D6
 Jimramov, 7C5
 Jinco, 7C2
 Jin-čchuan, 24C4
 Jindřichův Hradec, 7C4
 Jing-kchou, 25B3
 Jing-te, 24D5
 Jinja, 30A4
 Jirkov, 7B2
 Ji-tu, 25C2
 Jizera, h., 6A2
 Jizera, f., 6A2
 Jizerské hory, 6A2
 Jižní Amerika, poh., 40A1,2
 Jižní Alpy, mapa č. 2
 Jižní Bunganar, souostr.,
 23C2
 Jižní Georgie, o., 37H6
 Jižní Jemen viz Dem. Jemen
 Jižní Karpaty, poh., 4C7
 Jižní Korea, st., 25C,D4
 Jižní magnetický pól, 42F23
 Jižní Orneje, souostr.,
 42E,F5
 Jižní o., 40A2B
 Jižní Pagai, o., 23D2
 Jižní pól, 42H
 Jižní Sandwichevy ostrovy,
 42E3
 Jižní Shetlandy, souostr.,
 42F6,7
 Jižní Spordy, souostr., 10D3
 Jižní Ural, poh., 4B10,11
 Joaçaba, 39A3
 João Pessoa, 38C6
 João Pinheiro, 39A4
 Joao, 25C6
 Joensuu, 14C9
 Johannesburg, 30D3
 Johanngeorgenstadt, 7B1
 Johnson-City, 34D4
 Johnston, o., 41B9
 Johnstown, 34C5
 Johor (1), adm. j., 19bC3
 Johor Baharu, 19bD3
 Joinville, 39A4
 Jokkmokk, 14B6
 Jokohama, 25C6
 Jokosuka, 25C6
 Joliet, 34C3
 Joliette, 33b
 Jolo, o., 23C4
 Jonago, 25C5
 Jonešův průl., 33A11
 Jönköping, 14D5
 Jónské moře, 4D6
 Jónské o-vy, 10D1,2
 Joplin, 34D2
 Joran, f., 20bB1
 Jordanów, 8B4
 Jordanów Śląski, 7B5
 Jordánsko, st., 21C3
 Jörn, 14B7
 Jos, 29D8
 Jos, ploš., 26C,D5
 Josefův Důl, 7B4
 Joseph Bonaparte Gulf, zál.,
 40B2
 Josu, 25D4
 Joškar-Ola, 16C7
 Jrušalajim, 21C3
 Juana Fernandez, o-vy,
 37F1,2
- Juan de Fuca, Strait of, průl.,
 33A2
 Juan de Nova, o., 30C5
 Juan-t'iang, 24D4
 Juaréz, 39A2E
 Juazeiro, 38C5
 Juazeiro do Norte, 38C6
 Juba, f., 26D9
 Jubari, 25B7
 Júcar, f., 12C3
 Júcaro, 36A84
 Jüe-jang, 24D5
 Juen Mina, 35a
 Jugoslávie, st., 11A,B3-5
 Juhoosetinská kotlina, 6B4,5
 Juchitan, 36C3
 Juchnov, 17B4
 Juiz de Fora, 39A4
 Jujuj, adm. j., 39A2
 Juliana, 38D2
 Jü-lin (Čína - Čuangská AO -
 Kuang-si), 24D5
 Jü-lin (Čína - Šan-si), 24C4
 Jümen, 24C3
 Jü-nan (15), adm. j., 24D4
 Jundiai, 39A84
 Juneau, 33C6
 Jung-ting-che, f., 25B,C1,2
 Junin, 39B2
 Juquá, 39A84
 Jura (39), adm. j., 13E5
 Jura, poh., 4C5
 Juradó, 38B2
 Jurga, 18A9,10
 Jurgamyš, 16A83
 Jurla, 16A1B
 Jurmaia, 16C2
 Jur pri Bratislave, 8C2
 Juruá, f., 37C3
 Juruena, 37D4
 Juruena, f., 38D4
 Jus hua, 24B5
 Ju-šan, h., 19G14
 Juškozoro, 16B4
 Jü-šu (Čína - Čching-čaj),
 24C3
 Jü-šu (Čína - Ti-lin), 25B4
 Jutai, f., 38C3
 Jütchien, 24C2
 Jutsky pól, 4B5
 Južno-Sachalinsk, 15E16
 Južnoural'sk, 16aC3
 Južnyj Bug, f., 17C2
 Jyväskylä, 14C8
- K
- Kaachka, 18E4
 Kabaena, o., 23D4
 Kabela, 29D3
 Kabalo, 30B3
 Kabardinobalkarská ASSR
 (3), adm. j., 17D5
 Kabba, 29E7
 Kabelega, vod., 26D8
 Kabi, 29C9
 Kabinda, 30B3
 Kabompo, f., 30C3
 Kábul, 22A2
 Kabowe, 30C3
 Kácov, 7C4
 Kaczawa, 6A3
 Kača, 15aB1
 Kaččský zál., 22B2
 Kačug, 15bB2
 Kadař, 7B5
 Kadařský Rohozec, 7B2
 Kadap, 22C3
 Kade, 29E5
- Kadei, f., 28D4
 Kaduru, 20aA1
 Kádimejn, 21C4
 Kadiri, 20aA2
 Kaduna, 29D7
 Kaduna (9), adm. j., 29C7
 Kadzerom, 16B9
 Kadži-Saj, 18D8
 Kaédi, 29B2
 Kaf, 20bC2
 Kačan, 17aB2
 Kafanchan, 29D8
 Káfija Kingi, 28D5
 Kafir eš-Šejch, 26aA2,3
 Kafir Šukr, 26aB3
 Kafue, f., 30C3
 Kaga Bachoro, 28D4
 Kagan, 18E5
 Kagošima, 25D5
 Kagul, 17C2
 Káhira, 28A,B6
 Kahoolawe, o., 34aB3
 Kachovská přehr. n., 17C3
 Kaima, 29D7
 Kainji, j., přehr. n., 29D7
 Kaiserslautern, 9C2
 Kalské o-vy, 23D5
 Kaiwi Channel, průl., 34aB3
 Kajani, 14B8
 Kajabbi, 40C3,4
 Kájim, 21C4
 Kájimské o-vy, úz., 36B,C4
 Kaj-pching, 25B3
 Kajruván, 27aA3
 Kaka, 28C6
 Kál, 8D5
 Kalaa-Gomen, 41aA1
 Kalač (RSFSR - Voroněžská
 oblast), 17B5
 Kalač-na-Doru, 17C5
 Kaladar, 34C5
 Kalalo, 28D7
 Kalahari, poušť, 26G,6,7
 Kalamazoo, 34C3
 Kalambaka, 10D2
 Kalami, 10D2
 Kalamiánské o-vy, 23B3,4
 Kalamišský zál., 15aB1
 Kalapana, 34aC4
 Kalát, 22B2
 Kal at al-Mudavvara, 20bC1
 Kalecik, 21aA2
 Kalemí, 30B3
 Kalevala, 16A4
 Kálfafell, 14aC3
 Kalgoorlie-Boulder, 40D2
 Kalifornský zál., 31F,G9,10
 Kalikat, 22C3
 Kalimantan viz Borneo
 Kalinin, 16C5
 Kaliningrad, 17B1
 Kalinsk, 17B5
 Kalispell, 35B4
 Kalisz, 9C5
 Kalix álv, f., 14B7
 Kaljazin, 16C5
 Kalkata, 22B4
 Kallavesi, jez., 4A,7,8
 Kallo, 8D4
 Kalmar, 14D6
 Kalmycká ASSR, adm. j.,
 17C5,6
 Kálna nad Hronom, 8C3
 Kalan, 18B2
 Kaluga, 17B4
 Kalundborg, 14E4
 Kaluž, 7B5
 Kama, f., 16C8
 Kamaiši, 25C7
 Kambalda, 40D2

- Kamčatka, pol., 19D17,18
 Kamčija, ř., 10C3
 Kamen, 9aA4
 Kamen', h., 19C11
 Kameneč-Podoľ'skij, 17C2
 Kamienica nad Cirochou, 8C6
 Kamenice, ř., 7B3
 Kamenice nad Lipou, 7C4
 Kamenický Šenov, 7B3
 Kamenka, 17B5
 Kamen'-Kaširskij, 17B1
 Kamen' na Obi, 18B9
 Kamennomoskij, 17D5
 Kamenskoje, 15C18
 Kamensk Šachtinskij, 17C5
 Kamensk-Ural'skij, 18A5
 Kamerun, st., 29D-F8,9
 Kamienica, 8B5
 Kamiennic Zabkowički, 7B5
 Kamienna, ř., 6A5
 Kamienna Góra, 7B5
 Kamina, 30B3
 Kamišili, 20bA3
 Kamloops, 33C7
 Kamp, ř., 6B2
 Kampala, 30A4
 Kampar, ř., 23C2
 Kampačia, st., 22C6
 Kamsar, 29D2
 Kamská pfehr. n., 40B10
 Kamyk nad Vltavou, 7C3
 Kamyšin, 17B6
 Kamyšlov, 18A5
 Kanada, st., 33C6-13
 Kanadský řit viz
 Laurentinská vysočina
 Kanal Giliwickij, 6A4
 Kananga, 30B3
 Kanarské o-vy, 26B3
 Kanaš, 18A2
 Kanawha, ř., 34D4
 Kanazawa, 25C6
 Kan-c', 24C4
 Kańczuga, 8B7
 Kańcipuram, 20aA2
 Kan-čou, 24D5
 Kandahár, 22A2
 Kandalakša, 16A4
 Kandalakšský zál., 16A4,5
 Kandangán, 23D3
 Kandavu, o., 41bB2
 Kandavu, průl., 41bB1,2
 Kandi, 29D6
 Kaneohe, 34aB3
 Kaneokské pfehr. n., 17B,C3
 Kangar, 19bA2
 Kangaroo, o., 40D3
 Kangean, o., 23D3
 Kangee, 25B4
 Kangiqsuallujuaq, 33C13
 Kaniapiskau, ř., 33C13
 Kanibadam, 18bA2
 Kanin, pol., 4A9
 Kanin Nos, 16A6
 Kankan, 29D3
 Kanning, 25C4
 Kano, 29C8
 Kano (10), adm. j., 29B8
 Kanoja, 25D5
 Kánpur, 22B4
 Kansas, ř., 34D1
 Kansas, adm. j., 35D6,7
 Kansas City (USA - Kansas),
 34D1,2
 Kansas City (USA - Missouri),
 34D2
 Kansk, 15D11
 Kansong, 25C4
 Kan-su (16), adm. j., 24C4
 Kantaberské poh., 4C4
 Kantara, 26aB4
 Kanchari, 29C6
 Kanton viz Kuang-čou
 Kanton, o., 41D8
 Kanye, 30D3
 Kao-ju, 25D2
 Kaolack, 29C1,2
 Kao-siung, 24D6
 Kapaa, 34aA2
 Kapanga, 30B3
 Kap Brewster, m.,
 42B,C,16,17
 Kapčagaj, 18D8
 Kapčagajská pfehr. n., 18D8
 Kap Farvell viz
 Ummannarsuaq
 Kapiri-Mposhi, 30C3
 Kaplice, 7D3
 Kap Morris Jones, m.,
 42A16
 Kapoeta, 28D6
 Kaposvár, 10B1
 Kapské hory., poh., 26H6,7
 Kapské Město viz
 Cape Town
 Kapsko, adm. j., 30D,E2,3
 Kapsukas, 17B1
 Kapsuas, ř., 23D2,3
 Kapsukasing, 34B4
 Kapustin Jar, 17C6
 Kapušany, 8B6
 Kapverdké o-vy, 26C2
 Kapverdij, st., 28a
 Karaau, 18C8
 Karabaš, 18A5
 Kara-Bogaz-Gol, zál., 18D3
 Karabük, 21aA2
 Karacabey, 5aB3
 Karačajevočerkeská AO (11),
 adm. j., 17D5
 Karačev, 17B3
 Karáči, 22B2
 Karadž, 21B6
 Karagajly, 18C6
 Karaganda, 18C7
 Karagaš, 18D8
 Karaginskij o., 15D18
 Karahisar, 21aA3
 Karaidel'skij, 16aB2
 Karadangan, 23C3
 Karaiškál, 22C3
 Karakalpacká ASSR, adm. j.,
 18D4,5
 Karákóram, poh., 19F9,10
 Karakóse, 21aB4
 Karakum, poušř, 19F7,8
 Karakumskij kanal, 18E5
 Karaman, 21aB2
 Karamaj, 18C9,10
 Kara-Saj, 18D8
 Karasburg, 30D2
 Karasjok, 14A8
 Kara Su, 18aA2
 Karasu (SSSR), 18B5
 Karasu (Turecko), 10C4
 Karasu (Irán), ř., 21B,C5,6
 Karasu (Turecko), ř., 21aB3
 Karasuk, 18B8
 Karatau, 18D7
 Karatobe, 18C3
 Karažal, 18C7
 Kardašova ředice, 7C3
 Kardiželovo, 11B4
 Kárdžali, 10C3
 Kárdžali (6), adm. j., 10C3
 Karetská ASSR, adm. j.,
 16A,4
 Karema, 30B4
 Karesuando, 14A7
 Kargopol', 16B5
 Karchah, ř., 21C5
 Kaniba, 30C3
 Kaniba, pfehr. n., 30C3
 Karibské moře, 31H11,12
 Karima, 28C6
 Karimatské o-vy, 23D2
 Karimatský průl., 23D2,3
 Karimunjawa, o-vy, 23aA2
 Karjaa, 14C7
 Karjepeľ, 16A6
 Karkinit'skij zál., 17C3
 Kari-Marx-Stadt, 9C4
 Kari-Marx-Stadt (7), adm. j.,
 9C4
 Karlovac, 11A3
 Karlova Studánka, 8A2
 Karlovj Vary, 9C4
 Karlsham, 14D5
 Karlskrona, 14D5
 Karlsruhe, 9C3
 Karlstad, 14D5
 Karmény o., 14D3
 Karnataka, adm. j., 22C3
 Kárnten (2), adm. j., 9D4
 Karnúlu, 22C3
 Karoliny, o-vy, 41C3-5
 Karpathos, 10E3
 Karpathos, o., 10E3
 Karpaty, poh., 4C6,7
 Karpinsk, 16aB3
 Karpogori, 16B6,7
 Karroo, plošina, 26H7
 Kars, 21aA4
 Karsakpaj, 18C6
 Karska vrata, průl., 15B7
 Karské moře, 15B8,9
 Karši, 18E6
 Kartaly, 18B5
 Karufa, 23D5
 Kárvář, 20aA1
 Karviná, 8B3
 Karyaj, 10C3
 Karymskoje, 10bB3
 Kasai, ř., 30B3
 Kasama, 30C4
 Kasansaj, 18bA2
 Kasempa, 30C3
 Kasenga, 30C3
 Kaserin, 27aA2
 Kasese, 30A3,4
 Kasimov, 17B5
 Kaskinen, 14C7
 Kasongo, 30B3
 Kaspická nížina, 4C9,10
 Kaspické moře, 19E,F6,7
 Kaspijskij, 17C6
 Kásr, 28B5
 Kásr as-Saghir, 4aB2
 Kasr Farafa, 28B5
 Kassala, 28C6
 Kassel, 9C3
 Kastamonu, 21aA2
 Kastilské poh., 4C4
 Kastornoje, 17B4
 Kášan, 21C6
 Kašin, 16C5
 Kašira, 17B4
 Kaškadarská oblast (2),
 adm. j., 18F6
 Kášmar, 21B7
 Kašmir viz Džammú a Kašmir
 Kašperské Hory, 7C2
 Kataba, 30C3
 Katak, 22B4
 Ka-ta-kche, 24C2
 Katanga, ploš., 26E,F7
 Katar, st., 21D,E6
 Katav-Ivanovsk, 18B4
 Katerině, 10C2
 Katherine, 40B3
 Káthmándu, 24D2
 Kati, 29C3
 Katif, 21D5
 Katihár, 22aB3
 Katiola, 29D4
 Katowice, 9C5
 Katsina, 29C7
 Kattara, prol., 26A,B7
 Kattegat, průl., 14D4
 Katun', ř., 18B10
 Kaťy Wrocławskie, 7A5
 Kauai, o., 34aA2
 Kauai Channel, průl.,
 34aA,B2
 Kaula Island, o., 34aB1
 Kaunas, 17A,B1
 Kaura Namoda, 29C7
 Kautzen, 7D3
 Kavajé, 11B4
 Kavalia, 10C3
 Kavaratti, 22C3
 Káveri, ř., 22C3
 Kavieng, 41D5
 Kawasaki, 25C6
 Kaya, 29C5
 Kayan, ř., 23C3
 Kayes, 29C3
 Kayna, 7B1
 Kayseri, 21aB3
 Kazan', 16C7
 Kazan, ř., 33B9
 Kazandžik, 18E4
 Kazanlák, 10C3
 Kazanskoje, 18A6
 Kazášká SSR, adm. j.,
 18B,C3-8
 Kazatin, 17C2
 Kazbek, h., 4C9
 Kazenün, 21D6
 Kazi Magomed, 17aA2
 Kazimierza Wielka, 8A5
 Kazincbarcika, 8C5
 Kaznějov, 7C2
 Kazvin, 21B5
 Kažym, 16B8
 K2 viz Chokoni
 Kdyně, 7C2
 Keban, 21aB3
 Kebnekaise, h., 4A6
 Kecskemét, 10B1
 Kedah (2), adm. j., 19bA2
 Kedárif, 28C6
 Kediri, 23aA,2,3
 Kédougou, 29C2
 Kédvavom, 16A8
 Kędzierzyn-Kozle, 6A4
 Keene, 34C6
 Kéf, 27aA2
 Kefallénia, o., 10D2
 Keffi, 29D7
 Keflavik, 14aB2
 Kékes, h., 6C4,5
 Kelang, 19bC2
 Kelantan (3), adm. j., 19bB3
 Kekčský Javorník, h., 6B3
 Kelibija, 27aA3
 Kelkit, ř., 21aA3
 Kelloseiká, 14B9
 Kelolokan, 23C3
 Kelowna, 35B3
 Kelsey Bay, 33aB1,2
 Keltské moře, 4B,C4
 Keluang, 19bC3
 Kem', 16B4
 Kem', ř., 16B4
 Kerner (Turecko, Biga), 5aB2
 Kerner (Turecko, Finike),
 21aB2
 Kemerovo, 18A10
 Kemi, 14B8
 Kernjárivi, 14B8

Kemijoki, f., 14B9
 Kempen, 9aB1
 Kempton, 9D3
 Kemp's Bay, 34C5
 Kén, f., 22aB2
 Keňa, st., 28D6
 Kená, 28B6
 Kenal, 33B4
 Kendari, 23D4
 Kenema, 29E3
 Ken-che, 24A6
 Kenitra, 28A2
 Kenja, h., 26D.E8
 Kenmore, 33b
 Kenogami, f., 34A3,4
 Kenora, 34B2
 Kenosha, 34C3
 Kentau, 18D6
 Kentucky, adm. j., 34D3,4
 Kéos, o., 10D3
 Keprník, h., 6A3
 Kepuhi, 34aB3
 Kerak, 20bC1
 Kéraia, adm. j., 22C.D3
 Kerbelá, 21C4
 Keré', 17C4
 Kerčel', 16aB3
 Kerčský průl., 17C.D4
 Kerema, 40A4
 Kerguelen, o-vy, mapa č. 2
 Kerschikan, 33C6
 Kerki, 18E6
 Kerkyra, 10D1
 Kerkyra, o., 10D1
 Kerma, 28C6
 Kermadecovy o-vy, 41G7,8
 Kerman, 21C7
 Kerouane, 29D3
 Kerrville, 35E7
 Kesagami, j., 34A5
 Kesan, 21aA1
 Kesong, 25C4
 Kes'ten'ga, 16A4
 Kesznyeten, 8D6
 Kešm, o., 21D7
 Keta, 29E6
 Ketapang, 23D2,3
 Kete Krachi, 29E5
 Ke-t'lou, 24D4
 Kečzyn, 9B6
 Kette Falls, 33aB4
 Kečy, 8B4
 Key West, 34C4
 Kežmarok, 8B5
 Khambát, 22B3
 Khambátský zál., 22B.C3
 Kháragpur, 22B4
 Kharán Kalat, 22B2
 Khammarat, 22C6
 Khencheia, 27aA2
 Khonkaen, 22C6
 Khuina, 22aC4
 Kchaj-feng, 24C5
 Kchaj-juan, 25B3
 Kchaj-lu, 25B3
 Kchaj-tchung, 25B3
 Kcha-š', 24C1
 Kche-š'-kche-tcheng-čchi, 25B2
 Kchuang-čcheng, 25B2
 Kchuan-čien, 25B3
 Kchu-čche, 24B2
 Kchu-er-le, 24B2
 Kchun-lun, poh., 19F9-11
 Kchun-ming, 24D4
 Kibombo, 30B3
 Kidal, 29B6
 Kiel, 9B3
 Kielce, 9C6
 Kielský zál., 9B3
 Kietrz, 8A2
 Kiffa, 29B3
 Kigali, 30B3,4
 Kigoma-Ujiji, 30B3,4
 Kijev, 17B3
 Kijevská přehr. n., 17B2,3
 Kikinda, 11A5
 Kikwit, 30B2
 Kikwit, f., 30B2
 Kilija, 17C2
 Kilimanjaro-Uhuru, h., 26E8
 Kilis, 21aB3
 Kilis, 10C2
 Kil'mez, 16C8
 Kilombero, f., 30B4
 Kilosa, 30B4
 Kilwa Kivinje, 30B4
 Kimberley, 30D3
 Kimberley Plateau, ploš., 40B2
 Kimčček, 25B4
 Kimry, 16C5
 Kinabalu, h., 19113
 Kindsley, 35A5
 Kindia, 29D2
 Kindu, 30B3
 Kinel', 17B7
 Kinešma, 16C6
 King, o., 40D.E4
 King City, 35D2
 Kingcome Inlet, 33aA,B1
 Kingisepp, 16C2
 King's Lynn, 13C4
 Kingsport, 34D4
 Kingston (Austrálie), 40D3
 Kingston (Jamajka), 36C5
 Kingston (Kanada), 33D12
 Kingston (Norfolk), 41F6
 Kingston (Nový Zéland), 40aB1,2
 Kingston upon Hull, 13C3
 Kingstown, 36bB2
 King William's Town, 30E3
 Kinkaa, 30B2
 Kinnula, 14C8
 Kinshasa, 30B2
 Kintampo, 29D5
 Kinyangiri, 30B4
 Kira Kira, 40B6
 Kiranomena, 30C5
 Kirensk, 15D12
 Kirgizská SSR, adm. j., 18D7,8
 Kiri, 30B2
 Kiribati, st., 41C.D6-10
 Kirikkale, 21aB2
 Kirillov, 16C5
 Kirimati (Vánoční o.), o., 41C10
 Kinkaldy, 13B3
 Kirkenes, 14A9
 Kiriklanu Lake, 34B4
 Kirikjareli, 21aA1
 Kirksville, 34C2
 Kirkúk, 21B4
 Kirwal, 13B3
 Kirov (RSFSR - Kalužská obl.), 17B3
 Kirov (RSFSR - Kirovská obl.), 16C7
 Kirovabad, 17A2
 Kirovakan, 17A1
 Kirovgrad, 16aB3
 Kirovo-Čepeck, 16C7,8
 Kirovograd, 17C3
 Kirovsk, 16A4
 Kirovskij, 17C6
 Kirovskoje, 15aB2
 Kirs, 16C8
 Kirsanov, 17B5
 Kirgehír, 21aB2
 Kiruna, 14B7
 Kisalföld, niž., 6C3
 Kisangani, 27D7
 Kisber, 8D3
 Kiseleövsk, 18B10
 Kishi, 29B2
 Kiskörei-vizitároló, jez., 6C5
 Kiskunhalas, 10B1
 Kislovodsk, 17D5
 Kismaayo, 30B5
 Kissidougou, 29D3
 Kisumu, 30A,B4
 Kisvárdá, 8C7
 Kišinev, 17C2
 Kita, 29C3
 Kitakjúšü, 25D5
 Klitchener, 34C4
 Kitimat, 33C7
 Kitinen, f., 14B8
 Kittilä, 14B8
 Kittsee, 8C2
 Kitwe-Kalulushi, 30C3
 Kivu, jez., 30B3
 Kizel, 16aB2
 Kizema, 16B6
 Kizil-irmak, f., 4C,D8
 Kizljár, 17D6
 Kizyl-Arvat, 18E4
 Kizyl-Kaja, 18D4
 Kjardia, 16C2
 Kjongdžu, 25C4
 Kjoto, 25C,D6
 Kjurdamir, 17aA2
 Kjustendil, 10C2
 Kjustendil (?), adm. j., 10C2
 Kjüšü, o., 25D5
 Kladno, 9C4
 Kladruby, 7C1
 Klagenfurt, 9D4
 Klajpeda, 16C2
 Klamath, f., 35C2
 Klamath Falls, 35C2
 KlaráIVEN, f., 14C5
 Klášterec nad Ohří, 7B2
 Klatovy, 9C4
 Klenovec, 8C4
 Klef, h., 8B2
 Kletsčij, 17C5
 Klimkovic, 9B3
 Klin, 16C5
 Klinaklini, f., 33aA2
 Klincy, 17B3
 Klिंगenthal, 7B1
 Kljnovec, h., 6A1
 Ključevskaja sopka, h., 19D18
 Klobouky, 7D5
 Kłodzko, 9C5
 Kluang, 19bC3
 Kluczborg, 6A4
 Knappavellir, 14aC3
 Knight Inlet, zát., 33aA,B2
 Knin, 11A4
 Knoxville, 34D4
 Knuröv, 8A3
 Koala, 29C5
 Kóbe, 25D6
 København, 14E5
 Koblenz, 9C2
 Kobnekaise, h., 4A6
 Kobrin, 17B1
 Kobroor, o., 23D5
 Kobuk, f., 33B4
 Kocaeli viz Izmít
 Koç Hisar, 21aB2
 Kočani, 11B5
 Kočevo, 16aB1
 Kóči, 25D5
 Kóčín, 22D3
 Kočki, 18B9
 Kodiak, 33C4
 Kodiak, o., 31D5
 Kodino, 16B5
 Kotoridua, 29E5
 Kotu, 25C6
 Kóhima, 22B5
 Kochtia-Jarve, 16C3
 Kóčajpüttür, 22C3
 Koja, 16A6
 Kojetin, 8B2
 Kojgorodok, 16B8
 Kojšovská hoľa, h., 6B5
 Kokand, 18D7
 Kokava nad Rimavicou, 8C4
 Kokčetať, 18B6
 Kok-Jangak, 18D7
 Kókkola, 14C7
 Kokonau, 23D5
 Kokosové o-vy, adm. j., mapa č. 3
 Kópkely, 18C9
 Kóksaak, f., 33C12,13
 Kókstád, 30E3
 Kola, pol., 4A8
 Kolamba, 22D3,4
 Kólar, 20aA2
 Kolar, 14B7
 Kólarovica, 8B3
 Kólarovo, 8D2,3
 Kol'čugno, 16C5
 Kolda, 29C2
 Kolding, 14E4
 Kólešovica, 7B2
 Kolgujev, o., 15C7
 Kólhápur, 22C3
 Kólin, 9C4
 Kóliam, 20aB2
 Kóin, 9C2
 Kolobrzec, 9B4
 Kólogriv, 16C6
 Kolonna, 17A4
 Kolomyja, 10A3
 Kolonia, 41C5
 Koloveč, 7C2
 Kolpaševo, 15D10
 Kólpino, 16C4
 Kólpny, 17B4
 Kolumbia, st., 38B2,3
 Koiva, f., 16A9
 Kóivaste, 30C3
 Kólyma, f., 19C17
 Kólymské poh., 19C17,18
 Komandorské o-vy, 19D18,19
 Komárno, 9D5
 Komárom, 8B3
 Komárom (10), adm. j., 10B1
 Komatipoort, 30D4
 Kóm Hamdá, 26aB2
 Komiská ASSR, adm. j., 16B7-9
 Kómišéh, 21C6
 Komjatice, 8C3
 Komm, 21C6
 Kommunarsk, 17C4
 Kómoč, f., 29E5
 Komory, st. a o-vy, 30C5
 Kómořany, 7B2
 Kómořné, 10C3
 Kompong Som, 23B2
 Komrat, 10A4
 Kómsomolec, 16aC3
 Kómsomolec, o., 15A9,10
 Kómsomol'sk na Amure, 5D15
 Konda, f., 16aB4
 Kondoa, 30B4
 Kondopoga, 16B4
 Koné, 41aA1

Konečná, 18B8
 Konepruské jeskyně, 6B2
 Konevo, 16B5
 Kong, 29D4
 Kongo, st., 30B2
 Kongolo, 30B3
 Kongsberg, 14D4
 Kongsvinger, 14C4,5
 Konice, 7C5
 Konin, 9B5
 Konkama álv, ř., 14A7
 Konkobiri, 29D6
 Konoša, 16B6
 Konotop, 17B3
 Konstantinovsk, 17C5
 Konstantinovy Lázně, 7C1
 Kontagora, 29D7
 Kontcha, 29E9
 Kontiomäki, 14B9
 Konya, 2aB2
 Konzská pánev, 26D,E,6,7
 Kootenai, ř., 35B3
 Kópasker, 14aA3
 Kopejsk, 18A5
 Koper, 11A3
 Kopidino, 7B4
 Kopřivnice, 8B3
 Koráb, h., 6B1
 Korabi, h., 4C7
 Korálové moře, 40B,C,4,5
 Korčé, 11B5
 Korčula, o., 11B4
 Kordillery (Andy), poh.,
 37B-G2,3
 Korejská lidové
 demokratická republika,
 st., 25B,C4
 Korejský pol., 19F14
 Korejský průl., 19F14,15
 Korenovsk, 17C4
 Korf, 15C18
 Korfantów, 7B6
 Korhogo, 29D4
 Korjama, 25C7
 Korinthos, 10D2
 Korintský zál., 17D2
 Kóris, h., 6C3
 Korjacké poh., 42C35,36
 Korkino, 18B5
 Kórnye, 8D3
 Koro, moře, 41bA,B,2,3
 Koro, o., 41bA2
 Korodougou, 29C4
 Koror, 41C3
 Kóros, ř., 10B2
 Korosten', 17B2
 Korsakov, 15E16
 Korsika, o., 4C5
 Korsár, 14E4
 Koryčany, 7C6
 Korytnica-kúpele, 6C4
 Kós, o., 10D3
 Kósi, ř., 22aB3
 Koslan, 16B7
 Kosong, 25C4
 Kosou j., pfehr. n., 29E4
 Kosrae, o., 41C6
 Kramatika, st., 36C,D4
 Kostelec, 7C4
 Kostelec n. Čer. Lesy, 7C3
 Kostelec nad Orlicí, 7B5
 Kostelec na Hané, 7C6
 Kosti, 28C6
 Kostjukovič, 17B3
 Kostomukša, 16B4
 Kostroma, 16C6
 Kostrzyn, 9B4
 Koszalin, 9B5
 Koš-Agač, 18C10
 Košetice, 7C4
 Košice, 9C6
 Koškovce, 8B6
 Kóta, 22B3
 Kóta Baharu, 23C2
 Kóta Kinabalu, 23C3
 Kótaj, 8C6
 Kotel'nič, 16C7
 Kotel'nikovo, 17C5
 Kotelny o., 15B15,16
 Kotka, 14C8
 Kotlas, 16B7
 Kotlina Sandomierska,
 6A5,6
 Kotor, 11B4
 Kotovsk (RSFSR), 17B5
 Kotovsk (USSR), 17C2
 Kótté, 20aC3
 Kotto, ř., 28D5
 Kotuj, ř., 15C12
 Kotzabue, 33B3
 Kötzing, 7C1
 Koudougou, 29C5
 Koukulia, 19cB1
 Koulikora, 29C4
 Koumac 41aA1
 Kougheul, 29C2
 Kounov, 7B2
 Kounradskij, 18C7
 Kouroussa, 29D3
 Kouřim, 7B3
 Kousseif, 29C,D9
 Koutiala, 29C4
 Kouvola, 14C8
 Kovdor, 16A4
 Kovel', 17B1
 Kovrov, 16C6
 Kowary, 7B4
 Kowloon, 19aB3
 Koyukuk, ř., 33B4
 Köyyeri, 21aB3
 Kozákov, h., 6A2
 Kozan, 21aB3
 Kozance, 10C2
 Kozárovice, 8C3
 Koz'mod'enskij, 16C7
 Krimly, 29E6
 Kpalimé, 29E6
 Kpandu, 29E6
 Kraburi, 22C5
 Krageré, 14D4
 Krágujovac, 11A5
 Kraków, 9C5
 krále Haakona VII., moře,
 42F1,35,36
 krále Viliéma, o., 33B10
 Králický Sněžník, h., 6A3
 Králjky, 7B5
 Kraljevo, 11B5
 Kral'ova hoľa, h., 6B5
 Kral'ovany, 8B4
 Kralovice, 7C2
 královny Alžběty, soustr.,
 31B9-12
 královny Charlotty o-vy,
 31D7
 Kralupy nad Vltavou, 7B3
 Králův Dvůr, 9C3
 Kramatorsk, 17C4
 Kramfors, 14C6
 Krapivinskij, 18aA,B2
 Krasino, 15B7
 Kraslice, 7B1
 Krásná Lipa, 7B3
 Krašník, 6A6
 Krasnoarmejsk (Kazašská
 SSR), 18B6
 Krasnoarmejsk (RSFSR),
 17B6
 Krasnoborsk, 16B7
 Krasnodar, 17C4
 Krasnograd, 17C4
 Krasnogvardejskoje, 17C5
 Krasnojarsk, 18A11
 Krasnojarská pfehr. n.,
 18B11
 Krasnokamsk, 16aB2
 Krásno nad Kysucou, 8B3
 Krasnoperekopsk, 17C3
 Krasnočel'je, 16A5
 Krasnoturjinsk, 16aB3
 Krasnoufmsk, 18A4
 Krasnouf'sk, 16aB3
 Krasnovišersk, 16aA2
 Krasnovodsk, 18D3
 Krasnoznameniskoje, 18B6
 Krasnyj Kut, 17B6
 Krasnotkavajda, 8C5
 Kratie, 22C6
 Kravaře, 8B3
 Krawang, 23aA1
 Krefeld, 9aB2
 Kremenčug, 17C5
 Kremenčugská pfehr. n.,
 17C3
 Kremnec, h., 6B6
 Kremnica, 8C3
 Kremna, 8B6
 Krens an der Donau, 9C4
 Krens, ř., 7D4
 Kréta, o., 4D7
 Krétské moře, 10D,E,2,3
 Kribl, 29F8
 Kričev, 17B3
 Kristiansand, 14D3,4
 Kristianstad, 14D5
 Kristiansund, 14C3
 Kristiinankaupunki, 14C7
 Krišna, ř., 19H9
 Kriti (4), adm. j., 10E3
 Krivoj Rog, 17C3
 Křk, o., 11A3
 Krkonoše, poh., 6A2
 Křnov, 8A2
 Krokodil, ř., 30D3
 KroměHž, 7C6
 Krompachy, 8C5
 Kromy, 17B4
 Kronštadt, 16B,C3
 Kropotkin, 17C5
 Krosno, 9C6
 Krtiš, ř., 6B4
 Krugersdorp, 30D3
 Krungkao, 22C6
 Krungthep, 22C6
 Krupina, 8C4
 Krupnica, ř., 6B4
 Krupka, 7B2
 Kruševac, 11B5
 Krušné hory, poh., 6A1
 Krym, pol., 4C8
 Krynica, 8B5
 Kryry, 7B2
 Krzeszowice, 8A4
 Krzyž, 9B4,5
 Křemesník, h., 6B2
 Křemže, 7D3
 Křinec, 7B4
 Křivoklát, 7B2
 Křižanov, 7C5
 Ksar al-Kebir, 12D2
 Ksar as-Saghir, 4aB2
 Ksar as-Súk, 28A2
 Kuala Lipis, 23C2
 Kuala Lumpur, 23C2
 Kuala Terengganu, 23C2
 Kuang-čou (Kanton), 24D5
 Kuang-chua, 24C5
 Kuang-šan, 24C4
 Kuang-si (3), adm. j., 24D4
 Kuang-tung (17), adm. j.,
 24D5
 Kuantan, 23C2
 Kuba, 17aA2
 Kuba, st. a o., 36A
 Kuban', ř., 17D5
 Kubenské jez., 16C5
 Kučan, 21B7
 Kučbihár, 22aB4
 Ku-čchiang, 24C2
 Kudat, 23C3
 Kudowa Zdrój, 7B5
 Kudus, 23aA2
 Kudymkar, 16aB1
 Kuej-čch', 25D2
 Kuej-čou (18), adm. j., 24D4
 Kuej-čang, 24D4
 Kuej-lin, 24D4
 Kufra, oázy, 28B5
 Kufstein, 9D4
 Kúhe Hezár, h., 19G7
 Kuching, 23C3
 Kuto, 30C2
 Kujbyšev, 17B7
 Kujbyšev (Novosibirsk),
 18A8
 Kujbyševská pfehr. n.,
 17B6,7
 Kujbyševskij, 18B6
 Kujeda, 16aB2
 Kujto, jez., 16A,B,4
 Ku-jün, 25B2
 Kukawa, 29C9
 Kuldiga, 16C2
 Kulgera, 40C3
 Ku-li-an, 24A6
 Kuljob, 18E6
 Kulaj, ř., 16A6
 Kul'sary, 18C3
 Kulunda, 18B8
 Kuma, ř., 17D5
 Kumamoto, 25D5
 Kumanovo, 11B5
 Kumári, m., 1919
 Kumasi, 29E5
 Kumba, 29E8
 Kumbakónam, 20aB2
 Kumertau, 18B4
 Kundapura, 20aA1
 Kundulúr, 22C3
 Kunduz, 18E6
 Kunětická hora, 6A2
 Kung-ka-šan, h., 19G12
 Kungrad, 18D4
 Kungur, 16aB2
 Kunmadaras, 8D5
 Kunsan, 25C4
 Kununurra, 40B2
 Kunžak, 7C4
 Kuopio, 14C8
 Kupa, ř., 11A3,4
 Kupang, 23E4
 Kupino, 18B8
 Kupjansk, 17C4
 Kura, ř., 4C9
 Kure, 25D5
 Kurejka, ř., 15C10,11
 Kurgan, 18A6
 Kurgan-Tjube, 18E6
 Kurily, o-vy, 15E16,17
 Kurima, 8B6
 Kurjá-Murjá, o-vy, 21F7
 Kurkur, 28B6
 Kursk, 17B4
 Kurský zál., 9B6
 Kurtalan, 21aB4
 Kurtamyš, 16aC3
 Kuruman, ř., 30D3
 Kurume, 25D5
 Kurumkan, 15bB3
 Kurunégalia, 20aC3
 Kuřim, 7C5

Kuš, jez., 5aB2
 Kusary, 17aA2
 Kusejir, 28B6
 Kuskokwim, f., 33B4
 Kustanaj, 18B5
 Ku-šan, 25C3
 Kuššovskaja, 17C4
 Kuščinskij, 17aA2
 Kuširo, 25B7
 Kuška, 18E5
 Kusmurun, 18B5
 Kušva, 16aB2
 Kūtahya, 21aB1
 Kutaisi, 17D5
 Kutná Hora, 7C4
 Kutno, 9B5
 Kutu, 30B2
 Kutulik, 15bB1
 Kutum, 28C5
 Kúty, 8C2
 Kuujuaq, 33C13
 Kuusamo, 14B9
 Kuvajt, 21D5
 Kuvajt, st., 21D5
 Kuzneck, 17B6
 Kuznia Flaciborska, 8A3
 Kuzonen', 16A5
 Kvaldy, o., 14A6
 Květa, 22A2
 Kvida, 7C2
 Kwa, f., 30B2
 Kwajalein, o., 41C6
 Kwangdzu, 25C4
 Kwango, f., 30B2
 Kwara (11), adm. j., 29C7
 Kwekwe, 30C3
 Kwinana, 40D1
 Kwinhagak, 33C3
 Kwis, f., 6A4
 Kyjov, 7C6
 Kyjovka, f., 7D6
 Kyklady, souostr., 10D3
 Kyle of Lochalsh, 13B2
 Kynšperk nad Ohří, 7B1
 Kyoga, jez., 26D8
 Kyp, st. a o., 19c
 Kyreneia, 19cA2
 Kysak, 8C6
 Kysuca, f., 6B4
 Kysucké Nové Město, 8B3
 Kyslym, 18A5
 Kythéra, o., 10D2
 Kyuquot, 33aB1
 Kyzyl, 15D11
 Kyzyl-Kija, 18D7
 Kyzylkum, poušť, 19E,F8
 Kzyl-Orda, 18D6
 Kzyltu, 18B7

L
 Laa an der Thaya, 7D5
 Laba, f., 17D5
 Labé (Elbe), f., 6A2
 Labé, 29D2
 Labinsk, 17D5
 Labrec, f., 6B5
 Labrador, pol., 31D13,14
 Labrador City, 33C13
 Labradorské moře, 31D14-16
 Lábrea, 18C3
 Labuan, 23aA1
 Labytngi, 15C8
 La Caldera, h., 26bB2
 Lac-aux-Sables, 34B6
 La Caiba, 36C4
 Lac Frontière, 33b
 Laçi, 11B4
 La Coruña, 12B1
 La Crosse, 34C2
 Lača, jez., 16B5
 Ladek Zdrój, 7B5
 La Dorada, 38B2
 Ladožské jez., 4A8
 Ladysmith, 30D3
 Lae, 41D4
 Laeso, o., 9A3
 La Esperanza, 38D3
 La-fa, 25B4
 Lafayette (USA - Indiana), 34C3
 Lafayette (USA - Louisiana), 34E2
 Lafe, 36aB2
 Lafia, 29D8
 La Flèche, 13E3
 La Foa, 41aA1
 Lagan, f., 14D5
 Lagarto, f., 35a
 Lågen (j. Mjåsa), f., 14C4
 Lågen (Skagerrak), f., 14C,D4
 Laghouat, 28A3
 Lagoa dos Patos, jez., 37F,4,5
 Lago Agrio, 38B2
 Lagoa Mirim, jez., 37F4
 Lago de Maracaibo, jez., 37A2,3
 Lagos (12), adm. j., 29D6
 Lagos (Nigérie), 29E6
 Lagos (Portugalsko), 12C1
 La Grand-Combe, 13E5
 La Grange, 34E4
 La Guaire, 38A3
 Laguna (Brazílie), 39aC4
 Laguna (Panama), 35a
 Laguna Mar Chiquita, j., 37E,F3
 Lagunové o-vy, viz Tuvalu
 La Habana, 36B4
 La Habana (6), adm. j., 36aA2
 Lahaina, 34aB3
 Lahat, 23D2
 Låhaug, 22A3
 Lahti, 14C8
 Lachine Rapids, 33b
 Lachlan, f., 40D4
 Lainio älv, f., 14A,B7
 Laja, f., 16A9
 Lajes, 39aC3
 Lajes do Pico, 12aA2
 Laj-jang, 25C3
 Laj-jūan, 25C1
 Lajta, f., 8D2
 La Junta (Mexiko), 35F5
 La Junta (USA), 35D6
 Lake Amadeus, jez., 40C3
 Lake Barlee, jez., 40C3
 Lake Carnegie, jez., 40C2
 Lake Cowan, jez., 40D2
 Lake Disappointment, jez., 40C2
 Lake Eyre (Eyrovo jez.), jez., 40C3
 Lake Frome, jez., 40D4
 Lake Gairdner, jez., 40D3
 Lake Harbour, 33B13
 Lake Charles, 34E2
 Lakeland, 34F4
 Lake Mackay, jez., 40C2
 Lake Mac Leod, jez., 40C1
 Lake Mahapouri, jez., 40aB1
 Lakemba, o., 41bB3
 Lake Moore, jez., 40D1
 Lake of the Woods, jez., 34B2
 Lake Placid, 34C5,6
 Lake Saint John, jez., 33D12
 Lakeside, 35C4
 Lake Tahoe, jez., 31aC2
 Lake Taupa, jez., 40aA2
 Lake Te Anau, jez., 40B1
 Lake Tekapo, jez., 40aB2
 Lake Torrens, jez., 40D3
 Lakeview, 35C2,3
 Lakewood, 35D5
 Lakhnau, 22B4
 Lakonský zál., 10D2
 Laksefjord, zál., 14A87
 Laksadvip, úz. a o-vy, 19H9
 La Laguna, 26bB2
 La Linea, 12C2
 Lalitpur, 22aB1
 Lam, 7C2
 La Malbaie, 34B6,7
 La Mancha, úz., viz Castilla-La Mancha
 La Manche (Calaiská úžina), průl., 4B,C4,5
 La Martre, jez., 33B7,8
 La Matanza, 39B3
 Lamaréné, 30B2
 Lambasa, 41bA2
 Lambertův ledovec, 42G29,30
 Lamezia Terme, 11C4
 Lamia, 10D2
 Lamu, 30B5
 Lanai, o., 34aB3
 Lancaster (Kanada), 34B7
 Lancaster (V. Brit.), 13C3
 Lancasterův průl., 31B12,13
 Lañcut, 8A7
 Lang-čhang-tiang, f., 24D3,4
 Lan-čou, 24C4
 Landau an der Isar, 7D1
 Landeck, 9D3
 Lander, 35C5
 Landes (40), adm. j., 13E3
 Land's End, m., 4B4
 Landshut, 9C4
 Långan, f., 14C5
 Lang-čhu-che, f., 22A3,4
 Langholt, 14C3
 Langon, 13E3
 Langøy, o., 14A5
 Langsa, 23C1
 Langson, 22B6
 Lansing, 34C3,4
 Lanškroun, 7C5
 Lan Tao, o., 19aB2,3
 Lanzarote, o., 26bB3,4
 Lanžhot, 7D5
 Laoag, 23B4
 Laocai, 22B6
 Lao-cha-che, f., 25B2
 Laon, 13D4
 La Oroya, 38D2
 Laos, st., 22B,C6
 Lapa, 39aC4
 La Palma, 38B2
 La Palma, o., 26bB2
 La Pampa, adm. j., 39B2
 La Paz (Argentina), 39aD2
 La Paz (Bolívie), 37D3
 La Paz (Mexiko), 36B1
 La Peria, 35F6
 La Péroušův průl., 25A7
 Lapitohs, 19cA2
 La Plata, 39B3
 La Plata, ústí řeky, 37F4
 Laplatská nížina, 37E,F3,4
 Lappeenranta, 14C9
 Lapland, úz., 4A7
 Lapseei, 5aB1
 Lapišvů moře, 19B13-15
 L'Aquila, 11B3
 Lár, 21D6
 Laramie, 35C5
 Larat, o., 23D5
 Laredo, 35F7
 La rioja, 39A2
 La Rioja (11), adm. j., (Argentina), 39A,B2
 La Rioja (12), adm. j., (Španělsko), 12B3
 Larissa, 10D2
 Lárnakos, zál., 19cB2
 Lárnax, 19cB2
 Larn, 13C2
 La Rochelle, 13E3
 La Roche-sur-Yon, 13E3
 Larsenův pobřežní led, 42F,G6
 Larvik, 14D4
 Las Anod, 28D7
 Lascar, h., 37E3
 Las Cascadas, 35a
 Las Cruces, 35E5
 La Serena, 39A1
 La Serre, 34B5
 Las Flores, 39B3
 Las Mercedes, 38B3
 Las Palmas, 26bB,C3
 Las Piedras, 39aD2
 La Spezia, 11A2
 Las Pipinas, 39aE2
 Las Plumas, 39aC2
 Lassen Peak, h., 31aB1
 Las Truchas, 36C2
 Las Tunas, 36aB5
 Las Tunas (8), adm. j., 36aB5
 Las Vegas, 35D3
 Lašou, 22B5
 Latina, 11B3
 Latorica, f., 6B6
 La Tuque, 34B6
 Lau, o-vy, 41bA3
 Lauchimo, 30B3
 Launceston, 40E4
 La Unión, 36C4
 Laura, 40B4
 Lauret, 34E3
 Laurentinská vysočina (Kanadský štít), 31C-E10-14
 Lausanne, 13E5
 Laut, o., 23D3
 Lautoka, 41bA1
 Laval (Francie), 13D3
 Laval (Kanada), 33D12
 Laverton, 40C2
 Lavras, 39aB5
 Lavumisa, 30D4
 Lawra, 29D5
 Lawton, 35E7
 Laya, 34B6
 Láziškija, 21B3
 Lazlo (7), adm. j., 11B3
 Lázně Bělohrad, 7B4
 Lázně Bohdaneč, 7B4
 Lázně Kynžvart, 7B1
 Leader, 35A5
 Leaf, f., 33C12
 Learmonth, 40C1
 Lebak, 23C4
 Lebedin, 17B3
 Lebesby, 14A8
 Lebiažj, 18B8
 Lebiaž'je, 18A6
 Lebořk, 9B5
 Lebu, 39B1
 Lecco, 11B4
 Lecco, 11aA3
 Le Creusot, 13E5

Le Croisic, 13E3
 Ledec nad Sázavou, 7C4
 Ledjanaja, h., 19C18
 Lenice, 7D5
 Lednické Rovně, 8B3
 Leduc, 33C8
 Leeds, 13C3
 Leeuwarden, 9B2
 Lefaga, 41cA2
 Lefkosia (Nikosia), 19cA2
 Leg, f., 6A5
 Legazpi, 23B4
 Legnago, 11aA5
 Legnano, 11aA2
 Legnica, 9C5
 Léh, 22A3
 Le Havre, 13D4
 Lehnice, 8C2
 Leicester, 13C3
 Leigh Creek, 40D3
 Leichlingen, 9aB3
 Leipzig, 9C4
 Leipzig (8), adm. j., 9C4
 Leiria, 12C1
 Leiria (10), adm. j., 12C1
 Leittha, f., 6B3
 Le Mans, 13E4
 Le Mars, 34C1
 Lemesos, 19cB2
 Lemnos, o., 10D3
 Lena, f., 19D12,13
 Lendery, 16B4
 Lenge, 21D6
 Lenger, 18D6
 Leninabad, 18D6
 Lenínakan, 17aA1
 Leningrad, 16B,C4
 Leningradská výzkumná stanice, 42F20,21
 Lenino, 15aB2
 Leninogorsk, 18B9
 Leninsk (Kazašská SSR), 18C5
 Leninsk (Uzbecká SSR), 18D7
 Leninsk-Kuzneckij, 18B10
 Leninskije (Kazašská SSR), 18bA1
 Leninskije (RSFSR - Kirov), 16C7
 Lenkoran, 17aB2
 Lenne, f., 9aB4
 Lensk, 15C13
 Lenvik, 14A6
 Léon, 29D5
 Leoben, 9D4
 León (Mexiko), 36B2
 León (Nikaragua), 36C4
 León (Španělsko), 12B2
 León, úz., viz
 Castilla-León
 Leonárison, 19cA3
 Leonora, 40C2
 Leopoldov, 8C2
 Lepel¹, 17B2
 Lepsy, 18C8
 Le Puy, 13E4
 Le Relais, 33b
 Lérica, 12B4
 Lerma, 12B3
 Lerwick, 13A3
 Les Ecrins, h., 4C5
 Lesko, 8B7
 Leskovac, 11B5
 Lesnoj (Kirovská obl.), 16C8
 Lesny, h., 6A1
 Lesosibirsk, 15D11
 Lesotho, st., 30D3
 Lesozavodsk, 25A5
 Lesozavodskij, 16A4
 Les Sables d'Olonne, 13E3
 Lesvos, o., 4D7
 Leszno, 9C5
 Lešúkonkoje, 16B7
 Letnbridge, 35B4
 Leting, 38B4
 Leti, o., 23D4
 Letiahau, f., 30D3
 Letícia, 38C2,3
 Letka, 16C7
 Letohrad, 7B5
 Letovice, 7C5
 Le Tréport, 13D4
 Leukas, o., 10D2
 Leulumoega, 41cA2
 Leuven, 13D5
 Levedaia, 10D2
 Levanger, 14C4
 Levaši, 17D6
 Levice, 8C3
 Lévíka, 19cA1
 Levóníkon, 19cA2
 Levoča, 8B5
 Levočské vrchy, poh., 6B5
 Lev Tolstoj, 17B4
 Lewin Brzeski, 8B6
 Lewis, o., 13B2
 Lewiston (USA - Idaho), 35B3
 Lewiston (USA - Maine), 34C6,7
 Lexington-Fayette, 34D4
 Leyte, o., 23B4
 L'gov, 17B4
 Lhasa, 24D3
 Lhenice, 7D3
 Liang-pching, 25B2
 Liao-che, f., 24B6
 Liao-jang, 25B3
 Liao-jüan, 25B4
 Liao-ning (19), adm. j., 24B6
 Liaotungský zál., 24C5,6
 Liard, f., 31C,D8
 Libanon, st., 20bB1,2
 Liběchov, 7B3
 Libenge, 28D4
 Liberal, 35D6
 Liberec, 9C4
 Libérie, st., 29E6
 Libina, 8B2
 Libochovice, 7B3
 Libourne, 13E3
 Libreville, 30A1
 Libye, st., 28B4,5
 Libyjská poušť, 26B6,7
 Licata, 11C3
 Lida, 17B2
 Lidice, 7B3
 Liebenau, 7D3
 Liège, 13D5
 Lieksa, 14C9
 Liénarville, 28D5
 Lien-jün-kang, 25D2
 Lienz, 9D4
 Lifu, o., 41aA2
 Liguria (8), adm. j., 11A2
 Ligurské moře, 11B1,2
 Lihue, 34aB1,2
 Lichinga, 30C4
 Lichoslavl¹, 16C5
 Lichtenštejnsko, st., 9D3
 Ljepaja, 16C2
 Likasi, 30C3
 Likavka, 8B4
 Lille, 13D4
 Lillehammer, 14C4
 Lilloet, 33aB3
 Lilongwe, 30C4
 Lima (Peru), 38D2
 Lima (USA), 34C4
 Limanowa, 8B5
 Limay, f., 39B2
 Limbach-Oberfrohna, 7B1
 Limbe, 29E8
 Limburg, 9C3
 Limeira, 39aB4
 Limfjorden, zál., 9A3
 Limoges, 13F4
 Lima, 36D4
 Limon, 35D6
 Limpopo, f., 30D3
 Linares (Chile), 39B1
 Linares (Španělsko), 12C3
 Lincoln (USA), 34C1
 Lincoln (V. Brit.), 13C1
 Lincolnovo moře, 42A13,14
 Lind, 35B3
 Lindesnes, m., 4B5
 Lindt, 30B4
 Lindt, f., 30A3
 Lindsay, 33b
 Line, o-vy, 41D10
 Lin-fen, 24C5
 Linhay, 23B4
 Ling-čching, 25C2
 Lingga soustr., 23D2
 Ling-chua, 25B2
 Ling-jüan, 25B2
 Ling-ling, 24D5
 Linguère, 29C2
 Linhares, 38D5
 Lin-chaj, 24D6
 Lin-i, 24C5
 Lin-kchou, 25A5
 Linköping, 14D5
 Lins, 39aB4
 Lin-si, 24B5
 Lin-sia, 24C4
 Lin-t'iang, 25B4
 Linz, 9C4
 Liou-čou, 24D4,5
 Lipa, 23bB2
 Lipany, 8B5
 Liparské o-vy, 11C3
 Lipeck, 17B4
 Lipník nad Bečvou, 8B2
 Lipno, přehr. n., 6B2
 Lipno nad Vltavou, 7D3
 Lipová-lázně, 8A2
 Lippe, f., 9aA4
 Lippe-Kanal, průpl., 9aA2
 Liptovská Mara, přehr. n., 6B4
 Liptovská Osada, 8C4
 Liptovská Teplá, 8B4
 Liptovská Teplička, 8C5
 Liptovský Hrádok, 8B4
 Liptovský Mikuláš, 8B4
 Lisala, 26D5
 Lisboa, 12C1
 Lisboa (11), adm. j., 12C1
 Lismore, 40C5
 Lišov, 7C3
 Litava, f., 6B3
 Litavka, f., 7C3
 Litevská SSR, adm. j., 16C2,3
 Li-t'iang, 24D4
 Litoměřice, 7B3
 Litomyšl, 7C5
 Litovel, 8B2
 Litschau, 7D4
 Little Abaco, o., 34F5
 Little Colorado, f., 35D4
 Little Missouri, f., 35B6
 Little Rock, 34E2
 Litvinov, 7B2
 Live Oak, 34E4
 Liverpool, 13C3
 Livny, 17B4
 Livorno, 11B2
 Livov, 8B6
 Livramento, 39aD2
 Lizard, m., 13D2
 Ljachovské o-vy, 15B15,16
 Ljubinskij, 18A7
 Ljubljana, 11A3
 Ljubotin, 17C4
 Ljudinovo, 17B3
 Ljungan, f., 14C6
 Ljusnan, f., 14C5
 Llanes, 12B2
 Llano Estacado, ploš., 31F10
 Llanos, úz., 37B2,3
 Lloydminster, 33C8
 Llnáre, 7C5
 Llobau, 7A3
 Loberia, 39B3
 Lobito, 30C2
 Lobva, 16aB3
 Lockport, 33b
 Locnin, 22C6
 Locri, 11C3
 Lodejinoje Pole, 16B4
 Lodi, 11aA3
 Lodja, 30B3
 Lódz, 9C5
 Lofoten, soustr., 14A,B4,5
 Logan, 35C4
 Logone, f., 29D9
 Logroño, 12B3
 Loch Garman, 12C2
 Loch Ness, jez., 13B2,3
 Loire, f., 13E4,5
 Loire (42), adm. j., 13E5
 Loire-Atlantique (44), adm. j., 13E3
 Loiret (45), adm. j., 13D4
 Loir-et-Cher (41), adm. j., 13E4
 Loja (Ekvádor), 38C2
 Loja (Španělsko), 12C2
 Loket, 7B1
 Lokka, 14B8
 Lokoja, 29E7
 Lói, f., 28D5
 Lola, 29E3
 Lolland, o., 9B3
 Lom, 10C2
 Lom, h., 6B1
 Loma Mansa, h., 26D3
 Lomami, f., 30B3
 Lomas de Zamora, 39B3
 Lombardia (9), adm. j., 11A2
 Lombien, o., 23D4
 Lombok, o., 23D3
 Lomé, 29E6
 Lomela, 30B3
 Lomello, 11aA2
 Lomié, 29F9
 Lomnice nad Lužnicí, 7C3
 Lomnice nad Popelkou, 7B4
 Lomnický štít, h., 6B5
 Lomonosovka, 18B6
 Lompoc, 35E2
 Lomža, 9B6
 London (Kanada), 33D11
 London (Vel. Brit.), 13D3
 Londonderry, 13C2
 Londrina, 39aB3
 Long, o., (Bahamy), 34G5
 Long, o., (USA), 34C6
 Long Beach, 35E3
 Longlac, 34B3
 Longreach, 40C4
 Long Sault, 33b
 Long Sault, přehr. n., 33b
 Longueuil, 33b

- Longúv prúl., 41C35,36
 Longview, 34E2
 Longyearbyen, 15B3
 Lónsdal, 14B5
 Lons-le-Saunier, 13E5
 Lopatka, m., 19D17
 Lop Nur, jez., 24B2,3
 Lopydino, 15B8
 Loram, 34C4
 Lorca, 12C3
 Lorda Howa, o., 41G5,6
 Loreta, 36B1
 Lorient, 13E3
 Lőrinci, 8D4
 Los Alamos, 35D5
 Los Angeles, 35E2,3
 Los Angeles, 39B1
 Los Barrios, 4aA2,3
 Los Testigos, o-vy, 36bC2
 Lošice, 8B1
 Lot (46), adm. j., 13E4
 Lot, f., 13E4
 Lota, 39B1
 Lot-et-Garonne (47), adm. j., 13E4
 Lotyšská SSR, adm. j., 16C2,3
 Loubomo, 30B2
 Loučná, f., 6B3
 Loučná nad Desnou, 8A2
 Louga, 29C1
 Lough Derg, jez., 13C1
 Lough Neagh, jez., 13C2
 Louchi, 16A4
 Louisiady, o-vy, 41E5
 Louisiana, adm. j., 34E2
 Louisville, 34D3
 Louny, 7B2
 Lourdes, 13F3
 Lovat', f., 16C4
 Loveč, 10C3
 Loveč (8), adm. j., 10C3
 Lovelock, 35C3
 Lovosice, 7B3
 Lovozero, 16A5
 Lowell, 34C6
 Lowestoft, 13C4
 Lowicz, 9B5
 Loyauté, o-vy, 41F6
 Lozère (48), adm. j., 13E4
 Lozorno, 8C2
 Lozovaja, 17C4
 Loz'va, f., 16A3
 Lualaba, f., 30B3
 Luanda, 30B2
 Luanda-Katanga, ploš., 26E,F,6,7
 Luangprabang, 22C6
 Luangue, f., 30B2,3
 Luangwa, f., 30C4
 Luan-che, f., 25B2
 Luanshya, 30C3
 Luapula, f., 30C3
 Luarca, 12B2
 Lubaň, 7A4
 Lubango, 30C2
 Lubawka, 7B4,5
 Lubbock, 35E6
 Lübeck, 9B3
 Lübecký zál., 9B3
 Lubenec, 7B2
 Lubilash, f., 30B3
 Lublin, 9C6
 Lúbochná, 8B4
 Lubukinggau, 23D2
 Lubuksikaping, 19bD2
 Lubumbashi, 30C3
 Luby, 7B1
 Lucca, 11B2
 Lucélia, 39aB3
 Lucembursko, st., 13D5
 Lucena, 12C2
 Luck, 17B2
 Lučenec, 8C4
 Lu-tou, 24D4
 Lúderitz, 30D2
 Ludgate, 34B4
 Ludjihána, 22A3
 Ludvika, 14C5
 Ludwigshafen, 9C3
 Luena, 30C2,3
 Lufkin, 34E2
 Luga, 16C3
 Luga, f., 16C3
 Lugano, 9D3
 Lugau, 7B1
 Lugenda, f., 30C4
 Lugo (Itálie), 11aB5
 Lugo (Španělsko), 12B2
 Lugo, 10B2
 Luhačovice, 7C6
 Luimneach, 14C1
 Luka nad Jihlavou, 7C4
 Lukojanov, 17A5
 Lukuga, f., 30B3
 Luleå, 14B7
 Lule älv, f., 14B7
 Luluburgas, 10C3
 Luluá, f., 30B3
 Lumadiang, 23aB3
 Lumesile Juu, 30C4
 Lun, 9B4
 Lüneburg, 9B3
 Lung-kang, 19aA3
 Lung-kchou, 24C6
 Lung-tin, 24D4
 Lungué-Bungo, f., 30C3
 Lúni, f., 22B3
 Luninec, 17B2
 Luning, 35D3
 Lunino, 17B6
 Lunsar, 29D2
 Luo-jang, 24C5
 Lupków, 8B7
 Lurio, f., 30C4
 Lusaka, 30C3
 Lussanvira, 39aB3
 Luton, 13D3
 Luvua, f., 30B3
 Luwuk, 23D4
 Luxembourg, 13D5
 Luza, 16B7
 Luza, f., 16B7
 Luzem, 9D3
 Lužna, 8B6
 Luzon, o., 19H14
 Luzonský průliv, 19G13,14
 Luž, h., 6A2
 Lužec nad Vltavou, 7B3
 Lužická Nisa, f., 7B3
 Lužické hory, 6A2
 Lví záliv, 13F4,5
 L'vov, 17C1
 Lwówek Śląski, 7A4
 Lynchburg, 34D5
 Lynn Lake, 33C9
 Lyon, 13E5
 Lysá h., 6B4
 Lysá nad Labem, 7B3
 Lysá pod Makytou, 8B3
 Lysica, h., 6A5
 Lyster, 33b
 Lys'va, 16aB2
 Lytton, 33C7
 M
 Maán, 21C3
 Ma-an-san, 25D2
 Maanianhamina, 14C6
 Maarrat an-Nu'mán, 20bB2
 Maas, f., 13D5
 Maastricht, 13D5
 Macao, 24D5
 Macapa, 38B4
 Macau, 38C6
 Macaúba, 38D4
 Mac Clintockův prúl., 33A9,10
 Mac Clureův, prúl., 31B7-9
 Macdonnell Ranges, poh., 40C3
 Maceió, 38C6
 Macenta Quionquina, 29D3
 Macerata, 11B3
 Macchu Picchu, 38D2
 Mackay (Austrálie), 40C4
 Mackay (USA), 35C4
 Mackenzie, 38B4
 Mackenzie, f., 31C7,8
 Mackenzie King, o., 33A8,9
 Mackenzie Mountains, poh., 31C7,8
 Mackenziův zál., 33B5,6
 Mackinaw City, 34B4
 Maclear, 30B3
 Mac Murray, 33C8
 Macocha, propast, 6B3
 Macomb, 34C2
 Macomba, 35a
 Macon, 34E4
 Mácon, 13E5
 Macquarie, f., 40D4
 Macquarieovy o-vy, 41E21
 Macue, 25C5
 Macujama, 25D5
 Macurrae, 25B7
 Macumoto, 25C6
 Maculpatnam, 22C4
 Madagaskar, o., a st., 30C,D,5
 Madaivaska, f., 33b
 Madang, 41D4
 Mad'arsko, st., 10B1,2W
 Madden Lake, j., 35a
 Madden Dam, 35a
 Madeira, o., 26A3
 Madeira, f., 37C3
 Madhjadradés, adm. j., 22B3,4
 Madina, 28B6
 Madina as-Saab, 28C7
 Madina do Boé, 29D2
 Madison, 34C2,3
 Madisonville, 34D3
 Madrás, 22C3,4
 Madre de Dios, f., 38D2,3
 Madrid, 12B3
 Madrid (13), adm. j., 12B3
 Madura, o., 23D3
 Madurai, 22C,D,3
 Mafia, o., 26E9
 Magadan, 15D17
 Magalhãesův prúl., 37H3
 Magdagači, 15D14
 Magdalená, f., 37A,B2
 Magdeburg, 9B3
 Magdeburg (9), adm. j., 9B3
 Magelang, 23aA2
 Magenta, 11aA2
 Magh Ealla, 13C1
 Magnet, 40C1
 Magnitogorsk, 18B4
 Magog, 34B6
 Mahajanga, 30C5
 Mahakam, f., 23C,D,3
 Mahalla el-Kubrá, 26aA,B,2,3
 Mahánadí, f., 22B4
 Mahanuvara, 22D4
 Maharáštra, adm. j., 22B3
 Mahdíja, 27aA3
 Mahé, o., 26E10
 Mahébourg, 30aB3
 Mahi, 22C3
 Mahnomen, 35B7
 Mahón, 12C5
 Mahoré, o., 30C5
 Machakaála, 17D6
 Machala, 38C1,2
 Macharadzce, 17aA1
 Machias, 34C7
 Maiduguri, 29D9
 Maimensingh, 22B5
 Main, f., 9C3
 Mai Ndombe, jez., 26E6
 Maine, adm. j., 34B6,7
 Maine-et-Loire (49), adm. j., 13E3
 Mainland (Orkneje), o., 13B2,3
 Mainland (Shetlandy), o., 13B3
 Maintirano, 30C5
 Mainz, 9C3
 Maio, o., 38aB2
 Maijú, 39aE2
 Maiquetin, 38A3
 Maisur, 22C3
 Maifland, 40D5
 Maja, f., 15D15
 Majene, 23D3
 Majkain, 18B8
 Majkop, 17D5
 Majli Saj, 18bA2
 Majmak, 18bA2
 Majmene, 22A2
 Majuro, 41C7
 Maka Kouilbentane, 29C2
 Makar'jev, 16C6
 Makasar viz Ujung Pandang
 Maklasarský prúl., 23C,D,3
 Makat, 18C3
 Makedhonia (5), adm. j., 10C2
 Makedonija (4), adm. j., 11B5
 Makejevka, 17C4
 Makemo, o., 41E11
 Makeni, 29D2
 Makgadikgadi, pánev, 26G7
 Makinsk, 18B7
 Makokou, 30A2
 Makoua, 30A2
 Makov, 8B3
 Maków Podhalański, 8B4
 Maksatica, 16C5
 Máku, 21aB4
 Makumbako, 30B4
 Makurdi, 29E8
 Makwel, 22B5
 Malá Asie, pol., 19F5
 Malabo, 29F8
 Malacky, 8C2
 Malacký prúl., 23C2
 Malá Fatra, poh., 6B4
 Mátaga, 12C2
 Malaita, o., 40A6
 Malajsie, st., 23C2,3
 Malajský pol., 19111,12
 Malakal, 28D6
 Malá Latonica, f., 8C7
 Malá Morávka, 8A2
 Malang, 23D3
 Malange, 30B2
 Malangóva, 22aB3
 Malanville, 29D6
 Mala Panew, f., 6A4

Mälaren, jez., 14D6
 Malargüe, 39B2
 Mala Scinawa, 7B6
 Malá Sytra, zál., 26A6
 Malatya, 21aB3
 Malawi, st., 30C4
 Malawi (Njasa), jez., 30B,C4
 Malazgirt, 21aB4
 Malbork, 9B5
 Malczyce, 7A5
 Malden, o., 41D10
 Maldonado, 39aD3
 Malé, 22D3
 Malé Antily, souostr., 37A3
 Maledivy, st. a souostr., 22D3
 Malé Karpaty, poh., 6B3
 Malenga, 16B5
 Malé Straciny, 8C4
 Malé Sundy, o-vy, 19J13,14
 Malgobek, 17D5
 Mali, st., 29B,C3-6
 Malli, 23D4
 Malin, m., 13C2
 Malindi, 30B5
 Málinec, 8C4
 Malinovoje Ozero, 18B8
 Malkara, 5aB1
 Mallaig, 13B2
 Malliaw, 28B6
 Mallorca, o., 12C4
 Malmédy, 13D5
 Malmó, 14E5
 Malmyz, 16C8
 Malopo, 30D3
 Malošujka, 16B5
 Málsely, 14A6
 Malše, ř., 7D3
 Malta, st. a o., 11C3
 Malung, 14C5
 Malý Atlas, poh., 4D5
 Malý Dunaj, ř., 6B3
 Malý Uzen', ř., 17B,C6
 Malý Kavkaz, poh., 4C,D9
 Mamberamo, ř., 23D5
 Mamfe, 29E8
 Mamoré, ř., 37D3
 Mamou, 29D2
 Mampong, 29E5
 Mamry, jez., 9B6
 Man, 29E4
 Man, o., 13C2
 Mana (Francouzská Guyana), 38B4
 Mana (Indonésie), 23D2
 Mana (USA - Havaj), 34aA1,2
 Manacor, 12C4
 Manado, 23C4
 Managua, 36C4
 Manakara, 30D5
 Manáma, 28B8
 Mananjary, 30D5
 Manárský zál., 22D3
 Manaus, 37C3,4
 Maña, 8C3
 Man-čou-li, 24B5
 Mand, ř., 21D6
 Mandá, 30C4
 Mandal, 14D3
 Mandalaj, 22B5
 Mandal Gobi, 24B4
 Mandar, zál., 23D3
 Mándok, 8C7
 Mandritsara, 30C5
 Manétrin, 7C2
 Manfredonia, 11B3
 Mangalia, 10C4
 Mangalúru, 22C3
 Mangareva, o., 41F12
 Mang-jaj, 24C3
 Mangkalihat, m., 23C3
 Mango, o., 41bA3
 Mangoky, ř., 30D5
 Mangole, o., 23D4
 Man-guj, 24A6
 Mangyšlaccá oblast, adm. j., 18D3,4
 Manhattán, 35D7
 Manche (50), adm. j., 13D3
 Manchester (USA), 34C6
 Manchester (V. Brit.), 13C3
 Manicoré, 38C3
 Manihiki, o., 41E9,10
 Manitoaq, 33B14
 Manilla, 23B4
 Manipur (4), adm. j., 22B5
 Manisa, 21aB1
 Manitoba, jez., 35A7
 Manitoba, adm. j., 34A1
 Manitoulin, o., 34B4
 Maniwaki, 34B5
 Manizales, 38B2
 Manja, 30D5
 Mankato, 34C2
 Mankono, 29D4
 Manika, 35B5
 Manná, 20aB2
 Mannheim, 9C3
 Manokwari, 23D5
 Manono, 30B3
 Manresa, 12B4
 Mansel, o., 33B11,12
 Mansfield, 33b
 Mansúra, 26aA,B3
 Manta, 38C1
 Mantova, 11A2
 Manturovo, 16C6
 Mäntyluoto, 14C7
 Manua, o., 41cB4
 Manuzzinho, 38C4
 Maré, 40aA2
 Manyč, ř., 17C5
 Marsel'-Gudio, jez., 17C5
 Manzala, 26aA3
 Manzala, jez., 26aA4
 Manzanares, 12C3
 Manzanillo (Kuba), 36aB5
 Manzanillo (Mexiko), 36C2
 Manzil Burgiba, 11C2
 Mao, 28C4
 Mao-ming, 24D5
 Mapia, o-vy, 23C5
 Mapuera, ř., 38C4
 Mapulo, 30D4
 Mará, 38C3
 Marabá, 38C5
 Maracá, o., 38B4
 Maracaibo, 38A2
 Maracajbiské jez., 38A,B2
 Maracay, 38A3
 Maradi, 29C7
 Marae, 41dB1
 Marajó, o., 37C4,5
 Maramba, 30C3
 Maranhão, st., 38C5
 Maranhón, ř., 37C2
 Maraš, 21aB3
 Marathon, 34B3
 Marbát, 21F6
 Marbella, 12C2
 Marble Bar, 40C1,2
 Marble Canyon, 35D4
 Marburg, 9C3
 Marcal, ř., 6C3
 Marcelová, 8D3
 Marcišów, 7B5
 Mar del Piata, 39B3
 Mardin, 21aB4
 Maré, o., 41aA2,3
 Maree, 39C3
 Marengo, 33aC4
 Marganec, 17C3
 Margarita, o., 38A3
 Margecany, 8C6
 Margilan, 18D7
 Marcha, ř., 15C13
 Marche (10), adm. j., 11B3
 Mariánské Lázně, 7C1
 Marias, ř., 35B4
 Maribor, 11A3
 Marica (Merić), ř., 10C3
 Maridí, 28D5
 Marie Galante, o., 36bB2
 Marienberg, 7B2
 Mariental, 30D2
 Marienstad, 14D5
 Mariinsk, 18A10
 Marijská ASSR, adm. j., 16C7
 Marilia, 39A4
 Marindugue, o., 23B4
 Maringa, 39A3
 Marka, 28D7
 Markézy, o-vy, mapa č. 2
 Markovo, 15C19
 Marks, 17B6
 Marl, 9aA3
 Marmagan, 20aA1
 Marmande, 13E4
 Marmara, o., 5aB2,3
 Marmarské moře, 4C7
 Marne (51), adm. j., 13D4
 Maren, ř., 13D4
 Maro, ř., 28C4
 Maroko, st., 28A,B2
 Maromokotro, h., 26F9
 Maroua, 29D9
 Marovoayo, 30C5
 Marquette, 34B3
 Marrákeš, 28A2
 Marree, 40C3
 Marsá al-Burajka, 28A4,5
 Marsabit, 28D6
 Marsa Fatma, 28C7
 Marsala, 11C3
 Marseille, 13F5
 Marsh, o., 34F2
 Marshall (Libérie), 29E3
 Marshall (USA), 34D2
 Marshallovy o-vy, 41B,C6,7
 Martaban, 22C5
 Marti, 36aB5
 Martigues, 13F5
 Martil, 4aB3
 Martin, 8B3
 Martinik, o., 36bB2
 Martinsberg, 7D4
 Mary, 18E5
 Maryborough, 40C5
 Maryland, adm. j., (20), 34D5
 Maryvilla, 34C2
 Maržuk, 28B4
 Masajské step, 26E8
 Masan, 25C4
 Masawa, 28C6
 Masbate, 23bB2
 Masbate, o., 23B4
 Mascara, 12D4
 Maseru, 30D3
 Masindi, 28D6
 Masira, o., 21E7
 Maskarény, o-vy, 26F,G10
 Maskat, 21E7
 Mason City, 34C2
 Masljanino, 18aB1
 Massachusetts, adm. j., 34C6
 Massangena, 30D4
 Massaena, 33b
 Masset, 33C6
 Masuku, 30B2
 Masvingo, 30D4
 Mašhad, 21B7
 Matadi, 30B2
 Matagalpa, 36C4
 Mataj, 18C8
 Matam, 29C2
 Matamoros, 36B3
 Matane, 34B7
 Matanzas, 36B4
 Matanzas (9), adm. j., 36aA3
 Mátara, 20aC3
 Mataram, 23D3
 Matarija, 26aA3,4
 Mata Utu, 41E8
 Matehuala, 36B2
 Matera, 11B4
 Mátészalka, 10B2
 Matúúr, 27aA2
 Mathura, 22B3
 Matockin Šar, prúl., 15B5-7
 Mato Grosso, 38D4
 Mato Grosso, ploš., 37D3,4
 Mato Grosso, adm. j., 38D4
 Mato Grosso do Sul, adm. j., 38D,E4
 Mátra, poh., 6C4,5
 Matruh, 28A5
 Mattawa, 34B5
 Mattawamkeag, 34B7
 Matuku, o., 41bB2
 Maturín, 38B3
 Maubeuge, 13D4
 Maués, 38C4
 Maui, o., 34aB4
 Maun, 30C3
 Mauna Kea, h., mapa č. 2
 Mauricis, o. a st., 30aB3
 Mauritánie, st., 28B,C1,2
 Mausil, 21B4
 Mawson, výzkumná stanice, 42F30
 Mawsonovo pobřeží, 42F30,31
 Mayenne (53), adm. j., 13D3
 Mayo, 33B6
 Mayotte viz Mahoré, o.
 Maysville, 34D4
 Mazabuka, 30C3
 Mazamet, 13F4
 Mazáre Šerif, 22A2
 Mazatlán, 36B2
 Mazirbe, 16C2
 Mažejkijaj, 16C2
 Mba, 41bA1
 Mbabane, 30D4
 M'bahiakro, 29E4
 Mbala, 30B4
 Mbalmayo, 29F8,9
 Mbandaka, 30A,B2
 Mbanza-Ngungu, 30B2
 Mbarara, 30B4
 Mbengga, o., 41B2
 Mbeya, 30B4
 Mbinda, 30B2
 M'Bout, 29B2
 Mbuá, 41bA2
 Mbuji-Maji, 30B3
 Mbutha, 41bA2
 Mc Alester, 34D1,2
 Mc Allen, 35F7
 Mc Cammon, 35C4
 Mcensink, 17B4
 Mc Grath, 33B4
 Mc Kinney, 34E1
 M'Clureův prúliv, 31B8,9

Mc Murdo, výzkumná stanice, 42G 19,20
 Mc Pherson, 35D7
 Mead, jez., 35D4
 Meadville, 33b
 Méčin, 7C2
 Medan, 23C1
 Medellin, 38B2
 Medenin, 27aB3
 Mederdra, 29B2
 Medford, 35C2
 Medias, 10B3
 Medicine Hat, 35A4,5
 Medik, 4aB3
 Medina del Campo, 12B2
 Mednogorsk, 18B4
 Medvedica, f., 17B,C5
 Medvědi o., 15B4
 Medved'ov, 8D2
 Medvež'jogorsk, 16B4
 Medvez, 8C5
 Medzilaborce, 9C6
 Medžerda, f., 11C2
 Meekatharra, 40C1
 Meerane, 7B1
 Mega, 28D6
 Meghalaja (5), adm. j., 22B5
 Mechelen, 9C2
 Meiganga, 29E9
 Mejdáně Naftún, 21C5
 Mejillones, 39A1
 Mej-sien, 24D5
 Mekka, 28B6
 Mekong, f., 19H12
 Mekoryuk, 33B3
 Melaka, 19bC3
 Melaka (4), adm. j., 19bC3
 Melanésie, souostr., 41C-F3-7
 Melbourne, 40D4
 Melenki, 17A5
 Melilla, 28A2
 Melitopol', 17C4
 Mělník, 9C4
 Melo, 39B3
 Mélos, o., 10D3
 Melun, 13D4
 Melville, 35A6
 Melville, jez., 33C13
 Melville, o., 40B3
 Melvillův o., 31B9,10
 Melvillův pol., 31C12
 Melvillův průl., 31B9,10
 Melvillův zál., 33A13
 Memmingen, 9D3
 Memphis, 34D2,3
 Ménaka, 29C6
 Menam, f., 22C6
 Mende, 13E4
 Menderes, f., 21aB1,2
 Mendoza, 39B2
 Mendoza, adm. j., 39B1,2
 Meng-c', 24D4
 Menominee, 34B3
 Menongue, 30C2
 Menorca, o., 12C4,5
 Mentawa, průl., 19bD1
 Mentawajské souostr., 19J,11
 Mentok, 23D2
 Menzies, 40C2
 Meppel, 13C5
 Merak, 23D2
 Merano, 11A2
 Mérat, 22B3
 Merauke, 23D6
 Merced, 35D2,3
 Mercedes (Argentina), 39A3
 Mercedes (Uruguay), 39B3
 Merefá, 17C4
 Merič viz Marica
 Mérida (Mexiko), 36B4
 Mérida (Španělsko), 12C2
 Mérida (Venezuela), 38B2
 Meridian, 34E3
 Merirumá, 38B4
 Merklín, 7B1
 Merrádn, 40D1
 Merritt, 33aB3
 Merseburg, 9C3
 Mersin, 21aB2
 Merzifon, 21aA3
 Měřín, 7C4
 Mesa, 35E4
 Mesinsky průl., 11C3
 Mesolongion, 10D2
 Messalo, f., 30C4
 Messaria, úz., 19cA2
 Messenský zál., 10D2
 Messina (Itálie), 11C3
 Messina (Jihoař. r.), 30D3
 Městec Králové, 7B4
 Město Albrechtice, 7B6
 Mestre, 11aA6
 Mešúra, 16B8
 Mešura ar-Rek, 28D5
 Meta, f., 37B2
 Metairie, 34E,F2
 Metaline Falls, 33aB4
 Metlán, 39A2
 Metuje, f., 7B4,5
 Metz, 13D5
 Meulabooh, 23C1
 Meurthe-et-Moselle (54), adm. j., 13D5
 Meuse (55), adm. j., 13D5
 Meuselwitz, 7A1
 Mexicali, 36A1
 Mexická ploš., 31G10
 Mexický zál., 31G11,12
 Mexico, 34D2
 México, 36C3
 México (14), adm. j., 36C3
 Mexico Beach, 34F3
 Mexico, st., 36B,C2,3
 Mezen', 16A6
 Mezen', f., 16B7
 Mezenský zál., 16A6
 Meziměstí, 7B5
 Mezőcsát, 8D5
 Mezőkövesd, 8D5
 Mezopotámie, úz., 19F6
 Meždurečensk, 18B10
 Meždurečenskij, 16aB4
 Mchinji, 30C4
 Miami, 34F5
 Miass, 18A5
 Miass, f., 16aB3
 Mičurin, 10C3
 Mičurinsk, 17B5
 Middlesboro, 34D4
 Middlesbrough, 13C3
 Midelt, 28A2
 Midland, 35E6
 Midwajské o-vy, mapa č. 2
 Midwest City, 35D7
 Międzyzlesie, 7B5
 Mien-jang, 24C4
 Miercurea Ciuc, 10B3
 Mieruš, 12B2
 Mieroszőw, 7B5
 Miganuva, 20aC2
 Michajlovgrad, 10C2
 Michajlovgrad (9), adm. j., 10C2
 Michajlovka (RSFSR), 17B5
 Michajlovka (Ukrajinská SSR), 17C4
 Michal'any, 8C6
 Michalovce, 8C6
 Michalovice, 8A4
 Michel, 35B3,4
 Michigan, adm. j., 34B,C3,4
 Michiganské jez., 31E12
 Michikamau, jez., 31D14
 Michoacán (15), adm. j., 36B,C2
 Mijakešima, o., 25D6,7
 Mijako, 25C7
 Mijakondžó, 25D5
 Mijáne, 21B5
 Mijánrúd, 21D8
 Mijánváli, 22A3
 Mijazaki, 25D5
 Mikkeli, 14C8
 Miknás, 28A2
 Mikoľów, 8A3
 Mikronésie, souostr., 41B,C3-7
 Mikulov, 7D5
 Mikun', 16B7,8
 Milán viz Milano
 Milano (Milán), 11A2
 Milas, 21aB1
 Mildura, 40D4
 Miles, 33aC4
 Miles City, 35B5
 Milešovka, h., 6A1
 Milevsko, 7C3
 Milii, o., 41C7
 Milk, f., 35B4
 Millau, 13E4
 Milie Lacs, jez., 34B2
 Milleroovo, 17C5
 Mii, f., 29D3
 Milovica, 7B3
 Milówka, 8B4
 Miltach, 7C1
 Milwaukee, 34C3
 Mima, f., 7B3
 Mima, f., 12D4
 Minas, 39B3
 Minas de Riolinto, 12C2
 Minas Gerais, adm. j., 38D5
 Minatitlán, 36C3
 Mincio, f., 11aA4
 Minčol, h., 6B5
 Mindanajské moře, 23bC2,3
 Mindanao, o., 19114
 Mindelo, 28A1
 Mindoro, o., 23B4
 Mindorský průl., 23B3,4
 Mineiro, 38D4
 Mineralnyje Vody, 17D5
 Mingečaur, 17aA2
 Mingečaurská pfeh. n., 17A2
 Minho viz Miňo
 Minch, průl., 13B2
 Minif, 19aB2
 Minitonas, 35A6
 Minja, 28B6
 Minna, 29D7
 Minneapolis, 34C2
 Minnesota, adm. j., 34B,C1,2
 Miňo (Minho), f., 12B2
 Minot, 35B6
 Minsk, 17B2
 Minto, jez., 33C12
 Mieruš, 26aB2
 Minusinsk, 18B11
 Miquelón, o., 33D14
 Mira, 11aA6
 Miracatu, 39aB4
 Miraflores, 35a
 Miramar, 39aE2
 Miranda de Ebro, 12B3
 Mirandola, 11aB5
 Mirdžave, 22B2
 Mirgorod, 17C3
 Mirmy, 15C13
 Mirnyj, výzkumná stanice, 42F27
 Miroslav, 7D5
 Mirotice, 7C3
 Mirovice, 7C3
 Mirpur-Khás, 22B2
 Mirs, zál., 19aA,B3
 Mirsk, 7B4
 Mirzápur, 22aB2
 Miři, 23C3
 Misiones, adm. j., 39aC2,3
 Miskolc (Miškovec), 8C5
 Misool, o., 23D4,5
 Misráta, 28A4
 Missinaibi, f., 34A4
 Mississauga, 33b
 Mississippi, f., 31E11
 Mississippi, adm. j., 34E2,3
 Mississipská níž., 31F11,12
 Missoula, 35B4
 Missouri, f., 31E10
 Missouri, adm. j., 34D2
 Mistassiní, jez., 31D13
 Mistelbach an der Zaya, 7D5
 Mi-san, 24B7
 Miškovce viz Miskolc
 Mit Gharm, 26aB3
 Mitchell, 35C7
 Mitchell, f., 40B4
 Mito, 25C7
 Mitterteich, 7C1
 Mittweida, 7B1
 Mitú, 38B2
 Mitwaba, 30B3
 Miumabi, 25B7
 Mizen, m., 13D1
 Mizoram (6), adm. j., 22B5
 Mizque, 38D3
 Mizuhu, výzkumná stanice, 42G32
 Mjósa, jez., 14C4
 Mladá Boleslav, 7B3
 Mladá Vožice, 7C3
 Mladec, 8B2
 Mladotice, 7C2
 Mlawa, 9B6
 Mljet, o., 11B4
 Mmabatho, 30B3
 Mnichovice, 7C3
 Mnichovo Hradiště, 7B3
 Mnišek nad Hnilcom, 8C5
 Mnišek pod Brdy, 7C3
 Moa, 36aB6
 Moab, 35D5
 Moala, o., 41bB2,3
 Móbá, 30B3
 Moberly, 34D2
 Mobile, 34E3
 Mobile Bay, zál., 34E,F3
 Moçambique, 30C5
 Moclips, 35B2
 Moco, h., 26F6
 Mocoa, 38B2
 Mocse Jaw, 35A5,6
 Mocuba, 30C4
 Modena, 11A2
 Modra, 8C2
 Modrý Kameň, 8C4
 Modrý Nil viz Abaj
 Modřice, 7C5
 Moen, 41C5
 Moers, 9B2
 Mogil'ev, 17B3
 Mogil'ev Podol'skij, 17C3
 Mogoča, 15D13
 Mogzón, 15B3
 Mohács, 10B1

Mohammadia, 12D4
 Moheli viz Mwali, o.
 Mohelnic, 8B1
 Mochov, 7B3
 Moisie, f., 33C13
 Mojave, 35D3
 Mojave, poušf., 31aC,D2
 Mojmírovice, 8C3
 Mojtyn, 18C7
 Mokka, 28C7
 Mokpcho, 25D4
 Moktama, zál., 22C5
 Moldava, 7B2
 Moldava nad Bodvou, 8C6
 Moldavská SSR, adm. j.,
 17C2
 Molde, 14C3
 Moldoveanu, h., 4C7
 Molepolole, 30D3
 Molfetta, 11B4
 Moise (11), adm. j., 11B3
 Molendo, 38D2
 Moloděčno, 17B2
 Moloděžnja, výzkumná
 stanice, 42F32
 Molokai, o., 34aB3
 Moloma, f., 16C7
 Molopo, f., 30D3
 Molucké moře, 23C,D4
 Moluky, o-vy, 23C,D4
 Mombasa, 30B4
 Món, o., 9B4
 Mona, průl., 36C6
 Monaco, 13F5
 Monako, st., 13F5
 Monbecu, 25B7
 Moncalieri, 11aA,B1
 Monclova, 36B2
 Mončegorsk, 16A4
 Mondovi, 11aB1
 Monet, 34B5
 Monforte de Lemos, 12B2
 Mongo, 28C4
 Mongolsko, st., 24B3-5
 Mongu, 30C3
 Mönchengladbach, 9B1
 Mönchhof, 8D1
 Monroe (USA-Louisiana),
 34E2
 Monroe (USA-Washington),
 33aC3
 Monrovia, 29E3
 Mons, 13D4
 Monselice, 11aA5
 Montana, adm. j., 35B4,5
 Montargis, 13E4
 Montauban, 13E4
 Montbard, 13E5
 Mont Blanc, h., 4C5
 Mont-de-Marsan, 13F3
 Montebelluna, 11aA6
 Monte Caseros, 39aD2
 Monte Cinto, h., 4C5
 Montego Bay, 36C5
 Montélimar, 13E5
 Monte Lirio, 35a
 Monte Negro, 39aC3
 Montbray, 35D2
 Monteria, 38B2
 Monterrey, 36B2
 Montes Claros, 38D5
 Montevideo, 39B3
 Mont Forest, 33b
 Montgomery, 34E3
 Monticello, 35D5
 Mont-Joli, 33D13
 Mont Laurier, 34B5
 Montluçon, 13E4
 Mont Nimba, h., 26D4
 Montpellier, 34C6
 Montpellier, 13F4
 Montréal, 33D12
 Montreaux, 13E5
 Montrose, 13B3
 Montserrat, úz., a o.,
 36bA2
 Mont Tahat, h., 26B5
 Monza, 11A2
 Monzon, 12B4
 Moonie, 40C4,5
 Moorea, o., 41dB1
 Moorhead, 34B1
 Moosava, 33C9
 Moosonee, 33C11
 Mooshead, j., 33b
 Mopli, 29C4
 Morastrand, 14C5
 Moratava, 20aC2,3
 Morava (Dunaj), f., 6B3
 Morava (Dunav), f., 11A5
 Moravany, 7B,C4
 Moravice, f., 6B3
 Moravská Dyje, f., 6B2
 Moravská Třebová, 7C5
 Moravské Budějovice, 7C4
 Moravskoslezské Beskydy,
 poh., 6B4
 Moravský Beroun, 8B2
 Moravský Krumlov, 7C5
 Morawhanna, 38B4
 Moray Firth, zál., 13B3
 Morbihan (56), adm. j., 13E3
 Morvdinská ASSR, adm. j.,
 17B5,6
 Morehead City, 34E5
 Morelia, 36C2
 Morelia, 12B3
 Morelos (16), adm. j., 36C3
 Mórfa, 19cA1,2
 Mórfa, zál., 19cA1
 Moroka, 25C7
 Morkovice-Slížany, 7C6
 Moriaix, 13D3
 Morón, 39B3
 Mörön, 24B4
 Morondava, 30D5
 Moró-Turiganó, 36aA4
 Morotai, o., 23C4
 Morozovsk, 17C5
 Morninos, 38D5
 Morrisburg, 33b
 Morristown, 34D4
 Moršansk, 17B5
 Mortara, 11aA2
 Mortlock, o-vy, 41C5
 Mosambický průl., 26F,G8,9
 Mosambik, st., 30C,D4
 Moscow, 35B3
 Mosel, f., 9C2
 Moselle (57), adm. j., 13D5
 Moses Lake, 35B3
 Moses-Saunders, přehr. n.
 a elektrárna, 33b
 Mosjén, 14B5
 Moskva, 17A4
 Moskytský zál., 35C,D4
 Mosoni-Duna, f., 6C3
 Mosonmagyaróvár, 8D2
 Mosonszentjános, 8D2
 Moss, 14D4
 Mossel Bay, 30E3
 Mossoró, 38C6
 Most, 9C4
 Mostaganem, 12D4
 Mostar, 11B4
 Mostardas, 39aD3
 Motala, 14D5
 Mo tao-men, zál., 19aB1
 Motril, 12C2
 Moudjéria, 29B2
 Mouila, 30B2
 Moulins, 13E4
 Moulmein, 22C5
 Moundou, 28D4
 Mount Adams, h., 31aA1
 Mount Amundsen, h., 42F26
 Mount Aspiring, h., 40aB1
 Mount Augustus, h., 40C1
 Mount Columbia, h., 31D9
 Mount Cook, h., 40aB2
 Mount Cooke, h., 40D1
 Mount Elbert, h., 31F10
 Mount Elgon, h., 26D8
 Mount Elkins, h., 42F31
 Mount Erebus, h., 42G20
 Mount Everest viz
 Ču-mu-lang-ma
 Mount Forel, h., 42C15
 Mount Gambier, 40D4
 Mount Hawkes, h., 42H6
 Mount Hood, h., 31aA1
 Mount Isa, 40C3
 Mount Jefferson, h., 31aC2
 Mount Karisimbi, h., 26E7
 Mount Kirkpatrick, h., 42H20
 Mount Kosciusko, h., 40D4
 Mount Liebig, h., 40C3
 Mount Linn, h., 31aB,C1
 Mount Lister, h., 42G20
 Mount Logan, h., 31C6
 Mount Mac Kinley (Denali),
 h., 31C5,6
 Mount Markham, h., 42H21
 Mount Mehary, h., 40C1
 Mount Menzies, h., 42G30
 Mount Meru, h., 26E8
 Mount Minto, h., 42G20
 Mount Mitchell, h., 31F12
 Mount Morgan, 40C5
 Mount Olympus, h., 31aA1
 Mount Ord, h., 40B2
 Mount Pinos, h., 31aD2
 Mount Pleasant, 34E2
 Mount Rainier, h., 31E8
 Mount Ratz, h., 42D5
 Mount Robson, h., 31D9
 Mount Roraima, h., 36B3
 Mount Saint Elias, h., 31C6
 Mount Saint Helens, h.,
 31aA1
 Mount Shasta, h., 31E8
 Mount Sidley, h., 42G13
 Mount Tahat, h., 26B5
 Mount Victoria, h., 40A4
 Mount Wellington, h., 31D8
 Mount Wells, h., 40B2
 Mount Whitney, h., 31F9
 Mount Woodroffe, h., 40C3
 Moura (Brazilie), 38C3
 Moura (Portugalsko), 12C2
 Mourdira, 29C4
 Moyale, 28D6
 Moyamba, 29D2
 Moyobamba, 38C2
 Mozyr', 17B2
 Možajsk, 17A4
 Mpika, 30C4
 Mrtvé moře, 19F5
 Msáken, 11D2
 M'Sila, 27aA1
 Mszana Dolna, 8B5
 Mšeno, 7B3
 Mthara, 30C5
 Muangchiangrai, 22C5
 Muar, 19bC,D3
 Muarabang, 23D2
 Mubarus, 21D5
 Mucussó, 30C3
 Mudanya, 21aA1
 Mutulira, 30C3
 Muğla, 21aB1
 Muhammad Kól, 28B6
 Mühldorf, 6B1
 Mui Bai-Bung, m., 19112
 Mujnak, 18D4
 Mukačevo, 17C1
 Mukallá, 28C7
 Mu-lan, 25A4
 Mulda, 7B2
 Mu-leng-čen, 25B5
 Mulhacén, h., 4D4
 Mülheim, 9aB2
 Mulhouse, 13E5
 Mu-lin-che, f., 25A,B5
 Mull, o., 13B2
 Mullewa, 40C1
 Mulobezi, 30C3
 Multán, 22A3
 Multon Bay, 33C14
 Mulója, f., 28A2
 Mumbal (Bombaj), 22C3
 Mumra, 17C6
 Munastir, 11D2
 Muncie, 34C3
 Mungbere, 28D5
 Mungér, 22aB3
 München, 9C3
 Munku, Sardyk, h., 19D12
 Muqdisho, 28D7
 Münster, 9C2
 Muonio, 14B7
 Mur, f., 9D4
 Murádábád, 22B3
 Muradye, 21aB4
 Muráň, 8C5
 Muraši, 16C7
 Murat, f., 21aB4
 Muralkovo, 16aB3
 Murcia, 12C3
 Murcia (14), adm. j., 12C3
 Mureşul, f., 4C7
 Murgab, 18E7
 Murgab, f., 18E5
 Murgháb, f., 21B8,9
 Murchison, f., 40C1
 Murchisonovy vodopád viz
 Kabelaga, vod.
 Murkong Seleik, 22B5
 Mursmansk, 16A4
 Murom, 17A5
 Muromcevo, 18A8
 Murooran, 25B7
 Murray, f., 40D4
 Murray Bridge, 40D3,4
 Murrumbidgee, f., 40D4
 Mururoa, 41F12
 Murvra, 22aC2
 Mus, 21aB4
 Musa, h., 4aB3
 Musaklá, 22A2
 Musala, h., 4C7
 Musan, 25B4
 Musgrave Ranges, poh.,
 40C3
 Mus-Chaja, h., 42C33
 Musi, f., 23D2
 Muskegon, 34C3
 Muskegee, 24D1,2
 Musmán, 28C6
 Musoma, 30B4
 Mustva, 16C3
 Muszyna, 8B5
 Mút, 28B5
 Mu-tan-liang, 24B6
 Mu-tan-liang, f., 25B4
 Mutare, 30C4
 Mutěnice, 7D6
 Mutnýj Materik, 16A9
 Mutuáfi, 30C4
 Muzaffarpur, 22aB3

Mwali, o., 30C5
Mwanza (Tanzanie), 30B4
Mwanza (Zair), 30B3
Mwaya, 30B4
Mwene-Ditu, 30B3
Mweru, jez., 30B3
Myanaung, 22C5
Myeik, 22C5
Myeik, soustr., 22C,D5
Myingyan, 24D3
Mystina, 22B5
Myjava, 8C2
Myjava, f., 6B3
Myia, 16A8
Myrnia, 29C8
Myšenice, 8B4
Myslivna, h., 6B2
Myslovice, 8A4
Mys Zelanija, 42B25,26
Mytho, 22C6
Mytiléné, 10D3
Mytišci, 16C5
Myto, 7C2
Mzuzu, 30C4
Mže, f., 6B1

N

Naab, f., 6B1
Nabend, 21D6
Naberežnyje Čelny, 18A3
Nabeulí, 27A3
Nabire, 23D5
Nabius, 20bB1
Nacala, 30C4,5
Nacrat, 20bB1
Nacéradec, 7C3
Nador, 12C3
Nádudvar, 8D6
Nadvoicy, 16B4
Nadvornaja, 17C1
Nadyrn, 15C9
Nadžal, 21C4
Nadžafábád, 21C6
Nadžin, 22B5
Næstved, 14E4
Nafúd, poušť, 19G6
Naga, 23B4
Nágáland (7), adm. j., 22B5
Nagano, 25C6
Nagaoka, 25C6
Nagarhavéli, úz., viz
Dádra a Nagarhavéli
Nágarkóli, 20aB2
Nagasaki, 25D4
Nagoja, 25C6
Nagorski, 16C8
Nágáttanam, 20aB2
Nágpur, 22B3
Nagyhalász, 8C6
Nagykalló, 8D6
Nagykanizsa, 10B1
Naha, 24D6
Nahr el-Asr, f., 21B3
Nahúd, 28C5
Nachčevan', 17aB2
Nachčevanská ASSR (6),
adm. j., 17aB2
Nachingwea, 30C4
Nachod, 7B5
Nachodka, 15E15
Nairobi, 27E8
Nájin, 21C6
Najoro, 25B7
Najrán, 28C7
Nakb as-Satár, 28A6
Nakhonratchasima, 22C6
Nakhonsawan, 22C5,6
Nakhonsithammarat, 22D5,6
Nakina, 33C11
Naknek, 33C4
Nakskov, 9B3
Nakuru, 30B4
Nal'čik, 17D5
Nálepkovo, 8C5
Nalút, 28A4
Nalžovské Hory, 7C2
Namacunde, 30C2
Namangan, 18D7
Namdinh, 22B6
Námestovo, 8B4
Náměšt nad Oslovou, 7C5
Namib, poušť, 26F,G6
Namibe, 30C2
Namibie, úz., 30C,D5
Námleba, 23D4
Nampa, 35C3
Nampcho, 25C4
Nampula, 30C4
Namsos, 14B4
Namtok, 22C5
Na-mu-lu-chu, jez., 24C3
Namur, 13D5
Namyslow, 7A6
Nanaimo, 33aB2
Nancy, 13D5
Nan-čchang, 24D5
Nan-čchung, 24C4
Nandér, 22C3
Nandi (Fidži), 41bA1
Nandi (Zimbabve), 30D4
Nanduri, 41bA2
Nanga-Eboko, 29E9
Nangáparvat, h., 19F9
Nan-jang, 24C5
Nan-ning, 24D4
Nanortalik, 33B15
Nan-pching, 24D5
Nansei (Rjújújú), o-vy a úz.
19G4
Nantes, 13E3
Nan-tchou, 19aA2
Nan-tchung, 24C6
Nan-fing, 24C5
Nanumea, o., 41D7
Nanyuki, 30A,B4
Nao, m., 12C4
Napajedla, 7C6
Napanee, 33b
Napier, 40aA2
Napkor, 8D6
Napo, f., 38C2
Napoli, 11B3
Nara (Japonsko), 25D6
Nara (Mali), 29C4
Narbonne, 13F4
Narew, f., 4B7
Nar'-jan-Mar, 16A8
Narmada, f., 22B3
Narodnaja, h., 19C8
Narogin, 40D1
Narsaaq, 33B15
Narva, 16C3
Narva, f., 16C3
Narvik, 14A6
Naryn (Kirgizská SSR),
18D8
Naryn (RSFSR), 24A3
Naryn, f., 18D8
Nasavryk, 7C4
Nashville, 34C5
Nashville-Davidson, 34D3
Násirija, 21C5
Násirovo j., přehr. n., 26B7,8
Nassau, 34F5
Nässjö, 14D5
Nášík, 22B,C3
Natal (Brazílie), 38C6
Natal (Indonésie), 19bD1
Natal, adm. j., 30D3,4
Natewa, zát., 41bA2,3
Natchez, 34E2
Naitingou, 29D6
Natron, jez., 30B4
Nauplion, 10D2
Naurangpur, 22C4
Nauru, o. a st., 41D6
Nausori, 41bA2
Nauški, 21A4
Nauta, 38C2
Navábsáhr, 22B2
Navarin, m., 42C1
Navarra (15), adm. j., 12B3
Naviti, o., 41bA1
Navlja, 17B3
Navoi, 18D6
Navrongo, 29D5
Naxos, o., 10D3
Nayarit (17), adm. j., 36B2
Nazaré, 38D6
Naze, 24D6
Nazilli, 21aB1
Nazret, 28D6
Nazvá, 21E7
Nazývajejsk, 18A7
N'Djamena, 28C4
Ndola, 30C3
Neapolský zál., 11B3
Neath Bay, 35B1,2
Nebit Dag, 18E3
Nebk (Egypt), 21D2
Nebk (Sýrie), 21C3
Nebolá, 16C4
Nebraska, adm. j., 35C6,7
Necochea, 39B3
Nečtiny, 7C2
Neded, 8C2
Nedvědice, 7C5
Nědza, 8A3
Neftejugansk, 15C9
Neftekumsk, 17D6
Negeri Sembilan (5), adm. j.,
19B3
Negro (Amazonas), f., 37C3
Negro (Atlantský o.), f., 37F3
Negro (La Plata), f., 38aD,2,3
Negros, o., 19H,14
Nechanice, 7B4
Neches, f., 34E2
Nechranice, přehr. n., 6A1
Nélisse, f., 7A3
Neiva, 38B2
Nejdek, 7B1
Nejriz, 21D6
Nej-řiang, 24D4
Nejva, f., 16B3
Nelidovo, 17A3
Nélúru, 22C3
Nelson, 40aB2
Nelson, f., 31D11
Néma, 29B4
Neman, f., 12B2
Německá demokratická
republika, st., 9B,C3,4
Německý záliv, 9B,2,3
Nemuro, 25B8
Nenana, 33B5
Nepál, st., 24D2
Népálgaržď, 22aA2
Nepomuk, 7C2
Neratovice, 7B3
Nerechta, 16C6
Neretva, f., 11B4
Nerjungri, 15D14
Nes', 16A6
Nestor Falls, 34B2
Nestos, f., 10C3
Nesvady, 8D3
Netočíce, 7C3
Nettilling, jez., 33B13
Neubrandenburg, 9B4
Neubrandenburg (10),
adm. j., 9B4
Neufeld, 7D2
Neuhäusen, 7B2
Neuchâtel, 9D2
Neumark, 7B1
Neumarkt-Sankt Veit, 7D1
Neumünster, 9B3
Neunburg vorm Wald, 7C1
Neuquén, 39B2
Neuquén, f., 39B1,2
Neuquén, prov., 39B,C1,2
Neuruppin, 9B4
Neusiedler Sea (Fertöl), jez.,
6C3
Neuss, 9aB2
Neustadt, 7A3
Neustadt an der Waldnaab,
7C1
Neustrelitz, 7B4
Neuwied, 9C2
Neva, f., 16B,C4
Nevada, 34D2
Nevada, adm. j., 35D3
Nevado Ancohuma, h.,
37D3
Nevado Azungate, h.,
37D2
Nevado de Huascarán, h.,
37C2
Nevado de Huila, h., 37B2
Nevkeľov, 7C3
Nevel', 17A2
Nevers, 13E4
Nevinomyssk, 17D5
Nev'jansk, 16aB3
Nevsehir, 21aB2
New Amsterdam, 38B4
Newark, 34C6
New Bedford, 34C6,7
New Bern, 34D5
New Brunswick, adm. j.,
33D13
Newcastle, 40D5
Newcastle upon Tyne, 13C3
Newcastle Waters, 40B3
Newfoundland, o., 31E15,16
Newfoundland, adm. j.,
33C,D13,14
New Georgia, o., 40A5
Newhalem, 33aB3
New Hampshire, adm. j.,
34C6
New Haven, 34C6
New Jersey, adm. j., (30),
34B,C6
New Kwoon, 24D5
Newman, 41F1
New Meadows, 35C3
New Mexico, adm. j.,
35D,E,5,6
New Orleans, 34F2,3
New Plymouth, 40aA2
Newport (USA), 34C6
Newport (Vel. Brit.), 13D3
Newport News, 34D5
New Providence, o., 34G5
New South Wales, adm. j.,
40D4
Newton Falls, 33b
New Ulm, 34C1,2
New Westminster, 33aB3
New York, 34C,D6
New York, adm. j., 34C,5,6
Neziderské jez., 9D5
Nezvěstice, 7C2
Nežárka, f., 7C3
Nežin, 17B3

Ngaliema, poh., 26D7,8
 Ngambé, 29E8
 N'Gaoundéré, 29E9
 Ngau, o., 41bB2
 Ngorongoro, h., 26E8
 N'Guigui, 29C9
 Nguru, 29C8
 Nhatrang, 22C6
 Nhulunbuy, 40B3
 Niagara Falls, 34C5
 Niagara Falls, vod., 31E13
 Niagassola, 29C3
 Niamey, 29C6
 Nias, o., 23C1
 Nica, f., 16aB3
 Nicaragua, jez., 31H12
 Nice, 13F5
 Nicollis Town, 34F5
 Nicosis viz Leukósia
 Nida, f., 6A5
 Niederösterreich (3), adm. j., 9C4
 Niedersachsen (6), adm. j., 9B3
 Niemcza, 7B5
 Niemodlin, 7B6
 Niepolomice, 8A5
 Niers, f., 9aB1
 Nièvre (58), adm. j., 13E4
 Niğde, 21aB2
 Niger (13), adm. j., 29C7
 Niger, f., 29D3
 Niger, st., 29B,C6-9
 Nigérie, st., 29D7,8
 Nicholls Town, 36B5
 Niigata, 25C6
 Niihau, o., 34aB1,2
 Nišima, o., 25D6,7
 Nijmegen, 13D5
 Nikaragua, st., 36C4
 Nikel¹, 14A9
 Nikolajev, 17C3
 Nikolajevsk, 17B6
 Nikolajevsk na Amure, 15D16
 Nikol'sk, 16C7
 Nikol'skij, 18C6
 Nikopol¹, 17C3
 Nikšić, 11B4
 Nil viz Nilu
 Nilu (Nil), f., 28C6
 Nimes, 13F5
 Ninmule, 28D6
 Ning-an, 25B4
 Ning-po, 24D6
 Ning-sia (4), adm. j., 24C4
 Ning-tu, 24D5
 Ning-wu, 24C5
 Niobrara, f., 35C6
 Niono, 29C4
 Nioro, 29C3
 Nioro du Rip, 29C2
 Niort, 13E3
 Nipigon, 33D11
 Nipigon, jez., 34B3
 Nipissing, jez., 34B4,5
 Nipton, 35D3
 Niquero, 36aB5
 Nissan, f., 14D5
 Niš, 11B5
 Nišapur, 21B7
 Niterói, 39A4
 Nitra, 9C5
 Nitra, f., 8C3
 Nitrianske Pravno, 8C3
 Nittenau, 7C1
 Niue, o., 41E9
 Nižná Sláška, niz., 6A3,4
 Nizké Beskydy, poh., 8B5,6
 Nizké Tatry, poh., 6B4,5
 Nizký Jeseník, poh., 6A,B3
 Nizozemské Antily, úz., 36C6
 Nizozemsko, st., 13C,D5
 nížina Mexického zálivu, 31F,G11,12
 Nižneangarsk, 15D12
 Nižnegorskij, 17C3
 Nižněansk, 15B15
 Nižnekamsk, 18A3
 Nižnekamský přehr. n., 16aB1
 Nižne Kolymsk, 41B35
 Nižneleninskije, 24B7
 Nižneudinsk, 15D11
 Nortonův zál., 42C2
 Nižnepartovsk, 15C9
 Nižnije Sergi, 18A4
 Nižnij Lomov, 17B5
 Nižnij Pjandž, 18E6
 Nižnij Tagil, 16aB2,3
 Nižnjaja Peša, 16A7
 Nižnjaja Tunguska, f., 19C11,12
 Nižnjaja Tura, 16aB2
 Njala, 28C5
 Njandoma, 16B6
 Njasa viz Malawi, jez., Njazelpetrovsk, 18A4
 Njazidžija, o., 30C5
 Njazidžija, 30C5
 Njuk, jez., 16B4
 Njuksenica, 16B6
 Nkalagu, 29E7
 Nkawkaw, 29E5
 N'Kongsamba, 29E8
 Noatak, f., 33B4
 Nobeoka, 25D5
 Nogales (Mexiko), 36A1
 Nogales (USA), 35E4
 Nógard (11), adm. j., 10A1
 Nolinck, 16C7
 Nome, 33B3
 Nongkhai, 22C6
 Nootka, 33aB1
 Nootka Sound, zát., 33aB1
 Noranda, 34B5
 Nord, 42A17
 Nord (59), adm. j., 13D4
 Nordfjord, zál., 14C3
 Nordhausen, 9C3
 Nordfild, 14B5
 Nordkapp, m., 14A8
 Nordkinn, m., 14A8
 Nordstrunden, m., 42A17
 Nordreisa, 14A7
 Nordrhein-Westfalen (7), adm. j., 9C2
 Norfolk (USA - Nebraska), 35C7
 Norfolk (USA - Virginia), 34D5
 Norfolk, o. a adm. j., 41F6,7
 Noril'sk, 15C10
 Norman, 35D7
 Normandie, úz., 4C4,5
 Normanské o-vy, 13D3
 Normanton, 40B4
 Norman Wells, 33B7
 Norrköping, 14D6
 Norsemann, 40D2
 Norské moře, 4A5
 Norsko, st., 14A-D3-8
 Northam, 40D1
 Northampton, 13C3
 North Bay, 33D12
 North Canadian, f., 35D6,7
 North Cape, m., 40A2
 North Carolina, adm. j., 34D4,5
 North Dakota, adm. j., 35B6,7
 Northern Territory, adm. j., 40B,C3
 North Little Rock, 34D,E2
 North Platte, 35C6,7
 North Platte, f., 35C6
 North Saskatchewan, f., 33C8,9
 North Uist, o., 13B2
 North Vancouver, 33aB2,3
 North-West Cape, m., 40C1
 Northwest Territories, adm. j., 33B7-12
 North York, 34C4,5
 Nortonův zál., 42C2
 Norvegia, m., 42G2
 Norway House, 33C10
 Norwich, 13C4
 Nossen, 7A2
 Nossob, f., 30D3
 Nosy-be, 30C5
 Noširo, 25B7
 Notec, f., 9B5
 Nottaway, f., 33C12
 Nottingham, 13C3
 Nouadhibou, 28B1
 Nouakchott, 29B2
 Nouamghar, 29B1
 Nouméa, 41F6
 Nová Baňa, 8C3
 Nová Bystrica, 8B4
 Nová Bystrice, 7C4
 Novadhobou, 26B3
 Nová Dubnica, 8C3
 Nova Granada, 39aB4
 Nová Guinea viz Irian
 Nova Iguaçu, 39A4
 Novaja Kachovka, 17C3
 Novaja Ljalja, 16aB3
 Nová Kaledonie, o., 41E,F6
 Nováky, 8C3
 Nova Olinda do Norte, 38C4
 Nová Paka, 7B4
 Novara, 11A2
 Nová Role, 7B1
 Nova Scotia, pol., 31E14
 Nova Scotia, adm. j., 33D13
 Nová Sedlica, 8B7
 Nová Sibír, o., 42B33
 Nová země, o-vy, 19B7,8
 Nové Město nad Metují, 7B5
 Nové Město nad Váhom, 7C2
 Nové Město na Morávě, 7C5
 Nové Město pod Smrkem, 7B4
 Nové Mlýny, přehr. n., 6B3
 Nové Sedlo, 7B1
 Nové Strašecí, 7B2
 Nové Udolí, 7D2
 Nové Zámky, 8C,D3
 Novgorod, 16C4
 Novgorod Severskij, 17B3
 Novi Ligure, 11aB2
 Novi Pazar, 11B5
 Novi Sad, 11A4
 Novoaleksandrovsck, 17C5
 Novo-Aleksejevka, 15aA2
 Novoajtajsk, 18B9
 Novoanninskij, 17B5
 Novobogatskoje, 16C3
 Novoburejskij, 24B6
 Novočeboksarsk, 16C7
 Novočerkassk, 17C5
 Novodvinsk, 16B6
 Novogrod Volynskij, 17B2
 Novogrudok, 9B7
 Novo Hamburgo, 39aC3
 Novohradské hory, 6B2
 Novochopěrsk, 17B5
 Novokáčalinsk, 25A5
 Novokazalinsk, 18C5
 Novokujbyševsk, 17B6
 Novokuzneck, 18B10
 Novolazarevskaja, výzkumná stanice, 42G35
 Novomichajlovka, 25B5
 Novomoskovsk, 17B4
 Novorossisk, 17D4
 Novoržev, 16C3
 Novosibirsk, 18A,B9
 Novosibiřské o-vy, 15B15-17
 Novošachtinsk, 17C4,5
 Novotroick, 18B4
 Novoukrajinka, 17C3
 Novouzensk, 17B6
 Novozybkov, 17B3
 Nový Amsterdam, o., mapa č. 2
 Nový Bor, 7B3
 Nový Bydžov, 7B4
 Nový Hrozenkov, 8B3
 Nový Bor, 16A8
 Nový Bug, 17C3
 Nový Jičín, 8B3
 Nový Port, 15C9
 Nový Uzen¹, 18D3
 Nový Zéland, st. a o., 41G,H6,7
 Nowa Ruda, 7B5
 Nowogrodziec, 7A4
 Nowy Sącz, 9C6
 Nowy Targ, 8B5
 Nusuk, 29E7
 Núbijská poušť, 26B8
 Nudo Coropuna, h., 37D2
 Nueces, f., 35F7
 Nueltin, jez., 33B10
 Nueva Gerona, 36aB2
 Nuevitas, 36aB5
 Nuevo Charges, 35a
 Nuevo Laredo, 36B3
 Nuevo León, adm. j., 36B2,3
 Nuchajja, 28C5
 Nuku'alofa, 41F8
 Nukunono, o., 41D8
 Nukus, 18D4
 Nulato, 33B4
 Nullarbor Plain, niz., 40D2,3
 Nurman, 29D9,8
 Nung-an, 25B4
 Nunivak, o., 33C3
 Nun-t'iang, 24B6
 Nun-t'iang, f., 15E14
 Nuoro, 11B2
 Nura, f., 18B7
 Nurmes, 14C9
 Nürnberg, 9C3
 Nusaybin, 21aB4
 Nu-t'iang, f., 24C3
 Nuuk (Godthab), 33B14
 Nyborg, 14E4
 Nyeri, 30B4
 Nyirbátor, 8D7
 Nyiregyháza, 10A,B2
 Nyirkarász, 8C7
 Nyirugos, 8D7
 Nykëbing Falster, 14E4
 Nyköping, 14D6
 Nymburk, 7B4
 Nyong, f., 29F8
 Nýrsko, 7C2
 Nýřany, 7C2
 Nysa, 9C5
 Nysa Klodska, f., 7B5
 Nysa tużycka, f., 9C4
 Nyтва, 16aB2

N'Zérékoré, 29E3
 Nzwani, o., 30C5

O

Oahu, o., 34aB2
 Oakland, 35D2
 Oak Ridge, 34D4
 Oamaru, 40aB2
 Oatesovo pobřeží, úz.,
 42G20.21
 Oaxaca 36C3
 Oaxaca (19), adm. j., 36C3
 Ob', f., 19D10
 Oba, 34B4
 Oban, 13B2
 Obbia, 28D7
 Obejd, 28C6
 Oberhausen, 9aB2
 Oberösterreich (4), adm. j.,
 9C4
 Oberpfälzer Wald, poh., 6B1
 Oberviechtach, 7C1
 Obidos, 38C4
 Obihiro, 25B7
 Obižské o-vy, 23D4
 Oblič'je, 24B7
 Obolo, 29E7
 Obrataň, 7C3
 Obský zál., 15B,C9
 Obuasi, 29E5
 Ocala, 34F4
 Ocean Falls, 33C7
 Ocean Island viz Banaba
 Oceanside, 35E3
 Očamáčire, 17D5
 Očová, 8C4
 Odda, 14C3
 Oddur, 28D7
 Ōdemiš, 21aB1
 Odense, 14E4
 Odessa (SSSR), 17C3
 Odessa (USA), 35E6
 Odienné, 29D4
 Odra, f., 4B6
 Odry, 8B2
 Oelsnitz (Plauen), 7B1
 Oelsnitz (Zwickau), 7B1
 Ofanto, f., 11B3,4
 Ofehertó, 8D7
 Ofenbach, 9C3
 Ogasawara (Boniny), o-vy,
 mapa č. 3
 Ogbomoshó, 29D7
 Ogdén, 35C4
 Ogdensburg, 34C5
 Oglio, f., 11aA4
 Ogoja, 29E8
 Ogoki, 34A3
 Ogoki, f., 34A3
 Ogoué, f., 30B2
 Ogun (14), adm. j., 29D6
 Ohata, 25B7
 Ohio, adm. j., 34C4
 Ohio, f., 31F12
 Ohnová země, o., 39D2
 Ohopoho, 30C2
 Ohradzany, 8C6
 Ohrid, 11B5
 Ohridské jez., 11B5
 Ohře, f., 6A1
 Ocha, 15D16
 Ochansk, 16aB2
 Ochotsk, 15D16
 Ochotské moře, 19D16,17
 Oiapoonga, 38B4
 Oil City, 34C5
 Oise, f., 13D4
 Oise (60), adm. j., 13D4

Oita, 25D5
 Ojinaga, 36B2
 Ojmjakol, 15C16
 Ojos del Salado, h., 37E3
 Ojtal, 18D7
 Oka (Angara), f., 15bB1
 Oka (Volga), f., 4B8
 Okahandja, 30D2
 Okajama, 25D5
 Okavango, f., 26F,6,7
 Okeechobee jez., 34F4,5
 Okene, 29E7
 Okha, 22B2
 Oki, o-vy, 25C5
 Okinawa, o., 24D6
 Okitipupa, 29E7
 Oklahoma, adm. j., 34D,E1
 Oklahoma City, 35D7
 Okříšky, 7C4
 Oksino, 16A8
 Oksovskij, 16B5
 Oktemberjan, 17aA1
 Oktjabrsk, 18C4
 Oktjabr'skij (Běloruská SSR),
 17B2
 Oktjabr'skij (RSFSR), 18B3
 Okulovka, 16C4
 Okuněv, Nos, 16A8
 Okuširi, o., 25B6
 Ōlafsvík, 14aB2
 Ōland, o., 14D6
 Olaviana, 39B2
 Olawa, 6A3
 Olawa, f., 7B6
 Olbernhau, 7B2
 Olbia, 11B2
 Oldenburg, 9B3
 Olean, 34C5
 Olékrna, f., 15D13,14
 Olekminsk, 15C14
 Oleněk, 15C13
 Oleněk, f., 15B,C13,14
 Olesnica, 9C5
 Ol'ga, 24B7
 Ol'chon, o., 15B2
 Olifants (Limpopo), f., 30D4
 Olifants (Orange), f., 30D2
 Olimarao, o., 41C4
 Olinda, 38C6
 O-ling-chu, jez., 24C3
 Oliveira, 39aB5
 Ollagüe, 39A2
 Olomouc, 9C5
 Olonec, 16B4
 Olongapo, 23B4
 Olovi, 7B1
 Olovjannaja, 24A5
 Olztyń, 9B5
 Olšg, f., 8B3
 Olt, f., 10B3
 Oltu, 21aA4
 Olymbos, h., 4C7
 Olympia, 35B2
 Om', f., 18A8
 Omagh, 13C2
 Omaha, 34C1
 Omak, 33aB4
 Omán, st., 21E,F,6,7
 Omanský zál., 19G7,8
 Omarru, 30D2
 Omo, f., 26D8
 Omolon, 15C18
 Omolon, f., 15C18
 Omsk, 18B7
 Omuramba Omatako, f.,
 30C,2D
 Ondava, f., 8B6
 Ondo, 29E7
 Ondo (15), adm. j., 29D7
 Ōndór Chán, 24B5

Onega, 16B5
 Onega, f., 16B5
 Oneida, jez., 33b
 Oněžské jez., 4A8
 Oněžský zál., 16B5
 Ongdzin, 25C4
 Onitsha, 29E7
 Onon, f., 15D13
 Onotoa, o., 41D7
 Onslow, 40C1
 Ontario, jez., 31E13
 Ontario, adm. j., 33C10,11
 Odnodatta, 40C3
 Oostende, 13D4
 Opanake, 20aC3
 Oparino, 16C7
 Opatija, 11A3
 Opatovice, 7B4
 Opatowiec, 8A5
 Opava, 9C5
 Opava, f., 8A2
 Opeika, 34E3
 Ophem, 35B5
 Opočka, 16C3
 Opočno, 7B5
 Opole, 9C5
 Opus, 40aC2
 Oradea, 10B2
 Oran, 28A2
 Orange, 40D4
 Orange (Oranje), f., 30E3
 Orange viz Orange
 Oraňsko, adm. j., 30D3
 Orava, pfehr. n., 6B4
 Orava, f., 8B4
 Oravská Lesná, 8B4
 Oravská Polhora, 8B4
 Oravský Podzámok, 8B4
 Orbetello, 11B2
 Orbost, 40D4
 Orcadas, výzkumná stanice,
 42F5
 Ord, f., 40B2
 Ordu, 21aA3
 Ordžonikidze, 17D5
 Orebro, 14D5
 Oregon, adm. j., 35C2,3
 Orechovo-Zujevo, 17A4
 Orël, 17B4
 Orellana, 38C2
 Orenburg, 18B4
 Orense (Argentina), 39aE2
 Orense (Španělsko), 12B2
 Ōre Sund, prul., 9B4
 Orfáni, 10C2
 Orfanský zál., 10C2,3
 Orchon, f., 24B4
 Orihuea, 12C3
 Orihvesti, jez., 14C9
 Orillia, 34C5
 Orinoco, f., 37B3
 Orion, 35B4
 Orizano, 11C2
 Orizaba, 36C3
 Orkdal, 14C4
 Orkneje, o-vy, 4B4
 Orlando, 34F4
 Orléans, 13E4
 Orlice, f., 7B4
 Orlické hory, 6A3
 Orlické Záhoří, 7B5
 Orlik, h., 6A3
 Orlik, pfehr. n., 6B2
 Orlik nad Vitavou, 7C3
 Orlied, 8B3
 Ormea, 11aB1
 Ormoc, 23B4
 Orme (61), adm. j., 13D4
 Ōrnsköldsvik, 14C6
 Oron, 21C2,3

Orsk, 18B4
 Orša, 17B3
 Ortigueira, 12B2
 Oruro, 38D3
 Orzesze, 8A3
 Orzinuovi, 11aA3
 Osa, 16aB2
 Osaka, 26D6
 Osasco, 39aB4
 Oshawa, 34C5
 Oshogbo, 29E7
 Oshwe, 30B2
 Osijek, 11A4
 Ospipovići, 17B2
 Oskarshamn, 14D6
 Oskava, f., 8B2
 Oskol, f., 17B4
 Oslava, f., 7C4,5
 Oslavany, 7C5
 Oslawa, f., 8B7
 Oslo, 14D4
 Ostlofjord, zál., 14D4
 Osmaniye, 21aB3
 Osnabrück, 9B3
 Osobitá, h., 6B4
 Osoblahá, 8A2
 Osobloga, f., 7B6
 Osomo, 39C1
 Osyoos, 33aB4
 Ostaškov, 16C4
 Oster, 17B3
 Österdalälven, f., 14C5
 Östersund, 14C5
 Ostiglia, 11aA5
 Ostrava, 9C5
 Ostravice, 8B3
 Ostravice, f., 8B3
 Ostrédek, h., 6B4
 Ostřitz, 7A3
 Ostrołęka, 9B6
 Ostroměř, 7B4
 Ostrov (CSSR), 7B1
 Ostrov (SSSR), 16C3
 Ostrowiec Świętokrzyski, 9C6
 Ostrów Mazowiecki, 9 B 6
 Ostrów Wielkopolski, 9C5
 Ostrý, h., 6B1
 Osumi, prul., 25D5
 Oswego, 34C5
 Oświęcim, 8A4
 Oš, 18D7
 Ošadnica, 8B3
 Ōšima, o., 25D,6,7
 Otár, 18D8
 Otaru, 25B7
 Otava, f., 6B1
 Otavi, 30C2
 Otjivarongo, 30D2
 Otmuchow, 7B6
 Otmuchowskie jez., 6A3
 Otmuchwin, f., 34A2
 Otranto, 11B4
 Otrantský prul., 11B,C4
 Otroči pobřeží, úz., 26D5
 Otrokovice, 7C6
 Otta, 14C4
 Ottawa (Kanada), 33D12
 Ottawa (USA), 34D1,2
 Ottawa o-vy, 33B,C,11,12
 Ottawa, f., 31E13
 Ottevév, 8D2
 Otione, 11aB3
 Ouagadougou, 29C5
 Ouahigouya, 29C5
 Qualata, 29B4
 Ouam, f., 28D4
 Ouargla, 27aB2
 Ouassa, 29D5
 Oubatche, 41aA1
 Oudtshoorn, 30E3

- Oued Azaouak, f., 29B6
 Oued Daoura, f., 28B2
 Oued Chélif, f., 28A3
 Oued Irharhar, f., 28B3
 Oued Mya, f., 28B3
 Oued Saoura, f., 28B2
 Oued Tamanrasset, f., 28B3
 Ouidah, 29E6
 Oulainen, 14B8
 Ouled-Djellal, 27aB2
 Oulu, 14B8
 Oulu, jez., 4A7
 Oulujarvi, jez., 4A7
 Oum Chalouba, 28C5
 Ounasjoki, f., 14B8
 Ounianga Kebir, 28C5
 Ourinhos, 39aB4
 Ouro Preto, 39aB5
 Ouse, f., 13C3
 Outjo, 30D2
 Ovada 11aB2
 Ovalau, o., 41bA2
 Ovalle, 34B1
 Ovar, 12B1
 Overtorneo, 14B7
 Oviedo, 12B2
 Ovruc, 17B2
 Owando, 30B2
 Owensboro, 34D3
 Owen Sound, 34C4
 Overri, 29E7
 Owo, 29E7
 Owyhee, f., 31aB2
 Oxford, 13D3
 Oxnard, 35E3
 Oyem, 29F8
 Oyo, 29E6
 Oyo (16), adm. j., 29C6
 Ozd, 8C5
 Ozernyj, 18B5
- P**
- Paamiut, 33B15
 Paarf, 30E2
 Pabna, 22aB4
 Pacasmayo, 38C2
 Pacov, 7C3,4
 Paczków, 7B6
 Padang, 23D2
 Padangsidempuan, 19bD1
 Padova, 11A2
 Paducah, 34D3
 Paëa, 41dB1
 Pafos, 19cB1
 Pag, o., 11A3
 Pagalu, o., 26E5
 Pago Pago, 41cB3
 Pahala, 34aC4
 Pahang (6), adm. j., 19bB,C3
 Pachuca, 36B3
 Pajjämne, jez., 14C8
 Pa-in-cuo-čchi, 25B2
 Pais Valenciano (16), adm. j., 12C3
 Pais Vasco (Euskadi) (17), adm. j., 12B3
 Paita, 41aB2
 Paja, 35a
 Paj-čcheng-c', 25A3
 Paj-jün-o-po, 24B4
 Paj-li, o., 19aC2
 Paj-se, 24D4
 Päk, prul., 22C,D3,4
 Pakchoukku, 22B5
 Pákištán, st., 22A,B2,3
 Paksé, 22C6
 Paia, 29D9
 Palagruža, o., 11B4
 Palaikhóri, 19cB2
 Palana, 15D17
 Palanan, 23bA2
 Palanga, 16C2
 Palárikou, 8C3
 Palau, adm. j. a o-vy, 41C3
 Palawan, o., 23B,C3
 Paleh, 23C4
 Palembang, 23D2
 Palencia, 12B2
 Palermo, 11C3
 Palestine, 34E1,2
 Palhoça, 38aC4
 Pali, 29D7
 Pa-lin-iou-čchi, 25B2
 Pallasovka, 17B,C6
 Palma de Mallorca, 12C4
 Palmas, 39aC3
 Palmas Cape, m., 29E4
 Palmeira, 39aC3
 Palmer, 33B5
 Palmer, výzkumná stanice, 42F7
 Palmerova země, úz., 42F,G7
 Palmerston, o., 41E9
 Palmerston, North, 40aB2
 Palmi, 11C3
 Palmira, 38B2
 Palm Springs, 35E3
 Palmyra, o., 41C9
 Paloma, 35a
 Palopo, 23D4
 Palota, 8B6
 Palu (Indonésie), 23D3
 Palu (Turecko), 21aB3
 Pam, 41aA1
 Pama, 29D6
 Pameungpeuk, 23aA1
 Pamir, poh., 19F9
 Pamlico Sound: zát., 34D5
 Pampa, 35D6
 Pampas, úz., 37F3,4
 Pamplona, 12B3
 Panadži, 22C3
 Panaitan, o., 23D2
 Panaj, o., 23B4
 Panamá, 38B2
 Panama, st., 38B1,2
 Panama City, 34E3
 Panamská šije, 31113
 Panamský průpl., 35a
 Panamský záliv, 37B2
 Panaro, f., 11A2
 Pančevo, 11A5
 Paňdžáb (8), adm. j., 22A3
 Panevežis, 17A1
 Panfilov, 18D8,9
 Pangkalpinang, 23D2
 Pangnirtung, 33B13
 Pano Lévkara, 19cB2
 Pantelleria, o., 11C3
 Pante Makasar, 23D4
 Pantoja, 38C2
 Panuco, f., 36B3
 Paola, 11C4
 Pao-te, 24C5
 Pao-tchou, 24B4
 Pao-ti, 24C4
 Pao-t'ing, 24C5
 Pápa, 6C3
 Papeete, 41E11
 Papenou, 41dB2
 Papetoai, 41dA1
 Papin, 8B7
 Paprando, 8B3
 Papua-Nová Guinea, st., 41D4,5
 Papuánský zál., 41D,E4
 Pará, f., 38C5
 Pará, adm. j., 38C4
 Paraburdo, 40C1
 Paraguai, f., 37E4
 Paraguay, st., 39A2,3
 Paraíba, f., 39aB5
 Paraíba (13), adm. j., 38C6
 Paraiso, 35a
 Parakou, 29D6
 Paramaribo, 37B4
 Paramonga, 38D2
 Paraná, 37E4
 Paraná, f., 39A3
 Paraná, adm. j., 39A3
 Paranaçu, 39A4
 Paranaíba (Atlantský oceán), f., 37C5
 Paranaíba (Paraná), f., 37D4,5
 Parapanama, f., 39aB3
 Parbig, 18A9
 Parc de la Montagne Tremblante, 33b
 Parc des Laurentides, 33b
 Pardubice, 9C4
 Parepare, 23D3
 Parintins, 38C4
 Paris, 13D4
 Parkano, 14C7
 Parkent, 18A1
 Parkersburg, 34D4
 Parksville, 33aB2
 Parma (Itálie), 11A2
 Parma (USA), 34C4
 Parnaiba, 38C5
 Parnaiba, f., 38C5
 Parry Sound, 33D11
 Parsons Miami, 34D1,2
 Partizánsk, 25B5
 Partizánske, 8C3
 Paru, f., 38C4
 Pasadena (USA - California), 35E3
 Pasadena (USA - Texas), 34F2
 Pasco, 35B3
 Pasuca, o., mapa č. 3
 Pas-de-Calais (62), adm. j., 13D4
 Pasni, 21D8
 Passau, 9C4
 Passero, m., 10C3
 Passo Fundo, 39A3
 Passos, 38E5
 Pasto, 38B2
 Pasuruan, 23aA3
 Pásztó, 8D4
 Patagonie, úz., 37G,H2,3
 Pataz, 38C2
 Pa-tchang, 24C,D3
 Patijaja, 22A3
 Patna, 22B4
 Pátos de Minas, 39aA4
 Pa-tou, 25C2
 Patrai, 10D2
 Patraský zál., 10D2
 Patroinno, 39aA4
 Patta, o., 30B5
 Pattani, 22D6
 Pau, 13F3
 Paulatuk, 33B7
 Paulistana, 38C5
 Paulo Afonso, 37C5,6
 Paulo Afonso, vod., 37C5,6
 Pavia, 11A2
 Pavlodar, 18B8
 Pavlograd, 17C4
 Pavlovice nad Uhom, 8C7
 Pavlovo, 17A5
 Pavlovsk, 17B5
 Pavlovskaja, 17C4
 Pavullo nell' Frignano, 11aB4
 Payakumbuh, 23D2
 Payne, f., 33C12
 Paysandú, 39B3
 Pazar, 21aA4
 Pazardžik, 10C3
 Pazardžik (10), adm. j., 10C3
 Pcm, 8B4
 Peace, f., 31D9
 Peace River, 33C8
 Peach Springs, 35D4
 Pearí, f., 34E3
 Pearyho země, úz., 42A14-16
 Péc, 11B5
 Pécel, 8D4
 Pecos, 35E6
 Pecos, f., 35D6
 Pécs, 10B1
 Pečenga, 16A4
 Pecky, 7B4
 Peçora, 16A9
 Peçora, f., 19C7
 Pedias, f., 19cA2
 Pedro Afonso, 38C5
 Pedro Cays, o-vy, 36C5
 Pedro Juan Caballero, 39A3
 Pedro Miguel, 35a
 Peel, f., 33B6
 Pegli, 11aB2
 Pegu, 22C5
 Pehuajó, 39aE1
 Pej-an, 24B6
 Pej-čaj, 24D4
 Pej-pchiao, 25B3
 Pej-t'iang (28), adm. j., 24C5
 Pej-t'ing (Peking), 24B,C5
 Pekalongan, 23aA2
 Pekanbaru, 23C2
 Peking viz Pej-t'ing Pektusan, h., 19E14
 Peleduj, 15D13
 Pelee, o., 33b
 Peleng, o., 23D4
 Pelhřimov, 7C4
 Pellestrina, 11aA6
 Pelly, f., 33B6
 Pelly Bay, 33B11
 Peloponnés, pol., 10D2
 Pelopónnisos (6), adm. j., 10D2
 Pelotas, 39B3
 Pelotas, f., 39aC3
 Pelym, 16aB3
 Pelym, f., 16aA,B3
 Pematangsiantar, 23C1
 Pempa, 30C5
 Pempa, o., 26E9
 Pemberton, 33aB3
 Pembroke (Kanada), 34B5
 Pembroke (V. Británie), 14D2
 Peñarroya Pueblonuevo, 12C2
 Peñas, m., 12B2
 Pen-čchi, 24B6
 Pendembu, 29D3
 Pendleton, 35B3
 Pénelos, f., 10D2
 Penge, 30B3
 Peng-pchu, 24C5
 Pénáru, f., 20aA2
 Penniny, poh., 4B4
 Pennsylvania, adm. j., 34C4,5
 Peno, 16C4

Ponta Grossa, 39A3
 Ponta Porá, 39A3
 Pontevedra, 12B1
 Pontchartrain, jez., 34E2,3
 Pontiac, 33b
 Pontianak, 23D2
 Pontivy, 13D3
 Pontoise, 13D4
 Pontremoli, 11aB3
 Poopó, jez. 37D3
 Popayan, 38B2
 Popielów, 7B6
 Poplar Bluff, 34D2
 Popondetta, 40A4
 Poprad, 8B5
 Poprad, f., 6B5
 Poprieňny vrch, h., 6B6
 Porąbka, 8B4
 Porangatu, 38D5
 Pórbandar, 22B2
 Porcupine, f., 33B5
 Pordenone, 11A3
 Pori, 14C7
 Porjus, 14B6
 Poroszló, 8D5
 Porpoise, zál., 42F24
 Porsangen, zál., 14A8
 Porphón, 14aA4
 Portadown, 13C2
 Portage-la-Prairie, 35A7
 Port Alberni, 33aB2
 Portalegre, 12C2
 Portalegre (12), adm. j., 12C2
 Port Alfred, 30E3
 Port Alice, 33aB1
 Port Angeles, 33aB,C2
 Port Arthur, 34F2
 Port Augusta, 40D3
 Port Austin, 34C4
 Port-au-Prince, 36C5
 Port aux Basques, 33D14
 Port Blair, 22C5
 Port Burwell, 33B13
 Port Canaveral, 34F4,5
 Port Cartier, 33C,D13
 Port Elizabeth, 30E3
 Porteviejo, 38C1
 Port Franqui, 30B3
 Port Gentil, 30B1
 Port Harcourt, 29E7
 Port Hardy, 33C7
 Port Hedland, 40C1
 Port Henry, 33b
 Port Huron, 34C4
 Port Láirge, 13C2
 Portland (Austrálie), 40D4
 Portland (USA - Maine), 34C6,7
 Portland (USA - Oregon), 35B2
 Port Laoighise, 13C2
 Port Lincoln, 40D3
 Port Loko, 29D2
 Port Louis, 30aB3
 Port Macquarie, 40D5
 Port Moresby, 41D4
 Port Nelson, 33C10
 Portneuf, 33b
 Port Nolloth, 30D2
 Pórtó, 12B1
 Pórtó (13), adm. j., 12B1
 Pórtó Alegre, 39A,B3
 Pórtó Amboim, 30C2
 Pórtó Artur, 38D4
 Pórtó Esperança, 38D4
 Pórtoferraio, 11B2
 Port of Spain, 38A3
 Portogruaro, 11aA6
 Porto Inglês, 28aB2
 Portomaggiore, 11aB5
 Pórtó Nazionale, 38D5
 Porto Novo, 29E6
 Portoriko, st. a. o., 36C6
 Porto Tolle, 11aB6
 Porto Torres, 11B2
 Pórtó União, 39aC3
 Porto Valter, 38C2
 Porto-Vecchio, 11B2
 Pórtó Velho, 38C3
 Port Pirie, 40D3
 Port Radium viz Echo Bay
 Port Renfrew, 33aB2
 Port Rowan, 34C4
 Port Shepstone, 30E4
 Portsmouth (USA - Ohio), 34D4
 Portsmouth (USA - Virginia), 34D5
 Portsmouth (V. Brit.), 13D3
 Port Townsend, 33aB3
 Portugalsko, st., 12B,C1,2
 Port Victoria, 29D2
 Posadas, 39A3
 Pos'jet, 25B5
 Poso, 23D4
 Poso, jez., 23D4
 Poste de Flaq, 30aB3
 Postojna, 11A3
 Postoloprty, 7B2
 Pošecheon'je-Volodarsk, 16C5
 Potenza, 11B3
 Poti, 17D5
 Potiskum, 29D8
 Po Toi, o-vy, 11aB3
 Potomac, f., 34D5
 Potosí, 38D3
 Potrerillos, 39A2
 Potsdam, 9B4
 Potsdam (11), adm. j., 9B4
 Pótsštát, 8B2
 Potúčky, 7B1
 Pouso Alegre (Brazílie - Mato Grosso), 38D4
 Pouso Alegre (Brazílie - Minas Gerais), 39aB4
 Považská Bystrica, 8B3
 Považský Inovec, poh., 6B3,4
 Považská, 12aB4
 Povoľská vynnášenina, 4B,C9
 Povorino, 17B5
 Povungnituk, 33B,C12
 Powder, f., 35B5
 Powell, jez., 35D4,5
 Powell River, 33aB2
 Poysdorf, 7D5
 Poza Rica, 36B3
 Poznań, 9B5
 Pozoblanco, 12C2
 Pradé, h., 6A3
 Praha, 9C4
 Praha, h., 6B1
 Prahovo, 11A5
 Prachtice, 7C2
 Prachovice, 7C4
 Prachovské skály, h., 6A2
 Praia, 28aB2
 Praia da Vitória, 12aA3
 Prato, 11B2
 Predigstuhl, h., 6B2
 Pregarten, 7D3
 Pregoa, f., 14E7
 Prepara, o., 22C5
 Prescott, 35E4
 Preseliani, 8C3
 Presidente Epitácio, 39A3
 Presidente Prudente, 39aB3
 Psczyna, 11B5
 Presque Isle, 34B7
 Preston, 13C3
 Prešov, 9C6
 Pretoria, 30D3
 Preveza, 10D2
 Pribel'skij, 16aC2
 Pribeta, 8D3
 Pribilovyy o-vy, 31D3,4
 Pribovce, 8C3
 Prieska, 30D3
 Prievidza, 8C3
 Prijedor, 11A4
 Prilep, 11B5
 Priluki, 17B3
 Primorsk, 16B3
 Primorskij, 15aB2
 Primorsko-Achtarsk, 17C4
 Prince Alberta, 33C9
 Prince Eduarda o-vy, m. č. 3
 Prince Edward Island, o. a adm. j., 33D13
 Prince George, 33C7
 prince Karla o., 33B12
 prince Patrika o., 33A7,8
 Prince Rupert, 33C6
 Princeton, 33aB3
 prince Waleského o., 33A9,10
 Principe, o., 26D5
 Principe da Beira, 38D3
 Priozersk, 16B4
 Pripjat', f., 17B1,2
 Priština, 11B5
 Privas, 13E5
 Prizren, 11B5
 Probolinggo, 23aA3
 Procter, 35B3
 Progress, 36B4
 Prochladnyj, 17D5
 Prokop'jevsk, 18B10
 Proletarsk, 17C5
 Proletarskij, 17B4
 Prome, 22C5
 Promyslennaja, 18aB2
 Propria, 38D6
 Proseč, 7C5
 Proсна, f., 6A4
 Prostějov, 9C5
 Proszowice, 8A5
 Protinožcu o-vy, 41H7
 Protivín, 7C3
 Providence, 34C6
 Providence, o., 26E10
 Providencia, o., 36C4
 Providenia, 15C20
 Provo, 35C4
 Prudhoe Bay, 33B5
 Prudnik, 7B6
 Prúplavové pásmo, úz., 35a
 Prut, f., 10B4
 Prydzův zál., 42F29
 Przewóz, 7A6
 Przedbórz, 8A6
 Przemysł, 9C6
 Przemysa, f., 6A4
 Przeworno, 7B6
 Przeworsk, 8A7
 Prževal'sk, 18D8
 Pŕelouč, 7B5
 Pŕerov, 8B2
 Pŕešitice, 7C2
 Pŕibram, 8B3
 Pŕibram, 7C3
 Pŕibyslav, 7C4
 Pŕhmda, 7C1
 Pŕhmda, h., 6B1
 Pŕšl, f., 17B4
 Pŕskov, 16C3
 Pŕskovské jez., 16C3
 Pŕszczyna, 8B3
 Puako, 34aB3,4
 Puán, 39aE1
 Puapua, 41C,A1
 Pucallpa, 38C2
 Pudino, 18A8
 Pudož, 16B5
 Puebla, 36C3
 Puebla (20), adm. j., 36C3
 Pueblo, 35D6
 Puente Gentil, 12C2
 Pu-er-t'in, 24B2
 Puerto Angel, 36C3
 Puerto Armuellés, 36D4
 Puerto Ayacucho, 38B3
 Puerto Aysen, 39C1
 Puerto Barrios, 36C4
 Puerto Berrio, 38B2
 Puerto Cabello, 38A3
 Puerto Cabezas, 36C4
 Puerto Carrero, 38B3
 Puerto Cortés, 22B2
 Puerto de la Cruz, 26bB2
 Puerto del Rosario, 26bB4
 Puerto Inirida, 38B3
 Puertollano, 12C2
 Puerto Lobos, 39C2
 Puerto Maldonado, 38D3
 Puerto Montt, 39C1
 Puerto Natales, 39D1
 Puerto Paloma, 39B3
 Puerto Peñasco, 38A1
 Puerto Pilón, 35a
 Puerto Princesa, 23C3
 Puerto Presidente Stoessner, 39aC3
 Puerto Santa Cruz, 38D2
 Puerto Sastra, 39A3
 Puerto Suárez, 38D4
 Puerto Vallarta, 36B2
 Puerto Williams, 39D2
 Pugačev, 17B6
 Púchov, 8B3
 Pukanec, 8C3
 Pukapuka (Danger), o-vy, 41D,E9
 Pukčhong, 25B4
 Pula, 11A3
 Pulap, o., 41C4
 Puławy, 9C6
 Pulkau, f., 7D4
 Pu-lun-tchaj, 24C4
 Púna, 22C3
 Punaauia, 41dB1
 Punákha, 22B4
 Punia, 30B3
 Punkevní jeskyně, 6B3
 Puno, 38D2
 Punta Alta, 39aE1
 Punta Arenas, 39D1
 Punta Gallinas, m., 37A2
 Punta Mariato, m., 31113
 Punta Marroqui, m., 4D4
 Punta Paríñas, m., 37C1,2
 Puntarenas, 36C4
 Puntjak Djaja, h., mapa č. 2
 Punto Fijo, 38A2,3
 Pur, f., 15C9
 Purus, f., 37C,D2
 Purworejo, 23aA2
 Pusan, 25C4
 Pustozersk, 4A10
 Puškin, 16C4
 Puškino (Moskva), 17A4
 Puškino (Saratov), 17B6
 Pušlacha, 16B5
 Putnok, 8C6
 Püttalam, 20aB2
 Puttuččeri, 22C3
 Puttuččeri (15), adm. j., 22C3,4

- Putumayo, f., 37C2
Putussibau, 23C3
Puy-de-Dôme (63), adm. j., 13E4
Puy de Sancy, h., 4C5
Pwllheli, 13C2
Pyramid Lake, jez., 31aB,C2
Pyrénées-Atlantiques (64), adm. j., 13F3
Pyrénées-Orientales (66), adm. j., 13F4
Pyreneje, poh., 4C4,5
Pyrenejský poloostrov, 4C,D4
Pyrgos, 10D2
Pysma, f., 16aB4
- Q**
- Qaanaaq (Thule), 42B12
Qaortoq, 33B15
Qasiqianguit, 33B14
Qeqertarsuaq, 33B14
Quanlong, 22D6
Qu Appelle, f., 35A6
Quarai, f., 39aD2
Quebec, 33D12
Quebec, adm. j., 33C12-14
Queensland, adm. j., 40B,C4
Queenstown (Jihoafr. rep.), 30E3
Queenstown (Tasmánie), 40E4
Quellimane, 30C4
Queretaro, 36B2
Querétaro (21), adm. j., 36B3
Quesnel, 33C7
Quezaltenango, 36C3
Quezon City, 23B4
Quidbó, 38B2
Quilmes, 39aD2
Quilpie, 40C4
Quimper, 13E2
Quinhon, 22C6
Quintana Roo (22), adm. j., 36B,C4
Quito, 38C2
Quixaba, 38C6
Qytet Stalin, 10C1
- R**
- Raa, 14B8
Raabs, 7D4
Ráb viz Győr
Raba, 23D3
Raba, f., 8B5
Rába, f., 6C3
Rabaul, 41D5
Rábca, f., 6C3
Rabka, 8B4
Racibórz (Ratibof), 8A3
Racine, 34C3
Radbuza, f., 6B1
Radeberg, 7A2
Radebeul, 7A2
Radeč, h., 6B1
Radhošť, h., 6B4
Radków, 7B5
Radnice, 7C2
Radom, 9C6
Radomsko, 9C5
Radomyśl', 17B2
Radomyśl Wielki, 8A6
Radosína, 8C2
Radvaň nad Laborcem, 8B6
Radzovce, 8C4
Rádžasthán, adm. j., 22B3
Rádžamandri, 22C4
Rádžkút, 22B3
- Rádzpalaian, 20aB2
Rafaela, 39aD1
Rafsanžán, 21C7
Rahimjarchán, 22B3
Ragusa, 11C3
Rahad, 28C6
Rachal, 35F7
Rachgia, 22C6
Rainy, jez., 34B2
Rajakoski, 16A3
Rajca, 8B4
Rajec, 8B3
Rájec-Jestřebí, 7C5
Rajhrad, 7C5
Rajka, 8D2
Rájpur, 22B4
Rajšáhí, 21aB4
Rakka, 21B3
Rakousko, st., 9D3-5
Rakovník, 7B2
Rakvere, 16C3
Raleigh, 34D5
Raik, o-vy, 41B,C6
Ralsko, h., 6A2
Ramadan City, 26aB3
Ramádi, 21C4
Rambi, o., 41bA3
Rámhormoz, 21C5
Ramon, 17B4
Rámpur, 22aA1
Rana, 14B5
Rancagua, 39B1
Randers, 14D4
Ranešív, f., 14B7
Rangar, 19bA2
Ranger, 35E7
Rangiroa, o., 41E10,11
Rangpur, 22aB4
Rangún, 22C5
Ranong, 22D5
Rantakombola, h., 19J14
Rantauprapat, 23C1
Raňci, 22B4
Rapa, o., 41F11
Rapallo, 11aB3
Rantekombola, h., 19J14
Rapid City, 35C6
Rápti, f., 22aB2
Rarotonga, o., 41F10
Rás al-Hadd, m., 19G8
Rás al-Chajma, 21D7
Rás Asir, m., 26C10
Rás Ben Sekka, m., 26A5,6
Ras Dašan, h., 26C8
Ras el Ma, 12D3
Rás Gharib, 28B6
Rás Hafún, m., 26C10
Raslavice, 8B6
Rás Sabartil, m., 4aB2
Rašid, 26aA2
Rataje nad Sázavou, 7C3
Ratak, o-vy, 41B,C6,7
Ratibof viz Racibórz
Ratingen, 9aB2
Ratiám, 22B3
Ratnágirí, 22C3
Ratnapura, 20aC3
Rauma, 14C7
Ráválpindi, 22A3
Ravandúz, 21aB4
Ravenna, 11A3
Ravensthorpe, 40D2
Rawlinna, 40D2
Rawson, 39C2
Razdol'noje, 15aB1
Razgrad, 10C3
Razgrad (14), adm. j., 10C3
Razová, 8B2
Reading (USA), 34C5,6
Reading (V. Brit.), 13D3
- Reboly, 16B4
Rebušín, o., 25A6,7
Recife, 38C6
Recklinghausen, 9aA3
Reconquista, 39aC2
Reck, 8D5
Rečica, 17B3
Red (Mississippi), f., 31F11
Red (Winnipegské jez.), f., 31E11
Red, jez., 34B2
Red Deer, 33C8
Red Deer, f., 35A4
Redding, 35C2
Redjef, 27aB2
Redon, 13E3
Redstone, 33aA2
Reed City, 34C3
Regen, 7D2
Regen, f., 6B1
Regensburg, 9C4
Reganné, 28B3
Reggio di Calabria, 11C3
Reggio-nell' Emilia, 11A2
Regina, 33C9
Rehoboth, 30D2
Rei Boubá, 29D9
Reigate, 13D3
Reichenbach, 7B1
Reims, 13D5
Reinosa, 12B2
Rej, 21B6
Reliance, 33B9
Rembang, 23aA2
Remetská Hámre, 8C7
Remscheid, 9B3
Renfrew, 38B
Rennell, o., 40B5,6
Rennes, 13D3
Reno, 35D3
Reno, f., 11aB5
Reo, 23D4
Répce, f., 6C3
Represa Itaipu, pfehr. n., 39aB,C3
Represa Sobradinho, pfehr. n., 38C5
Republic, 35B3
Republicán, f., 35C6,7
Requena, 12C3
Resistencia, 39A3
Reșița, 10B2
Resolute, 33A10
Resolution, o., 33B13
Restinga, 4aB3
Rešt, 21B5
Re-šuj, 24C4
Rethymon, 10E3
Retz, 7D4
Réunion, o., 26G10
Reus, 12B4
Reut, f., 17C2
Réva, 22aB2
Revda, 18A4
Revelstoke, 33C8
Revilla Gigeo, o-vy, 36C1
Revúca, 8C5
Revúca, f., 8C4
Rexford, 35B4
Rey, o., 36D5
Reyes, 38D3
Reykjavík, 14aB2
Reynosa, 36B3
Rezálje viz Urmija
Rezekne, 16C3
Rež, f., 16aB3
Rhein (Rhin, Rijn), f., 4B5
Rheinland-Pfalz (8), adm. j., 9C2
Rhin viz Rhein
- Rhode Island, adm. j., 34C6
Rhonda, 13D3
Rhône, f., 13E5
Rhône (69), adm. j., 13E5
Rhour-el-Baguel, 28A3
Riau, o-vy, 23C2
Ribát, 28B2
Ribe, 9B3
Ribeira Brava, 28aA1
Ribeira Grande, 28aA1
Ribeirão Preto, 38A5
Riberalta, 38D3
Ridgeway, 35D5
Riesa, 9C4
Rietl, 11B3
Rifstangi, m., 4A3
Riga, 16C2
Rigája, 4aB2
Rigaud, 33b
Richmond, 34D5
Riihimäki, 14C8
Riiser-Larsenův poloostrov, 42F33
Riisín, o., 25A7
Rijád, 28B7
Rijeka, 11A3
Rijn viz Rhein
Rimava, f., 6B5
Rimavská Sobota, 8C5
Rimini, 11A3
Rimnicu Vilcea, 10B3
Rincon, 35E5
Ringerike, 14C4
Ringvassøy, o., 14A6
Riobamba, 38C2
Rio Branco, 38C3
Rio Cuarto, 39B2
Rio de Janeiro, 39A4
Rio de Janeiro, adm. j., (17), 39A4
Rio do Sul Palhoa, 39aC4
Rio Gallegos, 39D2
Rio Grande (Argentina - Ohřová země), 39D2
Rio Grande (Brazilie), 39B3
Rio Grande, f., 31F10
Rio Grande de Santiago, f., 36B2
Rio Grande do Norte, adm. j., (18), 38C6
Rio Grande do Sul, adm. j., 39A3
Riohacha, 38A2
Rio Negro, 39aC4
Rio Negro, adm. j., 39B,C,1,2
Rioni, f., 17D5
Riva, 11aA4
Rivadavia, 37E3
Rivera, 39aD2
River Cess, 29E3
Rivers (18), adm. j., 29D7
Riverside, 35E3
Rivière à Pierre, 33b
Rivière des Prairies, f., 33b
Rivière-du-Loup, 34B7
Rize, 21aA4
Rizokárpon, 19cA3
Rižsky zál., 16C2
Rjazan', 17B4
Rjukan, 14D4
Rjúkjú viz Nansei
Road Town, 36bA1
Roanne, 13E5
Roanoke, 34D5
Roanoke, f., 34D5
Robertsport, 29E3
Robinson Crusoe, o., 37F2
Robore, 38D4
Rocas, Formigas, 12aB4
Rocco, m., 25C6

- Rock Bay, 33aB2
 Rockford, 34C2,3
 Rockhampton, 40C5
 Rock Hill, 34E4
 Rockingham, 40D1
 Rock Island, 34C2,3
 Rock Springs, 35C5
 Ročov, 7B2
 Rodewisch, 7B1
 Rodez, 13E4
 Roding, 7C1
 Rodopy, poh., 4C7
 Rodos, 10D4
 Podos, o., 10D3,4
 Rodrigues, o., 26F11
 Roebourne, 40C1
 Roh, h., 6B3
 Rohtak, 22B3
 Rocha, 39aD3
 Rochefort, 13E3
 Rochester (USA - Minnesota), 34C2
 Rochester (USA - New York), 34C5
 Rochlitz, 7A1
 Roja, 16C2
 Rojas, 39aD1
 Rokan, f., 19bD2
 Rokoš, h., 6B4
 Rokycany, 7C2
 Rokytná, f., 7C5
 Rokytnice nad Jizerou, 7B4
 Rokytnice v Orlických horách, 7B5
 Rolla, 34D2
 Roma (Austrálie), 40C4
 Roma (Itálie), 11B3
 Romagna, úz., viz Emilia - Romagna
 Romagnano, 11aA2
 Roman, 10B3
 Romanovka, 24A5
 Romans, 13E5
 Réme (USA, Ga.), 34E3,4
 Rome (USA, N. Y.), 33b
 Romhány, 8D4
 Romny, 17B3
 Ronda, 12C2
 Rondônia, 38D3
 Rondônia, adm. j., 38D3
 Rondónopolis, 38D4
 Ronne, 14E5
 Roosevelt, f., 38C3
 Rooseveltův o., 42G16,17
 Ropa, 8B6
 Ropa, f., 8B6
 Roper, f., 40B3
 Roque, 35a
 Roraima, adm. j., 38B3
 Roraima, h., 37B3
 Róros, 14C4
 Rosalia, 33aC4
 Rosario (Argentina), 39B2
 Rosario (Azory), 12aA1
 Rosario (Mexiko), 35F5
 Roseau, 36B2
 Roseburg, 35C2
 Rosenheim, 9D4
 Rosice, 7C5
 Rosignol, 28B4
 Rošori de Verde, 10B3
 Roslav', 17B3
 Rosljatino, 16C6
 Rossoš, 17B4
 Rossovo more, 42G17-19
 Ross River, 33B6
 Rossuv o., 42G20
 Rossuv pobřežní led, 42H18,19
 Rostock, 9B4
 Rostock (12), adm. j., 9B4
 Rostov, 16C5
 Rostov na Donu, 17C4
 Roswell, 35E6
 Roti, o., 23E4
 Roto, 40D4
 Rotorua, 40aA2
 Rott, f., 6B1
 Rotterdam, 13D5
 Rotuma, o., 41E7
 Roubaix, 13D4
 Roudnice nad Labem, 7B3
 Rouen, 13D4
 Round, o., 30aA3,4
 Round Mount, h., 40C5
 Rouses Port, 33b
 Rousínov, 7C5
 Rovaniemi, 14B8
 Rovato, 11aA3
 Rovereto, 11aA5
 Rovigo, 11aA5
 Rovno, 17B2
 Rovníková Guinea, st., 29F8
 Roxas, 23B6
 Royale, o., 34B3
 Royal Oak, 33b
 Royan, 13E3
 Rozhlada, h., 6B5
 Rozkoš, pfehr. n., 6A3
 Rožňov, 8B5
 Rožnovské jez., 6B5
 Rozvadov, 7C1
 Rožmberk, rybník, 6B2
 Rožmitál pod Třemšínem, 7C2
 Rožňava, 8C5
 Rožnov pod Radhoštěm, 8B3
 RSFSR, st., 16C4-7
 Rtiščevo, 17B5
 Ruapehu, h., 40A2
 Rub al-Chálí, poušť, 19G,H6,7
 Rubcovsk, 18B9
 Rubežnoje, 17C4
 Rudabánya, 8C5
 Rudé moře, 19G,H5,6
 Ruda Namaki, f., 21C,D7
 Rude Šúr, f., 21B5,6
 Rude Šúr, f., 21C7
 Rudná, 7B3
 Rudnaja Pristan', 25B6
 Rudníčnyj, 16C8
 Rudnyj, 16aC3
 Rudolfovo jez., viz Turkana, j.
 Rudy, 8A3
 Rufiji, f., 30B4
 Rufisque, 29C1
 Ruhmannsfelden, 7D1
 Ruhr, f., 9aB3
 Rujana, o., 9B4
 Ruki, f., 30B2
 Rukwa, jez., 30B4
 Rumburk, 7B3
 Rumeifeneri, 5aA3
 Rum Jungle, 40B3
 Rumunsko, st., 10B2,3
 Rupert, o., 19bC,D2
 Rurkélia, 22B4
 Rurutu, o., 41F10
 Ruse, 10C3
 Ruse (15), adm. j., 10C3
 Ruská sovětská federativní socialistická republika viz RSFSR
 Ruskaja, výzkumná stanice, 42G14
 Ruston, 34E2
 Rutba, 21C4
 Ruth, 35D4
 Rutland, 34C6
 Ruvuma, f., 26F8
 Ruzajevka, 17B5
 Ružomberok, 9C5
 Rwanda, st., 30B3,4
 Rybač'je, 18D8
 Rybinsk viz Andropov
 Rybinská pfehr. n., 16C5
 Rybnica, 17C2
 Rybník, 8A3
 Rybník, 8C5
 Rychnov nad Kněžnou, 7B5
 Ryl'sk, 17B3
 Rymanów, 8B6
 Rýmařov, 8B2
 Rysy, h., 6B5
 Rzeszów, 9C6
 Ržev, 17A3
 Ř
 Řecko, st., 10C,D2
 Řičany, 7B,C3
 Řijnové revoluce, o., 15B10,11
 Říp, h., 6A2
 S
 Saarbrücken, 9C2
 Saarlund (9), adm. j., 9C2
 Saavedra, 39aE1
 Saba, o., 36bA2
 Sabadel, 12B4
 Sabah, adm. j., 23C3
 Sabhá, 28B4
 Sabinas, 35F6
 Sabine, f., 34E2
 Sabinov, 8B6
 Sabja, 28C7
 Sabiyan, 23bB2
 Sable, m., 34F4
 Sable, o., 33D13
 Sabrija, 27aB2
 Sabzavár, 21B7
 Sacanama, 39C2
 Sacramento, 35D2,3
 Sacramento, f., 35C,D2
 Saččhere, 17D5
 Sačurov, 8C6
 Sadat City, 26aB2
 Sadiola, 29C3
 Sado, o., 25C6
 Sado, f., 12C1
 Safága, 28B6
 Safágis, 27aE3
 Safánija, 21D5
 Saff, 26aC3
 Sáfí, 28A2
 Safidrud, f., 21B5
 Safonovo, 17A3
 Ságur, 22B3
 Sagata, 29C1
 Saginaw, 34C4
 Saginaw Bay, zál., 34C4
 Saguenay, f., 34B6
 Sagunto, 12C3
 Sahara, poušť, 26B3-7
 Sahel, úz., 26C3,4
 Sachalin, o., 15D,E16
 Sachs Harbour, 33A7
 Saída, 12D4
 Saipur, 22aB4
 Saigon viz Thanh pho Ho Chi Minh
 Saihan Toroi, 24B4
 Sai-Kung, 19aB3
 Saimaa, jez., 14C9
 Saimbeyli, 21aB3
 Saint Amand-Mont-Rond, 13E4
 Saint Augustine, 34F4
 Saint Benoit, 30aC1
 Saint Brieuc, 13D3
 Saint Catharinas, 33b
 Saint Cloud, 34B2
 Saint Croix, o., 36bA1
 Saint Denis, 30aB1
 Saint Dié, 13D5
 Saint Dizier, 13D5
 Saint Donat, 33b
 Sainte-Anne-des-Monts, 34B7
 Sainte-Foy, 34B6
 Santes, 13E3
 Saint Étienne, 13E5
 Saint Francis, j., 33b
 Saint George, o., 34F3
 Saint Georges, 36bB2
 Saint Hélier, 13D3
 Saint Hyacinthe, 33b
 Saint Jean, 33b
 Saint-Jean, jez., 34B6
 Saint Jérôme, 33b
 Saint John, 33D13
 Saint John, f., 34B7
 Saint John's (Antigua), 36bA2
 Saint John's (Kanada), 33D14
 Saint John's, f., 31cB1
 Saint Joseph, 34D1,2
 Saint Kitts viz Svatý Kryštof
 Saint Lambert, plavební komora, 33b
 Saint Lawrence, j., 33b
 Saint Lawrence, f., 31E13,14
 Saint Lô, 13D3
 Saint Louis (Réunion), 30aC1
 Saint Louis (Senegal), 29B1
 Saint Louis (USA), 34D2
 Saint Louis, j., 33b
 Saint Malo, 13D3
 Saint Malo, zál., 13D3
 Saint Martin, o., 36bA2
 Saint Maurice, f., 34B6
 Saint Moritz, 11A2
 Saint Nazaire, 13E3
 Saint Paul (Réunion), 30aC1
 Saint Paul (USA), 34B2
 Saint Peter Port, 13D3
 Saint Petersburg, 34F4
 Saint Pierre (Kanada), 33D14
 Saint Pierre (Réunion), 30aC1
 Saint Pierre a Miquelon, adm. j., 33D14
 Saint Quentin, 13D4
 Saint Thomas, 33b
 Saipan, o., 41B4
 Sajak, 18C8
 Sajano-Sušenská pfehr. n., 18B11
 Sajany, poh., 19D10,11
 Sajdá, 21C3
 Sajn Sand, 24B5
 Sajó, f., 8C5
 Sajószentpéter, 8C5
 Sak, f., 30E3
 Sakaba, 29D7
 Sa-ka-cung, 24D2
 Sakai, 25D6
 Sakáka, 20bC3
 Sakakawa, jez., 35B6
 Sakarya viz Adapazari

Sakarya, f., 21aA2
 Sakata, 25C6
 Sakču, 25B3,4
 Saki, 15bB1
 Sakkára, 26aC3
 Sakkyz, 21B5
 Sakr River, 30E3
 Saksaul'skij, 18C5
 Sal, o., 28aA2
 Sálicea, 8D7
 Salado (Colorado), f., 37F3
 Salado (Paraná), f., 37E3
 Salailua, 41A1
 Salair, 18B10
 Salála, 21F6
 Salamanca, 12B2
 Salani, 41cA,B2
 Salar de Uyuni, solná pánev, 37E3
 Salavat, 18B4
 Salawati, o., 23D5
 Sala-y-Gómez, o., mapa č. 2
 Saldanha, 30E2
 Salechard, 15C8
 Salem, 35C2
 Salerno, 11B3
 Salernský zál., 11B3
 Salgólátján, 10A1
 Sálhíhja, 26aB3,4
 Salihi, 10D4
 Salima, 30C4
 Salina, 35D7
 Salina Cruz, 36C3
 Salinas (Ekvádor), 38C1
 Salinas (USA), 35D2
 Salisbury (USA), 34D5,6
 Salisbury (V. Brit.), 13D3
 Sal'jany, 17aB2
 Salmon, f., 35B3
 Salo, 11aA4
 Sal-Rei, 28aA2
 Sal'sk, 17C5
 Salso, f., 11C3
 Salsomaggiore, 11aB3
 Salta, 39A2
 Salta, adm. j., 39A2
 Saltillo, 36B2
 Salt Lake City, 35C4,5
 Salto, 39B3
 Salton Sea, jez., 35E3
 Salvador, 38D6
 Salvador, st., 36C4
 Salwin, f., 22B,C5
 Salzach, f., 6B1
 Salzburg, 9D4
 Salzburg (5), adm. j., 9D4
 Salzgitter, 9B,C3
 Sama de Langreo, 12B2
 Samar, o., 23B4
 Samarinda, 23D3
 Samarkand, 18E6
 Sambalpur, 22B4
 Sambava, 30C5,6
 Sambor, 17C1
 Samčok, 25C4
 Samoa, o-vy a st., 41E8
 Samos, o., 10D3
 Samothraké, o., 10C3
 Sampit, 23D3
 Samsun, 21aA3
 Samur, f., 17aA2
 San, 29C4
 San, f., 9C6
 San 'a, 28C7
 Sanae, výzkumná stanice, 42F1
 Sanaga, f., 29E8
 Sanana, o., 23D4
 Sanadadž, 21B5
 San Andrés, o., 36C4,5
 San Angelo, 35E6,7
 San Antonio, 35F7
 San Antonio Oeste, 39C2
 San Bernardino, 35E3
 San Bernardo, 39B1
 San Bonifacio, 11aA5
 San-Cao, 19aB1
 San-cao-tao, o., 19aB1
 San Carlos (Filipíny), 23bB2
 San Carlos (Uruguay), 39aD3
 San Carlos (USA), 35E4,5
 San Carlos de Bariloche, 39C1
 San Clemente, o., 35E3
 San Diego (Argentina), 39aD1
 San Cristóbal (Venezuela), 38B2
 San Cristóbal, o., 41E6
 San Cristóbal las Casas, 36C3
 Sancti Spiritus, 36B5
 Sancti Spiritus (11), adm. j., 36aA,B4
 Sandakan, 23C3
 San Diego, 35E3
 Sandiré, 29C6
 Sandoa, 30B3
 Sandomierz, 9C6
 Sandpoint, 35B3
 Sandstone, 40C1,2
 Sandusky, 33b
 Sandviken, 14C6
 Sandýkací, 18E5
 Sandy Lake, 33C9
 San Felipe (Mexiko), 36A1
 San Felipe (Venezuela), 38B3
 San Fernando, 23B4
 San Fernando de Apure, 38B3
 Sanford, 34D5
 San Francisco (Argentina), 39B2
 San Francisco (USA), 35D5
 San Francisco de Macoris, 36C6
 Sangar, 15C14
 Sangarédi, 29D2
 Sangay, h., 37C2
 Sangha, f., 28D4
 Sangihe, o-vy, 23C4
 Sangüesa, 12B3
 Sánchez (Dominikánská rep.), 36C6
 Sánchez (Mexiko), 36B2
 San Ignacio, 38D3
 San Javier, 39aD2
 San Joaquin, f., 35D2,3
 San José (Filipíny), 23aA2
 San José (Guatemala), 36C3
 San José (Uruguay), 39aD2
 San Jose (USA), 35D2
 San Jose de Buenavista, 23bB2
 San José de Costa Rica, 36C,D4
 San José de Chiquitos, 38D3,4
 San José del Cabo, 36B2
 San José do Rio Preto, 39aB4
 San Juan (Argentina), 39B2
 San Juan (Portoriko), 36C6
 San Juan (17), adm. j., 39B2
 San Juan, f., 35D4,5
 San Juan Bautista, 39aC2
 San Julián, 39C2
 Sankt Gallen, 9D3
 Sankt Moritz, 13E6
 Sankt Pölten, 9C4
 Sankuru, f., 30B3
 San Lorenzo (Argentina), 39aD1
 San Lorenzo (Ekvádor), 38B2
 San Luis (Argentina), 39B2
 San Luis, adm. j., (18), 39B2
 San Luis (Mexiko), 35F5
 San Luis Obispo, 35D2
 San Luis Potosi, 36B2
 San Luis Potosi (23), adm. j., 36B2
 San Marino, 11B3
 San Marino, st., 11B3
 San Martín, f., 38D3
 Sanmaur, 34B6
 San Miguel, 36C4
 San Miguel de Tucumán, 39A2
 San Miguel, f., 38D3
 San Miguelito, 35a
 San Nikolás (Argentina), 39aD1
 San Nicolás (Peru), 38D2
 Sanok, 9C6
 San Pablo, 23B4
 San Pedro (Paraguay), 39A3
 San Pedro (Pobf. slonoviny), 29E4
 San Pedro Sula, 36C4
 San Rafael, 39B2
 Sanremo, 11B1
 San Roque, 4aA3
 San Salvador, 36C4
 San Salvador (Watling), o., 34G5,6
 San Salvador de Jujuy, 39A2
 Sansanding, 29C4
 Sansané Mango, 29D6
 San Sebastián (Kanárské o-vy), 26aB2
 San Sebastián (Španělsko), 12B3
 San Sebastián de la Gomera, 26bB,C2
 San Severo, 11B3
 Santa Ana (Bolívie), 38D3
 Santa Ana (Mexiko), 35A1
 Santa Ana (Salvador), 36C4
 Santa Barbara, 36E2,3
 Santa Catarina, o., 39aC4
 Santa Catarina, adm. j., 39A3,4
 Santa Clara (Kuba), 36B5
 Santa Clara (Uruguay), 39aD3
 Santa Cruz, adm. j., 39C,D1,2
 Santa Cruz, o-vy, 41E6
 Santa Cruz da Graciosa, 12aA2
 Santa Cruz das Flores, 12aA1
 Santa Cruz de la Palma, 26bB2
 Santa Cruz de la Sierra, 38D3
 Santa Cruz del Sur, 36aB4,5
 Santa Cruz de Tenerife, 26bB2
 Santa Doña di Piave, 11aA6
 Santa Elena, 38C1
 Santa Elena de Vairen, 38B3
 Santa Fé (Argentina), 39B2
 Santa Fe (USA), 35D5
 Santa Fé, adm. j., 39A,B2,3
 Santa Isabel, o., 40A5
 Santa Lucia, 36aB5,6
 Santa Luzia, o., 28aA1,2
 Santa Maria (Brazílie), 39A3
 Santa Maria (Kapverdeské o-vy), 28aA2
 Santa Maria, o., 12aB4
 Santa Marta, 38A2
 Santa Monika, 35E3
 Santander, 12B3
 Santarém (Brazílie), 38C4
 Santarém (Portugalsko), 12C1
 Santarém (14), adm. j., 12C1
 Santa Rita, 35E5
 Santa Rosa (Argentina), 39B2
 Santa Rosa (Brazílie), 39A3
 Santa Rosa (USA), 35D2
 Santa Rosália, 36B1
 Santa Vitória do Palmar, 39aD3
 Santee, f., 34E5
 Santiago (Brazílie), 39aC2
 Santiago (Chile), 39B1
 Santiago de Compostela, 12B1
 Santiago de Cuba, 36B,C5
 Santiago de Cuba (12), adm. j., 36aB5,6
 Santiago del Estero, 39A2
 Santiago del Estero (21), adm. j., 39A2
 Santiago de los Caballeros, 36C5
 Santo André, 39aB4
 Santo Angelo, 39aC3
 Santo Antônio do Iça, 38C3
 Santo Domingo, 36C6
 Santos, 39A4
 Santovka, 8C3
 San Valentin, 37G2
 San Vicente de Baracaldo, 12B3
 São André, 39A4
 São Antao, o., 28aA1
 São Boria, 39aC2
 São Filipe, 28aB1
 São Francisco, f., 37D5
 São Francisco do Sul, 39A4
 São Gabriel, 39B3
 São Joaquim, 39aC4
 São Jorge, o., 12aA3
 São Leopoldo, 39aC3
 São Lourenço do Sul, 39aD3
 São Luis, 38C5
 São Manuel viz Teles Pires
 São Miguel, o., 12aB4
 Saône, f., 13E5
 Saône-et-Loire (71), adm. j., 13E5
 São Nicolau, o., 28aA1,2
 São Paulo, 39A4
 São Paulo, adm. j., 39A3,4
 São Sebastião, o., 39aB4
 São Tiago, o., 28aB1,2
 São Tomé, 30A1
 São Vicente, 39aB4
 São Vicente, m., 12C1
 São Vicente, o., 28aA1
 Sapele, 29E7
 Sapitwa, h., 26F8
 Sapporo, 25B7
 Sapri, 11B3
 Sarajevo, 11B4
 Saraktaš, 18B4
 Saran', 18C7
 Saransk, 17B6
 Sarapul, 18A3
 Sarasota, 34F4

Saratov, 17B6
 Saratovská přehr. n., 17B6
 Sarawak, adm. j., 23C3
 Sardagna (14), adm. j., 11B,C2
 Sardinie, o., 11B2
 Sardinsk, 18A5
 Sarema, o., 16C2
 Sare Pul, 22A2
 Sarh, 28D4
 Sarí, 21B6
 Sarrr, 28B5
 Sarwon, 25C4
 Sarkišla, 21aB3
 Sarkóy, 5aB2
 Sarmiento, 39C2
 Sárna, 14C5
 Sarnia, 34C4
 Sarny, 17B2
 Saroský zál., 10C3
 Sárosatak, 8C6
 Sarpa, 17C6
 Sartene, 11B2
 Sarthe (72), adm. j., 13D4
 Saryč. m., 4C8
 Sarykamyšské jez., 18D4
 Saryozek, 18D8
 Sarysu, ř., 18C7
 Saryšagan, 18C7
 Sasáran, 22aB3
 Sasebo, 25D4
 Saskatchewan, ř., 31D10
 Saskatchewan, adm. j., 33C D9
 Saskatoon, 33C9
 Sasovo, 17B5
 Sassandra, 29E4
 Sassandra, ř., 29E4
 Sassari, 11B2
 Sassnitz, 9B4
 Sasso Marconi, 11aB5
 Sassuolo, 11aB4
 Sastobe, 18bA2
 Sasyk, jez., 15aB1
 Satadougou, 29C3
 Satava, 41cA1
 Sattladž, ř., 22A,B3
 Sátorajújhely, 8C6
 Satu Mare, 10B2
 Sauda, 14D3
 Saudarkrókur, 14aB3
 Saudská Arábie, st., 21D3-5
 Sault Sainte Marie (Kanada), 34B3,4
 Sault Sainte Marie (USA), 34B4
 Saumlaki, 23D5
 Saumur, 13E3
 Saurimo, 30B2,3
 Sava, ř., 11A3
 Savaii, o., 40E8
 Savailou, 29E6
 Savannah, 34E4
 Savannah, ř., 34E4
 Savannakhet, 22C6
 Savé, 29D6
 Save, ř., 30D4
 Savigliano, 11aB1
 Savira, 28A2
 Savoie (73), adm. j., 13E5
 Savona, 11A2
 Savonlinna, 14C9
 Savusavu, 41bA2
 Sawu, o., 23E4
 Sawuské moře, 23D4
 Say, 29C6
 Sayda, 7B2
 Sázava, 7C3
 Sázava, ř., 6B2
 Sbaa, 28B2,3
 Scarborough, 36bC2
 Sciacca, 11C3
 Scilly, o., 41E10
 Ścinawa, ř., 7B6
 Ścinawa Młoda, 7B6
 Scoresbysund viz Itseggortoormiit
 Scott Base, výzkumná stanice, 42G19
 Scott City, 35D6
 Scottsbluff, 35C6
 Scottov, o., 42F18
 Scranton, 34C5,6
 S-čchuan (20), adm. j., 24C4
 S'-čchüan-che, ř., 22A3,4
 Seattle, 35B2
 Seaway Channel, kanál, 33b
 Sebež, 16C3
 Sebnitz, 7B3
 Sebnicia, ř., 11aB4
 Sebovce, 8C6
 Sedalia, 34D2
 Sedan, 13D5
 Sedčlany, 7C3
 Sedlec-Prčice, 7C3
 Sędziszów Malopolski, 8A6
 Seheim, 30D2
 Segeža, 16B4
 Ségou, 29C4
 Segovia, 12B2
 Segozero, jez., 16B4
 Segre, ř., 12B4
 Séguela, 29E4
 Segura, ř., 12C3
 Seheilt, 33aB2
 Sejnáoki, 14C7
 Seine, ř., 13D5
 Seine-et-Marne (77), adm. j., 13D4
 Seine-Maritime (76), adm. j., 13D4
 Seine-Saint-Denis (93), adm. j., 13D4
 Seinský zál., 13D3
 Sejd-ábád, 21D7
 Sejm, ř., 17B4
 Sejmanci, 15C17
 Sekondi-Takoradi, 29E5
 Sélam, 22C3
 Selangor (10), adm. j., 19bC2
 Selaru, o., 23D5
 Selatan, m., 23D3
 Selayar, o., 23D4
 Selb, 7B1
 Selebi-Pikwe, 30D3
 Selenga, ř., 19D12
 Šélibaby, 29C2
 Selma, 34E3
 Selvagenské o-vy, 26bA,B2,3
 Selvas, úz., 37C2,3
 Semara, 28B1
 Semarang, 23D3
 Sembé, 29F9
 Semenov, 16C6
 Semily, 7B4
 Sempilatinisk, 18B9
 Semnám, 21B6
 Sena, 30C4
 Sendai, 25C7
 Senec, 8C2
 Seneca, 35C3
 SÉNégál, ř., 29C2
 Senegal, st., 29C2
 Senigleja, 17B6
 Senhor do Bonfim, 38C5
 Senica, 8C2
 Senice na Hané, 8B2
 Senja, o., 14A6
 Sennár, 28C6
 Sens, 13D4
 Seo de Urgel, 12B4
 Sept lies, 33C13
 Sequoia National Park, 31aC2
 Seram, o., 23D4,5
 Seramské moře, 23D4,5
 Serang, 23A11
 Serdobsk, 17B5
 Sereď, 8C2
 Seremban, 19bC2,3
 Ser'ga, 16aB2
 Sergač, 17A6
 Serginskij, 15C8
 Serpipe (22), adm. j., 38C,D6
 Servo, 15D7,8
 Serowe, 30D3
 Serpuchov, 17A4
 Serra do Mar, poh., 37E4,5
 Serra Geral de Goiás, poh., 37D5
 Serrai, 10C2
 Sesheke, 30C3
 Sesto San Giovanni, 11aA3
 Sestri Levante, 11aB3
 Sete Quedas, vod., 37E4
 Sèteia, 10E3
 Sete Lagoas, 39aA5
 Setif, 27aA2
 Setúbal, 12C1
 Setúbal (15), adm. j., 12C1
 Seul, jez., 34A2
 Sevan, jez., 4C9
 Sevastopol', 17D3
 Severn (Hudsonov zál.), ř., 31D11,12
 Severn (Keltské m.), ř., 13C3
 Severnaja Dvina, ř., 16B6
 Severnaja Sos va, ř., 4A11
 Severní Amerika, mapa č. 2
 Severní Bungan, souostr., 23C2
 Severní Irsko, adm. j., 13C2
 Severní ledový oceán, mapa č. 2
 Severní magnetický pól, 42B9
 Severní Mariany, o-vy, 41A,B4
 Severní moře, 4B5
 Severní o., 40aA2
 Severní Pagai, o., 23D1,2
 severní pól, 42A
 Severní průl., 13C2
 Severní Sporady, o-vy, 10D2,3
 Severní Ural, poh., 4A10,11
 Severní země, o-vy, 10A,B11,12
 Severný Donec, ř., 4C8,9
 Severočeský kraj (4), adm. j., 7B3
 Severodoneck, 17C4
 Severodinsk, 16B5
 Severofirské o-vy, 9B3
 Severo-Jenisejskij, 15C11
 Severokazachstánská oblast, adm. j., 18A,B6,7
 Severomoravský kraj (7), adm. j., 7C6
 Severomorsk, 16A4
 Severosetinská ASSR (1), adm. j., 17D5
 Severovýchodní země, o., 42A,B21,22
 Severskij Donec, ř., 17C4
 Sevier, ř., 35D4
 Sevilla (Kolumbie), 38B2
 Sevilla (Španělsko), 12C2
 Seward, 33B,C5
 Seydísfjörður, 14aB4
 Seyhan, ř., 21aB3
 Seychely, o., 26E10
 Seychely, st., 27E9,10
 Seymour, 34D3
 Sezimovo Ústí, 7C3
 Sfintu Gheorghe (Braşov), 10B3
 Sfintu Gheorghe (Constanța), 10B4
 s'-Gravenhage, 13C5
 Shackletonov pobřežní led, 42F27
 Shaki, 29D6
 Shannon, o., 42E17
 Shannon, ř., 4B4
 Shark Bay, zál., 40C1
 Sha Tin, 19aB3
 Shawinigan, 33b
 Sheboygan, 34C3
 Sheffield (USA), 34E3
 Sheffield (V. Británie), 13C3
 Shelby, 35B4
 Shendam, 29D8
 Shenectady, 32aB2
 Sherbrooke, 34B6
 Sheridan, 35C5
 Sherman, 34E1
 Sherridon, 33C9
 Shettlandy, o-vy, 13A3
 Sheynne, ř., 35B7
 Shinyanga, 30B4
 Shishaldin Volcano, h., 31D4
 Shkodër, 11B4
 Showa, výzkumná stanice, 42F32,33
 Shreveport, 34E2
 Shrewsbury, 13C3
 Schärding, 7D2
 Schenerville, 33C13
 Schenectady, 34C6
 Schio, 11aA5
 Schirding, 7B1
 Schleswig, 9B3
 Schleswig-Holstein (10), adm. j., 9B3
 Schmölln, 7B1
 Schneeberg, 7B1
 Schwarzach, ř., 7C1
 Schwarzenau, 7D4
 Schwarzenberg (NDR), 7B1
 Schwarzenberg (Rakousko), 7D2
 Schweedt, 9B4
 Schweinfurt, 9C3
 Schwerin, 9B3
 Schwerin (13), adm. j., 9B3
 Schwerte, 9B4
 Schwyz, 9D3
 Siak, ř., 19bD2
 Sia-men, 24D5
 Si-an, 24C4
 Siang-fan, 24C5
 Siang-šan (Čína, Če-t'iang), 19A1
 Siang-šan (Čína, Kuang-tung), 25E3
 Siang-ichan, 24D5
 Siargao, o., 23C4
 Sibaj, 18B4
 Sibir, o., 23D1
 Sibi, 22B2
 Sibiř, úz., 19D8-16
 Sibiu, 10B3
 Sibolga, 23C1
 Sibiu, 23C3
 Sibus, 28D4

Sicília (15), adm. j., 11C3
 Sicília, o., 11C3
 Sicilský prúl., 11C2,3
 Sicuani, 38D2
 Si-čchang, 24D4
 Sideros, m., 17E3
 Sidi-bel-Abbés, 28A2
 Sidi Ifni, 28B1
 Sidi Salim, 26aA2
 Sidney, 35C6
 Siedlice, 9B6
 Siegen 9C3
 Siemreap, 22C6
 Siena, 11B2
 Sieniawa, 8A7
 Sieradz, 9C5
 Sierra Colorado, 39C2
 Sierra de Córdoba, poh., 37E,F3
 Sierra Leone, st., 29D2,3
 Sierra Madre Occidental, poh., 31G10
 Sierra Madre Oriental, poh., 31G10,11
 Sierra Mojada, 36B2
 Sierra Morena, poh., 4D4
 Sierra Nevada (Evropa), poh., 4D4
 Sierra Nevada (Sev. Amerika), poh., 1F8,9
 Sighetul Marmátiu, 10B2,3
 Sigli, 23C1
 Sigulfpjörður, 14aA3
 Sigmundsherberg, 7D4
 Signy I., vyzkumná stanice, 42F5
 Sigüenza, 12B3
 Siguirí, 29D3
 Síchote-Alin', poh., 19E15
 Siirt, 21aB4
 Sikasso, 29D4
 Sikeston, 34D2,3
 Sikkim, adm. j., 22aA,B4
 Si-liao-che, ř., 25B3
 Silistra, 10B3
 Silistra (16), adm. j., 10C3
 Silivri, 5aA3
 Siljan, jez., 14C5
 Silvassa, 22B3
 Simav, ř., 10D4
 Simcoe, j., 33b
 Simelue, o., 23C1
 Simferopol', 17D3
 Simpla, 22A3
 Simpson Desert, pouřf., 40C3
 Sinaj, pol., 26B8
 Sinaloa (24), adm. j., 36B2
 Sinbeláven, 26aB3
 Sincelajo, 38B2
 Sin-ču, 25aB2
 Sind, ř., 22aB1
 Sindangan, 23bC2
 Sindangbarang, 23aA1
 Sindel, 10C3
 Sindh (Indus), ř., 22A3
 Sines, 12C1
 Singapur, 23C2
 Singapur, st., 23C2
 Singaraja, 23D3
 Singatoka, 41bB1
 Singkawang, 23C2
 Sinidžu, 25B3
 Si-ning, 24C4
 Sin-jang, 24C5
 Sin-min, 25B3
 Sinnúris, 26aC2,3
 Sinoe viz Greenville
 Sin-siang, 24C5
 Sin-s', 25aB2
 Sintang, 23C3
 Sin-tiang (1), adm. j., 24B,C1-3
 Sion, 9D2
 Sioux City, 34C1
 Sioux Falls, 34C1
 Sioux Lookout, 33C10
 Siple, vyzkumná stanice, 42G9
 Sipleové R., o., 42G13
 Sipora, o., 23D1
 Siracusa, 11C3
 Siráždžandž, 22aB4
 Siret, ř., 10B3
 Sirok, 8D5
 Sisak, 11A4
 Si-sien, 25E2
 Sisimut, 33B14
 Sistaun, 22B5
 Si-t'iang, ř., 24D5
 Sitka, 33C6
 Sitno, h., 6B4
 Sittwe, 22B5
 Situbondo, 22aA3
 Siva (Egypt), 28B5
 Siva (SSSR), 16aB1
 Sivas, 21aB3
 Siverek, 21aB3
 Sivrihisar, 21aB3
 Sjælland, o., 14E4,5
 Sjalók, 22A3
 Skadarské jez., 11B4
 Skadovsk, 15aA1
 Skagen, 14D4
 Skagerrak, prul., 14D3,4
 Skagway, 33C6
 Skala, 8A4
 Skálholt, 14aB2
 Skalica, 8C2
 Skallit, 8B3
 Skalka, h., 6A4
 Skalky, h., 6B3
 Skalnaté hory, 31D-F8-10
 Skandinávské poh., 4A5-7
 Skandinávské poloostrov, 4A,B5,6
 Skárú, 22A3
 Skaržysko-Kamienna, 9C6
 Skawa, ř., 8B4
 Skawina, 8B4
 Skeena, ř., 33C7
 Skelleftea, 14B7
 Skellefte älv, ř., 14B6
 Skibotn, 14A7
 Skien, 14D4
 Skierniewice, 9C6
 Skikda, 27aA2
 Sklené Teplice, 8C3
 Skoczów, 8B3
 Skopin, 17B4
 Skopje, 11B5
 Skoroszycze, 7B6
 Skorušinské pohorie, 6B4
 Skotsko, úz., 13B,C2,3
 Skovorodino, 15D4
 Skuteč, 7C4
 Skye, o., 13B2
 Skyros, o., 10D3
 Sládečkovce, 8C2
 Sládkovičovo, 8A2
 Staná, ř., 6B5
 Stanec, 8C6
 Slanské vrchy, poh., 6B5
 Slaný, 7B3
 Slapy, 7C3
 Slapy, přehr. n., 6B2
 Statina, 10B3
 Statina, ř., 6B4
 Slave, ř., 33B8
 Slavgorod, 18B8
 Slavjansk, 17C4
 Slavkovský les, poh., 6A1
 Slavkov u Brna, 7C5
 Slavonice, 7D4
 Slavovskí Brod, 11A4
 Slavošovce, 8C5
 Sieza, h., 6A3
 Sieza, ř., 6A3
 Sliáč, 8C4
 Sligeach, 13C1
 Slite, 14D6
 Sliven, 10C3
 Siiven (17), adm. j., 10C3
 Sijuc, anka, 15bB1
 Siobodskoj, 16C8
 Slobozia, 10B3
 Slonimki, 8A5
 Slonim, 17B2
 Slonny, h., 6B6
 Sloup, 7C5
 Slovenija (5), adm. j., 11A3
 Slovenská Lupča, 8C4
 Slovenská socialistická republika, feder. st., 8C2-6
 Slovenské Beskydy, poh., 6B4
 Slovenské Nové Mesto, 8C6
 Slovenské Pravno, 8C3
 Slovenské rudohorie, poh., 6B4,5
 Sluck, 17B2
 Slunečná h., 6B3
 Slupsk, 9B5
 Sma, 8A4
 Smeďá, ř., 7B4
 Smeľa, 17C3
 Smerkoviča, h., 6B5
 Smerička, 7B4
 Smithers, 33c
 Smiths Falls, 33b
 Smithuv prul., 42B11
 Smoky-Falls, 34B4
 Smola, o., 14C3
 Smolenice, 8C2
 Smolensk, 17B3
 Smoljan, 10C3
 Smoljan (18), adm. j., 10C3
 Smolnik, 8C5
 Smrčiny, poh., 6A1
 Smrk, ř., 6A2
 Smyrenský zál., 10D3
 Snag, 33B5
 Snake, ř., 31E9
 Snasa, 14B5
 Snellova plavební komora, 33b
 Sněžka, h., 6A2
 Sniardwy, jez., 9B6
 Snigirevka, 17C3
 Snina, 8C7
 Snjatyn, 17C2
 Snoksdalur, 14aB2
 Snocualmie, 33aC3
 Snowdon, h., 4B4
 Soala, ř., 28C5
 Sobat, ř., 28D6
 Soběslav, 7C3
 Sobi jez., 31D10
 Sobotin, 8B2
 Sobotka, 7B4
 Sobotka, 7B5
 Sobrado, 38C4
 Sobral, 38C4
 Sobrance, 8C7
 Socorro, 35E5
 Soči, 17D4
 Sodynkylä, 14B8
 Söderhamn, 14C6
 Södertälje, 14D6
 Sodri, 28C5
 Solija, 10C2
 Solija (město) (19), adm. j., 10C2
 Solija (20), adm. j., 10C2
 Sogamoso, 38B2
 Sognefjord, zál., 14C3
 Sohag, 28B6
 Sohanó, 41D5
 Soitue, 39B2
 Söke, 21aB1
 Sokode, 29D6
 Sokol, 16C6
 Sokolo, 29C4
 Sokolov, 7B1
 Sokoto, 29C7
 Sokoto (19), adm. j., 29B7
 Sokoto, ř., 28C3
 Sokotra, o., 26C10
 Solápur, 22C3
 Soligalič, 16C6
 Soligorsk, 17B2
 Solikamsk, 16aB2
 Soli-lleč, 18B3
 Solingen, 9aB3
 Solinské jez., 6B6
 Solifletta, 14C6
 Soltum, 28A5
 Solna, 14D6
 Solnice, 7B5
 Solo, ř., 23aA2
 Solovecké o-vy, 16A5
 Soluňský zál., 10C,D2
 Solway Firth, zál., 13C2,3
 Solwezi, 30C3
 Soma, 21aB1
 Somalsko, st., 28D7
 Somalský pol., 26C,D9
 Sombor, 11A4
 Somerset, o., 33A10
 Somes, ř., 10B2
 Somme (80), adm. j., 13D4
 Somogy (13), adm. j., 10B1
 Somoskújfalu, 8C4
 Somosomo, 41bA3
 Son, ř., 22B4
 Song, 29D9
 Songhac, ř., 22B6
 Songkhla, 22C5
 Sonkovo, 16D6
 Sonnenberg, h., 6C3
 Sonora, 35E,6,7
 Sonora (25), adm. j., 36B1
 Sopot, 9B5
 Sopron, 10B1
 Sorel, 33b
 Soresina, 11aA3
 Soria, 12B3
 Soro viz Bahr al-Ghazal
 Soročinsk, 18B3
 Sorokj, o., 41C4
 Soroki, 17C2
 Sorong, 23D5
 Soroti, 28D6
 Soroya, o., 14A7
 Sorsete, 14B6
 Sortavala, 16B4
 Sosna, ř., 17B4
 Sosnogorsk, 16B8
 Sosnovka, 17B5
 Sosnowiec, 9C5
 Sos'va, 16aB3
 Sos'va, ř., 16aB3
 Souillac, 30aB3
 Souk-Ahras, 27aA2
 Soul, 25C4
 Soure, 38C5
 Sourus, ř., 35B6

Southampton, 13D3
 Southampton, o., 33B11
 South Australia, adm. j.,
 40C,D3
 South Bend, 34C3,4
 South Carolina, adm. j.,
 34E4,5
 South Dakota, adm. j.,
 35C6,7
 South East Cape, m., 40E4
 South East Point, m., 40D4
 Southend on Sea, 13D4
 Southern Cross, 40D1,2
 South Platte, ř., 35C6
 South Saskatchewan, ř.,
 33C8,9
 South Shields, 13C3
 South Uist, o., 13B2
 Sovetsk (RSFSR -
 Kaliningradská obl.),
 17A1
 Sovetsk (RSFSR - Kirovská
 obl.), 16C7
 Sovetskaja Gavan',
 15E15,16
 Sovetskij, 15aB2
 Sovětský svaz, st., 15C6-16
 Sož, ř., 17B3
 Sparta, 34D3
 Spartanburg, 34D4
 Sparté, 10D2
 Spassk Dalnij, 25B5
 Spatha, m., 10E2
 Spencer Gulf, zal., 40D3
 Spences, 33aB3.
 Spey, ř., 13B3
 S-pching, 24B6
 Spišská Belá, 8B5
 Spišská Nová Ves, 8C5
 Spišská Stará Ves, 8B5
 Spišské Podhradie, 8B,C5
 Spišské Vlchy, 8C5
 Split, 11B4
 Spojené arabské emiráty, st.,
 21D,E6,7
 Spojené státy americké, st.,
 34B-D1-7
 Spokane, 35B3
 Společenské o-vy, 41E10
 Spoleto, 11B3
 Spolková republika
 Německa, st., 9B,C2,3
 Sporady, o-vy, 21aB1
 Spratty, souostr., 23B,C3
 Spree, ř., 6A2
 Springbok, 30D2
 Springfield (USA - Illinois),
 34D2,3
 Springfield (USA -
 Massachusetts), 34C6
 Springfield (USA - Missouri),
 34D2
 Springfield (USA - Ohio),
 34D4
 Springfield (USA - Vermont),
 32aB2
 Springfontein, 30E3
 Springs, 30D3
 Spytkovice, 8B4
 Squamish, 33D7
 Squaw Valley, 35D2
 Srbija (6), adm. j., 11A5
 Srednekoľmyšk, 15C17
 Srednyj Vasjogan,
 15D9
 Sretensk, 24A5
 Sri Lanka (Cejlon), st., 22D4
 Środa Śląska, 7A5
 Staatz, 7D5
 Stadur, 14aB2
 Stafford, 13C3
 Stachanov, 17C4
 Stachy, 7C2
 Stáckín, 8C7
 Standish, 34C4
 Staňkov, 7C2
 Stanley, 39D3
 Stanlyovoy vod, viz
 Boyoma, vod.
 Stanovoj chrebet, poh.,
 19D14,15
 Stará Boleslav, 7B3
 Staraja Russa, 16C4
 Stará Lubovňa, 8B5
 Stará Paka, 7B4
 Stará Planina, poh., 4C7
 Stará Turá, 8C2
 Stará Zagora, 10C3
 Stará Zagora (21), adm. j.,
 10C3
 Starbuck, o., 41D10
 Staré Město, 8A1
 Stargard Szczeciński, 9B4
 Starobel'sk, 17C4
 Starokonstantinov, 17C2
 Staro-Minskaja, 17C4
 Starý Hrozenkov, 7D6
 Starý Krym, 15aB2
 Starý Osokl, 17B4
 Starý Plzenec, 7C2
 Starý Sącz, 8B5
 Starý Smokovec, 8B5
 Stavanger, 17D3
 Stavropol', 17C,D5
 Steep Point, m., 40C1
 Stehekin, 33aB3
 Steiermark (6), adm. j., 9D4
 Steinkjer, 14B,C4
 Stendal, 9B3
 Stepanekert, 17aB2
 Stereá Elias (7), adm. j.,
 10D2
 Sterlitamak, 18B4
 Sternstein, h., 6B2
 Steubenville, 34C4
 Stewart, 33C6,7
 Stewart, o., 40aB1
 Stewart, ř., 33B6
 Stikine, ř., 33C6
 Stobrawa, ř., 6A3
 Stockerau, 7D5
 Stockholm, 14D6
 Stockton (USA), 35D2
 Stockton (V. Británie),
 13C3
 Stod, 7C2
 Stoke on Trent, 13C3
 Stolica, h., 6B5
 Stollberg, 7B1
 Stord, o., 14D3
 Støren, 14C4
 Stornoway, 13B2
 Storoževsk, 16B8
 Storsjön, jez., 14C5
 Storuman, 14B6
 Stradella, 11aA3
 Strakonice, 7C2
 Stralsund, 9B4
 Stráni, 7D6
 Stranraer, 13C1
 Strassbourg, 13D5
 Strašice, 7C2
 Stratená, 8C5
 Stratford, 33b
 Straubing, 9C4
 Strážišťe, h., 6B2
 Stráž nad Nežárkou, 7C3
 Strážnice, 7D6
 Strážný, 7D2
 Strážov, h., 6B4
 Strážovské vrchy, poh.,
 6B4
 Strážsko, 8C6
 Streda nad Bodrogom, 8C6
 Stredoslovenský kraj (9),
 adm. j., 8C4
 Streľna, 16A5
 Stromboli, o., 11C3
 Strömstad, 14D4
 Strömsund, 14C5
 Stronie Śląskie, 7B5
 Strop, h., 6B6
 Stropkov, 8B6
 Stropnice, ř., 7D3
 Strugi Krasnyje, 16C3
 Struga, 10C2
 Strumień, 8B3
 Stryj, 17C1
 Strymon, ř., 10C2
 Strzegom, 7B5
 Strzelin, 7B6
 Strzyżów, 8B6
 Sřidni Ural, poh., 4B10,11
 Šřídodřická republika, st.,
 28D4,5
 Šřídodřeská pahorkatina,
 poh., 6B1,2
 Šřídodřeský kraj (01), adm. j.,
 7C3
 Šřídoevropská nížina,
 4B5-7
 Šřídorudská vyvýšenina,
 4B8
 Šřídosiřská vys.,
 19C11-13
 Šřídozemní moře, 4D4-7
 Šřídozemní prupl., 9B2,3
 Šřřřř, ř., 7A,B2
 Šřřřř, 7C2
 Šřřřř, 7C4
 Šřřřř, 8B3
 Šřřřřř, 22C6
 Šřřřřř, 8C2
 Šřřřřř, h., 6B2
 Šřřřřř, 34C4
 Šřřřřř, 33C6,7
 Šřřřřř, o., 40aB1
 Šřřřřř, ř., 33B6
 Šřřřřř, ř., 33C6
 Šřřřřř, ř., 6A3
 Šřřřřř, 7D5
 Šřřřřř, 14D6
 Šřřřřř (USA), 35D2
 Šřřřřř (V. Británie),
 13C3
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř on Trent, 13C3
 Šřřřřř, h., 6B5
 Šřřřřř, 7B1
 Šřřřřř, o., 14D3
 Šřřřřř, 14C4
 Šřřřřř, 13B2
 Šřřřřřevsk, 16B8
 Šřřřřř, jez., 14C5
 Šřřřřř, 14B6
 Šřřřřř, 11aA3
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř, 9B4
 Šřřřřř, 7D6
 Šřřřřř, 13C1
 Šřřřřř, 13D5
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř, 8C5
 Šřřřřř, 33b
 Šřřřřř, 9C4
 Šřřřřř, h., 6B2
 Šřřřřř nad Nežárkou, 7C3
 Šřřřřř, 7D6
 Šřřřřř, 7D2
 Šřřřřř, h., 6B4
 Strážovské vrchy, poh.,
 6B4
 Strážsko, 8C6
 Streda nad Bodrogom, 8C6
 Stredoslovenský kraj (9),
 adm. j., 8C4
 Streľna, 16A5
 Stromboli, o., 11C3
 Strömstad, 14D4
 Strömsund, 14C5
 Stronie Śląskie, 7B5
 Strop, h., 6B6
 Stropkov, 8B6
 Stropnice, ř., 7D3
 Strugi Krasnyje, 16C3
 Struga, 10C2
 Strumień, 8B3
 Stryj, 17C1
 Strymon, ř., 10C2
 Strzegom, 7B5
 Strzelin, 7B6
 Strzyżów, 8B6
 Sřidni Ural, poh., 4B10,11
 Šřídodřická republika, st.,
 28D4,5
 Šřídodřeská pahorkatina,
 poh., 6B1,2
 Šřídodřeský kraj (01), adm. j.,
 7C3
 Šřídoevropská nížina,
 4B5-7
 Šřídorudská vyvýšenina,
 4B8
 Šřídosiřská vys.,
 19C11-13
 Šřídozemní moře, 4D4-7
 Šřídozemní prupl., 9B2,3
 Šřřřř, ř., 7A,B2
 Šřřřř, 7C2
 Šřřřř, 7C4
 Šřřřř, 8B3
 Šřřřřř, 22C6
 Šřřřřř, 8C2
 Šřřřřř, h., 6B2
 Šřřřřř, 34C4
 Šřřřřř, 33C6,7
 Šřřřřř, o., 40aB1
 Šřřřřř, ř., 33B6
 Šřřřřř, ř., 33C6
 Šřřřřř, ř., 6A3
 Šřřřřř, 7D5
 Šřřřřř, 14D6
 Šřřřřř (USA), 35D2
 Šřřřřř (V. Británie),
 13C3
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř on Trent, 13C3
 Šřřřřř, h., 6B5
 Šřřřřř, 7B1
 Šřřřřř, o., 14D3
 Šřřřřř, 14C4
 Šřřřřř, 13B2
 Šřřřřřevsk, 16B8
 Šřřřřř, jez., 14C5
 Šřřřřř, 14B6
 Šřřřřř, 11aA3
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř, 9B4
 Šřřřřř, 7D6
 Šřřřřř, 13C1
 Šřřřřř, 13D5
 Šřřřřř, 7C2
 Šřřřřř, 8C5
 Šřřřřř, 33b
 Šřřřřř, 9C4
 Šřřřřř, h., 6B2
 Šřřřřř nad Nežárkou, 7C3
 Šřřřřř, 7D6
 Šřřřřř, 7D2
 Šřřřřř, h., 6B4
 Suchona, ř., 16C6
 Suchumi, 17D5
 Sukabumi, 23A1
 Sukkur, 22B2
 Suksum, 16aB2
 Sula, o-vy, 23D4
 Sulajmánija, 21B5
 Sulawesi (Celebes), o.,
 23C,D3,4
 Sulina, 10B4
 Sulitjelma, 14B5,6
 Suljuktá, 18E6
 Sulkowce, 8B4
 Sullana, 38C1,2
 Sultan, 34B4
 Suluské moře, 23C3,4
 Suluské o-vy, 23C4
 Sumatra, o., 23C,D,1,2
 Sumba, o., 23D,E3,4
 Sumbawa, o., 23D3
 Sumbawa-Besar, 23D3
 Sumba, 24B4
 Sumbuya, 29E2,3
 Sumenep, 23aA3
 Sumgail, 17aA2
 Sumsar, 18bA2
 Sumy, 17B3
 Sunderland, 13C3
 Sundský prupl., 23D2
 Sundsvall, 14C6
 Sung-chua-t'iang, ř.,
 24B6
 Sungurly, 21aA2
 Sunnyvale, 35D2
 Sunyari, 29E5
 Suojarvi, 16B4
 Suomussalmi, 14B9
 Superior, 34B2
 Šur, 21E7
 Sura, ř., 17B6
 Surabaya, 23D3
 Surakarta, 23D3
 Surat, 22B3
 Suratthani, 22D5,6
 Surgut, 15C9
 Surchandarská oblast, adm.
 j., (3), 18E6
 Surigao, 23C4
 Surinam, st., 38B4
 Surrey, 35B6
 Surt, 28A4
 Šus, 27aA3
 Susami, 25D6
 Su-sien, 25D2
 Susitna, ř., 33B4
 Susuman, 15C16
 Šušice, 7C2
 Suva, 41E7
 Suvajs (Suez), 28A,B6
 Suvorov, o., 41E9
 Suwalki, 9B6
 Suwon, 25C4
 Svalbard, o-vy a adm. j.,
 15B2-4
 Svatá Helena, o., adm. j.,
 27F4
 Statá Lucie, st. a o.,
 36B2
 Svatava, ř., 7B1
 svatého Jiřř, zal., 37G3
 svatého Matouše, o.,
 31C3,4
 svatého Matouše, zal.,
 37G3
 svatého Vavřince, zal. a o.,
 31E14, 33B2,3
 Svatojiřský prupl., 13C,D2
 Svatovo, 17C4
 Svatý Ambrož, o., 37E2
 Svatý Felix, o., 37E1,2

Spolková republika Německa je název. použitý ve Smlouvě o vzájemných vztazích mezi CSSR
 a Spolkovou republikou Německa z 11. 12. 1973.

- Svatý Kryštof a Nevis, st. a. o., 36bA2
 Svatý Pavel, o., mapa č. 2
 Svatý Tomáš, o., 26D5
 Svatý Vincenc, st. a. o., 36bB2
 Svazijsko, st., 30D4
 Svaz sovětských socialistických republik, st., 15A-F4-20
 Sveg, 14C5
 Svendborg, 9B3
 Sverdlovsk (RSFSR), 18A5
 Sverdlovsk (Ukrajinská SSR), 17C4
 Sverdrupova soustr., 33A9,10
 Světla nad Sázavou, 8C4
 Svetlogorsk, 9B6
 Svetlograd, 17C5
 Svetlyj, 18B5
 Svidnik, 8B6
 Svir', ř., 16B4
 Svirsk, 15B1
 Svištvov, 10C3
 Svit, 8B5
 Svitava, ř., 6B3
 Svitavy, 7C5
 Svobodné Heřmanice, 7C6
 Svobodnýj, 24A6
 Svolvaer, 14A5
 Svatka, 7C5
 Svatka, ř., 7C5
 Swains, o., 41E8,9
 Swakopmund, 30D2
 Swan Hill, 40D4
 Swansea, 13D3
 Sweetwater, 35E6
 Swieradów Zdrój, 7B4
 Swierzawa, 7A4
 Swieta Katarzyna, 7A6
 Swift Current, 33C9
 Swindon, 13D3
 Swinoujscie, 9B4
 Syčevka, 17A3
 Sydney (Austrálie), 40D5
 Sydney (Kanada), 33D13
 Sykia, 10C2
 Syktyvkar, 16B8
 Sylhet, 22B5
 Sylva, ř., 16aB2
 Syll, o., 14E4
 Syracuse, 34C5
 Syrdar'ja, ř., 19E8
 Syrdarská oblast (4), adm. j., 18D6
 Sýrie, st., 21B,C3,4
 Syros, o., 10D3
 Sysola, ř., 16B8
 Syzran', 17B6
 Szabolcs-Szatmár (14), adm. j., 10B2
 Szczecin, 9B4
 Szczytno, 9B6
 Szeged, 10B2
 Székesfehérvár, 10B1
 Szekszárd, 10B1
 Szendrő, 9C5
 Szentendre, 8D4
 Szentes, 10B2
 Szerencs, 8C6
 Szikszó, 8C5
 Szklarska Poręba, 7B4
 Szob, 8D3
 Szolnok, 10B2
 Szolnok (15), adm. j., 10B2
 Szombathely, 10B1
 Szurdokpüspöki, 8D4
- Š
 Šabac, 11A4
 Ša-sche, (Jarkend), 24C1
 Šadrinsk, 16aB3
 Šafárikovo, 8C5
 Šandžahánpur, 22aB1,2
 Šahy, 9C5
 Šachrisabz, 18E6
 Šachtinsk, 16C7
 Šachty, 17C5
 Šachun'ja, 16C7
 Šaim, 16aA3
 Šakra, 28B7
 Šala, 8C2
 Šalakuša, 16B6
 Šalamounovy o-vy a st., 40A,B,5,6
 Šamary, 16aB2
 Šamorin, 8C2
 Šang-č', 25A4
 Šang-čchiou, 25D2
 Šang-chaj, 24C6
 Šang-chaj (29), adm. j., 24C6
 Šan-chaj-kuan, 25B2
 Šan-si (21), adm. j., 24C5
 Šantarské o-vy, 15D15,16
 Šan-tchou, 24D5
 Šan-tung (22), adm. j., 24C5
 Šao-jang, 24D5
 Šao-kung, 24D5
 Šao-sing, 24C,D,6
 Šapkina, ř., 16A8
 Šardžá, 21D7
 Šari, 25B7
 Šar'ja, 16C7
 Šaštin-Štráž, 8C2
 Šatov, 7D5
 Šavnik, 11B4
 Šekino, 17B4
 Šeč'jajur, 16A8
 Ščigry, 17B4
 Ščučinsk, 18B7
 Ščuč'je Ozero, 16aB2
 Sedok, 17D5
 Šejch Utmán, 28C7
 Šeki, 17aA2
 Šelechový zál., 15C,D,17
 Šemonaicha, 18B9
 Šen-čen, 19aB3
 Šendi, 28C6
 Šen-jang, 24B6
 Šenkursk, 16B6
 Šen-si (23), adm. j., 24C4
 Šepetovka, 17B2
 Ševčenko, 18D3
 Šiator, h., 6B4
 Šibenik, 11B3
 Šiberghan, 18E6
 Šibin el-Kanátir, 26aB3
 Šibin el-Kóm, 26aB2,3
 Šid, 8C4
 Šikoku, o., 25D5
 Šilaung, 22B5
 Šilekesfehérvár, 10B1
 Šiiguri, 22aB4
 Šilka, ř., 19D13
 Šilovo, 17B5
 Šimonka, h., 6B5
 Šimonoseki, 25D5
 Širáž, 21D6
 Širbin, 26aA3
 Širván, 21B7
 Šivamóga, 20aA1
 Šivpuri, 22aB1
 Šizuoka, 25D6
 Šjauljaj, 16C2
 Štapanica, 7C5
 Štuknov, 7A3
- Sojna, 16A6
 Šostka, 17B3
 Šott al-Džarid, jez., 27aB2
 Šott ech Chergui, jez., 12D3,4
 Šott Melrihr, jez., 27aB2
 Španělsko, st., 12B,C2-4
 Špicberk, o., 42C20
 Špíčák, h., 6A1
 Špindlenův Mlýn, 7B4
 Špola, 17C5
 Šrinagar, 22A3
 Štěpánov, 8B2
 Šternberk, 8B2
 Štėti, 7B3
 Š-t'ia-čuang, 24C5
 Štiavnické vrchy, poh., 6B4
 Štiavník, 8B3
 Štip, 10C2
 Štity, 7C5
 Š-t'iu-suo, 24C5
 Štoky, 7C4
 Štramberk, 8B2,3
 Štrba, 8B5
 Štrbské Pleso, 8B5
 Štúrovo, 8D3
 Šuang-čcheng, 25A4
 Šuang-ja-sen, 25B7
 Šuang-liao, 24B6
 Šubarkuduk, 18C4
 Šubra el-Chejma, 26aB3
 Šu-čcheng, 25D2
 Šuja, 16C6
 Šu-jang, 25B2
 Šu-lan, 25B4
 Šumava, poh., 6B1,2
 Šumen, 10C3
 Šumen (22), adm. j., 10C3
 Šumerija, 18A2
 Šumicha, 16aB3
 Šumperk, 17C5
 Šučung, 17C6
 Šun-i, 25B2
 Šurab, 18A2
 Šúráb, ř., 21C7
 Šurava, 8C3
 Šusf, 21C7
 Šustar, 21C5
 Šušenskoje, 18B11
 Švédsko, st., 14B-D5-7
 Švihov (Želivka), přehr. n., 6B2
 Švycarsko, st., 9D2,3
 Šweithou, 22B5
- T
 Tabaco, 23bB2
 Tabankort, 29B6
 Tabarka, 27aA2
 Tabas, 21C7
 Tabasco (26), adm. j., 36C3
 Tabelbaba, 23B2
 Tabelkoza, 28B3
 Tablas, o., 23B4
 Tábor, 9C4
 Tabora, 30B4
 Taborj, 16aB3
 Tabou, 29E4
 Tabriz, 21B5
 Tabuaeran, o., 41C10
 Tabúk, 21D3
 Tacna, 38D2
 Tacoma, 35B2
 Tacuarembó, 39aD2
 Tadinou, 41aA2
- Tadmur, 20bB2
 Tadoussac, 33D13
 Tadžická SSR, adm. j., 18E6,7
 Ta-er-po, jez., 25B2
 Tafersit, 12D3
 Tafiré, 29D4
 Taft, 35D3
 Taganrog, 17C4
 Tagdempt, 28A3
 Taglio, ř., 16aB3
 Tagula, o., 40B5
 Tahan, h., 19bB3
 Tahiti, o., 41E11
 Tahoe, jez., 35D3
 Tahoua, 29C7
 Tahsis, 33aB1
 Tahuna, 23C4
 Ta-cheng-čchin-tao, o., 19aB2
 Tachov, 7C1
 Tachta-Bazar, 18E5
 Tachtabrod, 18B6
 Taí, 29E4
 Táif, 28B7
 Taiping, 23C2
 Tai Po, 19aB3
 Taivalkoski, 14B9
 Taizz, 28C7
 Tajga, 18A10
 Tajmyr, jez., 19B11,12
 Tajmyr, pol., 19B10-12
 Taj O, 19aB2
 Tajo (Tejo), ř., 12B3
 Tájrija, 19aB2
 Takamacu, 25D5
 Takaoaka, 25C6
 Takapuna, 40aA2
 Takasaki, 25C6
 Takiamakani, poušť, 19F9,10
 Taktaharkány, 8C6
 Ta-laj, 25A3
 Talamau, 19bD2
 Talara, 38C1
 Talas, 18D7
 Talavské o-vy, 23C4
 Talavera de la Reina, 12C2
 Talca, 39B1
 Talcahuano, 39B1
 Taldy-Kurgan, 18C8
 Talgar, 18D8
 Ta-li, 24D2
 Taliabu, o., 23D4
 Talica, 16aB3
 Tallahassee, 34E4
 Tallin, 16C2
 Tal'noje, 17C3
 Talodi, 28C6
 Talorza, 29B2
 Talsy, 16C2
 Taltal, 39A1
 Tamale, 29D5
 Taman', 15aB3
 Tamanrasset, 28B3
 Tamaulipas (27), adm. j., 36B3
 Tambacounda, 29C2
 Tambelanské o-vy, 23C2
 Tambo, 40C4
 Tambov, 17B5
 Tamydybulak, 18D5
 Tamchakett, 29B3
 Taminadu, adm. j., 22C,D3
 Tampa, 34F4
 Tampa Bay, zál., 34F4
 Tampere, 14C7
 Tampico, 36B3
 Tamsag-Bulag, 24B5
 Tamworth, 40D5

Tana, 14A9
 Tana, jez., 28C6
 Tana, f., 30B5
 Tanacross, 33B5
 Tana elv, f., 14A8,9
 Tanalfjord, zál., 14A9
 Tanahmerah, 23D6
 Tanami, 40B2,3
 Tanana, 33B4
 Tanana, f., 33B5
 Tanaro, f., 11aB2
 Taňčávúr, 20aB2
 Tandil, 39B3
 Tandža, 28A2
 Tanegašima, o., 25D5
 Tanew, f., 6A6
 Tanga, 30B4
 Tanganjika, jez., 30B3,4
 Tananjivarské o-vy, 23D5
 Tanjong Buru, m., 19112
 Tanjungbai, 19bC1
 Tanjungpandang, 23D2
 Tanjungpinang, 23C2
 Tan-kan-čhün-ťao, o-vy, 19aB,C3
 Ťan-Šan, poh., 19E9-11
 Ťan-šuej, 19aA3
 Ťantá, 28A6
 Ťanvald, 7B4
 Ťanzanie, st., 30B4
 Ťaoudenni, 28B2
 Ťapa, 16C3
 Ťapachula, 36C3
 Ťapejós, f., 37C4
 Ťapauá, 38C3
 Ťaplanaro, 30D5
 Ťápti, f., 22B3
 Ťapurucua, 38C3
 Ťa-pu-su-miao, 25A2
 Ťaquari, f., 38D4
 Ťara, 18A7
 Ťarábulus, 21C3
 Ťarábulus, 28A4
 Ťarakan, 23C3
 Ťaranto, 11B4
 Ťaravo, f., 11B2
 Ťaravao, zál., 41dB2
 Ťarawa, 41C7
 Ťarawa, o., 41C7
 Ťarbes, 13F4
 Ťarcoola, 40D3
 Ťarentský zál., 11B,C4
 Ťárgovište, 10C3
 Ťárgovište (23), adm. j., 10C3
 Ťarif, 21D6
 Ťarifa, 4aA2
 Ťarjia, 39A2
 Ťarim viz Tcha-li-mu-che
 Ťarim, 28C7
 Ťárkány, 8D2,3
 Ťarkwa, 29E5
 Ťarjac, 23B4
 Ťarn (81), adm. j., 13F4
 Ťarn, f., 13E4
 Ťama, f., 6C5
 Ťam-et-Garonne (82), adm. j., 13F4
 Ťarnobrzeg, 9C6
 Ťarnów, 9C6
 Ťaro, f., 11aB4
 Ťarrafal, 28aB2
 Ťarragona, 12B4
 Ťarrasa, 12B4
 Ťarsus, 21aB2
 Ťartu, 16C3
 Ťartús, 20bB1
 Ťarúndant, 28A2
 Ťarutung, 19bC1
 Ťa-sien, 24C4
 Ťasikmalaya, 23D2
 Ťasmania, adm. j. a o., 40E4
 Ťasmanovo moře, 40D5
 Ťasr, 29C8
 Ťašauz, 18D4
 Ťaškent, 18D6
 Ťaš-Kumyr, 18D7
 Ťaštágot, 18B10
 Ťata, 8D3
 Ťatabányia, 10B1
 Ťatarbunary, 17C2
 Ťatarsk, 18A8
 Ťatarská ASSR, adm. j., 16C7,8
 Ťatarský průl., 15D,E16
 Ťatejama, 25D6
 Ťa-tchung, 24B,C5
 Ťatlayoko Lake, 33aA2
 Ťatranská Lomnica, 8B5
 Ťatry, poh., 6B4,5
 Ťatvan, 21aB4
 Ťaubaté, 39A4
 Ťauffik, 26aC4
 Ťaund'i, 22B5
 Ťaunton, 13D3
 Ťeraína, o., 41C10
 Ťeramo, 11B3
 Ťercan, 21aB4
 Ťerceira, o., 12aA3
 Ťerek, f., 17D6
 Ťerengganu (11), adm. j., 19bB3
 Ťeresina, 38C5
 Ťeresinha, 38B4
 Ťerezín, 7B3
 Ťerchová, 8B4
 Ťeriberka, 14A10
 Ťermet, 29B8
 Ťermez, 18E6
 Ťermate, o., 23C4
 Ťernej, 25A6
 Ťermi, 11B3
 Ťemopol', 17C2
 Ťerre Haute, 34D3
 Ťemtoire de Beňort (90), adm. j., 13E5
 Ťerry, 35B5
 Ťerstský zál., 11A3
 Ťeruel, 12B3
 Ťesenej, 28C6
 Ťessin, 33B6
 Ťessalit, 28B3
 Ťessaoua, 29C7,8
 Ťét, 8D2
 Ťete, 30C4
 Ťetjuš, 17B6
 Ťetovo, 11B5
 Ťetuán, 28A2
 Ťeulada, m., 11C2
 Ťevere, f., 11B3
 Ťexada, o., 33aB2
 Ťexarkana, 34E2
 Ťexas, adm. j., 35E6,7
 Ťhabana Ntlenyana, h., 26G7
 Ťhajsko, st., 22C5,6
 Ťhajský záliv, 22C,D6
 Ťhakhek, 22C6
 Ťhames, f., 13D3
 Ťhána, 22C3
 Ťhanhhoa, 22C6
 Ťhanh pho Ho Chi Minh, 22C6
 Ťhár, poušť, 19G9
 Ťhasos, o., 10C3
 Ťhaya, f., 7D4
 Ťhe Dalles, 35B2
 Ťheford, 35C6
 Ťhelon, f., 33B9
 Ťheodore, 40C4,5
 Ťhe Pas, 33C9
 Ťhéra, o., 10D3
 Ťhessalia (8), adm. j., 10D2
 Ťhessaloniké, 10C2
 Ťhetford Mines, 34B6
 Ťhéval, 10D2
 Ťhe Wash, zál., 13C4
 Ťhicket Portage, 33C10
 Ťhie-ling, 25B3
 Ťhiés, 29C1
 Ťhimpu, 22B4
 Ťhio, 41aA2
 Ťhionville, 13D5
 Ťhisted, 14D4
 Ťhithia, o., 41bA3
 Ťhomasville, 34E4
 Ťhomson, f., 40C4
 Ťhonburí, 22C6
 Ťhorshavn, 5A4
 Ťhráki (9), adm. j., 10C3
 Ťhree Forks, 35B4
 Ťhree Points C., m., 29E5
 Ťhule viz Qaanaaq
 Ťhun, 9D2
 Ťhunder Bay, 33D11
 Ťhursday Island, 40B4
 Ťhurso, 13B3
 Ťhurstonův o., 42F,G11
 Ťcha-čcheng, 24B2
 Ťchaj-an, 25C2
 Ťchaj-čou, 25D2
 Ťchaj-čung, 24D6
 Ťchaj-chu, jez., 25D2
 Ťchaj-čün, 24C5
 Ťchaj-laj, 24B6
 Ťchaj-nan, 24D6
 Ťchaj-pej, 24D6
 Ťchaj-pej-sien, 25aB2
 Ťchaj-tung, 25aB2
 Ťchaj-wan, o., 25a
 Ťchaj-wan (24), adm. j., 24D6
 Ťchajwanský průl., 24D5,6
 Ťcha-li-mu-che (Ťarim), f., 24B2
 Ťchang-ku, 25C2
 Ťchang-šan, 24C5
 Ťchang-tchou-sia, 19aA,2,3
 Ťchang-t'ia, 19aB2
 Ťchao-čuang, 25D2
 Ťchao-nan, 24B6
 Ťcheng-čchung, 24D3
 Ťchien-šuej, 24C4
 Ťchien-t'in, 24C5
 Ťchien-tin (30), adm. j., 24C5
 Ťchongčhon, 25C4
 Ťchu-lu-fan, 24B2
 Ťchung-čchuan, 24C4
 Ťchung-chua, 25B4
 Ťchung-lian, 24B6
 Ťchung-ling, 25D2
 Ťchung-pchu, 24C3
 Ťchung-sien, 25C2
 Ťchung-tchien-che (Jang-c'-ťiang), f., 24C3
 Ťchun-si, 25E2
 Ťia-i, 25aB2
 Ťia-mu-s', 24B7
 Ťi-an (Čína - Ťiang-si), 24D5
 Ťi-an (Čína - Ťi-ling), 25B4
 Ťiang-c', 24D2
 Ťiang-si (26), adm. j., 24D5
 Ťiang-su (27), adm. j., 24C6
 Ťiao-sien, 25C2,3
 Ťiarei, 41dB2
 Ťia-sing, 25D3
 Ťiassalé, 29E4
 Ťiavea, 41cA2
 Ťibagi, f., 39aB3
 Ťibati, 29E9

- Tibesti, poh., 26B6
 Tibet, úz., 19F10,11
 Tibet (5), adm. j., 24C2,3
 Tibrikót, 22aA2
 Tiburón, o., 36B1
 Ticino, f., 11aA2,3
 Tidjikja, 29B3
 Tien-pching, 25B2
 Tierra del Fuego (22), adm. j., 39D3
 Tieté, f., 37E5
 Tifton, 34E4
 Tigre, f., 38C2
 Tigris viz Didžlat
 Tichá Orlice, f., 7B5
 Tichit, 29B3
 Tichoreck, 17C5
 Tichvin, 16C4
 Tichý oceán, mapa č. 2.
 Tijuana, 36A1
 Tikisi, 15B14
 Tilburg, 13D5
 Tí-lin, 24B6
 Tí-lin (25), adm. j., 24B6
 Tillabéry, 29C6
 Tillamook, 35B2
 Tí-lung, 25aA2
 Timanské vrchy, 4A9,10
 Timaru, 40aB2
 Timaševu, 17B7
 Timaševskaja, 17C4
 Timbédra, 29B3
 Timisoara, 10B2
 Timmins, 33D11
 Timon, 38C5
 Timor, o., 23D,E4
 Timorské moře, 23E4
 Timsáh, jez., 26aB4
 Tinaca, m., 23C4
 Tí-nan, 24C5
 Tí-n-čou, 24B6
 Tíndouf, 28B2
 Tíng-čuan, 24C4
 Tíng-te-čen, 24D5
 Tí-n-chua, 24D5
 Tí-ning, 24C5
 Tinogasta, 39A2
 Tí-n-si, 25B3
 Tí-n-sien, 25C3
 Tí-n-ša-tiang, f., 24D3
 Tin Zaouatene, 29B6
 Tíou-tiang, 24D5
 Tizardentes, 39aB5
 Tirané, 11B4
 Tiraspol', 17C2
 Tíre, 21aB1
 Tírebolu, 21aA3
 Tírgoviste, 10B3
 Tírgu-Jiu, 10B2
 Tírgu-Mureș, 10B3
 Tírjanskij, 16aC2
 Tírol (7), adm. j., 9D3
 Tírshenreuth, 7C1
 Tírso, f., 11B2
 Tírúččirappallí, 22C3
 Tírukanámálé, 22D4
 Tírunévléllí, 22D3
 Tírupatí, 20aA2
 Tíruppattúr, 20aA2
 Tíruppúr, 20aB2
 Tírivanantapuram, 22D3
 Tísa (Tízza), f., 11A5
 Tí-si, 24B7
 Tísovce, 8C4
 Tíza viz Tísa
 Tízacsege, 8D5
 Tízafúredé, 8D5
 Tízakarád, 8C6
 Tíszalók, 8C6
 Tíszanána, 8D5
 Tíszapalkonya, 8D5
 Tíszavasvári, 8D6
 Tíšnov, 7C5
 Tít-Ary, 15B14
 Títicaca, jez., 37D3
 Títograd, 11B4
 Títovo Užice, 11B4,5
 Títov Veles, 11B5
 Títting, 7D2
 Tívoli, 11B3
 Tízimin, 36B4
 Tízi-Ouzou, 27aA1
 Tjúkalinsk, 18A7
 Tjúl'gan, 18B4
 Tjúmen', 18A6
 Tjúvárčelí, 17D5
 Tílxcala (28), adm. j., 36C3
 Tíemcen, 28A2
 Tíumačov, 7C6
 Toamasina, 30C5
 Toanoano, 40dB2
 Toba, jez., 23C1
 Tobago, o., 36cC2
 Tobi, o., 23C5
 Tobol, 18B5
 Tobol', f., 18B5
 Tocantins, f., 37D5
 Tocopilla, 39aA1
 Todonyang, 28D6
 Tofino, 33aB2
 Togo, st., 29D,E6
 Togučin, 18aA1
 Tojama, 25C6
 Tojoháší, 25D6
 Tok, h., 6B1
 Tokaj, 8C6
 Tokaj, h., 6B5
 Tokar, 28C6
 Tokat, 21aA3
 Tokelau, o-vy, 41D8
 Tókjó, 25C6
 Tokmak, 18D8
 Tokod, 8D3
 Toktogul, 18bA2
 Tokuaíma, 25D5
 Tolbuchin, 10C3
 Tolbuchin (24), adm. j., 10C3
 Toledo (Brazílie), 39aB3
 Toledo (Španělsko), 12C2
 Toledo (USA - Ohio), 34C4
 Toledo (USA - Oregon), 35C2
 Toiga, 27aB2
 Tóllara, 30C5
 Tol'jattí, 17B6
 Tolna (16), adm. j., 10B1
 Tolo, zál., 23D4
 Toluca, 36C3
 Tom', f., 18bB2
 Tomakomai, 25B7
 Tomaszów, 9C6
 Tombara, o., 41D5
 Tombé, 29C3
 Tombouctou, 29B5
 Tomini, 23C4
 Tominský zál., 23C,D4
 Tommot, 41A31
 Tomo, f., 38B2
 Tom Price, 40C1
 Tomsk, 18A10
 Tomskébn, 21B6
 Tonga, st. a o-vy, 41E8
 Tongareva viz Penrhyn
 Tongatapu, o., 41F8
 Tóngue, 13B2
 Tonkinský zál. viz Bac Bo
 Tonlesap, jez., 23B2
 Tonsberg, 14D4
 Toowoomba, 40C5
 Topeka, 34D1
 Topki, 18A10
 Toplá, f., 8B6
 Topoľčany, 8C3
 Topoľčianky, 8C3
 Topolobampo, 36B2
 Topozero, jez., 16A4
 Tór, 28B6
 Tora Chem, 24A3
 Torbate Hejdarije, 21B7
 Torino (Turín), 11A1
 Torino, 16aB3
 Tormes, f., 12B2
 Tome älv, f., 14B7
 Toronto, 33D12
 Toropez, 16C4
 Toros Dağları, poh., 19F5
 Torquay, 13D3
 Torre del Greco, 11B3
 Torreon, 36B2
 Tóres, 39aC4
 Tóresby, 12C1
 Torresúv průll., 39A,B4
 Torsby, 14A2
 Tortoli, 11C2
 Tortona, 11aB2
 Tortosa, 12B4
 Toruń, 9B5
 Torysa, f., 8B5,6
 Toržok, 16C4
 Toscana (17), adm. j., 11B2
 Tosno, 16C4
 Tostado, 39A2
 Tosya, 21aA2
 Tot'ma, 16C6
 Toyota, o., 41bB3
 Tottori, 25C5
 Touba (Pobřeží slonoviny), 29D4
 Touba (Senegal), 29C2
 Tougan, 29C5
 Tougouout, 27aB2
 Toukoro, 29C3
 Toulépleu, 29E3
 Toulon, 13F5
 Toulouse, 13F4
 Tourcoing, 13D4
 Tours, 13E4
 Touzím, 7B2
 Toučov, 8B2
 Townsville, 40B4
 Towuli, jez., 23D4
 Tozeur, 27aB2
 Trabzon, 21aA3
 Traighil, 13C1
 Traill, 33D8
 Trang, 22D5
 Trangan, o., 23D5
 Transantarktické poholí, 42G,H
 Transkei, úz., 30F3
 Transvaal, adm. j., 30D3,4
 Trapani, 11C3
 Traun, f., 6B2
 Trausnitz, 7C1
 Traverse City, 34C3,4
 Trebbia, f., 11aB3
 Trebišov, 8C6
 Treinta y Tres, 39aD3
 Trelew, 39C2
 Trelleborg, 14E5
 Tremp, 12B4
 Trenčianska Teplá, 8C3
 Trenčianske Teplice, 8C3
 Trenčín, 9C5
 Trentino-Alto Adige (16), adm. j., 11A2
 Trento, 11A2
 Trenton (Kanada), 33b
 Trenton (USA), 34C,D6
 Tres Arroyos, 39B3
 Trés Lagoas, 39B3
 Treviso, 11A3
 Trhové Sviny, 7D3
 Trhový Štěpánov, 7C4
 Trier, 9C2
 Trieste, 11A3
 Trikkala, 10D2
 Trikkomon, 19cA2,3
 Trinidad (Bolívie), 38D3
 Trinidad (Kuba), 36aB3,4
 Trinidad (Uruguay) 39aD2
 Trinidad (USA), 35D5,6
 Trinidad, o., 37A3,4
 Trinidad a Tobago, st., 38A3
 Trinity, f., 34E1,2
 Tripura (9), adm. j., 22B5
 Tristan da Cunha, o., mapa č. 2
 Trnštur, 20aB2
 Trnava, 9C5
 Trogir, 11B4
 Troick, 18B5
 Troickoje, 18B9
 Trois Rivières, 33D12
 Trollhättan, 14D5
 Trombetas, f., 38B,C4
 Tronšé, 14A6
 Trondheim, 14C4
 Trodšod, 19cB1,2
 Troubky, 8B2
 Troy (USA - Alabama), 34E3
 Troy (USA - New York), 34C6
 Troyes, 13D5
 Trstená, 8B4
 Trstica, 8C2
 Trujillo (Peru), 38C2
 Trujillo (Španělsko), 12C2
 Truk, o., 41C5
 Truro, 33D13
 Trutnov, 7B4
 Trzebinia, 8A4
 Třebíč, 7C4
 Třeboň, 7C3
 Třeboňská pánev, 6B2
 Třeboušský vrch, h., 6A1
 Třemošná, 7C2
 Třemošnice, 7C4
 Třemšín, h., 6B1
 Třešť, 7C4
 Třinec, 8B3
 Tsane, 30D3
 Tsau, 30D3
 Tshela, 30B2
 Tshikapa, 30B3
 Tsuen Wan, 19aB3
 Tsumeb, 30C2
 Tuamotu, o-vy, 41E11,12
 Tuapse, 17D4
 Tuasivi, 41cA1
 Tuban, 23aA3
 Tubará, 39aC4
 Tübingen, 9C3
 Tubruk, 28A5
 Tubuai, o-vy, 41F10,11
 Tucson, 35E4
 Tucumán, 39A2
 Tucumán (23), adm. j., 39A2
 Tucumcarí, 35D6
 Tucupita, 38B3
 Tucuruí, 38C5
 Tudela, 12B3
 Tuen Mui, 19aB2
 Tugelia, vod., 26G,8
 Tuguegarao, 23bA2
 Tuchów, 8B6
 Tujmazy, 18B3
 Tujuk, 18D8

- Tu-jün, 24D4
 Tu-kchou, 24D4
 Tuktoyaktuk, 33B6
 Tula, 17B4
 Tulare, 35D3
 Tulcea, 10B4
 Tuf'čín, 17C2
 Tulie, 13E4
 Tullahoma, 34D3
 Tully, 40B4
 Tuloma, f., 16A4
 Tulsa, 34D1
 Tulun, 15bB1
 Tulungagung, 23aB2
 Tumaco, 38B2
 Tumbes, 38C1
 Tummo, 28B4
 Tunas de Zaza, 36aB4
 Tundža, f., 10C3
 Tung-chaj, 24C5
 Tung-šiao-che, f., 25B3
 Tung-ša-tao, o-vy, 24D5
 Tung-tchaj, 25D3
 Tung-tching-chu, jez., 24D5
 Tun-chua, 24B6
 Túnis, 27aA3
 Tuniská zát., 11C2
 Tunisko, st., 28A3
 Tunja, 38B2
 Tuo-lun, 24B5
 Tupelo, 34E3
 Tupiza, 38E3
 Tura (Maďarsko), 8D4
 Tura (SSSR), 15C12
 Tura, f., 16aB3
 Turaj, 20bC2
 Turanská níž., 19E,F,7,8
 Turawské jez., 6A4
 Turbacz, h., 6B5
 Turbat, 21D8
 Turbo, 38B2
 Turčianske Podhradie, 8C5
 Turčianske Teplice, 8C3
 Turda, 10B2,3
 Turecko, st., 21a
 Turfanská proláklina, 19E10,11
 Turgaj (Kazašská SSR -
 Celinograd), 18B7
 Turgaj (Kazašská SSR -
 Šenber), 18C5
 Turgaj, f., 18C5
 Turgajská oblast, adm. j.,
 18B,C,5,6
 Turguttu, 10D3
 Tunec (Slaná), f., 8C5
 Turiec (Váh), f., 6B4
 Turin viz Torino
 Turinsk, 16aB3
 Turka (RSFSR), 15B2
 Turka (Ukrajinská SSR),
 17C1
 Turkana, j., 28D6
 Turkestan, 18D6
 Turkmenká SSR, adm. j.,
 18D3-5
 Turks a Caicos, o-vy a úz.,
 32G13,14
 Turku, 14C7
 Turnov, 7B4
 Turmu Āgurele, 10C3
 Turkul', 18D5
 Turtle Lake, 34B2
 Turuchansk, 15C10
 Turzovka, 8B3
 Tuscaloosa, 34E3
 Tŭ-sien, 25C2
 Tu-šan, 24D4
 Utrakan, 10B3
 Tuttingen, 9D3
- Túttukkúdi, 20aB2
 Tutuila, o., 40cB3
 Tuvalu (Lagunové o-vy), st.,
 41E7,8
 Tuvinská ASSR, adm. j.,
 18B10,11
 Tuxtla Gutiérrez, 36C3
 Tuz, jez., 21aB2
 Tuzla, 11A4
 Tvrdošín, 8B4
 Tvrdšovce, 8C3
 Twed, f., 13C3
 Twin Falls, 35C3,4
 Tyczyn, 8B7
 Tychy, 8A4
 Tyler, 34E1
 Tymovskoje, 15D16
 Tynda, 15D4
 Týnec nad Sázavou, 7C3
 Týniště nad Orlicí, 7B5
 Týn nad Vltavou, 7C3
 Týrhénské moře, 11B,C,2,3
- U**
- Uad Atuf, f., 28B1
 Uaupés, f., 38B3
 Ubagan, f., 16aC3
 Ubangi, f., 28D5
 Ubeda, 12C3
 Uberaba, 38D5
 Ubeirfándia, 39aA4
 Ubinas, h., 37D2
 Ubonratchathani, 22C6
 Ubundi, 30B3
 Ucayali, f., 37C2
 Ucurómjia, 25C6
 Učaly, 18B4
 Učukuduk, 18D5
 Uda, f., 15bB2
 Udajpur, 22B3
 Uddevalia, 14D4
 Uddjaur, jez., 14B6
 Udine, 11A3
 Udmurtská ASSR, adm. j.,
 16C8
 Údolí smrti viz Death Valley
 Udžda, 28A2
 Uele, f., 28D5
 Uelen, 33B3
 Uelzen, 9B3
 Ufa, 18B4
 Ufa, f., 16aB2
 Uganda, st., 28D6
 Uglič, 16C5
 Uh viz Uč
 Uherský Hradiště, 7C6
 Uherský Brod, 7C6
 Uherský Ostroh, 7D6
 Úhlava, f., 7C2
 Uchta, 16B8
 Uige, 30B2
 Uj, f., 16aC3
 Ujar, 18A11
 Újfehértó, 8D6
 Ujung Pandang, 23D3
 Ukiáh, 35D2
 Ukmerge, 17A1
 Ukrajinka, 18A8
 Ukrajinská SSR, adm. j.,
 17B,C,2-4
 Uksúr, 28B6
 Ulánbátar, 24B4
 Ulángom, 24B3
 Ulan-Úde, 15D12
 Uldz, 24B5
 Uliastaj, 24B3
 Ulič, 8C7
 Uliga, 41C7
- Ul'janovsk, 17B6
 Ullungdo, o., 25C5
 Ulm, 9C3
 Ulsan, 25C4
 Ulubat, jez., 5aB3
 Ulugh Mužtagh, h., 19F10
 Ulukijja, 21aB2
 Uman', 17C3
 Umba, 16A4
 Umbria (18), adm. j., 11B3
 Umeá, 14C7
 Ume älv, f., 14B6
 Umiat, 33B4
 Ummudumán, 28C6
 Umm Kasr, 21C,D,5
 Umnak, o., 31D4
 Umata, 30E3
 Umuarama, 39A3
 Unalakiest, 33B3
 Unalaska, o., 31D4
 Undu, m., 41bA3
 Uneča, 17B3
 Ůněšov, 7C2
 Ungava, pol., 31C,D,13
 Ungava, záj., 31C,D,14
 Unhošť, 7B3
 Uni, 16C8
 Uničov, 8B2
 Unimak, o., 31D4
 Unna, 9A4
 Unza, f., 16C6
 Úpa, f., 7B4
 Upata, 38B3
 Úpice, 7B5
 Úpington, 30D3
 Úpolu, o., 41E8
 Uppsala, 14D6
 Uraj, 16aA3
 Urakawa, 25B7
 Ural, poh., 19C,D,7,8
 Ural, f., 19D7
 Ural'sk, 18B3
 Uranium City, 33C9
 Ura-Tjube, 18E6
 Urawa, 25C6
 Urdo, 17C6
 Urdun, f., 21C3
 Urengoj, 15C9
 Urfa, 21aB3
 Urganj, 15D15
 Urgenč, 18D5
 Urickij, 18B6
 Urisa, adm. j., 22B,C,4
 Urjupinsk, 17B5
 Urfa, 10D3
 Urmija, 21B4,5
 Urmijské jez., 21B5
 Uruapán, 36C2
 Urubamba, f., 38D2
 Urugvaj (Uruguay), f., 39A,3
 Uruguaiana, 39A3
 Uruguay, f., viz Uruguái
 Uruguay, st., 39B3
 Urumčij, 24B2
 Usa, f., 16A9
 Ušak, 21aB1
 Ushuala, 39D2
 Ušinsk, 16A9
 Ůslava, f., 7C2
 Usman', 17B4
 Ůsol'je, 16aB2
 Ůsol'je-Sibirskoje, 15bB1
 Ussurij, f., 24B7
 Ussurijsk, 15E15
 Ust'-Barguzin, 15bB2
 Ust'-Čil'ma, 16A8
 Ustica, o., 11C3
 Ust'-Il'msk, 15D12
 Ůstí nad Labem, 9C4
 Ůstí nad Orlicí, 7C5
- Ust'-Išim, 18A7
 Ustjurt, ploš., 19E7
 Ustka, 9B5
 Ust'-Kamčatsk, 15D18
 Ust'-Kamenogorsk, 18C9
 Ust'-Kataev, 16aC2
 Ust'-Koksa, 18B10
 Ust'-Kulom, 16B8
 Ust'-Kut, 15D12
 Ust'-Luga, 16C3
 Ust'-Nera, 15C16
 Ust'-Ordynskij, 15bB1
 Ust'-Pinega, 16B6
 Ůstroň, 8B3
 Ůšték, 7B3
 Ůštobe, 18C8
 Utah, adm. j., 35D4
 Utah, jez., 35C4
 Útahjŭri, 14B8
 Ůtekáč, 8C4
 Ůtena, 17A2
 Ůtete, 30B4
 Ůtica, 34C,5,6
 Ůtrecht, 13C5
 Ůtrera, 12C2
 Ůtsjoki, 14A3
 Ůttarpradés, adm. j.,
 22B3,4
 Uumanaq, 33A14
 Uummannarsuaq
 (Kap Farvel), m., 31D16
 Uupernavik, 33A14
 Uusikaupunk, 14C7
 Úvalde, 35F7
 Úvaly, 7B3
 Uvarovo, 17B5
 Úvéa, 41aA2
 Úvéa, o., 41aA2
 Úvira, 30B3
 Ůvs nŭr, jez., 24A3
 Ůwadžima, 25D5
 Ůyuni, 38E3
 Ůzbekká SSR, adm. j.,
 18D,E,5,6
 Ůzgen, 18aA2
 Ůzlovoje, 8C7
 Ůz (Uh), f., 6B6
 Ůžorod, 17C1
 Ůžur, 18A10
- V**
- Vaal, f., 30D3
 Vaasa, 14C7
 Vác, 10B1
 Vacaira, 39aC3
 Vaddán, 28B4
 Vádí Alláki, f., 28B6
 Vádí en-Natŕin, 26aB2
 Vádí Halfa, 28B6
 Vád Medani, 28C6
 Vadodara, 22B3
 Vadsó, 14A9
 Vaduz, 9D3
 Vaga, f., 16B6
 Váh, f., 8B4
 Váhat, 28B4
 Vachš, f., 18E6
 Vaiaku, 41D7,8
 Valdagno, 11aA5
 Vallka, 41bA2
 Vairoa, 41dB2
 Valitoto, 41dB2
 Vajgac, o., 15B8
 Valašská Belá, 8C3
 Valašská níž., 4C7
 Valašské Klobouky, 8B3
 Valašské Meziříčí, 8B2
 Valdajská vrch., 4B8

Val-de-Mame (94), adm. j., 13D4
 Valdepeñas, 12C3
 Valdés, pol. 37G3
 Valdez, 33B5
 Valdivia, 39B1
 Val-d'Oise (95), adm. j., 13D4
 Val-d'Or, 34B5
 Valua lui Mihai, 8D7
 Valence, 13E5
 Valencia (Španělsko), 12C3
 Valencia (Venezuela), 38A3
 Valencia viz
 País Valenciano
 Valenciennes, 13D4
 Valencijský zál., 12B,C4
 Valera, 38B2
 Valga, 16C3
 Valjevo, 11A4
 Valladolid (Mexiko), 36B4
 Valladolid (Španělsko), 12B2
 Valle d'Aosta (19), adm. j., 11A1
 Valledupar, 38A2
 Vallejo, 35D2
 Vallénar, 39A1
 Valles, 36B3
 Valletta, 11D3
 Valley City, 35B7
 Valleyfield, 33b
 Valli di Comacchio, zál., 11aB6
 Valmijera, 16C3
 Valok, 15aB2
 Valparaiso, 39B1
 Vals, m., 23D5
 Valteice, 7D5
 Valujki, 17B4
 Valverde, 26bC2
 Vamberk, 7B5
 Vámosmikola, 8D3
 Vámospércs, 8D6
 Van, 21aB4
 Van, jez., 19F6
 Vancouver (Kanada), 33D7
 Vancouver (USA), 35B2
 Vancouver, o., 33C,D7
 Vanč, 18E7
 Vänern, jez., 14D5
 Vänersborg, 14D5
 Vankarem, 15C20
 Vännäs, 14C6
 Vannes, 13E3
 Vanný, o., 14A6
 Vánoční o. a adm. j., (Austrálie), 23E2
 Vánoční o. (Kiribati) viz Kiribati
 Vansbro, 14C5
 Vanské jez., 21aB4
 Vantaa, 14C8
 Vanua Levu, o., 41E8
 Vanua Mbalavu, o., 41bA3
 Vanuatu, o-vy a st., 41E,F6,7
 Var (83), adm. j., 13F5
 Varello, 11aA2
 Váránasi, 22B4
 Varangal, 22C3
 Varangeren, zál., 14A9,10
 Varaždin, 11A4
 Varberg, 14D5
 Vardar (Axios), ř., 10C2
 Vardé, 14A9
 Varena, 9B7
 Varese, 11aA2
 Varin, 8B3
 Varingha, 39aB4
 Varkaus, 14C8
 Varna, 10C3
 Varna (25), adm. j., 10C3
 Várnamo, 14D5
 Varnsdorf, 7B3
 Vaz, 11aB3
 Vas (17), adm. j., 10B1
 Vasárogszemély, 8C7
 Vascoandás viz
 País Vasco
 Vaslui, 10B3
 Vásterås, 14D6
 Västervik, 14D6
 Vasto, 11B3
 Vaška, ř., 16B7
 Vatikán, st., 11B3
 Vatnajökull, ledovec, 14aB3
 Vatneyri, 14aB2
 Vatra Dornei, 10B3
 Vättern, jez., 14D5
 Vatulele, o., 41bB1
 Vau, 28D5
 Vaucuse (84), adm. j., 13F5
 Vaughn, 35E5
 Vaupés, ř., 37B2,3
 Vavá u, o., 41E8
 Växjö, 14D5
 Važec, 8B4
 Vážgor, 16B7
 Vážský Dunaj, ř., 8D3
 Véd Dráa, ř., 26B4
 Véd Sabú, ř., 12D2
 Vega, o., 14B4
 Vejle, 14E4
 Vejprty, 7B2
 Velbert, 9aB3
 Velhrad, 7C6
 Velencei-tó, jez., 6C4
 Velharica, 7C2
 Velikaja, ř., 16C3
 Velikij Bereznyj, 8C7
 Velikije Luki, 16C4
 Velikij Ustuj, 16B7
 Velikonoční o. viz Pascua
 Veliko Tárnovo, 10C3
 Veliko Tárnovo (26), adm. j., 10C3
 Vellingara, 29C2
 Veitzi, 17A3
 Velká Bíteš, 7C5
 Velká Británie, o., 4B4,5
 Velká Británie, st., 13B-D2-4
 Velká Bystřice, 8B2
 Velká Dešná, h., 6A3
 Velká Domaša, pfehr. n., 6B5
 Velká Fatra, poh., 6B4
 Velká Javorina, h., 6B3
 Velká jezera, 33a
 Velká lúka, h., 6B4
 Velká nad Velickou, 7D6
 Velká pánev, 31E,F9
 Velká písečná poušť, 31aB1,2
 Velká Syrta, zál., 26A6
 Velká uherská níž., 4C6,7
 Velké Antily, o-vy, 36B,C4-6
 Velké Kapušany, 8C7
 Velké Karlovice, 8B3
 Velké Kostofany, 8C2
 Velké Lověre, 8C1,2
 Velké Losiny, 8A2
 Velké Lucidne, 8D3
 Velké Medvědí jez., 31C9
 Velké Meziříčí, 7C5
 Velké Otročí jez., 31C9,10
 Velké Pavlovice, 7D5
 Velké planiny, ploš., 31D-F9-11
 Velké Solné jez., 31E9
 Velké Sudy, o-vy, 23C,D1-4
 Velké Zálužie, 8C2
 Velký australský záliv, 40D2,3
 Velký Blh, 8C5
 Velký Blanič, h., 6B2
 Velký Bradlový útes, 40B,C4,5
 Velký Erg Bilma, poušť, 26C6
 Velký Chingan, poh., 19D,E13,14
 Velký Choč, h., 6B4
 Velký Inovec, h., 6B4
 Velký Javorník, h., 6B4
 Velký Kavkaz, poh., 19E6
 Velký Kriváň, h., 6B4
 Velký Krtíš, 8C4
 Velký Lom, 8C4
 Velký Milič, h., 6B5
 Velký Osek, 7B4
 Velký prúpl., 24C5
 Velký Sariš, 8B6
 Velký Tribeč, h., 6B4
 Velký východní Erg, poušť, 26A,B5
 Velký západní Erg, poušť, 26A,B4,5
 Velltri, 11B3
 Vel'sk, 16B6
 Véliur, 20A2
 Velvary, 7B3
 Vendée (85), adm. j., 13E3
 Vendenga, 16B7
 Veneto (20), adm. j., 11A2
 Venezia (Benátky), 11A3
 Venezia Giulia, úz. viz Friuli-Venezia Giulia
 Venezuela, st., 38A,B2,3
 Venezuelský zál., 38A2
 Vengerovo, 18A8
 Venta, ř., 16C2
 Ventspils, 16C2
 Veracruz, 36C3
 Veracruz (29), adm. j., 36B3
 Váravál, 22B3
 Vercelli, 11aA2
 Verden, 9B3
 Verdun (Francie), 13D5
 Verdun (Kanada), 33b
 Vereeninging, 30D3
 Veresegyház, 8D4
 Verchnetlomsckij, 16A4
 Verchne-Ural'sk, 16aC2
 Verchnij Baskunčak, 17C6
 Verchnij Ufaletj, 18A5
 Verchnijja Pyšma, 16aB3
 Verchnijja Salka, 16aB3
 Verchnijja Tojma, 16B7
 Verchnijja Tura, 16aB2
 Verchnijja Zolotica, 16A6
 Verchojansk, 15C15
 Verchojanské poh., 19C14,15
 Verchoturje, 16aB3
 Verchovazje, 16B6
 Verin, 12B2
 Vermont, adm. j., 34C6
 Vernár, 8C5
 Verneřice, 7B3
 Vernon, 35E7
 Verončmaros, 8D4
 Verona, 11A2
 Verpeilét, 8D5
 Versailles, 13D4
 Vertés, poh., 6C4
 Veselí nad Lužnicí, 7C3
 Veselí nad Moravou, 7D6
 Vesetovská pfehr. n., 17C5
 Ves'jegonsk, 16C5
 Vesoul, 13E5
 Vestec, h., 6B2
 Vesterålen, o-vy, 14A5
 Vestfjorden, zál., 14A,B5
 Vestmannaeyjar, 14aC2
 Vesuvio, h., 4C6
 Veszprém, 10B1
 Veszprém (18), adm. j., 10B1
 Vetluga, 16C7
 Vetluga, ř., 16C7
 Vetlužskij, 16C7
 Větrný, 7D3
 Viana do Castelo, 12B1
 Viana do Castelo (16), adm. j., 12B1
 Viareggio, 11B2
 Viborg, 14D4
 Vicenza, 11A2
 Vicksburg, 34E2
 Victor Harbour, 40D3
 Victoria, adm. j., 40D4
 Victoria (Hongkong), 24D5
 Victoria (Kanada), 33D7
 Victoria (Seychely), 27E10
 Victoria (USA), 34F1
 Victoria, ř., 40B3
 Victoria Beach, 35A7
 Victoria Falls, 30C3
 Victoria Nile, ř., 28D6
 Victoria River Downs, 40B3
 Victoriaville, 33b
 Vičuga, 16C6
 Videňská pánev, 6B3
 Vidin, 10C2
 Vidin (27), adm. j., 10C2
 Vidnava, 7B6
 Vidžajnagaram, 22C4
 Vidž, 28B6
 Viedma, 39C2
 Viedma, jez., 39C1
 Viehberg, h., 6B2
 Viechtach, 7C1
 Vienne, 13E5
 Vienne (86), adm. j., 13E4
 Vienne, ř., 13E4
 Vientiane, 22C6
 Vieques, o., 36A1
 Viersen, 9aB1
 Vierzon, 13E4
 Vietnam, st., 22B-D6
 Vigan, 23B4
 Vigevano, 11aA2
 Vigo, 12B1
 Vihorlat, h., 6B6
 Vihorlat, poh., 6B5,6
 Vich, 12B4
 Vichy, 13E4
 Vik, 14aC3
 Vikna, o., 14B4
 Viktorina země, úz., 42G20,21
 Viktorin o., 33A,B8,9
 Viktorino jez., 30A,B4
 Viktorin prúl., 33A,B9,10
 Viktoriny vodopády, 26F7
 Vila, 41E6
 Vila Bittencourt, 38C3
 Vila das Velhas, 12aA2
 Vila do Porto, 12aB1
 Vila Nova de Gaia, 12B1
 Vila Real, 12B2
 Vila Real (17), adm. j., 12B2
 Vila Velha, 38C5
 Vilejka, 17B2
 Vilhelmina, 14B6
 Vilhena, 38D3
 Vilija, ř., 17A,B1,2

Vil'jandi, 16C3
 Viljuj, f., 15C13,14
 Viljujsk, 15C14
 Vil'ckického průl., 15B10,11
 Villaclara (13), adm. j.,
 36A3,4
 Villa Dolores, 39B2
 Villafrauda di Verona,
 11A4
 Villaguay, 39A2
 Villahermosa, 36C3
 Villach, 9D4
 Villa Maria, 39B2
 Villa Montes, 38E3
 Villarrica, 39A3
 Villarrobledo, 12C3
 Villavicencio, 38B2
 Ville de Paris (75), adm. j.,
 13D4
 Villena, 12C3
 Villeurbanne, 13E5
 Vil'nius, 17B2
 Vils, f., 7D1
 Vilshofen, 7D2
 Vimmerby, 14D5
 Vimperk, 7C2
 Vía del Mar, 39B1
 Vinaroz, 12B4
 Vincennes, 34D3
 Vindelälven, f., 14B6
 Vinh, 22C6
 Vinhlong, 22C6
 Vinica, 8C4
 Vinkovci, 11A4
 Vinné, 8C6
 Vinnica, 17C2
 Vinson Massif, poh., 42G9
 Virac, 23B2
 Virañsehir, 21A3
 Virginia, 34B2
 Virginia, adm. j., 34D4,5
 Virginia Beach, 34D5,6
 Virovitica, 11A4
 Vis, o., 11B4
 Visayské o-vy, 23B2
 Visby, 14D6
 Viseu, 12B2
 Viseu (18), adm. j., 12B2
 Višeu de Sus, 10B3
 Višákapatnam, 22C4
 Višera, f., 16A,3
 Vitebsk, 17A3
 Viterbo, 11B3
 Viti Levu, o., 41E7
 Vitim, f., 15D13
 Vitkov, 8B2
 Vitória, 38E5
 Vitoria, 12B3
 Vitoria da Conquista, 38D5
 Vittangi, 14B7
 Vivero, 12B2
 Vizinga, 16B8
 Vizovice, 7C6
 Vjartsilja, 16B4
 Vjatka, f., 16C8
 Vjatskije Poljany, 16C8
 Vjaz'ma, 17A3
 Vladimir, 16C6
 Vladimírskij Tupik, 17A3
 Vladimír Volynskij, 17B1
 Vladivostok, 15E15
 Viára, f., 8B,3
 Víašim, 7C3
 Vičany, 8C2
 Viissingen, 13D4
 Vioré, 11B4
 Vitava, f., 7D2
 Vnitřní Mongolsko (2),
 adm. j., 24B5
 Vodňany, 7C3
 Voghera, 11A2,3
 Voh, 41A1
 Vohenstrauß, 7C1
 Vochna, 16C7
 Voi, 30B4
 Voiany, 8C6
 Vojkovo, 15A3
 Vojmán, f., 14B5,6
 Vojnice, 8D3
 Vojtanov, 7B1
 Voj-Vož, 16B8
 Volary, 7D2
 Volcán Citlaltépetl, h., 31H11
 Volcán de Colima, h., 31G10
 Volcán Guallatiri, h., 37D3
 Volcán Lanín, h., 37F2
 Volcán Llullaillaco, h., 37E3
 Volcán Maipo, h., 37F3
 Volcán Osorno, h., 37G2
 Volcán Popocatepetl, h.,
 31H11
 Volcán Tajumulco, h.,
 31H11
 Volčansk, 17B4
 Volga, f., 16C4
 Volgodonsk, 17C5
 Volgograd, 17C5
 Volgogradská přehr. n.,
 4B9
 Volchov, 16C4
 Volchov, f., 16C4
 Volkovysk, 17B1
 Volnovacha, 17C4
 Volodga, 16C5
 Volokolamsk, 17A4
 Volonga, 16A7
 Volos, 10D2
 Volovo, 17B4
 Vol'sk, 17B6
 Volta, jez., přehr. n., 29D5
 Volta, f., 29D5
 Volta Redonda, f., 39A4
 Volta Rouge, f., 29D5
 Volyné, 7C2
 Volynka, f., 7C2
 Volynsko-podolská ploš.,
 4B,7
 Volžskij, 17C5
 Vopnafjörður, 14A3
 Vornarberg (2), adm. j., 9D3
 Vorkuta, 15C8
 Voroněž, 17B4
 Vorošilovgrad, 17C4
 Vórtérkaka Nunatak, h.,
 42G34
 Vosges (88), adm. j., 13D5
 Voss, 14C3
 Vostočnij, 25B5
 Vostok, o., 41E10
 Vostok, výzkumná stanice,
 42G26
 Voice, 7C3
 Votkinská přehr. n., 16A2
 Voznesensk, 17C3
 Vozžán, 12D2
 Vozžaj', 16B8
 Vože, jez., 16B5
 Vožega, 16B6
 Vožgora, 16B7
 Vožgor, 8C3
 Vraca, 10C2
 Vraca (28), adm. j., 10C2
 Vranov, 7D4
 Vranov, přehr. n., 6B2
 Vranov nad Topľou, 8C6
 Vratimov, 8B3
 Vratislav viz Wrocław
 7A3, 7C3
 Vrbas, f., 11A4
 Vrbno pod Práděm, 8A2
 Vrbovce, 8C2
 Vrbové, 8C2
 Vrchlabí, 7B4
 Vršac, 11A5
 Vryburg, 30D3
 Vsetín, 8B3
 Vtáčnik, h., 6B4
 Vunindawa, 41B2
 Vuotto, 3A8
 Vya, 35C3
 Vyborg, 16B3
 Vyčegda, f., 16B8
 Vygzero, jez., 16B4,5
 Východní Falkland, o., 37H4
 Východní Ghát, poh.,
 19H9,10
 Východní poušť, 26B8
 Východočeský kraj (5),
 adm. j., 7B4
 Východočínská níž., 19F13
 Východočínské moře,
 19F,14
 Východoevropská rovina,
 4B8,9
 Východofríské o-vy, 9B2
 Východokazachstánská
 oblast, adm. j., 18C9,10
 Východokorejský zál.,
 25C4
 Východosibiřská rovina,
 4A,4B,7-9
 Východosibiřské moře,
 19B16-20
 Východoslovenská nížina,
 6B5,6
 Východoslovenský kraj (10),
 adm. j., 8C6
 Vym', f., 16B8
 Vysoké Kolo, h., 6A2
 Vysoké Mýto, 7C5
 Vyškov, 7C6
 Vyšňij Voloček, 16C4
 Vyšší Brod, 7D3
 Vytegra, 16B5
W
 Wa, 29D5
 Wabash, f., 34D3
 Waco, 35E7
 Wadowice, 8B4
 Wadžima, 25C6
 Wager Bay, 33B10
 Wagga Wagga, 40D4
 Wahai, 23D4
 Wahpeton, 34B1
 Waialua, 34A2
 Waidhofen an der Thaya,
 7D4
 Waigeo, o., 23D5
 Waikato, f., 40A2
 Wailuku, 34A3
 Waingapu, 23D4
 Wainwright, 33A4
 Wajir, 28D7
 Wakajama, 25D6
 Wake, o. a adm. j., 41B6
 Wakkanaí, 25A7
 Wakre, 23D5
 Wałbrzych, 9C5
 Walcott, 35C5
 Waldheim, 7A2
 Waldia, 28C6
 Waldkirchen, 7D2
 Waldmünchen, 7C1
 Waldsassen, 7B1
 Wales, 33B3
 Wales, adm. j., 13C,D,2,3
 Walgett, 40D4
 Walgreenovo pobřeží,
 42G10,11
 Walim, 7B5
 Wallal Downs, 40B1,2
 Wallaroo, 40D3
 Walla Walla, 35B3
 Wallis a Futuna, o-vy a
 adm. j., 41E8
 Walvis Bay, 30D2
 Wanganui, 40A2
 Wang-čching, 25B4
 Wan-sien, 24C4
 Wan-san-čchün-tao, o-vy,
 19A2,3
 Warburton Creek, f., 40C3
 Warber, 28D7
 Ware, 33C7
 Warrego, f., 40C4
 Warren (USA - Michigan),
 34C4
 Warren (USA - Minnesota),
 34B1
 Warren (USA - Ohio), 34C4,5
 Warri, 29E7
 Warmambool, 40D4
 Warszawa, 9B6
 Warta, f., 9C5
 Warwick, 40C5
 Washington (hlavní město
 USA), 34D5
 Washington, adm. j.,
 35B2,3
 Watampon, 23D4
 Waterbury, 34C6
 Waterloo, 34C2
 Watertown (USA - New York),
 34C5,6
 Watertown (USA -
 South Dakota), 35C7
 Waterville, 33A3
 Waťkova, h., 6B5
 Watrous, 35A5
 Watson, 35A6
 Waugh, 34B1
 Waukegan, 34C3
 Wausau, 34B2,3
 Wauwatosa, 34C3
 Wawa, 34B4
 Wawrzyszczycze, 8A5
 Waycross, 34E4
 Waynesboro, 34D5
 Webi Gastro, f., 28D7
 Webi Šibeli, f., 28D7
 Weda, 23C4
 Weddellovo moře, 42F2-6
 Weed, 35C2
 Wegscheid, 7D2
 Weida, 7B1
 Weiden, 7C1
 Weimar, 9C3
 Weinsberger Wald, poh.,
 6B2
 Welpa, 40B4
 Weisse Elster, f., 6A1
 Weltra, 7D3
 Wei-fong, 24C5
 Wei-čaj, 24C6
 Wei-che, f., 25C2
 Wei-šan-ču, jez., 25C2
 Wellandský kanál, 33B
 Wellesley, o., 40B3
 Wellington, 40A2
 Wellington, o., 37G2
 Wells, 35E4
 Wellton, 35E4
 Wels, 9C4
 Wenatchee, 31A1,2
 Wendover, 35C4
 Wen-ču, 24D6
 Wen-teng, 25C3

- Wentworth, 40D4
 Werdau, 7B1
 Wesel, 9aA2
 Weser, f., 9B3
 Wesselovy o-vy, 40B3
 Western Australia, adm. j., 40C1,2
 Westfalen viz Nordhein-Westfalen
 West Nicholson, 30D3
 West Palm Beach, 34F4,5
 West Point (USA - Kentucky), 34D3
 West Point (USA - Virginia), 34D5
 Westport (N. Zéland), 40aB2
 Westport (V. Británie), 13C1
 West Virginia, adm. j., 34D4,5
 West Wyalong, 40D4
 West Yellowstone, 35C4,5
 Wetar, o., 23D4
 Wewak, 41D4
 Weyburn, 35B6
 Weymouth, 13D3
 Whakatane, 40aA2
 Whangarei, 40aA2
 Wheeling, 34D4,5
 Whitehorse, 33B6
 White (Arkansas), f., 34D2
 White (Missouri), f., 35C6
 White Mountain Peak, h., 31aC2
 White Volta, f., 29D5
 Whitney, 34B5
 Whyalla, 40B3
 Wiazów, 7B6
 Wick, 13B3
 Wickenburg, 35E4
 Widawa, f., 6A3
 Wieliczka, 8B5
 Wielka Sowa, h., 6A3
 Wien, 9C5
 Wien (9), adm. j., 9C5
 Wiener Neustadt, 9D5
 Wiener Wald, poh., 6B3
 Wiesbaden, 9C3
 Wight, o., 13D3
 Wichita, 35D7
 Wichita Falls, 35E7
 Wilamowice, 8B4
 Wilhelmshaven, 9B2,3
 Wilkau-Hasslau, 7B1
 Wilkes-Barre, 34C5
 Wilkesova země, úz., 42F,G,23-25
 Willamette, f., 31aB1
 Willemstad, 38A3
 Williams Lake, 33C7
 Williamsport, 34D5
 Willmar, 34B1
 Wilmington (USA - Delaware), 34D5
 Wilmington (USA - North Carolina), 34E5
 Wilson, 34D5
 Wilthen, 7A3
 Wiluna, 40C2
 Windhoek, 30D2
 Windsor, 34C4
 Windward, průl., 36B,C,5
 Winfield, 34D1
 Winchester, 34D5
 Winisk, 33C11
 Winisk, f., 33C11
 Winnemucca, 35C3
 Winnipeg, 33C,D10
 Winnipeg, f., 34A1,2
 Winnepogosis, 35A6
 Winnipegosis, jez., 31D10,11
 Winnipežské jez., 31D11
 Winona, 34C2
 Winslow, 35D,E4
 Winston-Salem, 34D4
 Winterthur, 9D3
 Winton, 40C4
 Wisconsin, adm. j., 34B,C,2,3
 Wisconsin, f., 34C,2,3
 Wiseman, 33B4
 Wisla, 8B3
 Wisla, f., 9C6
 Wislok, f., 6C6
 Wisloka, f., 8B6
 Wismar, 9B3
 Witten, 9B3
 Wittenberg, 9C4
 Wittenberge, 9B3
 Wien, 7A4
 Wroclawek, 9B5
 Wodzislaw Śląski, 8A3
 Wokam, o., 23D5
 Wollaston, jez., 33C9
 Wollongong, 40D5
 Wolstenholm, 33B12
 Wondo, 28D6
 Wonosobo, 23aA2
 Wonsan, 25C4
 Wood, 35C6
 Wood Buffalo National Park, 31D8,9
 Woodward, 35D7
 Woomea, 40D3
 Worcester (Jihoafr. rep.), 30E2
 Worcester (USA), 34C6
 Worlington, 13C3
 Worms, 9C3
 Würth an der Donau, 7C,D1
 Wrangell, 33C6
 Würangelöv o., 19B19
 Wrath, m., 13B2
 Wrigley, 33B7
 Wrocław (Vratislav), 9C5
 Wu-chan, 24C5
 Wu-chu, 24C5
 Wu-juan, 24B4
 Wukari, 29E8
 Wu-lan-chao-tche, 24B6
 Wuppertal, 9C2
 Wurno, 29C7
 Württemberg viz Baden-Württemberg
 Würzburg, 9C3
 Wu-si, 24C5
 Wu-sing, 25D3
 Wu-wej, 24C4
 Wyndham, 40B2
 Wyoming, adm. j., 35C4,5
 Wyzyna Malopolska, poh., 6A4,5
- X**
 Xai-Xai, 30D4
 Xangongo, 30C2
 Xanthé, 10C3
 Xingu, f., 37C4
- Y**
 Yakima, 35B2
 Yakutat, 33C6
 Yala, 19B2A
 Yaloo, 40C1
 Yalinga, 28D5
 Yalourm, 40D4
 Yalovo, 5aB4
 Yamdena, o., 23D5
 Yamoussoukro, 28D2
 Yampi Sound, 40B2
 Yankton, 35C7
 Yaoundé, 29F8
 Yap, 41C3
 Yap, o., 41C3
 Yapen, o., 23D5
 Yaqui, f., 36A,B2
 Yaraka, 40C4
 Yaren, 41C6
 Yari, f., 38B2
 Yasawa, o., 41bA1,2
 Yasawa, o-vy, 41bA1
 Yatakala, 29C6
 Yalé, 41aB2
 Yavari, f., 38C2
 Yazi, f., 34E2
 Yee, 22C5
 Yei, 22B5
 Yeju, 29E3
 Yellowknife, 33B8
 Yellowstone, jez., 35C4,5
 Yellowstone, f., 31E10
 Yelwa, 29D7
 Yemasse, 34E4
 Yendi, 29D5
 Yeovil, 13D3
 Yeşil İrmak, f., 21aA3
 Yhú, 39aB,C2
 Ylitornio, 14B7
 Yobe, f., 29C9
 Yogyakarta, 23D3
 Yoko, 29E9
 Yola, 29D9
 Yonkers, 34C6
 Yonne (89), adm. j., 13E4
 Yonne, f., 13E4
 York, 13C3
 Yorlton, 33C9
 Yoroforé, 29C2
 Yosemite National Park, 31aC2
 Yos Sudarsa, o., 23D5
 Youkadouma, 29F9
 Youngstown, 34C4,5
 Yozgat, 21aB2
 Ystad, 14E5
 Yuba City, 35D2
 Yucatan, pol., 31G,H11,12
 Yucatan (30), adm. j., 36B,C4
 Yucatánský průl., 31G,H12
 Yuen Long, 19aB2,3
 Yukon, f., 31C7
 Yukon, adm. j., 33B6
 Yuma, 35E4
 Yurimaguas, 38C2
 Yvelines (78), adm. j., 13D4
- Z**
 Zabierzów, 8A4
 Ząbkowice-Śląski, 7B5
 Zabno, 8A5
 Zabrze, 9C5
 Zábřeh, 7C5
 Zacatecas, 36B2
 Zacatecas (31), adm. j., 36B2
 Zadar, 11A3
 Zaganado, 29E6
 Zagorsk, 16C5
 Zagreb, 11A3,4
 Zágros, poh., 19F,G6,7
 Zagyva, f., 6B,C4
 Záhedán, 22B2
 Záhorny, 8C7
 Záhorská nížina, 6B3
 Záhorská Ves, 7D6
 Zachla, 20bB1
 Zacho, 21aB4
 Zair.st., 30B2
 Zaïre, (Congo), f., 26D7
 Zaječar, 11B5
 Zajsan, 18C9
 Zajsan (Buchtarminská přehr. n.), 18C9
 Zakarpatská oblast (7), adm. j., 17C1
 Zakataly, 17D6
 Zakázik, 26aB3
 Zákolany, 7B3
 Zakopane, 9C5
 Zakynthos, 10D2
 Zakynthos, o., 10C2
 Zala (19), adm. j., 10B1
 Zalaegerszeg, 10B1
 Zalaú, 10B2
 Zambeze (Zambezi), f., 30C3
 Zambezi viz Zambeze
 Zambie, st., 30C3,4
 Zambonga, 23C4
 Zamora, 12B2
 Zamość, 9C6
 Zandžán, 21B5
 Zanzibar, 30B4
 Zanzibar, o., 26E9
 Zapadnaja Dvina, 17A3
 Zapadnaja Dvina, f., 16C3
 Západní Bengálsko (10), adm. j., 22B4
 Západní Berlín, st., 9B4
 Západní Falkland, o., 37H3,4
 Západní Ghát, poh., 19G,H9
 Západní Kamerun, adm. j., 29E8
 Západní pobřežní led, 42F28
 Západní poušť, 26B7
 Západní Sahara, úz., 28B1
 Západočeský kraj (3), adm. j., 7C2
 Západofríské o-vy, 9B2
 Západokorejský zál., 25C3
 Západosibiřská rovina, 19C,D8-10
 Západoslovenský kraj (8), adm. j., 8C2
 Zapala, 39B1
 Zaporož'je, 17C4
 Zara, 21aB3
 Zaragoza, 12B3
 Zarájsk, 17B4
 Zarándž, 21C8
 Zárate, 39aD2
 Zaravšan, 18D5
 Zaria, 29D7
 Zaninskaja, 18aB1,2
 Zarká, 20bB2
 Záruby, h., 6B3
 Žary, 9C4
 Zarázis, 27aB3
 Zathy, 21aB1
 Zator, 8B4
 Zavlia, 28B4
 Zavolž'je, 16C4
 Zawidów, 7A5
 Zawoja, 8B4
 Zaya, f., 7D5
 Zázrivá, 8B4
 Zbehy, 8C3
 Zborov, 8B6
 Zborovice, 7C6

- Zbrašovské jeskyně, 6B3
 Zdice, 7C2
 Zeebrugge, 9C1,2
 Zeehan, 40E4
 Zeitz, 7A1
 Zeja, f., 24A6
 Zelenčuskaja, 17D5
 Zelenodol'sk, 16C7
 Zelenograd, 16C5
 Zelený m. viz Cape Vert
 země Františka Josefa, o-vy, 19A6-8
 země Knuda Rasmunssena, úz., 42A,B12-14
 země krále Bedřicha VIII., úz., 42A,B16
 země krále Bedřicha IX., úz., 42C14
 země krále Kristiána IX., úz., 42B15,16
 země krále Kristiána X., úz., 42B15,16
 země královny Marie, úz., 42F,G27
 země královny Maud, úz., 42G34-36
 země Mac Robertsona, úz., 42G29,30
 země Marie Byrdové, úz., 42G12-14
 Zemetčino, 17B5
 Zemio, 28D5
 Zemplénagárd, 8C7
 Zemplínska šírava, pfehr. n., 6B5,6
 Zemplínske vrchy, poh., 6B5
 Zenica, 11A4
 Zerafšan, f., 18E6
 Zestafoni, 17D5
 Zgorzelec, 9C4
 Zhořelec viz Görlitz
 Zibo, 24C5
 Zjeblce, 7B6
 Zielona Góra, 9C4
 Ziersdorf, 7D4
 Zifta, 26aB3
 Ziguinchor, 29C1
 Zile, 21aA3
 Zima, 15bB1
 Zimbabwe, st., 30C3,4
 Zimi, 29E3
 Zinder, 29C8
 Zingst, 9B4
 Zistersdorf, 7D5
 Zittau, 7B3
 Zlatá Idka, 8C6
 Zlaté Hory, 8A2
 Zlaté Moravce, 8C3
 Zlaté pobeží, úz., 26D4
 Zlatná na Ostrove, úz., 26D4
 Zlatoust, 18A4
 Zlatý stól, h., 6B5
 Zlonice, 7B3
 Zlotoryja, 7A4
 Zmelnogorsk, 18B9
 Żmigród Nowy, 8B6
 Znojmo, 9C5
 Zohor, 8C1
 Zolotonoša, 17C3
 Zomba, 30C4
 Zonguldak, 21aA2
 Zory, 8A3
 Zovérate, 28B1
 Zrenjanin, 11A5
 Zruč nad Sázavou, 7C4
 Zschopau, 7B2
 Zschopau, f., 6A1
 Zuára, 28A4
 Zuberec, 8B4
 Zuénoula, 29E4
 Zuja, 15aB2
 Zujevka, 16C8
 Zumbo, 30C4
 Zungeru, 29D7
 Zürich, 9D3
 Zvishavane, 30D4
 Zvolen, 9C5
 Zvomik, 11A4
 Zwardoň, 8B3,4
 Zwendru, 8B3,4
 Zwettl, 7D4
 Zwettl, f., 7D4
 Zwickau, 9C4
 Zwickauer Mulde, f., 7B1
 Zwiesel, 7C2
 Zwole, 13C5
 Zyrjanka, 15C17
 Zyrjanovsk, 18C9
 Żywiec, 8B4
 Ž
 Žacléř, 7B4
 Žaltry, 18B6,7
 Žamberk, 7B5
 Žanatas, 18D6
 Žarkovskij, 17A3
 Žarma, 18C9
 Žarnovica, 8C3
 Žaryk, 18C7
 Žatec, 7B2
 Ždánice, 7C6
 Ždanov, 17C4
 Žďár nad Sázavou, 7C4
 Ždiar, 8B5
 Ždírec nad Doubravou, 7C4
 Želarija, m., 15B7,8
 Želetava, 7C4
 Železná Ruda, 7C2
 Železná vrata, pfehr. n., 10B2
 Železnogorsk, 17B4
 Železný Brod, 7B4
 Želiezovce, 8C3
 Želivka, f., 7C4
 Želivka viz Švihov
 Žemberovce, 8C3
 Ženevské jezero, 13E5
 Žetybaj, 18D3
 Žiar nad Hronom, 8C3
 Židlochovice, 7C5
 Žigalovo, 15bB2
 Žigansk, 15C14
 Žigul, h., 4B9
 Žilina, 9C5
 Žirovnice, 7C4
 Žitava, f., 6B4
 Žitomir, 17B2
 Žičke-ca, 24D2
 Žlobin, 17B3
 Žluté moře, 19F14
 Žlutice, 7B2
 Žmerinka, 17C2
 Žuej-t'in, 24D5
 Žukovka, 17B3
 Žulová, 7B5,6

KAPESNÍ ATLAS SVĚTA

Vydal, zpracoval a vytiskl
Geodetický a kartografický podnik v Praze, n. p.
Odpovědný redaktor RNDr. Jiří Novotný
Technická redaktorka Marie Pánková
12. přepracované vydání

Autoři textové části: RNDr. Eva Aunická, promovaná geografa Hana Bradnová, RNDr. Augustin Fišer a RNDr. Jiří Novotný. Odpovědná redaktorka 1. vydání promovaná geografa Alena Vandová a technický redaktor 1. vydání Bohumil Stehlík. Kresbu Měsíce, Sluneční soustavy a texty kosmické části autorsky zpracoval Ing. Antonín Růkl. Obálka Bedřich Patočka ml.

Vydáno v roce 1988. Náklad 80 000 (1 101 000–1 181 000) výtisků. Autorská uzávěrka textů, statistických tabulek a údajů 12. září 1987, redakční uzávěrka map a rejstříku 6. prosince 1987. EP III.1.1/88. Číslo výroby 31086. VA: map a textů 22,61; rejstříku 7,71; obálky 0,17.

© Geodetický a kartografický podnik v Praze, 1971

29 – 701 – 88
18/51 Kčs 29,-

